
3 1761 08825276 2

HOMERI ODYSSEA

GRÆCE ET LATINE.

HOMERI ODYSSEA

GRÆCE ET LATINE.

EDIDIT,

ANNOTATIONESQUE,

EX NOTIS NONNULLIS MANUSCRIPTIS

A SAMUELE CLARKE, S.T.P.

RELICTIS,

PARTIM COLLECTAS, ADJECIT

SAMUEL CLARKE, S.R.S.

EDITIO SEXTA.

Τὴν Ὀδύσσειαν, καλὸν ἀνθρωπίνου βίου κάτοπτρον.
Alcidamas, apud Arist. Rhet. l. 3. c. 3.

TOM. I.

EDINBURGI:
PUBLISHED BY ROBERT MARTIN.
MDCCCXLVI.

L. B. S.

Hanc novam Odysseæ Editionem Clarkianam cum illa quam recensuit vir celeberrimus Frid. Aug. Wolfius accuratissime contulimus, et multis ejus atque magnis emendationibus in hac nostrâ adornandâ, uti visum est, usi sumus. Ad errores, qui multi in priorum Editionum notas irrepserant corrigendas, summam adhibuimus diligentiam. Quibus de rebus sperare licet, hanc nostram ut maxime emendatam et castigatam, studiosæ juventutis suffragiis in primis dignam, existimatum iri. Vale et nostris fave conatibus.

A. CRAIG, A. M.

Ex Prelo Academ. Jacob. vi. Edin.
Prid. Kal. Jun. 1828,

ΤΗΣ

ΤΟΥ ʽΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Α′

ʽΥπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Α′.

ΘΕΩΝ ἀγορὰ γίνεται περὶ τοῦ τὸν Ὀδυσσέα εἰς Ἰθάκην πεμφθῆναι ἀπὸ τῆς Καλυψοῦς νήσου· μεθ' ἣν ἡ Ἀθηνᾶ εἰς Ἰθάκην παραγίνεται πρὸς Τηλέμαχον, ὁμοιωθεῖσα Μέντῃ βασιλεῖ Ταφίων. Γενομένης δὲ ὁμιλίας, παραινέσασα ἡ Ἀθηνᾶ Τηλεμάχῳ παραγενέσθαι, διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ζήτησιν, ἐς Πύλον μὲν, πρὸς Νέστορα, εἰς Σπάρτην δὲ, πρὸς Μενέλαον, ἀπαίρει, ἔμφασιν δοῦσα, ὡς θεὸς εἴη. Καὶ τῶν μνηστήρων γίνεται εὐωχία.

Ἐπιγραφαί.

Θεῶν ἀγορά· Ἀθηνᾶς παραίνεσις πρὸς Τηλέμαχον· Μνηστήρων εὐωχία.

Ἄλλως.

Ἄλφα, θεῶν ἀγορὴ, Ὀδυσηΐδι Παλλάδι θάρσος.

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
Πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·
Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω·

Virum dic mihi, Musa, versutum, qui valdè multùm
Erravit, postquàm Trojae sacram urbem evertit;
Multorumque hominum vidit urbes, et mores cognovit:

Ver. 1. Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα.] Arma, virumque cano——. *Æn.* I, 1.
Dic mihi, Musa, virum, captæ post mœnia Trojæ
Qui mores hominum multorum vidit, et urbes.
Horat. Ars. Poetic. 141.
————————Ulixen,
Qui domitor Trojæ, multorum providus urbes
Et mores hominum inspexit, latumque per æquor
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
Pertulit, adversis rerum immersabilis undis.
Id. Epist. Lib. I. ii. 18.

Ἐν δὲ τοῖς λόγοις καὶ ἔπεσι δεῖγμά ἐστι τοῦ λόγου, ἵνα προΐδωσι περὶ οὗ ἦ ὁ λόγος, καὶ μὴ κρέμηται ἡ διάνοια· τὸ γὰρ ἀόριστον πλανᾷ. Ὁ δοὺς οὖν ὥσπερ εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἀρχὴν, ποιεῖ ἐχόμενον ἀκολουθεῖν τῷ λόγῳ. Διὰ τοῦτο,———"Ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα." *Aristot. Rhetoric. Lib.* III. *cap.* 14. Ὁ δ' Ὅμηρος ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα διαφέρει, καὶ τοῦτ' ἔοικε καλῶς ἰδεῖν, ἤτοι

Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν,
'Αρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων·

Plurimos autem ille in mari passus est dolores suo in animo,
Magnâ-curâ-servans suamque animam et reditum sociorum :

διὰ τέχνην, ἢ διὰ φύσιν. 'Οδύσσειαν γὰρ ποιῶν, οὐκ ἐποίησεν ἅπαντα ὅσα αὐτῷ συνέβη, οἷον πληγῆναι μὲν ἐν τῷ Παρνασῷ, μανῆναι δὲ προσποιήσασθαι ἐν τῷ ἀγερμῷ· ὧν οὐδὲν, θατέρου γενομένου, ἀναγκαῖον ἦν, ἢ εἰκὸς θάτερον γενέσθαι· ἀλλὰ περὶ μίαν πρᾶξιν, οἵαν λέγομεν τὴν 'Οδύσσειαν, συνέστησεν. *Id. Poetic. cap.* 8. Σημείωσαι δὲ ὅτι σιωπᾷ τὸ τοῦ 'Οδυσσέως ἐξ ἀρχῆς ὄνομα ὁ Ποιητὴς, ἐξαίρων αὐτὸν σεμνοῖς ἐπιθέτοις καὶ ἐγκωμίοις, καὶ ἀναρτῶν τὸν ἀκροατήν. *Eustath.* De toto porrò *Odysseæ* poemate ita *Longinus:* Δείκνυσι δ' ὅμως, inquit, [Ὅμηρος] διὰ τῆς 'Οδυσσείας ——— ὅτι μεγάλης φύσεως ὑποφερομένης ἤδη ἴδιόν ἐστιν ἐν γήρᾳ τὸ φιλόμυθον. Δῆλος γὰρ ἐκ πολλῶν τε ἄλλων συντεθεικὼς ταύτην δευτέραν τὴν ὑπόθεσιν, ἀτὰρ δὴ κᾀκ τοῦ λείψανα τῶν 'Ιλιακῶν παθημάτων διὰ τῆς 'Οδυσσείας, ὡς ἐπεισόδιά τινα τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, προσεπεισφέρειν, καὶ νὴ Δί' ἐκ τοῦ τὰς ὀλοφύρσεις, καὶ τοὺς οἴκτους, ὡς πάλαι που προεγνωσμένους τοῖς ἥρωσιν, ἐνταῦθα προσαποδιδόναι. Οὐ γὰρ ἄλλο, ἢ τῆς 'Ιλιάδος ἐπίλογός ἐστιν ἡ 'Οδύσσεια.— 'Απὸ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας οἶμαι, τῆς μὲν 'Ιλιάδος γραφομένης ἐν ἀκμῇ πνεύματος, ὅλον τὸ σωμάτιον δραματικὸν ὑπεστήσατο καὶ ἐναγώνιον τῆς δὲ 'Οδύσσειας τὸ πλέον διηγηματικὸν, ὅπερ ἴδιον γήρως. Ὅθεν ἐν τῇ 'Οδυσσείᾳ παρεικάσαι τις ἂν καταδυομένῳ τὸν Ὅμηρον ἡλίῳ, οὗ δίχα τῆς σφοδρότητος παραμένει τὸ μέγεθος. Οὐ γὰρ ἔτι τοῖς 'Ιλιακοῖς ἐκείνοις ποιήμασιν ἴσον ἐνταῦθα σώζει τὸν τόνον, οὐδ' ἐξωμαλισμένα τὰ ὕψη, καὶ ἰζήματα μηδαμοῦ λαμβάνοντα, οὐδὲ τὴν πρόχυσιν ὁμοίαν τῶν ἐπαλλήλων παθῶν, οὐ τὸ ἀγχίστροφον, καὶ πολιτικὸν, καὶ ταῖς ἐκ τῆς ἀληθείας φαντασίαις καταπεπυκνωμένον· ἀλλ', οἷον ὑποχωροῦντος εἰς ἑαυτὸν ὠκεανοῦ, καὶ περὶ τὰ ἴδια τέρματ' ἐρημουμένου, τὸ λοιπὸν φαίνεται τοῦ μεγέθους ἀμπώτιδες, κᾀν τοῖς μυθώδεσι καὶ ἀπίστοις πλάνος. Λέγων δὲ ταῦτ' οὐκ ἐπιλέλησμαι τῶν ἐν τῇ 'Οδυσσείᾳ χειμώνων, καὶ τῶν περὶ τὸν Κύκλωπα καί τινων ἄλλων, ἀλλὰ γῆρας διηγοῦμαι, γῆρας δ' ὅμως 'Ομήρου. Πλὴν ἐν ἅπασι τούτοις ἑξῆς τοῦ πρακτικοῦ κρατεῖ τὸ μυθικόν. *De Sublimitate,* § 9. E contrario contendit Dna. *Dacier,* in præfatione ad *Odysseam,* hoc non Poetæ ingenio deficienti, sed rei utique ipsius diversitati tribuendum : *Homerumque,* etiam si *Odysseam* priorem, *Iliadem* posteriorem composuisset : utramque tamen candem, ac nunc habemus, compositurum fuisse. Similiter et *Duportus :* " Par," inquit, " in utro" que opere vis et vigor et splendor inge" nii." *Præfat. in Gnomologiam Homericam.* Ac quamvis fatendum quidem in *Iliade,* cujus materia grandior, stylum multò magis sublimem esse quàm in *Odysseâ,* ubi materia plerumque tenuior; notandum tamen et in Odysseâ omnia ubique tam aptè et vividè depicta esse, ut dubitari possit annon arti potiùs quàm ingenii defectui ascribenda sit ista diversitas. *Homerum* enim " nemo (ut " rectè observavit *Quinctilianus lib.* X. *cap.* " 1.) in *Magnis* sublimitate, in *Parvis* pro" prietate superaverit."

Ibid. —— πολύτροπον.] 'Επὶ πολλὰ τρέποντα τὴν διάνοιαν, συνετὸν, ἢ πολλῶν ἔμπειρον τρόπων. *Schol.* " Ut ille vir heroïci spiri" tus et *polytropus* ab Homero dictus, *i. e.* " multifariâ ingenii dote, multiplici morum " cognitione, versatilique solertiâ præditus." *Budæus de Asse, lib.* V. Αὐτόν γε μὴν τὸν 'Οδυσσέα οὐχ ὁρᾷς, ὡς παντοίαις συμφοραῖς ἀντιτεχνώμενος ἀρετῇ, σώζει καὶ τὸ δι' ἐκείνην θάρσος ; Τοῦτο αὐτῷ τὸ ἐκ Κίρκης Μῶλυ, τοῦτο τὸ ἐν θαλάττῃ κρήδεμνον, τοῦτο τῶν Πολυφήμου χειρῶν τὸν ἄνδρα ἐξάγει, τοῦτο ἐξ ᾅδου ἀνάγει, τοῦτο πηγνύει σχεδίαν, τοῦτο πείθει 'Αλκίνουν, τοῦτο ἀνέχεται βαλλόντων μνηστήρων, Ἴρου παλαίοντος, Μελανθίου ὑβρίζοντος, τοῦτο ἐλευθεροῖ τὴν ἑστίαν, τοῦτο τιμωρεῖται γάμῳ, τοῦτο ἄνδρα ποιεῖ διογενῆ καὶ θεοῖς εἴκελον, οἷον ἀξιοῖ Πλάτων εἶναι τὸν εὐδαίμονα. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XVI. ipso fine. Cæterùm *Scholiastes in Aristophanem* ad *Nubes, ver.* 259. nonnullos hîc pro πολύτροπον, πολύκροτον scripsisse annotat.

Ibid. —— ὃς μάλα πολλὰ Πλάγχθη.] Οὐ γῆν ἄξενον ἐπιπορευόμενος, οὐδὲ θάλατταν χαλεπὴν περαιούμενος, οὐδὲ ἀνθρώποις ἀγρίοις συμφερόμενος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν αὐτῷ οἱ μῦθοι ἔχουσιν, αὐτὸς δὲ τῇ ψυχῇ, κούφῳ χρήματι, καὶ πολυπλανεστέρῳ τῶν σωμάτων, πανταχοῦ περιεφέρετο, πάντα ἐσκόπει, ὅσα οὐρανοῦ κινήματα, ὅσα γῆς παθήματα, θεῶν βουλὰς, ἀνθρώπων φύσεις, ἡλίου φῶς, ἄστρων χορὸν, γενέσεις ζώων, ἀναχύσεις θαλάττης, ποταμῶν ἐκβολὰς, ἀέρων μεταβολὰς, τὰ πολιτικὰ, τὰ οἰκονομικὰ, τὰ πολεμικὰ, τὰ εἰρηνικὰ, τὰ γαμήλια, τὰ γεωργικὰ, τὰ ἱππικὰ, τὰ ναυτικὰ, τέχνας παντοίας, φωνὰς ποικίλας, εἴδη παντοδαπὰ, ὀλοφυρομένους, ἡδομένους, πενθοῦντας, γελῶντας, πολεμοῦντας, ὀργιζομένους, εὐωχουμένους, πλέοντας. *Max. Tyrius, Dissertat.* XVI. sub initio.

Ibid. —— πολλά.] *Al.* πάντων.

Ver. 2. ——— ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε.] Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, " Τροίης πτολί" εθρον ἔπερσεν," ἀρχή ἐστι τῆς τοῦ πτολιπόρθου 'Οδυσσέως συνθέσεως· διὰ γὰρ ταύτην ἐκεῖνος πτολίπορθος ἐπωνόμασται. *Eustath.* Vide infrà ad χ΄, 230. Item ad *Iliad.* β΄, 278.

Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἑτάρους ἐῤῥύσατο, ἱέμενός περ·
Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο·
Νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς ὑπερίονος Ἠελίοιο
Ἤσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.

Sed neque sic servavit socios, tametsi cupiens;
Suâ enim ipsorum insipientiâ perierunt;
Stulti, qui boves sublimis Solis
Comederunt: ille verò iis abstulit reditûs diem.

Ibid.——ἱερὸν πτολίεθρον.] Διὰ τὸ τετειχίσθαι ὑπὸ θεῶν· ἢ διὰ τὴν πρὸς τὸν Δία εὐσέβειαν. *Schol.*

Ver. 3. Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.] Ὁμήρῳ δὲ καὶ Ὀδυσσεὺς σοφὸς διὰ πολλὴν πλάνην· "Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν "ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω." *Maxim. Tyrius, Dissertat.* VI. Οἱ γοῦν ποιηταὶ φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀποφαίνουσι τοὺς ἀποδημήσαντας πολλαχοῦ καὶ πλανηθέντας· ἐν μεγάλῳ γὰρ τίθενται τὸ "πολλῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν ἄστεα καὶ νόον γνῶναι." —— Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρασκευαί τινες εἰς φρόνησιν μεγάλαι, τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἰδέας, προσθεῖναι δὲ καὶ τὰ τῆς θαλάττης. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 16. *Al.* 8. "Nec immeritò priscæ poe-"ticæ divinus auctor apud Graios, summæ "prudentiæ virum monstrare cupiens, mul-"tarum civitatum obitu, et variorum po-"pulorum cognitu, summas adeptum virtu-"tes cecinit." *Apuleius Metamorphos. lib.* 9. Vide et suprà *ver.* 1.

Ver. 4. Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν.]

——multùm ille et terris jactatus et alto.
Æn. I, 3.

Ibid.————πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν, Ἀρνύμενος.] *Al.* πάθεν ἄλγεα, ὧν κατὰ θυμὸν Ἀρνύμενος.

Ver. 5. Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων.] Δεῖ καὶ τὸν μέλλοντα στρατηγεῖν, καὶ ἡγεμόνα ἀξιόχρεων τυγχάνειν,——ἀνδρείᾳ τῇ πολεμικῇ φρόνησιν ὡς πλείστην προστιθέναι σπουδάσει, καὶ μεγαλοψυχίαν καὶ σύνεσιν, τάς τε ἄλλας τὰς τῷ ἡγεμόνι πρεπούσας ἀρετάς· καὶ τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς ἔσθ' ὅτε μὲν φείσεται, ἄλλοτε δὲ ἀφειδήσει· ὅταν δηλαδὴ ὅ τε καιρὸς καὶ ἡ χρεία ἀπαιτῇ· καθ' ἑκάστην δὲ στρατηλασίαν καὶ μάχην καὶ συμβολὴν, ἀεὶ ἐνστάντος τοῦ δεινοῦ, μεμνήσεται τοῦδε τοῦ ἔπους, "Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν "καὶ νόστον ἑταίρων." *Kyriac. Stroz de Republ. lib.* 9. Porrò sententiam hîc ita exponit *Scholiastes:* Τὸ ἐφ' ἑαυτῷ περιποιῶν καὶ σώζων ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἑταίρους· ἢ ἀντὶ τοῦ καταλλασσόμενος τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, καὶ τὴν εἰς τὸν οἶκον τιμωρίαν, ὑπὲρ τῶν ἑταίρων· οἷον αὐτὸς ἀπολέσθαι θέλων, ἵνα σώσῃ τοὺς ἑταίρους. Διαληπτέον ἐπὶ τῷ, καὶ νόστον. Posteriorem harum explicationum amplectitur *Eustathius*; Ὅτι τὸ, "Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν &c." (inquit) ὅ ἐστιν ἀντικαταλλασσόμενος, ἀπὸ μέρους εἴληπται τῶν παλαί ποτε μεσιτευόντων ζώων τοῖς συναλλάγμασι, τουτέστιν ἀπὸ τῶν ἀρνῶν ἑνὸς εἴδους τῶν τετραπόδων. Verior tamen, ut opinor, prior *Scholiastis* interpretatio; videtur enim vox ἀρνύμενος apud Poetam propriè significare *expetens*, sive *exquirens ut laboris præmium:*

Τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε.——
Iliad. ά, 159.
Ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος, ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
ζ, 446.
————οὐχ ἱερήϊον, οὐδὲ βοείην
Ἀρνύσθην.————
χ', 159.

Secundùm hanc interpretationem *Horatius*, loco suprà ad *ver.* 1. citato; "*Dum sibi, dum* "*sociis reditum parat:*" itemque *Budæus de Asse, lib.* 5. "*Salutem suam tandem anxiè* "*sociorumque perquirebat.*" Sed et confirmatur hæc accipiendi ratio ex ψ', 253. infrà, ubi similis sententia occurrit;

Νόστον ἑταίροισιν διζήμενος, ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ.

Ibid. Ἀρνύμενος ἥν.] Quâ ratione Ἀρνύμενος hîc ultimam producat; item πάρος, *ver.* 21. et ἐνὶ, *ver.* 27. et Ὀρέσταο, *ver.* 40. vide ad *Il.* ά, 51. Cæterùm de prosodiâ vocis Ἀρνύμενος, vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 7. Αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.] Citat hunc versum *Eusebius*, ut et *ver.* 32. 33. infrà, ad demonstrandum, *Homerum* sententiæ isti, fato scilicet et necessitate omnia regi, non suffragari. Ταῦτα γὰρ, (inquit) καὶ τὰ τοιαῦτα, τῷ πάντα γίνεσθαι καθ' εἱμαρμένην, ἐναντίωται. *Præparat. Evangel. lib.* VI. *cap.* 8. Citat porrò hunc versum *Maximus Tyrius, Dissertat.* XL. Vide infrà ad *ver.* 32. 33.

Ibid. Αὐτῶν.] *Al.* Αὐτῶν.

Ver. 8.——οἱ κατὰ βοῦς ὑπερίονος Ἠελίοιο Ἤσθιον.] Vide infrà ad μ', 353. &c. Ἐμνήσθη τούτων, ἐπεὶ ἐκ προαιρέσεως ἀδικήσαντες ἀπώλοντο. *Schol.*

Ibid.——ὑπερίονος.] Ἐπιθετικῶς, τοῦ ἡλίου· ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς ἰέναι. Ἡσίοδος δὲ Ὑπερίονος αὐτὸν ἐγενεαλόγησεν. *Schol.* Ὑπερίονα δὲ νομιστέον αὐτὸν, τὸν ὑπεριέμενον ἀεὶ τῆς γῆς. *Heraclid. Pontic.*

Τῶν ἁμόθεν γε, θεὰ, θύγατερ Διὸς, εἰπὲ καὶ ἡμῖν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον,
Οἴκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν·
Τὸν δ' οἶον, νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικὸς,
Νύμφη πότνι' ἔρυκε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἦλθε, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
Τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἶκόνδε νέεσθαι
Εἰς Ἰθάκην, οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων,
Καὶ μετὰ οἷσι φίλοισι· θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες,
Νόσφι Ποσειδάωνος· ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινεν
Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.
Ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας,
(Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,

Haec aliquâ-ex-parte, dea, filia Jovis, dic et nobis.
Jam alii quidem omnes, quotquot effugerant saevam mortem,
Domi erant, belloque elapsi atque mari;
Hunc autem solum, reditûs indigentem atque uxoris,
Nympha veneranda detinebat Calypso, nobilis dea,
In specubus cavis, cupiens *sibi* maritum esse.
Sed quando jam tempus venit, circumvolventibus annis,
Quo ei destinârunt dii domum redire
In Ithacam; neque tum evaserat è laboribus,
Etiam inter suos amicos; dii verò miserabantur omnes,
Praeter Neptunum: ille autem indesinentèr irascebatur
Divino Ulyssi; antequàm *is* suam in terram venisset.
Sed ille quidem Aethiopas adierat longè semotos,
(Aethiopas, qui bifariàm divisi sunt, ultimi hominum,

Ver. 10. ——— ἀμόθεν.] Ποθέν. ἔστι λέξις τῶν Ἀττικῶν· ἢ ἀπὸ τινὸς μέρους, ὁπόθεν θέλεις. *Schol.* et *Hesychius.*

Ver. 11. Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες.] Ὅτι οὐδὲ ἐνταῦθα τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Ὀδυσσέως πλάνης, ἀρχὴν τῆς ἑαυτοῦ ποιήσεως Ὅμηρος τίθεται· ἀλλ', ὥσπερ ἐν τῇ Ἰλιάδι, ουτω καὶ νῦν ἀπὸ τῶν ἐγγὺς τοῦ τέλους ἄρχεται. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 1.

Ibid. —— αἰπὺν ὄλεθρον.] Αἰπύς· ὑψηλὸς, σκληρὸς, χαλεπός. *Eustath.* et *Etymol. Magn.* à *Barnesio* citati. "Item ἄφυκτος, (inquit "*Barnesius,*) ut *Iliad.* ν', 773. —— νῦν τοι "σῶς αἰπὺς ὄλεθρος." Minùs rectè; ibi enim non αἰπὺς, sed σῶς intelligendum est ἄφυκτος.

Ver. 12. ——— πεφευγότες.] Vide ad *Il.* β', 314.

Ver. 16. —— περιπλομένων ἐνιαυτῶν.]

——— ——— volventibus annis.
Æn. I, 238.

Ver. 18. —— πεφυγμένος.] *Barnesius*, edidit πεφευγμένος· rationibus haud satis idoneis. Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ver. 22. ——— μετεκίαθε.] *Al.* μετεκείαθε.

Ver. 23. —— Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν.]

Oceani finem juxta, Solemque cadentem
Ultimus Æthiopum locus est. ——
Æn. IV, 480.

Πάντες γὰρ οἱ παραπλεύσαντες τῷ Ὠκεανῷ τὴν Λιβύην, οἵ τε ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν στηλῶν, μέχρι ποσοῦ προελθόντες, εἶτα ἀνέστρεψαν, ὑπὸ πολλῶν ἀποριῶν κωλυόμενοι· ὥστε καὶ πίστιν κατέλιπον τοῖς πολλοῖς, ὡς τὸ μεταξὺ διείργοιτο ἰσθμῷ. Καὶ μὴν σύῤῥους ἡ πᾶσα Ἀτλαντικὴ θάλασσα, καὶ μάλιστα ἡ κατὰ μεσημβρίαν. Ἅπαντες δὲ οὗτοι τὰ τελευταῖα χωρία, ἐφ' ἃ πλέοντες ἦλθον, Αἰθιοπικὰ προσηγόρευσαν, καὶ ἀπήγγειλαν οὕτως. Τί οὖν ἄλογον εἰ καὶ Ὅμηρος ὑπὸ τοιαύτης ἀκοῆς ἀχθεὶς δίχα διῄρει, τοὺς μὲν πρὸς ἀνατολὴν λέγων, τοὺς δὲ πρὸς δύσιν; τῶν μεταξὺ οὐ γινωσκομένων εἴτε εἰσὶν εἴτε μὴ εἰσίν. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 57. *Al.* 32. Ὅμηρος

Οἱ μὲν δυσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ᾽ ἀνιόντος,)
Ἀντιόων ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἑκατόμβης.
Ἔνθ᾽ ὅγε τέρπετο δαιτὶ παρήμενος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἀθρόοι ἦσαν.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,
Τόν ῥ᾽ Ἀγαμεμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκταν᾽ Ὀρέστης·
Τοῦ ὅγ᾽ ἐπιμνησθεὶς, ἔπε᾽ ἀθανάτοισι μετηύδα·
Ὦ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται!

Alii quidem ad occidentem solem, alii verò ad orientem,)
Adfuturus taurorumque et agnorum hecatombae.
Ibi ille delectabatur convivio assidens: at *dii* alii jam
Jovis in aedibus Olympii congregati erant.
His autem sermones coepit pater hominumque deorumque;
Recordabatur enim in animo eximii Aegisthi,
Quem Agamemnonides inclytus occîderat Orestes;
Hujus ille recordatus, verba inter immortales fecit:
" Papae, ut scilicet deos mortales culpant!

οὐ διὰ τοῦτο διαιρεῖ τοὺς Αἰθίοπας, ἢ ὅτι τοὺς Ἰνδοὺς ᾔδει τινὰς τοιούτους τοῖς σώμασιν· οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν εἰδέναι τοὺς Ἰνδοὺς εἰκὸς Ὅμηρον. Ὅπου οὐδ᾽ ὅγε Εὐεργέτης κατὰ τὸν Εὐδόξειον μῦθον ᾔδει τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν, οὐδὲ τὸν πλοῦν τὸν ἐπ᾽ αὐτῇ· ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὴν λεχθεῖσαν ὑφ᾽ ἡμῶν πρότερον διαίρεσιν. *Id. lib.* II. *pag.* 162. *Al.* 103. Τινὲς δὲ πρὸς τοῦ Νείλου σχίζεσθαι αὐτοὺς λέγουσιν. *Schol.* Vide ad *Il.* ά, 423.

Ibid. —— δεδαίαται.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν′, 736.

Ver. 24. Οἱ μὲν δυσομένου — οἱ δ᾽ ἀνιόντος.] *Al.* Ἠμὲν δυσομένου — ἠδ᾽ ἀνιόντος.

Ver. 27. —— Ὀλυμπίου.] *Al.* Ὀλύμπιοι.

Ver. 29. —— ἀμύμονος Αἰγίσθοιο.] " *Homere*, (inquit Dna. *Dacier*) accompagne ici " le nom d'Egisthe d'une épithete que je n'ai " pû ni dû conserver; *le Pere des Dieux et des* " *hommes*, dit il, *s'etant souvenu du sage Egisthe:* ἀμύμονος, c'est à dire, *irreprehensible,* " *à qui on ne peut rien reprocher.* Comment " ce Poëte peut-il dire cela d'un scelerat qui " a assassinè son Roi pour en épouser la " femme, et se rendre maître de ses Etats?" Atqui vox ἀμύμων non eum denotat qui sit omnibus virtutibus ornatus, omnibus vitiis immunis; sed eum qui *unâ pluribusve* animi aut corporis dotibus sit eximius. Atque ita accipit *Scholiastes*, qui exponit: Ἤτοι καλοῦ πρὸ τοῦ μοιχεῦσαι· ἢ τοῦ κατὰ γένος ἀγαθοῦ. Similiterque *Eustathius:* Ἀμύμονα γοῦν (inquit) ὀνομάζει νῦν τὸν ἀτάσθαλον Αἴγισθον ὁ Ὁμηρικὸς Ζεὺς, οὐκ ἐκ τῶν ἐκείνου κακῶν λαβὼν τὸ ἐπίθετον, ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ὧν ὡς εἰκὸς εἶχε καλῶν. Εἶχε δὲ, τὸ εὐγενὲς, τὸ εὐειδὲς, τὸ συνετόν. Vide ad *Iliad.* β′, 623. δ′, 88. et ζ′, 155.

Ver 30. Τόν ῥ᾽.] *Quem utique* —— *Quem scilicet.*

Ver. 31. —— ἔπε᾽ ἀθανάτοισι μετηύδα.] *Al.* ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευε· et ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.

Ibid et *ver.* 67. —— ἀθανάτοισι.] Similiterque *ver.* 79. Ἀθάνατων. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 32. —— οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται. Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ᾽ ἔμμεναι.] Ὅταν γὰρ ἁμάρτῃ καὶ ἀπαρτισθῇ [*Al.* ἀπαρτηθῇ] ὁ νοῦς ἀρετῆς, αἰτιᾶται τὰ θεῖα, τὴν ἰδίαν τροπὴν προσάπτων θεῷ. *Philo, Sacræ Legis Allegoriarum, lib.* 3.

Ita *Lyconides* apud *Plautum:*

Deus mihi impulsor fuit ————
Deos credo voluisse ————————.

Plaut. Aulular. Act. IV. *Scen.* x. *ver.* 7. 12.

Similiter et apud *Euripidem:*

Τοὺς δ᾽ ἐνθάδ᾽ αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους
Εἰς τὸν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ.

Iphigen. in Taur. ver. 387.

Et apud *Æschylum:*

Μηδὲ πρὸς ἄτης θηραθεῖσαι
Μέμψησθε τύχην, μηδέ ποτ᾽ εἴπηθ᾽,
Ὡς Ζεὺς ὑμᾶς εἰς ἀπρόοπτον
Πῆμ᾽ εἰσέβαλε. Μὴ δῆτ᾽, αὐταὶ δ᾽
Ὑμᾶς αὐτάς. ——

Prometh. vinct. ver. 1071.

Et *Solon* apud *Diogenem Laërtium, lib.* I.

Εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ δι᾽ ὑμετέρην κακότητα,
Μήτι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπαμφέρετε.

Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.
Ὡς καὶ νῦν Αἴγισθος ὑπὲρ μόρον Ἀτρείδαο
Γῆμ' ἄλοχον μνηστὴν, τὸν δ' ἔκτανε νοστήσαντα,
Εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον· ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες ἐΰσκοπον Ἀργειφόντην,
Μήτ' αὐτὸν κτείνειν, μήτε μνάασθαι ἄκοιτιν·
Ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρείδαο,
Ὁππότ' ἂν ἡβήσῃ τε καὶ ἧς ἱμείρεται αἴης.
Ὣς ἔφαθ' Ἑρμείας· ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο

"Ex nobis enim aiunt mala esse, hi verò et ipsi
"Suâ stultitiâ praeter fatum calamitates patiuntur.
"Quemadmodùm et nunc Aegisthus praeter fatum, Atridae
"Duxit uxorem sponsam, ipsumque occîdit reversum,
"Gnarus gravis exitii; quoniam illi praediximus nos,
"Mercurio misso speculatore Argicidâ;
"Ut neque ipsum occideret, neque ambiret *ejus* uxorem:
"Ex Oreste enim erit ultio Atridae;
"Postquam pubuerit et suam desiderabit ditionem."
"Sic dixit Mercurius; sed non menti Aegisthi

"Negat (*Chrysippus*) oportere ferri audiri- "que homines aut nequam aut ignavos et "nocentes et audaces; qui quum in culpâ "et in maleficio revicti sunt, perfugiunt ad "fati necessitatem, tanquam in aliquod Fa- "ni asylum; et, quæ pessimè fecerunt, ea "non suæ temeritati, sed fato esse attribu- "enda dicunt. Primus autem Homerus "sapientissimus et antiquissimus poetarum "dixit in hisce versibus; Ὦ πόποι, οἷον δή νυ "θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται· Ἐξ ἡμέων γὰρ *&c.*" *Gellius, lib.* VI. *cap.* 2. Vide ad versum sequentem.

Ver. 33. —— οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν.]

Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας.
Pythag. Aurea Carm. ver. 54.

Ἐγὼ μὲν οὖν ἀπορῶ μὴ ὡς ἀληθῶς μάτην θεοὺς ἄνθρωποι αἰτιόωνται, ἐξ ἐκείνων φάμενοι κακὰ σφίσιν εἶναι, "οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ Σφῇσιν" εἴτε ἀτασθαλίῃσιν, εἴτε ἀφροσύναις χρὴ εἰπεῖν, "ὑπὲρ μόρον "ἄλγε' ἔχουσι." *Plato, in Alcibiade secundo.* Similiter *Hierocles:* Πολὺ δέ μοι δοκεῖ συμβάλλεσθαι τῷ καλῶς χρῆσθαι θεοῖς, καὶ τὸ διειληφέναι, ὡς οὐδενός ποτε κακοῦ γίγνεται θεὸς αἴτιος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς κακίας ἀπαντᾷ μόνης, οἱ δὲ θεοὶ τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς ἀγαθῶν τέ εἰσιν αἴτιοι, καὶ τῶν εὐχρήστων· ἡμεῖς δὲ ἐσμὲν οἱ τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν οὐ προσιέμενοι, περιβάλλοντες δὲ ἑαυτοὺς κακοῖς αὐθαιρέτοις. *Hierocl. Fragmentum, quod inscribitur,* Πῶς θεοῖς χρηστέον; ubi et hunc *Homeri* locum adducit. Similiter et *Maximus Tyrius:* Οὐδὲ καθ' εἱμαρμένην ἀνθρώπινα συμφοραὶ, οὐ γὰρ θέμις ἀνάπτειν θεῷ αἰτίαν κακοῦ· —— ψεύδεται μὲν ὁ Ἐλπήνωρ λέγων, [Infrà λ', 61.] "Ἀσέ με δαίμονος αἶσα "κακή·" ψεύδεται δὲ ὁ Ἀγαμέμνων λέγων [*Iliad.* τ', 86. 87.] —— "ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιος εἰμὶ, "Ἀλλὰ Ζεὺς, καὶ μοῖρα, καὶ ἠεροφοῖτις Ἐριννύς." Ἔοικε δὲ καὶ ταυτὶ τὰ ὀνόματα εἶναι μοχθηρίας ἀνθρωπίνης εὔφημοι ἀποστροφαὶ ἀναθέντων αὐτῆς τὴν αἰτίαν τῷ δαιμονίῳ, καὶ ταῖς μοίραις, καὶ ταῖς ἐριννύσιν. *Disscrtat.* III. Et *Dissertat.* XXII. Ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ ὄλισθος αὐτοφυοῦς ἀσθενείας ἔργον· ἡ καὶ τὰς ἐπιεικεῖς ψυχὰς κολακεύουσα διὰ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμημάτων, εἰς τὰς αὐτὰς ὁδοὺς ταῖς μοχθηρίαις συγκαθέλκει. Ἀκούσῃ γοῦν τοῦ Διὸς αὐτοῦ λέγοντος, "Ὦ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βρότοι αἰ"τιόωνται· *&c.*"

Ibid. —— ἡμέων.] Pronuntiabatur ἡμῶν.

Ver. 34 et 35. —— ὑπὲρ μόρον.] "Hîc in- "telligimus, dicere Poetam ea præter fa- "tum hominibus contingere, quæ violenta "sunt et præter naturæ ordinem." *Spondan.* Vide ad *Il.* β', 155. et υ', 336. *Scholiastes* autem ὑπὲρ μόρον hîc exponit ὑπὲρ τὸ πεπρωμένον· et ad *ver.* 42. infrà, Κὰκ τούτου (inquit) δηλονότι δύο περὶ ἕκαστόν εἰσιν εἱμαρμέναι· αἱρεῖται δὲ ἕκαστος ἣν βούλεται.

Ver. 34. —— ἄλγε' ἔχουσιν.] *Al.* ἄλγε' ἔχοντες

Ver. 37. —— αἰπὺν ὄλεθρον.] Vide suprà ad *ver.* 11.

Ver. 39. —— κτείνειν.] *Al.* κτεῖναι.

Ver. 40. Ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρείδαο.] Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ, μὴ δεῖν ἐνταῦθα λέγειν, ἐκ γὰρ Ὀρέσταο Ἀτρείδαο, ἤτοι τοῦ ἐγγόνου τοῦ Ἀτρέως· ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι ἐξ Ὀρέστου τίσις,

Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
Καὶ λίην κεῖνός γε ἐοικότι κεῖται ὀλέθρῳ·
Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.
Ἀλλά μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαίεται ἦτορ,
Δυσμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πήματα πάσχει,
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης·
Νῆσος δενδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώμασι ναίει

Persuasit bono consulens: nunc autem cumulatè omnia luit.
Huic autem respondit deinde dea caesiis-oculis Minerva:
" O pater noster Saturnie, summe regum,
" Et valdè ille quidem meritâ jacet morte:
" Sic pereat et alius, quicunque talia fecerit!
" Verùm mihi pro Ulysse prudenti cruciatur cor,
" Infelice; qui jamdiù, procul ab amicis, calamitates patitur
" Insulâ in circumfluâ, ubi et umbilicus est maris,
" Insula sylvosa: dea verò intra domum habitat.

τουτέστιν ἐκδίκησις ἔσται τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος· λέγουσι γὰρ τὸν Ὅμηρον μὴ σχηματίζειν ἀπὸ πάππου πατρωνυμίαν, εἰ μὴ ὁ πάππος εὐθὺς εἴη Διὸς υἱός. *Eustath.*

Ibid. —— Ὀρέσταο —— Ἀτρείδαο.] Vide infrà ad ξ', 199.

Ver. 40. 43. —— τίσις —— ἀπέτισε.] De harum vocum prosodiâ, vide ad *Il.* χ', 19. et ν', 414.

Ver. 41. Ὁππότ' ἄν.] *Al.* Ὁππότ' ἄρ'.

Ibid. —— ἱμείρεται.] *Al.* ἐπιβήσεται.

Ver. 44 et 80. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206.

Ver. 45. Ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων.]

O pater, ô hominum Divûmque æterna potestas. *Æn.* X, 18.

Ver. 47. Ὥς ἀπόλοιτο.] Ita edidit *Barnesius.* *Al.* Ὡς ἀπόλοιτο. Quod et præfert *Henricus Stephanus:* "Malo" (inquit) "ὡς, ut sit "optantis:" verùm, ut opinor, minùs rectè.

Ibid. Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι.] Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς, —— πρῶτον μὲν ἐν Νομαντίᾳ τὴν τελευτὴν τοῦ Τιβερίου πυθόμενος, ἀνεφώνησεν ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν, "Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι." *Plutarch. in Tiberio* et *Caio Graccho.*

Ver. 48. —— δαίεται.] *Al.* καίεται.

Ver. 51. Νῆσος δενδρήεσσα.] Vide infrà ad ζ', 162.

Ibid. —— ἐν δώμασι ναίει.] *Al.* ἐν δώματα ναίει. Atque ita in commentario legit *Eustathius.*

Ver. 52. Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος.] Ὀλεθρίου, ἐπεὶ πολέμιος τοῖς θεοῖς· —— Οἱ δὲ ἐδάσυναν, ἵνα ᾖ, περὶ τῶν ὅλων φρονοῦντος· αὐτὸς γὰρ ὁ Ἄτλας τὸν κόσμον βαστάζων παραδίδοται. *Schol.* Secundùm posteriorem explicationem *Eustathius:* Ὁλοόφρονα (inquit) τὸν τοιοῦτον Ἄτλαντα νοοῦσιν, ὡς τὰ ὑπὲρ ὅλων φρονοῦντα, ἤγουν τῶν ὅλων φροντιστικόν. Atque hoc ferè sensu alibi hanc vocem usurpare videtur Poeta:

Αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο.
Infrà κ', 137.

Κούρην Μίνωος ὀλοόφρονος —— λ', 321.

Aliam porrò hîc conjecturam profert *Scholiastes,* legendum videlicet Ἄτλαντος θυγάτηρ ὁλοόφρων. Quod et viro erudito *Merico Casaubono* maximè probatur; *Dissertat.* I. *de nuperâ Homeri editione,* haud longè à fine; ubi plura de hoc loco. Cæterùm apud *Hesiodum,* notante *Barnesio, Oceani* et *Tethyos* filia memoratur *Calypso; Theogon. ver.* 359.

Ibid. —— ὅστε θαλάσσης Πάσης βένθεα οἶδεν.] Πολοσσόν τε ὀνομαζόμενον χωρίον, ἐνταῦθα Ἄτλαντα καθήμενον πολυπραγμονεῖν τά τε ὑπὸ γῆν φασὶ καὶ τὰ οὐράνια. Πεποιῆσθαι δὲ καὶ Ὁμήρῳ περὶ τοῦ Ἄτλαντος· "Ἄτλαντος θυγάτηρ "ὀλοόφρονος, ὅστε θαλάσσης Πάσης βένθεα οἶ"δεν, &c." *Pausanias, Lib.* IX. *cap.* 20.

Ver. 53. —— ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς Μακρὰς αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανόν]

Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
Πείρασιν ἐν γαίης πρόπαρ' Ἑσπερίδων λιγυφώνων,
Ἑστηὼς κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρεσσι.
Hesiod. Theogon. ver. 517.

Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅστε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
Μακρὰς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.
Τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει.
Αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἱμυλίοισι λόγοισι
Θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς,
Ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι
Ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται· οὐδέ νυ σοί περ
Ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε! οὔ νύ τ' Ὀδυσσεὺς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ῥέζων,
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ; τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Τέκνον ἐμὸν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;

" Atlantis filia multiscii, qui et maris
" Omnis profunditates novit, sustinetque columnas ipse
" Longas, quae terramque et coelum disterminant:
" Ejus filia infortunatum lugentem detinet:
" Semper enim mollibus et blandis sermonibus
" Demulcet ut Ithacae obliviscatur; verùm Ulysses,
" Cupiens vel fumum exilientem videre
" Suae terrae, mori cupit; neque tibi tandem
" Commovetur charum cor, Olympie: Nonne tibi Ulysses
" Argivorum apud naves gratificabatur sacrificando,
" Trojâ in latâ? quid illi tantum irasceris, ô Jupiter?"
Huic autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" Mea filia, qualis tibi sermo excidit septo dentium?

Τέρμονα κυρῶν οὐρανοῦ, τὸν Ἄτλας ἔχει.
Euripid. Hippolyt. Coron. ver. 746.

Ἄτλας ὁ χαλκέοισι νώτοις οὐρανὸν,
Θεῶν παλαιὸν οἶκον, ἐκτρίβων. ——
Id. Ion. ver. 1.

—— Ἄτλαντος, ὃς πρὸς ἑσπέρους [ἑσπερίους] τόπους
Ἕστηκε κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς
Ὤμοις ἐρείδων. —— *Æschyl. Prometh.* 349.
Atlantis duri, cœlum qui vertice fulsit.
Æn. IV, 247.

Ver. 55. Τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει.]
Hunc Phœnissa tenet Dido, blandisque moratur
Vocibus. —————— *Æn.* I, 674.

Ver. 56. Αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι.] *Al.* Αἰεὶ δ' ἐν μαλακοῖσι,

Ver. 58. Ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι Ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται.] Hinc *Ovidius* de *Ulysse*:

—————— optat
Fumum de patriis posse videre focis.
Ex Ponto, Lib. I. *Epist.* iii. 33.

Et *Apuleius*: " Ulyxes fumum terrâ suâ " emergentem compluribus annis è littore " prospectans, frustrà captavit." *Apolog.* I. Cæterùm sensum hoc in loco ita exponit *Scholiastes*: Ὁ πρότερον ἐπιθυμῶν καπνὸν τῆς πατρίδος ἰδεῖν, νῦν εὔχεται διὰ τὰ κατέχοντα τελευτῆσαι. Minùs rectè: Sententia enim, (ut opinor) eadem hîc est ac infrà ή, 224. ubi *Alcinoo* dicit *Ulysses*:

—————— ἰδόντα με καὶ λίποι αἰὼν
Κτῆσιν ἐμὴν, δμῶάς τε, καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα.

Atque ita accipit *Dio Chrysostomus*: Τέλος δὲ (inquit), ὥς φησιν ὁ Ποιητὴς, ἐπεθύμει καπνὸν ἰδεῖν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ γῆς ἀνιέντα, εἰ καὶ δέοι παραχρῆμα ἀποθνήσκειν. *Orat.* XIII. haud longè ab initio.

Ver. 60. —— οὔ νύ τ' Ὀδυσσεύς.] *Al.* οὔ νύ κ' Ὀδυσσεύς.

Ver. 63. —— νεφεληγερέτα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην;
Ὃς πέρι μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, πέρι δ' ἱρὰ θεοῖσιν
Ἀθανάτοισιν ἔδωκε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν;
Ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἀσκελὲς αἰεὶ
Κύκλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν,
Ἀντίθεον Πολύφημον, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον
Πᾶσιν Κυκλώπεσσι· Θόωσα δέ μιν τέκε νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ, ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.
Ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Οὔτι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης.
Ἀλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἵδε περιφραζώμεθα πάντες
Νόστον, ὅπως ἔλθησι· Ποσειδάων δὲ μεθήσει
Ὃν χόλον· οὐ μὲν γάρ τι δυνήσεται ἀντία πάντων,
Ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν, ἐριδαινέμεν οἶος.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,

" Quomodò unquam ego Ulyssis divini obliviscerer?
" Qui et mente superat mortales, et abundè sacra Diis
" Immortalibus dedit, qui coelum latum habitant?
" Verùm Neptunus terram-continens assiduò semper
" Ob Cyclopem irascitur, quem oculo privavit,
" Parem-deo Polyphemum, cujus robur est maximum
" Inter omnes Cyclopas: Thoosa verò eum peperit nympha,
" Phorcynis filia, maris infructuosi principis,
" In speccubus cavis Neptuno mixta.
" Ex eo tempore Ulyssem Neptunus terrae-quassator
" Neutiquam occîdit, sed errabundum-arcet à patriâ terrâ.
" Verùm agite, nos ipsi dispiciamus omnes
" De-reditu, ut revertatur; Neptunus autem remittat
" Suam iram: neque enim quicquam poterit contra omnes,
" Immortalibus invitis Diis, contendere solus."
Huic autem respondit deindè dea caesiis-oculis Minerva
" O pater noster Saturnie, supreme regnantium,

Ver. 66. Ὅς πέρι μὲν —— πέρι δ'.] *Henricus Stephanus* legendum censet περὶ μὲν — περὶ δ', ut vox scilicèt περὶ cum sequenti ἐστὶ jungatur, sicut *Iliad.* ά, 258. Οἳ περὶ μὲν βουλῇ Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μάχεσθαι. Sed hoc leviculum.

Ver. 68. —— ἀσκελές.] Ἀμετακινήτως, κατὰ στέρησιν τῶν σκελῶν· ἢ ἀδιαλείπτως, καὶ ἄγαν σφοδρῶς. *Schol.*

Ver. 69. —— κεχόλωται.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 736.

Ibid. —— ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν.] Vide infrà ad ί, 380 &c.

Ver. 70. Ἀντίθεον Πολύφημον.] Εἰπὼν, "Κύκλωπος κεχόλωται," καὶ μέλλων ἐπαγαγεῖν, "ἀντιθέου Πολυφήμου," ὅμως ἤλλαξε τὴν σύνταξιν ὁμοιοπτώτως τῇ ἐπιμβολῇ· Κύκλωπος, ὃν ἀλάωσεν, ἀντίθεον Πολύφημον. *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide ad *Il.* ζ', 396.

Ibid. Ἀντίθεον.] Νῦν τὸν ἐναντιούμενον τοῖς θεοῖς, τὸν ἀσεβῆ. *Schol.* Minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 29.

Ver. 72. Φόρκυνος θυγάτηρ.] Ἐνάλιος γὰρ θεὸς ὁ Φόρκυν. *Schol.*

Ibid. —— ἀτρυγέτοιο.] Vide ad *Il.* ό, 27.

Ver. 73. —— γλαφυροῖσι.] *Al.* γλαφυρῇσι.

Ver. 74 et 83. —— Ὀδυσῆα.] Vide ad *Il.* ά, 265.

Εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσι,
Νοστῆσαι Ὀδυσῆα δαΐφρονα ὅνδε δόμονδε·
Ἑρμείαν μὲν ἔπειτα, διάκτορον Ἀργειφόντην,
Νῆσον ἐς Ὠγυγίην ὀτρύνομεν, ὄφρα τάχιστα
Νύμφῃ εὐπλοκάμῳ εἴπῃ νημερτέα βουλὴν,
Νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται.
Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκηνδ' ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν
Μᾶλλον ἐποτρύνω, καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,
Εἰς ἀγορὴν καλέσαντα καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς,
Πᾶσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν, οἵτε οἱ αἰεὶ
Μῆλ' ἁδινὰ σφάζουσι, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.

" Siquidem nunc hoc gratum beatis diis,
" Redire Ulyssem prudentem ad suam domum,
" Mercurium quidem jam internuncium Argicidam
" Insulam in Ogygiam jubeamus-ire; ut celerrimè
" Nymphae pulchricomae edicat certam *nostram*-sententiam,
" Reditum Ulyssis magnanimi, uti redeat.
" Porrò ego in Ithacam proficiscar, ut ei filium
" Magis excitem, et ei robur in mente ponam,
" Ut in concionem vocatis comatis Achivis,
" Omnibus procis interdicat, qui ei semper
" Pecora plurima mactant, et flexipedes camuris-cornibus boves.

Ver. 82. Εἰ μὲν δή.] *Siquidem reverà* ——.

Ver. 84. —— διάκτορον.] Ἄγγελον σαφῆ. *Schol.* Διάκτορος δὲ Ἀργειφόντης ὁ διάγων τὰς ἀγγελίας, καὶ ἐναργῶς καὶ σαφῶς φαίνων τὰ ἐξαγγελλόμενα. *Eustath.*

Ver. 88. Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκηνδ' ἐσελεύσομαι.] Τὴν Ἀθηνᾶν ὑπὸ Διὸς ἀποστελλομένην πρὸς Τηλέμαχον εὑρίσκομεν, εὐλόγως. Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἄγαν νεότητος ἤδη τὴν εἰκοσαετῆ ἡλικίαν ὑπερκύπτων μετέβαινεν ἐπὶ τὸν ἄνδρα. Καί τις αὐτὸν ὑπέδραμε τῶν γιγνομένων λογισμὸς, ὡς οὐκ ἔτι χρὴ διαμαρτυρεῖν [*Gesnerus* legendum conjicit διακαρτερεῖν] ἐπὶ τῇ τετραετεῖ τῶν μνηστήρων ἀσωτίᾳ. Τοῦτον οὖν τὸν ἀθροιζόμενον ἐν Τηλεμάχῳ λογισμὸν, Ἀθηνᾶς ἐπιφάνειαν ἠλληγόρησεν. *Heraclid. Pontic.* Similiter et *Eustathius:* Ὅτι τὸ τὴν Ἀθηνᾶν εἰς Τηλέμαχον κατελθεῖν ἐν Ἰθάκῃ καὶ ὑποβαλεῖν τὰ ποιητέα, τὴν τῆς φυσικῆς φρονήσεως ἐπιδημίαν δηλοῖ. ——— Ἤδη γὰρ ὁ Τηλέμαχος ἡλικίας ἐπέβη τελειοτέρας, καὶ φρονεῖν ἐχούσης, καὶ οἷα συνιέναι οἷα ὑπὸ τῶν μνηστήρων ἔπασχεν.

——————οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.
Infrà *ver.* 296.

Unde nihili est quod hîc Homero vitio-vertit Scriptor Gallicus *Rapin*; " Si Telemaque " dans l' Odyssée va chercher Ulysse dans " les Cours de la Grece, il ne scauroit faire " un pas sans l' assistance de Minerve. Elle " le conduit par tout, le fait penser à tout, " il ne fait rien, et ne pense à rien de " luy-même." *Comparaison d' Homere et de Virgile.* Vide et ad *Il.* ά, 194. et β', 169.

Ver. 90. —— Ἀχαιούς.] Τοὺς Ἰθακησίους. *Schol.*

Ver. 91. Πᾶσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν.] Ἰστέον γὰρ ὅτι ἐντεῦθεν ὁ Ποιητὴς ἄρχεται τὰ κατὰ τὴν μνηστηροφονίαν τεκταίνεσθαι, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῇ πιθανολογίας θεμελίους ἐκ μακροῦ προκαταβάλλεσθαι· αὐτὴ γάρ ἐστι τὸ σκοπιμώτατον τέλος τῆς ποιήσεως ταύτης· καὶ τὸ τῶν πράξεων τοῦ βιβλίου τούτου ἀνδρῶδες καὶ ἡρωϊκὸν αὐτόθι κεῖται τῷ Ποιητῇ· καὶ τρόπον τινὰ, τὰ ἄλλα πάντα δι' αὐτὴν πέπλασται. Διὸ καὶ αὐτὴν ἀνύσας ὁ Ποιητὴς, συγκαταπαύει καὶ τὸ βιβλίον. *Eustath.* Atque hinc liquet libros hosce ab Homero non, ut nonnulli crediderunt sparsim et singulatim, sed totos uno consilio fuisse conscriptos. Vide ad *Il.* ά, initio.

Ver. 92.——ἁδινά.] Ἤτοι λεπτὰ, πρὸς σύγκρισιν τῶν βοῶν· ἢ ἀντὶ τοῦ ἁδινῶς, ἵνα ᾖ, πυκνῶς καὶ συνεχῶς. *Schol.* Ἀδινὰ δὲ, τὰ πυκνὰ καὶ δαψιλῆ καὶ εἰς κόρον ἀπὸ τοῦ ἅδην. *Eustath.*

Ibid. —— εἰλίποδας ἕλικας.] Quâ ratione, εἰλίποδας hîc ultimam producat; item πρῶτος, *ver.* 113. vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid.——ἕλικας.] Ἑλικοειδῆ κέρατα ἔχοντας. *Schol.*

Πέμψω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσῃ·
Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.
Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν,
Ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο·
Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
Βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.
Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα·

"Mittam autem in Spartam et in Pylum arenosam,
"Reditum sciscitaturum patris dilecti, sicubi audierit;
"Atque ut ipsum gloria insignis inter homines habeat."
Sic fata, pedibus subligavit pulchra talaria,
Immortalia, aurea, quae ipsam ferebant tam super mare,
Quàm super immensam terram, simul-cum flatu venti:
Sumpsit autem validam hastam, acuminatam acuto aere,
Gravem, magnam, solidam; quâ domat acies virorum
Heroüm, quibus utique irascitur forti-patre-nata.
Descendit autem ab Olympi verticibus festinans:

Ver. 93. Πέμψω δ' ἐς Σπάρτην.] *Al.* Πέμψω δὲ Σπάρτην.

Ver. 95. Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.] Ὅτι σχῆμα ἀμφιβολίας τὸ, "Ἠδ' "ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσι." Δηλοῖ γὰρ, ἢ ὅπου φήμη ἔχει εἶναι τὸν Ὀδυσσέα· ἢ ὅπως εὔκλεια ἔχοι τὸν Τηλέμαχον ὡς κοπιάσαντα ὑπὲρ τοῦ πατρός· καὶ ἔστι κρείττων αὕτη ἡ ἔννοια. *Eustathius.* Similiter et *Spondanus:* "Ambigua (inquit) videtur oratio; "nam istud μιν non facile dictu est, quo re-"feratur; an ad Ulyssem, an ad Telema-"chum. Si ad Ulyssem referatur, sensus "erit: Sicubi Telemachus audiat, ubi gen-"tium famâ sit Ulysses. Si ad Telema-"chum, intelligendum est, hâc diligentiâ et "officio Telemachum laudem et famam si-"bi esse comparaturum." Mihi quidem nulla hìc videtur ambiguitas; prior enim explicandi ratio, ne quid ampliùs dicam, cum voce ἐσθλὸν nequaquam congruit. Vide autem et infrà ad *ver.* 284. et ad γ', 78.

Ver. 96. —— ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, Ἀμβρόσια, χρύσεια.]

———— pedibus talaria nectit
Aurea; quæ sublimem alis, sive æquora supra,
Seu terram, rapido pariter cum flamine portant. *Æn.* IV, 239.

Ibid. —— καλά.] Similiterque *ver.* 131 et 155. καλόν· et *ver.* 157. καλῇ· et *ver.* 208. καλά. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 99. Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος.] Ἀθετοῦνται μετὰ ἀστερίσκων, ὅτι ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος, καλῶς. *Schol.* Ubi pro, ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος, *Barnesius* edidit ἐν τῇ κ', τῆς Ἰλιάδος· "Nam hic "locus," inquit, "extat in κ', *i. e.* in deci-"mo *Iliados.*" Atqui in isto libro occurrit unicus tantùm hic versus, Εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ, *ver.* 135. neque ibi de *Minervâ*, sed de *Nestore* usurpatus. Ideoque *Scholiastem* ista potiùs *Iliados* loca respicere crediderim, ubi *Minervam* ad prælium sese accingentem depingit Poeta; *ε*, 745. θ', 389.

———— λάζετο δ' ἔγχος
Βριθὺ, μέγα, στιβαρόν· τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
Ἡρώων, τοῖσίν τε κοτέσσεται ὀβριμοπάτρη.

Quorum versuum posteriores duo hìc ad verbum repetuntur, *ver.* 100. 101.

Ibid. —— ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.]
———— ferro præfixum robur acuto. *Æn.* X, 479.

Ver. 102. Βῆ δὲ κατ' οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.]

Illa viam celerans————
———— cito decurrit tramite virgo. *Æn.* V, 609.

Στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ, ἐπὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
Οὐδοῦ ἔπ' αὐλείου· παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
Εἰδομένη ξείνῳ Ταφίων ἡγήτορι Μέντῃ.
Εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας· οἱ μὲν ἔπειτα
Πεσσοῖσι προπάροιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον,
Ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.
Κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὀτρηροὶ θεράποντες,
Οἱ μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
Οἱ δ' αὖτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
Νίζον, καὶ προτίθεντο, ἰδὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο.
Τὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἴδε Τηλέμαχος θεοειδής·
Ἧστο γὰρ ἐν μνηστῆρσι φίλον τετιημένος ἦτορ,
Ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσὶν, εἴποθεν ἐλθὼν

Stetitque Ithacae in populo ad vestibulum Ulyssis,
Limine in aulae, manu verò tenebat ferream hastam;
Similis hospiti Taphiorum duci Mentae.
Invenit autem procos superbos: illi quidem tum
Talis ante januam animum oblectabant,
Sedentes in pellibus boüm, quos occiderant ipsi.
Praecones verò ipsis et seduli famuli,
Alii quidem vinum miscebant in crateribus et aquam,
Alii autem spongiis multiforis mensas
Abstergebant, et proponebant, et carnes multas dividebant.
Hanc verò longè primus vidit Telemachus deo-similis;
Sedebat enim inter procos charo moestus corde,
Cernens patrem eximium in mente, si alicundè veniens

Ver. 103. Στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ] Δήμῳ, τόπῳ ἐν Ἰθάκῃ, ὅπου ἦν τὸ Ὀδυσσέως βασίλειον. *Schol.* Δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ Ἰθάκης ἐν δήμῳ νοηθῆναι, ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς Ἰθακησίοις, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ, (infrà *ver.* 237.) "Τρώων ἐνὶ "δήμῳ." *Eustath.* Posterior verior videtur explicandi ratio ex aliis locis ubi eandem phrasin usurpat Poeta:

Ὑμετέρου δ' οὐκ ἔστι γένευς βασιλεύτερον ἄλλο
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης ——————— infrà ό, 532.
——————— καὶ δέ σε φασὶν
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν' ἄριστον. π', 418.
Εἰ γάρ μιν ζωόν γ' ἐκίχεις Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ. ώ, 283.

Ver. 104 et 121. —— χάλκεον ἔγχος.] Vide ad *Il.* γ', 380.

Ver. 105. —— Ταφίων.] Τάφος, ἡ νῆσος τῶν Ἐχινάδων, ἣν κατῴκουν Τηλεβόαι. *Schol.* Caeterùm mirè, nè dicam planè ridiculè, de hâc voce *Eustathius* in Comment. ad *ver.* 323. hujus libri: Καὶ ἴσως καὶ διὰ τοῦτο, συμβολικῶς καὶ ἀστείως ὁ Ποιητὴς τὴν τῷ Τηλεμάχῳ ἐπιφοιτήσασαν Ἀθηνᾶν, ἡγήτορι Ταφίων ἀπείκασε, διὰ τὸ ἐκθαμβητικὸν τῆς ἐν αὐτῷ φρονήσεως. Τάφος γὰρ ἡ νῆσος, ὁμωνυμίαν ἔχει πρὸς τὸ θάμβος, ὅτε καὶ αὐτὸ τάφος λέγεται. Vide ad *Il.* ά, 242.

Ver. 106. —— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Ἄγαν αὐθάδεις, ὑβριστάς. *Schol.* Ὅτι τὸ, ἀγήνωρ, οὐ μόνον ἐπὶ ψόγου λαμβάνεται, ὅτε καὶ δηλοῖ τὸν θρασὺν καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐπαίνου, ὁπηνίκα τὸν ἀνδρεῖον δηλοῖ, ὡς πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος εὕρηται. *Eustath.* Quin et nihil opus ut hîc in malam partem accipiatur vox ἀγήνορας. Vide suprâ ad *ver.* 29 et 70.

Ver. 107. Πεσσοῖσι —— θυμὸν ἔτερπον.] Vide *Athenæum*, *lib.* I. *cap.* 14. Ubi lusus hic Procorum particulatim describitur.

Ver. 107. 110. 112. —— ἔτερπον —— ἔμισγον —— Νίζον.] Vide ad *Il.* ν, 84.

Ver. 108. Ἥμενοι ἐν ῥινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.] Διὰ τούτου τὸ βίαιον ἐμφαίνει τῶν μνηστήρων, τὸ τὰς βύρσας ὑποστρωννύειν τοῖς θρόνοις καθημένων. *Schol.*

Ver. 110. —— ἄρ'.] *Ut fieri solet.*——

Ver. 113. —— θεοειδής.] Vide ad *Il.* ώ, 217.

Ver. 115. Ὀσσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ

Μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δώματα θείη,
Τιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι, καὶ κτήμασιν οἷσιν ἀνάσσοι.
Τὰ φρονέων, μνηστῆρσι μεθήμενος, εἴσιδ' Ἀθήνην·
Βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο· νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ,
Ξεῖνον δηθὰ θύρησιν ἐφεστάμεν· ἐγγύθι δὲ στὰς
Χεῖρ' ἕλε δεξιτερὴν, καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖνε· παρ' ἄμμι φιλήσεαι· αὐτὰρ ἔπειτα
Δείπνου πασσάμενος μυθήσεαι, ὅττεό σε χρή.
Ὣς εἰπὼν ἡγεῖθ', ἡ δ' ἕσπετο Παλλὰς Ἀθήνη·
Οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἔντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
Ἔγχος μέν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν,
Δουροδόκης ἔντοσθεν ἐϋξόου, ἔνθα περ ἄλλα
Ἔγχε' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵστατο πολλά·
Αὐτὴν δ' ἐς θρόνον εἷσεν ἄγων, ὑπὸ λῖτα πετάσσας,
Καλὸν, δαιδάλεον· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.

Procorum quidem dispersionem per aedes faceret,
Honorem autem ipse haberet, et bonis suis imperaret.
Haec cogitans, procis assidens, vidit Minervam ;
Ivitque rectà foràs ; indignabatur nempè animo
Hospitem diù ad januam stare : propè autem astans,
Manum prehendit dextram, et accepit aeream hastam,
Et ipsam compellans verbis alatis allocutus est :
" Salve, hospes ; à nobis amicè excipièris : caeterùm deinde
" Coenâ refectus loquèris quid tibi opus sit."
Sic fatus praeibat, sequebatur autem Pallas Minerva :
Illi verò cùm jam intrà domum venissent excelsam,
Hastam quidem *Telemachus* statuit ferens ad columnam longam,
Intrà armarium benè-politum ; ubi utique aliae
Hastae Ulyssis magnanimi stabant multae :
Ipsam verò in thronum collocavit ducens, stragulo substrato,
Pulchro, ingeniosè-facto ; sub pedibus autem scabellum erat.

φρεσίν.] Ἤτοι ἐν ἑαυτῷ κληδονιζόμενος καὶ εὐχόμενος θείας τυχεῖν φήμης περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ πατρός. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Ὀσσόμενος δὲ φρεσὶν ὁ φανταζόμενος τὸ μὴ παρὸν, καὶ κατὰ νοῦν αὐτὸ βλέπων καὶ ἀνειδωλοποιούμενος. Ὡς ὁ Τηλέμαχος κάθηται " ὀσσόμενος φρεσὶ " πατέρα ἐσθλόν." *Eustath.*

Ver. 116. ——— σκέδασιν.] Vide ad *Il.* ά, 67 et 140.

Ver. 123. ——— φιλήσεαι.] Vide ad *Il.* ύ, 304. et ά, 338.

Ver. 124. 138. ——— πασσάμενος —— Νίψασθαι.] Vide infrà ad ί, 491. et ad ί, 296.

Ver. 126. Οἱ δ' ὅτε δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433 et 504.

Ver. 127. Ἔγχος μέν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρήν.]

Exin, quae in mediis ingenti adnixa columnæ
Ædibus astabat, validam vi corripit hastam. *Æn.* XII, 92

Ver. 128. Δουροδόκης] Δορατοθήκης· νοητέον δὲ ἀπεξύσθαι τοὺς κίονας, καὶ ἐνταῦθα ἀποτίθεσθαι τὰ δόρατα. *Schol.*

Ibid. —— ἔνθα περ.] *Ubi scilicèt* ——.

Ver. 130. ——— λῖτα.] Ὅμηρος δὲ ὁ θαυμασιώτατος, τῶν στρωμάτων τὰ μὲν κατώτερα, λῖτα εἶναι φάσκει, ἤτοι λευκὰ καὶ μὴ βεβαμμένα, ἢ πεποικιλμένα. *Athenæus, lib.* II. *cap.* 9. Vide et ad *Il.* ώ, 644.

Ver. 131. —— ἧεν.] *Al.* εἷεν.

Ver. 132. —— κλισμόν.] Δίφρον, ἀνάκλιτον (*Barnesius* ex MS. edidit ἀνάκλιντρον) ἔχοντα, καθέδραν. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 145.

Πὰρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
Μνηστήρων· μὴ ξεῖνος, ἀνιηθεὶς ὀρυμαγδῷ,
Δείπνῳ ἀδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθών,
Ἠδ' ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν·
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
Παντοίων, παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.
Κῆρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐπῴχετο οἰνοχοεύων.
Ἐς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες· οἱ μὲν ἔπειτα

Juxtà autem ipse sibi sellam posuit variegatam, seorsùm ab aliis
Procis; ne hospes, offensus tumultu,
Convivium molestum haberet, cum superbis congressus;
Atque ut ipsum de patre absente interrogaret.
Aquam verò ancilla ex gutto profundebat ferens
Pulchro, aureo, super argenteum lebetem
Ad lavandum; juxtàque politam stravit mensam:
Panem verò veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa apponens, largiens de praesentibus.
Coquus autem carnium lances apposuit sumens
Omnigenûm, ipsis etiam apponebat aurea pocula.
Praeco porrò eos sedulò obibat vinum fundens.
Ingressi autem sunt proci superbi, qui quidem deinde

Ver. 133.——ἀνιηθείς.] Vide ad *Il.* π', 762. et ό, 24.

Ver. 134. Δείπνῳ ἀδήσειεν.] Ὅτι τὸ, δείπνῳ ἀδήσειεν, ἀντὶ τοῦ ἀηδισθῇ, ἀπὸ τοῦ ἀηδοῦς κέκραται. Διὸ καὶ ἐκτεταμένον ἔχει τὸ δίχρονον. *Eustath.* Cæterùm nonnullos ἀδδήσειεν scripsisse testatur *Barnesius.*

Ver. 136. Χέρνιβα.] Τὰ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὕδατα. *Schol.*

Ibid.———προχόῳ.] Ἀγγείῳ προχυτικῷ, ἀπὸ τοῦ χέειν τὸ ὕδωρ· τῷ καθ' ἡμᾶς ξέστῃ. *Schol.* Apud *Andronicum Livium; Guttus, Pollubrum.*

Ver. 140.———χαριζομένη παρεόντων.] Παρέοντα δὲ βρώματα λέγει, τὰ ἐν τῷ ταμείῳ ἀπόθετα, ἤτοι ἕωλα. *Eustath.*

Ver. 141. Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας.] *Athenæus* hæc omittenda contendit: Ἁμαρτάνουσι δὲ οἱ ἐφεξῆς γράφοντες τούτους τοὺς στίχους·

Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας.

Εἰ γὰρ εἴδατα παρέθηκεν ἡ ταμίη, δῆλον ὡς κρεάτων λείψανα τυγχάνοντα τὸν δαιτρὸν οὐκ ἔδει παρεισφέρειν· διόπερ τὸ δίστιχον ἀπαρκεῖ, *lib.* V. *cap.* 4. Quin et, uti ad hunc *Athenæi* locum annotat *Casaubonus,* infrà *Odyss.* ή, 175. ubi hîc locus iterùm occurrit, repetuntur versuum horum priores duo, "Σῖτον δ'— "παρεόντων," omisso sequenti "Δαιτρὸς δὲ "*&c.*" *Eustathio* verò, quocum facit et Dna. *Dacier*, haud satis idoneæ videntur *Athenæi* rationes: Καὶ μὴν καινὸν ἄλλως οὐδὲν, τῶν τριῶν στίχων φυλαττομένων, τὴν μὲν ταμίην ἕωλα παραθέσθαι, τὸν δ' αὖ δαιτρὸν ἑτεροῖα παντοῖα πρόσφατα ποικίλας τε χάριν καὶ πρὸς φιλοφροσύνης ἔνδειξιν. *Eustath.*

Ibid. Δαιτρός.] Μάγειρος· ὁ διανέμων τὰ κρέα. *Schol.* "Hic acceptos à coquo cibos men-"sis inferebat, illatos secabat." *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* V. *cap.* 4.

Ver. 143 et 153. Κήρυξ] Ita *Barnesius.* Rectè, ut upinor. Vide suprà ad *Il.* ώ, 149. et β', 267. *Vulgg.* utrobique Κῆρυξ.

Ver. 144.——μνηστῆρες ἀγήνορες.] *Scholiastes* exponit ἄγαν αὐθάδεις· sed vide suprà ad *ver.* 106.

Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
Σῖτον δὲ δμωαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα, προκείμενα, χεῖρας ἴαλλον.
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο
Μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμήλει,
Μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.

Ordine sedebant per sedilia thronosque:
His verò praecones quidem aquam in manus fuderunt:
Panem autem ancillae accumulabant in canistris:
Illi verò ad cibos paratos appositos manus porrigebant.
Juvenes autem crateras coronârunt potu.
At postquam potûs et escae desiderium exemerant
Proci, ipsis quidem alia in mente curae-erant,
Cantus saltatioque: haec enim sunt ornamenta convivii.

Ver. 145. Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·] Ἐκαθέζοντο δὲ καὶ δειπνοῦντες οἱ τότε. Πολλαχοῦ γοῦν ὁ Ὅμηρος φησίν· "Ἑξείης "ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε." Ὁ γὰρ θρόνος αὐτὸς μόνον ἐλευθέριος ἐστὶ καθέδρα σὺν ὑποποδίῳ, ὅπερ θρῆνυν καλοῦντες, ἐντεῦθεν αὐτὸν ὠνόμασαν θρόνον, τοῦ θρήσασθαι χάριν, ὅπερ ἐπὶ τοῦ καθέζεσθαι τάσσουσιν. — Ὁ δὲ κλισμὸς περιττοτέρως κεκόσμηται ἀνακλίσει. *Athenæus, lib.* V. *cap.* 4.

Ver. 147. 148. 149. Σῖτον δὲ δμωαὶ, *&c.*] *Barnesius* locum hunc versuum ordine mutato, alioque etiam versu inserto, ita edidit:

Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι.
Σῖτον δὲ δμωαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

Atque hanc ordinationem ex *Iliad.* ί, 174. *Odyss.* γ', 338. φ', 270. itemque ex *Eustathio*, confirmari existimat vir eruditus. Sed, ut opinor, minùs rectè. Nam in omnibus locis jam citatis non occurrunt duo isti versus, Σῖτον δὲ δμωαὶ —— χεῖρας ἴαλλον. Et quamvis in *Eustathii* textu locus hîc, uti nunc disposuit *Barnesius*, editus sit; liquet tamen ex commentario ipsum non ita legisse. Porrò versum istum, "Νώμησαν δ' "ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι," agnovisse quidem hîc videtur *Scholiastes*, qui vocem Νώμησαν citat, exponitque Ἐμέρισαν. *Henricus Stephanus* autem in annotationibus ad hunc locum, quamvis versum hunc in Editionibus plerisque reperiri fatetur, aliundè tamen huc irrepsisse pro certo habet. Vide infrà ad γ', 340. et φ', 272.

Ver. 147. —— παρενήνεον.] Τὸ δὲ παρενήνεον —— δηλοῖ —— τὸ σωρεύειν, καὶ ἐμφαίνει τὸν πληθυσμὸν τοῦ σίτου. *Eustath.*

Ver. 148. —— ὀνείαθ'.] Τὰ ὄνησιν ἐμποιοῦντα ἐδέσματα. *Schol.*

Ver. 149. —— κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.]

Crateras magnos statuunt et vina coronant. *Æn.* I, 728.

Vide et ad *Il.* ά, 470.

Ver. 150. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.]

Postquam exempta fames, et amor compressus edendi. *Æn.* VIII, 184.

Vide ad *Il.* ά, 469.

Ver. 151. —— τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μέμηλει.] Πιθανῶς, ἵνα ὁ Τηλέμαχος καιρὸν σχῇ. *Schol.*

Ibid. —— μεμήλει.] *Eustathius* in commentario legit μέμηλε. Quo modo neutiquam constabit Temporum ratio. Vide ad *Il.* β', 614. et ad ά, 37 et 221.

Ver. 152. Μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.] Ita infrà θ', 99.

Φόρμιγγός θ', ἣ δαιτὶ συνηορός ἐστι θαλείῃ.

Et ρ', 270.

—————— ἐν δέ τε φόρμιγξ
Ἠπύει, ἣν ἄρα δαιτὶ θεοὶ ποίησαν ἑταίρην.

Καί μοι μηδεὶς ὑπολαβέτω ὅτι πρὸς τέρψιν μόνον χρησίμην ᾠήθη μουσικὴν Ὅμηρος διὰ τούτων· ἄλλα γὰρ βαθύτερός ἐστι νοῦς ἐγκεκρυμμένος τοῖς ἔπεσι. Εἰς γὰρ ὠφέλειαν καὶ βοήθειαν τὴν μεγίστην αὐτοῖς καιροῖς παρέλαβε μουσικήν· λέγω δὲ εἰς τὰ δεῖπνα καὶ τὰς συνουσίας τῶν ἀρχαίων. Συνέβαινε γὰρ εἰσάγεσθαι μουσικὴν, ὡς ἱκανὴν

Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκεν
Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.
Ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.
Αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
Ἄγχι σχὼν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι·
Ξεῖνε φίλ', εἰ καί μοι νεμεσήσεαι, ὅ, ττι κεν εἴπω;
Τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδὴ,
Ῥεῖ' ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν

Praeco autem in manus citharam perpulchram posuit
Phemio, qui quidem canebat inter procos necessitate.
Ac ille quidem citharam-pulsans praeludebat ut scitè caneret:
Verùm Telemachus allocutus est caesiis-oculis Minervam,
Propè admoto capite, ut ne audirent alii:
" Hospes chare, num etiam mihi irascêris, *ob id* quod dixero?
" His quidem haec curae sunt, cithara et cantus,
" Facile *sanè*; quoniam alienum cibum impunè absumunt

ἀντισπᾷν καὶ πραΰνειν τὴν τοῦ οἴνου ὑπόθερμον δύναμιν· καθάπερ που φησὶ καὶ ὁ ἡμέτερος Ἀρισ-τόξενος· ἐκεῖνος γὰρ ἔλεγεν εἰσάγεσθαι μουσικὴν, παρ' ὅσον ὁ μὲν οἶνος σφάλλειν πέφυκε τῶν ἅδην αὐτῷ χρησαμένων τά τε σώματα καὶ τὰς διανοί-ας· ἡ δὲ μουσικὴ τῇ περὶ αὐτὴν τάξει τε καὶ συμ-μετρίᾳ εἰς τὴν ἐναντίαν κατάστασιν ἄγει τε καὶ πραΰνει. *Plutarch. de Musicâ*, sub fine; ubi et hunc *Homeri* locum adducit. Vide infrà ad ϑ′, 99. et ϱ′, 271.

Ver. 153. Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν, &c.] *Herodotus* in Vitâ *Homeri* locum hunc hoc modo citat:

Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέ' ἔθηκε
Φημίῳ, ὅς τέ νυ πολλὸν ἐκαίνυτο πάντας ἀείδων.

Unde *Barnesius* post hunc versum inseruit:

Φημίῳ, ὅς τέ νυ πολλὸν ἐκαίνυτο πάντας ἀείδων.

Atqui *Herodotum* versum proximè sequentem, " Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε, &c." isto modo tantùm legisse, aut fortè memoritèr citâsse crediderim.

Ibid. — ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκε.]

——— Citharâ crinitus Iöpas
Personat auratâ ———. *Æn.* I, 744.

Ver. 154. Φημίῳ, ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ.] Προανεφώνησε, ἵνα ὁ Φήμιος σωθῇ ἐν τῇ μνηστηροφονίᾳ. *Schol.* Vide infrà ad χ′, 330. &c.

Ibid. —— ὅς ῥ'.] *Qui utique* —— *Qui scilicèt* ———.

Ver. 155. Ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.] " Ἀναβάλλεσθαι autem dicuntur, " inquit *Eustath.* οἱ κιθαρίζοντες, pro ἀνακρού-" εσθαι seu προοιμιάζεσθαι. Dicunt Latini " poetæ *chordas pollice prætentare*, ut apud " Ovid. Metam. l. 5. *Calliope querulas præ-" tentat pollice chordas.* Ergò ἀναβολὴ di-" cetur ipsa chordarum digitis facta præ-" tentatio, quam vulgò *proludium* et *prolu-" sionem* appellant, et quidam *præcentionem*, " i. e. *cantûs procemium.*" *Benedict. in Pindar. Pythior. Ode* I, 7. Similiter et *Menagius*: " Sunt autem ἀναβολαὶ procemia Musi-" corum; quâ voce utitur Pindarus Pythior. " Ode I. statim initio: ἀμβολὰς τεύχῃς " ἐλελιζόμενα ——: inde ἀναβάλλεσθαι apud " Homerum Odyss. ά. pro *chordas pollice " prætentare*: Ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο " καλὸν ἀείδειν" *Annotat. in Laërt. lib.* IX. Sic apud *Theocritum*:

Τῷ δ' ἔτι Δαμοίτας ἀνεβάλλετο, καὶ τάδ' ἀείδειν. *Idyll.* VI, 20.

Δεύτερος αὖ Δάφνις λιγυρῶς ἀνεβάλλετ' ἀείδειν. *Idyll.* VIII, 71.

Καί τι κόρας φιλικὸν μέλος ἀμβάλευ ——. *Idyll.* X, 22.

Item apud *Aristophanem*:

——— Ξυνελέγοντ' ἀναβολὰς ποτώμεναι. *Pax, ver.* 830.

Vide *Histoire Critique de la Republique des Lettres. Tom.* I. *pag.* 234.

Ver. 156. 178 et 221. —— γλαυκῶπιν Ἀθήνην ——— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά. 206.

Ver. 157. —— πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι.] *Al.* πευθοίατο ἄλλοι.

Ver. 158. —— εἰ καί μοι.] *Al.* ἤ καί μοι.

Ver. 160. —— ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἔδουσιν.]

Ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται. *Hesiod. Theog. ver.* 599.

Ἀνέρος, οὗ δή που λεύκ' ὀστέα πύθεται ὄμβρῳ,
Κείμεν' ἐπ' ἠπείρου, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει.
Εἰ κεῖνόν γ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα,
Πάντες κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι,
Ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.
Νῦν δ' ὁ μὲν ὣς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, οὐδέ τις ἡμῖν
Θαλπωρὴ, εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
Φησὶν ἐλεύσεσθαι· τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἦμαρ.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;
Ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
Ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
Οὐ μὲν γάρ τι σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.

" Viri, cujus jam alicubi alba ossa putrescunt imbre,
" Jacentia in continenti, aut *illa* in mari fluctus volvit.
" Si illum utique in Ithacam viderint reversum,
" Omnes optârint celeriores pedibus esse,
" Quàm ditiores auro vesteque.
" Nunc verò ille sic periit malo fato, neque ulla nobis
" Spes est, etiamsi quis terrestrium hominum
" Dicat rediturum esse; ejus enim periit reditûs dies.
" Sed agè, mihi hoc dic et verè enarra,
" Quis? unde es hominum? ubi tibi urbs, atque parentes?
" Quali autem in navi advenisti? quo pacto te nautae
" Duxerunt in Ithacam? quosnam *se* esse praedicant?
" Neque enim ullo pacto te peditem existimo huc venisse.

Οὕτω τί τ' ἀλλότρι' ἐσθίειν ἐστὶ γλυκύ.
Alexis Poët. apud Athen. lib. IV. *cap.* 18.

—— ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι.
Infrà *ver.* 377. hujus libri; et β', 142.

Quasi mures, semper edimus alienum cibum.
Plautus, Captiv. Scen. I. *ver.* 9.

Ver. 166 —— ἀπόλωλε.] Vide ad *Il.* κ', 186. 187. et ad ά, 37.

Ibid. —— οὐδέ τις ὑμῖν Θαλπωρή.] *Eustathius* nonnullos hîc Ἐλπωρὴ legisse annotat. At vulgatam lectionem præfert Dna. *Dacier:* " Ἐλπωρὴ" (inquit) " veut dire " simplement *esperance, attente;* et θαλ-" πωρὴ signifie non seulement esperance, " mais une esperance, qui par la joie qu'elle " inspire, communique au sang et aux " esprits une douce chaleur, source de vie. " ce qui convient ici." Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν χαροποιὸν ἐλπίδα θαλπωρὴν λέγει. *Eustath.* Sic *Il* ζ', 411. 412.

———————— οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
Ἔσται θαλπωρὴ, ἐπεὶ ἂν σύγε πότμον ἐπίσπῃς.

Ver. 169. Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.]

—— mihique hæc edissere vera roganti.
Æn. II, 149.

Ver. 170. Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν: πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες.] Πάλιν αὖ τὸ Ὁμηρικὸν παραφράζων Εὐριπίδης, " Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν; " πόθι τοι πτόλις ἠδὲ τοκῆες," τοῖς δὲ χρῆται τοῖς Ἰαμβίοις ἐν τῷ Αἰγεῖ.

Ποίαν σε φῶμεν γαῖαν ἐκλελοιπότα,
Πολυξενοῦσθαι: γῆ δὲ τίς, πάτρας θ' ὅρος;
Τίς ἔσθ' ὁ φύσας; τοῦ κεκήρυξαι πατρός;
Clemens Alexandrin. Strom. VI.

Χαῖρ', ὦ ξέν', ὅστις δὲ εἶ, φράσον πάτραν τε σήν. *Euripid. Cyclops, ver.* 102.

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? *Æn.* I, 373.

Qui genus? unde domo? ——
Æn. VIII, 114.

Ver. 173. Οὐ μὲν γάρ τι σε πεζὸν ὀΐομαι ἐνθάδ' ἱκέσθαι.] Ἰστέον δὲ ὅτι ἀφελὴς ἐνταῦθα καὶ ἀστεῖος ὁ τοῦ Τηλεμάχου λόγος ἐν τῷ, " Οὐ γάρ

Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
Ἠὲ νέον μεθέπεις, ἦ καὶ πατρώϊός ἐσσι
Ξεῖνος; ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
Ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχομαι εἶναι
Υἱὸς, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
Νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον ἠδ' ἑτάροισιν,
Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους,

"Et mihi hoc dic verè, ut benè cognoscam,
"An recens venisti, an etiam paternus es
"Hospes? quoniam multi adibant viri nostram domum
"Alii; nam et is in-se-convertebat-studia hominum."
Hunc autem rursus allocuta est dea caesiis-oculis Minerva:
"Enimverò ego tibi haec valdè accuratè narrabo:
"Mentes Anchiali bellicosi glorior esse
"Filius: caeterùm Taphiis navigandi-studiosis impero.
"Nunc verò huc cum navi veni atque sociis,
"Navigans super nigrum pontum ad alienae-linguae homines.

"τι σε πεζὸν, &c." ἤγουν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς νήσῳ· σπουδαῖον δὲ ὁ λόγος ἔχει οὐδὲν, ὁποῖα τὰ τοῦ σχεδιασμοῦ. *Eustath.* Fortassè autem sententia hæc eorum numero habenda sit, in quibus ἡ ἀπόφασις (observante *Hermogene* περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 37.) τῇ καταφάσει —— τὸ πλέον δύναται. Ut scilicet phrasis ista, "οὐ μὲν γάρ τι ὀΐομαι," rem non modò non esse verisimilem, sed et ab omni verisimilitudine longissimè abesse, sive planè esse impossibilem, denotet. Vide ad *Il.* ν', 344. Atque hoc modo exponit *Scholiastes:* Πεζὸν μὲν γάρ σε ἀδύνατον ἐλθεῖν. Occurrit porrò eadem sententia infrà ξ', 190. π', 59. 224.

Ver. 177. —— ἐπίστροφος.] Ὁ ἐνεργῶν καὶ ποιούμενος τὴν εἰς ἄλλους ἐπιστροφήν· ὅ ἐστι φιλόξενος καὶ πολλοὺς ξενοδοχῶν. Ἢ παθητικὴν ἔννοιαν ἔχει, ὡς πάσχων ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιστροφὴν, καὶ ἀγαπώμενος· ὅπερ καὶ κρεῖττον. *Eustath.*

Ver. 179. —— ἔγω τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.] "Tamen" (inquit *Spondanus*) "ficta sunt ea, quæ paulò pòst dicet, "se Mentem, esse Anchiali filium; totumque illud de susceptæ navigationis fine; 'sed illud ἀτρεκέως ad sequentia de Ulysse 'referenda sunt, ut constet veritas, quem "adhuc esse superstitem Telemacho nunciabit. Alioqui officiosum est ac opportunum mendacium, quod de se Minerva "dicit." Atqui, (ut opinor,) istud, ἀτρεκέως ἀγορεύσω, non est, "*Verè;*" sed "*Accuratè, particulatim, enarrabo.*" Vide ad *Il.* β', 10.

Ver. 182. Νῦν δ' ὧδε ξὺν νηῒ κατήλυθον.] Ἐστὶ δὲ τὸ, ὧδε, ἀντὶ τοῦ οὕτως, ἁπλῶς δηλαδή· καὶ ὡς εἰπεῖν αὔτως. Οὐδέποτε γάρ φασιν ὁ Ποιητὴς τοπικὸν οἶδε τὸ ὧδε. *Eustath.* Similiter et *Scholiastes:* Οὐδὲ ποτὲ κεῖται παρὰ τῷ Ποιητῇ τὸ ὧδε τοπικὸν, ἀλλὰ ἀντὶ τοῦ οὕτως. Atqui occurrit hæc vox nonnullis in locis, ubi vix aliud quàm "*Huc*" significare potest:

Αἲ γὰρ δὴ Ὀδυσεύς τε καὶ ὁ κρατερὸς Διομήδης
Ὧδ' ἄφαρ ἐκ Τρώων ἐλασαίατο μώνυχας ἵππους. *Il.* κ', 536.

Ἥφαιστε, πρόμολ' ὧδε —————— σ', 392.
—————— τὸν ξεῖνον ἐναντίον ὧδε κάλεσσον. *Odyss.* ρ', 544

Ibid. —— κατήλυθον.] Æquè constabit Temporum ratio hoc quidem in loco, sive in Aoristo κατήλυθον scribas, sive in præterito κατήλυθα. Vide ad *Il.* α', 37.

Ver. 183. Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.] Vulgati habent, Πλέων οἴνοπα πόντον. Quæ si vera sit lectio, versus hic, uti observavit *Barnesius*, eorum numero habendus erit, quos ἀκεφάλους appellat *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* ψ', 2. Cujusmodi tamen exempla sunt rara. Alii, notante itidem *Barnesio*, hîc legunt Πλείων, vel Πλώων. Ipse autem ex Editionibus duabus vetustioribus, et ex MSS. edidit, Πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον· ut pronuntietur scilicèt Πλῶν. Atque hanc demùm veram lectionem crediderim. Ita enim in commentario legit *Eustathius*,

Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκόν· ἄγω δ' αἴθωνα σίδηρον.
Νηῦς δέ μοι ἥδ' ἕστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόληος,
Ἐν λιμένι Ῥείθρῳ, ὑπὸ Νηΐῳ ὑλήεντι.
Ξεῖνοι δ' ἀλλήλων πατρώϊοι εὐχόμεθ' εἶναι
Ἐξ ἀρχῆς· εἴπερ τε γέροντ' εἴρηαι ἐπελθὼν
Λαέρτην ἥρωα τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε
Ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πήματα πάσχειν,
Γρηῒ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε, πόσιν τε
Παρτιθεῖ, εὖτ' ἄν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβῃσιν,
Ἑρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.
Νῦν δ' ἦλθον· δὴ γάρ μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι
Σὸν πατέρ'· ἀλλά νυ τόν γε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου.
Οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀδυσσεύς,

" Ad Temesen propter aes: fero autem splendidum ferrum.
" Navis autem mihi ipsa stat ad agrum, seorsùm ab urbe,
" In portu Rhethro, sub Neïo sylvoso.
" Hospites autem invicem paterni gloriamur esse
" Ab initio; siquidem senem interroges congressus
" Laërtem heroëm, quem non ampliùs aiunt in urbem
" Venire, sed seorsùm in agro dolores pati
" Vetulâ cum ancillâ, quae illi cibumque potumque
" Apponit, quoties ipsum defatigatio membra invaserit,
" Reptantem per fertile-solum areae vitibus consitae.
" Nunc autem veni; jamdudum enim ipsum aiebant apud suos esse
" Tuum patrem; verùm huic dii impediunt iter.
" Nondum enim mortuus est super terram nobilis Ulysses;

---

quem et citat *Barnesius;* itaque porrò habent codices nonnulli à *Th. Bentleio* collati. Quin et bis alibi, quibus solis in locis apud Poetam (hoc ipso versu excepto) occurrit vox Πλέων, usurpatur hæc ipsa phrasis:

Νηῒ πολυκληῗδι πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Iliad. ή, 88.

Σὴν ἐς πατρίδ' ἵκοιο πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Odyss. δ', 474.

Ver. 184. ——— Τεμέσην.] Τεμέση, πόλις Κύπρου, κατὰ δέ τινας, Ἰταλίας, ἣν νῦν Βρεντέσιον καλοῦσι. *Schol.* Ταύτης τε τῆς Τεμέσης [τῆς Βρεττίας] φασὶ μεμνῆσθαι τὸν Ποιητὴν, οὐ τῆς ἐν Κύπρῳ Ταμασοῦ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως,) τῷ "Ἐς Τεμέσην μετὰ χαλκὸν ———." Καὶ δείκνυται χαλκουργεῖα πλησίον, ἃ νῦν ἐκλέλειπται. *Strabo, Geograph. lib.* VI. *pag.* 393. *al.* 255. *Al.* Ταμέσην.

Ver. 185. 196. —— ἕστηκεν —— τέθνηκεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ad δ', 434.

Ibid. —— νόσφι.] Vide ad *Il.* ά, 349.

Ver. 186. Ἐν λιμένι Ῥείθρῳ.] Ὄνομα τοῦ ἐν Ἰθάκῃ λιμένος τὸ Ῥεῖθρον, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. *Schol.*

Ibid. ——— ὑπὸ Νηΐῳ.] Τῷ πρὸς ὑποδοχὴν νηῶν εὐθέτῳ ὄρει τῆς Ἰθάκης. *Schol.* *Al.* ὑπονηΐῳ. Vide infrà ad γ', 81.

Ibid. ——— ὑλήεντι.] Vide infrà ad *ver.* 246. item ad *Il.* γ', 151.

Ver. 193. Ἑρπύζοντ'.] Μετὰ ὀδύνης καὶ ἀνίας ἠρέμα βαδίζοντα διὰ τὸ γῆρας. *Schol.*

Ibid. ——— ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο.] Ἔχεις εἰπεῖν τίνας ὀνομάζει Ὅμηρος ἐν τοῖς ἔπεσι διογενεῖς καὶ θεοῖς εἰκέλους καὶ λαῶν ποιμένας καὶ ἄλλα ὅσα ποιητὴν εἰκὸς ἀποσεμνύνοντα τοῖς ὀνόμασιν ἀρετὴν ἀνδρὸς; Ἆρα τοὺς ἐπὶ σκεπάνῃ καὶ αὔλακι πρὸς τῇ γῇ διαπονουμένους, δεινοὺς ἀροῦν, ἀγαθοὺς φυτεύειν, ἐν ἀμήτῳ δεξιοὺς, ἐν ὀρχάτῳ φιλοπόνους; Ἢ τούτων μὲν οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἠξίωσεν καταμῖξαι τὰ ἔργα τῇ αὑτοῦ ᾠδῇ, ὅτι μὴ νησιώτῃ γέροντι ἀναθεὶς αὐτὰ, ἐκπεπτωκότι τῆς ἀρχῆς ὑπὸ ὑβριστῶν νέων, "ἐν "γουνῷ οἰνοπέδου ἀλωῆς," ἐπὶ φύλλων χαμαὶ βεβλημένων, ὥρᾳ θέρους ἀναπαυομένῳ. Οἱ δὲ μακάριοι αὐτῶν ἄνδρες, οὓς ἐκεῖνος ἐπαινῶν χαίρει, ἕτεροι εἰσὶν ἐξ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων καὶ ἔργων. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XIII. ipso initio.

Ibid. —— ἀλωῆς.] Ἀμπελοφύτου γῆς. *Schol.*

Ver. 196. —— ἐπὶ χθονί.] *Al.* ἐνὶ χθονί.

Ἀλλ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ· χαλεποὶ δέ μιν ἄνδρες ἔχουσιν,
Ἄγριοι, οἵ που κεῖνον ἐρυκανόωσ' ἀέκοντα.
Αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
Ἀθάνατοι βάλλουσι, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω,
Οὔτε τι μάντις ἐὼν, οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδώς·
Οὔτοι ἔτι δηρόν γε φίλης ἄπο πατρίδος αἴης
Ἔσσεται, οὐδ' εἴπερ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσι·
Φράσσεται, ὥς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος παῖς εἶς Ὀδυσῆος.
Αἰνῶς γὰρ κεφαλήν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
Κείνῳ· ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισιν.
Πρίν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἔβαν κοίλῃς ἐνὶ νηυσίν·
Ἐκ τοῦδ', οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον, οὔτ' ἐμὲ κεῖνος.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω,

" Sed adhuc alicubi vivus detinetur in lato ponto,
" Insulâ in circumfluâ; saevi autem ipsum viri tenent,
" Feri, qui alicubi illum detinent invitum.
" Porrò nunc tibi ego vaticinabor, quemadmodùm in animo
" Immortales suggerunt, et quemadmodùm perfectum iri puto,
" Neutiquam vates cum sim, neque auguriorum clarè peritus;
" Nequaquam adhuc diù charâ à patriâ terrâ
" Erit, neque si etiam ferrea vincula *eum* detineant:
" Cogitabit *nempè*, quî redeat: quoniam solers est.
" Sed agè mihi hoc dic, et verè enarrato,
" Num ex ipso tantus filius sis Ulysse:
" Vehementèr enim et capite et oculis pulchris similis es
" Illi: quippè frequentèr ad hunc modum nos-invisebamus invicem,
" Antequàm in Trojam ille conscendisset; quò utique alii
" Graecorum optimates ierunt cavis in navibus:
" Ex hoc tempore neque Ulyssem ego vidi, neque me ille."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens allocutus est:
" Enimverò ego tibi, hospes, valde verè enarrabo;

Ibid.——— δῖος Ὀδυσσεύς.] Ὁ δὲ αὐτὸς [Ὅμηρος] καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἅπαντας διοὺς καλεῖ, διότι ἦσαν, οἶμαι, καὶ κατὰ τέχνην ἀγαθοὶ, ἀλλὰ ἔργον Διός. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXII. sub initio.

Ver. 201. Ἀθάνατοι.] Similiterque infrà *ver.* 420. ἀθανάτην. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 203. Οὔτι.] *Al.* Οὔτοι.

Ibid.—— ἔτι δηρόν.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 207. Εἰ δή. *Si reverà*———. Nequaquam enim supervacuum est istud δή.

Ver. 210. —— ἔνθα περ] *Quò utique*—. *Quò scilicet*———.

Ver. 211. —— ἐνὶ νηυσίν.] *Al.* ἐπὶ νηυσίν.

Ver. 213. Τὴν δ'.] Sic infrà *ver.* 221. 230. Τὸν δ' —— Τὴν δ'.] Vide ad *Il.* α, 57 et θ', 160. Minùs rectè *Barnesius*, Τήνδ' ——— Τόνδ' ——— Τήνδ'.

Ibid.——— ἀντίον ηὔδα.]

Æolus hæc contrà———. *Æn.* I, 80.

——— Æneas contrà cui talia reddit.
Æn. X, 530.

Ver. 214 et 224. —— ἀτρεκέως.] Vide suprà ad *ver.* 179.

Ibid. —— ἀγορεύσω.] *Al.* καταλέξω.

Μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι· αὐτὰρ ἔγωγε
Οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον μάκαρός νύ τευ ἔμμεναι υἱὸς
Ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἑοῖς ἔπι γῆρας ἔτετμεν·
Νῦν δ', ὃς ἀποτμότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων,
Τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι· ἐπεὶ σύ με τοῦτ' ἐρεείνεις.
  Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Οὐ μέν τοι γενεήν γε θεοὶ νώνυμνον ὀπίσσω
Θῆκαν· ἐπεί σέ γε τοῖον ἐγείνατο Πηνελόπεια.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς δαὶς, τίς δὲ ὅμιλος ὅδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σε χρεώ;
Εἰλαπίνη ἠὲ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.

" Mater quidem me ait ejus esse; at ego
" Nescio: nondum enim quisquam suum parentem ipse cognovit.
" Utinam sanè ego felicis potiùs alicujus fuissem filius
" Viri, quem in bonis suis senectus deprehendisset:
" Nunc verò, qui infelicissimus est mortalium hominum,
" Ex hoc me dicunt natum esse: quoniam tu me hoc interrogas."
Hunc autem rursùs allocuta est dea caesiis-oculis Minerva:
" Non sanè tibi genus utique dii ignobile in posterum
" Dederunt: quum te talem peperit Penelope.
" Sed age mihi hoc dic et verè enarrato,
" Quodnam epulum, quaeve haec turba est? quod verò te opus urget?
" Convivium? an nuptiae? quoniam haud symbolum haec sunt.

Ver. 215. Μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι.] Ἡ γὰρ ἀκριβὴς εἴδησις ἐν τοῖς τοιούτοις τῇ μητρὶ ἀνάκειται ———. Δοκεῖ δὲ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει τὰ εἰρημένα ὀρθῶς ἔχειν, ὅς φησιν ὡς ἄριστα περὶ τῶν τέκνων κρίνουσιν αἱ γυναῖκες· διό φησι Πειραρηθία τις γυνὴ μαρτυρήσασα οἰκεῖαν τινὰ εἶναι παῖδα, ἔλυσε τὴν περὶ ἐκείνου ἀμφιβολίαν. *Eustath.*

Ver. 216. ——— οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.]

Αὑτὸν γὰρ οὐδεὶς οἶδε τοῦ ποτ' ἐγένετο·
Ἀλλ' ὑπονοοῦμεν πάντες, ἢ πιστεύομεν.
Menander, Fragment. citat. ab Eustathio.

Porrò *Scholiastes* vocem γόνον hîc exponit γεννήτορα· *Eustathius* autem, Γόνος δὲ νῦν, inquit, ἡ γονή· ——— τὸ δὲ εἰπεῖν γόνον τὸν γεννήσαντα, ἴσως οὐκ ὀρθόν. Et *Duportus* in *Gnomologiâ Homericâ* ad hunc locum; "Γόνος," inquit, "hîc (estque hoc sensu ἅπαξ λεγόμενον) omninò pro γονὴ, stirps, origo, γένος, γέννησις." Quod rectius. Verùm neque apud Poetam hoc sensu ἅπαξ λεγόμενον est, (uti ait vir eruditus,) sed sæpius usitatum;

——— ἡ δὲ ἑκάστη
Ὃν γόνον ἐξαγόρευεν ——— infrà λ', 232.

Οὐκ ἔτ' ἀπολλήξεις, τὸν ἐμὸν γόνον ἐξερέουσα.
τ', 166.

Ver. 220. ——— ἐπεὶ σύ με.] *Al.* ἐπεὶ σύ γε.

Ver. 222. ——— νώνυμον ὀπίσσω.] Nullâ ex analogiâ produci potest media vocis, νώνυμον· vide infrà ad ν', 239. et ad ξ', 182. Pronuntiabatur fortassè hîc νώνυμμον. Vide ad *Il.* ν', 227.

Ver. 223. ——— ἐπεί σέ γε τοῖον ἐγείνατο.]

———Quæ te tam læta tulerunt
Sæcula? qui tanti talem genuere parentes.
Æn. I, 609.

Ver. 225. ——— τίπτε δέ σε χρεώ;]

——— τίνα χρειὼ τόσον ἵκει;
Infrà β', 28.

Vide ad *Il.* κ', 43. item infrà δ', 312. Cæterùm *Athenæus*, *lib.* VIII. *cap.* 16. legit τίπτε δέ σε χρειών. Porrò enuntiabantur χρειὼ, χρειὼν, ac si scripta fuissent χρῶ, χρῶν. Vide ad *Il.* γ', 811.

Ver 226. Εἰλαπίν', ἠὲ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.]

Ἢ γάμῳ, ἢ ἐράνῳ, ἢ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ.
Infrà λ', 414.

Ὥς τέ μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσιν
Δαίνυσθαι κατὰ δῶμα· νεμεσσήσαιτό κεν ἀνὴρ
Αἴσχεα πόλλ' ὁρόων, ὅστις πινυτός γε μετέλθοι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἐπεὶ ἂρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς·
Μέλλεν μέν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων
Ἔμμεναι, ὄφρ' ἔτι κεῖνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν.
Νῦν δ' ἑτέρως ἐβάλοντο θεοὶ, κακὰ μητιόωντες,
Οἳ κεῖνον μὲν ἄϊστον ἐποίησαν περὶ πάντων
Ἀνθρώπων· ἐπεὶ οὔ κε θανόντι περ ὧδ' ἀκαχοίμην,
Εἰ μετὰ οἷς ἑτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
Ἠὲ φίλων ἐν χερσὶν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσε·

"Ita mihi supra-modum contumeliosè videntur
"Convivari per domum: indignaretur vir
"Turpia multa videns, quicunque cordatus utique intervenisset."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
"Hospes, quandoquidem me haec interrogas atque percontaris,
"Expectandum quidem fuit aliquandò ut domus haec locuples et integra
"Esset, quamdiù adhuc ille vir apud nos erat:
"Nunc verò alitèr statuerunt dii mala meditantes,
"Qui illum quidem obscurum-reddiderunt suprà omnes
"Homines; quoniam non ob mortuum utique sic lugerem,
"Si inter suos socios occisus fuisset Trojanorum in populo;
"Aut amicorum in manibus, postquam bellum confecisset:

Εἰλαπίνη, ἡ μεγάλη εὐωχία, ἐν ᾗ κατὰ εἴλας καὶ συστροφὰς εὐωχοῦνται. ——— Ἔρανος, τὸ ἀπὸ συμβολῆς δεῖπνον. *Schol.* Similiter *Athenæus:* Τὰς θυσίας καὶ τὰς λαμπροτέρας παρασκευὰς ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ εἰλαπίνας· καὶ τοὺς τούτων μετέχοντας, εἰλαπιναστάς. Ἔρανοι δὲ εἰσὶν αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαὶ, ἀπὸ τοῦ συνερᾷν καὶ συμφέρειν ἕκαστον. *Lib.* VIII. *cap.* 16. Cæterùm edidit hîc *Barnesius* Εἰλαπίνη, ἢ γάμος; nullâ, ut opinor, satis idoneâ ratione.

Ibid. —— οὐκ ἔρανος.] *Al.* οὔ γ' ἔρανος.

Ver. 232. Μέλλεν μέν ποτε οἶκος ὅδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων Ἔμμεναι.] *Scholiastes* vocem Μέλλεν hîc exponit Ὤφειλεν. Quod autem deinceps addit, Αὕτη ἡ λέξις οὐδέποτε κεῖται παρὰ τῷ Ποιητῇ, ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ, χρονικῶς· ἀλλ' ἑκάστοτε ἀντὶ τοῦ ἐῴκει· in hoc verò omninò errat vir eruditus. De *tempore* enim *Futuro* planè usurpatur hæc vox *Iliad.* β', 39.

Θήσειν γὰρ ἔτ' ἔμελλεν ἐπ' ἄλγεά τε στοναχάς τε
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι ————.

Et λ', 699.

———— περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον
Θεύσεσθαι ————.

Aliisque locis innumeris. Cæterùm hoc in loco nescio annon de *præterito* intelligendum sit istud, "Μέλλεν μέν ποτε —— Ἔμμεναι." ac proindè vertendum; "*Olim quidem erat:*" vel, "*Antehàc quidem solebat esse.*" Ita certè postulare videntur sequentia, "ὄφρ' ἔτι κεῖνος·" —— et, "Νῦν δ' ἑτέρως ——." Porrò similis phrasis occurrit infrà σ', 137.

Καὶ γὰρ ἔγω ποτ' ἔμελλον ἐν ἀνδράσιν ὄλβιος εἶναι,
Πολλὰ δ' ἀτάσθαλ' ἔρεξα, &c.

Ibid. —— ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων.] *Locuples et eximia.* *Eustathius* paulò alitèr explicat; Τὸ δὲ, ἀμύμων, (inquit,) ἐνδείκνυται δεῖν εἶναι, τῷ πλούτῳ μετεῖναι τῆς ἀρετῆς· ἵνα οὕτω ἀμύμων εἴη ὁ πλουτῶν. Sed minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 29. et ad *Il.* β', 623.

Ver. 234. ——— ἑτέρως ἐβάλοντο θεοί.] Apud *Scholiastem* legitur ἐβούλοντο· atque ita in uno MS. et in Editionibus nonnullis scriptum testatur *Barnesius.* Undè legendum conjicit vir eruditus ἑτέρως βούλοντο. *Al.* ἑτέρως ἐβόλοντο. Vide infrà ad π', 387.

Ver. 235. —— ἄϊστον.] Vide infrà ad *ver.* 242.

Ver. 237. —— Τρώων ἐνὶ δήμῳ.] Vide suprà ad *ver.* 103.

Ver. 238. —— τολύπευσε.] Κατειργάσατο,

Τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν παναχαιοὶ,
Ἠδέ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἤρατ' ὀπίσσω·
Νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο·
Ὤχετ' ἄϊστος, ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
Κάλλιπεν· οὐδ' ἔτι κεῖνον ὀδυρόμενος στεναχίζω
Οἶον, ἐπεί νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν.
Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
Ἠδ' ὅσσοι κραναὴν Ἰθάκην κατακοιρανέουσιν,
Τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
Ἡ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον, οὔτε τελευτὴν
Ποιῆσαι δύναται· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες

" Tunc ei tumulum quidem fecissent omnes Graeci,
" Atque etiam suo filio ingentem gloriam reportâsset in posterum;
" Nunc verò ipsum ingloriè Harpyae abripuerunt:
" Periit nulli-visus, nulli-auditus; mihi verò dolores luctumque
" Reliquit; neque ampliùs illum lugens defleo
" Solum, quoniam mihi alia dii tristia mala struxerunt.
" Quotquot enim insulis dominantur optimates
" Dulichioque, Samaeque, et nemorosae Zacyntho,
" Atque quotquot asperam Ithacam regunt,
" Tot matrem meam ambiunt, destruunt autem domum.
" Illa autem neque abnuit odiosas nuptias, neque finem
" Facere potest: hi verò dilapidant epulantes

μεταφορικῶς· καὶ γὰρ τὴν τῶν ἐρίων τῶν ἤδη κατειργασμένων εἴλησιν τολύπην λέγομεν· *Schol.*

Ver. 239. —— κέν οἱ.] Quâ ratione, κεν hîc etiam extra cæsuram producatur; item ultima vocis ἐνὶ, *ver.* 269 et 295. vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 241. —— Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο.] Ἅρπυιαι, δαίμονες· ἢ ἄνεμοι ἁρπακτικοί. *Schol.*

Τόφρα δὲ τὰς κούρας Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο
Καί ῥ' ἔδοσαν στυγερῇσιν ἐριννύσιν ἀμφιπολεύειν.
Infrà ύ, 77.

—Strophades Graio stant nomine dictæ
Insulæ Ionio in magno, quas dira Celæno
Harpyiæque colunt aliæ————————:
Tristius haud illis monstrum, nec sævior ulla
Pestis et ira Deûm Stygiis sese extulit undis.
Virginei volucrum vultus, fœdissima ventris
Proluvies, uncæque manus, et pallida semper
Ora fame ————. *Æn.* III. 210. 214.

Ver. 242. Ὤχετ' ἄϊστος, ἄπυστος.] Τὸ δὲ ἄϊστος, ἄπυστος, τὸν τελείως ἀφανῆ σημαίνει· περὶ οὗ μηδὲν ἴσησί τις, οὔτε αὐτὸς ἰδὼν, οὔτε γνοὺς ἀπὸ πύστεως ἤτοι μαθήσεως. *Eustath.*

Ver. 243. —— οὐδ' ἔτι —— στεναχίζω.] *Al.* οὐδέ τι —— στοναχίζω.

Ver. 246. Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ.]

———— nemorosa Zacynthos,
Dulichiumque, Sameque ———.
Æn. III, 270.

Non mihi *Dulichium* domus est, *Ithaceve*, *Sameve*.
Ovid. Trist. lib. I. *Eleg.* iv. *ver.* 67.

Δουλιχίῳ, νήσῳ κατὰ τὴν Κεφαλληνίαν. Ζακύνθῳ, νήσῳ καὶ αὐτῇ τῆς Κεφαλληνίας. Σάμῃ· τὴν Σάμον, Σάμην εἶπε· ἔτι δὲ γὰρ αὕτη κατὰ τὴν Κεφαλληνίαν. *Schol.* Cæterùm *Apollodorus*, (notante *Strabone Geograph. lib.* X. *pag.* 696. *al.* 453.) legendum hîc renset " Δουλιχίῳ τε, Σάμῳ τε." *insulam* enim non Σάμην, sed Σάμον semper appellatam, contendit. Vide infrà ad ό, 29.

Ibid. —— ὑλήεντι.] Vide ad *Il.* γ', 151.

Ver. 247. —— κραναὴν Ἰθάκην.]

—— Scopulos Ithacæ, Laërtia regna.
Æn. III, 272.

Vide infrà ad ί, 25.

Ibid.—κατακοιρανέουσι] *Al.* κάτα κοιρανέουσι.

Ver. 248. —— τρύχουσι.] *Al.* τρύχωσι.

Ver. 250. —φθινύθουσιν.] Vide ad *Il.* β', 43.

Οἶκον ἐμόν· τάχα δή με διαῤῥαίσουσι καὶ αὐτόν.
Τὸν δ' ἐπαλαστήσασα προσηύδα Παλλὰς Ἀθήνη·
Ὢ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποιχομένου Ὀδυσῆος
Δεύῃ, ὅ κε μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.
Εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν, δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσι
Σταίη, ἔχων πήληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
Τοῖος ἐὼν, οἷόν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐνόησα,
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντά τε τερπόμενόν τε,
Ἐξ Ἐφύρης ἀνιόντα παρ' Ἴλου Μερμερίδαο,
(Ὤχετο γὰρ κἀκεῖσε θοῆς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεὺς,
Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη
Ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας· ἀλλ' ὁ μὲν οὔ οἱ
Δῶκεν, ἐπεί ῥα θεοὺς νεμεσίζετο αἰὲν ἐόντας·
Ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός· φιλέεσκε γὰρ αἰῶς·)

"Domum meam ; citò etiam me malè-perdent et ipsum."
Hunc autem commiserata alloquebatur Pallas Minerva :
"Papae ! profectò multùm absentis Ulyssis
"Indiges, qui procis impudentibus manus injiciat.
"Si enim nunc veniens, domûs in primis foribus
"Staret, habens galeam et scutum et duo hastilia,
"Talis, qualem ipsum ego primùm vidi,
"Domo in nostrâ bibentemque seque oblectantem,
"Ex Ephyre reversum ab Ilo Mermeridâ,
"(Profectus enim erat illuc celeri in navi Ulysses,
"Venenum mortiferum quaerens, ut ipsi esset
"Ad sagittas ungendas aeratas : sed ille quidem non eî
"Dedit ; quoniam deos verebatur sempiternos :
"At pater illi dedit meus, amabat enim vehementèr :)

Ver. 251. —— τάχα.] Αὕτη ἡ λέξις οὐ τίθεται παρὰ τῷ Ποιητῇ διστατικῶς ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ, ἀλλ' ἑκάστοτε ἀντὶ τοῦ ταχέως. *Schol.*

Ver. 252. Τὸν δ' ἐπαλαστήσασα προσηύδα.] Ἐπαλαστεῖν δὲ λέγεται, τὸ δεινοπαθεῖν ὡς ἐπὶ ἀλάστοις καὶ ἀλαθήτοις κακοῖς· οὗ τὸ ἁπλοῦν ἐν Ἰλιάδι, ἔνθα ὁ Ἄσιος "ἀλαστήσας, ἔπος ηὔδα·" (*Il.* μ', 163.) καὶ, θεοὶ δὲ "ἠλάστεον·" (*Il.* ό, 21.) ——— Τινὲς δὲ, γράφουσι παλαστήσασα· τουτέστι, τῇ παλαιστῇ τῆς χειρὸς ὠθήσασα *Eustath.*

Ver. 254. Δεύῃ. ὅ κε μνηστῆρσιν.] *Al.* Δεύει, ὅ κε μνηστῆρσιν. *Al.* Δεύεαι, ὅς μνηστῆρσιν.

Ver. 256. —— ἔχων —— δύο δοῦρε.]

Bina manu lato crispans hastilia ferro.
Æn. I, 517. XII, 165.

Ver. 259. —— Ἐφύρης.] Πόλεως Θεσπρωτίας. Ἐφύραι δὲ τρεῖς εἰσίν· ἥ τε Θεσπρωτική· ἡ νῦν Κόρινθος· καὶ ἡ τρίτη Ἦλις. *Schol.* Vide *Strabonem, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 521. *al.* 338.

Ver. 261. Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη Ἰοὺς χρίεσθαι.]

Ungere tela manu, ferrumque armare veneno.
Æn. IX, 773.

Λέγονται δὲ τῶν σφηκῶν οἱ κεκεντρωμένοι καὶ ἐκεῖνο δρᾶν. Ὅταν θεάσωνται νεκρὰν ἔχιδναν, οἵδ' ἐμπίπτουσι καὶ φαρμάττουσι τὸ κέντρον· ὅθεν μοι δοκοῦσι μαθεῖν καὶ οἱ ἄνθρωποι μάθημα, καὶ τοῦτο οὐκ ἀγαθόν. Καὶ μέντοι καὶ μαρτυρεῖ γε ἐν Ὀδυσσείᾳ Ὅμηρος λέγων, "Φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἴη Ἰοὺς χρίεσθαι χαλκήρεας." *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap.* 16.

Ver. 262. Ἰοὺς χρίεσθαι.] Προπαρεσκεύασεν, ἵνα μὴ ζητῶμεν, πῶς ἀπὸ μιᾶς πληγῆς ἀναιροῦνται οἱ μνηστῆρες. *Schol.* Vide infrà ad χ', 15.

Ver. 263. — ἐπεί ῥα.] *Quoniam scilicèt* —.

Ver. 264. —— φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς.] Tempore isto imperfecto perpetuam inter Ulyssem et patrem suum amicitiam fuisse deno-

Τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς,
Πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται·
Ἤ κεν νοστήσας ἀποτίσεται, ἠὲ καὶ οὐκὶ,
Οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι· σὲ δὲ φράζεσθαι ἄνωγα,
Ὅππως κεν μνηστῆρας ἀπώσεαι ἐκ μεγάροιο.
Εἰ δ' ἄγε νῦν ξυνίει, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων,
Αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιοὺς,
Μῦθον πέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυροι ἔστων·
Μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκίδνασθαι ἄνωχθι.
Μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
Ἂψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο.
Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα

" Talis existens inter procos *si* versaretur Ulysses,
" Omnes et brevis-fati fierent et amaris-nuptiis.
" Verùm enimverò haec deorum in genibus posita-sunt,
" An reversus ulciscatur, an non,
" Suis in aedibus : te autem considerare jubeo,
" Quo modo procos expellas ex aedibus.
" Quin agè nunc attende et meam adverte orationem ;
" Cras in concionem ubi vocaveris heroas Achivos,
" Orationem edissere omnibus ; dii verò testes sint :
" Procos quidem ad sua quemque discedere jube :
" Matrem autem, si ei animus appetit nubere,
" Redeat in domum patris praepotentis.
" Illi verò nuptias conficient et apparabunt dotem,

tat. Vide ad *Il.* ά, 37. et ad β', 221. Cæterùm de prosodiâ vocum φῖλομαι, ἐφῖλόμην, φῐλέω, φῐλέεσκε, *&c.* vide ad *Il.* ά, 338. et ad ύ, 304.

Ver. 265. —— μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς.] Τὸ δὲ, ὁμιλήσει, πολεμικὴ λέξις, ὡς καὶ ἐν Ἰλιάδι, παρὰ τὸ ὁμοῦ τὰς στρατιωτικὰς ἴλας εἶναι μαχομένας. *Eustath.*

Ver. 266. —— πικρόγαμοί τε.] Ἐπὶ κακῷ τῶν ἑαυτῶν τὸν γάμον τοῦτον μνηστευσόμενοι. *Schol.*

Ver. 267. Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.] Ἐν τῇ τῶν θεῶν ἐξουσίᾳ ἐστί. *Schol.*

Ἀλλ' εἰς θεοὺς χρὴ ταῦτ' ἀναρτήσαντ' ἔχειν.
Euripid. Phœnis. ver. 712.

Ver. 268. —— ἀποτίσεται.] Vide ad *Il.* ί, 508. et χ', 19.

Ver. 269. —— ἄνωγα.] Non, *jussi ;* sed, *jubeo.* Vide ad *Il.* θ', 322. et ν', 736.

Ver. 270 et 295. Ὅππως κεν μνηστῆρας.] *Al.* Ὅππως κε μνηστῆρας. Quod et auribus magis placet.

Ver. 271. Εἰ δ' ἄγε.] *Quòd si meo consilio parebis, age &c.* Vide ad *Il.* ζ', 376.

Ver. 273. —— πέφραδε.] Vide ad *Il.* β', 314. et ξ', 500.

Ibid.——ἐπιμάρτυροι.] Vide ad *Il.* ά, 338.

Ver. 275. Μητέρα δ' —— Ἂψ ἴτω] De hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ vide ad *Il.* β', 353. γ', 211. κ', 224. item infrà ad *Odyss.* μ', 73. *Scholiastes* autem legendum conjicit Μήτηρ δ', *&c.*

Ver. 276. —— δυναμένοιο.] Quâ ratione hujusmodi voces *primam* producant, vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 277. 278. Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα Πολλὰ μάλ', &c.] *Scholiastes* vocem ἔεδνα hîc exponit, Δῶρα τὰ διδόμενα ὑπὸ τοῦ γαμοῦντος τῇ γαμουμένῃ. Sed sententiam, ut opinor, minùs rectè cepit vir eruditus. Vide infrà ad β', 196. 197. ubi idem Distichon occurrit.

Ver. 277. —— ἀρτυνέουσιν.] Quâ analogiâ fit μαρτῦρομαι, μαρτῦροῦμαι, μαρτῦρέομαι· φῖλομαι, φῐλοῦμαι, φῐλέω· ὀτρῦνω, ὀτρῠνῶ, ὀτρῠνέω eâdem fit ἀρτῦνω, ἀρτῠνῶ, ἀρτῠνέω. Vide ad

Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
Σοὶ δ' αὐτῷ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἴκε πίθηαι·
Νῆ' ἄρσας ἐρέτῃσιν ἐείκοσιν, ἥτις ἀρίστη,
Ἔρχεο πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο·
Ἤν τίς τοι εἴπῃσι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς
Ἐκ Διὸς, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισι.
Πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἐλθὲ, καὶ εἴρεο Νέστορα δῖον·
Κεῖθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν Μενέλαον·
Ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσῃς,
Ἦ τ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίης ἐνιαυτόν·
Εἰ δέ κε τεθνειῶτος ἀκούσῃς, μηδ, ἔτ' ἐόντος,
Νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σῆμά τέ οἱ χεῦσαι, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξαι
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε· καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξῃς,
Φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,

" Amplum admodum, quantam par est charam filiam comitari.
" Tibi autem ipsi prudentèr consulam, siquidem parueris :
" Navi instructâ remigibus viginti, quae optima *est*,
" Proficiscere sciscitaturus *de* patre diù absente :
" Si quis tibi dicat mortalium, aut famam audiveris
" Ex Jove, quae utique potissimùm notitiam affert hominibus.
" Primùm quidem in Pylum abi, et interroga Nestorem eximium :
" Illinc autem in Spartam ad flavum Menelaum ;
" Hic enim novissimus venit Achivorum aere-loricatorum.
" Si quidem patris vitam, et reditum audieris,
" Tum sanè, vexatus licèt, adhuc perduraveris in annum :
" Sin mortuum audieris, neque adhuc superstitem :
" Reversus deindè charam in patriam terram,
" Tumulum illi erige, et parentalia perfice
" Eximia valdè, qualia decet : et viro matrem dato.
" Caeterùm ubi jam haec finîeris et perfeceris,
" Considera deindè in mente et in animo,

Il. ά, 334. κ', 55. et ύ, 304. item infrà ad *Odyss.* ζ, 31.

Ver. 282. —— ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς Ἐκ Διός.] Ὄσσαν, τὴν ἐκ θεῶν κληδόνα. *Schol.* Ἐστὶ γὰρ Ὄσσα, ἡ θεία φήμη ——. Τὴν δὲ ὄσσαν, ὅτι θεία φωνὴ, ἐξηγεῖται λέγων, "Ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς " Ἐκ Διός." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 284. Πρῶτα μὲν ἐς Πύλον.] Πέμπει αὐτὸν παιδευθησόμενον, καὶ ἅμα ἔνδοξον ἐσόμενον, ἐπεὶ διὰ πατέρα ἀπεδήμησεν. *Schol.* Ita ipsa *Minerva* infrà ν', 422. *Ulyssem* alloquens :

Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο,
Κεῖσ' ἐλθών· ————————

Ver. 285. —— Σπάρτηνδε.] *Al.* Σπάρτην τε.

Ver. 286. Ὃς γὰρ δεύτατος ἦλθε.] Τουτέστιν ὕστατος ἐπανῆλθε. *Eustath.*

Ver. 289. —— τεθνειῶτος.] Vide ad *Il.* ά, 265. et ν', 46. *Al.* τεθνηῶτος.

Ibid. —— μηδέ τ' ἐόντος.] *Henricus Stephanus* legendum censet μηδ' ἔτ' ἐόντος, uti infrà β', 220.

Ver. 290 et 294. —— δὴ ἔπειτα.] Ita edidit *Barnesius. Vulgg.* δ' ἤπειτα. Vide ad *Il.* ό, 163.

Ver. 291. —— χεῦσαι.] *Al.* χεῦαι.

Ὅππως κεν μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσι
Κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδόν· οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.
Ἦ οὐκ ἀΐεις, οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα;
Καὶ σὺ, φίλος, (μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε)
Ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη,
Ἠδ' ἑτάρους, οἵ πού με μάλ' ἀσχαλόωσι μένοντες·
Σοὶ δ' αὐτῷ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζεο μύθων.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἤτοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
Ὥς τε πατὴρ ᾧ παιδὶ, καὶ οὔποτε λήσομαι αὐτῶν.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
Ὄφρα λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
Δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίῃς, χαίρων ἐνὶ θυμῷ,
Τιμῆεν, μάλα καλὸν, ὅ τοι κειμήλιον ἔσται

" Quo pacto procos in aedibus tuis
" Interficias, sive dolo, sive palam; neque *enim* ampliùs te convenit
" Puerilia consectari, quoniam non ampliùs tantillus es,
" An non audis, qualem gloriam consecutus est nobilis Orestes
" Omnes apud homines, postquam interfecit parricidam,
" Aegisthum dolosum, qui illi patrem inclytum interemerat?
" Et tu, amice, (admodùm enim te video eximiumque magnumque)
" Strenuus esto; ut aliquis te etiam posterorum laudet.
" At ego ad navem celerem descendam jam,
" Atque *ad* socios, qui me fortassè aegrè-ferunt expectantes:
" Tibi autem ipsi curae sit, et meos observa sermones."
Hanc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Hospes, profectò quidem haec amico animo dicis,
" Perindè atque pater suo filio; et nunquam obliviscar illorum.
" Sed agè nunc mane, accelerans licèt iter,
" Ut et lotus et oblectatus charum cor,
" Donum habens ad navem eas, gaudens in animo,
" Preciosum, valdè eximium, quod tibi reconditi-muneris-loco erit

---

Ver. 296. ——— *οὐδέ τί σε χρὴ Νηπιάας ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.*] Vide suprà ad *ver.* 88. Cæterùm *Henricus Stephanus* scribendum hîc censet *οὐδ' ἔτι σε χρή.*

Ver. 297. Νηπιάας ὀχέειν.] Τὰ νέων φρονεῖν καὶ φέρειν· ἢ ὀχεῖσθαι ὑπὸ νεότητος, τουτέστιν ἄφρονα εἶναι. *Schol. Al.* Νηπιάχοις ὀχέειν.

Ver. 298. Ἦ οὐκ ἀΐεις.] Pronuntiabatur ἠὖκ ἀΐεις. Vide ad *Il.* ί, 349. et ύ, 188.

Ibid. —— ἀΐεις.] Vide ad *Il.* ό, 252.

Ibid. —— ἔλλαβε.] *Barnesius* in uno MS. scriptum reperit ἔλαβε. Vide ad *Il.* ά, 4. et φ′, 71.

Ver. 300. —— *ὅς οἱ.*] *Al.* *ὅ οἱ.*

Ver. 301. 312. 318 et 370. —— *καλόν.*] Vide ad *Il.* β′, 43.

Ver. 302. Ἄλκιμος ἔσσ'.] Citat hunc versum *Cicero ad Familiares, lib.* XIII. *Epist.* 15.

Ver. 307. —— *φίλα φρονέων.*] *Al.* *φιλοφρονέων.*

Ver. 310, —— *λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε.*] Vide infrà ad ί, 491. et ί, 296.

Ἐξ ἐμεῦ· οἷα φίλοι ξεῖνοι ξείνοισι διδοῦσιν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενόν περ ὁδοῖο·
Δῶρον δ', ὅ ττι κέ μοι δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγει,
Αὖθις ἀνερχομένῳ δόμεναι, οἶκόνδε φέρεσθαι,
Καὶ μάλα καλὸν ἑλών· σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.
Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὄρνις δ' ὡς ἀνόπαια διέπτατο· τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ
Θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ ἑ πατρὸς
Μᾶλλον ἔτ', ἢ τὸ πάροιθεν· ὁ δὲ, φρεσὶν ᾗσι νοήσας,
Θάμβησεν κατὰ θυμόν· ὀΐσσατο γὰρ θεὸν εἶναι.
Αὐτίκα δὲ μνηστῆρας ἐπῴχετο ἰσόθεος φώς·
Τοῖσι δ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτὸς, οἱ δὲ σιωπῇ
Εἵατ' ἀκούοντες· ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδεν
Λυγρὸν, ὃν ἐκ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.
Τοῦ δ' ὑπερωϊόθεν φρεσὶ σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν

" Ex me; qualia amici hospites hospitibus dant."
Huic autem respondebat deindè dea caesiis-oculis Minerva:
" Nè me ampliùs nunc detine cupidum nimirùm itineris:
" Donum verò quodcunque mihi dare tuum cor jubet,
" Rursùs redeunti da, domum ferendum,
" Etiam eximio *munere* accepto; tibi autem dignum erit retributione."
Sic quidem locuta abiit caesiis-oculis Minerva;
Avis autem ut Anopaea avolavit: huic verò in animo
Indidit robur et audaciam, recordarique eum fecit patris
Magis adhuc quàm anteà: hic autem mente suâ considerans,
Obstupuit in animo; suspicatus est enim deum esse.
Continuò verò procos adibat deo-similis vir:
Illis autem cantor canebat inclytus; ii verò tacitè
Sedebant audientes; ille autem Achivorum reditum canebat
Gravem, quem ex Trojâ indixit Pallas Minerva
Hujus autem è-superiore-parte-domùs animo advertit divinam cantilenam

---

Ver. 314. Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·] *Al.* Τὸν δ' ἀπαμειβομένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη.

Ver. 314. 319 et 364. ——— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206.

Ver. 315. Μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε.]

——————— absiste morari.
Æn. XII, 676.

Ver. 317. Αὖθις.] *Al.* Αὖτις.

Ver. 319. Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Ὅτι τὸ τὴν Ἀθηνᾶν ἀποβῆναι ἤγουν ἀποχωρῆσαι τοῦ Τηλεμάχου, οὐ τὸ ἄφρονα ἐκεῖνον ἐγκαταλειφθῆναι δηλοῖ, ἀλλ' ὅτι βουλευσάμενος πρῶτον καθ' ἑαυτὸν, καὶ σκοπήσας, καὶ στήσας τὸν σκοπὸν, παύεται. *Eustath.*

Ver. 320. Ὄρνις δ' ὡς ἀνόπαια διέπτατο.] Τὸ δὲ ἀνόπαια, εἶδος τινὲς ὀρνέου λέγουσιν ἀετώδους φήνῃ ἐοικότος. ——— Οἱ δέ φασιν ὅτι διέπτατο ἀνόπαια ἤγουν ἀνὰ τὴν ὀπὴν τὴν ἐν μέσῳ τῆς ὀροφῆς, ἣν καὶ κάπνην καὶ καπνοδόκην ἐκάλουν.——— Οἱ δὲ, τὸ ἀνόπαια, λέγουσιν ἀντὶ τοῦ ἀφανής· πόῤῥω τῆς ὄψεως. ——— Καὶ Ἡρωδιανὸς τὸ ἀνόπαια ——— προπερισπᾷ, καὶ ὡς ἐπίῤῥημα λαμβάνει, ἀντὶ τοῦ ἀοράτως. *Eustath.*

Ibid. ——— τῷ δ' ἐνὶ θυμῷ Θῆκε μένος καὶ θάρσος.] Vide ad *Il.* έ, 185. et ύ, 110.

Ver. 323. ——— ὀΐσσατο.] Ita edidit *Barnesius.* *Vulgg* ὀΐσατο· ut opinor, minùs rectè; Nam iterùm occurrit haec vox *Odyss.* ί, 213. 339. κ', 232. 258. ό, 442. quibus omnibus in locis cum duplici σ scribitur, nec variant Exemplaria.

Ver. 326. ——— ἀκούοντες· ὁ δ'.] Quâ ra-

Κούρη Ἰκαρίοιο περίφρων Πηνελόπεια·
Κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο,
Οὐκ οἴη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
Ἡ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο δῖα γυναικῶν,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
Ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
Ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἑκάτερθε παρέστη·
Δακρύσασα δ' ἔπειτα προσηύδα θεῖον ἀοιδόν·
Φήμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας,
Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί·
Τῶν ἕν γέ σφιν ἄειδε παρήμενος· οἱ δὲ σιωπῇ
Οἶνον πινόντων· ταύτης δ' ἀποπαύε ἀοιδῆς
Λυγρῆς, ἥτε μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
Τείρει· ἐπεί με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
Τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω, μεμνημένη αἰεὶ
Ἀνδρὸς, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.

Filia Icarii prudens Penelope:
Per scalam verò altam descendit suae domûs,
Non sola; unà cum hâc ancillae duae sequebantur.
Illa verò quandò jam ad procos pervenisset praestantissima mulierum,
Stetit utique juxta postem domus affabrè structae,
Genis praetendens tenuia capitis-redimicula:
Ancilla verò ei honesta utrinque astabat:
Lacrymans autem deindè alloquebatur divinum cantorem:
"Phemie, multa enim alia mortalium oblectamenta novisti,
"Gesta hominumque deorumque quae celebrant cantores:
"Horum unum ipsis cane assidens; illi autem silentio
"Vinum bibant: ab hâc verò desine cantilenâ
"Molestâ, quaeque mihi perpetuò in pectoribus charum cor
"Affligit: quippe me in-primis invasit dolor immensus.
"Tale enim caput desidero, memor semper
"Viri, cujus lata est gloria per Graeciam et medium Argos."

---

tione ἀκούοντες hîc ultimam producat; item πάλιν, *ver.* 360. et ἀνὰ, *ver.* 365. et ἕδων, *ver.* 424. vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἄειδε Λυγρόν.] Vide infrà ad γ', 150.

Ver. 330. —— κατεβήσατο.] *Al.* κατεβήσετο. Vide ad *Il.* β', 35. et ί, 109.

Ver. 334. —— κρήδεμνα.] Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περιδέσμια. *Schol.*

Ver. 335. —— ἄρα.] *Ut fieri solebat* ——.

Ver. 336. —— θεῖον ἀοιδόν.] *Al.* δῖον ἀοιδόν.

Ver. 337. —— Φήμιε, πολλὰ γάρ.] Vide infrà ad κ', 190.

Ibid. —— πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια οἶδας, Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε.] "Post "οἶδας," inquit *Henricus Stephanus*, "fortasse etiam expungi potest interpunctio, ut "θελκτήρια copuletur cum ἔργα" Sed minùs rectè. Nam θελκτήριος adjectivum apud Poetam non occurrit. Vide infrà ad θ', 509. et ad *Il.* ξ', 215.

Ver. 338. Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί.] Τὸ παλαιὸν γὰρ καὶ τῶν ἡρώων τὰς πράξεις, καὶ τῶν θεῶν τοὺς ὕμνους δι' ᾠδῆς, ἐποιοῦντο. Ὅμηρος γοῦν φησὶν ἐπ' Ἀχιλλέως, "ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν Ἡρώων." Καὶ τὸν Φήμιον δὲ φησὶν ὅτι, "— πολλὰ βροτῶν θελκτήρια οἶδεν· Ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τά τε κλείουσιν ἀοιδοί." *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* ί, 189.

Ver. 341. —— αἰεί.] *Al.* αἰέν.

Ver. 344.—καθ' Ἑλλάδα] Κατὰ τὴν Θετταλίαν, ἀπὸ μιᾶς πόλεως, ὀνόματι Ἑλλάδος. *Schol.* Vide ad *Il.* β', 528. Item infrà ad ό, 80.

Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μῆτερ ἐμὴ, τί τ' ἄῤ αὖ φθονέεις, ἐρίηρον ἀοιδὸν
Τέρπειν, ὅππη οἱ νόος ὄρνυται; οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ
Αἴτιοι, ἀλλά ποθι Ζεὺς αἴτιος, ὅστε δίδωσιν
Ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν ἑκάστῳ.
Τούτῳ δ' οὐ νέμεσις, Δαναῶν κακὸν οἶτον ἀείδειν·
Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,
Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.
Σοὶ δ' ἐπιτολμάτω κραδίη καὶ θυμὸς ἀκούειν·
Οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἶος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ
Ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,

Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Mater mea, quamobrem igitur molestè-fers, jucundum cantorem
" Oblectare, utcunque illi mens impellitur? non sanè cantores
" In-causâ sunt, sed quodammodo Jupiter in-causâ est; qui dat
" Viris ingeniosis ita, vult unicuique.
" Huic verò non reprehensio *debetur*, quòd Danaorum malam sortem canit:
" Eam enim cantilenam magis celebrant homines,
" Quaecunque auditoribus recentissima existat.
" Tibi verò sustineat cor et animus audire:
" Non enim Ulysses solus perdidit reditûs diem,
" In Trojâ: multi verò et alii viri perierunt.
" Sed in domum profecta, tua opera administra,

Ver. 346. —— τί τ' ἄῤ αὖ φθονέεις.] *Al.* τί τ' ἄρα φθονέεις. Vide et infrà ad τ', 348.

Ver. 347. 369. —— ὄρνυται —— δαινήμενοι.] Vide ad *Il.* γ', 260. et ώ, 665.

Ibid. —— οὔ νύ τ' ἀοιδοὶ Αἴτιοι, ἀλλά ποθι Ζεὺς αἴτιος.]

Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ [Divûm
Culpatusve Paris; verùm inclementia
Has evertit opes, sternitque à culmine Trojam. *Æn.* II, 601.

Ver. 349. Ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν.]
—— hominum rerumque repertor. *Æn.* XII, 829.

Ver. 351. Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη.]

—————— αἴνει δὲ παλαιὸν
Μὲν οἶνον, ἄνθεα δ' ὕμνων
Νεωτέρων ———. *Pindar. Olymp. Ode* IX. *ver.* 73.

Est quoque cunctarum novitas carissima rerum. *Ovid. ex Pont. lib.* III. *Epist.* iv. 51.

Δεδοκιμασμένη δὲ καὶ ἀρχαιοτάτη ἐστὶν ἡ Ὁμήρου ποίησις· ποίημα γὰρ οὐδὲν πρεσβύτερον ἧκεν εἰς ἡμᾶς τῆς ἐκείνου ποιήσεως·—Ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐχ ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται ποιητὴς ἀρχαιότατος εἶναι Ὅμηρος· ἔνιοι γὰρ Ἡσίοδον προήκειν τοῖς χρόνοις λέγουσιν, Λίνον τε καὶ Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον καὶ ἄλλους παμπληθεῖς. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πιθανὸν ἐστὶ γεγονέναι μὲν τινὰς πρὸ αὐτοῦ καὶ κατ' αὐτὸν ποιητάς· ἐπεὶ καὶ αὐτός που φησὶ, " Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρω- " ποι, Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται." Τούτους δὲ ὑπὸ τῆς περὶ αὐτὸν λαμπρότητος ἐπεσκοτῆσθαι. *Sextus Empiricus adversus Mathematicos, lib.* I. *cap.* 10. Citat porro hunc locum *Plinius, lib.* V. *Epist.* 20.

Ibid. ——— ἐπικλείουσ'.] *Plato, de Republ. lib.* IV. videtur legisse ἐπιφρονέουσ'.

Ver. 352. —— ἀκουόντεσσι.] *Plato,* loco jam citato, legit ἀειδόντεσσι.

Ver. 356. Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε.] Τῶν δ' ἔργων τῶν αὐταῖς [γυναξὶ] οἰκείων ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ὑπέμνησεν αὐτὸν [forte αὐτὰς,] διὰ Τηλεμάχου λέγοντος τῇ μητρὶ, " Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε·" ταῦτα γάρ τοι, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ὥσπερ κἀν τοῖς Ῥητορικοῖς εἴρηται, τῇ γυναικείᾳ φύσει μάλιστα ἁρμόττει· ἀλλ' οὐδ' ὁ πόλεμος, οὐδ' αἱ μάχαι, καὶ ἱδρώς. *Kyriac. Stroz. de Republ. lib.* IX. Ita apud *Æschylum* :

Ἱστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε,
Ἔργον ἐποίχεσθαι· μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ἡ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἶκόνδε βεβήκει·
Παιδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
Ἐς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ,
Κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
Ἡδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα,
Πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
Τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
Νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, μηδὲ βοητὺς
Ἔστω· (ἐπεὶ τόγε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
Τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.)
Ἠῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κιόντες

" Telamque columque, et ancillas impara
" Operi incumbere: sermo verò viris curae erit
" Omnibus, potissimùm verò mihi; hujus enim imperium est in domo."
Illa quidem attonita, rursùs in domum ivit:
Filii enim dictum prudens posuit in animo.
Ad superiorem autem partem-domûs ubi conscendisset cum ancillis mulieribus,
Flebat deindè Ulyssem charum maritum, donec ipsi somnum
Dulcem palpebris immisit caesia-oculis Minerva.
Proci verò tumultuabantur per aedes obscuras,
Omnes autem optabant juxtà in lecto recumbere.
Illis verò Telemachus prudens incepit sermonem:
" Matris meae proci, superbâ contumeliâ instructi,
" Nunc quidem convivantes delectemur, neque clamor
" Adsit: (nam hoc honestum est audire cantorem
" Talem, qualis hic est, diis assimilis voce.)
" Manè verò in concionem consideamus venientes

Μέλει γὰρ ἀνδρὶ, μὴ γυνὴ βουλευέτω
Τἄξωθεν ἔνδον δ' οὖσα, μὴ βλάβην τίθει.
Septem contra Thebas, ver. 206.

Et apud *Apollonium :*

Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθι μετ' ἀμφιπόλοισιν ἕκηλος
Μίμνε δόμοις——. *Argonaut. lib.* I. *ver.* 303.

ubi *Scholiastes* hunc *Homeri* locum adducit. Cæterùm apud *Homerum* hoc in loco versus nonnullos repudiatos testatur *Scholiastes :* Ἀθετεῦνται (inquit) ἐνταῦθα· ἐπὶ δὲ τοῦ Ἕκτορος καλῶς. Occurrunt nimirum iidem ferè versus *Iliad.* ζ', 490. *&c.* ab *Hectore Andromachen* alloquente usurpati.

Ver. 360. —— βεβήκει.] Vide ad *Il.* ά, 37 et 221.

Ver. 362. —— ὑπερῷ'.] Τὰ ἀνώγεα οἰκήματα. *Schol.*

Ver. 363. —— ὄφρα οἱ ὕπνον —— βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Ἀθηνᾶ δὲ κοιμίζει τὴν Πηνελόπην, ἐπειδὴ συνετῶς ἐκείνη βουλευσαμένη, κλαίειν μὲν ἀφῆκεν· ἀνεκλίθη δὲ ὥς τι καταδραθεῖν. *Eustath.*

Ver. 365. Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα.]

Fit strepitus tectis, vocemque per ampla volutant
Atria ————. *Æn.* I, 729.

Ver. 366. —— κλιθῆναι.] Vide infrà ad θ', 48. et ad *Il.* ά, 309.

Ver. 371. —— θεοῖς ἐναλίγκιος.]

Os, humerosque Deo similis ——.
Æn. I, 593.

Πάντες, ἵν' ὑμῖν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποείπω,
Ἐξίεναι μεγάρων· ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
Ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
Εἰ δ' ὔμμιν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον
Ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι,
Κείρετ', ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
Αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι,
Νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.
  Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες,
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
  Τὸν δ' αὖ Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπείθεος υἱός·
Τηλέμαχ', ἦ μάλα δή σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
Ὑψαγόρην τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν.
Μή σέ γ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
Ποιήσειεν· ὅ τοι γενεῇ πατρώϊον ἐστίν.
  Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

" Omnes; ut vobis sermonem audentèr renunciem,
" Exire ex aedibus: alias verò sequimini dapes,
" Vestra bona edentes, alternantes per domos.
" Si verò vobis videtur hoc satius et melius
" Esse, viri unîus victum impunè perdere,
" Absumite; ego verò deos invocabo sempiternos,
" Si quando Jupiter dederit facta *haec* vindicatum iri,
" Inulti fortè deindè intra aedes perituri sitis."
Sic ait; illi verò omnes mordicùs labiis compressis
Telemachum admirabantur, quod audactèr loqueretur.
Hunc autem rursùs Antinous allocutus est, Eupithei filius:
" O Telemache, certè admodum te docuerunt dii ipsi
" Sublimiloquum esse, et audentèr concionari.
" Nè te utique in circumfluâ Ithacâ regem Saturnius
" Constituat; quod tibi genere paternum est."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:

Ver. 375. —— ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.] Ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλους ὑποδεχόμενοι, καὶ ἀμοιβῆς. *Schol.*

Ver. 376. ——— ὔμμιν.] *Al.* ὑμῖν. Ut suprà *ver.* 373.

Ver. 377. —— ὀλέσσαι] *Al.* ὀλέσθαι.

Ver. 378. Κείρετ'.] Sic infrà β', 312.

————— ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Κτήματ' ἐμά —————.

Et apud *Oppianum:*
Κτῆσιν ἀεὶ κείροντες ἀσημάντοιο δόμοιο.
'Αλιευτικῶν, *lib.* III. *ver.* 361.

Ver. 379. —— παλίντιτα ἔργα.] Ὑπὲρ ὧν ἐξ ἑτέρου τιμωρία γίνεται. *Schol.* Ἐστὶ δὲ παλίντιτον, οὗ ἡ τίσις πάλιν, ἤγουν ὕστερον, ἐν τῷ μέλλοντι γίνεται. *Eustath.*

Ibid. ——— παλίντιτα.] Vide ad *Il.* ν', 414. et ξ', 484.

Ver. 381. ——— ὀδὰξ ἐν χείλεσι φύντες.] Καὶ τὸ ὀδὰξ οὖν ἐν χείλεσι φύντες, ἀντὶ τοῦ ἐμπλακέντες μετὰ δαγμοῦ τοῖς χείλεσιν, ἤγουν ἐνδακόντες τὰ χείλη· ὅπερ ἐστὶ σχῆμα θάμβους καὶ ἀπορίας· καθὰ καὶ ἐνταῦθα τοὺς μνηστῆρας κατέπληξεν ὁ ἐπὶ τοσοῦτον μὲν χρόνον ἡσυχάσας Τηλέμαχος, νῦν δὲ οὕτω σφοδρῶς ἐπιτιθεὶς, καὶ θαρσαλέως ἀγορεύσας, καὶ τὸν λόγον ἐνδιαθέτως βαρύνας ὡς ἐπὶ μεγίστοις ἀδικήμασι. *Eustath.*

Ver. 386. —— βασιλῆα.] Vide ad *Il.* ά, 265.

Ibid. —— Κρονίων.] De hujus vocis prosodiâ, vide ad *Il.* ά, 265 et 397.

Ver. 387. —— γενεῇ.] *Al.* γενεήν.

Ἀντίνο', εἴπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι, ὅ, ττί κεν εἴπω;
Καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι.
Ἦ φῂς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;
Οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευέμεν· αἶψά τέ οἱ δῶ
Ἀφνειὸν πέλεται, καὶ τιμηέστερος αὐτός.
Ἀλλ' ἦτοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσὶ καὶ ἄλλοι
Πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἠδὲ παλαιοί·
Τῶν κέν τις τόδ' ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς·
Αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο,
Καὶ δμώων, οὕς μοι ληΐσσατο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος Πολύβου παῖς ἀντίον ηὔδα·
Τηλέμαχ', ἦτοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
Ὅστις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν·
Κτήματα δ' αὐτὸς ἔχοις, καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.

" Antinoë, etiamsi mihi vel irascêris, *ob id* quod dixero?
" Et hoc vellem, Jove utique dante, accipere.
" An putes hoc pessimum inter homines esse?
" Non enim ullo-pacto malum est, regem esse; statimque ei domus
" Dives fit, et honoratior ipse.
" Sed certè reges Achivorum sunt etiam alii
" Multi in circumfluâ Ithacâ, juvenes et senes:
" Horum aliquis hoc habeat; siquidem mortuus est nobilis Ulysses:
" At ego domûs rex ero nostrae,
" Et servorum, quos mihi acquisivit nobilis Ulysses."
Hunc autem rursùs Eurymachus Polybi filius contrà allocutus est:
" Telemache, certè haec deorum in genubus posita sunt,
" Quinam circumfluae Ithacae dominabitur Achivorum:
" Bona verò ipse habeas, et aedibus tuis imperes.

Ver. 389. —— *εἴπερ μοι καὶ ἀγάσσεαι.*] *Eustathius* in commentario legit, *εἰ καί μοι νεμεσήσεαι.*

Ver. 390. Καί κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διός γε διδόντος, ἀρέσθαι] Τὸ ἰδιωτεύειν, Διὸς βουλομένου. *Schol.* At multo rectiùs et faciliùs de regno suscipiendo dictum hoc à *Telemacho* intelligetur: Uti et notavit *Barnesius.*

Ver. 392. Οὐ μὲν γάρ τι κακὸν βασιλευέμεν] Βασιλεία γὰρ μέγιστον μὲν τῶν κατ' ἀνθρώπους. *Philostratus, in Vitâ Apollonii, lib.* V. *cap.* 36. " —— regnis, rei inter Deos ho-" minesque pulcherrimæ." *Livius, lib.* II. § 9. Cæterùm refertur istud γὰρ ad id quod eleganter reticetur: " *Miror te ita dixisse,*" vel, " *Tibi hâc in re non assentior; non E-" NIM,* &c." Vide ad *Il.* ί, 22.

Ver. 397. Αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο.] Ἡ μὲν πολιτικὴ ἐκ πολλῶν ἀρχόντων ἐστίν· ἡ οἰκονομικὴ δὲ, μοναρχία. *Aristot. Œconomic. lib.* I. *cap.* 1. sub initio.

Ver. 398. —— ληΐσσατο.] Ita edidit *Barnesius;* atque ita in omnibus Exemplaribus scripta occurrit hæc vox, *Iliad.* σ', 28. Vulgati hîc habent λήϊσατο; quod antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 402. —— καὶ δώμασιν οἷσιν ἀνάσσοις.] *Al.* καὶ δώμασι σοῖσιν. Quæ nisi vera sit lectio, vox οἷσιν de *secundâ personâ* (pro σοῖσιν) intelligenda erit. Atque occurrit quidem vox ᾗσιν infrà ν', 320. de *primâ personâ* (pro ἐμῇσιν) usurpata; " Ἀλλ' αἰεὶ φρεσὶν ᾗσιν ἔχων " δεδαϊγμένον ἦτορ, Ἠλώμην." Itemque de *secundâ personâ, Iliad.* τ', 174. in Editionibus compluribus; " σὺ δὲ φρεσὶν ᾗσιν ἰανθῇς." Quanquam ibi ex *Eustathio* restituit *Barnesius,* " φρεσὶ σῇσιν." Cæterùm *Barnesius* δώμασιν οἷσιν hîc exponit δώμασιν αὐτοῦ, δηλονότι τοῦ Ὀδυσσέως· sed et hoc præcedenti " οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο" multo minùs aptè respondet; et constructio ista, quâ vox οἷσιν ad *Ulyssem,* cujus hâc in oratione non fit mentio, referri intelligatur, valdè est dura et inusitata.

Μὴ γὰρ ὅγ᾽ ἔλθοι ἀνὴρ, ὅστις σ᾽ ἀέκοντα βίηφι
Κτήματ᾽ ἀποῤῥαίσει, Ἰθάκης ἔτι ναιεταώσης.
Ἀλλ᾽ ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο ἔρεσθαι,
Ὁππόθεν οὗτος ἀνὴρ, ποίης δ᾽ ἐξ εὔχεται εἶναι
Γαίης· ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρὶς ἄρουρα.
Ἠέ τοι ἀγγελίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
Ἦ ἑὸν αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ᾽ ἱκάνει;
Οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ᾽ ὑπέμεινεν
Γνώμεναι· οὐ μὲν γάρ τι κακῷ εἰς ὦπα ἐῴκει.
Τὸν δ᾽ αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ᾽, ἦτοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἐμοῖο·
Οὔτ᾽ οὖν ἀγγελίῃς ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλθοι,
Οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἥντινα μήτηρ
Ἐς μέγαρον καλέσασα θεοπρόπον ἐξερέηται.
Ξεῖνος δ᾽ οὗτος ἐμὸς πατρώϊος ἐκ Τάφου ἐστὶ,
Μέντης Ἀγχιάλοιο δαΐφρονος εὔχεται εἶναι

" Non enim ille veniat vir, qui te invitum vi
" Bonis spoliaturus sit, Ithacâ adhuc habitatâ.
" Sed volo te, optime, de hospite interrogare,
" Unde ille vir, quali autem gloriatur esse
" E terrâ; ubinam ei genus et patrium solum.
" An tibi nuncium patris adfert venientis;
" An suum ipsius debitum expetens huc venit?
" Ut facto-impetu statim abiit, neque sustinuit,
" Ut cognosceremus; nequaquam enim vilis hominis vultum prae se ferebat."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Eurymache, certè reditus periit patris mei:
" Neque itaque nuncio ampliùs credo, sicunde venerit;
" Neque vaticinium curo, si quem mater
" In domum vocatum vatem sciscitetur.
" Hospes verò hic meus paternus è Tapho est;
" Mentes Anchiali bellicosi gloriatur esse

Ver. 403. —— ὅστις σ᾽ ἀέκοντα.] Ita ex uno MS. edidit *Barnesius*, et ex *Eustathio*, qui in commentario, ὅς σε ἀέκοντα, legit. *Vulgg.* ὅστις ἀέκοντα.

Ibid. —— βίηφι.] Vide ad *Il.* ν', 588.

Ver. 406. —— ἐξ εὔχεται.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἐξεύχεται.

Ver. 407. —— ἄρουρα.] Vide ad *Il.* ζ', 142.

Ver. 408. Ἠέ τοι ἀγγελίην.] *Al.* Ἠέ τιν᾽ ἀγγελίην· Ut infra β', 30.

Ibid. —— ἐρχομένοιο.] *Al.* οἰχομένοιο.

Ver. 414. Οὔτ᾽ οὖν.] Τὸ δὲ, οὔτ οὖν, ταυτὸν ἐστὶ τῷ οὔτε δή. Οὐ γὰρ ἀεὶ αἰτιολογεῖ ὁ "οὖν" σύνδεσμος, ἀλλ᾽ ἐν μυρίοις καὶ παραπληροῖ. *Eustath.* Minùs rectè; nequaquàm enim hîc vacat istud οὖν· sed eandem ferè vim habet Οὔτ᾽ οὖν ac si Latinè dicas, "*Adeoque non* "&c." Vide ad *Il.* π', 394.

Ibid. —— ἀγγελίης ἔτι πείθομαι.] *Al.* ἀγγελίῃ ἐπιπείθομαι. Δύναται δὲ καὶ γενικὴ ἑνικὴ εἶναι τὸ ἀγγελίης· ἵνα λέγῃ, ὅτι οὔτε ὑπὸ ἀγγελίας ἔτι πείθομαι, εἴποθεν ἔλθοι ἀγγέλλουσα τὶ τῶν κατὰ τὸν Ὀδυσσέα. *Eustath.* Sed verbum πείθομαι apud Poetam cum *Genitivo* constructum nusquam occurrit.

Ver. 415. —— ἥντινα.] Ita ex uno MS. edidit *Barnesius*. Quocum facit et MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. *Al.* ἥντινα.

Ver. 418. Μέντης Ἀγχιάλοιο.] *Al.* Μέντης δ᾽ Ἀγχιάλοιο. Quæ et potior lectio. Videtur enim vocula δὲ, aut alia ejusmodi particula, omninò hîc ad sententiam connectendam desiderari.

Υἱός· ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
Οἱ δ' εἰς ὀρχηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
Τρεψάμενοι τέρποντο· μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
Τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἕσπερος ἦλθε·
Δὴ πότε κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος.
Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
Ὑψηλὸς δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
Ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνὴν, πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων·
Τῷ δ' ἄρ' ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κεδν' εἰδυῖα
Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
Τήν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἑοῖσιν,
Πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἐεικοσάβοια δ' ἔδωκεν.
Ἶσα δέ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν·
Εὐνῇ δ' οὔποτ' ἔμικτο, χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός.
Ἥ οἱ ἅμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καί ἑ μάλιστα
Δμωάων φιλέεσκε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.
Ὤϊξεν δὲ θύρας θαλάμου πύκα ποιητοῖο·
Ἕζετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυνε χιτῶνα·
Καὶ τὸν μὲν γραίης πυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.

"Filius; caeterùm Taphiis navigandi-studiosis imperat."
Sic dixit Telemachus; mente verò immortalem deam agnovit.
Hi autem ad saltationem et suavem cantum
Conversi oblectabantur, expectabantque vesperum advenire.
His autem *se*-oblectantibus, niger vesper supervenit:
Et tunc dormituri iverunt domum quisque.
Telemachus autem, ubi ipsi thalamus perpulchrae aulae
Sublimis aedificatus erat, conspicuo in loco,
Illuc ivit ad lectum, multa mente reputans;
Simulque cum eo ardentes faces ferebat pudica sciens
Euryclea, Opis filia Pisenoridae:
Quam olim Laërtes emerat facultatibus suis
Primùm jam pubescentem, pretiumque viginti-boüm dederat.
Aequè autem ipsam ac pudicam uxorem honorabat in aedibus;
Lecto verò nunquam *cùm eâ* mixtus est; iram nempè vitabat uxoris.
Haec cum eo simul ardentes faces ferebat, et ipsum maximè
Ancillarum amabat, et enutrîerat, parvulus cùm-esset.
Aperuit autem januas thalami scitè-facti;
Sedebat verò in lecto, mollemque exuebat tunicam:
Et eam quidem aniculae sedulae dedit in manus.

Ver. 422. τρεψάμενοι.] Vide infrà ad ί, 491. et ad ί, 296.

Ver. 424. ——— ἔβαν.] Vide ad *Il.* θ', 229.

Ver. 426. ——— δέδμητο.] Vide ad *Il.* ά, 57. et δ', 492.

Ver. 428. ——— ἄρ'.] *Ut oportebat* —— ———.

Ver. 432. ——— τίεν.] Vide ad *Il.* δ'. 257. et ν', 103.

Ver. 435. ——— φιλέεσκε.] Vide suprà ad *ver.* 264. et ad *Il.* ύ, 304.

Ἡ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,
Πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖσι λέχεσσι,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο· θύρην δ' ἐπέρυσε κορώνῃ
Ἀργυρέῃ· ἐπὶ δὲ κληῗδ' ἐτάνυσσεν ἱμάντι.
Ἔνθ' ὅγε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ,
Βούλευε φρεσὶν ᾗσιν ὁδὸν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.

Illa quidem plicatâ et aptatâ tunicâ,
Ad paxillum suspensâ juxta tornatos lectos,
Perrexit ire ex thalamo; januam autem attraxit annulo
Argenteo: pessulumque obtendit loro.
Hìc ille per-totam-noctem, tectus ovis floridâ-lanâ,
Considerabat mente suâ iter, quod *ei* designaverat Minerva.

Ver. 440. —— ἀγκρεμάσασα.] Vide ad *Il.* ά, 67. *Al.* ἐγκρεμάσασα.

Ibid. —— τρητοῖσι λέχεσσι.] *Al.* τρητοῖς λεχέεσσιν.

Ver. 441. —— ἐπέρυσε.] *Barnesius* inter varias lectiones retulit ἐπέρυσσε. Atque ita habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Quæ et (ut opinor) verior lectio. Vide ad *Il.* π', 781.

Ibid. —— κορώνῃ.] Τῷ λεγομένῳ κόρακι —— τῷ ἐπισπάστῳ. [*Barnesius* ex MS. edidit ἐπισπάστρῳ] τῆς θύρας. *Schol.*

Ver. 442. —— ἐπὶ δὲ κληῗδ' ἐτάνυσσεν ἱμάντι.] Τὸ λεγόμενον ἐφ' ἡμῶν κλεῖθρον· δύο δὲ τοῦτο εἶχεν ἱμάντας ἐξηρτημένους διὰ τινῶν τρήσεων, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν· εἰς τὸ δύνασθαι ἀνοῖξαι καὶ κλεῖσαι. Νῦν οὖν τὸ κλεῖθρον παρέτεινε καὶ παρήγαγε τῷ ἱμάντι. *Schol.* Κληῗδα δὲ λέγει οὐ σκεῦος ἀπὸ σιδήρου, ἀλλὰ μοχλὸν, ἐντὸς μὲν τῆς θύρας ἐξημμένον, καὶ ἐπὶ τὰ κάτω κχθειμένον ἤτοι κεχαλασμένον. ἱμάντι δὲ ἔξωθεν σπώμενον καὶ ἀνελκόμενον καὶ ἐπιζυγοῦντα τὴν θύραν. *Eustath.*

Ver. 443. —— οἰὸς ἀώτῳ.] Τῷ ἄνθει καὶ τῷ καλλίστῳ τοῦ προβάτου· λέγει δὲ τῶν ἐξ ἁπαλῶν ἐρίων γεγονότων περιβολαίων. *Schol.* Ἄωτον δὲ οἰὸς, τὸ ἐξ ἐρίων ὕφασμα, οὐ τὸ ἁπλῶς ἀλλὰ τὸ ἀνθηρὸν, ἐκ μεταφορᾶς· ἄωτον γὰρ κυρίως τὸ ἄνθος, παρὰ τὸ ἄω τὸ πνέω, οὗ ἡδύ τι ἀποπνεῖ· ὡς γὰρ εἴδω, εἴδωλον, κατὰ πρόσληψιν συλλαβῆς, οὕτως ἄω, ἄωτον. Ἐκ τούτου δὲ πολλὰ τῶν ἀνθηρῶν πραγμάτων καλοῦνται· οἷον τὸ ἀπὸ λίνου κάλλιστον ἔργον, λίνοιο λεπτὸν ἄωτον λέγεται, ἤγουν λίνου ἀπάνθισμα· καὶ οἰὸς ἄωτον ὁμοίως, τὸ ἐξ ἐρίων ἀπανθισθέν. Οὕτω δὲ καὶ "ὕπνον ἀωτεῖν," ἐν Ἰλιάδι, τὸ ὑπνοῦν ὕπνον ἡδὺν καὶ ἀφρόντιδα, καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνθηρόν. Καὶ τὶς δὲ τῶν συγγραφέων ἄκρον ἄωτον ἐν λογίοις φησὶ τοὺς ἐν λόγοις οἷον ἀνθοῦντας. Καὶ Θεόκριτος τοὺς Ἀργοναύτας θεῖον ἄωτον ἡρώων φησί. Καὶ Πίνδαρος δὲ τὴν μουσικὴν ἐπιστήμην, ἤτοι λυρικὴν, μουσικῆς ἄωτον λέγει· καὶ πατέρων δὲ ἄωτον φησί· καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς περὶ τοῦ Κύκλωπος λόγοις, ὁ Ποιητὴς καὶ αὐτὸ τὸ ἁπλῶς ἔριον ἄωτον ἐρεῖ· φησὶ γὰρ, (*Odyss.* ί, 434. 435) "ἀώτου θεσπεσίοιο "ἐχόμην" καὶ τοῦτο εὐλόγως· ἐστὶ γὰρ τὸ ἔριον δέρματος οἷον ἄνθος. *Eustath.*

Ver. 444. Βούλευε.] Vide ad *Il.* θ', 87. et ν', 84.

Ibid. —— πέφραδ'.] Vide ad *Il*, β', 514. et ξ', 500.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ʽΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Β΄.

ʽΥπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Β΄.

ΣΥΝΑΓΑΓῺΝ ἐκκλησίαν Τηλέμαχος, παραγγέλλει τοῖς μνηστῆρσιν ἐξιέναι τῆς οἰκίας τοῦ Ὀδυσσέως· λαβὼν δὲ παρὰ μὲν Εὐρυκλείας τὰ πρὸς τὴν ἀποδημίαν ἐπιτήδεια, παρὰ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς ἑταίρους τε καὶ ναῦν, εἰς πλοῦν ἀνάγεται, ἡλίου δύναντος.

* Ἄλλη ὑπόθεσις.

ʽΑΜΑ ἕῳ Τηλέμαχος, συναγαγὼν εἰς Ἐκκλησίαν τοὺς Ἰθακησίους, κελεύει τῆς οἰκίας μνηστῆρας ἀπαλλάττεσθαι· καὶ ναῦν αἰτήσας παρ᾽ αὐτῶν, ὅπως εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην πορευθῇ, ἀποτυγχάνει. Παρὰ δὲ Νοήμονος λαβὼν, καὶ ἐφόδια παρὰ Εὐρυκλείας τῆς τροφοῦ, λάθρα τῆς μητρὸς ἐκπλεῖ.

Ἐπιγραφαί.

Ἰθακησίων ἐκκλησία, καὶ Τηλεμάχου ἀποδημία.

Ἄλλως.

Βῆτ᾽ ἀγορὴν ἔχει, ἠΐα γρηὸς, πλοῦν μετ᾽ Ἀθηνᾶς.

ΗΜΟΣ δ᾽ ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς,
Ὤρνυτ᾽ ἄρ᾽ ἐξ εὐνῆφιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς,
Εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ᾽ ὤμῳ·

QUANDO verò manè-genita apparuit rosea-digitos aurora,
Surrexit utique ex lectulo Ulyssis dilectus filius,
Vestes indutus; gladium verò acutum suspendit ab humero.

Ver. 1. —— ἠριγένεια.] Τὸν ὄρθρον γεννῶσα, τουτέστι τὴν πρωΐαν· ἢ ἐν τῷ ἦρι γενομένη· ὅ ἐστιν ὄρθρος. *Schol.*

Ibid. —— ῥοδοδάκτυλος ἠώς.] Ῥοδοδάκτυλος δὲ, ἀπὸ τῆς πρωϊνῆς ἀνατολῆς καὶ τοῦ χρώματος τοῦ περὶ τὸ διάστημα τὸ πρωϊνὸν, τὴν ἡμέραν δι᾽ ἐπιβίτου κεκόσμηκεν. *Schol.* Εἶεν δὲ ἂν ἠοῦς δάκτυλοι, κατὰ ἀλληγορίαν, αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 477.

Ver. 2. Ὤρνυτ᾽ —— Εἵματα ἑσσάμενος.]

Consurgit ——, tunicâque inducitur artus. *Æn.* VIII, 457.

Ibid. —— Ὤρνυτ᾽.] Vide ad *Il.* γ΄, 260.

* Argumentum hoc *Barnesio* ex MS. *Gonvillo-Caiensi* excerptum.

Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο, θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην.
Αἶψα δὲ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσεν
Κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας Ἀχαιούς.
Οἱ μὲν ἐκήρυσσον· τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν, παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
Οὐκ οἶος· ἅμα τῷγε δύω κύνες ἀργοὶ ἕποντο.
Θεσπεσίην δ' ἄρα τῷγε χάριν κατέχευεν Ἀθήνη.
Τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.
Ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ, εἶξαν δὲ γέροντες.
Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἥρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν,

Pedibus autem sub nitidis ligavit pulchra calceamenta:
Perrexitque ire è cubiculo deo similis coràm.
Continuò autem praeconibus argutis imperavit
Convocare ad concionem comantes Achivos.
Hi quidem convocabant: illi autem congregabantur valdè celeritèr.
At postquam congregati sunt, et in unum convenerunt,
Perrexit ire *Telemachus* ad concionem, manu autem tenebat ferream hastam,
Non solus; simul eum duo canes veloces sequebantur.
Divinam autem huic gratiam circumfudit Minerva.
Ipsum verò omnes populi advenientem admirabantur.
Sedebat autem in patris sellâ; cesserunt verò *ei* senes.
His autem deindè heros Aegyptius coepit concionari,

Ibid. —— εὐνῆφιν.] Vide ad *Il.* ν', 588.

Ver. 3. —— ἑσσάμενος.] Vide infrà ad ί, 491. et ί, 296.

Ibid. —— περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ.]

Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *Æn.* VIII, 459.

Ver. 4. Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν.]

———— pedibus talaria nectit. *Æn.* IV, 239.

—— pedum circumdat vincula plantis. *Æn.* VIII, 458.

Ibid. —— καλά.] Similiter infrà *ver.* 63. καλῶς· et *ver.* 376. καλόν. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 6. —— λιγυφθόγγοισι.] Vide ad *Il.* β', 537. et τ', 350.

Ibid. —— κέλευσε.] *Al.* κέλευε.

Ver. 9. ——— ῥ'.] *Ut dictum est* ———. *ver.* 8.

Ver. 10. —— παλάμῃ δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος.] Ἀντὶ σκήπτρου τὸ δόρυ κατεῖχεν, ὡς οὐ συγχωρούμενος εἶναι βασιλεύς. *Schol.*

Ver. 11. ——— ἅμα τῷγε δύω κύνες ἀργοὶ ἕποντο.

Necnon et gemini custodes limine ab alto Procedunt, gressumque canes comitantur herilem. *Æn.* VIII, 461.

Ibid. —— δύω κύνες ἀργοί.] *Al.* κύνες πόδας ἀργοί.

Ver. 13. Τὸν δ' ἄρα πάντες λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.]

Illam omnis tectis agrisque effusa juventus,
Turbaque miratur matrum, et prospectat euntem. *Æn.* VII, 812.

Ver. 14. Ἕζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ.]

—— et solio medius consedit avito. *Æn.* VII, 169.

Ver. 15. Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἥρως Αἰγύπτιος ἦρχ' ἀγορεύειν.] Σημείωσαι δὲ ὅτι λόγιος ὢν ὁ Ποιητὴς, καὶ εἰδὼς ὡς κατάρξαι λόγου τὸν νεώτερον παρὰ τοῖς εὖ εἰδόσι δυσχερὲς, προλογίζοντα ποιεῖ τὸν γέροντα Αἰγύπτιον, καὶ ἐρωτῶντα· εἶτα τὸν Τηλέμαχον, δεύτερον εἰς λόγους ἥκοντα καὶ λαλοῦντα πρὸς τὸ ἐρωτηθέν. Ῥᾷον γὰρ τοῦτο, ἤπερ τὸ πρωτολογεῖν. Τοιοῦτον δὲ τὶ ποιήσει ἐν τῇ γ' ῥαψῳδίᾳ, ἔνθα τοῦ Νέστορος ἐρωτήσαντος, ἀρχὴν τοῦ λέγειν λαβὼν, ἀπολογήσεται ὁ Τηλέμαχος. *Eustath.* Vide infrà ad γ', 68. item ad *Il.* κ', 544.

Ὃς δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην, καὶ μυρία ᾔδη.
Καὶ γὰρ τοῦ φίλος υἱὸς ἅμ' ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἔβη κοίλης ἐνὶ νηυσὶν,
Ἄντιφος αἰχμητής· τὸν δ' ἄγριος ἔκτανε Κύκλωψ
Ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ· πύματον δ' ὡπλίσσατο δόρπον.
Τρεῖς δέ οἱ ἄλλοι ἔσαν· καὶ ὁ μὲν μνηστῆρσιν ὁμίλει
Εὐρύνομος, δύο δ' αἰὲν ἔχον πατρώϊα ἔργα.
Ἀλλ' οὐδ' ὣς τοῦ λήθετ' ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.
Τοῖς ὅγε δακρυχέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττί κεν εἴπω·
Οὐδέ ποθ' ἡμετέρη ἀγορὴ γένετ', οὔδε θόωκος,
Ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς δῖος ἔβη κοίλης ἐνὶ νηυσί·
Νῦν δὲ τίς ὧδ' ἤγειρε; τίνα χρειὼ τόσον ἵκει,
Ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροι εἰσίν;
Ἠέ τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυεν ἐρχομένοιο,

Qui jam senio incurvus erat et plurima nôrat.
Etenim hujus dilectus filius cum nobili Ulysse
Ad Ilium generosis-equis-foecundum, ierat cavis in navibus,
Antiphus bellator: illum verò saevus interfecit Cyclops
In speluncâ cavâ; ultimam autem sibi-paravit coenam.
Tres verò ei alii erant: et unus quidem inter procos versabatur
Eurynomus; duo autem perpetuò habebant paterna opera.
Sed neque sic illîus oblitus erat lugens et dolens.
His ille lachrymans concionatus est, et dixit:
" Audite sanè nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero;
" Neque unquam nostrum concilium factum est, neque consessus,
" Ex quo Ulysses nobilis abiit cavis in navibus:
" Nunc autem quis huc congregavit? quem necessitas tantum urget,
" Sive ex junioribus viris, sive qui seniores sunt?
" An aliquem nuncium exercitûs audivit venientis,

Ver. 20.——*πύματον δ' ὡπλίσσατο δόρπον.*] Τὸ δὲ, *πύματον δόρπον, μέσως εἰρῆσθαι δοκεῖ πρὸς ἀστειότητα, ὡς ἐν σχήματι ἀμφιβολίας. Ἢ γὰρ πύματος ἦν ὁ Ἄντιφος τῶν ἐξ τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρων οὓς ὁ Κύκλωψ ἐθοινήσατο πρὸς ἑσπέραν· ἢ πύματος ἀνθρώπων, εἴτε καὶ ἁπλῶς πάντων, ὧν εἰς γαστέρα ὁ Κύκλωψ κατέσπα.— Οὐκέτι γὰρ ὁ Κύκλωψ ἔφαγε, συναποβαλὼν τῷ φωτὶ καὶ τὸ ζῆν, ὡς λέγεται.* *Eustath.* Dna. *Dacier* vero, quia Cyclopem interiisse nusquam memorat *Homerus*, intelligit simplicitèr, " *Que cet Antiphus fut le dernier des Compagnons d' Ulysse que le Cyclope devora.*"

Ibid.——*ὡπλίσσατο.*] Ita ex uno MS. rectè edidit *Barnesius*. Vide ad *Il.* ψ', 55. et ad ά, 140. *Vulgg.* *ὡπλίσατο.*

Ibid.——*δόρπον.*] *Τὸ καθ' ἡμᾶς δεῖπνον. Τρισὶ δὲ τροφαῖς ἐχρῶντο· καὶ τὴν μὲν πρώτην ἐκάλουν ἄριστον, ἣν ἐλάμβανον πρωΐας, σχεδὸν ἔτι σκοτίας οὔσης·—— τὴν δευτέραν, δεῖπνον —— τὴν δὲ τρίτην, δόρπον, τὸ καθ' ἡμᾶς λεγόμενον δεῖπνον ——. Αἰσχύλος δὲ καὶ τῆς τάξεως τῶν ὀνομάτων μάρτυς ἐστὶ λέγων, " ἄριστα, δεῖπνα, " δόρπα, αἱρεῖσθαι."* *Schol.*

Ver. 23.——*ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων.*]

——lachrymansque gemensque.
Æn. XI, 150.

Ver. 25. *Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι.*]

Audite, ô proceres——. *Æn.* III, 103.

Ver. 28.——*τίνα χρειὼ τόσον ἵκει.*] Vide suprà ad ά, 225. et infrà ad δ', 312.

Ibid.——*ἵκει*] *Al.* *ἥκει.*

Ver. 29. *Ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ οἳ προγενέστεροι εἰσίν;*] *Καὶ ὅρα τὸ, οἳ προγενέστεροι εἰσίν· ἐνήλλακται γὰρ διὰ ποικιλίαν ἀπὸ γενικῆς· ἦν γὰρ τὸ ἀκόλουθον, ἠὲ νέων ἀνδρῶν, ἢ προγενεστέρων.* *Eustath.* Vide ad *Il.* γ'. 211. et ζ, 396. item infrà ad *Odyss.* μ', 73.

Ἥν χ' ἡμῖν σάφα εἴποι, ὅτε πρότερός γε πύθοιτο;
Ἠέ τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκεται, ἠδ' ἀγορεύει;
Ἐσθλός μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος· εἴθε οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ἀγαθὸν τελέσειεν, ὅ,τι φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ.
Ὣς φάτο· χαῖρε δὲ φήμῃ Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς,
Οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἧστο, μενοίνησεν δ' ἀγορεύειν·
Στῆ δὲ μέσῃ ἀγορῇ· σκῆπτρον δέ οἱ ἔμβαλε χειρὶ
Κῆρυξ Πεισήνωρ, πεπνυμένα μήδεα εἰδώς.
Πρῶτον ἔπειτα γέροντα καθαπτόμενος προσέειπεν·
Ὦ γέρον, οὐχ ἑκὰς οὗτος ἀνὴρ, (τάχα δ' εἴσεαι αὐτὸς)
Ὃς λαὸν ἤγειρα· μάλιστα δέ μ' ἄλγος ἱκάνει.
Οὔτε τιν' ἀγγελίην στρατοῦ ἔκλυον ἐρχομένοιο,
Ἥν χ' ὑμῖν σάφα εἴπω, ὅτε πρότερός γε πυθοίμην,
Οὔτε τι δήμιον ἄλλο πιφαύσκομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
Ἀλλ' ἐμὸν αὐτοῦ χρεῖος, ὅ μοι κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ
Δοιά· τὸ μὲν, πατέρ' ἐσθλὸν ἀπώλεσα, ὅς ποτ' ἐν ὑμῖν
Τοίσδεσσιν βασίλευε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.

"Quem nobis palàm enarret, quum prior audiverit?
"An quippiam publicum aliud declaret, et profert?
"Probus mihi videtur esse, benevolens: utinam illi ipsi
"Jupiter bonum perficiat, quodcunque mente suâ cogitat."
Sic ait: gaudebat autem omine Ulyssis charus filius,
Neque proindè diutiùs sedit, impetum autem cepit concionari;
Stetitque in mediâ concione; sceptrum autem ei imposuit in manum
Praeco Pisenor, prudentia consilia edoctus.
Primùm deindè ad senem dirigens-orationem locutus est:
"O senex, non procul ille vir, (statim autem cognosces ipse)
"Qui populum congregavi; potissimùm autem me dolor urget.
"Neque ullum nuncium exercitûs audivi venientis,
"Quem vobis palàm enarrem, quum prior audiverim:
"Neque quicquam publici aliud enarro, neque profero;
"Sed meum ipsius negotium, quòd mihi malum in domum incidit,
"Duplex: alterum quòd patrem eximium perdidi, qui quondam inter vos
"Ipsos imperabat; paterque velut, mitis erat.

Ver. 33. —— *ὀνήμενος.*] Ὄνησιν ἑαυτοῦ λάβοι· λείπει τὸ εἴη· ὀνήμενος εἴη. *Schol.* Ὅτι τοῦ Ἰθακητίου Αἰγυπτίου εἴποντος, ὡς ἐσθλός μοι δοκεῖ εἶναι, ὀνήμενος· —— τουτέστιν, ὁ τὴν ἀγορὰν ἀθροίσας ἀγαθός μοι δοκεῖ, καὶ ὀνήμενος εἴη, τουτέστιν ὄναιτο ταύτης. *Eustath.*

Ver. 38. —— *Κῆρυξ.*] Vide ad *Il.* ώ, 149.

Ver. 39. —— *καθαπτόμενος*] Ἤτοι τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν ποιούμενος, ἀμειβόμενος, ἀποτεινόμενος· ἢ καταπραΰνων καὶ προσαγόμενος. *Schol.* Καθάπτεσθαι λέγει τὸ ἀμείβεσθαι ἢ ἀποτείνεσθαι ἁπλῶς διὰ λόγου πρός τινα. *Eustath.*

Ver. 40. —— *τάχα.*] *Al.* *μάλα.*

Ver. 41. *Ὃς λαὸν ἤγειρα.*] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione ultima vocis λαὸν produci posset, malè tamen hîc annotat; "*Iambus* in *secundo* loco." Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 47. —— *βασίλευε.*] Vide ad *Il.* ά, 37. et ad ν', 84.

Ibid. —— *πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.*] Πολλάκις —— κατενόησα ὅτι ἄρχων ἀγαθὸς οὐδὲν διαφέρει πατρὸς ἀγαθοῦ. Οὔτε γὰρ πατέρες προνοοῦσι τῶν παίδων, ὅπως μήποτε αὐτούς τ' ἀγαθὰ ἐπιλείψει. *Chrysantas apud Xenophontem Cyropæd. Lib.* VIII. Πᾶσι τοῖς πολίταις, ὡς πατὴρ πρᾶος υἱοῖς αὐτοῦ, χρώμενος. *Dionys.*

Νῦν δ' αὖ καὶ πολὺ μεῖζον, ὃ δὴ τάχα οἶκον ἅπαντα
Πάγχυ διαῤῥαίσει, βίοτον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει.
Μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον οὐκ ἐθελούσῃ,
Τῶν ἀνδρῶν φίλοι υἷες, οἳ ἐνθάδε γ' εἰσὶν ἄριστοι·
Οἳ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπεῤῥίγασι νέεσθαι
Ἰκαρίου, ὥς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θύγατρα,
Δοίη δ', ᾧ κ' ἐθέλοι, καί οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι.
Οἱ δ' εἰς ἡμέτερον πωλεύμενοι ἤματα πάντα,
Βοῦς ἱερεύοντες, καὶ ὄϊς, καὶ πίονας αἶγας,
Εἰλαπινάζουσι, πίνουσί τε αἴθοπα οἶνον
Μαψιδίως· τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται· οὐ γὰρ ἔπ' ἀνὴρ,
Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκεν, ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι·
Ἡμεῖς δ' οὔ νύ τι τοῖοι ἀμυνέμεν· ἦ καὶ ἔπειτα

" Nunc autem longè majus, quod mox citò domum universam
" Prorsùs evertet, facultates autem penitùs disperdet.
" Matri meae proci ingruerunt nolenti,
" Eorum virorum chari filii, qui hîc utique sunt optimi:
" Qui patris quidem in domum horrent ire
" Icarii, ut ipse dotet filiam;
" Detque cui voluerit, et qui ipsi gratus venerit.
" Illi verò in nostram-*domum* divertentes diebus omnibus,
" Boves mactantes, et oves, et pingues capras,
" Splendidè-convivantur, bibuntque nigrum vinum
" Temerè; plurima verò absumuntur: non enim adest vir,
" Qualis Ulysses erat, qui malum à domo arceat:
" Nos verò neutiquam tales qui arceant: quinetiam

Halicarnass. Antiq. Rom. Lib. IV. Ὡς ταυτὸν ὂν τρόπον τινὰ, βασιλέα τε καὶ πατέρα εἰπεῖν, διὰ τὸ χρῆναι τὸν ἄρχοντα, πατρὸς δίκην τῶν ὑπηκόων κήδεσθαι. Ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ φανερῶς δηλοῦται, ὅπου λέγει, " πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν." Διὸ καὶ παρ' Ἡροδότῳ, Καμβύσης μὲν δεσπότης, Κῦρος δὲ πατὴρ τοῖς Πέρσαις ἦν. Ὁ μὲν γὰρ ἀγρίως ἦρχεν, ὁ δὲ ἠπίως. *Eustath. in Comment. ad Iliad.* β', 669. " Patrem quidem " patriæ appellamus [Principem,] ut sciret " datam sibi potestatem patriam, quæ est " temperatissima, liberis consulens, suaque " post illos reponens." *Seneca de Clementiâ*, § 14. Haud dissimilitèr de *Catone Lucanus:*

——— Urbi pater est, urbique maritus;
Justitiæ cultor———.
Pharsal. lib. II, 388.

Citat porrò hunc *Homeri* locum *Plinius lib.* V. *Epist.* 19. Vide *Gatakeri* annotationes in *Antoninum, lib.* 1. § 9. item infrà ad *ver.* 234. hujus libri.

Ver. 50. ——— ἐπέχραον.] Μετὰ βλάβης καὶ ἐπηρείας ἐπῆλθον. *Schol.*

Ver. 52. ——— ἀπεῤῥίγασι.] Vide ad *Il.* ά, 37. ad β', 314. et ad ν', 736.

Ver. 53. ——— ἐεδνώσαιτο.] Ἕδνα ἐπιδώσει· καὶ κυρίως μὲν ἕδνα ἐστὶ τὰ διδόμενα ἀπὸ τοῦ γαμοῦντος τῇ γαμουμένῃ· νῦν δὲ καταχρηστικῶς κεῖται ἡ λέξις ἀντὶ τοῦ, χρήματα ἐπιδοίη. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 196.

Ver. 54. Δοίη δ', ᾧ κ' ἐθέλοι, καί οἱ κεχαρισμένος ἔλθοι.] *Barnesius* in uno MS. scriptum reperit, Δώῃ δ' ᾧ κ' ἐθέλῃ, καὶ ὅς οἱ κεχαρισμένος ἔλθῃ.

Ver. 57. Εἰλαπινάζουσι.] Ἐς ἀθροίσματι εὐωχοῦνται, ἑορτάζουσιν. *Schol.* Vide suprà ad ά, 225.

Ibid. Εἰλαπινάζουσι, πίνουσί τε.] Edidit *Barnesius*, Εἰλαπινάζουσιν, πίνουσί τε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. ——— αἴθοπα οἶνον.] Vide ad *Il.* ψ', 237.

Ver. 58. ——— τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται.] Ἤγουν ἀνύεται, τελειοῦται, ὄλλυται. *Eustath.*

Ἀλλ' ἴομεν· μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς. *Iliad.* κ', 251.
Ἦνον ὁδὸν———. *Odyss.* γ', 496.

Vide et infrà ad ρ', 537.

Ver. 59. ——— ἀρὴν ἀπὸ οἴκου ἀμῦναι.] Vide ad *Il.* ξ', 485. et ad σ', 100.

Λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν·
Ἦ τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.
Οὐ γὰρ ἔτ' ἀνσχετὰ ἔργα τετεύχαται, οὐδ' ἔτι καλῶς
Οἶκος ἐμὸς διόλωλε· νεμεσσήθητε καὶ αὐτοὶ,
Ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους,
Οἳ περιναιετάουσι· θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν,
Μήτι μεταστρέψωσιν ἀγασσάμενοι κακὰ ἔργα.
Λίσσομαι ἠμὲν Ζηνὸς Ὀλυμπίου, ἠδὲ Θέμιστος,
Ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἠμὲν λύει, ἠδὲ καθίζει·

" Imbecillique reperiemur, et neque periti roboris :
" Omninò sanè *malum*-arcerem, si mihi vis adesset.
" Non enim jam tolerabilia facinora patrantur, neque jam honestè
" Domus mea perit : indignemini et ipsi,
" Aliosque revereamini vicinos homines,
" Qui circùm habitant : deorum verò timete iram,
" Nè quid rependant irati propter mala facinora.
" Oro et per Jovem Olympium, et Themidem,
" Quae hominum concilia et solvit, et cogit ;

Ver. 61.——*ἦ καὶ ἔπειτα Λευγαλέοι τ' ἐσόμεσθα, καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν.*] *Eustathius* ita accipit; *Ἡμεῖς δ' οὐ τοῖοι ἀμυνέμεν, οἷα λευγαλέοι καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν.* Dna. *Dacier* vero alitèr exponendum censet : " Il m'a " paru," inquit, " qu'on a toûjours mal " expliqué ce vers, Ἦ *καὶ ἔπειτα Λευγαλέοι* " *τ' ἐσόμεσθα.* Car on l' a expliqué, *et* " *je suis encore foible.* Mais ce n'est point " du tout là le sens. C'est un parenthese. " Après que Telemaque a dit, *et que je ne* " *suis pas encore en âge de m'y opposer,* il " ajoute par une espece d' inspiration, *mais* " *il viendra un jour que je leur paroîtrai* " *terrible.* Λευγαλέος signifie *foible, exposé* " *aux injures,* mais il signifie aussi *terrible,* " *pernicieux ;* et il est ici dans cette derni- " ere signification : le mot *ἔπειτα* seul le " prouve." Hæc illa : Verùm si vox Λευγαλέος ita accipi posset ; tamen neque cum isto sensu satis rectè congrueret vocula *καὶ*· neque cum reliquâ *Telemachi* oratione, quæ ad commiserationem populo *Ithacensi* movendam, ejusque auxilium adversus Procos obtinendum, tota videtur destinata, tam aptè conveniret ista interpretatio. Et præthereà vocem Λευγαλέοι cum sequenti " *καὶ οὐ δεδαη-* " *κότες*" copulat vocula *τε*· quæ, si parenthesin istam admiseris, prorsùs erit supervacanea.

Ver. 62. Ἦ *τ' ἂν ἀμυναίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.*] Ita *Iliad.* *χ'*, 20.

Ἦ *σ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.*

Ver. 63. 64. ——— *τετεύχαται* ——— *διόλωλε.*] Vide ad *Il.* *κ*, 186. 187. et ad *ν'*, 736.

Ver. 66.—— *θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν.*]

——————— *Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν.*
Iliad. *ἑ*, 34.

Εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι. *Hesiod.* *Ἔργ. καὶ Ἡμερ.* II, 324.

Sperate Deos memores fandi atque nefandi. *Æn.* I, 547.

Ver. 67. ——— *ἀγασσάμενοι.*] Ita rectè edidit *Barnesius. Vulgg.* *ἀγασάμενοι.* Quod antepenultimam corripit :

Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι.
Infrà *θ'*, 565.

Vide et infrà ad *ν'*, 173. et ad *σ'*, 70.

Ver. 68. 70. *Λίσσομαι* —— *Σχέσθε, φίλοι* &c.] *Spondanus Telemachum Procos* hîc alloqui intelligit : " Modestè (inquit) precibus " tentat procos exorare, ut tandem ali- " quando ab hoc injurioso vitæ genere de- " sistant." *Scholiastes* autem istud " *Σχέσ-* " *θε, φίλοι,*" de *Ithacensibus* interpretandum censet : *Τὸ γὰρ* " *φίλοι*" (inquit) *ἀνάρμοστον κατὰ τῶν μνηστήρων.* Quod rectiùs. *Ithacensibus* enim orationem hîc dirigere *Telemachum* liquet ex istis; " *Τούτους ὀτρύνοντες*·" et, " *ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη, Ὑμέας ἐσθέμεναι.*" infrà *ver.* 74. 75.

Ver. 68.——— *ἠδὲ Θέμιστος, Ἥτ' ἀνδρῶν ἀγοράς.*] *Θέμιν δὲ μυθολογοῦσι μαντείας καὶ θυσίας καὶ θεσμοὺς τοὺς περὶ τῶν θεῶν πρώτην εἰσηγήσασθαι, καὶ τὰ περὶ τὴν εὐνομίαν καὶ εἰρήνην καταδεῖξαι.* *Diodor. Sicul. Bibliothec. Hist. lib.* V. *pag.* 335. *al.* 232. *Τινὲς ᾠήθησαν εἰς τὰς ἐκκλησίας εἰσφέρεσθαι Θέμιδος ἄγαλμα.* *Schol.*

Σχέσθε, φίλοι, καί μ' οἶον ἐάσατε πένθεϊ λυγρῷ
Τείρεσθ'· εἰ μή πού τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς
Δυσμενέων κάκ' ἔρεξεν ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς·
Τῶν μ' ἀποτινύμενοι κακὰ ῥέζετε δυσμενέοντες,
Τούτους ὀτρύνοντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη,
Ὑμέας ἐσθέμεναι κειμήλιά τε, πρόβασίν τε·
Εἴ χ' ὑμεῖς γε φάγοιτε, τάχ' ἄν ποτε καὶ τίσις εἴη.
Τόφρα γὰρ ἂν κατὰ ἄστυ ποτιπτυσσοίμεθα μύθῳ,
Χρήματ' ἀπαιτίζοντες, ἕως κ' ἀπὸ πάντα δοθείη·
Νῦν δέ μοι ἀπρήκτους ὀδύνας ἐμβάλλετε θυμῷ.
Ὣς φάτο χωόμενος, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ,

" Abstinete, amici, et me solum sinite dolore molesto
" Affligi: nisi quid unquam pater meus probus Ulysses
" Infensus malis affecit fortes Achivos:
" Quae mihi rependentes, malis afficite infensi,
" Istos incitantes: mihi verò satius esset,
" Vos absumere supellectiliaque, et proventum:
" Utque si vos comedissetis, fortassis olim etiam retributio foret.
" Tamdiu enim per urbem insectaremur verbis,
" Bona repetentes, donec omnia repensa essent:
" Nunc verò mihi insanabiles dolores injicitis animo."
Sic ait iratus, sceptrumque projecit in terram,

Ver. 70. —— ἐάσατε,] Edidit *Barnesius* ἐάσσατε· Et "Ob *Metrum*" inquit "dupli-" canda Litera σ'." Sed minus rectè. Vide ad *Il.* δ', 42.

Ver. 71. Τείρεσθ'· εἰ μή πού τι πατὴρ, *&c.*] Ita *Henricus Stephanus*, *Eustathius*, aliique complures. *Barnesius* autem, lectione hâc sensum turbari arbitratus, ipse ex duobus codicibus edidit. Τείρεσθαι. εἴ πού τι πατὴρ, *&c.* sententiamque ita exponit: "*Sinite me solum cum meis Miseriis colluctari.* "*Sicubi fortè Pater meus Vos injuriis affece-*" *rit, ea propter Me Vos opprimite, vindictam* "*sumentes.*" Quod quidem et ferri posset. Attamen alterâ lectione sensus penè idem servatur, sententiâ etiam aptiùs connexâ: "*Sinite me solum dolore meo affligi; nisi fortè* "*alicubi Pater meus Græcos malis affecerit,* "*propter quæ pœnam de me sumentes, mala* "*patratis, &c.*" Quo ferè modo exponit *Eustathius*: "Καί με οἶον" ὅ ἐστι μόνον, "ἐά-" σατε —— πένθεϊ λυγρῷ τείρεσθαι." —— Ἐπὶ δὲ τούτοις αἰτιώμενος καὶ τοὺς ὡσανεὶ κριτὰς Ἰθακησίους, φησὶν, "εἰ μή πού τι πατὴρ" ἐμὸς, ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς, κακὸν ἔρεξεν, ὧν με" ἀποτινύμενοι κακὰ ῥέζετε τούτους ὀτρύνοντες·" καὶ τὰ ἑξῆς. Atque ita accepisse videtur et *Scholiastes*, qui ad *ver.* 73. vocem Τῶν interpretatur ὑπὲρ ὧν. Cæterùm Exemplarium veterum nonnulli, notante *Barnesio*, habent, Τείρεσθαι, εἰ μή πού τι· sed hoc, uti et ipse observat, versum perimit.

Ver. 73. —— ἀποτινύμενοι.] Vide ad *Il.* γ', 260. Cæterùm *Barnesius* hîc edidit ἀποτιννύμενοι. Sed nihil opus. Nam τινύμενοι primam producit. Vide ad *Il.* β', 43. et γ', 279.

Ver. 75. 86. Ὑμέας —— Ἡμέας.] Pronuntiabatur Ὑμᾶς —— Ἡμᾶς.

Ibid. —— κειμήλιά τε, πρόβασίν τε.] *Scholiastes* vocem πρόβασιν (quæ apud *Homerum* hoc tantùm in loco occurrit) interpretatur, Πρόσοδον, ἀπὸ τοῦ προβαίνειν ἐκ τούτου τὴν οὐσίαν· aliam autem interpretationem statim addit: Πρόβασιν, τὴν τῶν τετραπόδων κτῆσιν. Quod, ut opinor, rectius. Atque hoc modo exponit *Hesychius*: Πρόβασις (inquit) ἡ τῶν βοσκημάτων κτῆσις. Et *Eustathius*: Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις ὅτι κειμήλια μὲν ἔφη τὰ κείμενα· ὅ ἐστι τὰ παρ' ἡμῖν ἀκίνητα· πρόβασιν δὲ, ἅπερ ἡμεῖς φαμὲν αὐτοκίνητα, τὰ διὰ ποδῶν προβαίνοντα. Ἐξ οὗ ἰδίως κατά τινα ἐξοχὴν ἐκλήθησαν τὰ πρόβατα. *Barnesius* autem simplicitèr "*Proventum*" exponit.

Ver. 76. —— τίσις.] Vide ad *Il.* χ', 19. et ad ξ', 484.

Ver. 77. ποτιπτυσσοίμεθα.] *Al.* προτιπτυσσοίμεθα. Quod perindè est.

Ver. 79. —— ἀπρήκτους.] Vide ad *Il*, β', 633. et ad ν', 192.

Δάκρυ' ἀναπρήσας· οἶκτος δ' ἕλε λαὸν ἅπαντα.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν, οὔτε τις ἔτλη
Τηλέμαχον μύθοισιν ἀμείψασθαι χαλεποῖσιν·
Ἀντίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, ποῖον ἔειπες,
Ἡμέας αἰσχύνων; ἐθέλεις δέ κε μῶμον ἀνάψαι.
Σοὶ δ' οὔτι μνηστῆρες Ἀχαιῶν αἴτιοι εἰσὶν,
Ἀλλὰ φίλη μήτηρ, ἥ τοι πέρι κέρδεα οἶδεν·
Ἤδη γὰρ τρίτον ἐστὶν ἔτος, τάχα δ' εἶσι τέταρτον,
Ἐξ οὗ ἀτέμβει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν·
Πάντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
Ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
Ἡ δὲ δόλον τόνδ' ἄλλον ἐνὶ φρεσὶ μερμήριξεν·
Στησαμένη μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινεν,
Λεπτὸν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' ἡμῖν μετέειπεν·
Κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Μίμνετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰσόκε φᾶρος
Ἐκτελέσω (μή μοι μεταμώλια νήματ' ὄληται)

Lachrymas profundens: commiseratio autem cepit populum omnem.
Tunc alii quidem omnes taciti erant, neque quisquam ausus est
Telemacho verbis respondere asperis:
Antinous verò ipsum solus respondens allocutus est:
" Telemache altiloque, animi impotens, quid locutus es,
" Nos dedecorans? vis utique *nobis* maculam inurere.
" Tibi verò neutiquam proci Achivorum in causâ sunt,
" Sed chara mater; quae sanè perquam versutias callet:
" Jam enim tertius est annus, statim autem aderit quartus,
" Ex quo eludit animum in pectoribus Achivorum:
" Omnes quidem sperare-facit, et promittit viris singulis,
" Nuncios praemittens; mens autem illi alia cogitat.
" Illa verò dolum hunc alium in mente excogitavit:
" Exorsa magnam telam in aedibus texebat,
" Subtilem et immensam; continuóque nos allocuta est:
" Juvenes, mei proci, quandoquidem mortuus est nobilis Ulysses,
" Manete urgentes meas nuptias, donec vestem
" Perfecero (nè mihi vana fila pereant)

Ver. 81. Δάκρυ' ἀναπρήσας.] Δακρύων πλῆθος προϊέμενος. *Schol.* *Al.* Δάκρυ ἀναπρήσας.

Ver. 85.—ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod idem.

Ver. 86. —— ἐθέλεις δέ κε μῶμον ἀνάψαι.] Τὸ δὲ, ἀνάψαι, ἢ ἀπὸ τοῦ ἅπτειν ——, ἵνα λέγῃ ἐκφῆναι καὶ ἐκφλογῶσαι μῶμον δίκην φανοῦ· ἢ ἀντὶ τοῦ προσάψαι καὶ οἱονεὶ ἐκδῆσαι. *Eustath.* Eadem phrasis occurrit apud *Phocylidem*:

—— μὴ μῶμον ἀνάψῃς.

Ποίημα νουθετικὸν, *ver.* 66.

Ibid. —— ἐθέλεις.] *Al.* ἐθέλοις.

Ver. 90. —— ἀτέμβει] Ἤγουν εἰς ἄτην ἐμβιβάζει· στερίσκει. *Eustath.*

Ver. 91.——ῥ'.] *Uti omnibus notum est*—.

Ver. 94. Στησαμένη.] Vide ad *Il.* ν', 168. item infrà ad ε', 491. et ad ι', 296.

Ibid. —— μέγαν ἱστὸν ἐνὶ μεγάροισιν ὕφαινε, Λεπτὸν καὶ περίμετρον.] Μέγαν δὲ ἱστὸν εἰπὼν, προσέθετο καὶ λεπτὸν καὶ περίμετρον, ἵνα εἴη πιθανὸν τὸ πολυχρόνιον τῆς αὐτοῦ κατασκευῆς, διὰ τὸ δυστήρητον τῆς προκοπῆς τοῦ λεπτοϋφοῦς καὶ περιμέτρου ἔργου. *Eustath.*

Ver. 98. —— μεταμώλια.] *Al.* μεταμώνια.

Λαέρτῃ ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλῃσι τανηλεγέος θανάτοιο.
Μήτις μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
Αἴκεν ἄτερ σπείρου κεῖται, πολλὰ κτεατίσσας.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ἔνθα καὶ ἠματίη μὲν ὑφαίνεσκεν μέγαν ἱστὸν,
Νύκτας δ' ἀλλύεσκεν, ἐπὴν δαΐδας παραθεῖτο.
Ὣς τρίετες μὲν ἔληθε δόλῳ, καὶ ἔπειθεν Ἀχαιούς·
Ἀλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν, ἣ σάφα ᾔδη,
Καὶ τήν γ' ἀλλύουσαν ἐφεύρομεν ἀγλαὸν ἱστόν.
Ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσε, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης.
Σοὶ δ' ὧδε μνηστῆρες ὑποκρίνονται, ἵν' εἰδῇς
Αὐτὸς σῷ θυμῷ, εἰδῶσι δὲ πάντες Ἀχαιοί·
Μητέρα σὴν ἀπόπεμψον, ἄνωχθι δέ μιν γαμέεσθαι
Τῷ, ὅτεῳ τε πατὴρ κέλεται, καὶ ἁνδάνει αὐτῇ.
Εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν,

" Laërti heroï sepulchralem; in *tempus* quo ipsum
" Fatum triste prehenderit longum-somnum-adferentis mortis.
" Nè aliqua me in populo mulierum Achivarum culpet,
" Si absque tegumento jaceat qui multa possedit.
" Sic ait: nobis verò statim persuasus est animus generosus.
" Atque ibi interdiù quidem texebat magnam telam,
" Noctu verò dissolvebat, postquàm faces adhibuisset.
" Sic triennio quidem latebat dolo, et persuadebat Achivis:
" Sed quum quartus venit annus, et advenerunt horae,
" Tum verò demùm aliqua dixit mulierum, quae benè nôrat;
" Et ipsam dissolventem invenimus pulchram telam.
" Sic eam quidem perfecit, etiam nolens, prae necessitate.
" Tibi verò sic proci respondent, ut scias
" Ipse tuo animo, sciantque omnes Achivi:
" Matrem tuam dimitte; jube autem ipsam nubere
" Illi, cuicunque pater jusserit, et placuerit ipsi.
" Si verò adhuc vexabit multo tempore filios Achivorum,

Ver. 103. —— αὖτ' ἐπεπείθετο.] Ita edidit *Barnesius* ex *Odyss.* κ', 406. μ', 324. et σ', 14. 148. Scilicet ut sit ex ἐπιπείθομαι. Sed et infrà ώ, 137. ubi repetitur hic versus, in vulgatis editionibus legitur αὖτ' ἐπεπείθετο, Atque ita etiam hoc in loco habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hîc αὖτε πι. πείθετο. Quæ posterior vox alibi apud Homerum non occurrit.

Ver. 104. 105. —— ὑφαίνεσκεν —— ἀλλύεσκεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 106. —— ἔληθε.] Vide infrà ad λ', 101.

Ver. 108. Καὶ τότε δή τις ἔειπε γυναικῶν.] Ποιητικὴ οἰκονομία εἰς τὰ ἑξῆς, ἵνα καὶ τὴν τῶν θεραπαινῶν ἀναίρεσιν ἑτοίμως παραδεξώμεθα. *Schol.* Vide infrà ad χ', 465. &c.

Ver. 111. —— ὑποκρίνονται.] Vide ad *Il.* ά, 309.

Ver. 114. —— ὁτέῳ.] *Al.* ὀττέῳ. Quod pronuntiandum ὅττῳ.

Ver. 115. Εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε.] Tres hujus loci explicationes adducit *Eustathius*, quorum priores duas affert et *Scholiastes*; Τὸ δὲ "εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε πολὺν χρόνον υἷας Ἀχαιῶν," ἢ ἀναπόδοτον ἔμεινε καθὰ καὶ ἐν Ἰλιάδι τὸ, "Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας Ἀχαιοί·" —— ἢ μετὰ δώδεκα στίχους ἀποδίδωσι τὴν σύνταξιν, ἐν τῷ, "Ἡμεῖς δ' αὖτ' ἐπὶ ἔργα ἴμεν·" ἵνα λέγῃ ὅτι εἰ δὲ καὶ ἔτι ἡμᾶς ἀνιᾷ ἡ Πηνελόπη, ἡμεῖς δὲ

Τὰ φρονέουσ' ἀνὰ θυμὸν, ἅ οἱ περὶ δῶκεν Ἀθήνη,
Ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐσθλὰς,
Κέρδεά θ', οἷ' οὔπω τιν' ἀκούομεν οὐδὲ παλαιῶν,
Τάων, αἳ πάρος ἦσαν ἐϋπλοκαμίδες Ἀχαιαὶ,
Τυρώ τ', Ἀλκμήνη τε, ἐϋπλόκαμός τε Μυκήνη·
Τάων οὔτις ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπείῃ
Ἤδη· ἀτὰρ μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησεν.
Τόφρα γὰρ οὖν βίοτόν τε τεὸν καὶ κτήματ' ἔδονται,
Ὄφρα κε κείνη τοῦτον ἔχῃ νόον, ὅντινα οἱ νῦν
Ἐν στήθεσσι τιθεῖσι θεοί· μέγα μὲν κλέος αὐτῇ
Ποιεῖτ', αὐτὰρ σοί γε ποθὴν πολέος βιότοιο.
Ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν, οὔτε πῃ ἄλλῃ,
Πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι Ἀχαιῶν, ᾧ κ' ἐθέλῃσιν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', οὔπως ἐστὶ δόμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι,

" Ea agitans in animo, quae ei abundè dedit Minerva,
" Operaque scire insignia, et mentem bonam,
" Et versutias, quales nondum ullam audivimus neque veterum,
" Earum, quae olim fuerunt comas-pulchrae Achivae,
" Tyroque, Alcmenaque, et comas-pulchra Mycene:
" Harum nulla similia commenta Penelopae
" Nôrat: at quidem hoc probum nequaquam cogitavit.
" Tamdiù enim igitur victum tuum et bona edent,
" Quamdiù illa hunc habebit animum, quem illi nunc
" In pectoribus posuerunt Dii: magnam quidem gloriam sibi
" Comparat, at tibi desiderium multi victûs.
" Nos verò neque ad negotia nostra antè ibimus, neque aliquò aliò,
" Priusquàm ipsa nupserit Achivorum, cuicunque voluerit."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Antinoë, nullo modo fas est è domo invitam expellere,

οὐκ ἀπαλλαττόμεθα, πρὶν αὐτὴν γήμασθαι, ᾧ ἂν ἐθέλῃ. Δύναται δὲ ὀρθῶς ἀποδίδοσθαι καὶ μετὰ στίχους δέκα ἐν τῷ, " μέγα καὶ κλέος αὐτῆς." Prima, ut opinor, verior accipiendi ratio, quia minatio ista acerba cum *ἀποσιωπήσει* eleganti, " *Εἰ δ' ἔτ' ἀνιήσει γε*, &c. ——" irato optimè convenit. Vide ad *Il. ά*, 135 et 340.

Ibid. —— *ἀνιήσει.*] Vide ad *Il. π'*, 762, et *ό*, 24.

Ver. 120. — *ἐϋπλόκαμός τε Μυκήνη.*] *Pausanias Corinth. cap.* 16. citat *ἐϋστέφανός τε Μυκήνη·* Atque ita legunt MSS. duo à *Barnesio* collati; itemque Scholia ex MSS. ab eodem excerpta.

Ver. 123. —— *βίοτόν τε τεόν.*] *Al. βίοτον τὸν σόν.*

Ver. 125. —— *μέγα μὲν κλέος αὐτῇ.*] Apud *Eustathium* loco suprà citato, *μέγα καὶ κλέος αὐτῆς.*

Ver 127. 128. *Ἡμεῖς δ' οὔτ' ἐπὶ ἔργα πάρος γ' ἴμεν —— Πρίν γ' αὐτὴν γήμασθαι.*] *Τοῦτο πρὸς κακοῦ τοῖς μνηστῆρσιν, ἐξὸν σωθῆναι ἄλλην τραπομένους, ὅμως πάνυ ὁμοῦ εὑρεθέντες πανωλεθρίαν ἔπαθον. Καὶ εἴη ἂν ὁ τελευταῖος οὗτος τοῦ Ἀντινόου λόγος, ὡς οἷα τὶς κατὰ τῶν μνηστήρων προεκθετικὴ ἀναφώνησις* *Schol. Eustathius* adhuc minutiùs: *Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις καὶ φήμην ἐσχηματισμένην ἣ φύγεν ἕρκος ὀδόντων τῷ Ἀντινόῳ· τὸ γὰρ οὐδαμοῦ πάρος ἴμεν πρὶν αὐτὴν γήμασθαι Ἀχαιῶν ᾧ κ' ἐθέλῃσιν, ἀληθῶς οὕτως ἀπέβη. Οὐδαμοῦ γὰρ ἀπῆλθον οἱ μνηστῆρες, ἕως ἐλθὼν Ὀδυσσεὺς, ᾧ ἐκείνη γήμασθαι ἤθελεν, ἐποίησεν ἅπερ ἐποίησεν.* Quam observationem probat et Dna. *Dacier*. Mihi verò subtilior videtur et evanida.

Ibid. —— *πάρος γ' ἴμεν* —— *Πρίν γ' αὐτήν.*] Vide ad *Il. έ*, 287.

Ver. 128. —— *γήμασθαι.*] Vide infrà ad *λ'*, 272.

Ἥ μ' ἔτεχ', ἥ μ' ἔθρεψε· πατὴρ δ' ἐμὸς ἄλλοθι γαίης,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε· κακὸν δέ με, πόλλ' ἀποτίνειν
Ἰκαρίῳ, αἴκ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.
Ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων
Δώσει· ἐπεὶ μήτηρ στυγερὰς ἀρήσετ' Ἐριννῦς,
Οἴκου ἀπερχομένη· νέμεσις δέ μοι ἐξ ἀνθρώπων
Ἔσσεται· ὣς οὐ τοῦτον ἔγω ποτε μῦθον ἐνίψω.
Ὑμέτερος δ' εἰ μὲν θυμὸς νεμεσίζεται αὐτῶν,
Ἔξιτέ μοι μεγάρων, ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαῖτας,
Ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
Εἰ δ' ὑμῖν δοκέει τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον

" Quae me peperit, quae me enutrivit; pater autem meus alibi terrae,
" Vivitne ille, sive mortuus est: durum verò *esset*, me multa reddere
" Icario, si ipse volens matrem dimisero.
" Ex patre enim mala patiar, aliaque Deus
" Dabit; quippè mater odiosas imprecata fuerit Furias,
" A domo discedens; reprehensio verò mihi ex hominibus
" Erit: itaque hunc ego sermonem nunquam dicam.
" Vester verò siquidem animus indignatur ipsis,
" Exite mihi domo; alias verò curate dapes,
" Vestra bona comedentes, alternantes per domos.
" Si verò vobis videtur hoc satius et melius

Ver. 132. Ζώει.] *Al.* Ζώη.

Ibid. Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε.] Vide ad *Il.* ά, 87. et ν', 736.

Ibid.—κακὸν δέ με, πόλλ' ἀποτίνειν Ἰκαρίῳ, αἴκ' αὐτὸς ἑκὼν ἀπὸ μητέρα πέμψω.] Κατ' ἔνια τῶν ὑπομνημάτων ἡ τούτων ἐξήγησις ἡμάρτηται. Φασὶ γὰρ ὡς ἔθος, εἰ τὶς ἑκὼν ἐξ οἴκου γυναῖκα ἀπέπεμψε, χρήματα ἀποτίνειν τοῖς αὐτῆς συγγενέσι, καὶ τῷ πατρί. Φησὶν οὖν, ὅτι κακὸν ἐστὶ καὶ οἷον ἀλυσιτελὲς, εἰ ἐκδιώξω τῶν οἴκων τὴν μητέρα· πολλὰ γὰρ ἀποτίσω τῷ Ἰκαρίῳ. *Schol.* Ita de matre suâ *Demosthenes:* Καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ τελευτήσαντος, ἀπολιποῦσα τὸν οἶκον καὶ κομισαμένη τὴν προῖκα, πάλιν ἐκδόντων αὐτὴν τῶν ἀδελφῶν——καὶ τὸ τάλαντον ἐπιδόντων συνῴκησε τῷ ἐμῷ πατρί. *Orat. advers. Bœot.* II. Aliam autem hujus loci interpretationem addit *Scholiastes*, quam et ipse præfert: Ἄμεινον δὲ (inquit) οὕτω διαστέλλειν, " Κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν." Καὶ οὐ περὶ χρημάτων φησὶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐπαγομένων, (*ver.* 134.) " Ἐκ γὰρ τοῦ πατρὸς " κακὰ πείσομαι, ἄλλα δὲ δαίμων Δώσει." Εἶτα καθ' ὑπέρβατον, " αἴκεν αὐτὸς Ἰκαρίῳ " ἀποπέμψω τὴν μητέρα·" ἐπεὶ, εἰ περὶ χρημάτων ἔλεγε, σμικρολόγος ἀνεφαίνετο [ἂν ἐφαίνετο] τοῦ πατρός. Atque hanc explicationem amplexos veteres testatur *Eustathius:* Τὸ δὲ εὐλαβεῖσθαι πολλὰ ἀποτίνειν Ἰκαρίῳ, σμικρολογίας αἰτίαμα φασὶν οἱ Παλαιοὶ τῷ Τηλεμάχῳ προσάπτειν. Διὸ καὶ θέλουσιν οἱ τοιοῦτοι στίζειν τελείαν ἐν τῷ, πόλλ' ἀποτίνειν· καὶ νοοῦσιν αὐτὸ οὐκ ἐπὶ χρημάτων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς θεόθεν ποινῆς.——Ἵνα λέγῃ ὅτι κακὸν δέ με πόλλ' ἀποτίνειν, ὅ ἐστι θεόθεν ποινηλατεῖσθαι, ἐὰν αὐτὸς ἑκὼν τῷ Ἰκαρίῳ ἀποπέμψω ἀέκουσαν τὴν μητέρα. Eodem modo exponunt et *Scholia* MSS. apud *Barnesium*. Dna. *Dacier* verò alteram interpretationem sequitur, quæ et verior videtur. Multò enim simpliciori et faciliori constructione refertur istud Ἰκαρίῳ ad ἀποτίνειν, quàm ad sequentem ἀποπέμψω· cumque hoc sensu meliùs congruit etiam ipsius vocis ἀποτίνειν significatio. Quòd si ita accipiatur sententia, tum istud γὰρ (*ver.* 134.) non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur, referri intelligendum erit; " *Neque hoc solum mihi subeundum erit* " *malum*, *NAM*, *&c.*" Vide ad *Il.* ί, 22.

Ibid. et *ver.* 193.——ἀποτίνειν——τίνων.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 133.——αὐτὸς ἑκών.] *Al.* αὐτὸς ἐγών.

Ver. 135.——ἀρήσετ' Ἐριννῦς.] Ἔνθα σημείωσαι καὶ ὅτι τὸ Ἐριννῦς ἀρήσεται, ἢ ὅλως θεόν τινὰ, ἐπιθειάζειν ἔλεγον οἱ Παλαιοὶ, ἀντὶ τοῦ καταρᾶσθαι. *Eustath.*

Ver. 137.——ἐνίψω] Τὸ μετὰ σφοδρότητος καὶ ἀπειλῆς λέγειν. *Schol.*

Ver. 140.——ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.] Ἐναλλάσσοντες κατὰ διαδοχήν. *Schol.*

Ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσθαι,
Κείρετ'· ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
Αἴκε ποτὲ Ζεὺς δῷσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
Νήποινοί κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὄλοισθε.
Ὣς φάτο Τηλέμαχος· τῷ δ' αἰετὼ εὐρύοπα Ζεὺς
Ὑψόθεν ἐκ κορυφῆς ὄρεος προέηκε πέτεσθαι.
Τὼ δ' ἕως μέν ῥ' ἐπέτοντο μετὰ πνοιῆς ἀνέμοιο,
Πλησίω ἀλλήλοισι τιταινομένω πτερύγεσσιν·
Ἀλλ' ὅτε δὴ μέσσην ἀγορὴν πολύφημον ἱκέσθην,
Ἔνθ' ἐπιδινηθέντε τιναξάσθην πτερὰ πολλὰ,
Ἐς δ' ἰδέτην πάντων κεφαλὰς, ὄσσοντο δ' ὄλεθρον·
Δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειὰς, ἀμφί τε δειρὰς,
Δεξιὼ ἤϊξαν διά τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.
Θάμβησαν δ' ὄρνιθας, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Ὥρμηναν δ' ἀνὰ θυμὸν, ἅπερ τελέεσθαι ἔμελλον.

" Esse, viri unîus victum impunè perdere,
" Absumite ; ego verò deos invocabo sempiternos,
" Si unquam Jupiter dederit facta *haec* vindicatum iri ;
" Inulti fortè deindè intra domum perituri sitis."
Sic ait Telemachus : huic verò duas-aquilas latè-sonans Jupiter
Ex-alto à vertice montis praemisit volare.
Hae autem aliquandiù quidem volabant cum flatu venti,
Propinquae invicem, extendentes alas :
Sed cùm jam ad mediam concionem celebrem pervenissent,
Ibi in gyrum-flexae concusserunt alas densas,
Aspexerunt autem omnium capita, portendebantque mortem :
Ubi verò laniârant unguibus maxillas, circumque colla,
Ad dextram volârunt, et per aedes et per urbem ipsorum.
Admirati verò sunt aves, postquam viderunt oculis,
Agitâruntque in animo, quae perficienda erant.

Ver. 142 ——— ἀνδρὸς ἑνὸς βίοτον νήποινον ὀλέσσαι.] Vide suprà ad ά, 160.

Ibid. ——— ὀλέσσαι.] *Al.* ὀλέσθαι.

Ver. 144. Αἴκε ποτὲ Ζεὺς δῷσι.] *Al.* Αἴκε ποθὶ Ζεὺς δῷσι ut suprà ά, 379. *Al.* Αἴκε Ζεὺς δώησι

Ibid. ——— παλίντιτα.] Vide suprà ad ά, 379. item ad *Il.* ν', 414. et ξ', 484.

Ver. 146. ——— εὐρύοπα Ζεύς] Vide ad *Il.* ά, 175.

Ver. 148. ——— ἕως μέν.] Τέως, μέχρι χρόνου τινός. *Schol.* Pronuntiabatur autem ὥς μέν.

Ver. 150. ——— ἀγορὴν πολύφημον.] Ἐν ᾗ πολλαὶ φῆμαι, ἢ πολλαὶ κληδόνες εἰσίν. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 151. ——— πτερὰ πολλά.] *Al.* πτερὰ πυκνά.

Ver. 152. ——— ὄσσοντο δ' ὄλεθρον.] Καὶ ὅτι μᾶλλον ἀπὸ τῆς ὄσσης, τὸ ὄσσεσθαι, - αὐτὸς ἐδήλωσεν, ἐπὶ τῶν μνηστήρων λέγων, " Ἐς δ' " ἰδέτην πάντων κεφαλάς· ὄσσοντο δ' ὄλεθρον·" ὃ ἐπ' ἄλλου ἐξηγήσατο εἰπὼν, (*Il.* τ', 420.) " Ξάνθε, τί μοι θάνατον μαντεύεαι ;" *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Vide suprà ad ά, 282.

Ver. 153. Δρυψαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειὰς, ἀμφί τε δειράς] Fuerunt, teste *Eustathio*, qui hoc ita acciperent, ut Aquilæ non suas ipsorum, sed virorum in concione genas collaque lacerare dicantur. Sed minùs rectè ; tum enim non Δρυψαμένω, sed Δρύψαντε, vel Δρύψαντες dixisset Poeta. Vide infrà ad ί, 491. et ad ί, 296.

Ver. 154. Δεξιὼ ἤϊξαν.] *Al.* Δεξιὰ ἤϊξαν.

Ibid. ——— διά τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.] Ἢ τῶν Ἰθακησίων· ἢ τῶν ἀετῶν, ὡς ἐπαναστρεφέντων ἔνθα ᾤκουν. *Schol.* Quarum expositionum posterior planè inepta.

Ver. 156. ——— ἔμελλον] *Al.* ἔμελλεν.

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων ἥρως Ἀλιθέρσης,
Μαστορίδης· ὁ γὰρ οἶος ὁμηλικίην ἐκέκαστο,
Ὄρνιθας γνῶναι, καὶ ἐναίσιμα μυθήσασθαι·
Ὃ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
  Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττί κεν εἴπω·
Μνηστῆρσιν δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος τάδε εἴρω.
Τοῖσιν γὰρ μέγα πῆμα κυλίνδεται· οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς
Δὴν ἀπάνευθε φίλων ὢν ἔσσεται, ἀλλά που ἤδη
Ἐγγὺς ἐὼν, τοίσδεσσι φόνον καὶ κῆρα φυτεύει
Πάντεσσιν· πολέσιν δὲ καὶ ἄλλοισιν κακὸν ἔσται,
Οἳ νεμόμεσθ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἀλλά πολὺ πρὶν
Φραζώμεσθ', ὥς κεν καταπαύσομεν· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Παυέσθων· καὶ γάρ σφιν ἄφαρ τόδε λώϊον ἐστίν.
Οὐ γὰρ ἀπείρητος μαντεύομαι, ἀλλ' εὖ εἰδώς·
Καὶ γὰρ ἐκείνῳ φημὶ τελευτηθῆναι ἅπαντα·

Inter hos verò et locutus est senex heros Halitherses
Mastorides; hic enim solus coaevos vincebat,
In avibus dijudicandis et fatalia edicendo;
Qui ipsis sapiens concionatus est et dixit:
" Audite nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero:
" Procis autem potissimùm significans haec dico;
" Illis enim ingens periculum imminet: non enim Ulysses
" Diù seorsùm à suis amicis aberit; sed alicubi jam,
" Propè cùm sit, his caedem et fatum molitur
" Omnibus; pluribus etiam aliis malè erit,
" Qui habitamus Ithacam claram: sed longè anteà
" Consideremus, quomodo *ipsos* compescamus; quinetiam ipsi
" Quiescant; etenim ipsis statim hoc utilius est.
" Non enim inexpertus vaticinor, sed benè doctus:
" Etenim illi dico perfecta esse omnia;

Ver. 160. Ὃς σφιν.] Ita edidit *Barnesius. Vulgg.* Ὃ σφιν.

Ver. 166.——πολέσιν.] *Al.* πολλοῖς.

Ver. 167. Οἳ νεμόμεσθ' Ἰθάκην.] Ἐν δὲ τῷ, νεμόμεσθα, καὶ ἑαυτὸν ὁ Ἀλιθέρσης διὰ τὸ φιλάληθες καὶ ἀνεπαχθὲς συνεισάγει τοῖς κακωθῆναι μέλλουσι. Καὶ ταῦτα, εἰδὼς αὐτὸς παῖσαι μηδέν. *Eustath.*

Ibid.——Ἰθάκην εὐδείελον.] Εὐπεριόριστον, ἢ εὔδηλον καὶ φανερὰν καθὸ νῆσος ἐστί· πᾶσαι γὰρ αἱ νῆσοι συγκρινόμεναι ἠπείροις εὐδηλότατα ἔχουσι τὰ ὅρια. Ἢ τὴν εὖ πρὸς δύσιν καὶ δείλην κειμένην· δείλη γὰρ, ἡ δύσις, τουτέστιν ἑσπερία. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Scholia autem Vulgata exponunt solummodò, Εὖ πρὸς δείλην κειμένην. Vide infrà ad ι, 21. 27.

Ver. 168. Φραζώμεσθ', ὥς κεν καταπαύσομεν.] *Barnesius* vertit; "*Consideremus, quomodo finem faciamus.*" Minùs rectè; neque enim sensum istum ferre potest vox καταπαύσομεν, quæ activam habet significationem; neque istâ ratione vim propriam haberet vox αὐτοὶ in sequentibus, "ἠδὲ καὶ αὐτοὶ Παυέσθων." Dna. *Dacier* vocem καταπαύσομεν activo quidem sensu accepisse, sed ad præcedentem κακὸν, *ver.* 166. retulisse videtur; ut sit sententia, "*Consideremus, quâ ratione malum impendens evitemus.*" Sed hoc (præterquàm quod et istam vocis καταπαύσομεν interpretationem vix ferri posse crediderim,) cum sequentibus adhuc minùs congruit. Sententia reverà ea est quam exhibet Versio *Wetsteniana*; "*Consideremus, quî illos (Procos* videlicèt) *compescamus.*" Hæc nimirùm propria vocis καταπαύσομεν significatio; et secundum hanc accipiendi rationem optimè sequitur istud, "ἠδὲ καὶ αὐτοὶ Παυέσθων" Vide infrà ad *ver.* 244.

Ver. 170.——μαντεύσομαι.] Apud *Scholiastem*, μαντεύομαι· Quæ fortè et verior lectio.

Ὡς οἱ ἐμυθεόμην, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον
Ἀργεῖοι, μετὰ δέ σφιν ἔβη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Φῆν κακὰ πολλὰ παθόντ', ὀλέσαντ' ἀπὸ πάντας ἑταίρους,
Ἄγνωστον πάντεσσιν, ἐεικοστῷ ἐνιαυτῷ,
Οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου πάϊς, ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γέρον, εἰ δ' ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν,
Οἴκαδ' ἰὼν, μήπου τι κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω.
Ταῦτα δ' ἐγὼ σέο πολλὸν ἀμείνων μαντεύεσθαι.
Ὄρνιθες δέ τε πολλοὶ ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο
Φοιτῶσ', οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ὤλετο τῆλ'· ὡς καὶ σὺ καταφθίσθαι σὺν ἐκείνῳ
Ὤφελες· οὐκ ἂν τόσσα θεοπροπέων ἀγόρευες,
Οὐδέ κε Τηλέμαχον κεχολωμένον ὧδ' ἀνιείης,
Σῷ οἴκῳ δῶρον ποτιδέγμενος, αἴκε πόρῃσιν.
Ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τόδε καὶ τετελεσμένον ἔσται,

" Quemadmodum ei praedixeram, quando ad Ilium conscendebant
" Argivi, cumque ipsis conscendit versutus Ulysses :
" Dixi *eum*, mala multa passum, amissisque omnibus sociis,
" Incognitum omnibus, vicesimo anno,
" Domum venturum : haec utique nunc omnia perficiuntur."
Hunc autem rursùs Eurymachus, Polybi filius, contrà allocutus est :
" O senex, eja age nunc vaticinare tuis liberis
" Domum profectus ; nè fortè quid mali patiantur in posterum.
" In his autem ego te longè melior sum ad vaticinandum.
" Aves sanè multae sub radiis solis
" Volitant, neque omnes fatales ; cæterùm Ulysses
" Periit procul : utinam etiam tu periisse cum illo
" Debuisses ; non tot vaticinans concionareris ;
" Neque Telemachum iratum sic incitares,
" Tuae domui donum expectans, si quid praebeat.
" Sed tibi edico, quod et perfectum erit,

Ver. 172.——εἰσανέβαινον.] Vide ad *Il.* ν', 84.

Ver. 174. Φῆν κακὰ πολλὰ παθόντ', *&c.*] Μέχρι τοῦ, " τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται," [*ver.* 176.] σύνοψις πάσης τῆς Ὀδυσσείας. *Schol.*

Ver. 176.——τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.] *Quæ jam propè est ut perficiantur.* Vide ad *Il.* β', 330.

Ver. 178.——εἰ δ' ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν.] *Al.* εἰ δ' ἄγε δὴ μαντεύεο.

——Αὐτὰρ ὁ μάντις ὁ Τήλεμος ἔχθρ' ἀγορεύων,
Ἐχθρὰ φέροι ποτὶ οἶκον, ὅπως τεκέεσσι φυλάξῃ. *Theocrit. Idyll.* VI, 23.

——capiti cane talia, demens,
Dardanio, rebusque tuis—. *Æn.* XI, 399.

Ibid.——εἰ δ' ἄγε.] Particulæ εἰ vis hujusmodi est ; " *Si vaticinari velis, age,* &c. Vide ad *Il.* ζ', 376. et ί, 167.

Ver. 182.——οὐδέ τε.] *Al.* οὐδέ τι.

Ibid.——ἐναίσιμοι.] Μαντικοί. *Schol.* Τὸ δὲ, ἐναίσιμοι, ἀντὶ τοῦ πεπρωμένον τὶ δηλοῦντες. *Eustath.*

Ver. 183.——καταφθίσθαι.] Edidit *Barnesius* καταφθῖσθαι. Sed minùs rectè : nam φθίσθαι (ut liquet ex vocibus ἔφθιται, ἐξέφθιτο, *Odyss.* ί, 163. μ', 329. ύ, 340.) ι habet naturâ brevem, positione solummodò productam ; adeoque circumflecti ea non debet. Vide ad *Il.* ν', 192. et ξ', 471.

Ver. 185.——ἀνιείης.] Ἀπὸ τοῦ ἀνίημι, ὡς τιθείης. Κυνηγετικὴ ἡ λέξις, ὅτε τὶς κύνα τοῦ δεσμοῦ ἀνεὶς, ἀφήσῃ κατὰ θηρός. *Schol. Vulgg.*

Αἴκε νεώτερον ἄνδρα, παλαιά τε πολλά τε εἰδὼς,
Παρφάμενος ἐπέεσσιν ἐποτρύνῃς χαλεπαίνειν,
Αὐτῷ μέν οἱ πρῶτον ἀνιηρέστερον ἔσται,
Πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεαι εἵνεκα τῶνδε·
Σοὶ δὲ, γέρον, θωὴν ἐπιθήσομεν, ἥν κ' ἐνὶ θυμῷ
Τίνων ἀσχάλλῃς· χαλεπὸν δέ τοι ἔσσεται ἄλγος.
Τηλεμάχῳ δ' ἐν πᾶσιν ἐγὼν ὑποθήσομαι αὐτὸς,
Μητέρα ἣν ἐς πατρὸς ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι·
Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι.
Οὐ γὰρ πρὶν παύσεσθαι ὀΐομαι υἷας Ἀχαιῶν

"Si juvenem virum, veteraque multaque doctus,
"Deceptum verbis incitaveris ad irascendum:
"Ei quidem ipsi primùm perniciosius erit,
"Efficere autem omnino nihil poteris illorum gratiâ:
"Tibi verò, ô senex, mulctam infligemus, quam in animo
"Luens aegrè-feras; gravisque tibi erit dolor.
"Telemacho autem imprimis ego suadebo ipse,
"Matrem suam ad patris-*domum* jubeat redire:
"Illi verò nuptias facient, et parabunt dotem
"Amplam valdè, quantam convenit charam filiam comitari.
"Non enim anteà quieturos puto filios Achivorum

Similiter exponunt et Scholia MSS. apud *Barnesium:* Ἀναπείθοις· ἡ δὲ μεταφορὰ τῆς λέξεως εἴληπται ἀπὸ τῶν κυνηγῶν τοὺς ἱμάντας ἀφιέντων. Eodem sensu occurrit vox ἀνιεῖσα, *Iliad.* έ, 422.

Ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιϊάδων ἀνιεῖσα
Τρωσὶν ἅμ' ἕσπεσθαι ———.

Ver. 190. —— ἀνιηρέστερον.] Vide ad *Il.* ν', 103. et ό, 24.

Ver. 191. Πρῆξαι δ' ἔμπης οὔτι δυνήσεαι.] Ita Vulgati: *Barnesius* autem inter varias lectiones retulit δυνήσεται. Atque ita habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Quæ et ad sententiam potior videtur lectio. Aptiùs enim, ut opinor, de *Telemacho* accipietur totum hoc distichon, (*ver.* 190. 191.) ut sequens "Σοὶ δὲ, γέρον," (*ver.* 192.) sit sententiæ Apodosis.

Ibid. Πρῆξαι.] Vide ad *Il.* ν', 192.

Ibid. εἵνεκα τῶνδε.] *Barnesius* in uno MS. reperit οἷος ἀπ' ἄλλων.

Ver. 192. —— θωὴν ἐπιθήσομεν.] Θωὴ, ἡ ἐπιτιθεμένη τινὶ ζημία· ὅθεν ἀθῷος ὁ μὴ θωὴν πάσχων. *Schol.*

Ver. 193. —— ἀσχάλλῃς.] *Eustathius* in commentario legit ἀσχάλλοις.

Ver. 195. —— ἀπονέεσθαι.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 196. Οἱ δὲ γάμον τεύξουσι, καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα.] *Scholiastes* hoc de *Procis* dictum intelligit: Εἰπὼν "ἐς πατρὸς," [supra *ver.* 195.] μετέβη εἰς τὸ πληθυντικόν· "Οἱ δὲ "γάμον τεύξουσιν," δηλονότι οἱ μνηστῆρες, καὶ εὐτρεπίζουσιν ἔδνα, ὅσα δεῖ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ παιδὶ δίδοσθαι παρὰ τῶν γαμούντων· vocemque ἔεδνα proindè exponit, τὰ παρὰ τοῦ νυμφίου· μείλια δὲ, inquit, παρὰ τοῦ πατρὸς τῇ νύμφῃ διδόμενα. At quamvis vox ἔεδνα isto sensu sæpissimè apud Poetam usurpatur; cùm tamen istud "γάμον τεύξουσι" de *Procis* in universum haud satis aptè accipi possit; cúmque versûs sequentis, "Πολλὰ μάλ' "ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἕπεσθαι," interpretatio ista à *Scholiaste* allata, ὅσα δεῖ ἐπὶ "τῇ τοιαύτῃ παιδὶ δίδοσθαι παρὰ τῶν γαμούν"των," paulò sit durior; eam potiorem sententiæ hujus explicationem eamque veram vocis ἔεδνα hoc in loco interpretationem crediderim, quam affert *Eustathius* ad ά, 277. 278. suprà, ubi idem locus occurrit: Ὁ δὲ Ποιητὴς (inquit) οὐ πρὸς ἕνα τὸν πατέρα τὴν σύνταξιν ἀπέδωκεν, ἀλλὰ πρὸς τινὰς πολλοὺς ἀμφὶ τὸν πατέρα· οἱ τινὲς, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἱστορεῖται, [infrà ό, 16.] τὴν Πηνελόπην ἐκέλευον γήμασθαι ——— Ἕδνα δὲ νῦν, τὰ ἀπὸ τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα. Atque isto sensu vocem ἐεδνώσαιτο usurpatum fatetur ipse *Scholiastes* suprà *ver.* 53. hujus libri:

Οἱ πατρὸς μὲν ἐς οἶκον ἀπερρίγασι νέεσθαι
Ἰκαρίου, ὥς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιτο θύγατρα.

Μνηστύος ἀργαλέης· ἐπεὶ οὔτινα δείδιμεν ἔμπης,
Οὔτ' οὖν Τηλέμαχον, μάλα περ πολύμυθον ἐόντα·
Οὔτε θεοπροπίης ἐμπαζόμεθ', ἣν σύ, γεραιέ,
Μύθεαι ἀκράαντον, ἀπεχθάνεαι δ' ἔτι μᾶλλον.
Χρήματα δ' αὖτε κακῶς βεβρώσεται, οὐδέποτ' ἶσα
Ἔσσεται, ὄφρα κεν ἥγε διατρίβῃσιν Ἀχαιοὺς
Ὃν γάμον· ἡμεῖς δ' αὖ, ποτιδέγμενοι ἤματα πάντα,
Εἵνεκα τῆς ἀρετῆς ἐριδαίνομεν, οὐδὲ μετ' ἄλλας
Ἐρχόμεθ', ἃς ἐπιεικὲς ὀπυιέμεν ἐστὶν ἑκάστῳ.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Εὐρύμαχ', ἠδὲ καὶ ἄλλοι, ὅσοι μνηστῆρες ἀγαυοί,
Ταῦτα μὲν οὐχ' ὑμέας ἔτι λίσσομαι, οὐδ' ἀγορεύω·
Ἤδη γὰρ τά γ' ἴσασι θεοὶ καὶ πάντες Ἀχαιοί.
Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
Οἵ κέ μοι ἔνθα καὶ ἔνθα διαπρήσσωσι κέλευθον.

" A conjugii-ambitu difficili; quoniam neminem timemus omnino:
" Neque sanè Telemachum, tametsi multiloquus sit:
" Neque vaticinium curamus, quod tu, senex,
" Loqueris irritum; odio autem eris adhuc magis,
" Bona verò rursus malè absumentur, neque unquam paria
" Erunt, dum haec differat Achivos
" Suis nuptiis; nos verò rursus, expectantes diebus omnibus,
" Propter virtutem contendimus, neque ad alias
" Imus, quas convenit ducere unicuique."
Hunc autem rursum Telemachus prudens contrà locutus est:
" Eurymache, et alii, quotquot proci generosi,
" De istis quidem non vos ampliùs oro, neque dico:
" Jamjam enim haec sciunt dii et omnes Achivi.
" Sed agè mihi date navem celerem, et viginti socios,
" Qui mihi hinc atque hinc pertranseant viam *maris*,

Ibid. —— ἀρτυνέουσιν.] Vide suprà ad ά, 277.

Ver. 199. Μνηστύος ἀργαλέης] Ἀργαλέαν δὲ τὴν τῆς Πηνελόπης μνηστὺν λέγει, ἢ ὡς μέχρι νοῦν δυσκατέργαστον, ἢ κατὰ τινὰ φήμην καὶ αὐτὸ καὶ μαντείαν ἀκουσίαν νόμῳ τῆς πολυφήμου ἀγορᾶς· τῷ ὄντι γὰρ ἀργαλεωτάτη ἀπέβη τοῖς μνηστῆρσιν οὔτε ἀνύσασιν οὐδὲν, καὶ προσαπολέσασι καὶ τὸ ζῆν. *Eustath.* Priorem harum explicationum solam affert *Scholiastes*, quam et veriorem crediderim; posterior subtilior videtur et longiùs petita, cumque ipsius vocis ἀργαλέης sensu minùs congruit. Vide suprà ad *ver.* 127.

Ibid. —— δείδιμεν.] Vide ad *Il.* ϱ', 240. et ν', 736.

Ver. 203. —— οὐδέποτ' ἶσα Ἔσσεται.] Ἤγουν, ἀεὶ ἐλαττωθήσονται. *Schol.* Similiter et *Eustathius*: Τὸ δὲ, "οὐδέ ποτε ἶσα ἔσσεται," ἀστείως εἴρηται, ἀντὶ τοῦ ἀεὶ ἐλαττωθήσεται. Εἲ γὰρ μὴ ἶσα, πολλῷ μᾶλλον οὐ μείζονα· ἔσται ἄρα ἐλάττονα. Dna. *Dacier* verò hoc alitèr accipit: " Eurymaque (inquit) dit, *et jamais les choses ne seront égales*, pour dire, "*jamais l' ordre ne sera rétabli*. Car l'ordre " est designé par l'égalité, qui fait que " chacun a ce qui lui appartient." Quam et veriorem crediderim explicationem.

Ver. 209. —— μνηστῆρες ἀγαυοί.] Νῦν ἀντὶ τοῦ εὐγενεῖς, λαμπροί. *Schol.* Vide suprà ad ά, 29 et 106.

Ver. 212. Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα.] Πρὸς τοὺς Ἰθακησίους. Ἢ τὴν ὑπόνοιαν ἀποτριβόμενος, αἰτεῖται παρὰ τῶν μνηστήρων τὰ πρὸς τὴν πορείαν· πῶς γὰρ ἠδύνατο σκευωρεῖν κατὰ αὐτῶν πολίτας ὀπαδοὺς ἔχων; *Schol.*

Ver. 213. —— διαπρήσσωσι.] Vide ad *Il.* ν', 192.

Εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενος πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
Ἤν τίς μοι εἴπησι βροτῶν, ἢ ὄσσαν ἀκούσω
Ἐκ Διὸς, ἥτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
Εἰ μέν κεν πατρὸς βίοτον καὶ νόστον ἀκούσω,
Ἦτ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίην ἐνιαυτόν·
Εἰ δέ κε τεθνειῶτος ἀκούσω, μηδ' ἔτ' ἐόντος,
Νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Σῆμά τέ οἱ χεύσω, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεΐξω
Πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε· καὶ ἀνέρι μητέρα δώσω.
Ἤτοι ὅγ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Μέντωρ, ὅς ῥ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦεν ἑταῖρος,
Καί οἱ ἰὼν ἐν νηυσὶν ἐπέτρεπεν οἶκον ἅπαντα,
Πείθεσθαί τε γέροντι, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσειν.
Ὅ σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Κέκλυτε δὴ νῦν μευ, Ἰθακήσιοι, ὅ,ττί κεν εἴπω·
Μήτις ἔτι πρόφρων, ἀγανὸς, καὶ ἤπιος ἔστω
Σκηπτοῦχος βασιλεὺς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδὼς,
Ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι·
Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο

" Proficiscor enim in Spartam et Pylum arenosam,
" Reditum sciscitaturus patris diù absentis,
" Si quis mihi dicat mortalium, aut famam audiam
" Ex Jove quae potissimùm notitiam affert hominibus.
" Si quidem patris vitam et reditum audivero,
" Sanè, vexatus licèt, adhuc perduraverim in annum;
" Si verò mortuum audivero, neque adhuc superstitem,
" Reversus deindè charam in patriam terram,
" Tumulum illi erigam, et parentalia perficiam
" Eximia valdè, qualia decet; et viro matrem dabo.'
Ille quidem sic locutus consedit; his autem surrexit
Mentor, qui Ulyssis eximii erat socius;
Et *is* ei, cùm proficisceretur, commisit totam familiam,
Utque obediret seni, et firma omnia custodiret.
Qui inter eos sapiens concionatus est et dixit:
" Audite nunc me, Ithacenses, quodcunque dixero;
" Nequis ampliùs benignus, mansuetus, et mitis sit
" Sceptriger rex, neque in mente proba sciens;
" Sed semper infestus sit, et nefaria patret:
" Adeò nullus recordatur Ulyssis divini

Ver. 216. —— ὄσσαν] Vide suprà ad ά, 282.

Ver. 220. —— τεθνειῶτος.] Vide ad *Il.* ζ', 464. et ν', 46.

Ver. 221. —— δὴ ἔπειτα.] Vide suprà ad ά, 290.

Ver. 222. —— χεύσω.] *Al.* χώσω, et χεύω.

Ver. 225. —— ὅς ῥ'.] *Qui scilicet* ——.

Ver. 227. Πείθεσθαί τε γέροντι.] Ὁ ἐστὶ τῷ Λαέρτῃ. *Eustath.*

Ver. 228. Ὅς σφιν.] Vide suprà ad *ver.* 160.

Ver. 233. —— μέμνηται.] Similiterque infrà *ver.* 271. ἐνέστακται Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 736.

Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.
Ἀλλ' ἤτοι μνηστῆρας ἀγήνορας οὔτι μεγαίρω
Ἔρδειν ἔργα βίαια κακοῤῥαφίῃσι νόοιο·
Σφὰς γὰρ παρθέμενοι κεφαλὰς, κατέδουσι βιαίως
Οἶκον Ὀδυσσῆος, τὸν δ' οὐκ ἔτι φασὶ νέεσθαι·
Νῦν δ' ἄλλῳ δήμῳ νεμεσίζομαι· οἷον ἅπαντες
Ἧσθ' ἄνεῳ, ἀτὰρ οὔτι καθαπτόμενοι ἐπέεσσιν,
Παύρους μνηστῆρας κατερύκετε, πολλοὶ ἐόντες.
  Τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ ἀταρτηρὲ, φρένας ἠλεὲ, ποῖον ἔειπες,
Ἡμέας ὀτρύνων καταπαυέμεν; ἀργαλέον δὲ

" Populorum, quibus praefuit, et velut pater mansuetus erat.
" Verùm enimvero procos superbos nequaquàm invideo
" Committere facinora violenta malis-consiliis mentis :
" Sua enim objectantes capita, comedunt violentèr
" Domum Ulyssis, quem non amplius autumant rediturum esse :
" Nunc autem caetero populo succenseo; quòd-adeò omnes
" Sedeatis muti, neque omnino redarguentes verbis,
" Pauciores procos compescatis, cùm-sitis plures."
Hunc autem Euenorides Leiocritus contrà allocutus est :
" Mentor noxie, ingenio stolide, quale locutus es,
" Ad nos adhortans compescendos? Difficile autem erit

Ver. 234. ——— πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν.] Οὕτω δὲ πρᾴως καὶ φιλοφρόνως τοῖς αὐτοῦ ὁμοφύλοις προσηνέχθη ὁ Κῦρος, ὥστε καὶ ἄχρι νῦν παρὰ πάντων πατέρα προσαγορεύεσθαι τῶν Περσῶν· καθάπερ καὶ ὁ Ποιητὴς τῷ Ὀδυσσεῖ τοιοῦτον τὶ μαρτυρῶν, γέροντα τινὰ εἰσάγει Ἰθακήσιον, τὴν τῶν μνηστήρων ἀσέλγειαν ὀδυρόμενον, καὶ λέγοντα, "Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο, " Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν." *Kyriac. Stroz. de Republ. Lib.* IX. vide supra ad *ver.* 47.

Ver. 235. —— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Vide suprà ad *ver.* 209. et ad ά, 106.

Ver. 237. Παρθέμενοι.] Ἐνέχυρον θέμενοι. *Schol.*

Ver. 242. Τὸν δ' Εὐηνορίδης Λειώκριτος ἀντίον ηὔδα.] Ὁ Ποιητὴς τὸν μὲν Ἀντίνοον, ἁπλούστερον ἐποίησε δημηγοροῦντα καὶ ἀφελέστερον· τὸν δὲ Εὐρύμαχον, ἐμβριθέστερον καὶ ἁδρότερον· ἐνταῦθα δὲ Λειώκριτον τινὰ μνηστῆρα βραχύλογον μὲν πλάττει, θρασύτερον δὲ, ὅς οὐ μόνον τὸν Ὀδυσσέα ἐξευτελίσει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγορὰν ταχὺ λύσει ἣν οὐκ ἐκάθισεν αὐτός. *Schol.* et *Eustath.*

Ver. 243. —— ἀταρτηρέ.] Ἀτηρέ. *Schol.*

Ibid. ——— φρένας ἠλεέ.] Τὸ δὲ, "ἠλεὲ," εἴληπται μὲν ἀντὶ τοῦ, ἠλίθιε, πεπλανημένε τὸν νοῦν ——. Εὕρηται δὲ ἐν Ἰλιάδι καὶ δισύλλαβον ἐν τῷ, [*Il* ό, 128.] "φρένας ἠλὲ, διέφθορας." *Eustath.*

Ver. 244. Ἡμέας ὀτρύνων καταπαυέμεν.] *Barnesius*, Versionem *Wetstenianam* secutus, locum hunc ita reddit; "*Nos adhortans desistere.*" Malè omnino. Interpretatio enim ista cum voce ὀτρύνων parum aptè, cum voce καταπαυέμεν (quæ activa est) nullo modo congruit. Sed et si sensum istum verba ferre possent, nequaquàm tamen hîc conveniret ista accipiendi ratio. Neque enim in præcedenti oratione *Procos*, sed *Ithacenses* allocutus est *Mentor*, suprà *ver.* 229. 235. 239. neque ullo modo ita cohærerent sequentia, "ἀργαλέον δὲ *&c.*" Melius paulò vertit Dna. *Dacier*; "*Que venez vouz de* "*dire pour nous exciter à nous opposer à* "*tant de desordres.*" *Leiocritum* nimirùm *Ithacensem* fuisse, seipsumque cum reliquis *Ithacensibus*, quos vituperârat *Mentor*, hîc excusare intelligit. Id quod et cum vocum ὀτρύνων et καταπαυέμεν sensu, et cum eo quod anteà dixerat *Mentor*, *ver.* 239. &c. satis aptè congruit. Verùm cum liquet ex χ', 294. infrà, unum è Procis fuisse *Leiocritum*, (id quod nec ipsam Dnam. *Dacier* fugit) rectiùs, ut opinor, istud Ἡμέας à *Leiocrito* dictum intelliges de seipso et reliquis Procis, ad quos compescendos populum *Ithacensem Mentor* hîc incitare arguatur.

Ver. 244. 253. —— ὀτρύνων —— ὀτρυνέει] Vide ad *Il.* κ', 55. item infrà ad ζ', 33. et λ', 109.

Ἀνδράσι καὶ πλεόνεσσι μαχήσασθαι περὶ δαιτί.
Εἴπερ γάρ κ' Ὀδυσεὺς Ἰθακήσιος αὐτὸς ἐπελθὼν,
Δαινυμένους κατὰ δῶμα ἑὸν μνηστῆρας ἀγαυοὺς
Ἐξελάσαι μεγάροιο μενοινήσῃ ἐνὶ θυμῷ,
Οὔ κέν οἱ κεχάροιτο γυνὴ, μάλα περ χατέουσα,
Ἐλθόντ'· ἀλλά κεν αὐτοῦ ἀεικέα πότμον ἐπίσποι,
Εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο· σὺ δ' οὐ κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ' ἄγε, λαοὶ μὲν σκίδνασθ' ἐπὶ ἔργα ἕκαστος·
Τούτῳ δ' ὀτρυνέει Μέντωρ ὁδὸν ἠδ' Ἁλιθέρσης,
Οἵ τέ οἱ ἐξ ἀρχῆς πατρώϊοι εἰσὶν ἑταῖροι.
Ἀλλ', οἴω, καὶ δηθὰ καθήμενος, ἀγγελιάων
Πεύσεται εἰν Ἰθάκῃ, τελέει δ' ὁδὸν οὔποτε ταύτην.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν.

" Viris licèt pluribus pugnare *nobiscum* de convivio.
" Etenim si Ulysses Ithacensis ipse adveniens,
" Convivantes per domum suam procos eximios
" Expellere è domo cogitaret in animo,
" Non ipsi laetaretur uxor, quantumvis valdè desiderans,
" Venienti; sed *is* ibi saevam mortem obiret,
" Si cum pluribus pugnaret: tu verò non rectè locutus es.
" Sed agè, populi quidem dispergamini ad opera unusquisque:
" Huic autem properabit Mentor iter et Halitherses,
" Qui utique ei à principio paterni sunt amici.
" Sed, puto, et diù sedens, nuncios
" Percontabitur in Ithacâ; perficiet verò iter nunquam hoc."
Sic utique locutus est, solvitque concionem celerem.

Ibid. —— ἀργαλέον δὲ Ἀνδράσι καὶ πλεόνεσσι μαχήσασθαι περὶ δαιτί.] *Barnesius* vertit: "*Difficile autem erit cum viris etiam pluri-" bus pugnare de convivio.*" Sensu planè nullo. Equidem, si istud "πλεόνεσσι μαχή-" σασθαι," *Cum pluribus pugnare*, interpretandum sit: Poetam hoc dicere voluisse crediderim: "*Durum erit, cum viris, iisque plu-" ribus, pugnare de convivio.*" Sed ad vim particulæ "καὶ" rectiùs interpretantur *Scholiastes* et *Eustathius:* Λέγει δὲ ὅτι ἀργαλέον τοῖς Ἰθακησίοις, καὶ πλέονας ὄντας, ἀντικαταστῆναι δαινυμένοις τοῖς μνηστῆρσιν. *Immò nè ipsum quidem Ulyssem,* [*ver.* 246. *&c.*] *si reversus foret, ullo profectu hoc aggressurum.* Aptissimè porro convenit hæc explicatio cum iis quæ dixerat *Mentor* suprà *ver.* 239. 240.

—— ἀτὰρ οὔτι καθαπτόμενοι ἐπέεσσι,
Παύρους μνηστῆρας κατερύκετε, πολλοὶ ἐόντες.

Fatendum tamen alteri interpretationi favere istud "Εἰ πλεόνεσσι μάχοιτο," infrà *ver.* 251. quod secundum *Scholiastis* et *Eustathii* explicationem haud satis aptè videtur adjici.

Ver. 245. —— περὶ δαιτί.] Οἱ γὰρ ἐν δαιτὶ, οἴονται ἀνυπόστατοι εἶναι τὴν ἀλκὴν, τοῦ οἴνου στρατηγοῦντος αὐτοῖς. *Schol.* Iisdem penè verbis exponit *Eustathius;* additque, τὸ δὲ τοιοῦτον νόημα σαφέστερον ἐμφαίνει ἐν τῷ, "Εἰ" γὰρ αὐτὸς ἐπελθὼν δαινυμένους κατὰ δῶμα" μνηστῆρας ἐξελάσαι τοῦ μεγάρου ἐθέλει, οὐκ ἂν" αὐτῷ ἡ γυνὴ κεχάροιτο, *&c.*" Idem paulò inferius de constructione: Τὸ δὲ "περὶ δαιτὶ" καινότερον συντέτακται, δηλοῦν ἢ τὸ "περὶ δαι-" τὸς," ἢ τὸ "ἐν δαιτί." Sed vide infrà ad ρ', 471.

Ver 247. Δαινυμένους.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 248. —— μενοινήσῃ.] *Al.* μενοινήσει.

Ver. 249. Οὔ κέν οἱ κεχάροιτο.] Vide infrà ad ψ', 266. *Al.* Οὐκ ἄν οἱ.

Ver 250. —— ἐπίσποι.] *Al.* ἐπίσπῃ.

Ver. 254. Οἵ τε.] *Qui utique* ——. *Qui scilicet* ——.

Ver. 257. —— λῦσεν δ' ἀγορὴν αἰψηρήν.] Ἀντὶ τοῦ αἰψηρῶς· ὡς τὸ, "τότε μοι χάνοι" εὐρεῖα χθών·" ἀντὶ τοῦ εὐρύ *Schol.* Eodemque modo exponit et *Eustathius.* Vide ad *Il.* δ', 182.

Οἱ μὲν ἄῤ ἐσκίδναντο ἑὰ πρὸς δώμαθ' ἕκαστος·
Μνηστῆρες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου Ὀδυσῆος.
Τηλέμαχος δ' ἀπάνευθεν ἰὼν ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,
Χεῖρας νιψάμενος πολιῆς ἁλὸς, εὔχετ' Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μοι, ὃ χθιζὸς θεὸς ἤλυθες ἡμέτερον δῶ,
Καί μ' ἐν νηῒ κέλευσας ἐπ' ἠεροειδέα πόντον,
Νόστον πευσόμενον πατρὸς δὴν οἰχομένοιο,
Ἔρχεσθαι· τὰ δὲ πάντα διατρίβουσιν Ἀχαιοὶ,
Μνηστῆρες δὲ μάλιστα, κακῶς ὑπερηνορέοντες.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Μέντορι εἰδομένη ἡμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν·
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τηλέμαχ', οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀνοήμων·
Εἰ δή τοι σοῦ πατρὸς ἐνέστακται μένος ἠΰ,
Οἷος ἐκεῖνος ἔην τελέσαι ἔργον τε ἔπος τε,
Οὔ τοι ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ' ἀτέλεστος·

Atque hi quidem dispergebantur ad domum quisque suam :
Proci autem ad aedes iverunt divini Ulyssis.
Telemachus autem seorsùm profectus ad littus maris,
Manibus lotis è cano mari, supplicabat Minervae :
" Audi me, qui herì deus venisti ad domum nostram,
" Et me in navi jussisti per nigrum pontum,
" Reditum sciscitaturum patris diù absentis,
" Ire : haec verò omnia impediunt Achivi,
" Proci autem potissimùm, malè superbientes."
Sic ait precans : prope autem illum venit Minerva,
Mentori similis-facta, tum corpore, tum etiam voce;
Et eum compellans verba alata dixit :
" Telemache, neque in-posterum ignavus eris, neque stolidus :
" Si quidem tibi tui patris instillatus est animus fortis,
" Qualis ille erat ad perficiendum opusque dictumque,
" Non tibi deindè vanum iter erit, neque irritum :

Ver. 258. —— ἄῤ.] *Proindè* ——. *Ut fieri solet* ——.

Ver. 259. —— ἀνὰ δώματ'.] *Al.* ἐς δώματ'. Atque ita legit *Eustathius* in commentario.

Ver. 260. —— ἀπάνευθεν ἰών.] *Al.* ἀπάνευθε κιών.

Ibid. —— ἐπὶ θῖνα.] *Al.* ἐπὶ θινί.

Ver. 261. —— νιψάμενος] Vide infrà ad ί, 491. et ad ί, 296.

Ver. 262. —— ὃ χθιζός.] *Al.* ὃς χθιζός.

Ibid. —— ἤλυθες.] Postulat temporum ratio, ut ἤλυθες hoc in loco sit ab *Aoristo* ἤλυθον, non à Perfecto ἤλυθα. Vide ad *Il.* ά, 37. et δ', 110.

Ver. 267. —— σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη.] Vide suprà ad ά, 83. et ad *Il.* ά, 194.

Ver. 268. Μέντορι εἰδομένη ἡμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.]

Omnia Mercurio similis, vocemque coloremque. *Æn.* IV, 558.

Omnia longævo similis, vocemque coloremque. *Æn.* IX, 650.

Ver. 271. Εἰ δή.] *Si reverà* ——.

Ver. 273. Οὔ τοι ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ' ἀτέλεστος.] Ἁλίη καὶ ἀτέλεστος οὐκ ἄνευ ἀστεϊσμοῦ λέγονται· ἔσεται μὲν γὰρ ἡ ὁδὸς διὰ τὴν ἅλα, ἁλίη, ὡς διὰ θαλάσσης πλέοντι· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἁλίη ἔσται, τουτέστι ματαία καὶ κενὴ, οὐδ' ἀτέλεστος. *Schol.* apud *Barnesium*. Similiter et *Eustathius:* Ὅτι ἐν τῷ, "Οὔ τοι "ἔπειθ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, οὐδ' ἀτέλεστος," ἀστείως πρόσκειται τὸ, "οὐδ' ἀτέλεστος." ἄλλως

Εἰ δ' οὐ κείνου γ' ἐσσὶ γόνος καὶ Πηνελοπείης,
Οὔ σ' ἔτ' ἔπειτα ἔολπα τελευτήσειν, ἃ μενοινᾷς.
Παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται·
Οἱ πλέονες κακίους· παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.
Ἀλλ' ἐπεὶ οὐδ' ὄπιθεν κακὸς ἔσσεαι, οὐδ' ἀνοήμων,
Οὐδέ σε πάγχυ γε μῆτις Ὀδυσσῆος προλέλοιπεν,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα τελευτῆσαι τάδε ἔργα.
Τῷ νῦν μνηστήρων μὲν ἔα βουλήν τε νόον τε
Ἀφραδέων, ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι·
Οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον, καὶ κῆρα μέλαιναν,
Ὃς δή σφιν σχεδόν ἐστιν ἐπ' ἤματι πάντας ὀλέσθαι.

" Si verò non illius sis filius et Penelopes,
" Non sanè deindè speraverim *te* perfecturum esse, quae moliris.
" Pauci enim filii similes patri sunt;
" Plerique pejores; pauci verò et parentibus meliores.
" Sed quoniam neque in-posterum ignavus eris, neque stolidus,
" Neque te penitùs prudentia Ulyssis reliquit;
" Spes tibi deinceps *est te* perfecturum haec opera.
" Ideò nunc procorum quidem sine consiliumque mentemque
" Insipientium; quoniam neutiquam prudentes, neque justi *sunt*;
" Neque omninò sciunt mortem, et fatum atrum,
" Quae jam illis imminet, die uno ut omnes pereant.

μὲν γὰρ, ἀλία ἔσται τῷ Τηλεμάχῳ ἡ ὁδὸς, ὡς διὰ θαλάσσης πλεύσοντι——— *οὐ μὲν κατὰ τὸ ἀτέλεστον ἁλίη ἔσται, ὅπερ ἐστὶ ματαία.* Uterque, ut opinor, satis inficetè.

Ver. 275. 279.——*ἔολπα*——*προλέλοιπεν.*] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 276. Παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται· Οἱ πλέονες κακίους.]

Οὐδὲν κακίων [σὺ] τυγχάνεις γεγὼς πατρὸς,
Παύρων μετ' ἄλλων· ἕνα γὰρ ἐν πολλοῖς ἴσως
Εὕροις ἂν, ὅστις ἐστὶ μὴ χείρων πατρός.
Euripid. Heraclid. ver. 327.

Οἵην χρύσειοι πατέρες γενεὴν ἐλίποντο
Χειροτέρην· ὑμεῖς δὲ κακώτερα τεξείεσθε.
Aratus, Phænom. ver. 123.

Ætas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiorem.
Horat. Carm. lib. III. *Od.* vi. 46.

" Neminem propè magnorum virorum optimum et utilem filium reliquisse satis claret." *Ælii Spartiani, Severus Imperator.* " Ἀνδρῶν ἡρώων τέκνα πήματα· id est, " *Virorum heroüm filii noxæ.* Veteribus illud observatum fuit, præstantium virorum filios multùm à progenitorum moribus abfuisse. Undè et Demosthenes dixit; " Τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὥσπερ εἱμαρμένη εἴη, " φαυλοὺς ἀποβαίνειν τοὺς υἱούς———. Quæ " quidem Demosthenis sententia refertur " ab Aristide in Cimone." *Erasm. Adag. Sect.* quæ inscribitur, *Degenerantium in pejus.*

Ibid. Παῦροι γάρ.] " Hanc αἰτιολογίαν," inquit *Spondanus*, " ego sanè non complector, " neque scio cur hoc loco sit posita.——— " Sic ait Minerva: *Telemache, si non esses* " *filius Ulyssis et Penelopes, non sperarem te* " *ea effecturum, quæ moliris.* Ratio: *Pauci* " *enim filii patris sunt similes.* Imò dicendum fuit: *Quanquam sis Ulyssis filius, tamen dubito an hoc perficias, quia non solent* " *semper filii patrum virtutem referre.*" Sed nihil opus; refertur enim istud, γὰρ, non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur: " *Neque me de virtute* " *tuâ dubitare mireris, Pauci ENIM &c.*" Atque hoc modo accipit *Scholiastes*, qui ad voces, " Παῦροι γάρ τοι παῖδες " Τὸ αἴτιον (inquit) τοῦ διστασμοῦ· Et *Eustathius*: Αἴτιον δή μοι οὐκ ἀπεικὸς τοῦ διστάζειν ἐπὶ τῇ σῇ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς γονεῖς ὁμοιότητι, τὸ πλείονας εὑρίσκειν παῖδας ἀνομοίους τῇ πατρικῇ ἀγαθότητι.

Ver. 280. Ἐλπωρή.] Vide suprà ad ά, 167.

Ver. 282.——— *οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι.*] Δογματίζει Ὅμηρος, ὅτι ὁ ἄδικος καὶ ἀσύνετος ἐστιν. *Schol.*

Ver. 283. 284. Οὐδέ τι ἴσασιν θάνατον,— Ὃς δή σφιν σχεδόν ἐστιν.] Ita *Iliad.* ϱ', 201.

Ἆ δεῖλ', οὐδέ τί τοι θάνατος καταθύμιός ἐστιν,
Ὃς δή τοι σχεδὸν ἐστι.———

Σοὶ δ' ὁδὸς οὐκέτι δηρὸν ἀπέσσεται, ἣν σὺ μενοινᾷς·
Τοῖος γάρ τοι ἑταῖρος ἐγὼ πατρώϊός εἰμι,
Ὅς τοι νῆα θοὴν στελέω, καὶ ἅμ' ἕψομαι αὐτός.
Ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς δώματ' ἰὼν μνηστῆρσιν ὁμίλει,
Ὅπλισσόν τ' ἤϊα, καὶ ἄγγεσιν ἄρσον ἅπαντα,
Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι, καὶ ἄλφιτα, μυελὸν ἀνδρῶν,
Δέρμασιν ἐν πυκινοῖσιν· ἐγὼ δ' ἀνὰ δῆμον ἑταίρους
Αἶψ' ἐθελοντῆρας συλλέξομαι· εἰσὶ δὲ νῆες
Πολλαὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ νέαι ἠδὲ παλαιαί·
Τάων μέν τοι ἐγὼν ἐπιόψομαι, ἥτις ἀρίστη·
Ὦκα δ' ἐφοπλίσσαντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.

"Tibi verò iter non ampliùs differetur, quod tu moliris:
"Talis enim tibi socius ego paternus sum,
"Qui tibi navem celerem parabo, et simul comitabor ipse.
"Sed tu quidem profectus domum procis interes,
"Apparaque viatica et vasis conde singula,
"Vinum in amphoris, et farinam, medullam hominum,
"Utribus in densis; ego verò per populum socios,
"Statim voluntarios colligam: sunt autem naves
"Multae in circumfluâ Ithacâ novae et veteres:
"Harum quidem ego providebo, quaecunque optima sit;
"Statimque instructam deducemus in latum mare."

Nescia mens hominum fati sortisque futuræ! *Æn.* X, 501.

Ibid. —— θάνατον, καὶ κῆρα μέλαιναν.] Vide infrà ad ὑ, 241.

Ver. 287. ——— στελέω.] Ἐκπλεῦσαι ἑτοιμάσω. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 289. 295. Ὅπλισσον ——— ἐφοπλίσσαντες.] *Al.* Ὅπλισον ——— ἐφοπλίσαντες. Quæ ferri non possunt. Vide ad *Il.* ά, 140. et ψ', 55.

Ibid. Ὅπλισσόν τ' ἤϊα.] Ἑτοίμασον τὰ ἐφόδια. Οἱ Παλαιοὶ φασὶν ὅτι ἤϊα κυρίως οἱ ὀσπρίων καλάμαι, καὶ δισυλλάβως ἐν συναιρέσει ἦα· ὡς Φερεκράτης· "Τὴν γαστέρ' ἤων κ' ἀχύρων "σεσαγμένους." Ὅμηρος δὲ τὰ ἁπλῶς βρώματα. Δηλοῖ δὲ καὶ τὸν εἰς ναῦν ἐπισιτισμόν. *Schol. Vulgg.* Ἤϊα νῦν, τὰ εἰς τὸ ἰέναι ἐφόδια. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις καὶ τὰ ἄχυρα, (infrà έ, 368.) "ἠΐων θημῶνα τινάξῃ"—— καὶ τὰ ἄλευρα, (infrà έ, 267. ί, 213.) "ἐν δὲ καὶ "ἤϊα Κωρύκῳ." *Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Similiter et *Eustathius:* Ἤϊα δὲ νῦν, τὰ ἐφόδια, ὅ ἐστι βρώματα εἰς ὁδὸν ἐπιτήδεια· παρὰ τὸ ἰέναι.

Ibid. —— ἤϊα, καὶ ἄγγεσιν.] Quoniam vox ἤϊα alibi (*Odyss.* μ', 329.) *mediâ* correptâ occurrit, ideo hîc annotat *Barnesius:* "In "*Tertio* loco *Anapæstus.*" Fatetur tamen ipse posteà, vocem hanc nonnunquam *eandem* producere; ut infrà *ver.* 410. hujus libri:

Δεῦτε, φίλοι, ἤϊα φερώμεθα. ———

Et *Iliad.* ν', 103.

Θώων, πορδαλίων τε, λυκῶν τ' ἤϊα πέλονται.

Ex quibus locis patet vocem ἤϊα *mediam naturâ* habere *longam*, positione solummodò nonnunquam corripere. (Vide ad *Il.* ν', 103. et ό, 24.) Adeóque hoc in loco pes ista "ϊα, καὶ" reverà est *Dactylus*, voce καὶ propter sequentem vocalem (uti alibi sæpissimè) correptâ. *Anapæstus* autem, ut opinor, in hujusmodi carmine ferri non potest. *Barnesius* quidem plura ex ipso *Homero* loca adducit, ubi *Anapæstum* pro *Dactylo* aut *Spondæo* usurpatum contendit:

Βορέης καὶ Ζέφυρος ———. *Iliad.* ί, 5.
Ἱέρευον δὲ σύας ———. *Odyss.* ῥ', 181.
Νέα μέν μοι κατέαξε ———. ί, 283.
Αὔτως ἀποπέμψω ——— ό, 83.

Verùm in versuum horum tribus prioribus, pedes istæ, "βορέης, Ἱέρευ, Νέα μὲν," non sunt *Anapæsti*, sed *Spondæi;* pronuntiando videlicèt Βόῤῥης, Ἱρευ, Νᾶ μέν· in postremo, (cùm istiusmodi exemplum alibi apud Poetam non occurrat,) mendosi aliquid latere crediderim.

Ver. 290. —— ἀμφιφορεῦσι.] Κεράμεοι ἦσαν ἀμφοτέρωθεν φερόμενοι· ὅ ἐστιν ἄμφωτοι, δύωτοι. *Schol*

Ὣς φάτ' Ἀθηναίη, κούρη Διός· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Τηλέμαχος παρέμιμνεν, ἐπεὶ θεοῦ ἔκλυεν αὐδήν.
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·
Εὗρε δ' ἄρα μνηστῆρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν
Αἶγας ἀνιεμένους, σιάλους θ' εὕοντας ἐν αὐλῇ.
Ἀντίνοος δ' ἰθὺς γελάσας κίε Τηλεμάχοιο.
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Τηλέμαχ' ὑψαγόρη, μένος ἄσχετε, μήτι τοι ἄλλο
Ἐν στήθεσσι κακὸν μελέτω ἔργον τε ἔπος τε,
Ἀλλὰ μάλ' ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν, ὡς τὸ πάρος περ.
Ταῦτα δέ τοι μάλα πάντα τελευτήσουσιν Ἀχαιοὶ,
Νῆα καὶ ἐξαίτους ἐρέτας, ἵνα θᾶσσον ἵκηαι
Ἐς Πύλον ἠγαθέην, μετ' ἀγαυοῦ πατρὸς ἀκουήν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀντίνο', οὔπως ἔστιν ὑπερφιάλοισι μεθ' ὑμῖν
Δαίνυσθαί τ' ἀέκοντα, καὶ εὐφραίνεσθαι ἕκηλον.

Sic ait Minerva filia Jovis; neque amplius diù
Telemachus morabatur, postquam deae audiverat vocem.
Festinavit verò ire ad domum, suo moestus corde:
Invenit autem procos superbos in aedibus,
Capras excoriantes, porcosque assantes in aulâ.
Antinous autem ridens obviam venit Telemacho:
Inque ejus haesit manu, verbumque fecit, dixitque:
" Telemache altiloque, animi impotens, nequid tibi aliud
" In pectoribus malum sit-curae vel opus vel verbum,
" Sed strenuè comede, et bibe, ut anteà:
" Ista autem tibi omnino omnia perficient Achivi,
" Navem, et delectos remiges, ut ociùs pervenias
" Ad Pylum divinam, ad inclyti patris famam."
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Antinoë, nequaquam licet cum vobis superbis
" Convivari invitum, et laetari quietum.

Ver. 298. Βῆ δ' ἴμεναι.] *Al.* Βῆ δ' ἴεναι.

Ver. 299. —— ἄρα.] Non hîc supervacaneum est istud ἄρα· vim enim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 259. Μνηστῆρες δ' ἀνὰ δώματ' ἴσαν, *&c.*

Ibid. —— μνηστῆρας ἀγήνορας ἐν μεγάροισιν.] *Al.* μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισιν ἐοῦσιν.

Ibid. —— μνηστῆρας ἀγήνορας.] Vide suprà ad ά, 106.

Ver. 300. —— ἀνιεμένους.] Ἐκδέροντας. *Schol.*

Ibid. —— σιάλους θ' εὕοντας.] Ἐστὶ δὲ τὸ μὲν εὕειν, ἀρχαῖον, οὔπω ἐπινοηθέντος τοῦ μαδᾷν ὕδατι ζέοντι. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 466.

Ibid. —— ἐν αὐλῇ.] *Al.* ἐν αὐγῇ. Sic *Iliad.* ί, 206.

Αὐτὰρ ὅγε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ.

Ver. 301. —— γελάσας.] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 305. Ἀλλὰ μάλ' ἐσθιέμεν.] *Eustathius* in commentario legit, Ἀλλά μοι ἐσθιέμεν. Malè autem ipse deinceps addit: Ἐν δὲ τῷ, "Ἀλλά μοι ἐσθιέμεν," περισσὴ κεῖται συνήθως ἡ ἀντωνυμία. Quod si verum esset, minimè ferenda esset lectio. *Henricus Stephanus* autem: "Ego certe," inquit, "id esse "puto, (si recipienda est hæc lectio,) quod "Gallicè diceremus, *Qu'on me boive d' au-* "*tant.*"

Ver. 311. Δαίνυσθαί τ' αἴκοντα.] MS. unus à *Th. Bentleio* collatus habet Δαίνυσθαί τ' ἀκίοντα. Quam et veriorem lectionem crediderim. Nam et vox αἴκοντα cum sententia hîc parum convenit; et occurrit

Ἦ οὐχ ἅλις, ὡς τοπάροιθεν ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
Κτήματ' ἐμὰ, μνήστηρες; ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα·
Νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας εἰμὶ, καὶ ἄλλων μῦθον ἀκούων
Πυνθάνομαι, καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμὸς,
Πειρήσω, ὥς κ' ὔμμι κακὰς ἐπὶ κῆρας ἰήλω,
Ἠὲ Πύλονδ' ἐλθὼν, ἢ αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ δήμῳ.
Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται ἣν ἀγορεύω,
Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος, οὐδ' ἐρετάων

" An non satis *est*, quòd anteà absumpsistis multas et eximias
" Possessiones meas, proci? ego autem adhuc infans eram:
" Nunc verò quum grandior sum, et aliorum orationem audiens
" Percipio, et jam mihi intùs augescit animus:
" Tentabo, ut vobis malum fatum inferam,
" Sive in Pylum profectus, sive hîc in hoc populo.
" Ibo quidem, neque vanum iter erit, quod dico,
" Alienâ-nave-conscensâ; neque enim navis compos, neque remigum

ipsa phrasis " Δαίνυσθαί τ' ἀκέοντ', infrà ξ', 195. ubi nec variant Codices.

Ver. 312. Ἦ οὐχ ἅλις.] Vide suprà ad ά, 298. et ad *Il.* ύ, 188.

Ver. 315. —— καὶ δή μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμός.] Τὸ δὲ, ἀέξεται θυμὸς, οἱ μὲν, ἐπὶ ὀργῆς ἐνόησαν· ἵνα λέγῃ ὡς ἔμαθον ἤδη θυμοῦσθαι, καὶ μὴ διὰ τέλους ἀόργητος εἶναι· αὐξηθέντος τοῦ ἐν δυνάμει εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν. Ἕτεροι δὲ, ἐπὶ ψυχῆς τὸν θυμὸν ἐκλαμβάνονται, χρώμενοι συνηγόρῳ τῷ Γαληνῷ, εἰπόντι ἐν τοῖς εἰς Τίμαιον, ὅτι αὐξανομένῳ τῷ σώματι, συναυξάνονται καὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς αἱ δυνάμεις. Λέγει δὲ καὶ Ἡρόδοτος, ὅτι αὐξανομένῳ τῷ σώματι συναυξάνονται καὶ αἱ φρένες. *Eustath.* iisdem ferè verbis ac *Scholiastes.* Posterior, ut opinor, vera explicandi ratio; quanquam et priori nonnihil favere videtur quod legitur, *Iliad* σ', 108. 110.

Καὶ χόλος ————————.
Ὅστε πολὺ γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο
Ἀνδρῶν ἐν στήθεσσιν ἀέξεται. ——."

Cæterùm alio sensu, cujus et meminit *Scholiastes*, usurpatur hæc phrasis apud *Athenæum* in *Sardanapali* epitaphio:

" Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, τὸν θυμὸν ἄεξε.
" Τερπόμενος θαλίῃσι ————.

Athen. lib. VIII. *cap.* 3.

Ver. 316. —— κακὰς ἐπὶ κῆρας ἰήλω.] Θυμοῦ προβολὴ ὁ λόγος οὗτος τῷ Τηλεμάχῳ· πλευσεῖται μὲν γὰρ εἰς Πύλον, οὐ πειράσεται δὲ τὶ τοιοῦτον. *Schol.*

Ver. 317. —— τῷδ' ἐνὶ δήμῳ.] Vide suprà ad ά, 103.

Ver. 319. Ἔμπορος.] Ἔμπορον ὁ Ποιητὴς τὸν ἀλλοτρίας νεὼς ἐπιβαίνοντα λέγει, τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπιβάτην· ὡς ἐμπόρου παρ' αὐτοῖς λεγομένου τοῦ μεταβολέως καὶ πραγματευτοῦ. *Schol.*

Similiter et *Porphyrius*: Τὸ μὲν οὖν " Ἔμπορος," οὐ κατὰ τὴν συνήθειαν τέτακται παρ' Ὁμήρῳ, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀλλοτρίας νηὸς περώντων, οὓς συνήθως ἐπιβάτας νῦν λέγομεν. Αὐτὸς γοῦν ἐν ἄλλοις παρίστησι λέγων, [infrà ώ, 299.]

———— ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας,
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης ————.

Quæst. Homeric. 1.

Fusiùs porrò de hâc voce *Duportus* in Prælectionibus ad *Theophrastum*: " Vox ἔμπορος " (inquit) aliter ab Homero, aliter à posteris sumitur: Homerus vocem ἔμπορος " non pro *mercatore*, ut posteà Græci id nominis usurpant; sed pro *vectore*, simpliciter posuit, quem Græci vocant ἐπιβάτην, " *qui, pactâ mercede, alienâ navi vehitur, aliquò trajiciendus.* —— Sic *Odyss.* β'. " Telemachus se navigaturum dicens, ut patrem investigaret, ait:

" Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, ἣν ἀγορεύω,
" Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος, οὐδ' ἐρετάω
" Γίνομαι· ————

" ubi certe ἔμπορος non est *mercator*, sed " *vector* simpliciter. Sic *Odyss.* ώ.

" ———— ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας;
" Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης; ————

" —— At Hesiodus ἐμπορίην pro *mercaturâ* " posuit; ergo et ἔμπορος tunc *mercator*, non *vector*; ut usurpabatur ea vox Homeri seculo.

" Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψῃς ἀεσίφρονα
" θυμὸν,
" Βούλῃαι δὲ χρέα προφυγεῖν, καὶ λιμὸν ἀτερπῆ.

Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 264.

" Atque hoc argumento inter alia, mihi " plusquam verisimile fit, Homerum Hesiodo multò antiquiorem fuisse." *Præ-*

Γίγνομαι· ὥς νύ περ ὔμμιν ἐείσατο κέρδιον εἶναι.
Ἦ ῥα, καὶ ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσεν Ἀντινόοιο
Ῥεῖα· μνηστῆρες δὲ δόμον κατὰ δαῖτα πένοντο.
Οἱ δ' ἐπελώβευον καὶ ἐκερτόμεον ἐπέεσσιν.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει·

" Sum : sic utique vobis visum est melius esse."
Dixit, et ex manu manum traxit Antinoi
Facilè : proci autem per domum convivium apparabant.
Hi verò cavillabantur et convitiabantur verbis.
Sic autem aliquis dicebat juvenum superbientium :
" Omninò certè Telemachus caedem nobis molitur ;

---

lect. in Theophrasti Characteres, cap. 6. sub fine.

Ibid. ——— οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος.] Τὸ δὲ, Ἐπήβολος, σημαίνει τὸν ἐπιτυχῆ καὶ ἐγκρατῆ, ἀπὸ τῆς βολῆς καὶ τοῦ βάλλειν, ὃ σημαίνει τὸ τυγχάνειν τοῦ σκοποῦ· ——— Λύσεις ἐντεῦθεν,

" Ἡ δὲ Φερὰς ἐπέβαλλεν, ἐπειγομένη Διὸς
" οὔρῳ." *Odyss.* ό, 296.

μετῆκται γὰρ ἀπὸ τῶν πόῤῥω τῶν ἐπιβολὴν ποιουμένων, ὥστε τυχεῖν· ἡ ναῦς οὖν ἐπιβολὴν ἐποιεῖτο, ὥστε τυχεῖν τῶν Φερῶν. Οὕτω τῇ λέξει καὶ οἱ μεθ' Ὅμηρον κέχρηνται· Σοφοκλῆς, Ἀλκμαίωνι·

" Εἴθ' εὖ φρονήσαντ' εἰσίδοιμί πως φρενῶν
" Ἐπήβολον καλῶν σε."

Πλάτων, Νόμων πρώτῳ· " Ἐπήβολοι γεγονότες " τῆς καλλίστης ᾠδῆς." Ὑπερίδης, ἐν τῷ κατὰ Δημάδου· " Μηδέποτε πολέμου, μήτε πολιτείας " ἐπηβόλους γενέσθαι." Ἄρχιππος, ἐν Πλούτῳ.

" Νῦν ὡς ἐγενόμην χρημάτων ἐπήβολος."

Ἐστὶ δὲ οὐ ποιητικὴ ἡ λέξις, ἀλλ' Ἀττική. *Porphyr.* loco jam suprà citato. Eandemque hujus vocis expositionem hîc affert et *Scholiastes.*

Ver. 320. Γίνομαι.] *Porphyrius* loco suprà citato legit Γίγνομαι· Quod perindè est ; nam γίνομαι primam producit.

Ibid. ——— ὥς νύ περ ὔμμιν.] Τοῦτο ἡμῖν [ὑμῖν] ὠφελιμώτερον εἶναι ἐφάνη, τὸ ἐμὲ μὴ ἔχειν ἰδίαν ναῦν, ἀλλ' ἔμπορον ἀποπλεῖν· οἱονεὶ λέγει· ἀντὶ ναυκλήρου ἐπιβάτης δ' ὑμᾶς γέγονα, τοὺς τὰ ἐμὰ καταναλώσαντας ἅπαντα κτήματα. *Schol.* Similiter et *Porphyrius :* Τὸ δ', " Ὥς " νύ που ὔμμιν ἐείσατο κέρδιον εἶναι," σὺν βαρύτητι εἴρηται, λέγοντος Τηλεμάχου, Ἐν ἀλλοτρίᾳ πλεύσομαι νηΐ, οὐ γὰρ εἰμὶ ἐπιτυχὴς ἰδίας νηὸς, οὐδ' ἐρέτας κέκτημαι· τοῦτο γὰρ ἡμῖν [ὑμῖν] ὠφελιμώτερον εἶναι ἐφάνη, τουτέστι, τὸ μὴ ἔχειν ἐμὲ ἰδίαν ναῦν, ἀλλ' ἔμπορον πλεῖν· ἀναφέρει δὲ εἰς ἐκεῖνο, ὅτι εἰς πενίαν αὐτὸν κατέστησαν· προεῖπε γὰρ, (suprà *ver.* 312.) " Ἦ οὐχ' ἅλις, ὡς τὸ πρόσθεν ἐκείρετε πολλὰ " καὶ ἐσθλὰ Κτήματ' ἐμὰ, μνηστῆρες : ἐγὼ δ' ἔτι " νήπιος ἦα·" Ἐστὶν οὖν οὕτω· Ἀντὶ ναυκλήρου, δι' ὑμᾶς, ἐπιβάτης γέγονα, τἀμὰ καταναλώσας. [fortè καταναλώσαντας, ut suprà apud *Scholiastem.*] *Quæst. Homeric.* 1. ipso fine. Ubi in transcursu notandum legisse *Porphyrium,* " ὥς νύ που ὔμμιν ἐείσατο &c" Atque ita etiam habet MS. à *Th. Bentleio* collatus.

Ver. 321. Ἦ ῥα, καὶ ἐκ χειρός.] Ὅτι σχῆμα ἀμφιβολίας τὸ, " ἐκ χειρὸς χεῖρα σπάσεν Ἀντι- " νόοιο Ῥεῖα." Ἄδηλον γὰρ εἴτε τὴν ἑαυτοῦ ὁ Τηλέμαχος χεῖρα τῆς Ἀντινόου ἐξέσπασεν, εἴτε ἀναπάλιν. ——— Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν Ἰλιάδι, ἐκ χειρῶν, ἀμφιβολίας γίνεται σχῆμα, ἐν τῷ, (*Il.* σ', 317.) " Χεῖρας ἐπ' ἀνδροφόνους θέμενος " στήθεσσιν ἑταίρου." Ἔνθα οὐ σαφὲς εἴτε τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας ὁ Ἀχιλλεὺς τοῖς τοῦ Πατρόκλου ἐπέθετο στήθεσιν, εἴτε καὶ ἀναπάλιν τὰς ἐκείνου τοῖς ἑαυτοῦ. *Eustath.* Mihi neutro in loco ulla videtur ἀμφιβολία. Nam ut ibi *Achilles Patrocli* mortui manus sibi pectori imposuisse, aut ut hîc *Telemachus Antinoi* manum ex suâ ipsius extraxisse intelligatur ; utrumque valdè est inficetum.

Ibid. ——— σπάσεν.] Vide ad *Il.* λ', 240. *Al.* σπάσατ'.

Ver. 323. ——— καὶ ἐκερτόμεον.] *Al.* καὶ κερτόμεον.

Ver. 325. Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν μερμηρίζει.] Ἐστὶ καὶ Εἰρωνεία παρ' αὐτῷ, λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου δηλῶν τὸ ἐναντίον, μετά τινὸς ἠθικῆς ὑποκρίσεως· οἷον ——— ὅταν χλευάζων τὶς ἐπαίρῃ τὸν πέλας· ὡς οἱ μνηστῆρες, " Ἦ μάλα Τηλέμαχος φόνον ἡμῖν, &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως § 8. Cæterùm *Scholiastes* Procorum nonnullos *reverà* hoc metuisse intelligit; Μυρίζει (inquit) τοὺς μνηστῆρας· ὧν οἱ μὲν δεδιασιν, οἱ δὲ θαῤῥαλεώτερον διάκεινται. Et *Eustathius ;* Ὅτι μερίζει ὡς ἐν ἠθοποιΐᾳ κατὰ προσωπικὴν ἀοριστίαν ὁ Ποιητὴς τοὺς μνηστῆρας· καὶ τοὺς μὲν τινὰς ποιεῖ δεδιότας καὶ λέγοντας, " Ἦ μάλα Τηλέμαχος, &c." ἑτέρους δὲ [infrà *ver.* 331.] θαρσαλεώτερον διακειμένους πλάττει ἐν τῷ λέγειν, " Τίς δ' οἶδεν εἰ καὶ " αὐτὸς, &c. Et paulò inferius ; Ὅρα δὲ

Ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
Ἢ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν· ἐπεί νύ περ ἵεται αἰνῶς·
Ἠὲ καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πίειραν ἄρουραν
Ἐλθεῖν, ὄφρ' ἔνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνείκῃ,
Ἐν δὲ βάλῃ κρητῆρι, καὶ ἡμέας πάντας ὀλέσσῃ. ×
Ἄλλος δ' αὖτ' εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Τίς δ' οἶδ', εἴ κε καὶ αὐτὸς ἰὼν κοίλης ἐπὶ νηὸς,
Τῆλε φίλων ἀπόληται, ἀλώμενος, ὥς περ Ὀδυσσεύς;
Οὕτω κεν καὶ μᾶλλον ὀφέλλειεν πόνον ἄμμι·
Κτήματα γάρ κεν πάντα δασαίμεθα, οἰκία δ' αὖτε
Τούτου μητέρι δοῖμεν ἔχειν, ἠδ' ὅστις ὀπυίοι.
Ὣς φάν· ὁ δ' ὑψόροφον θάλαμον κατεβήσατο πατρὸς
Εὐρὺν, ὅθι νητὸς χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἔκειτο,

"Aut aliquos ex Pylo ducet auxiliatores arenosâ,
"Aut ille etiam ex Spartâ; quandoquidem sanè cupit vehementer:
"Aut et in Ephyram vult pinguem terram
"Proficisci; ut indè mortifera venena afferat,
"Injiciatque crateri, et nos omnes perdat."
Alius autem rursùs dicebat juvenum superbientium:
"Quis verò scit, an et ipse profectus cavâ in navi,
"Longè ab amicis pereat, errans, ut Ulysses?
"Sic et magis augeret nobis laborem:
"Bona enim omnia divideremus, domum verò
"Illius matri daremus habendam, atque *ei*, quicunque *illam* duxerit."
Sic aiebant: ille verò in excelsum thalamum descendit patris
Amplum, ubi cumulatum aurum et aes jacebat,

καὶ εἶον οἱ κακοὶ ἐν φόβοις ἀεὶ ὄντες, καὶ ἀνειδωλοποιούμενοι τὰ δεινά. Mirè admodùm; cùm dicat ipse Poeta suprà *ver.* 323. "Οἱ δ' "ἐπελώβευον καὶ ἐκερτόμεον ἐπέεσσι."

Ver. 326. Ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας.] Apud *Dionys. Halicarn.* loco jam suprà citato, Ἢ τινας ἄξει ἀμύντορας ἐκ Πύλου.

Ibid. —— ἠμαθόεντος.] Ὅτι ἄμαθος, ἡ ἐν τῷ πεδίῳ κόνις· ψάμμος δὲ, ἡ περὶ θάλασσαν ἄμμος. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 327. Ἢ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν.] *Dionysius*, loco suprà adducto, citat, Ἤ νυ καὶ ἐκ Σπάρτηθεν. Quod multò minùs est venustum; Præterquàm enim quòd ita vocula ἐκ supervacanea sit; vim porrò hoc in loco habet vox ὅγε perquàm elegantem. Sic apud *Virgilium:*

> Nunc dextrâ ingeminans ictus, nunc *ille* sinistrâ. *Æn.* V, 457.
>
> Qualis ubi abruptis fugit præsepia vinclis,
> Tandem liber equus, campoque potitus aperto,
> Aut *ille* in pastus ———. *Æn.* XI, 492.

Vide ad *Il.* γ', 409.

Ver. 328. Εἰς Ἐφύρην.] Τὴν Θεσπρωτίαν, ἢ Κίχυρος. [Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius* pro vulgato ἢ Νίχυρον] μετωνομάσθη. *Schol.*

Ibid. ——— ἄρουραν.] Vide ad *Il.* ζ', 142.

Ver. 329. —— θυμοφθόρα.] Φθαρτικὰ λογισμοῦ καὶ ἀναιρετικὰ, κατὰ τοὺς παλαιούς. *Schol.*

Ver. 334. —— ὀφέλλειεν πόνον ἄμμι.] Πόνον δὲ εἰρωνικῶς τὴν ἐνέργειαν λέγει, ἤτοι τὸ κατὰ τὴν μνηστείαν ἔργον ——. Καὶ ἄλλως δὲ ὁ πόνος οὗτος τὸν πολὺν βίοτον ἐμφαίνει τοῦ Ὀδυσσέως. ὃν δάσασθαι δύσεργον ἂν τοῖς ἐριστικοῖς μνηστῆρσι γένοιτο, καὶ, ὡς αὐτοὶ φασὶ, πόνος ηὐξημένος. *Eustath.* Minùs rectè. Prior enim explicatio cum sequentibus, "Κτήματα γάρ κεν πάντα "δασαίμεθα, *&c.* minùs congruit; posterior, cùm sit unus ex ipsis Procis qui hîc loquatur, parùm est apta. Veram interpretationem, ut opinor, affert *Scholiastes*, [quæ nec *Eustathium* videtur ex toto fugisse;] Τὶς δὲ ὁ πόνος, λέγει, "Κτήματα γάρ κε," εἰρωνικῶς. Id videlicet quòd ipsis omnium foret gratissimum. Addit tamen et ipse *Scholiastes;* Τινὲς, τὴν περὶ τὸν γάμον σπουδήν.

Ver. 337. Ὣς φάν.] Edidit *Barnesius*, Ὣς φάθ' quia "Plurale non benè ad ἄλλος re-

Ἐσθής τ' ἐν χηλοῖσιν, ἅλις τ' εὐῶδες ἔλαιον.
Ἐν δὲ πίθοι οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο
Ἕστασαν, ἄκρητον θεῖον ποτὸν ἐντὸς ἔχοντες,
Ἑξείης ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες· εἴποτ' Ὀδυσσεὺς
Οἴκαδε νοστήσειε, καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας.
Κληϊσταὶ δ' ἔπεσαν σανίδες πυκινῶς ἀραρυῖαι,
Δικλίδες· ἐν δὲ γυνὴ ταμίη νύκτας τε καὶ ἦμαρ
Ἔσχ', ἣ πάντ' ἐφύλασσε νόου πολυϊδρείῃσιν,
Εὐρύκλει', Ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο.
Τὴν τότε Τηλέμαχος προσέφη, θάλαμόνδε καλέσσας·
Μαῖ', ἄγε δή μοι οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον
Ἡδὺν, ὅτις μετὰ τὸν λαρώτερος, ὃν σὺ φυλάσσεις,

Vestisque in cistis, abundéque odoriferum oleum.
Ibi verò dolia vini veteris dulcis
Stabant, merum divinum potum continentia,
Ordine ad murum aptata: siquando Ulysses
Domum reverteretur, etiam dolores multos passus.
Claustrariae verò impositae-erant fores accuratè aptatae,
Bifores: intùs autem mulier custos noctesque diesque
Erat quae omnia asservabat mentis prudentiâ,
Euryclea, Opis filia Pisenoridae.
Hanc tunc Telemachus allocutus est, in thalamum vocatam:
" Nutrix, agè mihi vinum in amphoris hauri
" Suave, quod quidem post illud dulcius est, quod tu servas,

" fertur, qui loqui dicitur *ver.* 331." Sed minùs rectè; Planè enim hoc ad ambas præcedentes orationes, *ver.* 324. 331. refertur: Id quod virum eruditum videtur fugisse.

Ibid. —— θάλαμον.] Τὸ ταμιεῖον. *Schol.*

Ver. 340. ——— οἴνοιο παλαιοῦ ἡδυπότοιο.] " *Homere* appelle le *vin vieux*, ἡδὺς· ce que " quelques uns traduisent par *dulce*, *doux*. " Mais mal; car *l'acreté* et la *douceur* ne " sçauroient guéres aller ensemble. Il " faudroit plûtôt traduire ce terme-la par " celui d' *agréable*. Parce que ces *pointes*, " cette *acreté*, et cette *amertume*, qui se " trouvoient dans le *vin vieux*, paroissoient " fort agréables aux Anciens." *Histoire Critique de la Republique des Lettres, Tom.* I. *pag.* 240.

Τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν
Οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἑνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
Ὤϊξε ταμίη ————. Infrà γ', 390.

——— αἴνει δὲ παλαιὸν
Μὲν οἶνον, ἄνθεα δ' ὕμνων
Νεωτέρων——. *Pindar. Olymp. Ode* IX, 73.

Tum victu revocant vires; fusique per
herbam,
Implentur veteris Bacchi—. *Æn.* I. 218.

Ver. 341. Ἕστασαν.] Vide ad *Il.* μ', 55.

Ver. 342. —— ποτὶ τοῖχον ἀρηρότες] Ἵνα τὸ μέσον τοῦ θαλάμου εἴη ἄλλως χρήσιμον. *Schol.*

Ver. 345. Δικλίδες.] Διχόθεν κλειόμενοι, δίθυροι. *Schol.*

Ver. 346. Ἔσχ', ἣ] Ita MS. unus à *Th. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor. *Barnesius*, quamvis fatetur, " in *Scansione* le-" gendum Ἔσχ', ἣ πάντ' ἐφύλασσε·" ipse tamen cum vulgatis edidit. Ἔσκεν, ἣ πάντ' ἐφύλασσε· nimirùm, *ut Distinctio satis notetur.* " Nam (inquit) ab ἔσκε, *erat;* non ab ἔσχε, " *habuit.*" Attamen lectio ista versum planè perimit. Quod autem addit *Barnesius*, " Di-" cendùm aliàs, quòd stet *Amphimacer* in " *Primo* loco, pro *Dactylo*, aut *Spondeo;*" id verò nullo modo ferri potest. Exemplum quidem hujus rei citat vir eruditus ex *Odyss.* δ', 485. " Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω τε-" λέω·" itemque ex σ', 246. " Πλείονές κεν " μνηστῆρες——." sed de his, vide ad loca. Cæterùm nonnulli hìc habent Ἔσκ' ἣ.

Ver. 349. —— ἄγε δή.] *Age, quæso* ——.

Ibid. —— ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσον] Ἐκ πίθου ἀπάντλησον εἰς ἀμφιφορεῖς. *Schol.*

Ver. 350. —— ὅτις μετὰ τὸν λαρώτερος.

Κεῖνον ὀϊομένη τὸν κάμμορον· εἴποθεν ἔλθοι
Διογενὴς Ὀδυσεὺς, θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας.
Δώδεκα δ' ἔμπλησον, καὶ πώμασιν ἆρσον ἅπαντας.
Ἐν δέ μοι ἄλφιτα χεῦσον ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν·
Εἴκοσι δ' ἔστω μέτρα μυληφάτου ἀλφίτου ἀκτῆς.
Αὐτὴ δ' οἴη ἴσθι· τὰ δ' ἀθρόα πάντα τετύχθω·
Ἑσπέριος γὰρ ἐγὼν αἱρήσομαι, ὁππότε κεν δὴ
Μήτηρ εἰς ὑπερῷ' ἀναβῇ, κοίτου τε μέδηται.
Εἶμι γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἠμαθόεντα,
Νόστον πευσόμενος πατρὸς φίλου, ἤν που ἀκούσω.
  Ὡς φάτο· κώκυσεν δὲ φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια,
Καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Τίπτε δέ τοι, φίλε τέκνον, ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο νόημα
Ἔπλετο; πῆ δ' ἐθέλεις ἰέναι πολλὴν ἐπὶ γαῖαν,
Μοῦνος ἐὼν ἀγαπητός; ὁ δ' ὤλετο τηλόθι πάτρης

" Illum expectans infelicem; siquando venerit
" Generosus Ulysses, mortem et fatum elapsus.
" Duodecim verò imple, et operculis apta omnes:
" Farinam etiam mihi infunde benè-consutis utribus:
" Viginti autem sint mensurae molitae farinae.
" Ipsa verò sola scias: haec autem conferta omnia adsint:
" Sub noctem enim ego accipiam, quando jam
" Mater ad superiorem-partem-domûs conscenderit, deque lecto cogitârit.
" Vado enim ad Spartam et Pylum arenosam,
" Reditum sciscitaturus patris chari, sicubi audiero."
Sic dixit; ejulavit verò chara nutrix Euryclea,
Et lugens, verba alata dixit:
" Cur verò tibi, chare fili, in mente hoc cogitatum
" Est? Quònam autem vis ire multam per terram,
" Solus cùm-sis *et* dilectus? Atqui periit longè à patriâ terrâ

Χρηστὸν ἦθος ὑποφαίνει· οὐ γὰρ τὸν κάλλιστον, ἀλλὰ τὸν μετ' ἐκεῖνον δεύτερον αἰτεῖ, τὸν πρωτεύοντα τῷ πατρὶ φυλάσσει. *Schol.*

Ibid. ——— λαρώτερος.] Ita hîc legit *Scholiastes*; additque; ὅμοιον τῷ, (*Odyss.* ύ, 376.) " Τηλέμαχ', οὔτις σεῖο κακοξεινώτερος " ἄλλος." *Barnesius* quoque hîc edidit λαρώτερος. *Eustathius* autem, Editionesque plurimæ habent λαρώτατος.

Ver. 351. Κεῖνον ὀϊομένη.] Νομίζουσα, ἐλπίζουσα. *Schol.*

Ver. 354. —— χεῦσον] *Al.* χεῦον.

Ibid. —— δορεῖσιν] Ἐχρῶντο γὰρ οἱ Παλαιοὶ δέρμασιν, ἀντὶ σάκκων, εἰς ἀλφίτων φυλακὴν, ἵνα μηδὲν ἐκεῖθεν διαφορεῖται, [διαφορῆται,] στέγουσης τῆς πυκνότητος *Schol.*

Ver. 355. Εἴκοσι δ' ἔστω μέτρα.] Τὸ μέτρον ἐπί τε ξηρῶν ἐπί τε ὑγρῶν λέγεται, ὡς ἐν τοῖς Κύκλωπος. *Schol.* Vide infrà ad ί, 209.

Ibid. —— ἀλφίτου ἀκτῆς.] Ἀκτὴ δὲ ἀλφίτου, ἡ δωρεὰ, κατὰ τοὺς παλαιοὺς. παρὰ τὸ προάγεσθαι ἢ προσάγεσθαι· ἢ τὸ κλάσμα, παρὰ τὸ ἄγω τὸ κλῶ. *Eustath.*

Ver. 357. —— ὁππότε κεν δή.] Vide ad *Il* ξ', 433 et 504.

Ver. 359. —— ἠμαθόεντα.] Vide suprà ad *ver.* 326.

Ver. 361. —— κώκυσεν.] Vide ad *Il.* σ', 37.

Ver. 365. —— ὁ δ' ὤλετο τηλόθι πάτρης.] " Hæc ab Eurycleâ ut certa pronuntiantur, " ut Telemachum à suscepto itinere deter- " reret; cùm tamen ipsamet dubitârit, an " Ulysses vel mortuus, vel rediturus esset; " ut constat ex eo, quòd in ejus adventum " ea accuratè et studiosè servaret recondi- " ta, quae suprà enumeravit Poeta." *Spondan.*

Διογενὴς Ὀδυσεὺς, ἀλλογνώτῳ ἐνὶ δήμῳ.
Οἱ δέ τοι αὐτίκ' ἰόντι κακὰ φράσσονται ὀπίσσω,
Ὥς κε δόλῳ φθίῃς, τάδε δ' αὐτοὶ πάντα δάσονται.
Ἀλλὰ μένʼ αὖθ' ἐπὶ σοῖσι καθήμενος· οὐδέ τί σε χρὴ
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον κακὰ πάσχειν, οὐδ' ἀλάλησθαι.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Θάρσει, μαῖ· ἐπεὶ οὔτι ἄνευ θεοῦ ἥδε γε βουλή.
Ἀλλ' ὄμοσον, μὴ μητρὶ φίλῃ τάδε μυθήσασθαι,
Πρίν γ' ὅτ' ἂν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται,
Ἢ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
Ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτῃ.
Ὣς ἄρ' ἔφη· γρηῦς δὲ θεῶν μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσέν τε, τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
Αὐτίκ' ἔπειτά οἱ οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσεν,

"Generosus Ulysses, alieno in populo.
"Hi verò tibi statim profecto mala machinabuntur posthàc,
"Ut dolo pereas, haec verò ipsi omnia dividant.
"Sed mane hîc, tuis insidens; neque omninò te oportet
"Per pontum indomitum mala pati, neque errare."
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
"Confide, nutrix: quia nequaquam absque deo hoc consilium *est.*
"Sed jura, non matri charae *te* haec dicturam,
"Priusquàm undecimaque duodecimaque *dies* adfuerit,
"Aut ipsa desiderârit, et *me* discessisse resciverit;
"Ne flens pulchrum corpus laedat."
Sic locutus est; anus verò deorum magnum juramentum juravit.
Caeterùm postquàm juravisset, perfecissetque jusjurandum,
Statim posteà illi vinum in amphoris hausit,

Ver. 367. —— *φράσσονται*] *Henricus Stephanus* aliique hîc ediderunt *φράζονται.* Quod cum sententiâ minùs congruit. Editionum veterum nonnullæ, notante *Barnesio*, legunt *φράσονται·* undè ipse edidit *φράσσονται.* Atque ita habet MS. à *Th. Bentleio* collatus. Quæ et (ut opinor) optima lectio. Vide ad *Il.* ά, 140. et ί, 426.

Ver. 368. —— *δάσωνται.*] Apud *Eustathium* in commentario *δάσονται.*

Ver. 369. —— *σοῖσι.*] *Al.* *τοῖσι.*

Ver. 370. —— *ἀτρύγετον*] Ἀκαταπόνητον, ἢ ἄκαρπον. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Vide ad *Il.* ά, 316.

Ver. 372 —— *οὔτι ἄνευ θεοῦ.*]

—— Non hæc sine numine Divûm
Eveniunt ——.
Æn. II, 777.

Ver. 375. Ἢ αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι.] Ἔδει, "πρὶν αὐτὴ ποθέσῃ·" ὁ δὲ ἀσυνήθως ἐσχημάτισε διὰ τὴν τοῦ "πρὶν" ἐπιῤῥήματος δύναμιν. *Schol.* Atqui, si ita oportuisset, facilè scribere potuisset Poëta; "Ἢ αὐτὴ ποθέσῃ, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκούσῃ." Uti et observavit *Eustathius.*

Ver. 377. —— *γρηῦς.*] Ita edidit *Barnesius. Vulgg.* *γρηῦς.*

Ibid. —— *μέγαν ὅρκον ἀπώμνυ.*] Ἀποφατικῶς, ᾧ ἐναντίον τὸ "ἐπώμνυ," *Schol.* Similiter *Eustathius*; Ἀπομνύναι δὲ, διαφέρει τοῦ ἐπομνύναι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, καθότι ἐπόμνυσθαι μὲν ἐστὶ, τὸ καταφατικῶς ὀμνύειν· οἷον, μὰ τὸν, ἢ μὰ τὰς, ποιήσω τόδε τί Ἀπόμνυσθαι δὲ, τὸ ἐν ὅρκῳ ἀποφάσκειν· οἷον, μὰ τοὺς, ἢ μὰ τάδε, οὐ ποιήσω οὕτως· καθὰ καὶ ἐνταῦθα ὀμνύει ἀπωμοτικῶς ἡ Εὐρύκλεια, ὡς οὐ μυθήσεται τῇ δεσποίνῃ τὰ κατὰ τὸν υἱὸν, πρὶν ἂν τόσαι ἡμέραι διέλθοιεν, ἢ αὐτὴ ζητήσῃ. Atqui occurrit vox ἀπώμνυον infrà *Odyss.* ό, 436. ubi priori isto sensu accipi videtur: Nisi fortè ibi vera lectio sit ἐπώμνυον· uti habet MS. unus à *Th. Bentleio* collatus.

Ver. 378. —— *ῥ'.*] *Ut dictum est* ——.

Ἐν δέ οἱ ἄλφιτα χεῦεν ἐϋῤῥαφέεσσι δοροῖσιν.
Τηλέμαχος δ' ἐς δώματ' ἰὼν μνηστῆρσιν ὁμίλει.
Ἔνθ' αὖ ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Τηλεμάχῳ δ' εἰκυῖα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντῃ
Καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
Ἑσπερίους δ' ἐπὶ νῆα θοὴν ἀγερέσθαι ἀνώγει.
Ἡ δ' αὖτε Φρονίοιο Νοήμονα φαίδιμον υἱὸν
Ἤτεε νῆα θοήν· ὁ δέ οἱ πρόφρων ὑπέδεκτο.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ' εἴρυσε, πάντα δ' ἐν αὐτῇ
Ὅπλ' ἐτίθει, τά τε νῆες ἐΰσσελμοι φορέουσιν.
Στῆσε δ' ἐπ' ἐσχατιῇ λιμένος· περὶ δ' ἐσθλοὶ ἑταῖροι
Ἀθρόοι ἠγερέθοντο· θεὰ δ' ὤτρυνεν ἕκαστον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο·

Farinamque illi infudit benè-consutis in utribus.
Telemachus verò domum ingressus cum procis versabatur.
Tum rursùs aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva;
Telemacho scilicet assimilata urbem obibat ubique,
Et singulis viris astans dicebat sermonem:
Vesperi verò ad navem celerem congregari jubebat.
Ipsa autem porrò Phronii Noëmona clarum filium
Poscebat navem celerem; ille verò ipsi lubens promisit.
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viae.
Et tunc navem celerem in mare protraxit, omniaque in ipsâ
Arma posuit, quae utique naves bene-tabulatae ferunt.
Statuitque in extremitate portûs; circùm autem eximii socii
Frequentes congregabantur: dea autem hortabatur singulos.
Tunc rursùs aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva;
Festinavit ire ad domum Ulyssis divini:

Ver. 380. —— δοροῖσιν.] Vide suprà ad *ver.* 354.

Ver. 382. Ἔνθ' αὖ ἄλλ'.] *Al.* Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ'. Uti infrà *ver.* 393.

Ver. 382. 393. 399 et 420. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206.

Ver. 383. Τηλεμάχῳ δ' εἰκυῖα κατὰ πτόλιν ᾤχετο πάντη.] Αἰνίττεται ὡς ἕκαστος τῶν Ἰθακησίων τὴν τοῦ νέου δημηγορίαν εἰς νοῦν φέρων, καὶ τὸν τοῦ βασιλέως ἀνειδωλοποιούμενον παῖδα οἷον παρ' αὐτοῖς ἱστάμενον, καὶ κρίνων δίκαια ἐκεῖνον εἰπεῖν καὶ αἰτήσασθαι, ἀμῦναι μὲν οὐ θαῤῥοῦσι διὰ τὸ κινδυνῶδες τοῦ ἔργου, νῆα δὲ δοῦναι λογίζονται, καὶ αὐτῶν τινὰς εἰς ἐρέτας προσεπιδοῦναι. *Schol.* Iisdemque ferè verbis exponit et *Eustathius.*

Ver. 385. —— ἀγερέσθαι.] Ita edidit *Barnesius Al.* ἀγέρεσθαι.

Ver. 388. Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε.] *Al.* Δύσετο δ' ἠέλιος

Sol ruit intereà, et montes umbrantur opaci. *Æn.* III, 508.

Ibid. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο et Δύσσετο. Vide ad *Il.* β', 35. et έ, 109.

Ibid. —— σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί] Ἤτοι ἡλίου δύνοντος, συνεσκοτοῦντο. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9. Ἡ γὰρ νὺξ, σκιὰ γῆς. *Schol.*

Ibid. —— ἀγυιαί.] Τὰ ἄμφοδα, αἱ ὁδοί· στενόχους Ἀθηναῖοι, ἀγυιὰς Ἀργεῖοι καλοῦσιν. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 390. —— τά τε νῆες.] *Al.* τά γε νῆες.

Ibid. —— ἐΰσσελμοι.] Εὐσανίδωτοι· —— σέλματα γὰρ τὰ τῶν νεῶν σανιδώματα. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ver. 391. —— ἐπ' ἐσχατιῆς λιμένος.] *Al.* ἐπ' ἐσχατιῇ λιμένος.

Ver. 392. —— θεὰ ὤτρυνεν ἕκαστον.] Ἀθηνᾶς δηλαδὴ τῆς ἐν ἑκάστῳ φρονήσεως. *Eustath.*

Ἔνθα μνηστήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν,
Πλάζε δὲ πίνοντας· χειρῶν δ' ἔκϐαλλε κύπελλα.
Οἱ δ' εὕδειν ὤρνυντο κατὰ πτόλιν· οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν
Εἵατ', ἐπεί σφισιν ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν.
Αὐτὰρ Τηλέμαχον προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ἐκπροκαλεσσαμένη μεγάρων εὐναιεταόντων,
Μέντορι εἰδομένη ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
  Τηλέμαχ', ἤδη μέν τοι ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
Εἵατ' ἐπήρετμοι, τὴν σὴν ποτιδέγμενοι ὁρμήν·
Ἀλλ' ἴομεν, μὴ δηθὰ διατρίϐωμεν ὁδοῖο.
  Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ θινὶ καρηκομόωντας ἑταίρους.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειφ' ἱερὴ ἲς Τηλεμάχοιο·
  Δεῦτε, φίλοι, ἤϊα φερώμεθα· πάντα γὰρ ἤδη
Ἀθρό' ἐνὶ μεγάρῳ· μήτηρ δ' ἐμὴ οὔτι πέπυσται,
Οὐδ' ἄλλαι δμωαὶ, μία δ' οἴη μῦθον ἄκουσεν.

Ibi procis dulcem somnum infudit:
Confundebat autem bibentes, è manibus verò excutiebat pocula.
Hi autem dormitum festinabant in urbem; neque ampliùs diù
Sedebant, quia ipsis somnus palpebris incidebat.
Caeterùm Telemachum allocuta est caesia-oculis Minerva,
Evocatum ex aedibus benè-habitatis,
Mentori similis-facta, tum corpore tum etiam voce:
" Telemache, jam quidem tibi benè-ocreati socii
" Sedent ad remigium, tuum expectantes adventum:
" Sed eamus, nè nimis-diù differamus iter."
Sic utique locuta praecessit Pallas Minerva
Subitò; ille autem continuò post vestigia ibat deae.
Caeterùm postquam ad navem pervenissent atque mare,
Invenerunt deindè in littore comatos socios.
Hos verò allocutus est nobilis Telemachus:
" Adeste, amici, viatica afferamus; omnia enim jam
" Conferta sunt in domo: mater verò neutiquam scit,
" Neque aliae ancillae; una autem sola rem audivit."

Ver. 395. ——— μνηστήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν.]

At Venus Ascanio placidam per membra quietem
Irrigat ————————.
Æn. I, 695.

Ver. 398 et 403. Εἵατ'.] Postulat Temporum ratio ut vox Εἵατ' in priori loco Εἵατο, in posteriori Εἵαται intelligatur. Vide ad *Il.* ά, 37. et ῥ', 161.

Ver. 400. ——— μεγάρων εὐναιεταόντων.] Vide ad *Il.* β', 648.

Ver. 403. ——— ἐπήρετμοι.] Ἐπίκωποι, ἕτοιμοι ἐρέσσειν. *Schol.*

Ibid. —— ποτιδέγμενοι.] *Barnesius* edidit προτιδέγμενοι. Quod idem.

Ver. 409. —— ἱερὴ ἲς Τηλεμάχοιο.] Vide ad *Il.* ν', 758.

Ver. 410. —— ἤϊα.] Vide suprà ad *ver.* 289. et ad *Il.* ν', 103.

Ver. 411. —— ἐμή] *Al.* ἐμοί.

Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
Οἱ δ' ἅμα πάντα φέροντες, ἐϋσσέλμῳ ἐπὶ νηῒ
Κάτθεσαν, ὡς ἐκέλευσεν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
Ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν', ἦρχε δ' Ἀθήνη,
Νηῒ δ' ἐνὶ πρύμνῃ κατ' ἄρ' ἕζετο· ἄγχι δ' ἄρ' αὐτῆς
Ἕζετο Τηλέμαχος· τοὶ δὲ πρυμνήσι' ἔλυσαν·
Ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.
Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ἀκραῆ ζέφυρον, κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Τηλέμαχος δ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσεν
Ὅπλων ἅπτεσθαι· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν·
Ἱστὸν δ' εἰλάτινον κοίλης ἔντοσθε μεσόδμης
Στῆσαν ἀείραντες· κατὰ δὲ προτόνοισιν ἔδησαν·
Ἕλκον δ' ἱστία λευκὰ ἐϋστρέπτοισι βοεῦσιν.

Sic utique locutus praecessit, illi autem simul sequebantur.
Ipsi verò simul omnia ferentes benè-tabulatâ in navi
Deposuerunt, ut praecepit Ulyssis charus filius.
Telemachus verò navem conscendit, praeibat autem Minerva,
Navisque in puppe consedit; propè autem eam
Sedebat Telemachus: illi verò retinacula solverunt:
Etiamque ipsi *nave* conscensâ per transtra sederunt.
His verò secundum ventum misit caesia-oculis Minerva,
Opportunum Zephyrum, sonantem per obscurum pontum.
Telemachus autem socios hortatus jussit
Arma *nautica* tractare; hi verò adhortanti auscultârunt:
Malum autem abiegnum cavam intrà basem
Statuerunt elevatum, rudentibusque colligârunt:
Trahebantque vela alba benè-tortis loris.

Ver. 414. —— ἅμα.] *Al.* ἄρα.
Ibid. —— ἐπὶ νηΐ.] *Al.* ἐνὶ νηΐ.
Ver. 416. —— ἄρα.] *Deinceps* ——.
Ver. 420. Τοῖσιν δ' ἴκμενον οὖρον ἵει.]

Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. *Æn.* III, 130.

Vide infrà ad λ', 6.

Ibid. —— ἴκμενον.] Ὑγρὸν, παρὰ τὴν ἰκμάδα· ἢ τὸν φορὸν, καὶ εἰς τὸ ἱκέσθαι ἐπιτήδειον, οἱονεὶ ἱκόμενον. Ἴκμενον, δίϋγρον· καὶ ἀλλαχοῦ, [*Odyss.* έ, 478. τ', 440.] "ἀνέμων μένος ὑγρὸν "ἀέντων" ἢ τὸν ἱκνεῖσθαι καὶ φέρεσθαι ποιοῦντα. *Schol.*

Ver. 421. Ἀκραῆ ζέφυρον.] Ἐπιτήδειον, ἄκρως πνέοντα πρὸς τὴν χρείαν, οὔτι πλέον, οὔτ' ἔλαττον· ἢ τὸν μὴ κεκραμένον, ἀλλ' ἀκριβῶς ζέφυρον. Τινὲς εὐκραῆ. *Schol.* Similiter et *Eustathius:* Ἀκραῆ δὲ λέγει, τὸν ἄκρως ἀέντα, ἤτοι πνέοντα. Οἱ δὲ γράφουσιν εὐκραῆ. Ὥς τε δύναταί τις ἀκραῆ λέγειν, καὶ τὸν μὴ κεκραμένον, ἀλλ' ἀκριβῆ Ζέφυρον.

Ibid. —— κελάδοντ' ἐπὶ οἴνοπα πόντον.] Ἤτοι ἠχοῦντα κατὰ τὴν θάλασσαν τὸν ἄνεμον· ἢ κατὰ τὸν κελάδοντα πόντον πνέοντα. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Posteriori modo exponunt Scholia vulgata: Κελάδοντα, ἐπίθετον τοῦ πόντου· ὅθεν καὶ οἱ Παλαιοὶ Ἐγκέλαδον ἵππον τῷ Ποσειδῶνι παραδιδόασιν. Etque eò quidem verisimilior hæc interpretatio, quòd Epitheton hoc bis alibi apud Poetam fluentis tribuatur, *Iliad.* σ', 576. φ, 16. vento, ut opinor, nusquam.

Ver. 422. —— ἐποτρύνας.] *Al.* ἐποτρύνων.

Ver. 424. —— μεσόδμης.] Μεσόδμη δὲ, ἡ ὀπὴ δι' ἧς ὁ ἱστὸς ἐνείρεται· λεχθεὶς οὕτω, παρὰ τὸ μέσον τῆς νηὸς δεδομῆσθαι. *Schol.* et *Eustath.*

Ver. 425. —— προτόνοισιν] Σχοινίοις, δι' ὧν ὁ ἱστὸς ἀποδεσμεῖται, ὡς ἂν ἔχῃ βεβαίως ἵστασθαι· οἱ δὲ Παλαιοὶ, κάλωας, ἀπὸ τοῦ καρχησίου εἰς πρῶραν καὶ πρύμναν διατείνοντας *Schol.*

Ver. 426. —— βοεῦσιν.] Χρήσεως ἀρχαίας ἐστὶ, καθ' ἣν καὶ νῦν οἱ περίπου τοὺς Ταύρους ἀρκτικοὶ φωκῶν δέρμασι, καὶ ἄλλοις τισὶ τοιούτοις,

Ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον· ἀμφὶ δὲ κῦμα
Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε, νηὸς ἰούσης·
Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθον.
Δησάμενοι δ' ἄρα ὅπλα θοὴν ἀνὰ νῆα μέλαιναν,
Στήσαντο κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο·
Λεῖβον δ' ἀθανάτοισι θεοῖς αἰειγενέτῃσιν·
Ἐκ πάντων δὲ μάλιστα Διὸς γλαυκώπιδι κούρῃ.
Παννυχίη μέν ῥ' ἥγε καὶ ἠῶ πεῖρε κέλευθον.

Ventus autem flatu implevit medium velum; circumque fluctus
Carinam ater valdè resonabat, navi eunte:
Haec verò currebat per fluctum conficiens viam.
Cùm autem ligâssent arma celerem per navem nigram,
Statuerunt crateras plenos vini;
Libabantque diis immortalibus sempiternis;
Ex omnibus autem potissimùm Jovis oculis-caesiae filiae.
Per-totam-noctem quidem illa et auroram conficiebat iter.

τὴν τῶν σχοινίων χρείαν ἀποπληροῦσι. Βοέας καὶ βοεῖς λέγει τοὺς ἐκ βοείων ἱμάντας κάλωας. *Schol.*

Ver. 427. Ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱστίον.]

————————et auræ
Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro. *Æn.* III, 357.

Ibid. Ἔπρησεν.] Ἐφύσησεν· ὅθεν καὶ πρηστήρ. *Schol.*

Ibid.———ἀμφὶ δὲ κῦμα Στείρῃ πορφύρεον μεγάλ' ἴαχε.

Tendunt vela Noti; fugimus spumantibus undis,
Quà cursum ventusque gubernatorque vocabant. *Æn.* III, 268.

Quo in loco *Virgilium Homero* superiorem contendit *Scaliger*; "Melius *spumantibus* "(inquit) quàm clamantibus; præsertim "cùm navicula parva esset Homerica. Et "divinus versus ille, qui dat classem et "vento et gubernatori. Iste verò totus in "fluctibus, adeò ut etiam iteret." *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Observandum tamen inter hosce *Virgilii* et *Homeri* locos non prorsùs rectè institutam esse comparationem. Nam posteriori isti *Virgilii* versui, quem divinum appellat vir doctissimus, respondet alius versus Homericus, undè etiam ad verbum penè desumptus est;

Τὴν δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
Infrà λ', 10. μ', 152.

Ver. 427. 428.———κῦμα———πορφύρεον.]

———mare purpureum———.
Georg. III, 373.

Ver. 428. Στείρῃ.] Τῇ τρόπιδι, διὰ τὸ στερρὰν εἶναι *Schol.* MSS. apud *Barnesium.*

Ibid.———πορφύρεον.] *Barnesius* legendum vult πορφῦρον. Sed nihil opus. Quâ enim analogiâ fit μαρτῦρομαι, μαρτὕρέομαι, μάρτὕρος· φῖλομαι, φἴλέομαι, φἴλος· eâdem fit πορφῦρω, πορφὕρεος. Vide ad *Il.* ά, 338. et ύ, 304.

Ver. 429. Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθον.]

———vastumque cavâ trabe currimus æquor. *Æn.* III, 191.

Currit iter tutum non seciùs æquore classis. *Æn.* V, 862.

Ibid.———διαπρήσσουσα.] Vide ad *Il.* ν', 192.

Ver. 431.———ἐπιστεφέας οἴνοιο.] Πλήρεις μέχρι στεφάνης· παρὰ τὸ, "Κρητῆρας ἐπεστέ-"ψαντο." *Schol.* Vide ad *Il.* ά, 470.

Ver. 432.———ἀθανάτοισι.] Vide ad *Il.* ά, 598.

Ver. 434.——ῥ'.] *Ut dictum est*———. *ver.* 429.

Ibid.———πεῖρε κέλευθον.] Ἔνθεν καὶ τὸ, "ἀλγεινά τε κύματα πείρων." *Schol.* Vide ad *Il.* ώ, 8.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ὉΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Γ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Γ'.

ΤΗΛΕ'ΜΑΧΟΝ ἐλθόντα σὺν Ἀθηνᾷ ξενίζει Νέστωρ· καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὰ συμβεβηκότα τοῖς Ἕλλησι, καὶ τὸν ἀπόπλουν ἐκ Τροίας· πυθόμενος δὲ τὰ περὶ τοὺς μνηστῆρας, καὶ γνωρίσας τὴν Ἀθηνᾶν ἀπιοῦσαν, θυσίαν αὐτῇ ἐπιτελεῖ. Λαβὼν δὲ ὁ Τηλέμαχος ἅρμα σὺν Πεισιστράτῳ Νέστορος υἱεῖ, εἰς Σπάρτην ἀπαίρει· νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης, ξενίζονται παρὰ Διοκλεῖ ἐν Φηραῖς.

Ἄλλη ὑπόθεσις.

ΤΗΛΕ'ΜΑΧΟΣ εἰς Πύλον καταχθεὶς, ἅμα τῇ Ἀθηνᾷ ἐν Μέντορος μορφῇ, καταλαμβάνει τοὺς Πυλίους θυσίαν ταύρων ἐπιτελοῦντας τῷ Ποσειδῶνι· καὶ τὶ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτῷ πυθομένῳ, ἐκτίθεται τινὰ τῶν Ἰλιακῶν διηγημάτων. Μετὰ τοῦτο ἡ μὲν Ἀθηνᾶ ἐν ὀρνέου μορφῇ ἀπαλλάττεται· ὁ δὲ Νέστωρ θυσίαν αὐτῇ συντελέσας, τὸν Τηλέμαχον ἅμα τῷ υἱῷ Πεισιστράτῳ εἰς Λακεδαίμονα ἀποπέμπει.

Ἐπιγραφαί.

Ἄφιξις Τηλεμάχου εἰς Πύλον.

Ἄλλως.

Τὰ ἐν Πύλῳ.

Ἄλλως.

Γάμμ' ὑπὸ Νέστωρ δέκτο, συνῶρτο δ' ὃς υἷϊ, θεὰ δ' ἔπτη.

Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην,
Οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον, ἵν' ἀθανάτοισι φαείνῃ,
Καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

Sol autem ortus est, relicto pulchro lacu,
Coelum in firmum, ut immortalibus luceret,
Et mortalibus hominibus super almam terram.

Ver. 1. Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε, λιπὼν περικαλλέα λίμνην.] Oceanum interea surgens Aurora reliquit. *Æn.* IV, 129.

Ver. 2.——— πολύχαλκον.] Ἰσχυρὸν, στερεόν. *Schol.* *Ibid.* et *ver.* 47.——— ἀθανάτοισι.] Similiterque infrà *ver.* 6. κυανοχαίτῃ· et *ver.*

Οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος ἐΰκτίμενον πτολίεθρον,
Ἷξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσσης ἱερὰ ῥέζον,
Ταύρους παμμέλανας Ἐνοσίχθονι κυανοχαίτῃ.
Ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν, πεντηκόσιοι δ' ἐν ἑκάστῃ
Εἵατο, καὶ προὔχοντο ἑκάστοθι ἐννέα ταύρους.
Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεῷ δ' ἐπὶ μηρία καῖον.
Οἱ δ' ἰθὺς κατάγοντο, ἰδ' ἱστία νηὸς ἐΐσης
Στεῖλαν ἀείραντες, τὴν δ' ὥρμισαν, ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί·
Ἐκ δ' ἄρα Τηλέμαχος νηὸς βαῖν'· ἦρχε δ' Ἀθήνη.
Τὸν προτέρη προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
  Τηλέμαχ', οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς οὐδ' ἠβαιόν·

Illi autem ad Pylum, Nelei benè-aedificatum oppidum,
Pervenerunt: ipsi verò in littore maris sacra faciebant,
Tauros totos-nigros Neptuno caeruleo-caesariem.
Novem autem consessus erant, quingenique in unoquoque
Sedebant, et praebebant singulatim novem boves.
Hîc illi viscera gustârunt, deo autem femora incendebant.
Hi autem rectà appellebant, atque vela navis aequalis
Contraxerunt tollentes, illamque in-portu-statuerunt; ipsi verò egressi sunt:
Telemachus porrò egrediebatur; praeibat autem Minerva
Illum prior allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Telemache, non opus tibi jam pudoris ne paululùm quidem:

---

242. 246. *ἀθάνατοι, ἀθανάτοις·* Vide ad *Il.* *ά*, 398.

Ibid. ——— *φαείνῃ.*] *Al.* *φανείη.*

Ver. 3. ——— *ζείδωρον.*] Τὴν τὰ πρὸς ζωὴν δωρουμένην. *Schol.* Vide autem infrà ad *τ'*, 593.

Ibid. ——— *ἄρουραν.*] Vide ad *Il.* *ζ'*, 142.

Ver. 4. Οἱ δὲ Πύλον.] Τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ Λέπρεον· ἦν δὲ καὶ αὕτη πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Λεπρέου καὶ τοῦ Ἀννίου, τὸ ἱερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδῶνος ἐστὶν, ἑκατὸν σταδίους ἑκάτερον διέχον. Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἱερὸν, ἐν ᾧ καταληφθῆναι φησὶν ὁ Ποιητὴς ὑπὸ Τηλεμάχου τὴν θυσίαν συντελοῦντας τοὺς Πυλίους. " Οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος " ἐϋκτίμενον πτολίεθρον, Ἷξον· &c." *Strabo Geograph. Lib.* VIII.

Ver. 5. ——— *ἱερὰ ῥέζον, Ταύρους* ——— *Ἐνοσίχθονι.*]

——— meritos aris mactavit honores;
Taurum Neptuno ———.
Æn. III, 118.

Ver. 7. *Ἐννέα δ' ἕδραι ἔσαν.*] Ἐννέα συνέδρια ἦν τῶν πόλεων, διὰ τὸ ἐννεάπολιν εἶναι τὴν Πύλον. *Schol.* Similiter *Eustathius:* Οἱ δὲ Παλαιοὶ φασὶν ἐννέα Πυλίοις ἕδρας εἶναι, διὰ τὸ καὶ πόλεις τοσαύτας ὑπὸ ἐξουσίαν κεῖσθαι, τῷ Νέστορι. ——— Ὡς ἑκάστης πόλεως ἕδραν εἶναι.

Ver. 9. *Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο.*] Ὅτι τὸ πάσασθαι ἐπὶ τοῦ ἀπογεύσασθαι τίθεται. ——— " Ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο·" Τῶν γὰρ σπλάγχνων ἀπογεύονται μόνων, [*Al.* μόνον,] ὡς ἂν ὀλίγων πολὺς ὅμιλος. *Athenæus, Lib.* I. *cap.* 19.

Ibid. *Ἔνθ' οἱ.*] *Al.* *Εὖθ' οἱ.* Quo modo legit et *Athenæus* loco jam citato.

Ver. 10. ——— *νηὸς ἐΐσης.*] Ἴσης κατὰ τοὺς τοίχους. *Schol.*

Ver. 11. ——— *ὥρμισαν.*] Vide ad *Il.* *ά*, 140.

Ibid. ——— *ἐκ δ' ἔβαν αὐτοί.*] Vide ad *Il.* *θ'*, 229.

Ver. 12. ——— *ἄρα.*] *Deinceps* ———.

Ver. 13 et 25. ——— *γλαυκῶπις Ἀθήνη.*] Similiterque infrà *ver.* 218. 229. Vide ad *Il.* *ά*, 206.

Ver. 14. *Τηλέμαχ', οὐ μέν σε χρή.*] " Minerve est ici la Prudence même de ce " jeune Prince, et les leçons qu'il se donne " à lui même, et qui lui sont suggerées par " la sagesse." *Dacier.* Vide suprà ad *ά*, 88. et ad *Il.* *ά*, 194.

Ibid. ——— *οὐ μέν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς.*] Ἐν τούτοις δὲ τὸ, " οὐ μέν σε χρὴ ἔτι αἰδοῦς," ἀντίπτωσις ἐστὶν ἀρχαϊκὴ συνήθης· ἀντὶ τοῦ, οὐ μήν σοι χρεία αἰδοῦς. *Eustath.* Atqui eandem hanc phrasin saepè alibi usurpat Poeta:

——— οὐδέ τί σε χρὴ
Ταύτης ἀφροσύνης ———. *Il.* *ή*, 109.

Τοὔνεκα γὰρ καὶ πόντον ἐπέπλως, ὄφρα πύθηαι
Πατρὸς, ὅπου κύθε γαῖα, καὶ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
Ἀλλ' ἄγε νῦν ἰθὺς κίε Νέστορος ἱπποδάμοιο·
Εἴδομεν, ἥντινα μῆτιν ἐνὶ στήθεσσι κέκευθεν.
Λίσσεσθαι δέ μιν αὐτὸν, ὅπως νημερτέα εἴπῃ·
Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἂρ προσπτύξομαι αὐτόν;
Οὐδέ τί πω μύθοισι πεπείρημαι πυκινοῖσιν·
Αἰδὼς δ' αὖ, νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξερέεσθαι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις,

" Ideò enim et pontum pernavigâsti, ut audires
" De patre, ubi *eum* occultet terra, et quodnam fatum consecutus sit.
" Verùm agè nunc rectà vade ad Nestorem equorum-domitorem:
" Videamus, quodnam consilium in praecordiis absconditum-habeat.
" Ora autem ipsum, ut vera dicat:
" Mendacium verò non dicet; valdè enim prudens est,"
Hanc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Mentor, quonam verò pacto accedam, quoque pacto salutabo ipsum?
" Neque omninò adhuc sermonum expertus sum prudentium;
" Pudor etiam, juvenem virum seniorem interrogare."
Hunc verò rursùs allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Telemache, alia quidem in mente tuâ dispicies,

——— μυθήσεαι ὅττεό σε χρή.
Odyss. ά, 124.

——— τέο σε χρή;
δ΄, 463.

Ver. 17 et 181. —— ἱπποδάμοιο.] Vide ad *Il.* β΄, 23.

Ver. 18. —— ἥντινα.] *Al.* ἥντινα.

Ver. 18. 23. —— κέκευθε —— πεπείρημαι.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν΄, 736.

Ver. 20. Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστί.]

Ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς σοφὸς καὶ χρήσιμος.
Menander, Fragment. 35. *ex incertis Comœdiis.*

Ver. 22. Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω·] " Hîc ego " vellem habere Homeri illam Minervam " simulatam Mentori, cui dicerem;

" Μέντορ, πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἂρ προσπτύ-
" ξομαι αὐτόν;"
Cicero, Epist. ad Attic. Lib. IX. *Ep.* 8.

Ibid. ——— πῶς τ' ἄρ.] *Et quomodo igitur* ——— ?

Ver. 23. —— μύθοισι πεπείρημαι.] Ἔμπειρος εἰμί· οὐκ ἤσκημαι λόγοις. *Schol.*

Ver. 24. —— Αἰδὼς δ' αὖ.] Ambiguitatem hîc exquisivit *Eustathius*, quæ nulla est. Τὸ δὲ, " Αἰδὼς δ' αὖ νέον ἄνδρα γεραίτερον ἐξε-" ρέεσθαι" γνωμικῶς μὲν ἐῤῥέθη· σχῆμα δὲ ἀμφιβολίας ἔχει. Οἰήσεται γάρ τὶς, ἀμφίβολον εἶναι, εἴτε αἰδὼς, νέον ἄνδρα ἐρώτησιν διδόναι ἀνδρὶ γέροντι, εἴτε καὶ ἀναπάλιν. Τοιαῦτα γὰρ ὑποβάλλουσι νοεῖν αἱ συνεχεῖς δύο αἰτιατικαί. Quasi scilicet sententiam tam perspicuam et luculentam posteriori isto modo unquam accipere posset quisquam.

Ver. 26. Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὐτός.] Νομοθέτης, μετὰ τῶν γερόντων τοῦ συνεδρίου, ῥᾷον ——— δυνήσεται ——— πάντα τὰ πρὸς τὸν τῆς εὐδαιμονίας σκοπὸν συντείνοντα τῇ νομοθεσίᾳ ἀπαρτίζειν, ἄλλως τε καὶ μεμνημένος ἀεὶ τῆς θείας τοῦ ποιητοῦ παραμυθίας· " Τηλέμαχ', " ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις, " Ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· &c." *Kyriac. Stroz. de Republic. Lib.* X. ipso fine. Πάλιν αὖ τῷ Τηλεμάχῳ μέλλοντι συγγίνεσθαι βασιλεῖ πρεσβυτέρῳ, αἰδουμένῳ καὶ ἀπορουμένῳ ὁ ἑταῖρος λέγει, " Τηλέμαχ', ἄλλα μὲν αὐ-" τὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις, Ἄλλα δὲ καὶ " δαίμων ὑποθήσεται ———" καὶ προστίθησι τὴν αἰτίαν τῆς παρὰ τοῦ δαιμονίου ἐλπίδος, " ——— οὐ γὰρ ὀΐω Οὐδέ σε θεῶν ἀέκητι γε-" νέσθαι τε τραφέμεν τε." *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXVI.

Ἄλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· οὐ γὰρ ὀΐω
Οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Ἷξον δ' ἐς Πυλίων ἀνδρῶν ἄγυρήν τε καὶ ἕδρας·
Ἔνθ' ἄρα Νέστωρ ἧστο σὺν υἱάσιν· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Δαῖτ' ἐντυνόμενοι, κρέα ὤπτων, ἄλλα τ' ἔπειρον.
Οἱ δ', ὡς οὖν ξείνους ἴδον, ἀθρόοι ἦλθον ἅπαντες,
Χερσίν τ' ἠσπάζοντο, καὶ ἑδριάασθαι ἄνωγον.
Πρῶτος Νεστορίδης Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα, καὶ ἵδρυσεν παρὰ δαιτὶ,
Κώεσιν ἐν μαλακοῖσιν, ἐπὶ ψαμάθοις ἁλίῃσι,
Πάρ τε κασιγνήτῳ Θρασυμήδεϊ καὶ πατέρι ᾧ·
Δῶκε δ' ἄρα σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν

"Alia verò et deus suggeret; non enim puto
"Te, diis invitis, natumque esse nutritumque."
Sic quidem locuta praeivit Pallas Minerva
Celeritèr: ille verò continuò post vestigia ibat deae.
Venerunt autem in Pyliorum virorum congregationem et consessus:
Hîc scilicet Nestor sedebat cum filiis; circúmque socii
Convivium apparantes, carnes assabant, aliasque transfigebant.
Illi verò, ut hospites viderunt, conferti venerunt omnes,
Manibusque prehensabant, et considere jubebant.
Primus Nestorides Pisistratus propè accedens,
Utrorumque prehendit manum, et collocavit ad epulas,
Pellibus in mollibus, super arenas marinas,
Juxtaque fratrem Thrasymedem, et patrem suum:
Praebuit autem deindè viscerum partes, infundebatque vinum

Ver. 27. —— *οὐ γὰρ ὀΐω Οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι.*] Ὅτι ἐν τῷ, "*οὐ γὰρ ὀΐω Οὔ σε* "*θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε,*" *φασὶ τινὲς λέγειν τὸν ποιητὴν, ὡς οὐκ οἴομαι νόθον σε εἶναι τῇ Πηνελόπῃ· οἷα τῶν νόθων μὴ θείως γενομένων, διὰ τὸ τῆς μίξεως οὐκ ἔνθεσμον.* *Eustath.* Rectius videtur quod ipse deinceps addit; *Ἄλλως δὲ ἀέκητι θεοῦ γενέσθαι τὸς καὶ τραφῆναι λέγεται, εἰ διὰ βίου ἄθλιος εἴη, καὶ θεῷ ἀνεπισκόπητος.*

Ver. 28. *Οὔ σε θεῶν ἀέκητι.*] *Maximus Tyrius*, loco jam suprà adducto, itemque *Dissertat.* XXII. ipso initio, citat *Οὐδέ σε θεῶν ἀέκητι.* Quod et ferri posset; pronuntiando scilicet *θῶν.*

Ibid. —— *τε τραφέμεν τε.*] *Al. τετραφέμεν τε.*

Ver. 32. *Ἔνθ' ἄρα Νέστωρ ἧστο σὺν υἱάσιν.*]

Fortè die solemnem illo rex Arcas honorem
Amphitryoniadæ magno Divisque ferebat,
Ante urbem in loco. Pallas huic filius unà,
Unà omnes juvenum primi pauperque senatus,
Thura dabant; tepidusque cruor fumabat ad aras. *Æn.* VIII, 102.

Ver. 33. —— *ἐντυνόμενοι.*] Vide infrà ad *ζ΄*, 33.

Ibid. —— *κρέα ὤπτων, ἄλλα δ' ἔπειρον.*] *Al. κρέα τ' ὤπτων, ἄλλα τ' ἔπειρον.*

Ver. 34. —— *οὖν.*] Non hîc supervacuum est istud *οὖν.* Vim enim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit *ver.* 31. *Ἷξον δ' ἐς Πυλίων, &c.*

Ver. 36. —— *Πεισίστρατος ἐγγύθεν ἐλθὼν, Ἀμφοτέρων ἕλε χεῖρα.*]

Accepitque manu, dextramque amplexus inhæsit. *Æn.* VIII, 124.

Ver. 39. — *πατέρι ᾧ.*] Vide ad *Il. ά*, 51.

Ver. 40. *Δῶκε δ' ἄρα σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν.*]

Χρυσείῳ δέπαϊ· δειδισκόμενος δὲ προσηύδα
Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διὸς αἰγιόχοιο·
Εὔχεο νῦν, ὦ ξεῖνε, Ποσειδάωνι ἄνακτι·
Τοῦ γὰρ καὶ δαίτης ἠντήσατε δεῦρο μολόντες.
Αὐτὰρ ἐπὴν σπείσῃς τε καὶ εὔξεαι, ἣ θέμις ἐστὶ,
Δὸς καὶ τούτῳ ἔπειτα δέπας μελιηδέος οἴνου
Σπεῖσαι· ἐπεὶ καὶ τοῦτον ὀΐομαι ἀθανάτοισιν
Εὔχεσθαι· πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.
Ἀλλὰ νεώτερός ἐστιν, ὁμηλικίη δ' ἐμοὶ αὐτῷ·
Τοὔνεκά τοι προτέρῳ δώσω χρύσειον ἄλεισον.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἡδέος οἴνου·
Χαῖρε δ' Ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ,
Οὕνεκά οἱ προτέρῃ δῶκε χρύσειον ἄλεισον.
Αὐτίκα δ' εὔχετο πολλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι·
Κλῦθι, Ποσείδαον γαιήοχε, μηδὲ μεγήρῃς
Ἡμῖν εὐχομένοισι τελευτῆσαι τάδε ἔργα.

Aureo in poculo; propinansque allocutus est.
Palladem Minervam, filiam Jovis Aegiochi:
" Supplica nunc, ô hospes, Neptuno regi;
" Hujus enim in epulas incidistis, huc profecti.
" Caeterùm postquam libaveris et supplicaveris, ut fas est:
" Da et huic deindè poculum dulcis vini
" Ad libandum; quoniam et hunc puto immortalibus
" Supplicare: omnes enim diis indigent homines.
" Sed junior est, aetas autem eadem mecum ipso:
" Propterea tibi priori dabo aureum poculum."
Sic locutus in manibus posuit poculum dulcis vini:
Gaudebat autem Minerva prudenti viro justo,
Eò-quòd ipsi priori praebuisset aureum poculum.
Statimque supplicavit multa Neptuno regi:
" Audi, Neptune, terram-continens, neque dedignêris
" Nobis supplicantibus perficere haec opera.

Tum lecti juvenes certatim, aræque sacerdos
Viscera tosta ferunt taurorum, onerantque canistris
Dona laboratæ Cereris, Bacchumque ministrant. *Æn.* VIII, 179.

Ibid. — ἄρα.] *Deindè* —. *Ut par erat* —.

Ver. 41. ——— δειδισκόμενος.] Vide ad *Il.* δ', 4 et 262.

Ver. 42 et 394. —— Διὸς αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* ά, 202.

Ver. 43. Εὔχεο νῦν, ὦ ξεῖνε, Ποσειδάωνι ἄνακτι· Τοῦ γὰρ καὶ δαίτης ἠντήσατε.]

Interea sacra hæc, quando huc venistis amici,
Annua, quæ differre nefas, celebrate faventes
Nobiscum, et jam nunc sociorum assuescite mensis. *Æn.* VIII, 172.

Ver. 48. ——— πάντες δὲ θεῶν χατέουσ' ἄνθρωποι.] Ita apud *Aratum*:

———πάντη δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες.
Phænomen. ver. 4.

Ver. 51. — ἡδέος οἴνου.] Vide suprà ad β', 340.

Ver. 52. Χαῖρε δ' Ἀθηναίη πεπνυμένῳ ἀνδρὶ δικαίῳ.] Τοιοῦτον ἐπιλογισμὸν δίδωσι, μήτε πλουσίῳ τινὶ, μήτε καλῷ τὸ σῶμα, μήτε ἰσχυρῷ τὴν θεὰν χαίρουσαν· ἀλλὰ φρονίμῳ καὶ δικαίῳ ποιήσας. *Plutarch. de audiend.*

Νέστορι μὲν πρώτιστα καὶ υἱάσι κῦδος ὄπαζε·
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἄλλοισι δίδου χαρίεσσαν ἀμοιβὴν,
Σύμπασιν Πυλίοισιν, ἀγακλειτῆς ἑκατόμβης.
Δὸς δ' ἔτι Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ πρήξαντα νέεσθαι,
Οὕνεκα δεῦρ' ἱκόμεσθα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
Ὣς ἄρ' ἔπειτ' ἠρᾶτο, καὶ αὐτὴ πάντα τελεύτα·
Δῶκε δὲ Τηλεμάχῳ καλὸν δέπας ἀμφικύπελλον.
Ὣς δ' αὔτως ἠρᾶτο Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.
Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα καὶ ἐρύσαντο,
Μοίρας δασσάμενοι, δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Νῦν δὴ κάλλιόν ἐστι μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι
Ξείνους, οἵτινές εἰσιν, ἐπεὶ τάρπησαν ἐδωδῆς.
Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;

" Nestori quidem primò et filiis gloriam praebe :
" Caeterùm deindè aliis da gratam remunerationem,
" Omnibus Pyliis, ob inclytam hecatombam.
" Da insuper Telemachum et me re confectâ redire.
" Cujus gratiâ huc venimus celeri cum nave nigrâ."
Sic utique deindè precabatur, et ipsa omnia perficiebat :
Dedit verò Telemacho pulchrum poculum rotundum.
Eodem autem modo supplicavit Ulyssis charus filius.
Hi verò postquàm assârant carnes superiores et detraxerant,
Partibus distributis, celebrabant splendidum convivium.
Caeterùm postquàm potûs et cibi desiderium exemerant,
Illis deindè sermonis exordiebatur Gerenius eques Nestor :
" Nunc certè satius est inquirere et interrogare
" Hospites, quinam sint, postquàm saturati sunt cibo.
" O hospites, quinam estis ? unde navigatis humidas vias ?

Poetis. Ita Oraculum *Pythii* à *Barnesio* citatum :

Εὐσέβεσιν δὲ βροτοῖς γάνυμαι τόσον, ὅσσον Ὀλύμπῳ.

Ver. 60. 72. ——— πρήξαντα —— πρῆξιν.] Vide ad *Il.* β', 314. et ν', 192.

Ver. 63 et 199. ——— καλόν.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ibid. —— δέπας ἀμφικύπελλον.] Vide ad *Il.* ά, 584.

Ver. 65. —— ὤπτησαν.] Vide suprà ad β', 300. et ad *Il.* ά, 466.

Ibid. —— κρέ' ὑπέρτερα.] Τὰ νωτιαῖα οὕτω καλεῖ, ἢ τὰ ὑπεράνω κείμενα τοῦ πυρός. *Eustath.* Τὰ ὑπέρθετα καὶ μείζονα τῶν ἔξωθεν τῶν ἔνδον· ἐστὶν οὖν νωτιαῖα, ταῦτα γὰρ ὑπερέχει τῶν λοιπῶν κρεῶν. *Schol.*

Ver. 67. Αὐτὰρ ἐπεὶ ——, Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε.]

Postquam exempta fames, et amor compressus edendi,
Rex Evandrus ait ————.
Æn. VIII, 184.

Vide et ad *Il.* ά, 469.

Ver. 68. Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε] Vide suprà ad β', 15.

Ibid. ——— Γερήνιος.] Κατὰ μὲν Ἡσίοδον, ὁ ἐν Γερήνοις ἀνατραφείς· κρεῖσσον δὲ ἀποδιδόναι, ὁ ἔντιμος, παρὰ τὸ γέρας. *Schol.*

Ibid. et *ver.* 102. ——— ἱππότα Νέστωρ.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Ver. 71. Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;]

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? *Æn.* I, 373.

Dicite Dardanidæ ————
Quid petitis? quæ causa rates, aut cujus egentes

Ἤ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἷά τε ληϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα; τοί γ' ἀλόωνται
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα,
Θαρσήσας· αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη
Θῆχ', ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο,
Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν·

" An ob aliquod negotium, aut temerè erratis,
" Tanquam praedones per mare? qui errant,
" Animas periculis-objectantes, malum alienis ferentes?"
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà alloquebatur,
Confisus; ipsa enim *ei* in animo confidentiam Minerva
Posuit; ut illum de patre absente interrogaret,
Et ut ipsum gloria insignis inter homines habeat:

Littus ad Ausonium tot per vada cærula vexit?
Sive errore viæ, seu tempestatibus acti,
(Qualia multa mari nautæ patiuntur in alto),
Fluminis intrâstis ripas, portuque sedetis.
Æn. VII, 195. 197.

Vide et suprà ad ά, 171.

Ver. 72. Ἤ τι κατὰ πρῆξιν.] " Πράττεσθαι " propriè de re pecuniariâ, *pecuniam exigere*, " *rem facere, lucrari, lucrum facere et excul-* " *pere è re aliquâ:* hinc πρᾶξις *negotiatio*, " *mercatura; et* πρακτὴρ, ἔμπορος, πραγμα- " τευτὴς, *mercator, negotiator.* Ita sumo a- " pud Homerum:

" Ἤ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε·

" i. e. κατ' ἐμπορίαν, *mercaturæ gratiâ.* —— " *Porph. de vitâ Pythag.* in initio, Ἐντεῦθεν " δὲ κατὰ πρᾶξιν εἰς Σάμον ἐλθόντα Lat. *cùm* " *negotii causâ inde in Samum venisset;* mal- " lem, *mercaturæ causâ.*" *Duport. Præ- lect. in Theophrast. Cap.* 6.

Ver. 73. Οἷά τε ληϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα.] Οὐκ ἄδοξον ἦν παρὰ τοῖς Παλαιοῖς τὸ ληστεύειν, ἀλλ' ἔνδοξον. *Schol.* Οἱ γὰρ Ἕλληνες τοπάλαι, καὶ τῶν βαρβάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι, καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα, καὶ τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς. Καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις, καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις, ἥρπαζον· καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο· οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον. Δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἠπειρωτῶν τινὲς ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο δρᾷν· καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν, τὰς πύστεις τῶν καταπλεόντων, πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λῃσταί εἰσιν· ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον· οἷς τ' ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι, οὐκ ὀνειδιζόντων. *Thucydid. Lib.* I. sub initio. Similiter et *Sextus Empiricus* · Τό τε λῃστεύειν παρ' ἡμῖν μὲν παράνομον καὶ ἄδικον ἐστὶ, παρὰ δὲ πολλοῖς τῶν βαρβάρων οὐκ ἄτοπον. Φασὶ δὲ ὅτι καὶ εὐκλεὲς τοῦτο οἱ Κίλικες ἐνόμιζον εἶναι, ὡς καὶ τοὺς ἐν λῃστείᾳ τελευτήσαντας τιμῆς ἀξίους εἶναι δοκεῖν· Καὶ ὁ Νέστωρ δὲ παρὰ τῷ Ποιητῇ μετὰ τὸ φιλοφρονήσασθαι τοὺς περὶ τὸν Τηλέμαχον, φησὶ πρὸς αὐτοὺς, " — ἢ μαψι- " δίως ἀλάλησθε, Οἷά τε ληϊστῆρες." Καίτοι εἰ ἄτοπον ἦν τὸ λῃστεύειν, οὐκ ἂν οὕτως αὐτοὺς φιλοφρονησάμενος, διὰ τὸ ὑποπτεύειν μὴ ἄρα τοιοῦτοί τινες εἶεν. *Pyrrhon. Hypotyp. lib.* III. *cap.* 24. Eandem porrò et *Germanis* consuetudinem fuisse testatur *Cæsar* in Commentariis: " Latrocinia nullam habent infamiam, quæ " extra fines cujusque civitatis fiunt." *De Bello Gallico, lib.* VI. § 21.

Ibid. —— ὑπεὶρ ἅλα.] *Scholiastes* et *Eustathius* legunt ὑπὲρ ἅλα. Quod et ferri potest. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— τοί γ' ἀλόωνται.] *Al.* τοί τ' ἀλόωνται.

Ver. 74. —— Ψυχὰς παρθέμενοι.]

Ψυχῆς οὐκ ἀλέγοντες, ἵν' ἄσπετον ὄλβον ἕλωνται. *Dionys.* περιήγησις, *ver.* 712.

Ver. 76. —— αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη Θῆχ'.] Vide ad *Il.* έ, 185.

Ver. 78. — Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.] *Eustathius*, ut suprà ad ά, 95. ita et hîc istud μιν de *Ulysse* accipi posse existimat. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, κλέος εὐρὺ, (" Πα- " τρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι" infrà *ver.* 83.) ἐσθλὸν ἐλέχθη ἐν τῷ, " Ἠδ' ἵνα μιν κλέ- " ος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποις ἔχει." Quæ admodùm inficeta videtur accipiendi ratio; præsertim cùm hîc præcedat illud, " ἵνα μιν " περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο," versu superiori; cúmque Minervam ipsum inducat Poeta, infrà ν', 422. *Ulyssi* dicentem; " Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο. " Κεῖσ' ἐλθών." Vide suprà ad ά, 95, et 284.

Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Εἴρεαι, ὁππόθεν εἰμέν· ἐγὼ δέ κέ τοι καταλέξω.
Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπονηΐου εἰλήλουθμεν,
Πρῆξις δ' ἥδ' ἰδίη, οὐ δήμιος, ἣν ἀγορεύσω.
Πατρὸς ἐμοῦ κλέος εὐρὺ μετέρχομαι, ἤνπου ἀκούσω,
Δίου Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος· ὅν ποτε φασὶν,
Σύν σοι μαρνάμενον, Τρώων πόλιν ἐξαλαπάξαι.
Ἄλλους μὲν γὰρ πάντας, ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον,
Πευθόμεθ', ἧχι ἕκαστος ἀπώλετο λυγρῷ ὀλέθρῳ·
Κείνου δ' αὖ καὶ ὄλεθρον ἀπευθέα θῆκε Κρονίων.
Οὐ γάρ τις δύναται σάφα εἰπέμεν, ὁππόθ' ὄλωλεν·
Εἴθ' ὅγ' ἐπ' ἠπείρου δάμη ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
Εἴτε καὶ ἐν πελάγει μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης.
Τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γοῦναθ' ἱκάνομαι, αἴκ' ἐθέλησθα
Κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴπου ὄπωπας

"O Nestor Nelide, ingens gloria Achivorum;
"Interrogas, unde simus; ego verò tibi enarrabo.
"Nos ex Ithacâ sub-Neio-*sitâ* venimus;
"Negotium autem hoc privatum est, non publicum, quod dicam.
"Patris mei famam ingentem inquiro, sicubi audîero,
"Nobilis Ulyssis magnanimi; quem pridem aiunt,
"Unà tecum pugnantem, Trojanorum urbem evertisse.
"Etenim alios quidem omnes, quotquot cum Trojanis pugnârunt,
"Audivimus, quo-in-loco unusquisque perierit saevâ morte:
"Illius verò etiam mortem incognitam fecit Jupiter.
"Neque enim quisquam potest clarè dicere, ubinam perierit;
"An ille in continenti domitus sit à viris hostilibus,
"An in pelago inter fluctus maris.
"Ideò nunc ad tua genua venio, si velis
"Illius tristem mortem enarrare, sicubi videris

Cæterùm versum hunc in quibusdam Editionibus deesse annotat *Henricus Stephanus*. Necnon verisimile est eum ex *Odyss.* ά, 95. huc irrepsisse.

Ver. 79 et 202. Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν.]

Optime Grajugenûm———.
Æn. VIII, 127.

Ver. 81. —— ὑπονηΐου.] Τῆς ὑπὸ τὸ Νήϊον ὄρος κειμένης. *Schol.* Ὅταν τε οὕτω φῇ· "Ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπονηΐου εἰλήλουθμεν" ἄδηλον, εἴτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηρίτῳ λέγει τὸ Νήϊον εἴτε δ' ἕτερον, ἢ ὄρος ἢ χωρίον. *Strabo Geograph. Lib.* X. *Hesychius*, notante *Barnesio*, exponit: Τόπος δένδρον ἔχων, ἐν οἷς ἱδρύσμενοι τὰς ναῦς. *Al.* ὑπὸ Νηΐου. Vide et infrà ad ί, 21.

Ibid. et *ver.* 89.——— εἰλήλουθμεν. ——— ὄλωλεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et κ', 186. 187.

Ver. 82. Πρῆξις.] Vide suprà ad *ver.* 72. et ad *Il.* ν', 192.

Ibid. —— ἀγορεύσω.] *Al.* ἀγορεύω.

Ver. 86. 87. —— ὅσοι Τρωσὶν πολέμιζον.— ἕκαστος ἀπώλετο.] Vide infrà ad *ver.* 130. 131.

Ver. 88 et 119. —— Κρονίων.] Vide ad *Il.* ά, 265, et 397.

Ver. 91. — Ἀμφιτρίτης.] Τῆς θαλάσσης· λέγεται δὲ οὕτω καὶ ἡ Ποσειδῶνος γυνή. *Schol.*

Ver. 92. Τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γοῦναθ' ἱκάνομαι.]

Ergo eadem supplex venio———.
Æn. VIII, 382.

Ibid. —— αἴκ' ἐθέλησθα.] Ita ex *Il.* σ', 457. edidit *Barnesius*, quod "θέλω non sit "*Homericum*." Sed hoc parvi momenti. *Al.* αἴκε θέλησθα.

Ver. 93.——— ὄπωπας.] Vide ad *Il.* ζ, 124. et ν', 736.

Ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας,
Πλαζομένου· πέρι γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
Μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,
Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
Λίσσομαι, εἴποτέ τοί τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς,
Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον, ὑποστὰς ἐξετέλεσσεν
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλ', ἐπεί μ' ἔμνησας ὀϊζύος, ἣν ἐν ἐκείνῳ
Δήμῳ ἀνέτλημεν μένος ἄσχετοι υἷες Ἀχαιῶν·
Ἠ μὲν ὅσα ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
Πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ', ὅπῃ ἄρξειεν Ἀχιλλεύς·
Ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος

" Oculis tuis, aut alterius orationem audiveris,
" Errantis; valdè enim ipsum aerumnosum peperit mater.
" Neque omninò me veritus blandiaris, neque misertus;
" Sed planè mihi narres, utcunque tibi contigit videre.
" Oro, si unquam tibi pater meus eximius Ulysses,
" Sive dictum, sive factum, pollicitus perfecit
" Populo in Trojanorum, ubi passi estis clades Achivi,
" Horum nunc mihi memor sis, et mihi verum dicas."
Huic autem respondit deindè Gerenius eques Nestor:
" O amice, quoniam me recordari-facis calamitatis, quam in illo
" Populo passi sumus robore indomiti filii Achivorum;
" Sive quaecunque cum navibus per obscurum pontum
" Errantes ad praedam, quacunque duceret Achilles;
" Sive quaecunque circa urbem magnam Priami regis

Ver. 96. 97. Μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο——Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον.] Ita *Io* apud *Æschylum*:

——————εἰ δ' ἔχεις εἰπεῖν ὅ, τι
Λοιπὸν πόνων, σήμαινε· μηδέ μ' οἰκτίσας
Ξύνθαλπε μυθοῖς ψευδέσιν.——————
Prometh. vinct. ver. 684.

ubi et *Scholiastes* hunc *Homeri* locum adducit.

Ver. 97.———ὀπωπῆς.] Θέας, παρὰ τοὺς ὄπας· (*Barnesius* ex MSS. edidit ὦπας·) ἢ φωνῆς, παρὰ τὴν ὄπα. *Schol.* Veriorem esse priorem interpretationem liquet ex *Odyss.* ί, 512. ubi occurrit eadem vox, nec ullus intellectui ambiguo locus;

Χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.

Vide et *ver.* 93. suprà.

Ver. 99. Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον.] Vide ad *Il.* ά, 395.

Ver. 102.—Γερήνιος.] Vide suprà ad *ver.* 68.

Ver. 103.———ἐπεί μ' ἔμνησας.] Ὅτι τὸ, ἐπεὶ, ὡς πολλαχοῦ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἢ ἀναπόδοτον τίθειται κατὰ ἔλλειψιν, ἐν τῷ, "Ὦ "φίλ', ἐπεί μ' ἔμνησας ὀϊζύος" καὶ τὰ ἑξῆς· ἢ μετὰ δέκα στίχους ἀποδίδοται ἐν τῷ, "τίς κεν "ἐκεῖνα Πάντα γε μυθήσαιτο·" ἢ καὶ κατωτέρω αὐτοῦ, ἐν τῷ, (*ver.* 115.) "Οὐδ' εἰ πεντάετες "καὶ ἑξάετες." *Eustath.* Prior, ut opinor, verior accipiendi ratio; scilicet ut sententiæ Apodosis, (*Ego tibi narrabo*, aut aliquid simile,) reticeri intelligatur. Vide ad *Il.* ά, 135

Ibid.———ἣν ἐν ἐκείνῳ Δήμῳ ἀνέτλημεν.] Ὅτι ἀνεπιφθόνως ὁ γέρων Νέστωρ περιαυτολογεῖ, οὐ καταμόνας ἑαυτὸν σεμνύνων, ἀλλ' ἐν τῷ κοινῷ, εἰπὼν οὕτω πως, "Ὦ φίλε, ἐπεί μ' ἔμνησας "ὧν ἐν Τροίᾳ ὑπέστημεν μένος ἄσχετοι Ἀχαιοὶ," καὶ τὰ ἑξῆς. *Eustath.*

Ver. 106. Πλαζόμενοι κατὰ ληΐδ'.] Vide suprà ad *ver.* 73.

Ibid.———ὅπῃ.] *Al.* ὅπῃ.

Ver. 107. Ἠδ' ὅσα καὶ περὶ ἄστυ μέγα Πριάμοιο.]

Μαρνάμεθ', ἐνθάδ' ἔπειτα κατέκταθεν, ὅσσοι ἄριστοι.
Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται ἀρήϊος, ἔνθα δ' Ἀχιλλεὺς,
Ἔνθα δὲ Πάτροκλος, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος,
Ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱὸς, ἅμα κρατερὸς καὶ ἀμύμων,
Ἀντίλοχος, περὶ μὲν θείειν ταχὺς, ἠδὲ μαχητής·
Ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακά· τίς κεν ἐκεῖνα
Πάντα γε μυθήσαιτο καταθνητῶν ἀνθρώπων;
Οὐδ' εἰ πεντάετές γε καὶ ἑξάετες παραμίμνων
Ἐξερέοις, ὅσα κεῖθι πάθον κακὰ δῖοι Ἀχαιοί·
Πρίν κεν ἀνιηθεὶς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκοιο.
Εἰνάετες γάρ σφιν κακὰ ῥάπτομεν ἀμφιέποντες
Παντοίοισι δόλοισι· μόγις δ' ἐτέλεσσε Κρονίων.
Ἔνθ' οὔτις ποτὲ μῆτιν ὁμοιωθήμεναι ἄντην

" Pugnavimus; ibi deindè occisi sunt, quotquot optimi.
" Illic quidem Ajax jacet bellicosus, illic Achilles,
" Illic et Patroclus, diis consiliarius par,
" Illic et meus dilectus filius, simul fortis et eximius,
" Antilochus, supra-modum currendo velox atque pugnator;
" Aliaque multa praeter haec passi sumus mala: Quis illa
" Omnia utique enarraret inter mortales homines?
" Neque si vel quinquennio et sexennio hìc permanens
" Interrogaveris, quot illic passi sunt mala nobiles Achivi.
" Priùs taedio-affectus tuam ad patriam terram perveneris.
" Novennio enim ipsis mala machinati sumus circumvenientes
" Omnigenis dolis: vix tandem finem-dedit Saturnius.
" Ibi nullus unquam prudentiâ aequari contrà

Mitto ea quæ muris bellando exhausta sub altis. *Æn.* XI, 256.

Ver. 109. Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται.]

Sævus ubi Æacidæ telo jacet Hector, ubi ingens
Sarpedon ———————— *Æn.* I, 103.

Δῆλος —— ἐκ πολλῶν τε ἄλλων συντεθεικὼς [Ὅμηρος] ταύτην δευτέραν τὴν ὑπόθεσιν, ἀτὰρ δὴ κἀκ τοῦ λείψανα τῶν Ἰλιακῶν παθημάτων διὰ τῆς Ὀδυσσείας, ὡς ἐπεισόδια τινὰ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου προσεπεισφέρειν, καὶ νὴ Δί' ἐκ τοῦ τὰς ὀλοφύρσεις, καὶ τοὺς οἴκτους, ὡς πάλαι που προεγνωσμένους τοῖς ἥρωσιν ἐνταῦθα προσαποδιδόναι Οὐ γὰρ ἄλλο, ἢ τῆς Ἰλιάδος ἐπίλογος ἐστὶν ἡ Ὀδύσσεια. " Ἔνθα μὲν Αἴας κεῖται ἀρήϊος. " ἔνθα δ' Ἀχιλλεὺς, Ἔνθα δὲ Πάτροκλος, *&c.*" *Longin.* § 9.

Ver. 110. —— ἀτάλαντος.] Vide ad *Il.* β', 627.

Ver. 111. Ἔνθα δ' ἐμὸς φίλος υἱός.]

———— quin occidit unà
Sarpedon mea progenies —. *Æn.* X, 470.

Ver. 112. ——— περὶ μὲν θείειν ταχύς.] Ita legit *Eustathius* vocemque " περὶ" cum θείειν conjungit. *Henricus Stephanus* verò legendum potiùs πέρι, et ad ταχὺς referendum existimat. " Scribens" inquit " περὶ " non πέρι, sequor *Eustathium*, qui præpositionem cum θέειν jungit; —— sed non " malè, imò rectiùs fortassè, πέρι ταχὺς, id " est, περισσῶς ταχὺς θέειν, pro εἰς τὸ θέειν, " vel ἐν τῷ θέειν." Quod et rectiùs videtur.

Ver. 113. ——— τίς κεν ἐκεῖνα Πάντα γε μυθήσαιτο;]

Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicet? ———— *Æn.* II, 361.

Ver. 114. —— καταθνητῶν ἀνθρώπων.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ί, 402. Rectè, ut opinor: sæpè enim hanc phrasin usurpat Poeta. Vide infrà ad ρ', 587. τ', 285. et ύ, 76. *Vulgg.* κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων.

Ver. 115. Οὐδ' εἰ πεντάετές γε καὶ ἑξάετες]

O Dea, si primâ repetens ab origine pergam,
Et vacet annales nostrorum audire laborum,
Ante diem clauso componet vesper Olympo. *Æn.* I, 376.

Ver. 117. —— ἀνιηθείς.] Vide suprà ad β', 289. et ad *Il.* ό, 24.

Ἤθελ', ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς
Παντοίοισι δόλοισι, πατὴρ τεός· εἰ ἐτεόν γε
Κείνου ἔκγονός ἐσσι· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Ἦτοι γὰρ μῦθοί γε ἐοικότες, οὐδέ κε φαίης
Ἄνδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι.
Ἔνθ' ἦτοι εἵως μὲν ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεύς,
Οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐβάζομεν, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ,
Ἀλλ' ἕνα θυμὸν ἔχοντε, νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ
Φραζόμεθ', Ἀργείοισιν ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπήν,
Βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς·
Καὶ τότε δὴ Ζεὺς λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον

"Voluit; nam valdè multùm vincebat nobilis Ulysses
"Omnigenis dolis, pater tuus: siquidem reverà
"Illius filius es; admiratio me tenet aspicientem.
"Profectò enim sermones quidem similes; neque putares
"Virum juniorem eatenùs quidem similia loqui.
"Ibi profectò usque quidem ego et nobilis Ulysses,
"Neque unquam in concione diversum dicebamus, neque in consilio
"Sed eundem animum habentes, mente et prudenti concilio
"Consultabamus, Achivis ut quàm optima fierent.
"At postquam Priami urbem diripuimus excelsam,
"Abivimusque in navibus, deusque dispersit Achivos;
"Et tunc sanè Jupiter tristem in mente molliebatur reditum

Ver. 121. ——— μάλα πολλὸν ἐνίκα δῖος Ὀδυσσεὺς Παντοίοισι δόλοισι.] *Laudi* nimirùm hoc, (uti hîc annotat *Barnesius,*) non *vitio* datum. Ita enim de se ipse *Ulysses*, infrà ί, 19.

Εἶμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει.

Ver. 121. — 127. —— ἐνίκα —— ἐβάζομεν.] Vide ad *Il.* β', 221. et ν', 84.

Ver. 123. —— ἔκγονος.] *Al.* ἔγγονος.

Ver. 127. Οὔτε ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐβάζομεν.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Νέστωρ εἰπὼν (suprà *ver.* 120.) ὡς ἐν Τροίᾳ οὐδεὶς βουλεύεσθαι ἦν ὅμοιος τῷ Ὀδυσσεῖ, καὶ οὕτω πάντων ὑπερεξάρας ἐκεῖνον, ἤδη δὲ καὶ ἑαυτοῦ, ὕστερον λεληθότως ἑαυτὸν εἰς ἶσον ἄδει [ἄγει] τῷ Ὀδυσσεῖ· —— καὶ φησὶν ὅτι ἐγὼ καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν Τροίᾳ "Οὔτε "ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχα βάζομεν, &c." *Eustath.*

Ver. 128. ——— ἕνα θυμὸν ἔχοντε.]

His amor unus erat ——. *Æn.* IX, 182.

Ver. 130. 131. Αὐτὰρ ἐπεῖ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν —— θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιούς.]

——— Postquam alta cremata est
Ilion; et Danaas paverunt Pergama flammas; ——— [ra rapti,
Spargimur, et ventis inimica per æquo-
Fulmina, noctem, imbres, iram cœlique marisque
Perpetimur Danai ———————.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 466. 470.

Quicunque Iliacos ferro violavimus agros,
——————— infanda per orbem
Supplicia, et scelerum pœnas expendimus omnes,
Vel Priamo miseranda manus ——.
Virg. Æn. XI, 255. 257.

Ver. 132. Καὶ τότε δὴ Ζεύς.] "*Et dès ce* "*moment il étoit aisé de voir que Jupiter leur* "*preparoit*, &c. C'est ainsi à mon avis qu'il "faut traduire ce passage. *Jupiter ne com*"*mença pas dès ce moment à preparer aux* "*Grecs un retour funeste, mais ce fut dès ce* "*moment-là qu'on put s'apperçevoir qu'il a*"*voit ce dessein, et qu'il alloit faire tomber* "*sur eux les effets de sa colere.*" *Dacier.* Annotatione satis supervacaneâ; hoc enim, ut opinor, solummodò ait Poeta; *Malorum, quæ Græcis posteà in reditu contigerunt, ibi fuisse principium.*

Ibid. ——— λυγρὸν ἐνὶ φρεσὶ μήδετο νόστον Ἀργείοις.] Ita *Minerva* apud *Euripidem*:

Τοὺς μὲν πρὶν ἐχθροὺς Τρῶας εὐφρᾶναι θέλω,
Στρατῷ δ' Ἀχαιῶν νόστον ἐμβαλεῖν πικρόν.
Troad. ver. 65.

Et *ibid. ver.* 75.

Δύσνοστον αὐτοῖς νόστον ἐμβαλεῖν θέλω.

Ἀργείοις· ἐπεὶ οὔτι νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι,
Πάντες ἔσαν· τῷ σφέων πολέες κακὸν οἶτον ἐπέσπον,
Μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης,
Ἥτ' ἔριν Ἀτρείδῃσι μετ' ἀμφοτέροισιν ἔθηκεν·
Τὼ δὲ καλεσσαμένω ἀγορὴν ἐς πάντας Ἀχαιοὺς
Μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
(Οἱ δ' ἦλθον οἴνῳ βεβαρηότες υἷες Ἀχαιῶν)
Μῦθον μυθείσθην, τοῦ εἵνεκα λαὸν ἄγειραν.
Ἔνθ' ἦτοι Μενέλαος ἀνώγει πάντας Ἀχαιοὺς
Νόστου μιμνήσκεσθαι ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης·
Οὐδ' Ἀγαμέμνονι πάμπαν ἑήνδανε· βούλετο γάρ ῥα
Λαὸν ἐρυκακέειν, ῥέζειν θ' ἱερὰς ἑκατόμβας,

" Argivis: quia nequaquam prudentes neque justi
" Omnes erant; ideoque ipsorum multi malum fatum consecuti sunt,
" Irâ ex perniciosâ Minervae forti-patre-natae,
" Quae contentionem Atridas inter ambos jecit:
" Hi verò convocatis ad concionem omnibus Achivis
" Temerè, neque ut decuerat, ad solem occidentem,
" (Venerunt autem vino gravati filii Achivorum)
" Sermonem proferebant, cujus gratiâ populum congregârant.
" Ibi tum Menelaus jubebat omnes Achivos,
" Reditûs meminisse super lata dorsa maris:
" Neque Agamemnoni omninò placebat: volebat *is* nempè
" Populum detinere, facereque sacras hecatombas,

Ver. 134. —— σφέων.] Pronuntiabatur σφῶν.

Ver. 135. Μήνιος ἐξ ὀλοῆς Γλαυκώπιδος.] Ἐπεὶ Αἴαντα τὸν Λοκρὸν ἐκάλεσαν, [*Barnesius* legendum censet οὐκ ἐκόλασαν,] βιασάμενον ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς Κασάνδραν. *Schol.* Ἦν δὲ μῆνις τῆς Ἀθηνᾶς, ὅτι μὴ ἐκολάσθη κοινῶς ὁ Λοκρὸς Αἴας ἐνυβρίσας τῇ Κασάνδρᾳ κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀθηνᾶς. *Eustath.*

Καί νύ κεν Ἀργεῖοι κίον Ἑλλάδος ἱερὸν οὖδας
Πάντες ἁλὸς κατὰ βένθος ἀκηδέες, εἰ μὴ ἄρα σφι
Κούρη ἐριγδούποιο Διὸς νεμέσησεν Ἀθήνη.
Quint. Calabr. Παραλειπομένων, XIV, 418.

Οὐκ οἶσθ' ὑβρισθεῖσάν με, καὶ ναοὺς ἐμούς;
—— ἡνίκ' Αἴας εἷλκε Κασάνδραν βίᾳ·
Κ' οὐδὲν γ' Ἀχαιῶν ἔπαθεν οὐδ' ἤκουσ' ὑπό.
Euripid. Troad ver. 69.

Nerytiusque Heros à virgine, virgine raptâ
Quam meruit solus pœnam, digessit in [omnes.
Ovid Metamorph. lib. XIV, 468.

———— Pallasne exurere classem
Argivûm, atque ipsos potuit submergere ponto,
Unius ob noxam et furias Ajacis Oïlei?
Virg. Æn. I, 43.

Vide et infrà ad δ', 503.

Ver. 136. Ἥτ'.] *Quæ utique* ——. *Quæ scilicet*——.

Ver. 138. Μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον, ἐς ἠέλιον καταδύντα.] " Veteres matutino tempore conciones habebant; ideò hoc indecentèr factum esse ait Poeta, ut noctu Græci convenerint." *Spondan.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius*: Ἰστέον δὲ ὡς οὐ ψέγει ἁπλῶς ὁ Ποιητὴς τὸ ἐς ἥλιον δύντα ἐπ' ἀγορὰν ἐλθεῖν τοὺς Ἀχαιούς· τοῦτο γὰρ καλῶς ἄν ποτε γένοιτο, κατὰ καὶ τὸ ἐν νυκτὶ, ὡς ἐν πολλαῖς τῶν ἱστοριῶν, καὶ ἐν ταῖς Ὁμηρικαῖς δὲ νυκτηγερσίαις εὕρηται. Οὔκουν, ὡς ἐῤῥέθη, ἐς τὸ πᾶν ἀπαρέσκεται ὁ Ποιητὴς τῇ πρὸς ἑσπέραν ἀγορᾷ, ἀλλ' ὅτι οὐ κατὰ κόσμον ἦλθον, οἴνῳ βεβαρημένοι. Διὸ καὶ ἀκόσμως στασιάσαντες, ἐμερίσθησαν.

Ver. 139. —— βεβαρηότες.] Vide infrà ad ξ, 467. et ad *Il.* β', 314.

Ver. 141. Ἔνθ' ἦτοι Μενέλαος.] Ὁ δ' οὖν Σοφοκλῆς ποιήσας τὸν Μενέλαον ἐκ τῆς Τροίας ἀπαίρειν σπεύδοντα, ἐν τῇ Πολυξένῃ, τὸν δ' Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολειφθῆναι βουλόμενον, τοῦ ἐξιλάσασθαι τὴν Ἀθηνᾶν χάριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον·

" Σὺ δ' αὖθι μίμνων τὴν κατ' Ἰδαίαν χθόνα,
" Ποίμνας Ὀλύμπου συναγαγὼν θυηπόλει."
Strabo, Geograph. Lib. X.

Ver. 144. —— ῥέζειν.] *Al.* ῥέξαι.

Ὡς τὸν Ἀθηναίης δεινὸν χόλον ἐξακέσαιτο·
Νήπιος, οὐδὲ τὸ ᾔδη, ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν·
Οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν ἐόντων.
Ὣς τὼ μὲν χαλεποῖσιν ἀμειβομένω ἐπέεσσιν
Ἔστασαν· οἱ δ' ἀνόρουσαν ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοὶ
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· δίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή.
Νύκτα μὲν ἀέσαμεν, χαλεπὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες
Ἀλλήλοις· (ἐπὶ γὰρ Ζεὺς ἤρτυε πῆμα κακοῖο.)
Ἠῶθεν δ' οἱ μὲν νέας ἕλκομεν εἰς ἅλα δῖαν,
Κτήματά τ' ἐντιθέμεσθα, βαθυζώνους τε γυναῖκας.
Ἡμίσεες δ' ἄρα λαοὶ ἐρητύοντο μένοντες
Αὖθι, παρ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι, ποιμένι λαῶν·
Ἡμίσεες δ' ἀναβάντες ἐλαύνομεν· αἱ δὲ μάλ' ὦκα
Ἔπλεον· ἐστόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.
Ἐς Τένεδον δ' ἐλθόντες, ἐρέξαμεν ἱρὰ θεοῖσιν,
Οἴκαδε ἱέμενοι· Ζεὺς δ' οὔπω μήδετο νόστον,
Σχέτλιος, ὅς ῥ' ἔριν ὦρσε κακὴν ἐπὶ δεύτερον αὖτις.

"Ut Palladis vehementem iram placaret;
"Stultus, neque istud noverat, quòd non persuasurus erat:
"Non enim statim deorum vertitur mens sempiternorum.
"Sic hi quidem asperis vicissim contendentes verbis
"Stabant: surrexerunt verò benè-ocreati Achivi
"Clamore ingenti: bifariàm autem ipsis placebat consilium.
"Per noctem quidem dormivimus, perniciosa mente cogitantes
"Invicem; (in *nos* enim Jupiter parabat damnum mali.)
"Manè autem hi quidem naves deduximus in mare vastum,
"Resque imposuimus, et profundè-succinctas mulieres.
"Dimidia autem proindè pars populi se-continebat manens
"Illic, apud Atridem Agamemnonem, pastorem populorum:
"Dimidia autem conscensis-*navibus* remigabamus; hae autem valdè velociter
"Navigabant; stravit autem deus vastum pontum.
"In Tenedum autem quum advenissemus, fecimus sacra diis,
"Domum *redire* festinantes: Jupiter verò nondum meditabatur reditum,
"Infestus; qui contentionem concitavit malam secundò iterùm.

Ver. 147. Οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος.]

——— Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρένες.
Æschylus Prometh. vinct. 34.

Ver. 149 et 182. Ἔστασαν.] Vide ad *Il.* *μ'*, *55.*

Ver. 151. —— φρεσὶν ὁρμαίνοντες.] Vide ad *Il. ί*, *5.*

Ver. 153. —— ἅλα δῖαν.] *Mare magnum.* Vide infrà ad *ver.* 158.

Ver. 155. —— ἄρα.] Non hîc supervacaneum est istud ἄρα· sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit, *ver.* 150. —— δίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή.

Ver. 158. —— ἐστόρεσεν δὲ θεὸς μεγακήτεα πόντον.] Ἔστρωσεν, γαλήνην ἐποίησεν. *Schol.*

Sternitur æquor aquis —. *Æn.* V, 821.

Ibid. —— μεγακήτεα πόντον.] Non, μεγάλα κήτη ἔχοντα, uti minùs rectè exponit *Scholiastes;* sed *magnum, vastum.* Sic *Il.* *ϑ'*, *222.* et *λ'*, *5.*

Στῆ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ

Item *λ'*, 599.

——— ἐπὶ πρύμνῃ μεγακήτεϊ νηΐ.

Et *φ'*, 22.

Ὡς δ' ὑπὸ δελφῖνος μεγακήτεος ——.

Ver. 161. —— ὅς ῥ'.] *Qui scilicet* ——

Οἱ μὲν ἀποστρέψαντες ἔβαν νέας ἀμφιελίσσας,
Ἀμφ' Ὀδυσῆα ἄνακτα δαΐφρονα ποικιλομήτην,
Αὖτις ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηυσὶν ἀολλέσιν, αἵ μοι ἕποντο,
Φεῦγον, ἐπεὶ γίνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων·
Φεῦγε δὲ Τυδέος υἱὸς ἀρήϊος, ὦρσε δ' ἑταίρους·
Ὀψὲ δὲ δὴ μετὰ νῶϊ κίε ξανθὸς Μενέλαος,
Ἐν Λέσβῳ δ' ἔκιχεν δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντας,
Ἢ καθύπερθε Χίοιο νεοίμεθα παιπαλοέσσης,
Νήσου ἐπὶ Ψυρίης, αὐτὴν ἐπ' ἀριστερ' ἔχοντες,
Ἢ ὑπένερθε Χίοιο, παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.
Ἠτέομεν δὲ θεὸν φῆναι τέρας· αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν
Δεῖξε, καὶ ἠνώγει πέλαγος μέσον εἰς Εὔβοιαν
Τέμνειν, ὄφρα τάχιστα ὑπ' ἐκ κακότητα φύγοιμεν.
Ὦρτο δ' ἐπὶ λιγὺς οὖρος ἀήμεναι· αἱ δὲ μάλ' ὦκα

" Alii quidem aversis iverunt navibus remigio-utrinque-instructis,
" *Qui* circa Ulyssem *erant* regem prudentem varii-consilii,
" Rursùs Atridae Agamemnoni gratificantes.
" Sed ego cum navibus confertis, quae me sequebantur,
" Fugi, quoniam cognoscebam, quòd jam mala meditabatur deus:
" Fugit porrò Tydei filius bellicosus, excivitque socios:
" Serò autem tandem ad nos venit flavus Menelaus,
" In Lesbo verò invenit de longâ navigatione deliberantes,
" An supra Chium iremus asperam,
" Ad insulam Psyriam, ipsam à sinistris habentes;
" An sub Chio, propter ventosum Mimanta.
" Rogabamus autem deum ostendere signum; ille verò nobis
" Ostendit, et jussit pelagus medium in Euboeam
" Secare; ut quàm-celerrimè infortunium effugeremus.
" Orsus est autem stridulus ventus spirare: *naves* verò valdè velocitèr

Ver. 164.——ἐπ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονι ἦρα φέροντες.] Ὀδυσσεὺς δὲ τῷ βασιλεῖ ἐπὶ κακῷ οἰκείῳ χαρίζεται· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ἦρα φέρειν, ὅ ἐστὶ χάριν· ὅπερ ἐπίηρα φασὶν οἱ ὕστερον *Eustath.* Verùm, ut opinor, phrasis hæc " ἐπ' Ἀτρείδῃ——ἦρα φέροντες· ea ipsa est, quam Recentioribus tribuit vir eruditus; scilicet, Ἀτρείδῃ ἐπίηρα φέροντες· eaque non à Recentioribus solis, sed et ab ipso *Homero* alibi usurpata est; Ut *Il.* ά, 572.

Μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων——.

Et *ibid. ver.* 578.

Πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν——.

Ver. 166.—ὃ δὴ κακά.] Vide ad *Il.* ξ', 433.

Ver. 169. Ἐν Λέσβῳ.] Λέσβος νῆσος Τροίας, ἔχουσα πόλεις, Πύῤῥαν, Ἔρεσσον, Μιτυλήνην, Μήθυμναν, Ἄντισσαν *Schol.*

Ver. 170. Ἢ καθύπερθε Χίοιο.] Κεῖται ἡ νῆσος Χίος μέση τῶν Ψυρῶν καὶ τοῦ Μίμαντος. *Schol.* ad *ver.* 171.

Ver. 171. Νήσου ἐπὶ Ψυρίης.] Νησίδιον ἐστὶ λυπρὸν ἀπέχον σταδίους π' τῆς Χίου· ὃ καὶ αἰγιαλὸν ἔχει, ἐν ᾧ ἐστὶ λιμὴν ἐκδεχόμενος ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ταρασσομένας τὰς ναῦς· μέμνηται Δημοσθένης. *Schol.*

Ibid.——αὐτήν.] Τὴν Χίον λέγει. *Schol.*

Ver. 172.——παρ' ἠνεμόεντα Μίμαντα.] Μίμας, ὄρος ἀντικρὺ Χίου τῆς νήσου, ἀπὸ Μίμαντος ἑνὸς τῶν Γιγάντων, ὀνομασθέν. *Schol.* Μεταξὺ δὲ τῶν Ἐρυθρῶν καὶ τοῦ ὑποκειμένου, Μίμας ἐστὶν ὄρος ὑψηλὸν, εὔθηρον, πολύδενδρον. *Strabo, Geograph. Lib.* XIV.

Ver. 174.——πέλαγος μέσον.] Τὴν τούτων μέσην ὁδόν *Schol.*

Ibid.——Εὔβοιαν.] Νῆσον, ἐγγὺς Ἀθηνῶν. *Schol.*

Ver. 176.——λιγύς.] Vide ad *Il.* τ', 350.

Ἰχθυόεντα κέλευθα διέδραμον· ἐς δὲ Γεραιστὸν
Ἐννύχιαι κατάγοντο· Ποσειδάωνι δὲ ταύρων
Πόλλ' ἐπὶ μῆρ' ἔθεμεν, πέλαγος μέγα μετρήσαντες·
Τέτρατον ἦμαρ ἔην, ὅτ' ἐν Ἄργεϊ νῆας ἐΐσας
Τυδείδεω ἕταροι Διομήδεος ἱπποδάμοιο
Ἕστασαν· αὐτὰρ ἔγωγε Πύλονδ' ἔχον· οὐδέ ποτ' ἔσβη
Οὖρος, ἐπειδὴ πρῶτα θεὸς προέηκεν ἀῆναι.
Ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής· οὐδέ τι οἶδα
Κείνων, οἵ τ' ἐσάωθεν Ἀχαιῶν, οἵ τ' ἀπόλοντο,
Ὅσσα δ' ἐνὶ μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισι
Πεύθομαι, ἣ θέμις ἐστὶ, δαήσεαι, οὐδέ σε κεύσω.
Εὖ μὲν Μυρμιδόνας φάσ' ἐλθέμεν ἐγχεσιμώρους,
Οὓς ἄγ' Ἀχιλλῆος μεγαθύμου φαίδιμος υἱός·

"Piscosas vias percurrerunt; et ad Geraestum
"Nocturnae deductae sunt: Neptuno autem taurorum
"Multa femora posuimus, pelagus magnum emensi.
"Quartus dies erat, quando in Argis naves aequales
"Tydidae socii Diomedis equûm-domitoris
"Statuére: ego verò in Pylum cursum-tenui; nec unquam desiit
"Ventus, postquam primùm deus praemisit flare.
"Sic veni, dilecte fili, inscius; neque quicquam scio
"De illis, qui servati sint Achivorum, quique perierint.
"Quaecunque autem in aedibus sedens nostris
"Audivi, ut par est, doceberis; neque te celabo.
"Benè quidem Myrmidonas dicunt redisse hastis-exercitatos,
"Quos duxit Achillis magnanimi praeclarus filius:

Ver. 177.——ἐς δὲ Γεραιστόν.] Γεραιστὸς, λιμὴν Εὐβοίας. *Schol.*

Ibid.——ἐς δὲ Γεραιστὸν Ἐννύχιαι κατάγοντο.] Ἤγουν διὰ μιᾶς νυκτὸς κατέστησαν εἰς τὸν ἐκεῖ λιμένα. *Eustath.* Quod fieri non posse existimans Dna. *Dacier;* Græcos, nocte apud *Lesbum (ver.* 169.) consiliis agitandis traductâ, manè indè discessisse, per totam diem navigâsse, et sub sequentis noctis fine ad Geræstum appulisse conjicit. Porrò neque vox ἐννύχιος sensu, quo hîc accipit *Eustathius*, usquam alibi apud Poetam usurpatur; sed semper, *noctis tempore*, sive *nocturnus*. significat. Vide ad *Il.* λ', 682. 715. et φ', 37. Neque alitèr hîc intellexit *Scholiastes*, qui exponit Ἐωθιναὶ, ὑπὸ νύκτα.

Ver. 179.——μῆρ' ἔθεμεν.] *Al.* μηρί' ἔθεμεν· "Quam lectionem," inquit *Barnesius*, "sunt qui defendunt, per συνεκφώνησιν contrahentes duas breves in unam longam." Sed nihil opus. Nam, ut rectè annotat vir idem eruditus, alibi apud Homerum occurrunt μῆρ' et μηρὰ. Vide infrà ad μ', 364. et ad ν', 26. Item ad *Il.* ά 464. et β', 427.

Ver. 180.——νῆας ἐΐσας.] Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 181. Τυδείδεω.] Pronuntiabatur Τυδείδω. Vide ad *Il.* ά, 1. et β', 811.

Ver. 184. Ὣς ἦλθον, φίλε τέκνον, ἀπευθής.] Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἐπίτηδες ἀναρτᾷ κατὰ τοὺς Παλαιοὺς τὸν λόγον ὁ Ποιητὴς ἐπὶ Νέστορος, ἵνα τὰ λοιπὰ δι' ἄλλου χωρίου δηλώσῃ· τὸ γὰρ ἑνὶ ἀνθρώπῳ πάντων φασὶ τῶν περὶ τὸν νόστον τὴν ἐμπειρίαν περιθεῖν, οὐ πιθανόν· ἐν μέρει δὲ δηλουμένων, ἀξιόπιστον γίνεται τὸ πᾶν. *Eustath.*

Ibid.——φίλε στέκνον.] Ἤτοι πρὸς τὸ σημαινόμενον ἀπήντησε φίλος· τὸ γὰρ τέκνον [Ita ex *Aloysii* MS. edidit *Barnesius* pro vulgato φίλος γὰρ τὸ τέκνον] οὐδέτερον· ἢ πρὸς τὸ συνώνυμον τὸ παῖς. *Schol.* Prior (ut opinor) verior accipiendi ratio. Vide infrà ad λ', 90. 91.

Ver. 188. Εὖ μὲν Μυρμιδόνας.] Οἱ νεώτεροι τὸν Νεοπτόλεμον εἰς τὴν Ἤπειρον ἐλθεῖν λέγουσι. *Schol.*

Ibid.——ἐγχεσιμώρους.] Ἐγχεσίμωροι δὲ, ὡς καὶ ἐν Ἰλιάδι, οἱ αἰχμηταί· οἱ περὶ ἔγχη μεμορημένοι, ὅ ἐστι κακοπαθοῦντες. *Eustath.* Vide ad *Il.* δ', 242.

Ver. 189.——Ἀχιλλῆος μεγαθύμου φαίδιμος υἱός.] *Neoptolemus.*

Εὖ δὲ Φιλοκτήτην, Ποιάντιον ἀγλαὸν υἱόν·
Πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους,
Οἳ φύγον ἐκ πολέμου, πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπηύρα.
Ἀτρείδην δὲ καὶ αὐτοὶ ἀκούετε, νόσφιν ἐόντες,
Ὥς τ' ἦλθ', ὥς τ' Αἴγισθος ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον.
Ἀλλ' ἤτοι κεῖνος μὲν ἐπισμυγερῶς ἀπέτισεν·
Ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι
Ἀνδρός· ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐτίσατο πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
Καὶ σὺ, φίλος, (μάλα γάρ σ' ὁρόω καλόν τε μέγαν τε)
Ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.
　Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,
Καὶ λίην κεῖνος μὲν ἐτίσατο, καί οἱ Ἀχαιοὶ
Οἴσουσι κλέος εὐρὺ, καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδήν.
Αἲ γὰρ ἐμοὶ τοσσήνδε θεοὶ δύναμιν παραθεῖεν
Τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς,
Οἵτε μοι ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται

" Benè etiam Philocteten, Poeantis illustrem filium:
" Omnes porrò Idomeneus in Cretam duxit socios,
" Qui fugerunt ex bello: pontus nempè ei nullum abstulit.
" Atridem verò et ipsi auditis, quanquam procul sitis,
" Utque venit, utque Aegisthus *ei* molitus est tristem mortem.
" Sed sanè ille quidem gravitèr luit:
" Adeò bonum, et filium interempti relictum esse
" Viri; quoniam et ille ultus est parricidam,
" Aegisthum dolosum, qui ei patrem inclytum interfecerat.
" Et tu, amice, (valdè enim te video pulchrumque magnumque)
" Fortis sis; ut aliquis tibi, et posterorum benè dicat."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" O Nestor Nelide, magna gloria Achivorum,
" Et abundè ille quidem ultus est, et ei Achivi
" Deferent gloriam amplam, et posteris praeconium.
" Utinam enim mihi tantam dii vim dedissent
" Ad ulciscendos procos ob injuriam molestam,
" Qui me contumeliâ-afficientes perniciosa machinantur.

Ver. 194. Ὥς τ' ἦλθ', ὥς τ' Αἴγισθος.] Vida infrà *ver.* 263. et δ', 521.

Ver. 195. 197. 203. 206. 216. —— ἀπέτισεν —— ἐτίσατο —— Τίσασθαι —— ἀποτίσεται. Vide ad *Il.* ί, 508. et ό, 116.

Ver. 196. Ὡς ἀγαθὸν καὶ παῖδα καταφθιμένοιο λιπέσθαι.] Ita *Iliad.* ξ', 484.

—————— τῷ καί κέ τις εὔχεται ἀνὴρ,
Γνωτὸν ἐνὶ μεγάροις ἄρεως ἀλκτῆρα λιπέσθαι.

Ibid. —— καταφθιμένοιο.] Vide ad *Il* β', 43.

Ver. 197. —— κεῖνος.] *Orestes.* Vide infrà *ver.* 306. 308.

Ver. 204. —— ἐσσομένοισιν ἀοιδήν.] *Al.* ἐσσομένοισι πύθεσθαι.

Ver. 205. Αἲ γάρ.] Vide ad *Il.* ί, 22. et ή, 132.

Ibid. —— τοσσήνδε.] Vide ad *Il.* ύ, 357.

Ver. 206. Τίσασθαι μνηστῆρας ὑπερβασίης ἀλεγεινῆς.] Τὸ δὲ, "ὑπερβασίας ἀλεγεινῆς," ἀντίπτωσις ἐστί· τὸ γὰρ ὀρθὸν ἦ, "Τίσασθαι μνηστήρων ὑπερβασίαν." *Eustath.* Atqui id multò languidiùs esset dictum.

Ver. 207. Οἵτε.] *Qui scilicet.* ———

Ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον,
Πατρί τ' ἐμῷ καὶ ἐμοί· νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ὦ φίλ', ἐπειδὴ ταῦτά μ' ἀνέμνησας καὶ ἔειπες,
Φασὶ μνηστῆρας σῆς μητέρος εἵνεκα πολλοὺς
Ἐν μεγάροις, ἀέκητι σέθεν, κακὰ μηχανάασθαι.
Εἰπέ μοι, ἠὲ ἑκὼν ὑποδάμνασαι, ἦ σέ γε λαοὶ
Ἐχθαίρουσ' ἀνὰ δῆμον, ἐπισπόμενοι θεοῦ ὀμφῇ.
Τίς δ' οἶδ', εἴ κέ ποτέ σφι βίας ἀποτίσεται ἐλθὼν,
Ἢ ὅγε μοῦνος ἐὼν, ἢ καὶ σύμπαντες Ἀχαιοί;
Εἰ γάρ σ' ὣς ἐθέλοι φιλέειν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς τότ' Ὀδυσσῆος περικήδετο κυδαλίμοιο,
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε' Ἀχαιοί.
(Οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ φιλεῦντας,
Ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.)
Εἴ σ' οὕτως ἐθέλοι φιλέειν, κήδοιτό τε θυμῷ,
Τῷ κέν τις κείνων γε καὶ ἐκλελάθοιτο γάμοιο.

" Sed non mihi hujusmodi destinârunt dii felicitatem,
" Patrique meo et mihi; nunc autem opus-est pati omnino."
Huic autem respondit deindè Gerenius eques Nestor:
" O amice, quandoquidem haec me recordari-fecisti, et locutus es,
" Aiunt procos, tuam matrem propter, multos
" In aedibus, te invito, mala machinari.
" Dic mihi, an lubens vinceris, an te cives
" Odio-habent publicè, sequentes dei oraculum?
" Quis scit, an aliquandò eorum violentiam ulciscatur reversus,
" Sive ipse solus existens, sive et universi Achivi?
" Si enim te sic vellet amare caesia-oculis Minerva,
" Quemadmodum Ulyssis quondam supra-modum-curam-habuit gloriosi,
" Populo in Trojanorum, ubi passi sumus dolores Achivi.
" (Non enim unquam vidi usque-adeò deos manifestè amantes.
" Quemadmodum illi manifestè astitit Pallas Minerva.)
" Si te adeò vellet amare, curareque in animo,
" Tum quispiam illorum utique oblivisceretur nuptiarum."

Ver. 209. —— νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.]

Quod sors feret, feremus æquo animo —. *Terent. Phorm. Act.* I. *Scen.* ii. *ver.* 88.

Ver. 210 et 253. —— Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad *ver.* 68. et ad *Il.* ά, 175.

Ver. 211. —— ἔειπες.] *Al.* ἔειπας. Quod idem.

Ver. 217. Ἢ ὅγε μοῦνος ἐών.] De istius, ὅγε, venustate, vide suprà ad β', 327. et ad *Il.* γ', 409.

Ver. 218. 221. 223. —— φιλέειν —— φιλεῦντας —— φιλέειν.] Vide ad *Il.* ύ, 304.

Ver. 219. —— περικήδετο.] *Al.* πέρι κήδετο.

Ver. 220. Δήμῳ ἐνὶ Τρώων.] Vide suprà ad ά, 103.

Ver. 222. Ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* κ', 278.

Ver. 223. —— οὕτως ἐθέλοι.] *Al.* οὕτως γ' ἐθέλοι· et οὕτω γ' ἐθέλοι.

Ver. 224. Τῷ κέν τις κείνων.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, τὶς, πολλάκις οὐχ ἕνα δηλοῖ ἁπλῶς, ἀλλὰ πάντας, ληφθὲν ἀντὶ τοῦ, εἷς ἕκαστος. Οὕτως παρὰ Σοφοκλεῖ λέγουσιν ὁ χορὸς οἱ Σαλαμίνιοι, (*Ajax, ver.* 245. 247.) ὡς νῦν καιρὸς "τινὶ "ποδοῖν κλοπὰν ἀρέσθαι" ἤγουν ἄρτι καιρὸς ἡμῖν φυγεῖν λάθρα. Οὕτω κἀνταῦθα ἐκλελάθοιτο τὶς γάμου· ὅ ἐστιν ἕκαστος τῶν μνηστήρων. *Eustath.*

Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ὦ γέρον, οὔπω τοῦτο ἔπος τελέεσθαι ὀΐω·
Λίην γὰρ μέγα εἶπες· ἄγη μ' ἔχει· οὐκ ἂν ἔμοιγε
Ἐλπομένῳ τὰ γένοιτ', οὐδ' εἰ θεοὶ ὣς ἐθέλοιεν.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τηλέμαχε, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι.
Βουλοίμην δ' ἂν ἔγωγε καὶ ἄλγεα πολλὰ μογήσας,
Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι,
Ἢ ἐλθὼν ἀπολέσθαι ἐφέστιος, ὡς Ἀγαμέμνων
Ὤλεθ', ὑπ' Αἰγίσθοιο δόλῳ καὶ ἧς ἀλόχοιο.
Ἀλλ' ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοΐϊον οὐδὲ θεοί περ
Καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν, ὁππότε κεν δὴ
Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλησι τανηλεγέος θανάτοιο.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
"O senex, nunquam hunc sermonem perfectum iri existimo:
"Nimis enim magnum dixisti; stupor me tenet; non mihi
"Speranti ea contingerent, neque si dii sic vellent."
Hunc verò rursùs allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
"Telemache, quale tibi dictum effugit septum dentium?
"Facilè Deus, si quidem voluerit, etiam è-longinquo virum servaverit.
"Mallem verò ego etiam dolores multos passus
"Domum redire, et reditûs diem videre,
"Quàm reversus perire propriâ-in-domo; uti Agamemnon
"Periit, Aegisthi dolo et suae uxoris.
"Verùm enimverò mortem omnibus-aequè-gravem neque dii ipsi
"Etiam ab amato viro possunt arcere, quandocunque tandem
"Fatum perniciosum corripuerit longum-somnum-adferentis mortis."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:

Ver. 227. ——— οὐκ ἂν ἔμοιγε.] *Al.* οὐδ' ἂν ἔμοιγε.

Ver 230. Τηλέμαχε, ποῖον.] Edidit *Barnesius* de suo, Τηλέμαχος, ποῖον. Minùs rectè. Vide ad *Il.* α', 51.

Ver. 231. Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι.] *Ita Æschylus:*

——— κλύει δὲ καὶ πρόσωθεν ὢν θεός.
Eumenid. ver. 297.

Nec dissimiliter de Diis *Oppianus:*

Τηλόθεν ἐγγὺς ἐόντες ———.
Halieutic. Lib. II. *ver.* 8.

Ver. 236. Ἀλλ' ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοΐϊον] Τὸν ὁμοίως ἐπι πάντας κατὰ φύσιν ἐρχόμενον. *Schol.* Ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ Ποιητὴς πανταχοῦ τὸ Ὁμοΐϊον ἐπὶ τοῦ φαύλου λαμβάνει· οἷον ——— "Ἀλλά σε γῆρας τείρει ὁμοΐϊον·" καὶ, "Ἀλλ' "ἤτοι θάνατον μὲν ὁμοΐϊον, οὐδὲ θεοί περ Καὶ "φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν." *Schol.* ad *Il.* δ', 315.

Ibid. ——— θάνατον μὲν ——— οὐδὲ θεοί περ Καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δύνανται ἀλαλκέμεν.]

Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum.
Horat. Carm. lib. IV. *Od.* vii. 35.

Ver. 237. ——— ὁππότε κεν δὴ Μοῖρ' ὀλοὴ καθέλησι τανηλεγέος θανάτοιο.]

Stat sua cuique dies ———.
Æn. X, 467.

Ὁππότε πρῶτα θάνωμες, ἀνάκοοι ἐν χθονὶ κοίλᾳ
Εὕδομες εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα νήγρετον ὕπνον. *Mosch. Idyll.* III, 108.

"Stat quidem terminus nobis, ubi illum "inexorabilis fatorum necessitas fixit." *Senec. Epist.* 101.

Ibid. ——— ὁππότε κεν δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433, et 504.

Μέντορ, μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, κηδόμενοί περ·
Κείνῳ δ' οὐκ ἔτι νόστος ἐτήτυμος, ἀλλά οἱ ἤδη
Φράσσαντ' ἀθάνατοι θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν.
Νῦν δ' ἐθέλω ἔπος ἄλλο μεταλλῆσαι καὶ ἔρεσθαι
Νέστορ'· ἐπεὶ περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων·
Τρὶς γὰρ δή μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν·
Ὥς τέ μοι ἀθανάτοις ἰνδάλλεται εἰσοράασθαι.
Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἔνισπε,
Πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων;
Ποῦ Μενέλαος ἔην; τίνα δ' αὐτῷ μήσατ' ὄλεθρον
Αἴγισθος δολόμητις; ἐπεὶ κτάνε πολλὸν ἀρείω.
Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ, ἀλλά πη ἄλλῃ

" Mentor, ne ampliùs haec disseramus, moesti licèt:
" Illi verò non ampliùs reditus verus, sed ei jam
" Moliti sunt immortales mortem et fatum atrum.
" Nunc verò volo rem aliam inquirere et interrogare
" Nestorem, quoniam novit jura et prudentiam prae aliis:
" Ter enim jam ipsum dicunt imperâsse saeculis virorum,
" Adeò mihi immortalibus similis-videtur aspectu.
" O Nestor Nelide, tu verò verum dic:
" Quomodo mortuus est Atrides latè-imperans Agamemnon?
" Ubi Menelaus erat? Quam verò illi machinatus est mortem
" Aegisthus dolosus? quoniam occidit se multò praestantiorem.
" Annon in Argo erat Achaïco *Menelaus?* an alicubi alibi

Ver. 240. —— μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα.] Vulgati habent λεγοίμεθα. *Barnesius* verò ex uno MS. et ex *Edit. Vet.* edidit λεγώμεθα. Quod et Homero usitatius. Vide infrà ad ν', 296. item ad *Il.* ν', 292. et ύ, 244. *Eustathius* tamen hîc in commentario λεγοίμεθα legit.

Ver. 242. —— θάνατον καὶ κῆρα μέλαιναν.] Vide infrà ad ύ, 241.

Ver. 245. Τρὶς γὰρ δή μιν φασὶν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν.]

Τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
Ἐφθίαθ', οἵ οἱ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἄνασσεν.
Iliad. ά, 250.

Ver. 247. 248. Ὦ Νέστορ —— Πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης, &c.] Τοῖς δὲ πρεσβύταις, κἂν μηδὲν ἡ διήγησις ᾖ προσήκουσα, πάντως οἱ ἐρωτῶντες χαρίζονται καὶ κινοῦσι βουλομένους "Ὦ Νέστορ "Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἔνισπε, Πῶς ἔθαν' "Ἀτρείδης; —— Ποῦ Μενέλαος ἔην; —— Ἦ "οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ;" πολλὰ ἐρωτῶν ἅμα καὶ πολλῶν λόγων ἀφορμὰς προσιέμενος· οὐχ' ὥσπερ ἔνιοι, συστέλλοντες εἰς τὸ ἀναγκαῖον αὐτὸ, καὶ συνελαύνοντες τὰς ὑποκρίσεις, ἀφαιροῦνται τῆς γεροντικῆς διατριβῆς τὸ ἥδιστον. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 1. " Si verò " et senex præsens est; habes occasionem " quâ plurimum illi contulisse videaris, si " eum interroges vel quæ ad illum omninò " non pertinent: est enim huic ætati loqua- " citas familiaris. Hæc sciens Homerus, " quandam congeriem simul interrogatio- " num Nestori fecit offerri:

" Ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, σὺ δ' ἀληθὲς ἔνισπε·
" Πῶς ἔθαν' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων;
" Ποῦ Μενέλαος ἔην; ————————.
" Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ; ————.

" Tot loquendi semina interrogando con- " gessit, ut pruritum senectutis expleret. " Et Virgilianus Æneas, gratum se ad " omnia præbens Evandro, varias illi (*Æn.* " VIII, 311.) narrandi occasiones minis- " trat. Neque enim de unâ re aut alterâ " requirit,

" ———— *sed singula lætus*
Exquiritque, auditque virûm monumenta
" *priorum.*

" Et Evander consultationibus captus sci- " tis quàm multa narraverit." *Macrob. lib.* VII. *cap.* 2.

Ibid. —— εὐρυκρείων.] Vide ad *Il.* ά, 102.

Ver. 251. Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαιϊκοῦ;] Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἰκῆσαι τὴν Λακωνικήν· τοσοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν, ὥστε

Πλάζετ' ἐπ' ἀνθρώπους, ὁ δὲ θαρσήσας κατέπεφνεν;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Τοίγαρ ἐγώ τοι, τέκνον, ἀληθέα πάντ' ἀγορεύσω.
Ἤτοι μὲν τόδε κ' αὐτὸς ὀΐεαι, ὥς κεν ἐτύχθη·
Εἰ ζώοντ' Αἴγισθον ἐνὶ μεγάροισιν ἔτετμεν
Ἀτρείδης, Τροίηθεν ἰὼν, ξανθὸς Μενέλαος·
Τῷ κέ οἱ οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν,
Ἀλλ' ἄρα τόν γε κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν
Κείμενον ἐν πεδίῳ ἑκὰς ἄστεος· οὐδέ κέ τίς μιν
Κλαῦσεν Ἀχαιϊάδων· μάλα γὰρ μέγα μήσατο ἔργον.
Ἡμεῖς μὲν γὰρ κεῖθι πολέας τελέοντες ἀέθλους
Ἥμεθ'· ὁ δ' εὔκηλος μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο

" Errabat apud homines, ille verò sumpto-animo interfecit ?"
Huic autem respondit deinde Gerenius eques Nestor :
" Profectò ego tibi, fili, vera omnia dicam.
" Sanè quidem hoc ipse suspicêris, quemadmodum evenerit :
" Si viventem Aegisthum in aedibus deprehendisset
" Atrides, è Trojâ profectus, flavus Menelaus ;
" Sanè ei neque mortuo fusilem terram superfudissent,
" Sed certè canesque et aves comedissent
" Jacentem in campo procul ab urbe ; neque ulla ipsum
" Deplorâsset Achivarum : valdè enim ingens molitus est facinus.
" Nos etenim illic [*in Trojâ*] multa obeuntes certamina,
" Sedebamus : ille verò securus in secessu Argi equos-pascentis

---

τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος λεγομένην, τότε Ἀχαϊκὸν Ἄργος λεχθῆναι· καὶ οὐ μόνον γε τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι· τὸ γοῦν τοῦ Ποιητοῦ, " Ποῦ Μενέλαος ἔην ; " —— Ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαϊκοῦ ;——" δέχονται τινὲς οὕτως· Ἦ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ; *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Et paulò inferiùs ; Τὴν γοῦν ὁμωνυμίαν τοῖς ἐπιθέτοις διαστέλλεται· τὴν μὲν Θετταλίαν Πελασγικὸν Ἄργος καλῶν· —— τὴν δὲ Πελοπόννησον —— " Ἦ " οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαϊκοῦ ;" σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν.

Ibid. —— Ἀχαιϊκοῦ.] *Al.* Ἀχαϊκοῦ.

Ver. 258. ——— οὐδὲ θανόντι χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν.]

Ὡς οὔτις ἀμφὶ σῶμ' ὑγρὰν θήσει κόνιν.
Euripid. Phœniss. ver. 1658.

Ἐστὶν [νόμος] ἐπὶ τοῖς ἱεροσύλοις καὶ προδόταις, ἐάν τὶς ἢ τὴν πόλιν προδιδῷ, ἢ τὰ ἱερὰ κλέπτῃ, κριθέντα ἐν δικαστηρίῳ, ἂν καταγνωσθῇ, μὴ ταφῆναι ἐν τῇ Ἀττικῇ. *Xenophon.* Ἑλληνικῶν, *lib.* I. haud longè à fine.

Ver. 259. —— ἄρα.] *Ut cadaveribus insepultis fieri solet* ——.

Ibid. ——— κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατέδαψαν]

——— canibus data præda Latinis,
Alitibusque jaces ——. *Æn.* IX, 485.

Ver. 260. ——— ἑκὰς ἄστεος.] *Al.* ἑκὰς Ἄργεος. Minùs rectè.

Ver. 262. Ἡμεῖς μὲν γάρ.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantèr reticetur : " *At res* " *aliter accidit, Nos ENIM, &c.*" Vide ad *Il.* ἑ, 22.

Ibid. ——— πολέας.] Enuntiabatur ac si scriptum esset πολεῖς.

Ver. 263. —— ὁ δ' εὔκηλος μυχῷ Ἄργεος.] Ad hunc locum citat ex *Ovidio Spondanus* ;

" Quæritur Ægisthus quare sit factus a-
" dulter ?
" In promptu causa est, desidiosus erat.
" Pugnabant alii tardis apud Ilion armis,
" Quò tulerat vires Græcia tota suas.
" Sive operam bellis vellet dare, nulla
" gerebat,
" Sive foro, vacuum litibus Argos erat.
" Quod potuit, fecit ; nè nil ageretur, a-
" mavit.
" Sic venit ille puer, sic puer ille manet.
[*Ovid. de Remed. Amor. ver.* 161. 168.

Ubi notandum versus 161. 164. 167. paulò alitèr, quàm hîc citantur, legi.] " Hic " ergò Ægisthus, (inquit idem *Spondanus*)

Πόλλ' Ἀγαμεμνονέην ἄλοχον θέλγεσκ' ἐπέεσσιν·
Ἡ δ' ἤτοι τοπρὶν μὲν ἀναίνετο ἔργον ἀεικὲς
Δῖα Κλυταιμνήστρη, (φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσι·
Πὰρ γὰρ ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνὴρ, ᾧ πόλλ' ἐπέτελλεν
Ἀτρείδης, Τροίηνδε κιὼν, εἴρυσθαι ἄκοιτιν.)
Ἀλλ' ὅτε δή μιν μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι,
Δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην,
Κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι·
Τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε.

" Multùm Agamemnoniam uxorem demulcebat verbis
" Et sanè primò quidem abnuebat facinus indignum
" Nobilis Clytaemnestra; (mente enim utebatur bonâ:
" Aderat enim et cantor vir, cui plurimùm mandabat
" Atrides, ad Trojam proficiscens, servare uxorem.)
" Sed cùm jam ipsum [*Aegisthum*] fatum deorum irretivit ut-domaretur,
" Tum verò cantorem quidem ductum in insulam desertam,
" Dereliquit avibus capturam et praedam fieri;
" Ipsam verò volens volentem duxit suam in domum.

" cùm ad bellum Trojanum non esset profectus, proindè otiosam vitam viveret, in hoc impium facinus delapsus est; quod indicat Nestor, cùm ait; Nos quidem apud Trojam variis exercebamur certaminibus et præliis, quibus omnis libidinum ansa præcidi solet: at hic Ægisthus nullis negotiis implicitus, facilè Clytæmnestræ pudicitiam attentavit." Verùm, ut opinor, vox "εὔκηλος" non tam desidiosum *Ægisthum* indicat; sed eam potiùs habet vim; nempè *Ægistho*, absentibus Atridis, Clytæmnestræ liberè et sine metu ambiendæ copiam esse datam. Vide infrà ad ξ', 479. et ad *Il.* ά, 554.

Ibid. ——— μυχῷ Ἄργεος.] Τῷ ἐσωτάτῳ μέρει τοῦ Ἄργους. *Schol.*

——————— vasto submota recessu.
Æn. VIII, 193.

Ver. 264. ——— θέλγεσκ'.] Vide ad *Il.* β'. 221. et ν', 84.

Ver. 266. ——— φρεσὶ γὰρ κέχρητ' ἀγαθῇσι.] Ἐν μὲν οὖν τούτοις τῇ φρονήσει τὴν τοῦ σωφρονεῖν αἰτίαν ἀποδίδωσιν. *Plutarch. de audiend. Poetis.*

Ver. 267. Πὰρ γὰρ ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνήρ.] Τὸ γὰρ ἀρχαῖον οἱ ἀοιδοὶ φιλοσόφων τάξιν ἐπεῖχον. *Schol.* Σῶφρον δέ τι ἦν τὸ τῶν ἀοιδῶν γένος, καὶ φιλοσόφων διάθεσιν ἐπέχον. Ἀγαμέμνων γοῦν τὸν ἀοιδὸν καταλείπει τῇ Κλυταιμνήστρᾳ φύλακα, καὶ παραινετῆρα τινά· ὃς πρῶτον μὲν ἀρετὰς γυναικῶν διερχόμενος, ἐνέβαλλε τινὰ φιλοτιμίαν εἰς καλοκαγαθίαν· εἶτα διατριβὴν παρέχων ἡδεῖαν, ἀπεπλάνα τὴν διάνοιαν φαύλων ἐπινοιῶν. Διὸ Αἴγισθος οὐ πρότερον διέφθειρε τὴν γυναῖκα, πρὶν τὸν ἀοιδὸν ἀποκτεῖναι, ἐν νήσῳ ἐρήμῃ. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 12. Καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς ἀοιδοὺς σωφρονιστὰς εἴρηκε, καθάπερ τὸν τῆς Κλυταιμνήστρας φύλακα, " ——— Ὧ πόλλ' ἐπέτελλεν Ἀτρείδης, Τροίηνδε κιὼν, εἴρυσθαι ἄκοιτιν." Τόν τε Αἴγισθον οὐ πρότερον αὐτῆς περιγενέσθαι, πρὶν ἢ " Τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ἐς νῆσον ἐρήμην, " Κάλλιπε· τὴν δ' ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε." *Strabo, Geograph. lib.* I.

Ver. 269. Ἀλλ' ὅτε δή μιν μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι.] Tres hujus loci accipiendi rationes affert *Eustathius.* " Ἢ γὰρ λέγει, ὅτι μοῖρα ἦν θανεῖν τὸν ἀοιδόν· ἢ, ὅτι ἐχρῆν ἀποθανεῖν τὸν Αἴγισθον· ἢ, ὅτι μοῖρα ἦν, τὴν Κλυταιμνήστρην ὑπὸ τῷ Αἰγίσθῳ γενέσθαι· ὃ καὶ κρεῖττον διὰ τὸ, δαμῆναι· ἀφ' οὗ καὶ ὁ γάμος γίνεται, δάμος τὶς ὤν. Postremam harum expositionum in versione secutus est *Barnesius*, Mihi verò secunda verior videtur explicatio; scilicet ut hoc de *Ægistho* intelligatur; tum quia hoc modo aptiùs congruet id quod sequitur. " Δὴ τότε τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ——. " Τὴν δ' ἐθέλων ἐθέλουσαν, *&c.*" tum quia hæc mihi vocum " μοῖρα" et " δαμῆναι" magis propria videtur significatio:

Ὤ μοι ἐγὼν, ὅτε μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
Μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι.
Iliad. π', 433.

Ὦ φίλοι, εἰ καὶ μοῖρα παρ' ἀνέρι τῷδε δαμῆναι, ρ', 421.

Ver. 271. Κάλλιπεν οἰωνοῖσιν ἕλωρ.]

Alitibus linquêre feris —. *Æn.* X, 559.

Vide et suprà ad *ver.* 259. Cæterùm no-

Πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε, χρυσόν τε
Ἐκτελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.
Ἡμεῖς μὲν γὰρ ἅμα πλέομεν Τροίηθεν ἰόντες,
Ἀτρείδης καὶ ἐγὼ, φίλα εἰδότες ἀλλήλοισιν·
Ἀλλ' ὅτε Σούνιον ἱρὸν ἀφικόμεθ', ἄκρον Ἀθηνῶν,
Ἔνθα κυβερνήτην Μενελάου Φοῖβος Ἀπόλλων
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνεν,
Πηδάλιον μετὰ χερσὶ θεούσης νηὸς ἔχοντα,
Φρόντιν Ὀνητορίδην, ὃς ἐκαίνυτο φῦλ' ἀνθρώπων
Νῆα κυβερνῆσαι, ὁπότε σπέρχοιεν ἄελλαι.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κατέσχετ', ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
Ὄφρ' ἕταρον θάπτοι, καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερίσειεν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖνος, ἰὼν ἐπὶ οἴνοπα πόντον

" Multa autem femora adolebat deorum super sacra altaria;
" Multaque donaria suspendit, textiliaque, aurumque,
" Perfecto magno opere, quod nunquam sperâsset in animo.
" Nos quidem simul navigabamus à Trojâ profecti,
" Atrides [*Menelaus*] et ego, amicè affecti invicem:
" Sed cùm ad Sunium sacrum pervenissemus, promontorium Athenarum,
" Illic gubernatorem Menelaï Phoebus Apollo
" Suis mitibus telis aggrediens occidit,
" Clavum in manibus currentis navis tenentem,
" Phrontin Onetoridem, qui vincebat genus hominum
" In nave gubernandâ, quoties ingruebant procellae.
" Sic ille quidem illic detentus est, deproperans licèt iter,
" Ut socium sepeliret, et inferias *ei* ferret.
" Sed quando jam et ille, profectus super obscurum pontum

tandum versum hunc et sequentem apud *Strabonem* (loco suprà ad *ver.* 267. citato) in unum contractos, hoc modo;

Κάλλιπε· τὴν δ' ἐθέλουσαν ἀνήγαγεν ὅνδε δόμονδε.

" Sed in vet. Cod. (inquit *Casaubonus* in an-
" notationibus ad eundem *Strabonis* locum)
" locus ita legebatur ut extat apud Poetam.

Ver. 274. Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν.] Ἀγάλματα δὲ παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον, τὰ ξόανα· παρὰ δὲ τῷ Ποιητῇ, πᾶν ᾧ τὶς ἀγάλλεται· ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανεῖται. Διὸ εἰπὼν ἀγάλματα, ἐπάγει " ὑφάσματά τε χρυσόν τε." *Eustath.* Sic infrà *ver.* 438. *hujus libri*;

——— ἵν' ἄγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδοῦσα.

Et δ', 601.

————— ἀλλά τοι αὐτῷ
Ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα —————.

Ver. 275.——— ἔλπετο.] Edidit *Barnesius* ἤλπετο, nullâ idoneâ ratione.

Ver. 278.— Σούνιον.] Ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς. *Schol.*

Ver. 279.——— Φοῖβος Ἀπόλλων.] Vide ad *Il.* ά, 43 et 75.

Ver 280. Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατέπεφνε.] Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ τοὺς τῶν ἀνδρῶν αἰφνιδίους θανάτους Ἀπόλλωνι ἀνατίθησιν· ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς, Ἀρτέμιδι τοὺς τῶν γυναικῶν· ὅ ἐστιν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ. *Eustath.* Vide ad *Il.* τ', 59. et ώ, 605. 606. item infrà ad ό, 409.

Ibid.——— ἀγανοῖς βελέεσσιν] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ώ, 759. atque ita hîc in commentario legit *Eustathius*. *Vulgg.* ἀγανοῖσι βέλεσσιν.

Ver. 281. Πηδάλιον μετὰ χερσὶ ——— ἔχοντα.]

——— clavumque affixus et hærens
Nusquam amittebat ———.

Æn. V, 852.

Ver. 282.——— ἐκαίνυτο.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 283.——— σπέρχοιεν.] *Al.* σπέρχωσιν.

Ver. 285. 289.——— κτερίσειεν ——— Ἐφράσατο.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι, Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
Ἷξε θέων, τότε δὴ στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεὺς
Ἐφράσατο, λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦεν,
Κύματά τε τροφόεντα, πελώρια, ἶσα ὄρεσσιν.
Ἔνθα διατμήξας, τὰς μὲν Κρήτῃ ἐπέλασσεν,
Ἧχι Κύδωνες ἔναιον, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.
Ἐστὶ δέ τις λισσὴ, αἰπεῖά τε εἰς ἅλα πέτρη,
Ἐσχατιῇ Γόρτυνος, ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ·
Ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ
Ἐς Φαιστόν· μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει.

"In navibus cavis, Malearum montem excelsum
"Pervenit currens, tum verò invisum iter latè-sonans Jupiter
"Destinavit: stridulorumque ventorum flatum immisit,
"Fluctusque tumidos, ingentes, aequales montibus.
"Illic disjunctis navibus, has quidem Cretae admovit;
"Ubi Cydones habitabant, Jardani circa fluenta.
"Est autem quaedam laevis, excelsaque in mare petra,
"Ad fines Gortynis, in obscuro ponto:
"Huc Auster ingentem fluctum ad sinistrum promontorium pellebat
"In Phaestum: parvulus autem lapis ingentem fluctum impedit.

Ver. 287. ——— Μαλειάων ὄρος.] Τὴν Μαλέαν λέγει, τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 288. ——— τότε δὴ στυγερὴν ὁδὸν εὐρύοπα Ζεύς.] Ὅ ἐστιν ὁ Ἀήρ. *Eustath.*

Ibid. ——— εὐρύοπα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Ver. 289. ——— λιγέων δ' ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεῦε.] *Eustathius* in commentario legit, λιγέων ἀνέμων ἐπ' ἀϋτμένα χεύας.

Ver. 290. Κύματά τε τροφόεντα ——— ἶσα ὄρεσσιν.]

——— insequitur cumulo præruptus aquæ mons. *Æn.* I, 108.

Ibid. ——— τροφόεντα.] *Al.* τροφέοντα et τροφέοντο.

Ver. 291 et 300. ——— ἐπέλασσεν.] Vide ad *Il.* ν', 1.

Ver. 292. ——— Κύδωνες.] Ἔθνος Κρήτης, καὶ Κυδωνὶς, πόλις Κρήτης, ποταμὸν ἔχουσα Ἰάρδανον. *Schol.*

Ver. 293. Ἐστὶ δέ τις λισσή.] Λεῖα πέτρα· ἢ κατὰ μεταπλασμὸν, εἶπεν τὸν νῦν καλούμενον παρὰ τοῖς Κρησὶ, σὺν τῷ "β," Βλίσσην. Ἐστὶ δὲ ἀκρωτήριον τῆς Γορτυνίας· ὅθεν Κράτης σὺν τῷ "ιν" γράφει Λισσίν. *Schol.*

Ver. 295. Ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ.] "Fluctus, qui flante Aquilone maximi et crebrissimi excitantur, simul ac ventus posuit, sternuntur et conflaccescunt, et mox esse fluctus desinunt. At non idem fit flante Austro vel Africo: quibus jam nihil spirantibus, undæ tamen factæ diutiùs tument; et à vento quidem jamdudùm tranquillæ sunt, sed mare est etiam atque etiam undabundum. ——— Id autem ipsum, quod dicimus, ex illis quoque Homericis versibus, si quis non incuriosè legat, adminiculari potest; nam de Austri flatibus ita scripsit;

"Ἔνθα Νότος πόντοιο κλυδῶνα εἰς λάαν
"ὠθεῖ.

"Contrà autem de Boreâ, quem Aquilonem appellamus, alio dicit modo: (Infrà έ, 296.)

"Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.

"Ab Aquilonibus enim, qui alti supernique sunt, fluctus excitatos quasi per prona voluit dici; ab Austris autem iis, qui humiliores sunt majori vi quâdam propelli sursum, atque rursum subjici." *Gellius, lib.* II. *cap.* 30.

Ibid. ——— μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον ὠθεῖ.] Apud *Gellium*, loco jam citato, πόντοιο κλυδῶνα εἰς λάαν ὠθεῖ. *Al.* περὶ σκαιόν.

Ver. 296. ——— Φαιστόν.] Ἀκρωτήριον τῆς Γορτύνης. *Schol.*

Ibid. ——— μικρὸς δὲ λίθος μέγα κῦμ' ἀποέργει.] Τὸ γὰρ ὑπὸ τοῦ Νότου κῦμα τὴν Φαιστὸν ἂν ἐποίει ἀλίμενον, εἰ μὴ προκείμενος ὁ λίθος ἐκώλυεν ἐντὸς μέγα γίγνεσθαι κῦμα, προκαταγνυμένων περὶ αὐτὸν τῶν κυμάτων. Γράφεται καὶ, "Μαλέου δὲ λίθος." Μάλειον γὰρ ὀνομάζεται πρὸ τοῦ Φαιστίων λιμένος ἀκρωτήριον. *Schol.*

Αἱ μὲν ἄρ' ἔνθ' ἦλθον, σπουδῇ δ' ἤλυξαν, ὄλεθρον
Ἄνδρες, ἀτὰρ νῆάς γε ποτὶ σπιλάδεσσιν ἔαξαν
Κύματ'· ἀτὰρ τὰς πέντε νέας κυανοπρωρείους
Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων,
Ἠλᾶτο ξὺν νηυσὶν ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους.
Τόφρα δὲ ταῦτ' Αἴγισθος ἐμήσατο οἴκοθι λυγρὰ,
Κτείνας Ἀτρείδην· δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτῷ.
Ἑπτάετες δ' ἤνασσε πολυχρύσοιο Μυκήνης·
Τῷ δέ οἱ ὀγδοάτῳ κακὸν ἤλυθε δῖος Ὀρέστης
Ἂψ ἀπ' Ἀθηνάων, κατὰ δ' ἔκτανε πατροφονῆα,
Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα.
Ἤτοι ὁ τὸν κτείνας δαίνυ τάφον Ἀργείοισιν
Μητρός τε στυγερῆς καὶ ἀνάλκιδος Αἰγίσθοιο·

" Hae quidem huc venerunt; vix autem effugerunt mortem
" Viri: at naves sanè ad saxa fregerunt
" Fluxús: caeterùm quinque naves caeruleis-proris
" Aegypto admovit ferens ventusque et unda.
" Sic ille quidem ibi plurimum victum et aurum congregans.
" Errabat cum navibus apud alterius-linguae homines.
" Intereà verò ista Aegisthus molitus est domi tristia,
" Occiso Atridâ: subactus autem est populus sub illo.
" Septennio verò *is* imperavit divitibus Mycenis:
" Octavo verò *anno* ei in-perniciem venit nobilis Orestes
" Rursùs ab Athenis; occidit autem patris-interfectorem,
" Aegisthum dolosum, qui illi patrem inclytum interfecerat.
" Atque hic cùm hunc occidisset, dedit coenam-sepulchralem Argivis
" Matrisque invisae et imbellis Aegisthi:

Ver. 297. ——— ἄρ'.] Non hìc vacat istud ἄρ'. Sententiam enim connectit cum eo quod præcessit *ver.* 291. " ——— τὰς " μὲν Κρήτῃ *&c* "

Ver. 298. —— σπιλάδεσσιν.] Παραλίοις πέτροις, παρὰ τὸ ἐσπιλῶσθαι ἢ ταῖς κατὰ θάλασσαν περιειλημμέναις ἐν ὀλίγῳ ὕδατι. *Schol*

Ver. 300. Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε.] " Du temps " d'Homere le fleuve d'Egypte n'avoit pas " encore le nom de *Nil*, et n' étoit connu " que sous le nom d' *Egyptus*. — Ce nom " de *Nil* qui n'a pas été connu d' Homere, " l'a été d'Hesiode; et c'est un argument " qu'on peut ajouter à ceux qu'on a d' " ailleurs, pour prouver qu' Hesiode vivoit " après Homere." *Dacier*. Vide infrà ad δ', 581.

Ver. 301. Ὣς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον.] Καὶ γὰρ ἀκούσιοι διατριβαὶ κατέσχον αὐτὸν ὑπὸ δυσπλοίας ——· καὶ ἑκούσιοι χρηματισμοῦ χάριν. Φησὶ γὰρ ὁ Νέστωρ, " Ὣς ὁ μὲν, ἔνθα πολὺν " βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρων, Ἠλᾶτο ξὺν νηυ- " σὶ ——." *Strabo, Geograph. lib.* I.

Ver. 302. —— ἐπ' ἀλλοθρόους.] *Al.* κατ' ἀλλοθρόους.

Ver. 304. —— δέδμητο.] Vide ad *Il.* δ', 492.

Ver. 305. ——· ἤνασσε.] Vide ad *Il.* π', 172.

Ver. 306. 415, et 441. ——— ἤλυθε.] Vide suprà ad β', 262. et ad *Il.* ά, 37.

Ver. 307. Ἂψ ἀπ' Ἀθηνάων.] Ὅπου ἐπαιδεύετο. *Schol.* *Al.* Αἶψ' ἀπ' Ἀθηνάων. *Al.* Ἂψ ἀπὸ Φωκήων.

Ver. 308. —— ὅς οἱ.] *Al.* ὅ οἱ.

Ver. 309. —— δαίνυ.] Quâ analogià ex δίδωμι fit ἐδίδων, ἐδίδως, ἐδίδω· eâdem ex δαίνυμι fit ἐδαίνυν, ἐδαίνυς, ἐδαίνυ. Vide ad *Il.* γ', 260. et *l*, 70.

Ver. 310. Μητρός τε στυγερῆς.] Φείδεται διὰ τούτων Ὀρέστου; τὸ μὲν γὰρ εὐφημότερον ἐποίησεν, ὅτι ἔθαψε τὴν μητέρα, τὸν δὲ θάνατον παρεσιώπησεν. *Schol.*

Αὐτῆμαρ δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Πολλὰ κτήματ' ἄγων, ὅσα οἱ νέες ἄχθος ἄειραν.
Καὶ σὺ, φίλος, μὴ δηθὰ δόμων ἄπο τῆλ' ἀλάλησο,
Κτήματά τε προλιπὼν, ἄνδρας τ' ἐν σοῖσι δόμοισιν
Οὕτω ὑπερφιάλους· μή τοι κατὰ πάντα φάγωσι
Κτήματα δασσάμενοι, σὺ δὲ τηΰσίην ὁδὸν ἔλθῃς.
Ἀλλ' ἐς μὲν Μενέλαον ἐγὼ κέλομαι καὶ ἄνωγα
Ἐλθεῖν· κεῖνος γὰρ νέον ἄλλοθεν εἰλήλουθεν
Ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅθεν οὐκ ἔλποιτό γε θυμῷ
Ἐλθέμεν, ὅντινα πρῶτον ἀποσφήλωσιν ἄελλαι
Ἐς πέλαγος μέγα τοῖον· ὅθεν τέ περ οὐδ' οἰωνοὶ
Αὐτόετες οἰχνεῦσιν, ἐπεὶ μέγα τε, δεινόν τε·
Ἀλλ' ἴθι νῦν, σὺν νηΐ τε σῇ καὶ σοῖς ἑτάροισιν·
Εἰ δ' ἐθέλεις πεζὸς, πάρα τοι δίφρος τε καὶ ἵπποι,
Πὰρ δέ τοι υἷες ἐμοὶ, οἵ τοι πομπῆες ἔσονται
Ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος.

"Eodem verò die ei supervenit bello strenuus Menelaus,
"Plurima bona ducens, quantum *scilicet* ei naves onus ferre-poterant.
"Et tu, amice, ne diutiùs à domo longè erres,
"Bonisque relictis virisque in tuis aedibus
"Adeò superbis; ne tibi omnia devorent
"Bonis divisis, tu verò vanum iter feceris.
"Sed ad Menelaum quidem ego adhortor et jubeo te
"Proficisci; ille enim nupèr aliundè venit
"Ex iis hominibus, unde non speraret in animo
"Se-rediturum, quemcunque primùm abegerint procellae
"In pelagus tam vastum: unde utique nec aves
"Intra annum venire possunt, quoniam ingens, horrendumque.
"Sed ito nunc, cum nave tuâ et tuis sociis:
"Sin velis terrestri-itinere, aderit tibi currusque et equi,
"Aderunt tibi etiam filii mei, qui tibi duces erunt
"Ad Lacedaemonem nobilem, ubi flavus Menelaus.

Ver. 311. —— βοὴν ἀγαθός.] Vide ad *Il.* β', 408.

Ver. 316. —— σὺ δὲ τηΰσίην ὁδὸν ἔλθῃς.] Sic infrà *Odyss.* ό, 13.

———— σὺ δὲ τηΰτίην ὁδὸν ἔλθῃς.

Item *Hymnus in Apollinem, ver.* 540.

Ἠέ τι τηΰσιόν γ' ἔπος ἔσσεται, ἠέ τι ἔργον.

Et *Theocritus, Idyll.* XXV, 229.

Καὶ βάλεν ἆσσον ἰόντος ἀριστερὸν ἐς κενεῶνα.
Τηΰτίως· οὐ γάρ τι βέλος διὰ σαρκὸς ὄλισθεν.

Porrò de voce Τηΰσιος ita *Mericus Casaubonus;* "Τηΰσιος vox Homerica ———— "Grammaticis non parum molestiæ creavit. Fuerunt qui ἀρχαῖον· alii qui βλαβερὸν, ἢ περιβόητον exponerent. Eustath. "propriè ὑγρὸν significare vult. Sed omnes tamen in eo consentiunt pro μάταιον "ab Homero usurpari: Ita certè *Odyss.* γ', "et ό, sed et in *Hymno* quo Apollinem celebrat, ubi τηΰσιον opponitur τῷ ἔργῳ. "Et sanè hæc est vera et genuina verbi "significatio." *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Et *Scholiastes* ad hunc locum τηΰσίην exponit ματαίαν.

Ver. 317. 318. 375. —— ἄνωγα —— εἰλήλουθεν —— ἔολπα.] Vide ad *Il.* ά, 37. θ', 322. et φ', 81.

Ver. 320. —— ἀποσφήλωσιν ἄελλαι.] Τὸ δὲ, ἀποσφήλωσιν ἄελλαι, ἀντὶ τοῦ ἀποπλανήσωσιν ὁδοῦ· εἴωθε γὰρ τὸ, σφάλλειν, ἐμπόδιον ὁδοῦ σημαίνειν. *Eustath.*

Ver. 326. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide infrà ad δ', 1. et ad ί, 20.

Λίσσεσθαι δέ μιν αὐτὸν, ἵνα νημερτὲς ἐνίσπῃ·
Ψεῦδος δ' οὐκ ἐρέει· μάλα γὰρ πεπνυμένος ἐστίν.
Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε.
Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ὦ γέρον, ἤτοι ταῦτα κατὰ μοῖραν κατέλεξας·
Ἀλλ' ἄγε, τάμνετε μὲν γλώσσας, κεράασθε δὲ οἶνον,
Ὄφρα Ποσειδάωνι καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Σπείσαντες, κοίτοιο μεδώμεθα· τοῖο γὰρ ὥρη.
Ἤδη γὰρ φάος οἴχεθ' ὑπὸ ζόφον· οὐδὲ ἔοικε
Δηθὰ θεῶν ἐν δαιτὶ θαασσέμεν, ἀλλὰ νέεσθαι.
Ἦ ῥα Διὸς θυγάτηρ· τοὶ δ' ἔκλυον αὐδησάσης.
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν,
Κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο·
Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι·

" Ora autem eum ipsum, ut vera dicat:
" Mendacium verò non dicet: valdè enim prudens est."
Sic dixit: sol autem occidit, et tenebrae advenerunt.
Inter hos verò et dixit dea caesiis-oculis Minerva:
" O senex, profectò haec rectè dixisti:
" Sed agite, secate quidem linguas, et miscete vinum,
" Ut Neptuno et aliis immortalibus
" Ubi libaverimus, lectum curemus; ejus enim hora *adest*
" Jam enim lumen ivit sub occasum; neque decet
" Diù deorum in epulo sedere, sed abire."
Dixit sanè Jovis filia; hi verò auscultârunt locutae.
Ipsis autem praecones aquam manibus infuderunt:
Juvenes verò crateras coronârunt potu;
Distribueruntque omnibus, auspicantes poculis:

Ver. 329. —— ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε.] Vide suprà ad β', 388.

Ver. 330. 356 et 371. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide suprà ad *Il.* ά, 206.

Ver. 332. Ἀλλ' ἄγε, τάμνετε μὲν γλώσσας.]

Πανταχοῦ τῆς Ἀττικῆς, ἡ γλῶττα χωρὶς τέμνεται. *Aristoph. Aves, ver.* 1702.

Ἔθος ἦν τρεπομένοις πρὸς τὸ καθεύδειν, τῶν ἱερείων τὰς γλώσσας ἀποτέμνειν, καὶ καίειν τοῖς θεοῖς, τοὺς λόγους ἐπιμελομένοις· διὸ καὶ ἐπὶ μόνης τῆς Νέστορος θυσίας εἴρηται τὸ ἔθος· εὔηθες γὰρ τὸ λέγειν, συντέμνει τοὺς λόγους. Λέγεται δὲ Ἀττικὸν εἶναι τὸ ἔθος, λαβόντων τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν. *Schol.* Ἔσπενδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀναλύοντες, καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ, καὶ οὐχ, ὡς ὕστερον, Διῒ τελείῳ· δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι. Σπένδουσι δ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ ταῖς γλώσσαις ἐκ τῶν δείπνων ἀπιόντες. Προσνέμονται δ' αὐτῷ αἱ γλῶσσαι, διὰ τὴν ἑρμηνείαν. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14. Cæterùm *Athenæi* Interpres Latinus (*lib.* IV. *cap.* 4. ubi hic versus ab *Athenæo* citatur,) aliique nonnulli istud " τάμνετε μὲν γλώσσας" exponunt, "*favete linguis,*" sed minùs rectè; ut liquet ex sequente " Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον ——." *Ver.* 341.

Ibid. —— κεράασθε.] *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 4. citat κεράσεσθε.

Ver. 333. 346. —— ἀθανάτοισι —— ἀθάνατοι.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 333. —— ἀθανάτοισι Σπείσαντες, κοίτοιο μεδώμεθα.]

Ἄλλοτε δὴ σπονδῇσι θύεσσί τε ἱλάσκεσθαι,
Ἡμὲν ὅτ' εὐνάζῃ, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ.
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 335.

Ver. 335. —— οἴχεθ'.] *Al.* ᾤχεθ'.

Ver. 339. —— κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.] Vide suprà ad ά, 149. et ad *Il.* ά, 470.

Ver. 340. Νώμησαν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενοι δεπάεσσι.] Vide infrà ad ή, 183.

Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον, ἀνιστάμενοι δ' ἐπέλειβον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν, τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Δὴ τότ' Ἀθηναίη καὶ Τηλέμαχος θεοειδὴς
Ἄμφω ἱέσθην κοίλην ἐπὶ νῆα νέεσθαι·
Νέστωρ δ' αὖ κατέρυκε καθαπτόμενος ἐπέεσσι·
Ζεὺς τόγ' ἀλεξήσειε, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
Ὡς ὑμεῖς παρ' ἐμεῖο θοὴν ἐπὶ νῆα κίοιτε,
Ὥστε τεῦ ἢ παρὰ πάμπαν ἀνείμονος, ἠὲ πενιχροῦ,
Ὧ οὔτε χλαῖναι καὶ ῥήγεα πόλλ' ἐνὶ οἴκῳ,
Οὔτ' αὐτῷ μαλακῶς, οὔτε ξείνοισιν, ἐνεύδειν.
Αὐτὰρ ἐμοὶ πάρα μὲν χλαῖναι καὶ ῥήγεα καλά·
Οὐ θὴν δὴ τοῦδ' ἀνδρὸς Ὀδυσσῆος φίλος υἱὸς
Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν καταλέξεται, ὄφρ' ἂν ἔγωγε
Ζώω· ἔπειτα δὲ παῖδες ἐνὶ μεγάροισι λίπωνται,
Ξείνους ξεινίζειν, ὅστις κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Εὖ δὴ ταῦτά γ' ἔφησθα, γέρον φίλε· σοὶ δὲ ἔοικε
Τηλέμαχον πείθεσθαι, ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
Ἀλλ' οὗτος μὲν νῦν σοι ἅμ' ἕψεται, ὄφρα κεν εὕδῃ

Linguas autem in ignem conjecerunt, surgentesque libârunt.
Caeterùm postquam libârant, biberantque quantum desiderabat animus,
Tum verò Minerva et Telemachus deo-similis
Ambo volebant cavam ad navem redire:
Nestor autem contrà detinebat incessens verbis:
" Jupiter hoc prohibeat, et immortales dii alii,
" Ut vos à me celerem ad navem eatis,
" Tanquam ab aliquo vel prorsùs vestis-carenti, aut pauperculo,
" Cui neque laenae neque stragula multa in domo
" Quibus aut ipse mollitèr, aut hospites indormiant.
" At mihi adsunt laenae et stragula pulchra.
" Nunquam certè hujus viri Ulyssis charus filius
" Navis in tabulatis cubaverit, dum ego
" Vixero; deinde verò liberi in aedibus linquantur,
" Qui hospites excipiant, quicunque ad meam domum venerit."
Hunc autem rursùs allocuta est dea caesiis-oculis Minerva:
" Benè sanè haec dixisti, senex amice: tibi verò decet
" Telemachum parere, quoniam longè melius sic.
" Verùm ille quidem nunc te sequatur; ut dormiat

Ver. 341. Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον.] Vide suprà ad *ver.* 332.

Ver. 343. —— θεοειδής.] Vide ad *Il.* ώ, 217.

Ver. 345. —— καθαπτόμενος.] Vide suprà ad β', 59.

Ver. 348. —— ἀνείμονος.] Μὴ κεκτημένου ἱμάτια. *Schol.*

Ver. 349 et 351. —— ῥήγεα.] Βαπτὰ ἱμάτια καὶ περιβόλαια· ῥῆξαι γὰρ οἱ ἀρχαῖοι [Ita ex duobus MSS. et ex *Eustathio* edidit *Barnesius*; *Vulgg.* οἱ Ἀχαιοὶ] ἔλεγον, τὸ βάψαι. *Schol.* Vide et ad *Il.* ώ, 644.

Ver. 351 et 387. —— καλά.] Similiterque infrà *ver.* 464. καλή· et *ver.* 467. καλόν. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 353. Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν.] Ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων καὶ σανιδωμάτων τῆς νηός. *Schol.*

Ver. 353. 365. —— καταλέξεται —— λεξαίμην.] Vide ad *Il.* β'. 515.

Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ἐγὼ δ' ἐπὶ νῆα μέλαιναν
Εἶμ', ἵνα θαρσύνω θ' ἑτάρους, εἴπω τε ἕκαστα·
Οἶος γὰρ μετὰ τοῖσι γεραίτερος εὔχομαι εἶναι·
Οἱ δ' ἄλλοι φιλότητι νεώτεροι ἄνδρες ἕπονται
Πάντες ὁμηλικίη μεγαθύμου Τηλεμάχοιο.
Ἔνθα κε λεξαίμην κοίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ
Νῦν· ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους
Εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφέλλεται, οὔτι νέον γε,
Οὐδ' ὀλίγον· σὺ δὲ τοῦτον, (ἐπεὶ τεὸν ἵκετο δῶμα,)
Πέμψον σὺν δίφρῳ τε καὶ υἱέϊ· δὸς δέ οἱ ἵππους,
Οἵ τοι ἐλαφρότατοι θείειν, καὶ κάρτος ἄριστοι.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Φήνῃ εἰδομένη· θάμβος δ' ἕλε πάντας ἰδόντας.
Θαύμαζεν δ' ὁ γεραιὸς, ὅπως ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν·
Τηλεμάχου δ' ἕλε χεῖρα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·

"Tuis in aedibus; ego autem ad navem nigram
"Vado, ut confirmem socios praecipiamque singula;
"Solus enim inter illos senior glorior esse:
"Caeteri verò ob amicitiam juniores viri sequuntur
"Omnes aequales aetate magnanimi Telemachi.
"Illic cubaverim cavâ in navi nigrâ
"Nunc · sed manè ad Cauconas magnanimos
"Ibo, ubi debitum mihi debetur, neque sanè novum,
"Neque exiguum: tu verò hunc, (quoniam tuam venit ad domum,)
"Mitte cum curru et filio: daque ei equos,
"Qui tibi celerrimi currendo, et robore fortissimi."
Sic utique locuta abiit caesia-oculos Minerva,
Aquilae similis: stupor autem cepit omnes videntes.
Admirabatur etiam senex, ut vidit oculis;
Telemachique prehendit manum, verbumque dixit, et locutus est:

Ver. 361. ——— θαρσύνω.] Similiterque infrà *ver.* 403. πόρσυνε. Vide infrà ad ζ', 31. item ad *Il.* π', 70. et ά, 338.

Ver. 366. ——— ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας.] Νῦν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ μέμνηται. *Schol.* Περὶ δὲ τῶν Καυκώνων ζητοῦσι τισὶν [*Al.* φησὶν] ὅτι τῆς Ἀθηνᾶς τῆς τῷ Μέντῃ [*Al.* Μέντορι] ὡμοιωμένης, εἰπούσης πρὸς Νέστορα, "Νῦν, ἀτὰρ "ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους Εἶμ', ἔνθα "χρεῖός μοι ὠφείλεται———" δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τὶς ἐν τῇ τῶν Ἐπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ Τριφυλίῃ, ἐπεκτείνοντες καὶ μέχρι Δυμαίας τυχόν· οὔτε δὲ τὴν Δυμὴν ὁπόθεν Καυκωνίδα εἰρῆσθαι συμβέβηκε, παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν ὁπόθεν Καύκων εἴρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν, οἵ τινές ποτε εἰσὶν, ὅπου φησὶν ἡ Ἀθηνᾶ βαδίζειν κατὰ τὴν τοῦ χρέους κομιδήν. Εἰ γὰρ μὴ δεχοίμεθα τοὺς ἐν τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ Λέπρειον· οὐκ οἶδ' ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος· διὸ καὶ γράφουσι τινές· "———ἔνθα "χρεῖός μοι ὀφείλεται Ἤλιδι δίῃ, Οὐκ ὀλίγον." *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Cæterùm quod hîc addit *Scholiastes;* Οὐκέτι δὲ ἡ Ἀθηνᾶ πρὸς τὸν Μενέλαον σὺν τῷ Τηλεμάχῳ ἀφικνεῖται, διότι γάμοι ἐπετελοῦντο υἱοῦ καὶ θυγατρὸς Μενελάου· ἀλλοτρία δὲ τούτων ἡ Ἀθηνᾶ· id verò merum videtur commentum.

Ver. 367. ——— ὀφέλλεται.] Apud *Strabonem*, loco jam citato, ὀφείλεται. At *Casaubonus* in annotationibus; "*Præfero,*" inquit, "*alteram lectionem* ὀφέλλεται."

Ver. 372. Φήνῃ εἰδομένη.] Φήνη, εἶδος ὀρνέου, ὅμοιον ἀετῷ *Schol. Al.* Φήνῃ ἐειδομένη

Ver. 373. Θαύμαζεν δ' ὁ γεραιός.] Ὅτι νέῳ ὄντι τῷ Τηλεμάχῳ συνηκολούθει ἡ Ἀθηνᾶ. *Schol.*

Ὦ φίλος, οὔ σε ἔολπα κακὸν καὶ ἄναλκιν ἔσεσθαι,
Εἰ δή τοι νέῳ ὧδε θεοὶ πομπῆες ἕπονται.
Οὐ μὲν γάρ τις ὅδ' ἄλλος Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
Ἀλλὰ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη Τριτογένεια,
Ἥ τοι καὶ πατέρ' ἐσθλὸν ἐν Ἀργείοισιν ἐτίμα.
Ἀλλὰ, Ἄνασσ', ἵληθι, δίδωθι δέ μοι κλέος ἐσθλὸν,
Αὐτῷ, καὶ παίδεσσι, καὶ αἰδοίῃ παρακοίτι·
Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν, εὐρυμέτωπον,
Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ.
Τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
  Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.
Τοῖσιν δ' ἡγεμόνευε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Υἱάσι, καὶ γαμβροῖσιν, ἑὰ πρὸς δώματα καλά.
Ἀλλ' ὅτε δώμαθ' ἵκοντο ἀγακλυτὰ τοῖο ἄνακτος,
Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
Τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν

" O amice, haud te opinor ignavum et imbellem fore,
" Siquidem te juvenem sic dii ductores comitantur.
" Non enim quisquam hic alius coelestes domos habitantium.
" Quàm Jovis filia praedatrix Pallas,
" Quae tibi et patrem eximium inter Achivos honorabat.
" At, Regina, propitia sis: daque mihi gloriam eximiam,
" Ipsi, et filiis, et venerandae uxori:
" Tibi autem ego sacrificabo bovem anniculam, latâ-fronte,
" Indomitam, quam nondum sub jugum duxit vir.
" Hanc tibi ego sacrificabo, auro cornibus circumfuso."
Sic dixit supplicans; hunc autem audivit Pallas Minerva.
Praeibat autem Gerenius eques Nestor,
Filiis et generis *suis*, suas ad aedes pulchras.
Sed postquam ad aedes venissent inclytas regis,
Ordine sedebant per sediliaque thronosque.
His verò senex ubi-advenissent craterem miscuit

Ver. 376. Εἰ δή.] *Si reverà* ———.

Ver. 378. ———— ἀγελείη Τριτογένεια.] *Al.* κυδίστη Τριτογένεια.

Ver. 379. ——— ἐτίμα.] *Honorare solebat.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 381. ——— παρακοίτι.] " Παρα-" κοίτιδι, παρακοίτιϊ, παρακοίτι, *Ultimâ* lon-" gâ. Sic, *Odyss.* ν', *ver.* 299. Μῆτι τε κλέ-" ομαι καὶ κέρδεσιν." *Barnesius.* Vide ad *Il.* ώ, 500.

Ver. 382. Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν.]

Ipse tibi ad tua templa feram sollemnia dona; [vencum
Et statuam ante aras auratâ fronte ju-
Candentem, pariterque caput cum matre ferentem. *Æn.* IX, 626.

Vide et infrà ad *ver.* 437.

Ver. 382 et 384. ——— ῥέξω.] Vide ad *Il.* ά, 444.

Ver. 386. 397. 405. 417, et 474. ——— Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad *ver.* 68. et ad *Il.* ά, 175.

Ver. 388. ——— ἵκοντο.] *Al.* ἵκανον.

Ver. 389. Ἑξείης ἕζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.] Vide suprà ad ά, 145.

Ver. 390. Τοῖς δ' ὁ γέρων ἐλθοῦσιν ἀνὰ κρητῆρα κέρασσεν.] Τὸ δὲ, ἀνὰ κρητῆρα ἐκέρασεν, ἀντὶ τοῦ, ἀνεκέρασε κρητῆρα σπονδῆς, ἤτοι δὶς ἐκέρασεν· ἐκεράσθη γὰρ καὶ πρὸ βραχέων, ὅτι τὰς γλώσσας τεμόντες ἔκαυσαν. *Eustath.* Cui tamen explicandi rationi haud assentior.

Οἴνου ἡδυπότοιο, τὸν ἐνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ
Ὤϊξε ταμίη, καὶ ἀπὸ κρήδεμνον ἔλυσεν·
Τοῦ ὁ γέρων κρητῆρα κεράσσατο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
Εὔχετ' ἀποσπένδων, κούρῃ Διὸς Αἰγιόχοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος·
Τὸν δ' αὐτοῦ κοίμησε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
Τηλέμαχον, φίλον υἱὸν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
Πὰρ δ' ἄρ' ἐϋμμελίην Πεισίστρατον, ὄρχαμον ἀνδρῶν,
Ὅς οἱ ἔτ' ἠΐθεος παίδων ἦν ἐν μεγάροισιν.
Αὐτὸς δ' αὖτε καθεῦδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
Τῷ δ' ἄλοχος δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,

Vini dulcis, quod undecimo anno
Aperuit proma, et operculum dempsit:
Hujus senex craterem miscuit; plurimùm verò Minervae
Supplicabat libans filiae Jovis Aegiochi,
Caeterùm postquam libârant, biberantque, quantum voluit animus,
Alii quidem decubituri abiêrunt domum quisque:
Illic verò decumbere-fecit Gerenius eques Nestor
Telemachum, charum filium Ulyssis divini,
Tornatis in lectis sub porticu sonorâ:
Juxta eum verò bellicosum Pisistratum ducem virorum,
Qui ei adhuc caelebs filiorum erat in aedibus.
Ipse verò dormivit in secessu domûs excelsae:
Huic verò uxor regina lectum praeparavit et cubile.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora.

Ver. 390. 393. —— *κέρασσεν* —— *κεράσσατο.*] Rectè cum duplici *σ*, quippe à *κεράννυμι* deducta. Vide ad *Il.* *ά*, 67.

Ver. 391. *Οἴνου ἡδυπότοιο.*] Vide suprà ad *β'*, 340.

Ibid. —— *τὸν ἐνδεκάτῳ ἐνιαυτῷ Ὤϊξε ταμίη.*] *Τὸ δὲ, "ἐν δεκάτῳ ἐνιαυτῷ," ἀμφίβολον εἴτε ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ, ἵνα οὕτω δασύνηται ἡ ἄρχουσα, εἴτε ἐν τῷ δεκάτῳ, ἵνα ἔχῃ ψιλὴν, ὡς πρόθεσις· Καὶ ἴσως οὕτω κρεῖττον, καθ' ὁμοιότητα τοῦ,* (*Il.* *θ'*, 404. 418.) "*οὐδέ κεν ἐς δεκάτους ἐνιαυτούς.*" *Eustath.* Mihi verò vulgata verior videtur Lectio. Quod enim ad hanc rem citat eruditus, longè aliud est; et alibi, ubi eadem phrasis à Poeta usurpatur, abest præpositio ista, "*ἐν.*" Vide ad *Il.* *μ'*, 15. item infrà ad *Odyss.* *π'*, 18. et *ρ'*, 327.

Ver. 392. *Ὤϊξε ταμίη.*] Edidit *Barnesius*, *Ὤϊξεν ταμίη.* Sed ferri potest vulgata lectio. Vide ad *Il.* *ά*, 51.

Ibid. —— *κρήδεμνον.*] *Τὸ πῶμα τοῦ πίθου μεταφορικῶς.* *Schol.*

Ver. 396. —— *ἔβαν οἶκόνδε.*] Vide ad *Il.* *ά*, 51. et *θ'*, 229.

Ver. 399. —— *αἰθούσῃ.*] *Τῇ πρὸς ἥλιον τετραμμένῃ, παρὰ τὸ αἴθεσθαι ἐν αὐτῇ φῶς, ὅ ἐστὶ καίεσθαι.* *Schol.*

Ibid. —— *ἐριδούπῳ.*] *Μεγάλους ἤχους ἀποτελούσῃ διὰ τοὺς ἀνέμους.* *Schol.* Cæterùm *Barnesius* in duobus MSS. scriptum reperit *ἐριγδούπῳ*. Quod versum perimit.

Ver. 401. —— *ἠΐθεος.*] *Ὁ ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν, ἕως ὀκτωκαίδεκα, ἠΐθεος λέγεται· ἐστὶ δὲ ἄγαμος.* *Schol.*

Ver. 402. —— *καθεῦδε.*] *Al.* *κάθευδε.* Vide ad *Il.* *ά*, 611.

Ver. 404. —— *Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς.*] Similiterque infrà *ver.* 491. Vide suprà ad *β'*, 1. et ad *Il.* *ά*, 477.

Ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Ἐκ δ' ἐλθὼν, κατ' ἄρ' ἕζετ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν,
Οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων,
Λευκοὶ, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος· οἷς ἐπὶ μὲν πρὶν
Νηλεὺς ἵζεσκεν, θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κηρὶ δαμεὶς ἄϊδόσδε βεβήκει.
Νέστωρ αὖ τότ' ἔφιζε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν,
Σκῆπτρον ἔχων· περὶ δ' υἷες ἀολλέες ἠγερέθοντο,
Ἐκ θαλάμων ἐλθόντες, Ἐχέφρων τε, Στρατίος τε,
Περσεύς τ', Ἄρητός τε, καὶ ἀντίθεος Θρασυμήδης·
Τοῖσι δ' ἔπειθ' ἕκτος Πεισίστρατος ἤλυθεν ἥρως·
Πὰρ δ' ἄρα Τηλέμαχον θεοείκελον εἷσαν ἄγοντες.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
Καρπαλίμως μοι, τέκνα φίλα, κρηήνατ' ἐέλδωρ,
Ὄφρ' ἤτοι πρώτιστα θεῶν ἱλάσσομ' Ἀθήνην,
Ἥ μοι ἐναργὴς ἦλθε θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν.

Surrexit utique ex lecto Gerenius eques Nestor:
Egressusque sedit super politos lapides,
Qui illi erant ante fores excelsas,
Albi resplendentes unguento; quibus quidem antea
Neleus insidebat diis consiliarius par:
At ille quidem jamjam fato domitus ad inferos descenderat.
Nestor autem tum insidebat, Gerenius, custos Achivorum,
Sceptrum tenens: circùm autem filii frequentes congregabantur,
E thalamis egressi, Echephronque, Stratiusque,
Perseusque, Aretusque, et deo-par Thrasymedes:
His verò deinceps sextus Pisistratus venit heros:
Juxta autem Telemachum deo-similem collocârunt ducentes.
Illis verò sermonis exordiebatur Gerenius eques Nestor:
" E vestigio mihi, filii chari, perficite voluntatem:
" Ut scilicet primùm inter deos propitiam-reddam Minervam,
" Quae mihi manifesta venit dei ad convivium celebre.

Ver. 405. Ὤρνυτ'.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ibid. ——— ἄρ'.] *Deinceps* ———. *Ut fit* ———.

Ibid. —— εὐνῆφι.] Vide ad *Il.* ν', 588.

Ver. 408. —— ἀποστίλβοντες ἀλείφατος.] Λείπει τὸ, "ὡς·" ἐστὶ γὰρ, ὡς ἐλαίου. *Schol.* Eodemque modo exponit et *Eustathius.* Ita *Il.* σ', 595.

————οἱ δὲ χιτῶνας
Εἵατο εὐνήτους, ἦκα στίλβοντας ἐλαίῳ.

Vide et infrà ad ή, 109.

Ver. 409. ——— ἵζεσκεν] *Sedere solebat.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ibid. —— ἀτάλαντος.] Vide ad *Il.* β', 627.

Ver. 410. —— βεβήκει.] Si βέβηκε dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37. et δ', 492.

Ver. 416. Πὰρ δ' ἄρα.] Post hunc versum in quibusdam editionibus sequitur, Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο, Τοῖσι δὲ, &c. "De quo," inquit *Henricus Stephanus*, "idem prorsùs sentio quod de illo (suprà *Odyss.* ά, 149.) Νώμησαν δ' ἄρα ——, nimirùm eum aliundè huc irrepsisse."

Ibid. ——— θεοείκελον] Vide ad *Il.* ώ, 217.

Ver. 420. ——— θεοῦ ἐς δαῖτα θάλειαν.] "Lautiores epulas prisci Græci θαλείας dixerunt, ὅτι θεῶν χάριν ἠλίζοντο καὶ συνῄεσαν, "*quia in honorem Deûm conveniebant ad convivia.*" *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* II. *cap.* 2.

Ἀλλ' ἄγ' ὁ μὲν πεδίονδ' ἐπὶ βοῦν ἴτω, ὄφρα τάχιστα
Ἔλθῃσιν, ἐλάσῃ δὲ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ.
Εἷς δ' ἐπὶ Τηλεμάχου μεγαθύμου νῆα μέλαιναν
Πάντας ἰὼν ἑτάρους ἀγέτω, λιπέτω δὲ δύ' οἴους·
Εἷς δ' αὖ χρυσοχόον Λαέρκεα δεῦρο κελέσθω
Ἐλθεῖν, ὄφρα βοὸς χρυσὸν κέρασιν περιχεύῃ.
Οἱ δ' ἄλλοι μένετ' αὐτοῦ ἀολλέες· εἴπατε δ' εἴσω
Δμωῇσιν κατὰ δώματ' ἀγακλυτὰ δαῖτα πένεσθαι,
Ἕδρας τε, ξύλα τ' ἀμφὶ καὶ ἀγλαὸν οἰσέμεν ὕδωρ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐποίπνυον· ἦλθε μὲν ἂρ βοῦς
Ἐκ πεδίου, ἦλθον δὲ θοῆς παρὰ νηὸς ἐΐσης
Τηλεμάχου ἕταροι μεγαλήτορος· ἦλθε δὲ χαλκεὺς,
Ὅπλ' ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα, πείρατα τέχνης,
Ἄκμονά τε σφῦράν τ', ἐϋποίητόν τε πυράγρην,
Οἷσίν τε χρυσὸν εἰργάζετο· ἦλθε δ' Ἀθήνη,
Ἱρῶν ἀντιόωσα· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ

" Verùm alius quidem rus propter bovem eat, ut celerrimè
" Veniat, adducat autem boum bubulcus vir.
" Unus autem ad Telemachi magnanimi navem nigram
" Omnes profectus socios ducat, relinquat verò duos solos :
" Unus porrò aurificem Laërceum huc jubeat
" Venire, ut bovis aurum cornibus circumfundat.
" Vos verò alii manete hìc simul-omnes ; mandate autem intùs
" Ancillis per domum inclytam convivium apparare,
" Sediliaque, lignaque undique, et limpidam afferre aquam."
Sic dixit ; illi autem omnes ministrabant : venit quidem bos
Ex agro, venerunt etiam celeri à nave aequali
Telemachi socii magnanimi : venit porrò faber
Arma in manibus tenens fabrilia, instrumenta artis,
Incudemque, malleumque, benè-factamque forcipem,
Quibus scilicet aurum elaborabat : venit quoque Minerva,
Sacris adfutura : senex autem eques Nestor

Ver. 421. Ἀλλά γ' ὁ μέν.] " Non dubito," inquit *Henricus Stephanus*, " quin reponendum sit ἀλλ' ἄγ' pro ἀλλά γ'." Cùm verò nullo in Exemplari ita scriptum repererit, nihil immutare est ausus.

Ver. 422.—— ἐλάσῃ.] Apud *Eustathium* in commentario ἐλάσει.

Ver. 426. —— ὄφρα βοὸς χρυσόν.] Vide infrà ad *ver.* 437.

Ver. 430. —— ἄρ.] *Ut jusserat Nestor.*—*ver.* 421.

Ver. 431. —— νηὸς ἐΐσης.] Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 435. Οἷσίν τε.] *Quibus scilicet* ——.

Ibid. — ἦλθε δ' Ἀθήνη Ἱρῶν ἀντιόωσα.] Τὸ δὲ, " ἦλθε δ' Ἀθήνη," τὸ τῆς θυσίας εὔλογον δηλοῖ. *Eustath.* Οἱ δ' ἀρχαῖοι καὶ τοὺς θεοὺς ἀνθρωποειδεῖς ὑποστησάμενοι, καὶ τὰ περὶ τὰς ἑορτὰς διέταξαν. Ὁρῶντες γὰρ ὡς τῆς μὲν ἐπὶ τὰς ἀπολαύσεις ὁρμῆς οὐχ οἷόν τε τοὺς ἀνθρώπους ἀποστῆσαι, χρήσιμον δὲ καὶ συμφέρον τοῖς τοιούτοις εὐτάκτως καὶ κοσμίως ἐθίζειν χρῆσθαι, χρόνον ἀφορίσαντες, καὶ τοῖς θεοῖς προθύσαντες, οὕτω μεθῆκαν αὐτοὺς εἰς ἄνεσιν· ἵν' ἕκαστος, ἡγούμενος ἥκειν τοὺς θεοὺς ἐπὶ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς σπονδὰς, μετὰ αἰδοῦς τὴν συνουσίαν ποιῆται. Ὅμηρος γοῦν φησὶν, " ἦλθε δ' Ἀθήνη, Ἱρῶν ἀντήσουσα." *Athenæus, lib.* VIII. *cap.* 17.

Ver. 436. —— ἀντιόωσα] Apud *Athenæum*, loco jam citato, ἀντήσουσα.

Ver. 436 et 444. —— ἱππηλάτα Νέστωρ.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Χρυσὸν ἔδωχ'· ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περίχευεν
Ἀσκήσας, ἵν' ἄγαλμα θεὰ κεχάροιτο ἰδοῦσα.
Βοῦν δ' ἀγέτην κεράων Στράτιος καὶ δῖος Ἐχέφρων.
Χέρνιβα δέ σφ' Ἄρητος ἐν ἀνθεμόεντι λέβητι
Ἤλυθεν ἐκ θαλάμοιο φέρων· ἑτέρη δ' ἔχεν οὐλὰς
Ἐν κανέῳ· πέλεκυν δὲ μενεπτόλεμος Θρασυμήδης
Ὀξὺν ἔχων ἐν χειρὶ παρίστατο, βοῦν ἐπικόψων.
Περσεὺς δ' ἀμνίον εἶχε· γέρων δ' ἱππηλάτα Νέστωρ
Χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο· πολλὰ δ' Ἀθήνῃ
Εὔχετ' ἀπαρχόμενος, κεφαλῆς τρίχας ἐν πυρὶ βάλλων.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὐτίκα Νέστορος υἱός, ὑπέρθυμος Θρασυμήδης,
Ἤλασεν ἄγχι στάς· πέλεκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας

Aurum dedit: ille verò deinde bovis cornibus circumfudit,
Ubi elaborâsset, ut ornatum dea gauderet intuita:
Bovem autem ducebant cornibus Stratius et nobilis Echephron.
Aquam autem ipsis Aretus in floribus-celato lebete
Venit ex thalamo ferens: alterâ verò gestabat molas
In canistro; securim autem bellicosus Thrasymedes
Acutam tenens in manu astabat, bovem caesurus.
Perseus autem vas *sanguini recipiendo* tenebat: senex autem eques Nestor
Aquamque molasque praelibabat: multúmque Minervae
Supplicabat promitias-offerens, ex capite pilos in ignem conjiciens
Caeterùm postquam precati sunt, et molas projecerunt,
Statim Nestoris filius magnanimus Thrasymedes,
Feriit propè stans: securis autem abscidit nervos

Ver. 437. ——— ὁ δ' ἔπειτα βοὸς κέρασιν περιχεῦεν.]

——— inductaque cornibus aurum
Victima vota cadit ———.
Ovid. Metam. lib. VII, 161.

—— et pandis inductæ cornibus aurum
Conciderant ictæ, niveâ cervice juvencæ.
Id. lib. X, 271.

"Decemvirisque præceptum est, ut Græco ritu hisce hostiis sacrum facerent; Apollini bove aurato et capris duabus albis auratis, Latonæ bove fœminâ auratâ." *Macrob. Saturnal. lib.* I. *cap.* 17. Vide et suprà ad *ver.* 382.

Ver. 438. ——ἄγαλμα] Vide suprà ad *ver.* 274.

Ver. 440. —— ἀνθεμόεντι.] Ποικίλῳ, διὰ τὰ ἐντετορνευμένα αὐτῷ ἐπιτερπῆ. *Schol.*

Ver. 441. — ἑτέρη δ' ἔχεν οὐλὰς Ἐν κανέῳ.] Dna. *Dacier* hoc in loco legendum conjicit, ἕτερος δ' ἔχεν οὐλὰς, *&c.* "Il n'est pas possible," inquit, "qu'un homme porte d'une main un bassin avec une aiguiere, et de l'autre une corbeille. Assurément le bassin et l'aiguiere demandent les deux mains. Je croi donc qu'au lieu d' ἑτέρη, *de l'autre*, il faut lire ἕτερος, *un autre*; et qu'il faut traduire, *Aretus vint du Palais, portant un bassin magnifique avec une aiguiere; et un autre portoit une corbeille, où étoit l'orge sacré*, &c." Malè: Videtur enim vocem χέρνιβα, quæ *aquam* simpliciter significat, pro *Gutturnio* accepisse.

Ibid. ——— οὐλάς.] Ἐλαιοβρόχους κριθάς. *Schol.*

Ver. 443. ——— ἐν χειρί.] *Eustathius* in commentario videtur legisse ἐν χερσί.

Ver. 444. Περσεὺς δ' ἀμνίον εἶχε.] Ἐστὶ μὲν τῶν ἅπαξ εἰρημένων ἡ λέξις· σημαίνει δὲ ἀγγεῖον, ὅπου τὸ αἷμα τὸ ἱερείου δέχονται. *Schol. Al.* αἵμνιον. *Al.* δάμνιον.

Ver. 445. Χέρνιβά τ' οὐλοχύτας τε κατήρχετο. Vide infrà ad ξ', 422.

Ver. 447. ——— ἐπεί ῥ'.] *Postquam, ut dictum est* ——.

Ver. 449. —— ἀπέκοψε.] Vide ad *Il.* Θ', 87.

Ibid. —— τένοντας.] Πάντα τὰ διατεταμένα νεῦρα Ὅμηρος τένοντας καλεῖ. *Schol.*

Αὐχενίους, λῦσεν δὲ βοὸς μένος· αἱ δ' ὀλόλυξαν
Θυγατέρες, τε, νυοί τε, καὶ αἰδοίη παράκοιτις
Νέστορος, Εὐρυδίκη, πρέσβα Κλυμένοιο θυγατρῶν.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἀνελόντες ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
Ἔσχον· ἀτὰρ σφάξεν Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν.
Τῆς δ' ἐπεὶ ἐκ μέλαν αἷμα ῥύη, λίπε δ' ὀστέα θυμὸς,
Αἶψ' ἄρα μιν διέχευαν· ἄφαρ δ' ἐκ μηρία τάμνον
Πάντα κατὰ μοῖραν, κατά τε κνίσση ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες· ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν.
Καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων, ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
Λεῖβε· νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτων δ', ἀκροπόρους ὀβελοὺς ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Τόφρα δὲ Τηλέμαχον λοῦσεν καλὴ Πολυκάστη,
Νέστορος ὁπλοτάτη θυγάτηρ Νηληϊάδαο.

Cervicales, solvitque bovis robur : cum clamore verò precati sunt
Filiaeque nurusque, et pudica uxor
Nestoris, Eurydice, maxima-nato Clymeni filiarum.
Hi quidem deinde sublatam *bovem* à terrâ spatiosâ
Tenebant: caeterùm mactavit Pisistratus dux virorum.
Ex illâ autem postquam niger sanguis fluxisset, reliquissetque ossa animus,
Celeriter dein ipsam diviserunt; statimque femora excidebant
Omnia ritè, adipeque cooperuerunt,
Postquam duplicaverant ; super ea verò frusta-cruda-imposuerunt.
Adolebat autem super ligna-fissa senex, et insuper nigrum vinum
Libabat ; juvenes verò juxta eum tenebant verua quinque-cuspidum manibus.
Caeterùm postquam femora exusta erant, et viscera gustârant,
Minutatim dein secuerunt caetera, et verubus transfixerunt,
Assabantque, acuta verua in manibus tenentes.
Interea verò Telemachum lavit pulchra Polycaste,
Nestoris minima-natu filia Nelidae.

Ver. 450. ——— αἱ δ' ὀλόλυξαν.] Μετὰ βοῆς ηὔξαντο. *Schol.* Vide infrà ad χ', 408.

Ver. 456. Αἶψ' ἄρα.] *Statim deinceps* ———.

Ibid. ——— διέχευαν.] Κατὰ μέρη διεῖλον. *Schol.*

Ibid. ——— ἐκ μηρία τάμνον.] Vide ad *Il.* ά, 460.

Ver. 458. ——— ὠμοθέτησαν.] Ἔκοψαν μικρὸν ἀπὸ παντὸς μέρους, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ μηρία. *Schol.* ad *Il.* ά, 461.

Ver. 459. ——— αἴθοπα οἶνον.] Vide ad *Il* ψ', 237.

Ver. 460. ——— πεμπώβολα.] Vide ad *Il.* ά, 463.

Ver. 461. ——— καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο.] Vide suprà ad *ver.* 9.

Ver. 462. Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα.] Vide ad *Il.* ά, 465.

Ver. 463. Ὤπτων δ'.] Vide suprà ad β', 300. et ad *Il.* ά, 466. *Al.* Ὤπτων τ'.

Ver. 464. Τόφρα δὲ Τηλέμαχον.] Ποιεῖ δὲ Ὅμηρος καὶ τὰς κόρας καὶ τὰς γυναῖκας λούσας τοὺς ξένους, ὡς οὔτε φλεγμονὴν οὔτε ἀκρασίαν πασχόντων τῶν εὖ βεβιωκότων, καὶ σωφρόνως ἀπτομένας. Ἀρχαῖον δὲ τοῦτο ἔθος. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 8.

Ibid. τόφρα δέ.] Similiterque infrà *ver.* 474. Τοῖσι δέ. Vide ad *Il.* θ', 160. et μ', 12. *Barnesius* minùs rectè, Τόφραδε ——— Τοῖσιδε.

Αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα,
Ἔκ ῥ' ἀσαμίνθου βῆ, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος·
Πὰρ δ' ἄρα Νέστορ' ἰὼν κατ' ἄρ' ἕζετο, ποιμένι λαῶν.
Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρέ' ὑπέρτερα, καὶ ἐρύσαντο,
Δαίνυνθ' ἑζόμενοι· ἐπεὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄροντο,
Οἶνον ἐνοινοχοεῦντες ἐνὶ χρυσέοις δεπάεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ·
  Παῖδες ἐμοὶ, ἄγε, Τηλεμάχῳ καλλίτριχας ἵππους
Ζεύξαθ' ὑφ' ἅρματ' ἄγοντες, ἵνα πρήσσῃσιν ὁδοῖο.
  Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα τοῦ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο·
Καρπαλίμως δ' ἔζευξαν ὑφ' ἅρμασιν ὠκέας ἵππους.
Ἐν δὲ γυνὴ ταμίη σῖτον καὶ οἶνον ἔθηκεν,
Ὄψα τε, οἷα ἔδουσι διοτρεφέες βασιλῆες.
Ἂν δ' ἄρα Τηλέμαχος περικαλλέα βήσατο δίφρον·
Πὰρ δ' ἄρα Νεστορίδης Πεισίστρατος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ἐς δίφρον τ' ἀνέβαινε, καὶ ἡνία λάζετο χερσί·

Porrò postquam lavasset, et unxisset pingui oleo,
Eique indusium pulchrum indidisset atque tunicam,
E lavacro *is* exiit, corpore immortalibus similis:
Juxta autem Nestorem profectus consedit, pastorem populorum.
Hi verò postquam assârant carnes exteriores, et detraxerant,
Epulabantur sedentes; deinde viri praestantes surgebant,
Vinum infundentes in aureis poculis.
Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemerant,
Illis dein sermonis exordiebatur Gerenius eques Nestor:
"Filii mei, agite, Telemacho pulchras-jubas-habentes equos
"Jungite sub currum ducentes; ut conficiat iter."
Sic dixit, hi verò ei statim auscultârunt atque paruerunt:
Celeriterque junxerunt sub currum veloces equos.
Mulier verò proma panem et vinum imposuit,
Obsoniaque, qualia edunt Jovis-alumni reges.
Telemachus autem dein perpulchrum conscendit currum;
Juxta eum verò Nestorides Pisistratus, dux virorum,
In currumque conscendit, et habenas cepit manu;

Ver. 466. —— λίπ' ἐλαίῳ.]

—— pinguis olivi. *Virg. Ecl.* V, 68.

Ver. 468. —— δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.]

Os humerosque Deo similis ———.
Æn. I, 593.

Ver. 469. Πὰρ δ' ἄρα.] *Al.* Πὰρ δ' ὄγε. Vide suprà ad β', 327. et ad *Il.* γ', 409.

Ver. 470. ——— κρέ' ὑπέρτερα.] Vide suprà ad *ver.* 65.

Ver. 472. —— ἐνὶ χρυσέοις.] Pronuntiabatur χρυσοῖς. Vide ad *Il.* ν', 523.

Ver. 473. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος.] Vide ad *Il.* ά, 469.

Ver. 476. Ζεύξαθ' ὑφ' ἅρματ'.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 478. ex *Odyss.* ό, 47. itemque ex *Eustathio*, qui in commentario ad *ver.* 478. ita citat. *Vulgg.* male, Ζεύξασθ' ὑφ' ἅρματ'.

Ibid. —— πρήσσῃσιν.] Vide ad *Il.* ν', 192. *Al.* πρήσσωσιν.

Ver. 479. —— ἔθηκεν.] *Al.* ἔχευεν.

Ver. 484 et 494. ——— ἄκοντε.] *Al.* ἀέκοντε.

Μάστιξεν δ' ἐλάαν· τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
Ἐς πεδίον, λιπέτην δὲ Πύλου αἰπὺ πτολίεθρον.
Οἱ δὲ πανημέριοι σεῖον ζυγὸν ἀμφὶς ἔχοντες.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο, Διοκλῆος ποτὶ δῶμα,
Υἱέος Ὀρσιλόχοιο, τὸν Ἀλφειὸς τέκε παῖδα.
Ἔνθα δὲ νύκτ' ἄεσαν· ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Ἵππους τ' ἐζεύγνυντ', ἀνά θ' ἅρματα ποικίλ' ἔβαινον·
Ἐκ δ' ἔλασαν προθύροιο, καὶ αἰθούσης ἐριδούπου·
Μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην.
Ἷξον δ' ἐς πεδίον πυρηφόρον· ἔνθα δ' ἔπειτα
Ἦνον ὁδόν· τοῖον γὰρ ὑπέκφερον ὠκέες ἵπποι.
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

Verberavitque ut-inirent-cursum: illi verò non inviti volârunt
In campum, reliqueruntque Pyli excelsam urbem.
Illi verò totâ die quatiebant jugum utrinque tenentes.
Occidit autem sol, obumbrabanturque omnes viae.
Ad Pheras autem venerunt, Dioclis ad domum,
Filii Orsilochi, quem Alpheus genuit filium.
Ibi verò noctem dormiverunt: illeque iis hospitalia apposuit.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Equosque junxerunt, currumque ornatu-varium conscenderunt;
Eque vestibulo agitârunt, et è porticu sonorâ:
Flagellavit autem *Pisistratus*, ut-inirent-cursum: illi verò non inviti volârunt.
Venerunt autem in campum frugiferum: hîc verò deinde
Conficiebant iter; usque adeò extulerunt veloces equi.
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viae.

Ver. 487 et 497. Δύσετό τ' ἠέλιος.] Vide suprà ad β′, 388. item ad *Il.* β′, 33 et ί, 109. *Al.* Δύσατο.

Ver. 488. Ἐς Φηρὰς δ' ἵκοντο.] *Al.* Ἐς δὲ Φερὰς ἵκοντο. "Αἱ δὲ Φηραὶ τῆς Μεσσηνίας "εἰσίν." *Strabo, Geograph. lib.* VIII. Vide infrà ad φ′, 15.

Ver. 489. ——— Ὀρσιλόχοιο.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ί, 542. 546. 547. 549. itemque ex *Odyss.* ό, 187. ubi idem versus occurrit, et in vulgatis scribitur Ὀρσιλόχοιο. *Vulgg.* hîc Ὀρτιλόχοιο.

Ibid. ——— Ἀλφειός.] Ποταμὸς τῆς Ἤλιδος. *Schol.*

Ver. 490 et 495. Ἔνθα δέ.] *Barnesius* edidit Ἐνθάδε.

Ibid. ——— ὁ δὲ τοῖς πὰρ ξείνια θῆκεν. *Al.* ὁ δ' ἄρα ξεινήϊα δῶκεν.

Ver. 496. Ἦνον ὁδόν.] Ἐνταῦθα δὲ τὸ "ἦνον," τὸ ἁπλῶς ἤνυον καὶ ἐτελείουν δηλοῖ. *Eustath.* Vide suprà ad β′, 58.

Ver. 497. Δύσετο.] *Strabo, Geograph. lib.* VIII. citat Δύσσετο. Minùs rectè.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ʽΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Δ′.

ʽΥπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Δ′.

ΠΑΡᾺ Μενελάῳ ξενισθεὶς σὺν Πεισιστράτῳ Τηλέμαχος, ἀπαγγέλλει τὰ κατὰ τὴν ʼΙθάκην ὑπὸ τῶν μνηστήρων πραττόμενα· ἔπειτα ἐξηγεῖται αὐτῷ ὁ Μενέλαος περὶ τοῦ νόστου τῶν ʽΕλλήνων, καὶ τῆς Πρωτέως μαντείας, δι' ἧς ἔγνω τὸν ʼΑγαμέμνονος θάνατον, καὶ ὡς ʼΟδυσσεὺς παρὰ Καλυψοῖ εἴη. Βουλὴ δὲ γίνεται τῶν μνηστήρων, περὶ τοῦ τὸν Τηλέμαχον ἀνελεῖν. Παραμυθεῖται δὲ ἡ ʼΑθηνᾶ δι' ὀνείρου τὴν Πηνελόπην, ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀποδημίᾳ δυσχεραίνουσαν, διὰ εἰδώλου, ὁμοιωθεῖσα ʼΙφθίμῃ, τῇ τῆς Πηνελόπης ἀδελφῇ.

ʼΕπιγραφαί.

Ἄφιξις Τηλεμάχου εἰς Σπάρτην.

Ἄλλως.

Τὰ ἐν Λακεδαίμονι.

Ἄλλως.

Δέλτα, μάθ' ἀμφὶ πατρὸς παρ' ʼΑτρείδα, λοχώμενος, υἱός.

Οἱ δ' ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν·
Πρὸς δ' ἄρα δώματ' ἔλων Μενελάου κυδαλίμοιο.

Hi autem venerunt cavam Spartam amplam :
Ad domum autem agebant Menelai gloriosi.

Ver. 1. Οἱ δ' ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα.] ʼΕπὶ [ʼΕπεὶ] ὑψηλοτάτοις ὄρεσι περικέκλεισται. Ποτὲ μὲν τὴν πόλιν καλεῖ Λακεδαίμονα, ποτὲ δὲ τὴν χώραν Λακεδαίμονα, τὴν Σπάρτην. *Schol.* Ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ὁρμηθέντας τοὺς περὶ Τηλέμαχον πανημερίους φῇ σείειν ζυγὸν, [suprà γ′, 486] εἶτ' εἴποι· "Δύσσετό τ' ἠέλιος———. Οἱ δ' "ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα——. Πρὸς δ' ἄρα "δώματ' ἔλων Μενελάου——." τὴν πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Λακεδαίμονα φανεῖται λέγων τὴν ἄφιξιν· ἄλλως τε οὐ πιθανὸν μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἴκησιν εἶναι τοῦ Μενελάου. *Strabo Geograph. lib.* VIII. Vide infrà ad φ′, 13.

Ibid.—κητώεσσαν.] Κήτη δὲ περὶ Λάκαιναν θάλατταν ἀκούω γίνεσθαι μεγέθει μέγιστα· καὶ τινές γε τῶν κριτικῶν τὸν Ὅμηρον ἐντεῦθεν εἰπεῖν φασι, "Λακεδαίμονα κητώεσσαν." *Ælian. de Animal. lib.* XVII. *cap.* 6. Γραφόντων δὲ τῶν μὲν, "Λακεδαίμονα κητώεσσαν," τῶν δὲ, "καιετάεσσαν." ζητοῦσι τὴν κητώεσσαν τινὰ δέχεσθαι χρὴ, εἴτε ὑπὸ τῶν κητῶν, εἴτε μεγάλην· ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι· τήν τε καιετάεσσαν οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται· οἱ δὲ, ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν πεισμῶν ῥωχμοὶ καιετοὶ λέγονται. Καὶ Καιάδας [*Al.* ὁ Καιέτας] τὸ δεσμωτήριον ἐντεῦθεν, τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις σπήλαιόν τι. *Strabo, lib.* VIII. Vide infrà ad έ, 20.

Ver. 2. ——— ἄρα.] *Ut ipsis propositum erat* ———.

Τὸν δ' εὗρον δαινύντα γάμον πολλοῖσιν ἔτῃσιν,
Υἱέος ἠδὲ θυγατρὸς ἀμύμονος, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.
Τὴν μὲν Ἀχιλλῆος ῥηξήνορος υἱέϊ πέμπεν·
(Ἐν Τροίῃ γὰρ πρῶτον ὑπέσχετο καὶ κατένευσεν
Δωσέμεναι· τοῖσιν δὲ θεοὶ γάμον ἐξετέλειον.
Τὴν ἄρ' ὅγ' ἔνθ' ἵπποισι καὶ ἅρμασι πέμπε νέεσθαι,
Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ περικλυτὸν, οἷσιν ἄνασσεν.)
Υἱέϊ δὲ Σπάρτηθεν Ἀλέκτορος ἤγετο κούρην,
Ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης,
Ἐκ δούλης· Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκ ἔτ' ἔφαινον,
Ἐπειδὴ τοπρῶτον ἐγείνατο παῖδ' ἐρατεινὴν
Ἑρμιόνην, ἣ εἶδος ἔχε χρυσῆς Ἀφροδίτης.
Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο καθ' ὑψερεφὲς μέγα δῶμα

Hunc verò invenerunt exhibentem nuptiale-epulum multis sodalibus,
Filii atque filiae eximiae, suâ in domo.
Hanc quidem Achillis bellicosi filio mittebat:
(In Trojâ enim primùm spoponderat atque annuerat
Daturum se; illis verò dii nuptias perficiebant.
Eam utique ipse illuc cum equis et curribus mittebat ire,
Myrmidonum ad urbem inclytam, quibus imperabat.)
Filio autem ex Spartâ Alectoris adducebat filiam,
Qui ei in senectute natus erat fortis Megapenthes,
E servâ: Helenae autem dii prolem non ampliùs dabant,
Ex quo semel genuerat filiam amabilem
Hermionem, quae speciem habebat aureae Veneris.
Sic hi quidem epulabantur per sublimem magnam domum

Ver. 3. Τὸν δ' εὗρον δαινύντα.] Vide infrà ad *ver.* 15.

Ver. 5. —— ῥηξήνορος.] Ἀνδρείου, τοῦ διὰ τὴν ἠνορέας ῥήσσοντος τὰς τάξεις. *Schol.*

Ver. 5. 7. 10. ——— πέμπεν ——— ἐξετέλειον ——— ἤγετο.] Vide infrà ad *ver.* 15.

Ver. 8. Τὴν ἄρ'.] *Hanc utique* ———.

Ver. 9. Μυρμιδόνων προτὶ ἄστυ.] Ἣν Ὅμηρος μὲν Φθίαν λέγει, οἱ δὲ νεώτεροι Φαρσαλίαν. *Schol.*

Ver. 10. ——— Ἀλέκτορος ἤγετο κούρην.] Οἱ μὲν Ἰφιλόχην, οἱ δὲ Ἐχέμηλον λέγουσιν· τὸν δὲ Ἀλέκτορα γενεαλογοῦσιν Ἀργείου τοῦ Πέλοπος. *Schol.*

Ver. 11. Ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγαπένθης.] Ἰστέον καὶ ὡς ἐν τούτοις καινοσχημόν ἐστι κατὰ σύνταξιν τὸ, "υἱέϊ δὲ ἤγετο "κούρην, ὅς οἱ τηλύγετος γένετο κρατερὸς Μεγα-"πένθης." τὸ γὰρ κοινῶς ἀκόλουθον ἦν, υἱέϊ κρατερῷ Μεγαπένθει. Ὁ δὲ καινότερον ἀπέδωκεν αὐτὸ πρὸς τὸ, ὅς τηλύγετος γένετο. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi, vide ad *Il.* ζ', 396.

Ibid. —— τηλύγετος.] Ἤτοι τηλοῦ τῆς ἡλικίας, τουτέστι προβεβηκόσι τοῖς γονεῦσι γενόμενος παῖς, μεθ' ὃν οὐκέτι ἐλπίζουσι τεκνῶσαι. ἢ μονογενής. *Schol.*

Ver. 12. Ἐκ δούλης.] Οἱ μὲν κύριον τὸ, "Δούλης·" οἱ δὲ Τηριδάη, τὸ κύριον αὐτῆς ὄνομα. *Schol.*

Ibid. —— Ἑλένῃ δὲ θεοὶ γόνον οὐκ ἔτ' ἔφαινον.] *Hesiodus*, notante *Scholiaste* in *Sophoclis Electr. ver.* 541. præter *Hermionem*, filium etiam *Helenæ* tribuit:

Ἣ τέκεθ' Ἑρμιόνην δουρικλειτῷ Μενελάῳ·
Ὁπλότατον δ' ἔτεκεν Νικόστρατον, ὄζον Ἄρηος.

Pausanias verò (uti et hîc annotat *Barnesius*) *Nicostratum* ipsum et *Megapenthen Menelao* eâdem ex famulâ natos memorat. *Corinth. lib.* II. *cap.* 18. Vide et ad *Il.* γ', 175.

Ver. 13. Ἐπειδὴ τοπρῶτον.] Vide ad *Il.* ψ', 2.

Ver. 14. —— χρυσῆς.] Edidit *Barnesius* χρυσέης. Quod eodem modo pronuntiandum: Prima enim necessariò producitur. Vide ad *Il.* ν', 24, et 523.

Ver. 15. 20. Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο. &c.] Contendit hîc *Athenæus* nuptiarum harum celebrationem jam tum, cùm advenerint *Telemachus* et *Pisistratus*, peractam esse,

Γείτονες, ἠδὲ ἔται Μενελάου κυδαλίμοιο,
Τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς,
Φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστητῆρε κατ' αὐτοὺς
Μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσον.
Τὼ δ' αὖτ' ἐν προθύροισι δόμων αὐτώ τε καὶ ἵππω,
Τηλέμαχός θ' ἥρως καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱὸς,
Στῆσαν· ὁ δὲ προμολὼν ἴδετο κρείων Ἐτεωνεὺς,
Ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο·
Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα ποιμένι λαῶν·
Ἀγχοῦ δ' ἱστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ξείνω δή τινε τώδε, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
Ἄνδρε δύω, γενεῇ δὲ Διὸς μεγάλοιο ἔϊκτον.
Ἀλλ' εἴπ', εἰ σφῶϊν καταλύσομεν ὠκέας ἵππους,

Vicini, et amici Menelaï gloriosi,
Oblectantes-se : inter eos verò cantabat divinus cantor,
Citharam pulsans ; duoque saltatores inter eos
Cantum auspicantes saltabant in medio.
Caeterùm in vestibulo aedium ipsique et equi,
Telemachusque heros, et Nestoris inclytus filius,
Stiterunt: progressus autem vidit praestans Eteoneus,
Sedulus famulus Menelai gloriosi :
Ivitque annunciaturus per aedes pastori populorum :
Propè autem stans verba alata dixit :
" Hospites jam quidam isti, Jovis-alumne ô Menelaë,
" Viri duo; proli verò Jovis magni similes-sunt.
" Sed dic, an ipsis solvamus veloces equos,

---

sponsamque domum abductam; reprehenditque *Aristarchum* quòd hosce quinque versus ex *Iliad.* σ', 604. huc importunè adscripserit. Οὐ συνέντες οἱ περὶ Ἀρίσταρχον, ὅτι συνεχοῦς οὔσης, [*Casaubonus* legendum censet οὐκ ἔτι συνεχοῦς οὔσης] τῆς ἑστιάσεως, καὶ τῶν ἀκμαίων ἡμερῶν παρεληλυθυιῶν, ἐν αἷς παρείληπτο μὲν ἡ γαμουμένη πρὸς τοῦ νυμφίου· πέρας δ' εἶχεν ὁ τοῦ Μεγαπένθους γάμος· αὐτοὶ δὲ μονάζοντες διητῶντο ὅ τε Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη· μὴ συνέντες, ἀλλ' ἐξαπατηθέντες ὑπὸ τοῦ πρώτου ἔπους· (suprà *ver.* 3.) " Τὸν δ' εὗρον δαινύντα " γάμον πολλοῖσιν ἔτησιν·" προσσυνῆψαν τοιούτους τινὰς στίχους, " Ὡς οἱ μὲν δαινυντο, &c." μετενεγκέντες ἐκ τῆς ὁπλοποιΐας σὺν αὐτῷ γε τῷ περὶ τὴν λέξιν ἁμαρτήματι. Οὐ γὰρ ἐξάρχοντες οἱ κυβιστητῆρες, ἀλλ' ἐξάρχοντος τοῦ ᾠδοῦ, πάντως ὠρχοῦντο. Τὸ γὰρ, ἐξάρχειν, τῆς φόρμιγγος ἴδιον. *Lib.* IV. *cap.* 28. Verùm, (ut rectè hîc annotat Dna. *Dacier*) Tempora ista imperfecta, πέμπε, ἤγετο, *ver.* 5. 10. itemque ἐξετέλειον, *ver.* 7. non utique *jam facta* hæc, sed *fieri* solummodò indicant. Quin et secundum *Athenæi* sententiam, quo modo accipi possit versus iste, " Τὸν δ' " εὗρον δαινύντα, &c." non video. Cæterùm, " quòd adeò contendit" (inquit *Causabonus* in *Annotationibus, lib.* IV. *cap.* 17.) " non " posse τὸ ἐξάρχειν de saltatoribus dici; parùm esse firmum judico, Illud verò manifestò falsam, τὸ, ἐξάρχειν, τῆς φόρμιγγος " esse ἴδιον. Periti sermonis Græci sciunt, " verbum hoc de omnibus promiscuè dici ' posse, qui faciendi, aut dicendi, aut canendi, exemplum aliis præbent." Porrò *Diodorus Aristophanius*, notante *Athenæo* loco jam citato, totum hunc locum, quo de nuptiis agitur, omittendum censet; sed nullâ idoneâ ratione.

Ver. 19. Μολπῆς ἐξάρχοντες.] *Athenæus*, loco jam ad *ver.* 15. citato, legendum censet Μολπῆς ἐξάρχοντος. Quæ et versimilior videtur lectio. Vide suprà ad *ver.* 15.

Ver. 90. —— ἵππω.] *Al.* ἵπποι.
Ver. 25. —— ἔπεα πτερόεντα.]

—————————— verbis,
Quæ tutò tibi magna volunt ——.
Æn. XI, 380.

Ver. 26. —— τώδε.] *Al.* τώγε.
Ver. 27. —— γενεῇ.] *Al.* γενεήν
Ibid. ——— ἔϊκτον.] *Al.* ἔϊκτην.

Ἦ ἄλλον πέμπωμεν ἱκανέμεν, ὅς κε φιλήσῃ.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Οὐ μὲν νήπιος ἦσθα, Βοηθοΐδη Ἐτεωνεῦ,
Τοπρὶν, ἀτὰρ μὲν νῦν γε, πάϊς ὣς, νήπια βάζεις.
Ἦ μὲν δὴ νῶϊ, ξεινήϊα πολλὰ φαγόντε
Ἄλλων ἀνθρώπων, δεῦρ' ἱκόμεθ', αἴκε ποθὶ Ζεὺς
Ἐξοπίσω περ παύσῃ ὀϊζύος· ἀλλὰ λύ' ἵππους
Ξείνων, ἐς δ' αὐτοὺς προτέρω ἄγε θοινηθῆναι.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ἐκ μεγάροιο διέσσυτο, κέκλετο δ' ἄλλους
Ὀτρηροὺς θεράποντας ἅμ' ἑσπέσθαι ἑοῖ αὐτῷ.
Οἱ δ' ἵππους μὲν ἔλυσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας·
Καὶ τοὺς μὲν κατέδησαν ἐφ' ἱππείῃσι κάπῃσι,
Πὰρ δ' ἔβαλον ζειὰς, ἀνὰ δὲ κρῖ λευκὸν ἔμιξαν·
Ἅρματα δ' ἔκλιναν πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα·
Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες
Θαύμαζον κατὰ δῶμα διοτρεφέος βασιλῆος.
Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,

" An ad alium mittamus ire, qui eos amicè excipiat."
Hunc autem valdè indignatus allocutus est flavus Menelaus:
" Non quidem stultus eras, Boëthide Eteoneu,
" Anteà, at quidem nunc puer veluti, puerilia loqueris.
" Profectò jam nos, hospitalia multa depasti
" Aliorum virorum, huc venimus; sicubi Jupiter
" In posterum saltem liberârit ab aerumnâ: sed solve equos
" Hospitum, ipsosque introduc ad epulandum."
Sic ait: ille verò ex domo proruit, vocabatque alios
Sedulos famulos, unà ut-sequerentur seipsum.
Hi verò equos quidem solverunt sub jugo sudantes:
Et hos quidem alligârunt ad equina praesepia,
Apponebantque avenas, et hordeum album admiscuerunt;
Currus verò posuerunt ad parietem collucentem:
Ipsos porrò duxerunt in augustum domum: hi autem videntes
Admirabantur per domum Jovis-alumni regis.
Instar enim solis splendor erat, sive lunae,

Ver. 29. —— φιλήσῃ.] Similiterque *ver.* 171. φιλησέμεν· et *ver.* 179. φιλέοντε. Vide ad *Il.* ύ, 304.

Ver. 33. Ἦ μὲν δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433 et 504.

Ibid. —— νῶϊ —— φαγόντε.] *Ego et tu.* Vide ad *Il.* ά, 566. et ί, 487.

Ver. 37. 59. 104. —— διέσσυτο——δεικνύμενος —— ἀχνύμενος] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 38. —— ἅμ' ἑσπέσθαι.] *Al.* ἅμα σπέσθαι.

Ver. 41. —— ζειάς.] Vide infrà ad τ', 593.

Ver. 42. 179. —— ἔκλιναν —— διέκρινεν.] Vide ad *Il.* ά, 309 et 338.

Ver. 43. Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες Θαύμαζον.] Δεῖ δὲ καὶ τὸν πρῶτον εἰς ἀλλοτρίαν οἰκίαν ἐρχόμενον ἐπὶ δεῖπνον, μὴ γαστρισόμενον εὐθὺς ἐπὶ τὸ συμπόσιον χωρεῖν, ἀλλά τι δοῦναι πρότερον τῷ φιλοθεάμονι, καὶ κατανοῆσαι τὴν οἰκίαν· οὐδὲ γὰρ τοῦτο παρέλιπεν ὁ Ποιητής· " Αὐτοὶ δ' εἰσῆλθον θεῖον δόμον· οἱ δὲ ἰδόντες " Θαύμαζον, *&c.*" *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27. Ubi notandum pro Αὐτοὺς δ' εἰσῆγον *&c.* legisse *Athenæum*, Αὐτοὶ δ' εἰσῆλθον, *&c.* Sed præstat vulgata Lectio.

Ver. 45. Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν.] Τὴν τοῦ Μενελάου οἴκησιν, καὶ ταῦτα ἀπὸ στρατείας ἥκοντος, ἆρ' οὐ Περσικήν τινα καὶ Μηδικὴν ἐξηγεῖται, σχεδόν τι οὐ τ λὺ ἀποδέουσαν Σεμιράμιδος

Δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,
Ἔς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας, λούσαντο.
Τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας,
Ἔς ῥα θρόνους ἕζοντο παρ' Ἀτρείδην Μενέλαον.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
Παντοίων· παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.

Domum per excelsam Menelai gloriosi.
At postquam oblectati sunt videndo oculis,
Ad labra descendentes perpolita, lavârunt.
Hos verò postquam ancillae lavârunt et unxerant oleo,
Circumque chlaenas villosas posuerant *ipsis* atque tunicas;
In thronos utique consederunt *ii* juxta Atridem Menelaum.
Aquam autem ancilla gutturnio fundebat ferens,
Pulchro, aureo, super argenteo lebete,
Ad lavandum: juxtà verò politam extendit mensam.
Cibum verò veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa imponens, largiens de praesentibus:
Coquus autem carnium lances proposuit sublatas
Diversarum: ipsisque apposuit aurea pocula.

ἢ Δαρείου τε καὶ Ξέρξου τῶν βασιλέων; [fortè βασιλείων;] φησὶ γοῦν,

"Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,
"Δῶμα καθ' ὑψιρεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο·
"Χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε, καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέ-
"φαντος."

Τοῖς γὰρ Τρωϊκοῖς σκύλοις ἐχρῆν μᾶλλον λάμπειν αὐτὸ, ἢ τούτοις κατά γε τὴν σὴν διάνοιαν. Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπισχὼν, οὐκ ἔγωγε, εἶπεν, τὸν Ὅμηρον ἐάσειν μοι δοκῶ ἀναπολόγητον· ἴσως γὰρ πρὸς τὸν τοῦ Μενελάου τρόπον ἐποίησε τὰ βασίλεια, ὅν φησὶ μόνον εἶναι τῶν Ἀχαιῶν μαλθακὸν αἰχμητήν· σχεδὸν γὰρ οὖν ἔοικεν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν μάτην ὁ Ποιητὴς οὗτος λέγειν, ἀλλὰ καὶ στολὴν, καὶ οἴκησιν, καὶ δίαιταν πρὸς τὸ τῶν ἀνθρώπων ἦθος πολλάκις ἀπεικάζειν. *Dion. Orat.* II.

Ver. 46. —— ὑψερεφές.] Apud *Athenæum*, loco suprà citato, ὑψιρεφές.

Ver. 48. Ἔς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες.] Πάντα δ' ὢν ἀκριβὴς Ὅμηρος, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρέλιπε, τὸ δεῖν θεραπεύσαντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον ἰέναι πρὸς τὸ δεῖπνον. Ἐπί τ' οὖν —— τῶν περὶ Τηλέμαχον, [εἶπεν,] "Ἔς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο." Ἀπρεπὲς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ. *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27.

Ver. 50. ——— ἄρα.] *Deinde* ———. *Ut fit* ———.

Ver. 51. Ἔς ῥα θρόνους ἕζοντο.] Vide suprà ad ά, 145.

Ver. 52. Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.]

Dant famuli manibus lymphas ——.
Æn. I, 704.

Ver. 53. 297. 309. 404. Καλῇ —— καλὰ —— καλῆς.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 54. 61. Νίψασθαι —— πασσαμένω] Vide infrà ad έ, 491. et ί, 296.

Ibid. —— ξεστήν.] *Al.* χρυσῆν.

Ibid. ——— ἐτάνυσσε.] Vide ad *Il.* ρ', 58.

Ver. 56. ——— χαριζομένη παρεόντων.] Vide suprà ad ά, 140.

Ver. 57. Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας.] Vide suprà ad ά, 141.

Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Σίτου θ' ἅπτεσθον, καὶ χαίρετον· αὐτὰρ ἔπειτα
Δείπνου πασσαμένω εἰρησόμεθ', οἵ τινες ἐστὸν
'Ανδρῶν· οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων,
'Αλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὲ διοτρεφέων βασιλήων,
Σκηπτούχων, ἐπεὶ οὔ κε κακοὶ τοιούσδε τέκοιεν.
Ὣς φάτο· καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν,
Ὄπτ' ἐν χερσὶν ἑλὼν, τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.

Hos etiam dextrâ prehendens allocutus est flavus Menelaus;
" Cibumque gustate, et gaudete: caeterùm deinde,
" Coenam cùm-gustaveritis, interrogabimus, quinam sitis
" Hominum: non enim vestrorum utique genus periit parentum,
" Sed virorum genus estis Jovis-alumnorum regum,
" Sceptriferorum: quippe nequaquam ignavi tales genuerint."
Sic ait, et ipsis terga bovis pinguis apposuit,
Assata in manibus eligens, quae sibi munera apposuerant ipsi.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus porrigebant.

Ver. 59. Τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη.] 'Εν τούτοις δὲ κεῖται, ὡς ἀλλαχοῦ, τὸ δείκνυσθαι ἀντὶ τοῦ δεξιοῦσθαι. *Eustath.*

Ver. 60. Σίτου θ' ἅπτεσθον, καὶ χαίρετον.] Παρὰ δ' Ὁμήρῳ, ἐν τῷ τοῦ Μενελάου συμποσίῳ προβάλλουσιν ἀλλήλοις, ὥσπερ ἐν διατριβῇ, ζητήματα καὶ πολιτικῶς ὁμιλοῦντες τέρπουσιν ἀλλήλους καὶ ἡμᾶς. Ὁ γοῦν Μενέλαος παραγενομένων ἐκ τοῦ λουτρῶνος τῶν περὶ τὸν Τηλέμαχον, καὶ τῶν περὶ τὴν ἐδωδὴν παρατεθέντων, παρακαλεῖ μεταλαμβάνειν, λέγων τάδε· " Σίτου δ' ἅπτεσθον καὶ χαίρετον· αὐτὰρ ἔπειτα Δείπνου πασ- " σαμένω εἰρήσομεθ', οἵ τινες ἔστον." Ἔπειτα προσεπιδίδωσι τῶν παρακειμένων αὐτῷ φιλανθρωπευόμενος· " Ὣς φάτο· καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ " πίονα θῆκεν, Ὄπτ' ἐν χερσὶν ἑλὼν, τά ῥά οἱ " γέρα πάρθεσαν αὐτῷ." *Athenæus, lib.* V. *cap.* 3.

Ibid. Σίτου θ' ἅπτεσθον.] *Al.* Σίτου ἅμ' ἅπτεσθον. Apud *Athenæum* autem, loco jam citato, Σίτου δ' ἅπτεσθον.

Ver. 61. ——— πασσαμένω.] *Al.* παυσαμένω.

Ibid. ——— οἵ τινες.] *Al.* ὥ τινες. Quod hoc quidem in loco æquè rectè dici potest. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ver. 62. ——— οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων.] " Benè," inquit *Spondanus,* " de hospitibus suis ominatur Menelaus, " quasi animo jam pervideat, aut in eorum " facie legat, obscuro genere eos non esse " oriundos." Ipse autem deinceps aliam hujus loci explicationem præferre videtur; scilicet ut innuere hîc intelligatur Menelaus, Ulyssem Telemachi patrem nondum interiisse. Sed minùs rectè; ut liquet ex sequentibus, " 'Αλλ' ἀνδρῶν γένος ἐστὶ &c."] quæ et vir ipse eruditus pro alterâ sententiâ facere confitetur.

Ibid. ——— οὐ γὰρ σφῶν γε γένος.] Σὺν τῷ ι γραπτέον, ἵν' ῇ, σφῶϊν δυϊκῶς· οὐ γὰρ ἀφανῶν ἐστὲ γονέων. *Schol*

Ibid. ——— γένος.] *Al.* γόνος.

Ibid. ——— ἀπόλωλε.] Vide ad *Il.* κ', 186. 187. et ά, 57.

Ver. 64. 74. ——— τοιούσδε ——— τοίηδε.] Vide ad *Il.* ύ. 357.

Ver. 65. ——— καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν, Ὄπτ' ἐκ χερσὶν ἑλών.] Ὅμηρος ——— εὐτελῆ κατεσκεύασε πᾶσι τὸν βίον καὶ αὐτάρκη ———. Ἁπλῆν οὖν ἀποδέδωκε τὴν δίαιταν πᾶσι, καὶ τὴν αὐτὴν ὁμοίως βασιλεῦσιν, ἰδιώταις, νέοις, πρεσβύταις, ὀπτὰ παρατιθεὶς πᾶσι κρέα· καὶ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βόεια, ἔν τε ἑορταῖς καὶ γάμοις, καὶ ἄλλῃ συνόδῳ, καὶ οὐ θρία, καὶ κανδύλην, καὶ ἄμητας, μελίπηκτά τε τοῖς βασιλεῦσιν ἐξαίρετα παρατίθησιν Ὅμηρος· ἀλλ' ἀφ' ὧν εὖ ἕξειν ἔμελλον τὸ σῶμα, καὶ τὴν ψυχήν. Αἴαντα οὖν μετὰ τὴν μονομαχίαν, (*Iliad.* ή, 321.) νώτοισι βοῶν γέραιρεν ὁ Ἀγαμέμνων ———. Καὶ Μενέλαος δὲ, τοὺς τῶν παίδων γάμους ποιῶν, Τηλεμάχῳ νῶτον βοὸς παρέθηκεν, " Ὄπτα, τά ῥά οἱ γέρας πάρθεσαν αὐτῷ." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 8.

Ver. 66. ——— τά ῥά οἱ γέρα πάρθεσαν αὐτῷ.] Ἐνταῦθα δὲ φασὶν οἱ Παλαιοὶ, ὅτι ἔοικε τοῖς βασιλεῦσι μείζων μοῖρα παρατίθεσθαι εἰς γέρας· ἀφ' ἧς εἶχον ἂν καὶ ἄλλοις ἐπιδιδόναι, ὡς νῦν ποιεῖ ὁ Μενέλαος, τοῖς ξένοις παρατιθεὶς τὸ ἑαυτοῦ γέρας. *Eustath.*

Ibid. ——— τά ῥα.] *Quæ utique* ———. *Quæ scilicet* ———.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεε Νέστορος υἱὸν,
Ἄγχι σχὼν κεφαλὴν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι·
Φράζεο, Νεστορίδη, τῷ 'μῷ κεχαρισμένε θυμῷ.
Χαλκοῦ τε στεροπὴν καδδώματα ἠχήεντα,
Χρυσοῦ τ', ἠλέκτρου τε, καὶ ἀργύρου, ἠδ' ἐλέφαντος·
Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή.
Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.

Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Tum verò Telemachus alloquebatur Nestoris filium,
Propè admoto capite; ut ne audirent alii:
" Considera, Nestoride, meo charissime animo,
" Aerisque splendorem, per domum sonoram,
" Aurique, electrique, et argenti, atque eboris:
" Jovis utique talis est Olympii intùs aula.
" Quanta haec infinita multa! admiratio me capit intuentem."

Ver. 68. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.] Vide ad *Il.* ά, 469.

Ver. 71. —— τῷ 'μῷ κεχαρισμένε θυμῷ.]

———— animo gratissime nostro.
Æn. XII, 142.

Ver. 72. ——— καδδώματα.] In vulgatis editum est καὶ δώματα· *Barnesius* autem restituit καδδώματα. Quod et ad sententiam (ut opinor) multò aptiùs; et confirmatur porrò, uti annotat vir eruditus, ex *ver.* 45. 46. suprà:

Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,
Δῶμα καθ' ὑψερεφὲς Μενελάου κυδαλίμοιο.

Ver. 73. Χρυσοῦ τ', ἠλέκτρου τε.] Vide *Plinii Histor. Natural. lib.* XXXIII. *cap.* 4. Item suprà ad *ver.* 45.

Ibid. —— ἠδ' ἐλέφαντος.] Ἐλέφαντα, ὅσος μὲν ἐς ἔργα καὶ ἀνδρῶν χεῖρας, εἰσὶν ἐκ παλαιοῦ δῆλοι πάντες εἰδότες· αὐτὰ δὲ τὰ θηρία, πρὶν ἢ διαβῆναι Μακεδόνας ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, οὐδὲ ἑωράκεσαν ἀρχὴν, πλὴν Ἰνδῶν τε αὐτῶν, καὶ Λιβύων, καὶ ὅσοι πλησιόχωροι τούτοις. Δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος, ὃς βασιλεῦσι κλίνας μὲν καὶ οἰκίας τοῖς εὐδαιμονεστέροις αὐτῶν, ἐλέφαντι ἐποίησε κεκοσμημένας, θηρίου δὲ ἐλέφαντος μνήμην οὐδεμίαν ἐποιήσατο. *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 74. Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή. Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά.] Οἱ δὲ πολλοὶ τὸ τοῦ Τηλεμάχου πάσχομεν· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ὑπὸ ἀπειρίας, μᾶλλον δὲ ἀπειροκαλίας, τὴν μὲν Νέστορος ἰδὼν οἰκίαν κλίνας ἔχουσαν, τραπέζας, ἱμάτια, στρώματα, οἶνον ἡδὺν, οὐκ ἐμακάριζε τὸν εὐποροῦντα τῶν ἀναγκαίων, ἢ καὶ χρησίμων· παρὰ δὲ τῷ Μενελάῳ θεασάμενος ἐλέφαντα καὶ χρυσὸν καὶ ἤλεκτρον, ἐξεπλάγη, καὶ εἶπε, "Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν "αὐλή· Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά· σέβας μ' "ἔχει εἰσορόωντα." Σωκράτης δ' ἂν εἶπεν, ἢ καὶ Διογένης, "Ὅσσα τάγ' ἄθλια πολλὰ, καὶ "ἄχρηστα καὶ μάταια, γέλως μ' ἔχει εἰσορόωντα." *Plutarch.* περὶ φιλοπλουτίας, sub fine. Cæterùm *Seleucus* apud *Athenæum*, cui et assentitur ipse *Athenæus*, hoc in loco legendum contendit, "Ζηνός που τοιαῦτα "δόμοις ἐν κτήματα κεῖται· Ὅσσα τάδ' "ἄσπετα πολλά." Οὐ γὰρ (inquit) τῆς οἰκίας τὸ κάλλος μόνον ἀποθαυμάζουσι. Πῶς γὰρ ἤλεκτρον καὶ ἄργυρος καὶ ἐλέφας ἐν τοῖς τοίχοις ἦν; Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τοῦ οἴκου εἰρήκασιν, ὡς ἐστὶ δώματα ἠχήεντα· τοιαῦτα γὰρ δὴ τὰ ὑψόροφα καὶ μεγάλα. Περὶ δὲ τῶν σκευῶν τὸ, "Χρυσοῦ τ', ἠλέκτρου τε, καὶ ἀργύρου, ἠδ' ἐλέ"φαντος" οἷς εἰκότως ἐπιφέρεται, "Ζηνός "που τοιαῦτα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται, "Ὅσσα &c." Οὐκ ἔστιν δ' ἀκόλουθον τῷ "Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν "αὐλὴ," ἐπιφέρειν, "Ὅσσα τάδ' ἄσπετα "πολλὰ," σόλοικον ὂν τῷ ἀσυνήθει τῆς ἀναγνώσεως. Ἔτι τοίνυν οὐδ' ἡ αὐλὴ ἁρμόττει ἐπὶ τοῦ οἴκου· ὁ γὰρ διαπνεόμενος τόπος αὐλὴ λέγεται. —— Ὅμηρος δὲ τὴν αὐλὴν ἀεὶ τάττει ἐπὶ τῶν ὑπαίθρων τόπων. *Athenæus, lib.* V. *cap.* 3. *Casaubono* verò, quocum faciunt *Barnesius* et Dna. *Dacier*, parùm idoneæ videntur hæ rationes. *Primam* nihili esse arbitratur: "Quid enim, inquit in anno"tationibus ad hunc *Athenæi* locum, vetat "per αὐλὴν et palatium intelligere, et συν"εκδοχικῶς omnia eo contenta ornamen"ta?" In *secunda*, "Quis," inquit, "non "videt argutari nimis virum doctum? "Nemo enim iverit inficias, positâ dis"tinctione majore post αὐλὴ, rectè sub"jungi, Ὅσσα τάδ' ἐστί." Atque hoc quidem majorem indicabit admirationem, quàm si Ὅσσα ad præcedentem κτήματα

Τοῦ δ' ἀγορεύοντος ξύνετο ξανθὸς Μενέλαος,
Καί σφεας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τέκνα φίλ', ἦτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι·
('Αθάνατοι γὰρ τοῦγε δόμοι καὶ κτήματ' ἔασιν.)
'Ανδρῶν δ' ἤ κέν τίς μοι ἐρίσσεται, ἠὲ καὶ οὐκὶ,
Κτήμασιν· ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεὶς
'Ηγαγόμην ἐν νηυσὶ, καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον·
Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεὶς,

Hunc autem loquentem intellexit flavus Menelaus,
Et ipsos compellans, verba alata dixit :
" Filii chari, sanè cum Jove mortalium haud ullus contenderit ;
" (Immortales enim ejus aedes et possessiones sunt.)
" Hominum verò aut aliquis mihi contendat, aut non,
" Opibus : certè enim multa passus et multùm vagatus
" Adduxi in navibus, et octavo *demùm* anno veni :
" Ad Cyprum, Phoenicemque, et Aegyptios vagatus ;

---

referretur. Quod ad *tertiam* attinet rationem, " Affirmamus nos," inquit vir idem eruditus, " Διὸς αὐλὴν Homerum appellâsse " Jovis palatium. Sic enim loqui observa- " mus antiquissimum poetam, et, quod " imprimis ad rem facit, summum Homeri " imitatorem, Æschylum : cujus est illud " in Prometheo vincto, *(ver.* 122.) ὅσοι " τὴν Διὸς αὐλὴν οἰχνεῦσι." Ad hæc addit *Barnesius ;*

——ὅθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
'Υψηλὸς δέδμητο———. Suprà ά, 427.

Ver. 76.——ξύνετο.] *Al.* ξύνθετο. Quod ferri non potest.

Ver. 77. ——— σφέας.] Pronuntiabatur σφᾶς.

Ver. 78. Τέκνα φίλ', ἦτοι Ζηνὶ βροτῶν οὐκ ἄν τις ἐρίζοι.] Ὅμηρος ἐπιδεξίως ἀφορμὴν εὗρε λόγων, ὥστε κτῆσιν συγκρίναι φίλου. [fortè φίλῳ.] Οὐ γὰρ ὡς πρόβλημα προτείνει, ἀλλ' ἐπιχαρίτως παρενείρας ὁ Μενέλαος, ἐπειδὴ ἤκουσε τῶν ἐπαίνων, τὸ μὲν εἶναι πλούσιος οὐκ ἀρνεῖται· κἀνταῦθά γε περιελὼν τὸν φθόνον, πολλὰ γὰρ φησὶ παθὼν ἔχειν αὐτόν· οὐ μέν τοι ἀξιοῖ ἑαυτὸν θεοῖς συγκρίνειν, " 'Αθάνατοι γὰρ τοῦ γε " δόμοι καὶ κτήματ' ἔασιν" ἐνδειξάμενος δὲ φιλάδελφον ἦθος, καὶ μετ' ἀνάγκης φήσας ζῆν τε καὶ πλουτεῖν, ἀντιπαρέθηκε τὸν τῆς φιλίας λόγον· " Ὧν ὄφελον τριτάτην περ &c." (infrà *ver.* 97.) *Athenæus, lib.* V. *cap.* 3. in fine.

Ver. 79. 'Αθάνατοι.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 80. ———— ἐρίσσεται.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 81.———ἦ γὰρ πολλά.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur : " *Etiam si mortales omnes divitiis opibusque* " *antecellam, minimè mihi de eis gratulandum* " *est ; Multa ENIM &c.*" Vide ad *Il.* ί, 22.

Ver. 82. 'Ηγαγόμην ἐν νηυσί.] Τὸ δὲ " ἠγα- " γόμην" ἐπὶ κτημάτων, ἀντὶ τοῦ, ἔφερον, κεῖται——ἵνα λέγῃ, ὡς πολλὰ παθὼν, καὶ πολλὰ πλανηθεὶς, πολλὰ ἠγαγόμην κτήματα. *Eustath. Barnesius* autem, versionem Editionis *Wetstenianæ* secutus, reddit ; " *Vectus in navibus.*" Minùs rectè. Nusquam enim apud Poetam occurrit vox ἠγαγόμην sensu passivo, sed semper *activo ;* uti exponit *Eustathius.*

Κτήματα μὲν, ὅσ' 'Αλέξανδρος κοίλῃς ἐνὶ νηυσὶν
'Ηγάγετο Τροίηνδ'————.
Iliad. ή, 389.

Vide ad *Il.* π', 190. χ', 116. 471. *Odyss.* ξ', 211. ό, 238.

Ver. 83. Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθείς.] Οἱ γοῦν ποιηταὶ φρονιμωτάτους τῶν ἡρώων ἀποφαίνουσι τοὺς ἀποδημήσαντας πολλαχοῦ, καὶ πλανηθέντας·— καὶ ὁ Νέστωρ σεμνύνεται διότι τοῖς Λαπίθαις ὡμίλησεν, ἐλθὼν μετάπεμπτος *(Il.* ά, 270.). " Τηλόθεν ἐξ 'Απίης " γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί." Καὶ Μενέλεως ὡσαύτως· " Κύπρον, Φοινίκην τε, καὶ " Αἰγυπτίους ἐπαληθεὶς, Αἰθίοπάς, θ' ἱκόμην " &c." Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα παρασκευαί τινες ἐς φρόνησιν μεγάλαι, τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἰδίας, προσθεῖναι δὲ καὶ τὰ τῆς θαλάττης. *Strabo, Geograph. lib.* I. Καὶ ὅρα ἐξ αὐτῆς καταρχῆς, ὡς ἱστοριῶν χορηγία τῷ Ποιητῇ γέγονεν ὁ τοῦ Τηλεμάχου εἰς τὴν Σπάρτην πλοῦς· ἐν αἷς οὐ μόνον ξενικὰ ἐκτεθήσεται διηγήματα, ἀλλὰ καὶ Τρωϊκὰ, καὶ 'Ελληνικά. Πάνυ οὖν δεινῶς ἔπλασεν Ὅμηρος, εἰς καλὸν τῇ ἑαυτοῦ ποιήσει, ὡς καὶ προδεδήλωται, τὸν τοῦ Τηλεμάχου πλοῦν· δι' οὗ πολλὰ ποικίλματα ἡ 'Ομηρικὴ μοῦσα τῷ τῆς ποιήσεως ταύτης πέπλῳ ἐνέπασεν. *Eustath* Cæterùm nonnullos hoc in loco, " Αἰγυπτίους " ἐπ' ἀληθεῖς," legisse annotat idem *Eustath.*

Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβοὺς,
Καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι.
Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
Ἔνθα μὲν οὔτε ἄναξ ἐπιδευὴς, οὔτε τι ποιμὴν,
Τυροῦ καὶ κρειῶν, οὐδὲ γλυκεροῖο γάλακτος·
Ἀλλ' αἰεὶ παρέχουσιν ἐπηετανὸν γάλα θῆσθαι.
Ἕως ἐγὼ περὶ κεῖνα πολὺν βίοτον συναγείρων
Ἠλώμην, τείως μοι ἀδελφεὸν ἄλλος ἔπεφνεν,
Λάθρῃ, ἀνωϊστὶ, δόλῳ οὐλομένης ἀλόχοιο.

"Aethiopasque adii, et Sidonios, et Erembos,
"Et Libyam, ubi utique agni protinùs cornuti sunt.
"Ter enim pariunt oves integrum per annum.
"Ibi quidem neque herus indigens est, neque omninò pastor,
"Casei et carnium, neque dulcis lactis:
"Sed semper praebent per-totum-annum lac mulgendum.
"Dum ego circa illa multas facultates colligens
"Errabam, intereà mihi fratrem alius interfecit,
"Clàm, ex-improviso, dolo perniciosae uxoris.

Ibid. ——— Αἰγυπτίους.] Vide infrà ad *ver.* 127. item ad *Il.* β', 537.

Ver. 84. —— Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην.] Ζητοῦσι δὲ, πρὸς τίνας ἦλθεν Αἰθίοπας, πλέων ἐξ Αἰγύπτου· (οὔτε γὰρ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ οἰκοῦσι τινὲς Αἰθίοπες, οὔτε τῷ Νείλῳ τοὺς καταῤῥάκτας ἦν διελθεῖν ναυσί·) ——— Οἱ μὲν περίπλουν τὸν διὰ Γαδείρων μέχρι τῆς Ἰνδικῆς εἰσάγουσιν· ἅμα καὶ τὸν χρόνον τῇ πλάνῃ συνοικειοῦντες, ὅν φησιν ὅτι ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθεν· οἱ δὲ, διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ, τοῦ κατὰ τὸν Ἀράβιον κόλπον· οἱ δὲ, διὰ τῶν διωρύγων τινός. *Strabo, lib.* I. Δῆλον δὲ ὅτι εἰς τοὺς νοτίους Αἰθίοπας ἐλθὼν ὁ Μενέλαος, εἴγε καὶ εἰς τοὺς Ἐρεμβοὺς ἦλθε, μέρος γὰρ ἐκείνων οἱ Ἐρεμβοὶ, πολλῷ πρότερον εἰς τοὺς λοιποὺς Αἰθίοπας ἀφίκετο, οὓς ὁμόρους Αἰγυπτίοις Ἡρόδοτος ἱστορεῖ. *Eustath.*

Ibid. —— καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβούς.] Σιδονίους, τοὺς παρὰ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ λέγει· ὅθεν μετῴκησαν οἱ Φοίνικες. Ἐρεμβοὺς, τοὺς Τρωγλοδύτας, παρὰ τὸ εἰς τὴν ἔραν δύνειν. Οἱ δὲ, τοὺς Ἰνδοὺς, παρὰ τὸ Ἔρεβος· μέλανες γάρ· ὅθεν καὶ Κράτης ἐρεμνοὺς γράφει. Οἱ δὲ, ἴδιον ἔθνος. Ἔνιοι δὲ, τοὺς Ἄραβας· καὶ μεταγράφουσιν οὕτως· "Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, Ἄραβάς τε." *Schol.*

Ibid. —— καὶ Ἐρεμβούς.] Οὐκ ἐργασίας οὐδὲ χρηματισμοῦ χάριν, τούτων ὀνομαζομένων, (οὐ πολὺ γὰρ ἦν τοῦτο,) ἀλλὰ τοῦ μήκους, καὶ τῆς ἀποδημίας, καὶ τοῦ ἐνδόξου· ἔνδοξον γὰρ τοσοῦτον ἐκτοπίσαι. *Strabo, lib.* I. Vide suprà ad *ver.* 83.

Ver. 85. Καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι.]

Quid tibi pastores Libyæ, quid pascua versu
Prosequar——. *Virg. Georg.* III, 339.

Καὶ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείῃ, ἔχον ὧδε; "Καὶ Λιβύην, ὅθι τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι·" ὀρθῶς εἰρημένον, ἐν τοῖσι θερμοῖσι ταχὺ παραγίνεσθαι τὰ κέρεα· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχεσι, ἢ οὐ φύειν κέρεα τὰ κτήνεα ἀρχὴν, ἢ φύοντα, φύειν μόγις. *Herodotus, lib.* IV. § 29. Καὶ ἐν μὲν Λιβύῃ εὐθὺς γίνεται κέρατα ἔχοντα τὰ κερατώδη τῶν κριῶν. *Aristot. Histor. animal. lib.* VIII. *cap.* 28. Ἕτεροι δὲ τὸ, "ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσιν," οὕτω νοοῦσιν· ἔνθα οἱ μετ' ὀλίγον ἐσόμενοι κεραοὶ, ἄφαρ γίνονται, ἤγουν εὐθὺς καὶ ταχὺ καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις, διὰ θερμότητα τόπου. Ὃ καὶ ἑρμηνεύων σαφέστερον, ἐπάγει· "Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα &c." *Eustath.*

Ibid. ——— ἵνα τ' ἄρνες.] Apud *Herodotum*, loco jam citato, ὅθι τ' ἄρνες.

Ver. 86. Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν] Τοῦτο δὲ πάλιν (inquit *Eustathius,*) διχῶς. Ἢ γὰρ ὅτι μῆλα εἰσὶν ἐκεῖ τινὰ, ὧν γόνος ἑκάστου ἔτους ἀνὰ τρὶς γίνεται· τουτέστι, διόλου ἀνὰ τρὶς αἱ αὐταὶ ὄϊς τίκτουσιν. Ἢ καὶ ὅτι περὶ τρεῖς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ γεννῶσι τὰ μῆλα, καὶ οὐκ, ὡς παρ' ἡμῖν, μόνῳ τῷ ἦρι. Quarum prior rectior videtur explicandi ratio.

Ver. 89. ——— θῆσθαι.] Κυρίως μὲν, τὸ θηλάσαι· νῦν δὲ τὸ ἀμέλγειν εἶπεν, παρὰ τὴν θηλήν. *Schol.*

Ver. 90. Ἕως ἐγώ.] "*Amphibrachys,*" inquit *Barnesius*, "in *Primo* loco, pro *Dactylo* ἰσοδυνάμῳ." Atqui (ut opinor) enuntiabatur Ἕως ἐγὼ, ac si scriptum fuisset, Ὥσε ἐγὼ, vel Ὥσ' ἠγώ. Vide ad *Il.* ό, 539. *Al.* Εἴως ἐγώ.

Ὥς οὔτοι χαίρων τοῖσδε κτεάτεσσιν ἀνάσσω.
Καὶ πατέρων τάδε μέλλετ' ἀκουέμεν, οἵ τινες ὔμμιν
Εἰσίν· ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ ἀπώλεσα οἶκον,
Εὖ μάλα ναιετάοντα, κεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά.
Ὧν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι μοῖραν
Ναίειν, οἱ δ' ἄνδρες σόοι ἔμμεναι, οἳ τότ' ὄλοντο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο.
Ἀλλ' ἔμπης πάντας μὲν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων,
Πολλάκις ἐν μεγάροισι καθήμενος ἡμετέροισιν,
Ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι, ἄλλοτε δ' αὖτε
Παύομαι· αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο.
Τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ,

" Adeò nequaquam gaudens hisce facultatibus impero.
" Et ex patribus ista debetis audivisse, quicunque vobis
" Sint: quandoquidem valdè multa passus sum, et perdidi domum,
" Perquam habitantibus commodam, continentem multa et pretiosa.
" Quorum utinam vel tertiam habens, in aedibus partem
" Habitarem, viri autem salvi essent, qui tum perierunt
" Trojâ in latâ, longè ab Argis equis-apto.
" Sed tamen omnes quidem lugens et deflens,
" Crebrò domi desidens nostrae,
" Interdum quidem luctu mente oblector, interdum verò rursùs
" Quiesco: cita nempè satietas molesti luctûs.
" Horum omnium-*causâ* non tantum lugeo, vexatus licèt,

Ibid. —— *πολὺν βίοτον συναγείρων Ἠλώμην.*] Vide suprà ad *γ'*, 301.

Ver. 93. *Ὥς οὔτοι χαίρων.*] Vide infrà ad *ver.* 186 et 199. Cæterùm *Eustathius* in commentario legit *Ὥς οὔτι χαίρων.*

Ver. 94. ——— *ὔμμιν.*] *Al.* *ὑμῖν.*

Ver. 95. —— *καὶ ἀπώλεσα οἶκον, Εὖ μάλα ναιετάοντα.*] Ἀμφίβολον, πότερον τὸν ἑαυτοῦ, ἢ τὸν Πριάμου. *Schol.* Ὅρα τὸ, "ἀπώλεσα οἶκον," ἀμφιβόλως λεχθέν· δύναται γὰρ ὁ βασιλεὺς δηλοῦν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν τοῦ Πριάμου. Καὶ συμβιβάζεται καὶ τὰ ἐφεξῆς πρὸς ταῦτα, διχῶς· ἵνα λέγῃ ὅτι ἀπώλεσα οἶκον ἐμὸν, ἔχοντα πολλὰ, ὧν ὄφελον τριτάτην μοῖραν ἔχων ἐξ ἀρχῆς καὶ μὴ μετασχὼν τηλικαύτης εὐδαιμονίας, μὴ τοσούτους ἰδεῖν ὀλωλότας ἐν Τροίᾳ, μηδὲ στρατεύσασθαι ὅλως ἐκεῖ· ἢ καὶ ἄλλως, ἀπώλεσα οἶκον τὸν τοῦ Πριάμου κεκτημένον πολλὰ, ὧν ὄφελον τὰ τρίτα κτησάμενος, κατά τινα θετέον συμβίβασιν ὡς εἰκὸς, μὴ προσμεῖναι τῇ ἁλώσει τῆς Τροίας, περὶ ἣν τοσοῦτοι ὤλοντο. *Eustath.* Priorem explicationem amplectitur *Barnesius.* Ac pro eâ quidem facit tum præcedens illud, "ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον" tum, (uti et ipse annotat *Barnesius,*) quod sequitur, "Ὧν ὄφελον τριτάτην περ, *&c.*" Dna. *Dacier* verò alteram adeò manifestè veram esse explicandi rationem existimat, ut nulla sit hic reverà ambiguitas.

Ver. 96. *Εὖ μάλα ναιετάοντα.*] Vide ad *Il.* *β'*, 648.

Ver. 97. *Ὧν ὄφελον τριτάτην περ.*] Τίς ἂν οὖν τῶν ἐκγόνων ἐκείνων τῶν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου τεθνηκότων, οὐκ ἂν ἀνταξίαν (*Al.* ἀνταξίως) δόξειεν τὴν ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ πατρὸς λύπην τῇ τοῦ πατρὸς εὐχαρίστῳ μνήμῃ διορθουμένην; Ὅπως δὲ μὴ δόξῃ κοινὸς εἶναι πρὸς πάντας τοὺς παραπλησίως αὐτῷ τὴν εὔνοιαν ἐνδεδειγμένους, ἐπήνεγκεν, (infrà *ver.* 104.) "Τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ, Ὡς ἑνὸς, ὅστε μοι ὕπνον καὶ ἀπεχθαίρει καὶ ἐδωδήν." Ἵνα δὲ μὴ φαίνεται μηδενὸς τῶν ἐκείνου παραμελῶν, ἐμνήσθη κατ' ὄνομα, (*ver.* 110.) —— "Ὀδύρονταί νύ που αὐτὸν Λαέρτης θ', ὁ γέρων, καὶ ἐχέφρων Πηνελόπεια, Τηλέμαχός θ', ὃν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ." *Athenæus, lib.* V. *cap.* 4. Vide et suprà ad *ver.* 78.

Ver. 102. *Ἄλλοτε μέν τε γόῳ φρένα τέρπομαι.*] Vide infrà ad *ver.* 183.

Ver. 103. —— *αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο.*] Ὁ ὑπὲρ τῶν ἄλλων μοι θρῆνος ταχέως θραύεται, *Schol.* Malè.

Ver. 104. *Τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι* ——— *Ὡς ἑνός.*] Vide suprà ad *ver.* 97.

Ὡς ἑνὸς, ὅστε μοι ὕπνον ἀπεχθαίρει καὶ ἐδωδὴν
Μνωομένῳ· ἐπεὶ οὔτις Ἀχαιῶν τόσσ' ἐμόγησεν,
Ὅσσ' Ὀδυσεὺς ἐμόγησε καὶ ἤρατο· τῷ δ' ἄρ' ἔμελλεν
Αὐτῷ κήδε' ἔσεσθαι, ἐμοὶ δ' ἄχος αἰὲν ἄλαστον
Κείνου, ὅπως δὴ δηρὸν ἀποίχεται· οὐδέ τι ἴδμεν,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκεν. Ὀδύρονταί νύ που αὐτὸν
Λαέρτης θ' ὁ γέρων καὶ ἐχέφρων Πηνελόπεια,
Τηλέμαχός θ', ὃν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ.
Ὣς φάτο· τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε, πατρὸς ἀκούσας,
Χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχὼν
Ἀμφοτέρῃσιν χερσί· νόησε δέ μιν Μενέλαος·
Μερμήριξε δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἠέ μιν αὐτὸν πατρὸς ἐάσειε μνησθῆναι,
Ἦ πρῶτ' ἐξερέοιτο, ἕκαστά τε μυθήσαιτο.

" Ut unius-gratiâ, qui utique mihi somnum invisum-facit et cibum
" Recordanti ; quoniam nullus Graecorum tanta elaboravit,
" Quanta Ulysses elaboravit et pertulit: huic autem destinatum erat
" Ipsi dolores ut-essent, mihi verò moeror semper-gravissimus
" Ejus-*causâ;* quoniam diù longè abest ; neque quid scimus,
" Vivatne ille, an mortuus sit. Deflent utique illum
" Laërtesque senex, et prudens Penelope,
" Telemachusque, quem reliquit recèns natum in domo."
Sic ait: huic autem ob patrem desiderium excitavit luctûs.
Lachrymam verò à palpebris humi demisit, de patre audiens,
Chlaenam purpuream oculis praetendens
Utrâque manu: observavit autem ipsum Menelaus;
Deliberavitque deinde in mente et in animo,
An eum ipsum patris sineret meminisse,
An prior interrogaret, singulaque diceret.

Ver. 105. —— ἀπεχθαίρει.] Εἰς μίσος ἄγει. *Schol.* Τὸ δὲ, ἐχθαίρει, οὐ δηλοῖ ἄρτι τὸ μισεῖ, ἀλλὰ τὸ μισητὸν ποιεῖ· ὅπερ ἐχθραίνειν φασὶν οἱ μεθ' Ὅμηρον. *Eustath.* Occurrit autem vox ἐχθαίρω priori isto sensu, infrà ό, 71. π′, 96.

Ver. 107. —— καὶ ἤρατο] Τὸ δὲ, ἤρατο, οὐ μόνον ἀντὶ τοῦ ὑπέμεινε καὶ ἐβάστασεν οἱ Παλαιοὶ νοοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπολέμησε, περὶ τὸν ἄρην φασίν. *Eustath.* *Scholiastes* autem exponit simpliciter ὑπέμεινεν.

Ver. 110. Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν′, 736.

Ibid. —— Ὀδύρονταί νύ που αὐτὸν Λαέρτης θ'.] Vide suprà ad *ver.* 97.

Ver. 112 et 144. —— γεγαῶτ'.] Vide ad *Il.* ά, 265. et ν′, 46.

Ver. 113. —— τῷ δ' ἄρα πατρὸς ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.] Vide infrà ad *ver.* 183.

Ver. 114. Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων.] Lachrymam per genas humi delabentem optimè depingunt, et quasi ob oculos ponunt versûs hujus Numeri. Vide infrà ad λ′, 595. et ad *Il.* γ′, 363.

Ver. 115 et 154. —— πορφυρέην.] Similiterque infrà *ver.* 298. Πορφύρε'. Vide ad *Il.* ά, 338, et 482.

Ver. 116. —— νόησε δέ μιν Μενέλαος.] Καὶ ὅρα ὅπως ὁ Ποιητὴς πολυσχήμων ὢν, τὸν μὲν Νέστορα (suprà γ′, 69.) ἔπλασεν ἐρωτήσαντα, καὶ οὕτω μαθόντα τίνες οἱ παραβαλόντες ξένοι· τὸν δὲ Μενέλαον ποιεῖ, δίχα τοῦ ἐρωτῆσαι, γνόντα τοὺς ξενισθέντας· ἅμα γὰρ μνήμη τῶν τοῦ πατρὸς περιῆλθε τὸν Τηλέμαχον, ἐξ ὧν ὁ Μενέλαος ἔφη, καὶ εὐθὺς δακρύσας γνωρίζεται. *Eustath.*

Ver. 118. —— ἐάσειε.] Similiterque infrà *ver.* 212 ἐάσομεν. Vide ad *Il.* δ′, 42. *Barnesius* minùs rectè, ἐάσσειε —— ἐάσσομεν.

Ver. 119. —— μυθήσαιτο.] *Al.* πειρήσαιτ

Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ἐκ δ' Ἑλένη θαλάμοιο θυώδεος ὑψορόφοιο
Ἤλυθεν, Ἀρτέμιδι χρυσηλακάτῳ εἰκυῖα·
Τῇ δ' ἄρ' ἅμ' Ἀδρήστη κλισίην εὔτυκτον ἔθηκεν·
Ἀλκίππη δὲ τάπητα φέρεν μαλακοῦ ἐρίοιο·
Φυλὼ δ' ἀργύρεον τάλαρον φέρε, τόν οἱ ἔδωκε
Ἀλκάνδρη, Πολύβοιο δάμαρ, ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς
Αἰγυπτίῃς, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐνὶ κτήματα κεῖται·
Ὃς Μενελάῳ δῶκε δύ' ἀργυρέας ἀσαμίνθους,
Δοιοὺς δὲ τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα.
Χωρὶς δ' αὖθ' Ἑλένῃ ἄλοχος πόρε κάλλιμα δῶρα
Χρυσῆν τ' ἠλακάτην, τάλαρόν θ' ὑπόκυκλον ὄπασσεν,
Ἀργύρεον, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράαντο.
Τόν ῥά οἱ ἀμφίπολος Φυλὼ παρέθηκε φέρουσα,

Dum ille haec deliberabat in mente et in animo,
Helena ex thalamo odorifero excelso
Egressa est, Dianae aureum-arcum-habenti similis:
Huic autem statim Adrasta sellam benè-factam apposuit:
Alcippe verò tapetem ferebat mollis lanae:
Phylo autem argenteum calathum ferebat, quem illi dedit
Alcandra, Polybi uxor, qui habitabat in Thebis
Aegyptiacis, ubi plurimae in aedibus possessiones jacent:
Qui Menelao dedit duo argentea labra,
Geminosque tripodas, decemque auri talenta.
Seorsùm verò insuper Helenae uxor dedit pulchra dona,
Aureamque colum, calathumque subrotatum praebuit,
Argenteum, auro verò labia munita erant.
Hunc utique ei ancilla Phylo apposuit ferens,

Ver. 120. Ἕως ὁ.] " *Amphibrachys* (inquit *Barnesius*) *Dactylo* ἰσόχρονος." Minùs rectè. Vide suprà ad *ver.* 90

Ver. 122 et 429. Ἤλυθεν.] Vide suprà ad β', 262.

Ver. 123. —— κλισίην εὔτυκτον.] Κλισίαν δὲ εὔτυκτον καὶ ἐνταῦθα τὸν προλεχθέντα κλισμὸν λέγει, ἤγουν θρόνον ἔχοντα τὶ ἀνάκλιντρον, ᾧ καὶ τάπης ἐξ ἐρίου ἐπίκειται, προσκεφάλαιον δηλαδή· λέγει γοῦν ὑποκατιὼν, [*ver.* 136.] "Ἕζετο δ' ἐν κλισμῷ" ᾧ καὶ θρῆνυς ὑπέκειτο. *Eustath.* Vide suprà ad ά, 145.

Ver. 126. —— ὃς ἔναι' ἐνὶ Θήβῃς.] *Barnesius* legendum conjicit, ὃς ἄνασσ' ἐνὶ Θήβῃς. Vide autem ad *Il.* π', 172.

Ibid. —— ἐνὶ Θήβῃς.] Θῆβαι πόλις Αἰγύπτου, ἡ νῦν καλουμένη Διὸς πόλις. *Schol.*

Ver. 127. Αἰγυπτίῃς, ὅθι πλεῖστα.] Malè hìc *Eustathius*: Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ, Αἰγυπτίαις, συστέλλει τὴν προπαραλήγουσαν διὰ μέτρον, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. —— Αἰτία δὲ τῆς τοιαύτης συστολῆς τοῦ, υ, οὐ μόνον ἡ ἀσθένεια τῶν μετ' αὐτὸ κειμένων δύο ψιλῶν συμφώνων κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, ἀλλὰ μάλιστα ἡ ἀνάγκη τοῦ μέτρου. Meliùs *Barnesius*: " In fine (inquit) vocis " Αἰγυπτίῃς, Συνίζησις." Nempè vocem Αἰγυπτίῃς, ac si scriptum fuisset Αἰγυπτῇς, enuntiandam arbitratus est. Sed neque hoc necessarium. Vide ad *Il.* β', 537.

Ibid. —— δόμοις ἐνί.] *Barnesius* edidit δόμοις ἐν, ex *Iliad.* ί, 382. Quod perindè est.

Ver. 131. Χρυσῆν τ' ἠλακάτην.] Edidit *Barnesius* Χρυσείην. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 132. —— χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράαντο.] Ἤγουν ἐπὶ χρυσῷ τὰ χείλη ἀπήρτιστο καὶ τετελείωτο· ἐκ τοῦ κραιαίνω· ἢ τὰ χείλη χρυσῷ ἐκέκρατο. *Eustath.*

Ver. 133. Τόν ῥα.] *Hunc utique* —— *Hunc, inquam* ——.

Νήματος ἀσκητοῖο βεβυσμένον· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
Ἠλακάτη τετάνυστο, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχουσα.
Ἕζετο δ' ἐν κλισμῷ, ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
Αὐτίκα δ' ἥγ' ἐπέεσσι πόσιν ἐρέεινεν ἕκαστα·
Ἴδμεν δὴ, Μενέλαε διοτρεφὲς, οἵ τινες οἵδε
Ἀνδρῶν εὐχετόωνται ἱκανέμεν ἡμέτερον δῶ;
Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω; κέλεται δέ με θυμός.
Οὐ γάρ πω τινά φημι ἐοικότα ὧδε ἰδέσθαι
Οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα, (σέβας μ' ἔχει εἰσορόωσαν,)
Ὡς ὅδ' Ὀδυσσῆος μεγαλήτορος υἷϊ ἔοικε
Τηλεμάχῳ, τὸν ἔλειπε νέον γεγαῶτ' ἐνὶ οἴκῳ
Κεῖνος ἀνὴρ, ὅτ' ἐμεῖο κυνώπιδος εἵνεκ' Ἀχαιοὶ
Ἤλθεθ' ὑπὸ Τροίην, πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Οὕτω νῦν καὶ ἐγὼ νοέω, γύναι, ὡς σὺ ἐΐσκεις·
Κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες, τοιαίδε τε χεῖρες,

Filo elaborato repletum: caeterùm super eum
Colus extensa erat, violaceam lanam habens.
Sedit autem *Helena* in sellâ, scabellum verò sub pedibus erat.
Continuò autem illa verbis maritum interrogabat singula:
" Scimusne jam, Menelaë Jovis-alumne, quinam hi
" Hominum glorientur venisse nostram domum?
" Mentiar, an verum dicam? jubet autem me animus.
" Nondum enim *me* ullum puto similem adeò vidisse
" Neque virum neque mulierem, (admiratio me tenet aspicientem;)
" Ut iste Ulyssis magnanimi filio similis
" Telemacho, quem reliquit recèns natum in domo
" Ille vir, quando mei inverecundae gratiâ Achivi
" Venistis ad Trojam, bellum saevum excitantes."
Hanc autem respondens allocutus est flavus Menelaus:
" Sic nunc et ego existimo, ut tu conjicis:
" Illius enim ejusmodi pedes, ejusmodique manus,

Ver. 134. —— αὐτὰρ ἐπ' αὐτῳ.] *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 4. citat, αὐτὰρ ἐν αὐτῷ.

Ver. 135. 260, ——— τετάνυστο ——— τέτραπτο.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ό, 153.

Ver. 139. —— εὐχετόωνται.] *Al.* εὐχετόωντο. Sed isto modo minùs rectè constabit Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37. et μ', 68.

Ver. 145. —— ἐμεῖο κυνώπιδος.] Ἐν τούτοις δὲ καθὰ καὶ ἐν Ἰλιάδι, καταλέγει ἑαυτῆς· εἰποῦσα, ὡς " ἐμεῖο κυνώπιδος εἵνεκ' Ἀχαιοὶ, " *&c.*" *Eustath.* Vide ad *Il.* γ', 175. Cæterùm de voce, κυνώπιδος, *Gatakerus*: " Κυ- " νώπιδα," inquit, " se Helena apud Home- " rum dicit, *Odyss.* δ'. ὡσεὶ κυνὶς ὄμματα, (uti " Agamemnoni Achilles *Il.* ά.) ἥτοι ὄψιν " ἔχουσαν, *quasi quæ caninam turpemque.* " potiùs quàm speciosam pulchramque *oris* " *effigiem* obtineret. Neque enim invere- " cundam impudentemque se ipsa diceret; " uti plerique interpretantur." *Adversaria Miscellanea, lib.* II. *cap.* 10. Ut opinor, minùs rectè.

Ver. 146. Ἤλθεθ'.] *Al.* Ἦλθον.

Ibid. ——— πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες.] Πόλεμον δὲ θρασὺν, τὸν ἀναιδῆ λέγει, ἐκ τῶν θρασυνομένων στρατιωτῶν ὀνομάσας τὸ ἔργον αὐτῶν. *Eustath.* Atqui " πόλεμος θρασὺς" nihil aliud apud *Homerum* sonare videtur, quàm "*bellum atrox, asperumque.*" Vide ad *Il.* ζ', 254. et κ', 28.

Ver. 149. Κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες, τοιαίδε τε χεῖρες, Ὀφθαλμῶν τε βολαί.]

Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.
Æn. III, 490.

Ὀφθαλμῶν τε βολαὶ, κεφαλή τ', ἐφύπερθέ τε χαῖται.
Καὶ νῦν ἤτοι ἐγὼ μεμνημένος ἀμφ' Ὀδυσῆϊ,
Μυθεόμην, ὅσα κεῖνος ὀϊζύσας ἐμόγησεν
Ἀμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβε,
Χλαῖναν πορφυρέην ἄντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχών.
Τὸν δ' αὖ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε, διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Κείνου μέντοι ὅδ' υἱὸς ἐτήτυμον, ὡς ἀγορεύεις·
Ἀλλὰ σαόφρων ἐστὶ, νεμεσσᾶται δ' ἐνὶ θυμῷ,
Ὧδ' ἐλθὼν τοπρῶτον, ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν
Ἄντα σέθεν, τοῦ νῶϊ, θεοῦ ὥς, τερπόμεθ' αὐδῇ.
Αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ,
Τῷ ἅμα πομπὸν ἕπεσθαι· ἐέλδετο γάρ σε ἰδέσθαι,
Ὄφρα οἱ ἤ τι ἔπος ὑποθήσεαι, ἠέ τι ἔργον.
Πολλὰ γὰρ ἄλγε' ἔχει πατρὸς πάϊς οἰχομένοιο,
Ἐν μεγάροις, ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν·

"Oculorumque jactus, caputque, et supernè comae.
"Et nunc sanè ego recordatus Ulyssis,
"Loquebar, quantas ille aerumnas patiens toleraverit
"Pro me: at hic amaram à palpebris lachrymam stillabat,
"Chlaenam purpuream oculis obtendens."
Hunc verò rursus Nestorides Pisistratus contrà allocutus est:
"Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum,
"Illius quidem hic filius est verè, quemadmodum dicis;
"Sed modestus est, indignumque putat in animo,
"Huc profectus primùm, interpellationes proferre
"Coram te, cujus nos, dei tanquam, delectamur voce.
"Caeterùm me praemisit Gerenius eques Nestor,
"Hunc simul comes ut-sequerer; cupiebat enim te videre;
"Ut ei aut sermonem aliquem suggereres, aut aliquod opus.
"Plurimos enim dolores patitur ob patrem filius absentem.
"Domi suae, cui non alii auxiliatores sunt;

Quo de loco *Scaliger*, erga *Homerum* plerumque iniquior; "Quanquam Græcus," inquit, "ὀφθαλμῶν βολὰς mirificè dixit. "Non potuit Latinus noster. At alio "verbo alibi compensavit. Gestum enim "apposuit, cùm dixit, *ferebat.*" *Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ibid. —— τοιοίδε —— τοιαίδε.] Vide ad *Il.* ύ, 357.

Ver. 159. ——— ἐπεσβολίας ἀναφαίνειν.] Τὰς γενομένας τῶν μνηστήρων εἰς αὐτὸν φλυαρίας, ἢ τὰς περὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ φλυαρίας καὶ λοιδορίας, διεξιέναι· ἤ, ὑπὸ σωφροσύνης οὐ βούλεται κατάρχεσθαι λόγων. Ἐπεσβολίας οὖν νῦν, τὰς τῶν ἐπῶν εἰσβολὰς [καὶ] ἀρχάς. *Schol.* Posterior vera et venusta accipiendi ratio: *Eustathius* tamen priori explicationi assentiri videtur: Καιριώτερον (inquit) εἰπεῖν λοιδορίας καὶ βλασφημίας· ἐπειδὴ ὥσπερ λοιδορία, λόγος ὡς δόρυ πλήττων· καὶ βλασφημία, βολή τις ἐν φήμαις. οὕτω καὶ ἐπεσβολία, τὸ ἔπεσι βάλλειν. Mirè admodùm et inficetè.

Ver. 161. Αὐτὰρ ἐμὲ προέηκε.] Ὅτι Τηλέμαχος μὲν, ἐκ περινοίας ἐγνωρίσθη τοῖς βασιλεῦσιν· ὁ δὲ Νεστορίδης, μήτε ἐρωτηθεὶς, μήτε ἄλλως γνωρισθεὶς, ἑαυτὸν ἀναφαίνει, εἰπών· "Αὐτὰρ ἐμὲ "προέηκε Νέστωρ," καὶ τὰ ἑξῆς· ἵνα κἀν τούτῳ ποικίλως γράψῃ ὁ Ποιητής. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 116.

Ibid. —— Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.] Vide suprà ad γ', 68. et ad *Il.* ά, 175.

Ver. 165. ——— ᾧ μὴ ἄλλοι ἀοσσητῆρες ἔωσιν.] Ita habet utraque *Eustathii* Editio et in contextu et in commentario; itaque

Ὡς νῦν Τηλεμάχῳ· ὁ μὲν οἴχεται, οὐδέ οἱ ἄλλοι
Εἴσ', οἵ κεν κατὰ δῆμον ἀλάλκοιεν κακότητα.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ φίλου ἀνέρος υἱὸς ἐμὸν δῶ
Ἵκεθ', ὃς εἵνεκ' ἐμεῖο πολεῖς ἐμόγησεν ἀέθλους·
Καί μιν ἔφην ἐλθόντα φιλησέμεν ἔξοχον ἄλλων
Ἀργείων, εἰ νῶϊν ὑπεὶρ ἅλα νόστον ἔδωκε
Νηυσὶ θοῇσι γενέσθαι Ὀλύμπιος εὐρύοπα Ζεύς.
Καί κέν οἱ Ἄργεϊ νάσσα πόλιν, καὶ δώματ' ἔτευξα,
Ἐξ Ἰθάκης ἀγαγὼν σὺν κτήμασι καὶ τέκεϊ ᾧ,
Καὶ πᾶσιν λαοῖσι, μίαν πόλιν ἐξαλαπάξας,
Αἳ περιναιετάουσιν, ἀνάσσονται δ' ἐμοὶ αὐτῷ.
Καί κε θάμ' ἐνθάδ' ἐόντες ἐμισγόμεθ'· οὐδέ κεν ἡμέας

"Sic nunc Telemacho *est*: hic quidem abest, neque ei alii
"Sunt, qui per populum avertant calamitatem."
Hunc autem vicissim respondens allocutus est flavus Menelaus:
"Papae! certè perquàm amici viri filius meam domum
"Venit, qui mei gratiâ plurima subiit certamina:
"Atque ipsum cogitabam *huc*-profectum *me* amicè-excepturum praeter alios
"Argivos, si nobis super mare reditum dedisset
"Navibus velocibus fieri Olympius latè-tonans Jupiter.
"Et sanè ei in Argo condidissem urbem, et aedes aedificâssem,
"Ex Ithacâ adducto cum facultatibus et filio suo,
"Et omni populo, unâ urbe evacuatâ,
"*Earum* quae circùm-habitantur, imperanturque à me ipso.
"Et crebrò hîc existentes unà-fuissemus-versati: neque nos

indè edidit *Barnesius*; ut pronuntietur scilicet ᾧ μὴ 'λλοι. Vide ad *Il.* π', 31. item infrà ad *ver.* 352. hujus libri. Alii hîc habent ᾧ μὴ πολλοὶ ἀοσσητῆρες ἔωσιν. Quæ lectio et versum perimit, et ad sententiam minùs videtur accurata. Neque, si ita legas, tam aptè respondebunt sequentia, "οὐδέ οἱ ἄλλοι Εἴσ', *&c.*" *ver.* 166. 167. Cæterùm orta (ut opinor) posterior hæc lectio ex ψ', 119. infrà, ubi similis sententia occurrit;

Ὧ μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω.

Ibid. —— ἀοσσητῆρες.] Ὅ ἐστὶ, βοηθοὶ σπουδαῖοι, μὴ ἀναμένοντες ὄσσαν εἰς τὸ βοηθῆσαι. Ἦν γὰρ ἔθος, ἐρωτᾶν τὸ θεῖον· καὶ βοηθεῖν μὲν, εἰ προτρεπείη τις· ἡσυχάζειν δὲ, εἰ κωλύεται. *Eustath.*

Ver. 168. 203. Τὸν δ'.] Vide supra ad *Il.* ά, 57. et θ', 160. *Barnesius* minùs rectè, Τόνδ'.

Ver. 171. —— ἔξοχον ἄλλων.] *Al.* ἔξοχα πάντων.

Ver. 173. —— εὐρύοπα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Ver. 174. Καί κέν οἱ Ἄργεϊ νάσσα πόλιν.] Ἰστέον δὲ ὅτι Ἄργος κἀνταῦθα φησὶν, ἢ τὴν Πελοπόννησον, ἢ καὶ τὴν ὑπὸ τῷ Μενελάῳ χώραν· ὅθεν καὶ Ἑλένη Ἀργεία —— Τὸ δὲ, νάσσα, ἀντὶ τοῦ κατῴκισα. Οὐ γὰρ "ναίω" μόνον, ἀλλὰ καὶ "νάω" ὅθεν καὶ ναέτης ὁ ἐγκάτοικος. *Eustath.* Vide ad *Il.* ξ', 119.

Ver. 175. —— τέκεϊ ᾧ.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 176. —— ἐξαλαπάξας.] Μεταστήσας τοὺς ἐνοικοῦντας εἰς ἕτερον τόπον. *Schol.*

Ver. 178. Καί κε θάμ'.] *Al.* Καί κέ θ' ἅμ'.

Ibid. —— οὐδέ κεν ἡμέας Ἄλλο διέκρινεν.] Εἰσὶ δ' οἵ φασὶ ταύτης εἶναι γνώμης τὸν Ὅμηρον, προτάττοντα τοῦ σπουδαίου βίου, πολλάκις τὸν καθ' ἡδονὴν ——. Καὶ ὁ Μενέλαος δὲ παρ' αὐτῷ φησὶν, "—— οὐδέ κεν ἡμέας Ἄλλο "διέκρινεν φιλέοντέ τε τερπομένω τε." *Athenæus*, *lib.* XII. *cap.* 1. sub fine. Meliùs *Plutarchus*: Καὶ μὴν ἀπόλαυσις ἐστὶν ἡ συνήθεια τῆς φιλίας, καὶ τὸ ἥδιστον ἐν τῷ συνεῖναι καὶ συνημερεύειν· "Οὐ μὲν γὰρ ζωοί γε φιλῶν "ἀπάνευθεν ἑταίρων Βουλὰς ἑζόμενοι βουλεύσο-"μεν." (*Il.* ψ', 77.) Καὶ περὶ τοῦ Ὀδυσσέως ὁ Μενέλαος· "—— οὐδέ κεν ἄλλο Ἄμμε διέκρινε

Ἄλλο διέκρινεν φιλέοντέ τε τερπομένω τε,
Πρίν γ' ὅτε δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.
Ἀλλὰ τὰ μέν που μέλλεν ἀγάσσεσθαι θεὸς αὐτὸς,
Ὃς κεῖνον δύστηνον ἀνόστιμον οἷον ἔθηκεν.
Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.
Κλαῖε μὲν Ἀργείη Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Κλαῖε δὲ Τηλέμαχός τε καὶ Ἀτρείδης Μενέλαος·
Οὐδ' ἄρα Νέστορος υἱὸς ἀδακρύτω ἔχεν ὄσσε·
Μνήσατο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Τόν ῥ' Ἠοῦς ἔκτεινε φαεινῆς ἀγλαὸς υἱός·
Τοῦ ὅγ' ἐπιμνησθεὶς ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευεν·
Ἀτρείδη, πέρι μέν σε βροτῶν πεπνυμένον εἶναι

" Aliud diremisset amantesque oblectantesque *nos*,
" Antequàm mortis nigra nebula obtexisset.
" Sed haec quidem futurum erat ut invideret deus ipse,
" Qui illum infelicem absque-reditu solum reddidit."
Sic ait: his verò omnibus desiderium excitavit luctûs.
Flebat quidem Argiva Helena è Jove nata;
Flebat etiam Telemachusque et Atrides Menelaus:
Neque sanè Nestoris filius absque-lachrymis habebat oculos;
Recordabatur enim in animo eximii Antilochi;
Quem scilicet Aurorae interfecit splendidae inclytus filius:
Hujus ille recordatus verba alata dixit:
" Atride, suprà quidem alios mortales te prudentem esse

" φιλέοντέ τε τερπομένω τε, Πρίν γ' ὅτε δὴ " θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψε." Περὶ φιλοπλουτίας. Cæterùm notandum in transcursu, pro, " οὐδέ κεν ἡμέας Ἄλλο διέκρινεν," legisse *Plutarchum*, aut fortasse memoritèr citâsse, " οὐδέ κεν ἄλλο Ἄμμε διέκρινε."

Ver. 179. ——— διέκρινεν.] Ita *Barnesius*, itemque MS. à *Th. Bentleio* collatus. *Al.* διέκρινε. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 180. Πρίν γ' ὅτε δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433, et 504.

Ibid. ——— θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.] Vide ad *Il.* δ', 461 et π', 334.

Ver. 181. Ἀλλὰ τὰ μέν που μέλλεν.] Vide suprà ad ά, 232.

Ver. 183. ——— τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο.] Καὶ ἐν τοῖς πένθεσι καὶ θρήνοις ἐγγίνεταί τις ἡδονή. Ἡ μὲν γὰρ λύπη, ἐπὶ τῷ μὴ ὑπάρχειν, ἡδονὴ δὲ τῷ μεμνῆσθαι καὶ ὁρᾷν πως ἐκεῖνον, καὶ ἃ ἔπραττε, καὶ οἷος ἦν. Διὸ καὶ τοῦτ' εἴρηται, " Ὣς φάτο· τοῖσι δὲ πᾶσιν ἐφ' " ἵμερον ὦρσε γόοιο." *Aristot. Rhetoric. lib.* I. *cap.* 11.

Ibid. ——— ὑφ' ἵμερον.] Apud *Aristotelem*, loco jam citato, ἐφ' ἵμερον.

Ver. 184. ——— Ἀργείη Ἑλένη.] Vide suprà ad *ver.* 174.

Ver. 186. Οὐδ' ἄρα Νέστορος υἱὸς ἀδακρύτω ἔχεν ὄσσε.] Νεστορίδης, εἰ καὶ μὴ κατ' ἐκείνους ἴσως ἔκλαιεν, ἀλλ' οὖν οὐκ ἦν ἀδάκρυτος. Παρείλετο δὲ αὐτῷ τοῦ κλαυθμοῦ τὸ πολὺ, διότι τε οὐκ ἐξ ὀρθοῦ καὶ αὐτὸς, ἀλλ' Ὀδυσσεία πρόφασιν ἔκλαιε· καὶ ὅτι οὐδὲ συνήθης ἦν τῷ ἀδελφῷ ἐν Τροίᾳ πεσόντι, αὐτὸς ἐν Πύλῳ τραφείς· καὶ διότι δὲ εὐκλεῶς ἐκεῖνος ἀπέθανεν. Ἀπαθέστερον οὖν ὑποτίθεται τὸν Πεισίστρατον ὁ Ποιητὴς, ὡς ἂν ἔχοι προκατάρξαι παραμυθίας. *Eustath.* Similiter et *Spondanus;* " Levis," inquit, " fuit " procul dubio Pisistrati luctus, ut qui reli- " quos primùm consolari potuerit. Ita- " que de eo Homerus non dixit, ἔκλαιεν, ut " de cæteris, quos affatim lachrymatos par " est; sed, οὐκ ἦν ἀδάκρυτος, simpliciter." Ita illi. Verùm Ἡ ἀπόφασις (ut rectè observat *Hermogenes*) τῇ καταφάσει ποτὲ μὲν τὸ ἴσον δύναται, ποτὲ δὲ τὸ πλέον. Περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 37. Vide infrà ad *ver.* 199. item ad *Il.* ν', 344.

Ver. 188. Τόν ῥ'.] *Quem scilicet* ——.

Ibid. ——— Ἠοῦς ——— ἀγλαὸς υἱός.] Ὁ Μέμνων. Τιθωνοῦ γὰρ καὶ τῆς Ἡμέρας υἱός. *Schol.*

Νέστωρ φάσχ' ὁ γέρων, ὅτ' ἐπιμνησαίμεθα σεῖο
Οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι, καὶ ἀλλήλους ἐρέοιμεν·
Καὶ νῦν, εἴτι που ἐστὶ, πίθοιό μοι· οὐ γὰρ ἔγωγε
Τέρπομ' ὀδυρόμενος μεταδόρπιος· ἀλλὰ καὶ Ἠὼς
Ἔσσεται ἠριγένεια· νεμεσσῶμαί γε μὲν οὐδὲν
Κλαίειν, ὅς κε θάνησι βροτῶν καὶ πότμον ἐπίσπη.
Τοῦτό νυ καὶ γέρας οἶον ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι,
Κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν.
Καὶ γὰρ ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεὸς, οὔτι κάκιστος
Ἀργείων· μέλλεις δὲ σὺ ἴδμεναι· οὐ γὰρ ἔγωγε

" Nestor dicebat senex ; quando mentionem-faceremus tui
" Suis in aedibus, et nos mutuò alloqueremur.
" Quare nunc, si fortè licet, pareas mihi ; non enim ego
" Delector flens inter-coenandum : sed et Aurora
" Aderit manè-genita : molestè quidem neutiquam fero
" Deflere *eum*, quicunque mortuus fuerit mortalium, et fatum obierit.
" Hic nimirùm et honos solus est miseris mortalibus,
" Tondereque sibi comam, profundereque lachrymas à genis.
" Etenim meus mortuus est frater, neutiquam ignavissimus
" Argivorum : debes autem tu nôsse ; non enim ego

Ver. 191.——— φάσχ'.] *Dicere solebat*—. Vide ad *Il*. ά, 37. et β', 221.

Ver. 194.——— μεταδόρπιος.] *Scholiastes* exponit, μετὰ τὸ δεῖπνον. *Eustathius* autem, ἐπ' αὐτῷ τῷ δόρπῳ· atque ita etiam interpretatur *Hesychius*; eamque veram omninò explicationem contendit *Duportus* in *Gnomologiâ* ad hunc locum. Observandum autem cœnam peractam memorari suprà *ver*. 68.

Ver. 195.—— ἠριγένεια.] Vide suprà ad β', 1.

Ver. 197. Τοῦτό νυ καὶ γέρας οἶον ὀϊζυροῖσι βροτοισι, Κείρασθαί τε κόμην.] Οὐ —— ἁπλῶς εἶπε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπὸ θεῶν ἐπικεκλῶσθαι λυπηρὸν βίον, ἀλλὰ τοῖς ἄφροσι καὶ ἀνοήτοις, οὓς δειλαίους καὶ οἰκτροὺς διὰ μοχθηρίαν ὄντας, εἴωθε δειλοὺς καὶ ὀϊζυροὺς προσαγορεύειν. *Plutarch. de audiendis Poetis*. Verùm (ut opinor) neque vox " ὀϊζυροῖσι" sensu isto accipi potest; neque, si ita accipi possit, ullo modo cum sententiâ congruet ista explicatio.

Ibid. Τοῦτό νυ καὶ γέρας οἶον.] Τὸ δὲ, γέρας οἶον, ἢ θαυμαστικῶς εἴρηται, καὶ δασύνει τὸ οἶον· ἢ ἴσως καὶ ἀντὶ τοῦ, μόνον· ὅτε καὶ ψιλωθήσεται. *Eustath*. *Plutarchus* autem, loco jam suprà citato, legit; " Τοῦτό νύ που γέρας ἐστὶν, &c."

Ibid.——— ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι.]

—— mortalibus ægris. *Virg*. *Georg*. I, 237. *Æn*. II, 268. X, 274. XII, 850.

——— miseris mortalibus———. *Georg*. III, 66. *Æn*. XI, 182.

Ver. 198. Κείρασθαί τε κόμην.] Quoniam *Myrmidones Patrocli* cadaver comis abscissis obtegere dicantur, *Iliad*. ψ', 135. *Scholiastes* Poetam hîc morem istum respicere arbitratur. Nempè ad istum locum; Πολλὰς τρίχας (inquit) κατέβαλλον, ὥστε καλύπτειν τὸν νεκρόν· τοῦτο δὲ πρὸς τιμὴν ἐγίγνετο τῷ θνήσκοντι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φησὶ, " τὸ γὰρ γέρας " ἐστὶ θανόντων, Κείρασθαί τε κόμην, βαλέειν " τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν." Verùm cùm prius istud hemistichium à *Scholiaste* citatum " τὸ " γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων" hoc in loco non occurrat, vix satis idonea videtur ratio, cur illud " Κείρασθαι κόμην" de capillis mortuo injiciendis hîc accipiatur.

Ibid. Κείρασθαι.] Vide infrà ad ί, 491. et ad ί, 296.

Ver. 199. Καὶ γὰρ ἐμός.] Refertur istud γὰρ non ad id quod proximè præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur: " *Neque* " *ipse hoc inexpertus sum* ; Vel, *Neque ipse* " *lugendi causâ careo* ; *ETENIM meus*, &c." Vide ad *Il*. έ, 22.

Ibid. et *ver*. 318.——— τέθνηκεν ——— ὄλωλε.] Vide ad *Il*. ά, 37. et κ', 186.

Ibid.——— οὔτι κάκιστος Ἀργείων.] " Hoc " modestum," inquit *Spondanus*, " fratris " encomium paulò pòst amplificat, cùm " dicit, περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι Ἀντίλο- " χον, &c." Verùm ut rectè hîc annotat *Eustathius*; "Ωσπερ ἐν Ἰλιάδι τὸ, " οὐ γάρ μιν " ἀφαυρότατος βάλεν Ἀχαιῶν," τῷ ἀποφατικῷ κατάφασιν δηλοῖ ἀνδρικὴν, ἵνα λέγῃ οὐκ ἀφαυρότατον τὸν πάνυ ἀνδρεῖον· οὕτω καὶ ἐν-

Ἤντησ', οὐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι
Ἀντίλοχον, περὶ μὲν θείειν ταχὺν, ἠδὲ μαχητήν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνὴρ
Εἴποι καὶ ῥέξειε, καὶ ὃς προγενέστερος εἴη·
(Τοίου γὰρ καὶ πατρὸς, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις.
Ῥεῖα δ' ἀρίγνωτος γόνος ἀνέρος, ᾧ τε Κρονίων
Ὄλβον ἐπικλώσῃ γαμέοντί τε γεινομένῳ τε.
Ὡς νῦν Νέστορι δῶκε διαμπερὲς ἤματα πάντα,

"Congressus sum, neque vidi: supra autem alios dicunt fuisse
"Antilochum, suprà quidem currendo velocem, atque bellatorem."
Hunc autem respondens allocutus est flavus Menelaus:
"O amice, quandoquidem talia dixisti, quaecunque prudens vir
"Diceret et faceret, etiam qui major-natu esset:
"(Talis enim et patris *es*; quare etiam sapienter loqueris.
"Facile autem conspicua est proles viri: cui Saturnius
"Felicitatem destinaverit et uxorem-ducenti et nascenti.
"Quemadmodum nunc Nestori dedit perpetuò diebus omnibus,

ταῦθα τὸ, "ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεὸς οὔτι κάκισ-" τος Ἀργείων," ἀντὶ τοῦ ἀνδρειότατος εἴληπται. Vide suprà ad *ver.* 186. item ad *Il.* ν', 344. et ό, 11.

Ver. 201. ——— πέρι δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι.] "Pro πέρι," inquit *Henricus Stephanus*, "malim περὶ, ut jungatur cum γενέσθαι." Sed hoc perparvi momenti.

Ver. 204. Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες.] Οὐ δεῖ δὲ ἐφεξῆς λέγειν τὰ ἐνθυμήματα, ἀλλ' ἀναμιγνύναι· εἰ δὲ μὴ, καταβλάπτει ἄλληλα· Ἔστι γὰρ καὶ τοῦ ποσοῦ ὅρος· "Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες, ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνήρ." *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 17.

Ibid. —— ἐπεὶ τόσα εἶπες, *&c.*] Reticetur hîc sententiæ Apodosis: "*Quandoquidem* " ———; *tibi obsequendum est.*" Aut aliquid simile. *Eustathius* Apodosin infrà *ver.* 212. incipere existimat. Ὅτι καθάπερ ἐν τῷ, "Ὦ φίλ', ἐπεί μ' ἔμνησας ὀϊζύος," (suprà γ'. 103.) μακροαπόδοτος ἡ σύνταξις καὶ ὑποδύσκολος· οὕτω καὶ νῦν ἐν τῷ, "Ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα " εἶπες," καὶ ἑξῆς· μετὰ ὀκτὼ γὰρ στίχους ἀποδίδοται τὸ ἀκόλουθον τῆς συντάξεως, ἐν τῷ, "Ἡ-" μεῖς δὲ κλαυθμὸν μὲν ἐάσομεν·" νοουμένου τοῦ "δὲ" συνδέσμου, ἀντὶ τοῦ "δή." Verùm Apodosis ista tam longè petita, totque parenthesibus intricata, minùs videtur venusta. Vide ad γ', 103. et ad *Il.* ά, 135, et 340.

Ver. 206. Τοίου γάρ.] "*Nec mirum; Ta-" lis ENIM, &c.*

Ibid. ——— ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις.] Ἔστι δὲ τῶν αὐτῶν φιλοσόφων [τῶν Στωϊκῶν] δόγμα καὶ τὸ διδακτὸν εἶναι τὴν ἀρετὴν, ἔχουσαν μὲν ἀρχὴν τὴν εὐγένειαν, ὃ καὶ Ὅμηρος φησὶ, "Τοίου " γὰρ καὶ πατρὸς, ὃ καὶ πεπνυμένα βάζεις·" ὑπὸ δὲ παιδείας εἰς τὸ τέλειον προαγομένην. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 17. At voce εὐγενεία apud Stoïcos, non generis nobilitas, sed animi generositas, denotari videtur.

Ver. 207. ——— ἀρίγνωτος γόνος.] *Al.* ἀρίγνωτον γένος.

Ibid. —— ᾧ τε Κρονίων Ὄλβον ἐπικλώσῃ.] Δῆλον μὲν οὖν, ὅτι καὶ τὰ περὶ σῶμα, καὶ τὰ ἐκτὸς εὐτυχούμενα, ἀγαθὸν νομίζει [Ὅμηρος·] ὅτι δὲ ἄνευ τούτων οὐκ ἐστὶν αὐτάρκης ἡ ἀρετὴ μόνη πρὸς εὐδαιμονίαν, ἐν ἐκείνοις παρίστησι· δύο γὰρ ἄνδρας εἰς τέλος ἀρετῆς ἥκοντας ὑποθέμενος, τὸν Νέστορα καὶ τὸν Ὀδυσσέα, καὶ τῶν μὲν ἄλλων διαφέροντας, ἀλλήλοις δὲ ὁμοίους φρονήσει καὶ ἀνδρείᾳ καὶ λόγων δυνάμει, οὐκέτι ὁμοίους ἐν ταῖς τύχαις πεποίηκεν· ἀλλὰ τῷ μὲν Νέστορι τοὺς θεοὺς "Ὄλβον ἐπικλῶσαι γαμέοντί τε, γεινο-" μένῳ τε·" ——— τὸν δὲ Ὀδυσσέα, καίπερ πολύμητιν ὄντα, καὶ ἀγχίνοον καὶ ἐχέφρονα, ἀποκαλεῖ Δύστηνον πολλάκις· καὶ γὰρ τὸν μὲν ἐς τὴν ἀνακομιδὴν πλεῦσαι ταχέως καὶ ἀσφαλῶς· τὸν δὲ πλανηθῆναι χρόνῳ πολλῷ, καὶ πόνους καὶ κινδύνους ὑπομένειν ἀεὶ μυρίους. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 17.

Ibid. et *ver.* 699. —— Κρονίων.] Vide ad *Il.* ά, 265 et 397.

Ver. 208. —— ἐπικλώσῃ.] *Al.* ἐπικλώσει.

Ibid. —— γαμέοντί τε γεινομένῳ τε.] Διά τε τὰ γενεθλιακὰ, καὶ τὴν μετὰ τὸν γάμον ζωήν. ——— Κρεῖττον δὲ, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, νοεῖν τὸ, γεινομένῳ, ἀντὶ τοῦ, γεννῶντι, τεκνοποιοῦντι· περὶ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ λόγος. *Eustath. Scholiastes* posteriori modo explicat: Γεινομένῳ, (inquit,) Τεκνοποιοῦντι, γεννῶντι. Dna. *Dacier* verò alteram omninò veram existimat explicationem: Atque eo quidem sensu semper apud *Homerum* usurpatur vox, γεινόμενος·

Αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν ἐν μεγάροισιν,
Υἱέας αὖ πινυτούς τε καὶ ἔγχεσιν εἶναι ἀρίστους.)
Ἡμεῖς δὲ κλαυθμὸν μὲν ἐάσομεν, ὃς πρὶν ἐτύχθη·
Δόρπου δ' ἐξαῦτις μνησώμεθα, χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ
Χευάντων· μῦθοι δὲ καὶ ἠῶθέν περ ἔσονται
Τηλεμάχῳ καὶ ἐμοὶ, διαειπέμεν ἀλλήλοισιν.
Ὣς ἔφατ'· Ἀσφαλίων δ' ἄρ' ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευεν,
Ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
Αὐτίκ' ἄρ' εἰς οἶνον βάλε φάρμακον, ἔνθεν ἔπινον,
Νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων·

"Ipsum quidem mollitèr senescere in aedibus,
"Filios porrò prudentes, et hastâ esse optimos.)
"Nos verò fletum relinquemus, qui priùs incidit:
"Coenae autem rursùs memores simus, manibusque aquam
"Infundant: sermones autem etiam manè erunt
"Telemacho et mihi, ad colloquendum invicem."
Sic ait: Asphalion verò aquam manibus infundebat,
Sedulus famulus Menelai gloriosi.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus extendebant.
Tum verò aliud cogitavit Helena è Jove nata:
Protinùs utique in vinum misit medicamen, unde bibebant,
Luctui iraeque adversum, malorum oblivionem-inducens omnium:

——— ἄσσα οἱ αἶσα
Γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Iliad. ύ, 128.

———ὥς ποθι Μοῖρα κραταιὴ
Γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτή.
ώ, 209.

—— ἄσσα οἱ αἶσα, καταχλῶθές τε βαρεῖαι,
Γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Odyss. ή, 197.

Vide et ad *Il.* χ', 477.

Ver. 210. Αὐτὸν μὲν λιπαρῶς γηρασκέμεν.] Ἔστι δὲ, λιπαρῶς γηράσκειν, τὸ εὐδαιμόνως, καὶ ὡς ἄν τις εἴπῃ τρυφερῶς, ἀνενδεῶς. *Eustath.*

Ver. 211. Υἱέας αὖ πινυτούς.]

Οὐκ ἔστι μείζων ἡδονὴ ταύτης πατρὶ,
Ἢ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ' ἰδεῖν τινὰ
Τῶν ἐξ ἑαυτοῦ ———.
Menander apud Spondanum.

Ἐμοὶ μὲν πλούτου τε πάρος
Βασιλικῶν θαλάμων τ' εἶεν
Τροφαὶ κήδειοι κεδνῶν τέκνων.
Euripides, Ion. ver. 485.

Ver. 216. —— ἄρ'.] *Proindè, ut jusserat Menelaus.* ——— *ver.* 213.

Ver. 221. Νηπενθές τ' ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων.] Τῆς δ' Ὁμήρου παρουσίας [ἐν Αἰγύπτῳ] ἄλλα τε σημεῖα φέρουσι, καὶ μάλιστα τὴν τῆς Ἑλένης γενομένην παρὰ Μενελάῳ Τηλεμάχου φαρμακείαν καὶ λήθην τῶν συμβεβηκότων κακῶν· τὸ γὰρ νηπενθὲς φάρμακον, ὃ λαβεῖν φησὶν ὁ Ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐκ τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν παρὰ τῆς Πολυμνήστης τῆς Θῶνος γυναικὸς, ἀκριβῶς ἐξετακὼς φαίνεται. Ἔτι γὰρ καὶ νῦν τὰς ἐν ταύτῃ γυναῖκας χρῆσθαι τῇ προειρημένῃ δυνάμει λέγουσι· καὶ παρὰ ταῖς μόναις Διοσπολίτισιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ὀργῆς καὶ λύπης φάρμακον εὑρῆσθαί φασι. Τὰς δὲ Θήβας καὶ Διόσπολιν τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν. *Diodor. Sicul. lib.* I. sub fine. Vide et *Plinii Nat. Histor. lib.* XXI. *cap.* 21. Alii hoc allegoricè accipiunt. Οἱ μὲν οὖν τὰ βούγλωσσα καταμιγνύντες εἰς τὸν οἶνον, καὶ τοῖς ἀποβρέγμασι τῶν περιστερεώνων καὶ ἀδιάντων τὰ ἐδάφη ῥαίνοντες, ὡς τούτων τινὰ τοῖς ἑστιωμένοις εὐθυμίαν καὶ φιλοφροσύνην ἐνδιδόντων, ἀπομιμούμενοι τὴν Ὁμηρικὴν Ἑλένην ὑποφαρμάττουσαν τὸν ἄκρατον, οὐ συνορῶσιν ὅτι κἀκεῖνος ὁ μῦθος ἐκπεριελθὼν ἀπ' Αἰγύπτου μακρὰν ὁδὸν εἰς λόγους ἐπιεικεῖς καὶ πρέποντας ἐτελεύτησεν. Ἡ γὰρ Ἑλένη πίνουσιν αὐτοῖς διηγεῖται περὶ τοῦ Ὀδυσσέως· (infrà *ver.* 242. 244.) "Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε καὶ "ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ· Αὐτόν μιν πληγῇσιν "ἀεικελίῃσι δαμάσσας." Τοῦτο γὰρ ἦν (ὡς ἔοικε) τὸ νηπενθὲς φάρμακον καὶ ἀνώδυνον, λόγος ἔχων καιρὸν ἁρμόζοντα τοῖς ὑποκειμένοις πάθεσι καὶ πράγμασιν. *Plutarch. Symposiac.*

Ὃς τὸ καταβρόξειεν, ἐπὴν κρητῆρι μιγείη,
Οὐκ ἂν ἐφημέριός γε βάλοι κατὰ δάκρυ παρειῶν
Οὐδ᾽ εἴ οἱ κατατεθναίη μήτηρ τε πατήρ τε,
Οὐδ᾽ εἴ οἱ προπάροιθεν ἀδελφεὸν, ἢ φίλον υἱὸν,
Χαλκῷ δηϊόῳεν, ὁ δ᾽ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῷτο.
Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα,
Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις,
Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

Qui illud biberit, postquam crateri mixtum fuerit,
Non totâ-die profuderit lachrymas per genas,
Neque si ei mortui fuerint materque paterque :
Neque si ei coràm fratrem, aut charum filium,
Ferro trucidârint, ipse verò oculis viderit.
Talia Jovis filia habebat medicamina efficacia,
Bona, quae ei Polydamna praebuit Thonis uxor,
Aegyptia ; ubi plurima producit alma terra
Medicamina, multa quidem bona mixta, multa autem perniciosa.

---

lib. I. *Probl.* 1. "Si Homeri latentem prudentiam scruteris altiùs, delenimentum illud, quod Helena vino miscuit; Νηπενθές τ᾽, ἄχολόν τε, κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων· non herba fuit, non ex Indiâ succus: sed narrandi opportunitas, quæ hospitem mœroris oblitum flexit ad gaudium. Ulyssis enim præclara facinora filio præsente narrabat, Οἷον καὶ τόδ᾽ ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ. Ergo paternam gloriam et singula ejus fortia facta digerendo, animum filii fecit alacriorem ; et ita credita est contrà mœrorem vino remedium miscuisse." *Macrob. Saturnal. lib.* VII. *cap.* 1. Similiter et *Eustathius:* Μάλιστα δὲ, συμβολικώτερον ἐκληπτέον αὐτὸ εἰς τὸ, καθὰ καὶ μετὰ ταῦτα φανεῖται, λαθικηδὲς τῆς ἐν συμποσίοις φιλικῆς ὁμιλιας· ἧς ἀνακιρναμένης τῷ φιλοτησίῳ κρατῆρι, καὶ εἴτε σπουδαῖα εἴτε καὶ ἄλλως ἡδέα καὶ ἀστεῖα ζητήματα ὑποκινούσης, οὐκ ἔστι τὸν συμποσιάζοντα μνησθῆναι τινὸς τῶν ἔμπροσθεν κακῶν. Verùm, ut opinor, nimis subtiles allegoricæ istæ interpretationes. Vide et infrà ad *ver.* 229.

Ibid. —— κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων. *Clemens Alexandrinus, Admonit. ad Gentes*, sub initio, citat κακῶν ἐπίληθες ἁπάντων. Atque ita etiam legit *Plutarchus* in *Vitâ Homeri*, notante *Barnesio*. *Al.* ἐπιλῆθον.

Ver. 223. —— ἐφημέριος] Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἔπιεν. *Schol.*

Ver. 227. Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα, *&c.*] Ἐν τούτοισι τοῖσι ἔπεσι δηλοῖ [Ὅμηρος] ὅτι ἠπίστατο τὴν ἐς Αἴγυπτον Ἀλεξάνδρου πλάνην. *Herodotus, lib.* II. § 16.

Ibid. —— μητιόεντα.] Δηλονότι κατὰ τέχνην θεωρητικὴν ἐσκευασμένα. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23.

Ver. 228. ——— τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις Αἰγυπτίη.] Vide suprà ad *ver.* 221. Cæterùm *Diodorus Siculus*, loco suprà ad *ver.* 221. citato, videtur hîc legisse Πολύμνηστα.

Ver. 229. Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα Φάρμακα.] Φαρμακώδεις δὲ δοκοῦσιν εἶναι τόποι μάλιστα μὲν ἔξω τῆς Ἑλλάδος οἱ περὶ Τυῤῥηνίαν καὶ τὴν Λατίνην, ἐν ᾗ καὶ τὴν Κίρκην εἶναι λέγουσι. Καὶ ἔτι γε μᾶλλον, ὡς Ὅμηρος φησὶ, περὶ Αἴγυπτον· ἐκεῖθεν γὰρ τὴν Ἑλένην λαβεῖν "Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα Φάρμακα, *&c.*" Ἐν οἷς δὲ καὶ τὸ νηπενθὲς ἐκεῖνο φησὶν εἶναι καὶ ἄχολον, ὥστε λήθην ποιεῖν καὶ ἀπάθειαν τῶν κακῶν. *Theophrast. Hist. Plant. lib.* IX. *cap.* 15. "Homerus quidem primus doctrinarum et antiquitatis parens —— gloriam herbarum Ægypto tribuit ; cùm etiam quæ rigatur Ægyptus illa non esset, posteà fluminis limo invecta. Herbas certè Ægyptias à regis uxore traditas suæ Helenæ plurimas narrat, ac nobile illud Nepenthes, oblivionem tristitiæ veniamque afferens, et ab Helenâ utique omnibus mortalibus propinandum." *Plin. Natural. Hist. Lib.* XXV. *cap.* 1. Vide suprà ad *ver.* 221.

Ibid. Αἰγυπτίη.] Vide suprà ad *ver.* 127.

Ibid. ——— τῇ πλεῖστα φέρει.] *Al.* τέθι πλεῖστα φύει.

Ibid. —— ἄρουρα.] Vide ad *Il.* ζ', 142.

Ver. 230. Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ με-

Ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων
Ἀνθρώπων· ἦ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐνέηκε, κέλευσέ τε οἰνοχοῆσαι,
Ἐξαῦτις μύθοισιν ἀμειβομένη προσέειπεν·
Ἀτρείδη Μενέλαε, διοτρεφὲς, ἠδὲ καὶ οἵδε
Ἀνδρῶν ἐσθλῶν παῖδες, (ἀτὰρ θεὸς ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλῳ
Ζεὺς ἀγαθόν τε κακόν τε διδοῖ· δύναται γὰρ ἅπαντα·)
Ἦτοι νῦν δαίνυσθε, καθήμενοι ἐν μεγάροισι,
Καὶ μύθοις τέρπεσθε· ἐοικότα γὰρ καταλέξω.
Πάντα μὲν οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω,
Ὅσσοι Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος εἰσὶν ἄεθλοι·
Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνὴρ

Medicus verò unusquisque peritus suprà omnes
Homines: sanè enim Paeonis sunt ex generatione.
Caeterùm postquam immiserat, jusseratque vinum fundere,
Denuò verbis excipiens allocuta est:
" Atride Menelaë, à-Jove-nutrite, atque etiam hi
" Virorum fortium filii, (enimverò Deus aliàs in alium
" Jupiter bonumque malumque dat; potest enim omnia:)
" Sanè nunc convivamini, sedentes in aedibus,
" Et sermonibus delectamini: convenientia enim ordine-dicam.
" Omnia quidem non ego enarrare-queam, neque nominare,
" Quot Ulyssis patientis sunt certamina:
" Sed qualitèr istud fecit, et sustinuit fortis vir

μιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.] Ita de *Medeæ* arcâ *Apollonius:*

——————— ᾧ ἐνὶ πολλὰ
Φάρμακά οἱ, τὰ μὲν ἐσθλὰ, τὰ δὲ ῥαιστήρι'
ἔκειτο. *Argonautic. lib.* III. *ver.* 801.

Καὶ Ἀλκιβιάδης —— οὐχ ὁμοίως ἄκρατος, ἀλλ' οἷον ἡ Αἰγυπτίων χώρα λέγεται δι' ἀρετὴν ἐκφέρειν ὁμοῦ "Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ "μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά." *Plutarch. in Niciâ.* Καὶ ποιητικῇ πολὺ μὲν τὸ ἡδὺ· καὶ τρόφιμον νέου ψυχῆς ἔνεστιν· οὐκ ἔλαττον δὲ ταρακτικὸν καὶ παράφορον, ἂν μὴ τυγχάνῃ παιδαγωγίας ὀρθῆς ἡ ἀκρόασις. Οὐ γὰρ μόνον (ὡς ἔοικε) περὶ τῆς τῶν Αἰγυπτίων χώρας, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ποιητικῆς ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι "Φάρμακα "πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρὰ" αὐτοῖς χρωμένοις ἀναδίδωσιν. *Id. de audiendis Poetis*, sub initio.

Ibid. —— μεμιγμένα.] *Al.* τετυγμένα.

Ver. 231. Ἰητρὸς δὲ ἕκαστος.] Φασὶ καὶ Εὐριπίδην —— αὐτόθι [ἐν Αἰγύπτῳ] νοσήσαντα πρὸς τῶν ἱερέων ἀπολυθῆναι τῇ διὰ θαλάττης θεραπείᾳ· —— καὶ καθ' Ὅμηρον φάναι πάντας ἀνθρώπους Αἰγυπτίους ἰατροὺς εἶναι. *Diogen. Laërt. lib.* III. sub initio.

Ver. 232. —— Παιήονος.] Παιήων ἰατρὸς θεῶν, οὐχ ὁ αὐτὸς τῷ Ἀπόλλωνι, ἀλλὰ κεχωρισμένος· [Ita ex MSS. *Barnesius*, pro vulgato κεχωρισμένως.] παρὰ μέν τοι τοῖς νεωτέροις ὁ αὐτος νομίζεται εἶναι. Καὶ Ἡσίοδος δὲ μάρτυς ἐστὶ τοῦ ἕτερον εἶναι τὸν Παιήονα τοῦ Ἀπόλλωνος, λέγων·

Εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ὑπ' ἐκ θανάτοιο
σάωσεν,
Ἢ αὐτὸς Παίων, ὃς ἁπάντων [*Al.* ὃς πάντα
γε] φάρμακα οἶδεν. *Schol.*

Ver. 233. ——— ἐπεί ῥ'.] *Postquam, ut dictum est* ———. *ver.* 220.

Ver. 236. —— ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλῳ.] *Barnesius* edidit ἄλλο τ' ἐπ' ἄλλῳ. Nullâ allatâ ratione. *Al.* ἄλλοτε ἄλλῳ.

Ver. 237. Ζεὺς ἀγαθόν τε κακόν τε διδοῖ· δύναται γὰρ ἅπαντα.]

Ζεὺς τάδε καὶ τὰ νέμει,
Ζεὺς ὁ πάντων κύριος ———.
Pindar. Isthm. Od. V, 66.

Ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε
κακῶν τε.
Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 287.

Ver. 242. Ἀλλ' οἷον τόδ' ἔρεξε.] *Macrobius*, loco suprà ad *ver.* 211. citato, legit, Οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε. Ex versu (ut videtur) infrà 271.

Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί.
Αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
Σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλὼν, οἰκῆϊ ἐοικὼς,
Ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν.
Ἄλλῳ δ' αὐτόν φωτὶ κατακρύπτων ἤϊσκε
Δέκτῃ, ὃς οὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·
Τῷ ἴκελος κατέδυ Τρώων πόλιν· οἱ δ' ἀβάκησαν
Πάντες· ἐγὼ δέ μιν οἴη ἀνέγνων τοῖον ἐόντα,
Καί μιν ἀνηρώτων· ὁ δὲ κερδοσύνῃ ἀλέεινεν.
Ἀλλ' ὅτε δή μιν ἐγὼν ἐλόευν καὶ χρῖον ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσα, καὶ ὤμοσα καρτερὸν ὅρκον,
Μὴ μὲν πρὶν Ὀδυσῆα μετὰ Τρώεσσ' ἀναφῆναι,
Πρίν γε τὸν ἐς νῆάς τε θοὰς κλισίας τ' ἀφικέσθαι·
Καὶ τότε δή μοι πάντα νόον κατέλεξεν Ἀχαιῶν.
Πολλοὺς δὲ Τρώων κτείνας ταναηκέϊ χαλκῷ,

"Populo in Trojanorum, ubi passi estis aerumnas Achivi.
"Seipsum plagis indecentibus domans,
"Pannos viles circumjiciens humeris, servo similis,
"Virorum hostilium ingressus est urbem latam.
"Alii verò seipsum viro celans assimilabat
"Mendico, qui neutiquam talis erat apud naves Achivorum:
"Huic similis ingressus est Trojanorum urbem, illi verò ignorabant
"Omnes: ego verò ipsum sola agnovi talem existentem,
"Et ipsum interrogabam: ille verò astutiâ tergiversabatur.
"Sed cùm jam ipsum lavissem et unxissem oleo,
"Vestibusque induissem et juravissem firmum juramentum,
"Non priùs Ulyssem Trojanis me prodituram,
"Quàm ipse ad naves veloces tentoriaque pervenisset:
"Et tum demùm mihi omnem mentem aperuit Achivorum.
"Plurimos autem Trojanorum cùm interfecisset longo ferro,

Ver. 243. Δήμῳ ἐνὶ Τρώων.] Vide suprà ad ά, 103.

Ver. 244. Αὐτόν μιν.] *Barnesius* legendum censet Αὐτόν μιν, eâdem ratione ac dicitur ἓ αὐτὸν, ἐμ' αὐτὸν, *&c.*

Ver. 245. Σπεῖρα κάκ'.] Τὰ δὲ σπεῖρα —— πτωχικὰ εἰσὶν ἀμφιβλήματα, ἤτοι ῥάκη. *Eustath.*

Ver. 246. Ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν.] Οἱ μὲν, ἵνα μετρήσῃ τὸ τεῖχος. Οἱ δὲ, ἵνα πείσῃ τὴν Ἑλένην συνεργῆσαι τοῖς Ἕλλησι. *Schol.*

Ver. 248. Δέκτῃ.] Ἐπαίτῃ· ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. *Schol.* Fuerunt qui hoc viri nomen proprium crediderint. Sed minùs rectè.

Ibid. — ὃς οὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.] Τὸ δὲ, "ὃς οὐδὲν τοῖος ἔην ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν," διττὴν ἔχει ἔννοιαν. Ἢ γὰρ ὅτι τοιούτῳ δέκτῃ Ὀδυσσεὺς εἰκάσθη, οἷος δέκτης δηλαδὴ οὐκ ἦν ἄλλος ἐν τοῖς ἐκεῖ κατ' οὐδέν· ἢ ὅτι δέκτῃ ἑαυτὸν εἴκασεν Ὀδυσσεὺς, ὁ κατὰ μηδὲν τοιοῦτος ἐν τῇ Τροίᾳ· [ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν·] ἀλλὰ δηλαδὴ εὐσχήμων καὶ λαμπροφόρος, καὶ, ὅλως εἰπεῖν, ἡρωϊκός. *Eustath.* Quæ posterior vera videtur explicatio.

Ibid. —— οὐδὲν τοῖος.] Absurdè hîc *Scholiastes*; Τὸ "δὲν" (inquit) παρέλκει. Quasi scilicet hoc in loco non multò elegantiùs diceretur "οὐδὲν τοῖος," quam "οὐ τοῖος."

Ver. 249. —— ἀβάκησαν.] Ἠγνόησαν. *Schol.* Τὸ δὲ, "ἀβάκησαν," ἅπαξ μὲν καὶ αὐτὸ ἐῤῥέθη παρὰ τῷ Ποιητῇ· ἔστι δὲ "ἀβακεῖν" τὸ ἀγνοεῖν. *Eustath.*

Ver. 254. Μὴ μὲν πρίν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Μή μι πρίν. Quæ et proba lectio.

Ἦλθε μετ' Ἀργείους· κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλήν.
Ἔνθ' ἄλλαι Τρωαὶ λίγ' ἐκώκυον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
Χαῖρ', ἐπεὶ ἤδη μοι κραδίη τέτραπτο νέεσθαι
Ἂψ οἶκόνδ'· ἄτην δὲ μετέστενον· ἣν Ἀφροδίτη
Δῶχ', ὅτε μ' ἤγαγε κεῖσε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης,
Παῖδά τ' ἐμὴν νοσφισσαμένη, θάλαμόν τε, πόσιν τε,
Οὔ τευ δευόμενον, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτε τι εἶδος.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γύναι, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἤδη μὲν πολέων ἐδάην βουλήν τε νόον τε
Ἀνδρῶν ἡρώων, πολλὴν δ' ἐπελήλυθα γαῖαν·
Ἀλλ' οὔπω τοιοῦτον ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οἷον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἔσκε φίλον κῆρ·
Οἷον καὶ τόδ' ἔρεξε καὶ ἔτλη καρτερὸς ἀνήρ,

"Ivit ad Argivos: astutiae-famam verò deportavit multam.
"Ibi aliae Trojanae stridulè ejulabant: sed meum pectus
"Gaudebat: nam jam mihi cor versum-erat ut-redirem
"Rursus domum; noxam verò deflebam, quam Venus
"Dederat, quando me duxit illuc charâ à patriâ terrâ,
"Filiamque meam separans, thalamumque, maritumque,
"Nullius rei indigentem, neque quoad mentem, neque omnino formam."
Hanc autem respondens allocutus est flavus Menelaus:
"Sanè haec utique omnia, uxor, rectè dixisti:
"Jam quidem multorum cognovi consiliumque mentemque
"Virorum heroüm, multamque peragravi terram:
"Sed nondum talem ego vidi oculis,
"Quale Ulyssis patientia erat charum cor;
"Quale etiam illud fecit, sustinuit fortis vir,

Ver. 258. —— κατὰ δε φρόνιν ἤγαγε πολλήν.] Καταφρόνησιν αὐτῶν ἤγαγεν· τουτέστιν, ἢ αὐτὸς κατεφρόνησε τότε αὐτῶν, ἢ τοὺς Ἕλληνας ἐποίησε αὐτῶν καταφρονῆσαι, δι' ὧν ἔπεισε τὴν Ἑλένην· ἢ φρονήσεως ἀπείρου ἑαυτῷ περιέθετο τὸ ὄνομα ταῦτα ποιήσας. Οἱ δὲ νεώτερει, φρόνιν τὴν λείαν ἀπεδέξαντο. *Schol.* Similiter et *Eustathius:* Τὸ δὲ, "κατὰ δὲ φρόνιν ἤγαγε πολλὴν," ἢ κατὰ τὶ ὑπερβατὸν νοητέον, ἵνα λέγῃ ὅτι κατήγαγεν εἰς τοὺς Ἕλληνας φρόνιν ὅ ἐστὶ φρόνησιν πολλὴν, συνετώτατος δόξας· ἢ καὶ ἄλλως, ἤγαγε καταφρόνησιν τῶν Τρώων πολλὴν, τήν τε Ἑλένην ὡς εἰκὸς ἀναπείσας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναμετρήσας, καὶ τὰ Τρωϊκὰ μαθὼν βουλεύματα, καὶ τὰς πύλας δὲ γνοὺς, διὰ τὸν μηχανηθησόμενον δούρειον ἵππον, ὅσον εἶχον διάστημα· ἢ καὶ τὸ Παλλάδιον ἁρπάσας ——. Οἱ μέν τοι νεώτεροι, φρόνιν τὴν λείαν ἀπεδέξαντο. Pro primâ *Eustathii* explicatione nonnihil facere videtur quod suprà legitur;

—— ἐπὶ περίοιδε δίκας ἠδὲ φρόνιν ἄλλων.
Odyss γ', 244.

Dna. *Dacier* paulò alitèr accipit: "Φρόνιν," inquit, "signifie ici toutes les instructions "necessaires, tout ce que les Grecs vouloi-"ent savoir pour faire réüssir le stratagême "qu'ils meditoient." Judicet Lector.

Ver. 261. —— ἣν Ἀφροδίτη Δῶχ' ὅτε μ' ἤγαγε κεῖσε.] Τὸ δὲ, "ἤγαγε κεῖσε," περὶ Ἀφροδίτης εἶπεν ἡ Ἑλένη σεμνύνουσα ἑαυτήν· ὀκνεῖ γὰρ μνησθῆναι τοῦ ἀληθῶς ἀγαγόντος αὐτὴν εἰς Τροίαν Πάριδος. *Eustath.*

Ver. 263. —— νοσφισσαμένη.] *Eustathius* in commentario legit νοσφισαμένη. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ά, 140. *Al.* νοσφισσαμένην.

Ver. 264. —— οὔτ' ἂρ φρένας.] Apud *Eustathium* in commentario, οὔτε φρένας.

Ver. 267. Ἤδη μὲν πολέων.] Apud *Eustathium*, Ἤδη καὶ πολέων. Minùs rectè.

Ver. 268. —— ἐπελήλυθα.] Vide ad *Il* ά, 37. et φ', 81.

Ver. 270. —— ἔσκε.] Vide ad *Il.* β' 221. et ν', 84. *Al.* ἴσχε.

Ἵππῳ ἐνὶ ξεστῷ, ἵν' ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες.
Ἦλθες ἔπειτα σὺ κεῖσε· κελευσέμεναι δέ σ' ἔμελλεν
Δαίμων, ὃς Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι·
Καί τοι Δηΐφοβος θεοείκελος ἔσπετ' ἰούσῃ.
Τρὶς δὲ περίστειξας κοῖλον λόχον ἀμφαφόωσα,
Ἐκ δ' ὀνομακλήδην Δαναῶν ὀνόμαζες ἀρίστους,
Πάντων Ἀργείων φωνὴν ἴσκουσ' ἀλόχοισιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ, καὶ Τυδείδης, καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν, ἀκούσαμεν ὡς ἐβόησας·
Νῶϊ μὲν ἀμφοτέρω μενεήναμεν ὁρμηθέντε,
Ἢ ἐξελθέμεναι, ἢ ἔνδοθεν αἶψ' ὑπακοῦσαι·
Ἀλλ' Ὀδυσεὺς κατέρυκε καὶ ἔσχεθεν ἱεμένω περ.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀκὴν ἔσαν υἷες Ἀχαιῶν·
Ἄντικλος δὲ σέ γ' οἶος ἀμείψασθαι ἐπέεσσιν

" Equo in polito ubi insidebamus omnes optimi
" Argivorum, Trojanis caedem et fatum ferentes.
" Venisti deinde tu illuc : jussisse autem te videbatur
" Deus, qui Trojanis volebat gloriam praebere :
" Et te Deïphobus deo-similis sequebatur profectam.
" Ter autem circumlustrâsti cavas insidias attrectans,
" Nominatim verò Danaorum nominabas optimos,
" Omnium Argivorum vocem assimilans uxoribus.
" Caeterùm ego et Diomedes et nobilis Ulysses,
" Sedentes inter medios, audivimus ut vocâsti.
" Nos quidem ambo prompti-eramus facto-impetu,
" Aut exire, aut intùs protinùs respondere :
" At Ulysses prohibuit et continuit quantumvis cupidos.
" Ibi alii quidem omnes tacebant filii Achivorum :
" Anticlus verò te solus excipere verbis

Ver. 272. Ἵππῳ ἐνὶ ξεστῷ.] Τῷ δουρείῳ ἵππῳ, καλῶς ἐξεσμένῳ. *Schol.* Vide infrà ad θ', 492.

Ver. 272. 281. —— ἵν' ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι ——Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν.] " Amplior " virtus est ἔμφασις, altiorem præbens in" tellectum, quàm quem verba per seipsa " declarant. Ejus duæ sunt species ; altera " quæ plus significat quàm dicit ; altera " quæ etiam id quod non dicit. Prior est " et apud Homerum, cùm Menelaus Grai" os *in equo sedisse* dicit : nam *verbo uno* " magnitudinem ejus ostendit. Et apud " Virgilium. *Demissum lapsi per funem :* " (*Æn.* II, 262.) Nam *sic quoque* altitudo " demonstrata est." *Quinctilian. lib.* VIII. *cap.* 3. sub fine.

Ibid. —— ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι.] Τὸ δὲ, " ἐνήμεθα πάντες ἄριστοι," ἀνεπαχθῶς ἐῤῥέθη διὰ τὸ τοῦ ἐπαίνου κοινόν· καθὰ καὶ Νέστωρ ἐμεθόδευσεν ἐν τῷ (suprà γ', 104.) " ἀνέτλημεν μένος " ἄσχετοι Ἀχαιοί." *Eustath.*

Ver. 276. Καί τοι Δηΐφοβος θεοείκελος ἔσπετ'.] Τὸν δὲ Δηΐφοβον νοητέον ἀκολουθεῖν τῇ Ἑλένῃ, ὡς ἂν εἴτις ἴδοιέν φωνήσοι, μὴ ἔχοι κρύψαι τὸ γενόμενον ἡ Ἑλένη. Φασὶ δὲ αὐτὸν θανόντος Πάριδος ἀγαγέσθαι τὴν Ἑλένην, ὡς τῶν περιλειφθέντων ἀδελφῶν κρείττονα. *Eustath.* Ἐπεὶ τελευτήσαντος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ Φιλοκτήτου, Δηϊφόβῳ ἐγαμήθη ἡ Ἑλένη. *Schol.*

Ibid. ——— θεοείκελος.] Vide ad *Il.* ά, 217.

Ver. 279. —— ἴσκουσ'.] *Al.* εἴσκουσ'.

Ver. 281. Ἥμενοι ἐν μέσσοισιν.] Vide suprà ad *ver.* 272.

Ver. 282. —— ὁρμηθέντε.] Apud *Eustathium* in commentario ὁρμηθέντες. Utrumque rectè. Vide ad *Il.* ά, 566. et ί, 778

Ἤθελεν· ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζε
Νωλεμέως κρατερῇσι, σάωσε δὲ πάντας Ἀχαιούς·
Τόφρα δ' ἔχ', ὄφρα σε νόσφιν ἀπήγαγε Παλλὰς Ἀθήνη.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη Μενέλαε διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Ἄλγιον· οὐ γάρ οἵ τι τάγ' ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Οὐδ' εἴ οἱ κραδίη γε σιδηρέη ἔνδοθεν ἦεν.
Ἀλλ' ἄγετ', εἰς εὐνὴν τρέπεθ' ἡμέας, ὄφρα κεν ἤδη
Ὕπνῳ ὕπο γλυκερῷ τερπώμεθα κοιμηθέντες.
Ὣς ἔφατ'· Ἀργείη δ' Ἑλένη δμωῇσι κέλευσε
Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
Πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
Χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἕσασθαι·
Αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι·
Δέμνια δὲ στόρεσαν· ἐκ δὲ ξείνους ἄγε κῆρυξ.
Οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο

" Volebat: sed Ulysses os manibus comprimebat
" Indesinentèr robustis, servavitque omnes Achivos:
" Tamdiù autem detinuit, donec te seorsùm abduxisset Pallas Minerva."
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum,
" Durius *est:* non enim ei ista depulerunt tristem mortem,
" Neque si ei cor ferreum intus esset.
" Sed agite, ad cubile mittite nos, ut jam
" Somno à dulci delectemur cubantes."
Sic ait: Argiva autem Helena ancillis praecepit
Cubilia sub porticu ponere, et stragula pulchra
Purpurea injicere, sternereque supra tapetas,
Laenasque imponere villosas supernè quibus amicirentur.
Illae verò iverunt ex aedibus facem in manibus habentes:
Cubiliaque straverunt; hospites verò ducebat praeco.
Ac quidem in vestibulo domûs illic cubarunt

Ver. 287. —— Ὀδυσεὺς ἐπὶ μάστακα χερσὶ πίεζε.] Fuerunt qui *Anticlum* hìc ab *Ulysse* interemptum crediderint. Verùm, (ut rectè annotant *Spondanus* et Dna. *Dacier*,) liquet ex *ver.* 289. infrà, *Ulyssem* manu ei tantùm os constrinxisse. Vide et infrà ad ψ', 76.

Ibid. —— μάστακα.] Τὸ στόμα. *Schol.* Μάσταξ δὲ οὐ μόνον ἡ τροφὴ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις· ἀλλὰ καὶ τὸ στόμα, ὡς ἐνταῦθα. *Eustath.* Vide ad *Il*, ί, 324. et infrà ad *Odyss.* ψ', 76.

Ver. 289. —— νόσφιν.] Vide ad *Il*, ά, 349.

Ibid. —— Παλλὰς Ἀθήνη.] Τουτέστιν ἡ παρά σοι φρόνησις. *Eustath.*

Ver. 294. Ἀλλ' ἄγετ', εἰς εὐνὴν τρέπεθ' ἡμέας.] Διδάσκει δ' ἡμᾶς Ὅμηρος, ὅτι δεῖ καὶ τοὺς κεκλημένους ἐφ' ἑστίασιν παρακαλεῖν ἀπανίστασθαι τοὺς κεκληκότας. Ὁ μὲν Τηλέμαχος τὸν Μενέλαον· "Ἀλλ' ἄγετ' εἰς εὐνὴν, &c." *Athenæus, Lib.* V. *cap.* 4.

Ibid. —— τρέπεθ' —— ὄφρα κεν.] *Al* τράπεθ' —— ὄφρα καί. Atque ita legit *Athenæus*, loco jam citato.

Ver. 295. —— τερπώμεθα.] *Al.* ταρπώμεθα.

Ver. 297. —— ῥήγεα.] Vide suprà ad γ', 349. et ad *Il.* ώ, 644.

Ver. 301. —— κήρυξ.] Vide ad *Il.* ώ, 149. *Al.* κῆρυξ.

Ver. 302. —— ἄρ'.] *Deinde* ——.

Ibid. —— ἐν προδόμῳ.] Τῷ πρὸ τοῦ θαλάμου. *Schol.*

Τηλέμαχός θ' ἥρως, καὶ Νέστορος ἀγλαὸς υἱός.
Ἀτρείδης δὲ κάθευδε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο,
Πὰρ δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἐλέξατο δῖα γυναικῶν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφι βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Εἵματα ἑσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θέτ' ὤμῳ,
Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην·
Τηλεμάχῳ δὲ παρῖζεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, Τηλέμαχ' ἥρως,
Ἐς Λακεδαίμονα δῖαν, ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης;
Δήμιον, ἢ ἴδιον; τόδε μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·

Telemachusque heros, et Nestoris inclytus filius.
Atrides verò dormiebat in recessu domûs excelsae,
Juxtáque Helena sinuoso-peplo cubavit nobilissima mulierum.
Quando verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Surrexit utique ex lecto bello strenuus Menelaus,
Vestes indutus; acutum verò gladium circumposuit humero,
Pedibusque nitidis subligavit pulchros calceos:
Perrexit verò ire ex thalamo deo similis coràm:
Telemacho autem assidebat, verbumque fecit, dixitque:
" Quaenam autem te necessitas huc duxit, Telemache heros
" Ad Lacedaemona nobilem, per lata dorsa maris?
" Publica res, an privata? hoc mihi verè dic."
Hunc autem rursus Telemachus prudens contrà allocutus est:

Ver. 304.———κάθευδε.] Edidit *Barnesius* καθεῦδε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 611.

Ibid.——μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο.]

Interiora domûs irrumpit limina——.
Æn. IV, 645.

Ver. 305. 413. ——ἐλέξατο —— Λέξεται.] Vide ad *Il.* β', 515.

Ver. 306 et 431. Ἦμος δ' ἠριγένεια.] Vide ad *Il.* ά, 477. item suprà ad β', 1.

Ver. 307. Ὤρνυτ'.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ibid. et *ver.* 407.———εὐνῆφι———φαινομένηφι.] Vide ad *Il.* ν', 588.

Ibid. et *ver.* 609.————βοὴν ἀγαθός.] Vide ad *Il.* β', 408.

Ver. 308. 309.——ἑσσάμενος——ἐδήσατο.] Vide infrà ad ί, 491. et ί, 296.

Ibid.————περὶ δὲ ξίφος ὀξὺ θετ' ὤμῳ, Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν.] Vide suprà ad β', 3. 4.

Ver. 312. Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦ ἤγαγε, Τηλέμαχ';] Οὐκ ἐρωτᾷ δὲ τοὺς δύο, ἐπεὶ ἔγνω μηδὲν ἔργον ἔχειν εἰς αὐτὸν, τὸν Νεστορίδην, Τηλεμάχου δὲ χάριν ἐλθεῖν. *Eustath.*

Ver. 312. 314. Τίπτε δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγε, ——Δήμιον, ἢ ἴδιον;] Ὅρα δὲ ὅτι τὸ "χρειὼ" ἐνδειξάμενος, ὡς ταυτὸν τῷ "χρέος" οὐδετέρῳ ὀνόματι, πρὸς αὐτὸ συνέταξεν Ἀττικῶς τὸ "τίπτε," καὶ τὸ "Δήμιον ἢ ἴδιον," τουτέστι δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν σοῦ τὸ πρὸς ἐμὲ χρέος· τοῦτο γὰρ ἡ χρειώ. *Eustath.* *Barnesius* aliam affert accipiendi rationem; " Τίπτε (inquit) " δέ σε χρειὼ δεῦρ' ἤγαγεν; ἐλλειπτικῶς ἀντὶ " τοῦ, διὰ τί ποτε; vel τίπτε pro τίς ποτε, " ut pro τί ποτε; nec obstat quòd, Δήμιον " ἢ ἴδιον, sequitur; neutra enim Epitheta " sunt τοῦ χρειὼ, vel certè absolutè sunt " sumpta; ut, *Quænam te res huc impulit?* " *Publicumne quid, an privatum?* Ubi enim " *res* intelligitur, ibi *Adjectivum* effertur " *Neutraliter.*————In illis locis *Odyss.* " *β', ver.* 28. ——τίνα χρειὼ τόσον ἵκοι; et " *Odyss.* ί, *ver.* 189.———ὅτε με χρειὼ τόσον " ἵκοι *Adverbium* est τόσον, non *Adjectivum;* et *Tantoperè* sonat. Apertè enim " hanc vocem *Homerus Fœmininam* facit; " ut *Iliad.* κ', *ver.* 172. Ἀλλὰ μάλα μεγάλη " χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς· et bis aliàs. *Iliad.* " κ', *ver.* 118. et λ', *ver.* 609. χρειὼ γὰρ " ἱκάνεται οὐκ ἔτ' ἀνεκτός." *Annotat. ad Odyss.* ά, 225. Quod rectius.

Ver. 313.———Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide suprà ad *ver.* 1. et infrà ad ί, 20.

Ἀτρείδη Μενέλαε, διοτρεφὲς, ὄρχαμε λαῶν,
Ἤλυθον, εἴτινά μοι κληηδόνα πατρὸς ἐνίσποις·
Ἐσθίεταί μοι οἶκος, ὄλωλε δὲ πίονα ἔργα.
Δυσμενέων δ' ἀνδρῶν πλεῖος δόμος, οἵ τέ μοι αἰεὶ
Μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς,
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες.
Τοὔνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι, αἴκ' ἐθέλησθα
Κείνου λυγρὸν ὄλεθρον ἐνισπεῖν, εἴπου ὄπωπας
Ὀφθαλμοῖσι τεοῖσιν, ἢ ἄλλου μῦθον ἄκουσας
Πλαζομένου· πέρι γάρ μιν ὀϊζυρὸν τέκε μήτηρ.
Μηδέ τί μ' αἰδόμενος μειλίσσεο, μηδ' ἐλεαίρων,
Ἀλλ' εὖ μοι κατάλεξον, ὅπως ἤντησας ὀπωπῆς.
Λίσσομαι, εἴ ποτέ τοί τι πατὴρ ἐμὸς ἐσθλὸς Ὀδυσσεὺς
Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον, ὑποστὰς ἐξετέλεσσε
Δήμῳ ἔνι Τρώων, ὅθι πάσχετε πήματ' Ἀχαιοί·
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἔνισπε.
Τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη ξανθὸς Μενέλαος·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
Ἤθελον εὐνηθῆναι, ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες.

"Atride Menelaë, Jovis-alumne, dux populorum,
"Veni, siquam mihi famam de patre diceres:
"Comeditur mihi domus, pereunt verò pinguia opera.
"Hostilium autem virorum plena domus, qui mihi perpetuo
"Pecora plurima mactant, et flexipedes camuros boves,
"Matris meae proci, superbâ contumeliâ instructi.
"Propterea nunc ad tua genua venio, si velis
"Illius saevam mortem indicare, sicubi vidisti
"Oculis tuis, aut alterius sermonem audivisti
"Errantis: supra-modum enim ipsum aerumnosum peperit mater.
"Neque quicquam me veritus blandiaris, neque misertus,
"Sed planè mihi enarra, quemadmodum tibi contigit videre.
"Precor, si unquam tibi aliquod pater meus bonus Ulysses
"Aut dictum, aut etiam factum, pollicitus effecit
"Populo in Trojanorum, ubi passi estis aerumnas Achivi;
"Horum nunc mihi memento, et mihi verum dic."
Hunc autem gravitèr ingemiscens allocutus est flavus Menelaus:
"Papae! Certè utique perquàm-fortis viri in cubili
"Volebant cubare, imbelles ipsi cùm-sint.

Ver. 317.——κληηδόνα.] Τὴν δὲ ὄσσαν, ὅτι θεία φωνὴ, ἐξηγεῖται λέγων· (suprà ά, 282.) "Ἢ ὄσσαν ἀκούσῃς Ἐκ Διός·" λέγει δὲ αὐτὴν καὶ κληδόνα· "Ἤλυθον, εἴτινά μοι κληηδόνα "πατρὸς ἐνίσποις." Κληδὼν δὲ, παρὰ τὸ κλέος διδόναι καὶ φέρειν. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 320.——ἀδινά.] Vide suprà ad ά, 92.

Ver. 323.—ὄπωπας.] Vide ad *Il.* ζ, 124.

Ver. 327.——ὀπωπῆς.] Vide suprà ad γ', 97.

Ver. 329. Ἢ ἔπος, ἠέ τι ἔργον.] Vide ad *Il.* ά, 395.

Ver. 330. Δήμῳ ἔνι Τρώων.] Vide suprà ad ά, 103.

Ver. 332. Τὸν δέ.] Vide ad *Il.* ά, 57. et θ', 160. Malè *Barnesius* Τόνδε.

Ὡς δ' ὁπότ' ἐν ξυλόχῳ ἔλαφος κρατεροῖο λέοντος
Νεβροὺς κοιμήσασα νεηγενέας γαλαθηνοὺς,
Κνημοὺς ἐξερέῃσι καὶ ἄγκεα ποιήεντα
Βοσκομένη, ὁ δ' ἔπειτα ἑὴν εἰσήλυθεν εὐνὴν,
Ἀμφοτέροισι δὲ τοῖσιν ἀεικέα πότμον ἐφῆκεν·
Ὣς Ὀδυσεὺς κείνοισιν ἀεικέα πότμον ἐφήσει.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος ἐὼν, οἷός ποτ', ἐϋκτιμένῃ ἐνὶ Λέσβῳ,
Ἐξ ἔριδος Φιλομηλείδῃ ἐπάλαισεν ἀναστὰς,
Καὶ δ' ἔβαλε κρατερῶς, κεχάροντο δὲ πάντες Ἀχαιοί·
Τοῖος ἐὼν μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ὀδυσσεύς·
Πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
Ταῦτα δ' ἅ μ' εἰρωτᾷς καὶ λίσσεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
Ἄλλα παρὲξ εἴποιμι παρακλιδὸν, οὐδ' ἀπατήσω·

" Ut verò cùm in lustro cerva fortis leonis
" Hinnulos ubi-collocârit recens-genitos lactentes,
" Juga investigat, et valles herbosas
" Pascens : ille verò deinde suum ingressus est cubile,
" Et utrisque illis duram mortem infert :
" Ita Ulysses illis durum fatum inferet.
" Utinam enim, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
" Talis existens, qualis olim, benè-conditâ in Lesbo,
" Contentione cum Philomelide luctatus est insurgens,
" Prostravitque fortitèr, gavisi sunt autem omnes Achivi ;
" Talis existens cum procis congrederetur Ulysses :
" Omnes et brevis-vitae fierent et amaris-nuptiis.
" Ista verò, quae me interrogas et precaris, non equidem
" Alia praeter-*verum* dixero declinando, neque decipiam :

Ver. 335. —— ξυλόχῳ.] Συνδένδρῳ τόπῳ, κοίτῃ θηρίων. *Schol.* Ἐνταῦθα δὲ, λέοντος ξύλοχος, ὡς εἴτις εἴπῃ, κοίτη, τόπος, ὀρεινὴ κατάδυσις. *Eustath.*

Ver. 336. —— γαλαθηνούς.] *Al.* γαλαθινοὺς, et γαλατίνους.

Ver. 337. Κνημούς.] Τὰς προβάσεις τῶν ὀρέων. *Schol.*

Ibid. —— ἄγκεα.] Τοὺς κοίλους τόπους τῶν ὀρέων. *Schol.*

Ver. 341. Αἲ γάρ.] Refertur istud γὰρ non ad id quod præcessit, sed ad id quod elegantiùs reticetur de *Menelai* Procorum ulciscendorum studio. Vide ad *Il.* ί, 22.

Ver. 343. —— Φιλομηλείδῃ.] Τῷ Πατρόκλῳ. Φιλομήλας γὰρ ἦν υἱός. *Schol.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius*. Φιλομηλείδην δὲ, οἱ μὲν τὸν Πάτροκλον ἤκουσαν πατρωνυμικῶς, οἷα Φιλομήλας υἱόν· οἷς οὐ μόνον ἡ γραφὴ ἐναντιοῦται (πῶς γὰρ διὰ διφθόγγου ἔσται ἡ παρατέλευτος.) ἀλλὰ καὶ ὁ πατρωνυμικὸς τύπος. Οὐ γὰρ εἴωθε σχηματίζειν πατρωνυμίαν ὁ Ποιητὴς ἐκ μητέρων, ἀλλ' ἐκ πατέρων. —— Καὶ εἴπερ δὲ ἴσως ἐξ ἔριδος παλαίσας Ὀδυσσεὺς κατέβαλε τὸν Πάτροκλον, οὐκ ἂν ἐχάρισαν Ἀχαιοὶ, πεσόντος τοῦ ἐνηέος, ὃς, κατὰ τὸν Ποιητὴν, (*Iliad.* ρ΄. 671.) πᾶσιν ἐπίστατο μείλιχος εἶναι. Φασὶν οὖν οἱ ἀκριβέστεροι, Λέσβου βασιλέα τὸν Φιλομηλείδην, ὃς τοὺς παριόντας εἰς πάλην προκαλούμενος, ἐποίει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκεῖ προσορμισθέντας. Similiter et *Heraclides Ponticus :* Σύνηθες γὰρ (inquit) Ὁμήρῳ, τοῖς πατρόθεν ἐπιθέτοις χρῆσθαι· τὰ δ' ἐκ μητέρων, οὐκ ἂν εὕροι τὶς ὅλως παρ' αὐτῷ. Quin et infrà ρ΄, 134. ubi iterùm occurrit hic versus, in hanc ipsam sententiam concessit *Scholiastes*. Vide ad locum.

Ver. 345. —— ὁμιλήσειεν.] Vide suprà ad ά, 265.

Ver. 348. —— παρὲξ εἴποιμι.] *Scholiastes* exponit ἔξω παρὰ ταῦτα· *Eustathius* autem ; Καὶ ἔστι παρὲξ μὲν εἰπεῖν, τὸ ἔξω μὲν ἀληθείας, ἐγγὺς δὲ ὅμως αὐτῆς τῇ πιθανότητι. Quod et (ut opinor) rectius.

Ἀλλὰ τὰ μέν μοι ἔειπε γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Τῶν οὐδέν τοι ἐγὼ κρύψω ἔπος, οὐδ' ἐπικεύσω.
Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοὶ μεμαῶτα νέεσθαι
Ἔσχον, ἐπεὶ οὔ σφιν ἔρεξα τελήεσσας ἑκατόμβας·
Οἱ δ' αἰεὶ βούλοντο θεοὶ μεμνῆσθαι ἐφετμέων.
Νῆσος ἔπειτά τις ἐστὶ πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Αἰγύπτου προπάροιθε, (Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσι,)
Τόσσον ἄνευθ', ὅσσον τε πανημερίη γλαφυρὴ νηῦς
Ἤνυσεν, ᾗ λιγὺς οὖρος ἐπιπνείῃσιν ὄπισθεν.
Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ὅθεν τ' ἀπὸ νῆας ἐΐσας
Ἐς πόντον βάλλουσιν, ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ.
Ἔνθα μ' ἐείκοσιν ἤματ' ἔχον θεοὶ, οὐδέ ποτ' οὖροι

" Sed ea quidem, quae mihi dixit senex marinus verax,
" Horum nullum tibi ego celabo dictum, neque occultabo.
" In Aegypto me etiamnum dii huc cupientem redire
" Detinebant, quoniam non ipsis feceram perfectas hecatombas:
" Semper autem volebant dii nos meminisse praeceptorum.
" Insula deinde quaedam est undoso in ponto,
" Aegyptum ante, (Pharum autem ipsam vocant,)
" Tantum semota, quantum toto-die cava navis
" Confecerit, cui stridulus ventus aspiret à puppi.
" In eâ autem portus opportunus, unde utique naves aequales
" In pontum deducunt, postquam hauserint nigram aquam.
" Illic me viginti diebus detinebant dii, neque unquam venti-secundi

---

Ibid. ——— *παρακλιδόν.*] Παρακλινθείσης, παρατραπείσης τῆς λέξεως. *Schol.* Cæterùm quâ analogiâ ex μαρτῦρομαι fit μάρτῠρος· ex βαίνω, βᾰσις, ἄμβᾰτος· ex διακρῖνω, διακρῐδόν· eâdem ex παρακλῖνω fit παρακλῐδόν. Vide ad *Il.* ά, 314. 338. ζ', 434. μ', 103. item infrà ad λ', 109. 111.

Ver. 349. —— *γέρων ἅλιος.*] Θαλάσσιος γέρων, ὁ Πρωτεύς. *Schol.*

Ver. 351. *Αἰγύπτῳ μ' ἔτι δεῦρο θεοί.*] Vide suprà ad γ', 301. item *Herodotum, lib.* II, § 16.

Ibid. et *ver.* 416. —— *μεμαῶτα.*] Vide ad *Il.* ά, 265. et ν', 46.

Ver. 352. —— *ἐπεὶ οὔ σφιν.*] Pronuntiabatur ἐπ' οὔ σφιν, vel ἐπεὶὐ σφιν tribus syllabis. Similiter apud *Theognida*;

Φείδεσθαι μὲν ἄμεινον· ἐπεὶ οὐδὲ θανόντ' ἀποκλαίει. *ver.* 927.

Ver. 353. —— *βούλοντο.*] *Al.* βούλοιντο.

Ibid. —— *ἐφετμέων*] Pronuntiabatur ἐφετμῶν.

Ver. 354. Νῆσος ἔπειτά τις ἐπὶ πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ.]

— Strophades Graio stant nomine dictæ
Insulæ Ionio in magno —. *Æn.* III, 210.

Ver. 355. ——— *Φάρον.*] Νῆσον Αἰγύπτου, τὴν νῦν Ἀλεξάνδρειαν. *Schol.*

Ver. 356. *Τόσσον ἄνευθ'.*] Ἐκτὸς, (*Barnesius* edidit εἰκὸς,) τοσοῦτον εἶναι κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους τὸ διάστημα, ἔπειτα ἀπὸ γαιωθῆναι, [ἀπογαιωθῆναι,] τοῦ Νείλου, ὑπερχέοντος τὴν ἰδίην ἰλύν· ποταμόχωστος γὰρ ἡ Αἴγυπτος κατὰ Ἡρόδοτον. *Schol.*

Tunc claustrum pelagi cepit Pharon: insula quondam
In medio stetit illa mari, sub tempore vatis
Proteos: at nunc est Pellæis proxima muris. *Lucan. Pharsal.* X, 509.

Vide et *Strabonem, lib.* I. *pag.* 63. *al.* 37. et *lib.* XVII. *pag.* 1140. *al.* 791.

Ver. 357. —— *ᾗ λιγὺς οὖρος.*] Vide ad *Il.* β', 537. et τ', 350.

Ver. 358. 578. —— *νῆας ἐΐσας* —— *νηυσὶν ἐΐσης.*] Vide suprà ad γ', 10.

Ver. 359. —— *ἀφυσσάμενοι μέλαν ὕδωρ.*] *Postquam aquatæ sint. Postquam aquâ se recenti referserint. Spondanus* alitèr explicat: "Intelligit," inquit, "naves priùs expurgari ab aquâ quam in portu imbiberunt, antequam in altum agantur. Solent autem immota navigia plùs aquâ impleri, quàm si moveantur." Verùm hoc, ut opinor, cum vocis ἀφυσσάμενοι significatione minùs congruit.

Πνείοντες φαίνονθ' ἁλιαέες, οἵ ῥά τε νηῶν
Πομπῆες γίνονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Καί νύ κεν ἤϊα πάντα κατέφθετο, καὶ μένε' ἀνδρῶν,
Εἰ μή τίς με θεῶν ὀλοφύρατο, καί μ' ἐσάωσεν,
Πρωτέος ἰφθίμου θυγάτηρ, ἁλίοιο γέροντος,
Εἰδοθέη· τῇ γάρ ῥα μάλιστά γε θυμὸν ὄρινα·
Ἥ μ' οἴῳ ἔῤῥοντι συνήντετο νόσφιν ἑταίρων.
Αἰεὶ γὰρ περὶ νῆσον ἀλώμενοι ἰχθυάασκον
Γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.
Ἡ δ' ἐμεῦ ἄγχι στᾶσα, ἔπος φάτο, φώνησέν τε·
  Νήπιος εἶς, ὦ ξεῖνε, λίην τόσον, ἠὲ χαλίφρων,
Ἠὲ ἑκὼν μεθίης, καὶ τέρπεαι ἄλγεα πάσχων,
Ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκεαι, οὐδέ τι τέκμωρ
Εὑρέμεναι δύνασαι, μινύθει δέ τοι ἦτορ ἑταίρων.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἐκ μέν τοι ἐρέω, ἥτις σύ περ ἐσσὶ θεάων,

"Spirantes apparuerunt mari-flantes, qui sanè navium
"Ductores sunt supra lata dorsa maris.
"Et jam viatica omnia consumpta fuissent, et animi virorum,
"Nisi me aliqua dearum miserata fuisset, et me servâsset,
"Protei potentis filia, marini senis,
"Idothea: huic enim maximè sanè animum commovi;
"Quae mihi soli erranti occurrit, seorsùm à sociis.
"Semper enim circa insulam errantes piscabantur
"Curvis hamis; urgebat autem ventrem fames.
"Haec autem me prope astans, verbum fecit, dixitque:
"Stultus es, ô hospes, maximoperè, aut fatuus,
"Aut sponte cessas, et delectaris dolores ferens;
"Quòd adeò utique diù in insulâ detineris, neque ullum finem
"Invenire potes; deficit autem tibi cor sociorum.
"Sic ait: at ego ipsam respondens allocutus sum:
"Equidem tibi dicam, quaecunque tandem sis dearum,

Ver. 361. —— ἁλιαέες.] Οἱ ἐν τῇ θαλάσσῃ πνέοντες. *Schol.*

Ibid. —— οἵ ῥά τε.] *Qui scilicet* ——.

Ver. 363. —— ἤϊα.] Vide suprà ad β', 289.

Ver. 364. —— ὀλοφύρατο.] Vide ad *Il.* ά, 338.

Ibid. —— μ' ἐσάωσε.] *Al.* μ' ἐλέησε.

Ver. 366. Εἰδοθέη.] Apud *Euripidem* in *Helenâ* (notante *Barnesio*) Θεονόη appellatur. Cæterùm *Zenodotum* hoc in loco Εὐρυνόμη scripsisse annotat *Eustathius*.

Ver. 367. —— ἔῤῥοντι.] Μετὰ λύπης πορευομένῳ καὶ φθορᾶς. *Schol.*

Ver. 368. 369. —— ἰχθυάασκον —— ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.] Ὅρα δὲ ὡς οἱ περὶ Μενέλαον ἐν τῇ Φάρῳ ἰχθυῶνται ἀγκίστροις, λιμοῦ τὴν γαστέρα τείροντος. Ἄλλως γὰρ, οὐ θέμις ἁλιεύειν τοὺς ἥρωας, οἱ ἐκρεωφάγουν ὡς τὰ πολλά. Διὸ καὶ ἐν Τρινακρίᾳ οἱ περὶ Ὀδυσσέα λιμώττοντες ἐφεῖπον ἀναγκαίαν ἄγραν, (infrà μ, 330. 331.) "Ἰχθῦς, ὄρνιθάς τε, φίλας ὅ, τι "χεῖρας ἵκοιτο." *Eustath.*

Ver. 369. —— ἔτειρε.] Nonnulli hîc habent ἔθειρε.

Ver. 372. Ἠὲ ἑκὼν μεθίης.] Vide ad *Il.* π', 762.

Ver. 373. Ὡς δή.] Vide ad *Il.* ξ', 455 et 504.

Ver. 376. —— ἥτις σύ περ ἐσσὶ θεάων.] Vide infrà ad ζ, 149.

Ὡς ἐγὼ οὔτι ἑκὼν κατερύκομαι, ἀλλά νυ μέλλω
Ἀθανάτους ἀλιτέσθαι, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Ἀλλὰ σύ πέρ μοι εἰπὲ, (θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν,)
Ὅστις μ' ἀθανάτων πεδάα καὶ ἔδησε κελεύθου·
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.
Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Ἀθάνατος Πρωτεὺς Αἰγύπτιος, ὅστε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδε, Ποσειδάωνος ὑποδμώς·
Τόνδε τ' ἐμόν φασιν πατέρ' ἔμμεναι, ἠδὲ τεκέσθαι.
Τόνγ' εἴπως σὺ δύναιο λοχησάμενος λελαβέσθαι,
Ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Καὶ δέ κέ τοι εἴπῃσι, διοτρεφὲς, αἴκ' ἐθέλησθα,
Ὅ,ττί τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται,

" Quòd ego neutiquam volens detineor, sed videor
" Immortales offendisse, qui coelum latum habitant.
" Sed tu quidem mihi dic, (dii etenim omnia sciunt,)
" Quisnam me immortalium impedit, et moratur iter;
" Reditumque, ut per pontum proficiscar piscosum.
" Sic dicebam; statim verò respondebat praestantissima dearum:
" Enimverò ego tibi, ô hospes, valdè verè enarrabo.
" Versatur quidam hîc senex marinus verax,
" Immortalis Proteus Aegyptius, qui utique maris
" Totius profunditates novit, Neptuno subditus:
" Hunc utique meum aiunt patrem esse, atque *me* genuisse.
" Quem si quo pacto tu possis ex-insidiis prendere,
" Ille tibi dicat viam et mensuras itineris,
" Reditumque, ut per mare proficiscaris piscosum.
" Atque praetereà tibi dicat, ô Jovis-alumne, si velis,
" Quodcunque tibi in aedibus malumque bonumque acciderit,

Ver. 377. —— ἀλλά νυ μέλλω.] *Eustathius* in commentario videtur legisse, ἀλλά που μέλλω. Quod versum perimit.

Ver. 378. Ἀθανάτους.] Similiterque *ver.* 380 et 469. ἀθανάτων· *ver.* 385. Ἀθάνατος· et *ver.* 479. Ἀθανάτοισι. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 379. —— εἰπέ.] *Al.* ἔειπε.

Ibid. ——— θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν.] Οὐ γὰρ ἐπὶ πλούτῳ χρημάτων τὸ θεῖον μακαρίζομεν; οὐδὲ ἐπὶ ἄλλῳ τινὶ τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν· ἀλλ', ὅπερ Ὅμηρος φησὶ, " θεοὶ δέ τε " πάντα ἴσασιν." —— Ἐπιστήμη γὰρ ἡμῶν οἱ θεοὶ διαφέρουσι. *Julian. Orat.* VI. Vide ad *Il.* ν'. 355.

Ver. 380. —— κελεύθου.] *Al.* κελεύθους.

Ver. 384. Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων.]

Est in Carpathio Neptuni gurgite vates,
Cæruleus Proteus ———.
Virg. Georg. IV, 387.

Ver. 388. Τόνγ' εἴπως σὺ δύναιο.]

Hic tibi, nate, priùs vinclis capiendus, ut omnem
Expediat morbi causam, eventusque secundet. *Ibid.* 396.

Ver. 389. Ὅς κεν.] *Al.* Ὡς κεν.

Ver. 391. —— αἴκ' ἐθέλησθα.] *Barnesius*, nullis allatis codicibus, edidit αἴκ' ἐθέλῃσιν. Minùs rectè.

Ver. 392. Ὅ,ττί τοι ἐν μεγάροισι.] Διὰ μὲν δὴ ταῦτα ἀναγκαῖον ἐνόμιζον γενέσθαι πρὸς τοῖς ἐμαυτοῦ, καὶ μηδενὶ τῶν κοινῶν προσιέναι μηδὲ μέχρι λόγου τέως, ἕως ἂν αἰσθήσωμαι

Οἰχομένοιο σέθεν δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
 Ὣς ἔφατ᾽· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Αὐτὴ νῦν φράζευ σὺ λόχον θείοιο γέροντος,
Μήπως με προϊδὼν, ἠὲ προδαεὶς, ἀλέηται·
Ἀργαλέος γάρ τ᾽ ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι.
 Ὣς ἐφάμην· ἡ δ᾽ αὐτίκ᾽ ἀμείβετο δῖα θεάων·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ᾽ ἀτρεκέως καταλέξω.
Ἦμος δ᾽ ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
Τῆμος ἄρ᾽ ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Πνοιῇ ὑπὸ Ζεφύροιο, μελαίνῃ φρικὶ καλυφθεὶς,
Ἐκ δ᾽ ἐλθὼν κοιμᾶται ὑπὸ σπέσσι γλαφυροῖσιν·
Ἀμφὶ δέ μιν Φῶκαι, νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης,

" Absente te per longam viam difficilemque.
" Sic ait : at ego ipsam vicissim allocutus sum :
" Ipsa nunc explica tu insidias divini senis,
" Nè quo pacto me praevidens, aut praesciens, effugiat :
" Difficilis etenim est deus mortali homini domari.
" Sic dicebam ; continuò verò respondit praestantissima dearum :
" Enimverò ego tibi, hospes, valdè verè enarrabo.
" Cùm sol medium coelum conscenderit,
" Tum verò è mari emergit senex marinus verax,
" Flatu sub Zephyri, nigrâ superficie-horrescentis-maris obtectus :
" Egressus verò decumbit sub specubus cavis.
" Circa verò ipsum Phocae, progenies pulchrae Halosydnae,

τοῦτο δὴ τὸ παρὰ τῷ Ποιητῇ λεγόμενον, " Ὅ, " ττί μοι ἐν μεγάροισι, &c." *Dion. Chrysost. Orat.* 40. Τί λέγεις; Οὐ δεῖ σκοπεῖν, " Ὅ, " ττι ἐν μεγάροισι, &c." τὸν περὶ βίου καὶ θανάτου σκοπούμενον; *Plutarch. adversus Stoïcos.* " Meæ noctes ——— de uno maximè illo " versu Homeri quærunt, quem Socrates " præ omnibus semper rebus sibi esse cordi " dicebat : Ὅ, ττί τοι ἐν μεγάροισι, &c." *Gellius, lib.* XIV. *cap.* 6. ipso fine. " Idem " Socrates dictitabat, uno versu Homerico " summum totius Philosophiæ contineri : " Ὅ, ττί τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ᾽ ἀγαθόν τε " τέτυκται." *Ger. Vossius, de Naturâ artium, sive de Philosophiâ, cap.* 18. haud longè ab initio.

Ver. 392. 400. 511. —— τέτυκται —— ἀμφιβεβήκει — ἀπόλωλεν.] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 395. —— φράζευ σὺ λόχον θείοιο γέροντος.]

Quo teneam vultus mutantem Protea nodo? *Horat. Epist. lib.* I. i. *ver.* 90.

Ver. 397. Ἀργαλέος γάρ τ᾽ ἐστὶ θεὸς βροτῷ ἀνδρὶ δαμῆναι.]

—— ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι. *Iliad.* ά, 589.

Ver. 399. Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε, μάλ᾽ ἀτρεκέως καταλέξω.] *Al.* Τοιγὰρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.

Ver. 400. Ἦμος δ᾽ ἠέλιος μέσον οὐρανόν.]

—— medios cùm Sol accenderit æstus. *Georg.* IV, 401.

——— medium Sol igneus orbem
Hauserat ——————. *Ibid.* 426.

Sol medium cœli conscenderat igneus orbem. *Æn.* VIII, 97.

Ver. 401. Τῆμος ἄρ᾽ ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων.] Vide infrà ad *ver.* 450.

Ver. 402. —— μελαίνῃ φρικὶ καλυφθείς.] Τῇ ἐπιγενομένῃ μελανίᾳ ἐν τῷ ἐκ τῆς ἐπιπολαίου κινήσεως τῶν ὑδάτων. *Schol.* Οὐδὲ τὴν φρῖκα ἀκούειν δύναμαι τὸν ἀφρὸν, Ὁμήρου μὲν μέλαιναν φρῖκα λέγοντος, τούτου δὲ ἀξιοῦντος λευκότητα ἀκούειν· ἐπί τε τοῦ Πρωτέως λέγει πάλιν Ὅμηρος, " μελαίνῃ φρικὶ καλυφθείς."—— Καὶ ἐστὶν ἡ φρὶξ, κινουμένου πνεύματος ἀρχή. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 8.

Ver. 404. Ἀμφὶ δέ μιν Φῶκαι.]

——————— immania cujus
Armenta, et turpes pascit sub gurgite phocas. *Georg.* IV, 394.

Ibid. —— νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης.] Νέποδες, αἱ διὰ τοῦ νήχεσθαι τὴν πορείαν ποιούμεναι· ἢ ἄποδες. *Schol.* Νέποδες δὲ αὗται, οὐ κατὰ τοὺς ἰχθύας, ὡς ἄποδες, ἀλλ᾽ ὡς ὀλιγόποδες, ἤτοι μικρόποδες, καὶ διὰ τοῦτο ἐγγὺς ἀπόδων. —— Τινὲς δὲ νέποδας φώκας φασὶ παρὰ τὸ

Ἀθρόαι εὕδουσιν, πολιῆς ἁλὸς ἐξαναδῦσαι,
Πικρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς πολυβενθέος ὀδμήν.
Ἔνθα σ' ἐγὼν ἀγαγοῦσα, ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφιν,
Εὐνάσω ἑξείης· σὺ δ' εὖ κρίνασθαι ἑταίρους
Τρεῖς, οἵ τοι παρὰ νηυσὶν ἐϋσσέλμοισιν ἄριστοι.
Πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα τοῖο γέροντος.
Φώκας μέν τοι πρῶτον ἀριθμήσει, καὶ ἔπεισιν·
Αὐτὰρ ἐπὴν πάσας πεμπάσσεται, ἠδὲ ἴδηται,
Λέξεται ἐν μέσσοισι, νομεὺς ὣς πώεσι μήλων.
Τὸν μὲν ἐπὴν δὴ πρῶτα κατευνηθέντα ἴδησθε,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ὔμμιν μελέτω κάρτος τε βίη τε·
Αὖθι δ' ἔχειν μεμαῶτα καὶ ἐσσύμενόν περ ἀλύξαι.
Πάντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται, ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν

" Confertae dormiunt, è cano mari egressae,
" Acerbum spirantes maris profundi odorem.
" Illuc te ego ducens, simul atque aurora illuxerit,
" Collocabo ex-ordine: tu verò probè elige socios
" Tres, qui tibi apud naves transtratas optimi sunt.
" Omnes autem tibi enarrabo astutias ipsius senis.
" Phocas quidem primùm numerabit, et obibit:
" At postquam omnes per-quinterniones-numerârit atque inspexerit:
" Cubabit in medio, pastor veluti in grege ovium.
" Hunc quidem ubi primùm decubuisse videritis,
" Tum deinde vobis curae-sit roburque visque:
" Illic verò tenete obluctantem et nitentem licèt elabi.
" Omnia verò tentabit ut-fiat, quaecunque in terrâ

ποσὶ νέειν, ὅ ἐστὶ νήχεσθαι· ἵνα εἶεν φῶκαι νηξίποδες ——. Τινὲς δὲ, —— νέποδες, —— φασὶ, θαλάσσης αἱ φῶκαι, ὅ ἐστὶ τέκνα· νέπους γὰρ, κατὰ τινὰ γλῶσσαν, ὁ ἀπόγονος. *Eustath.* Postremam harum explicationum amplectitur *Meric. Casaubonus:* "Φῶκαι" inquit, "νέποδες· *Phocæ natantes pedibus:* vel, ut alii, "*carentes pedibus.* Quamvis ista auctoritate veterum niti quoque non negemus; "cùm tamen agnoscat in vitulis marinis "pedes —— Aristoteles non uno loco; et "ista alia interpretatio verbi, νέποδες, i. e. "νηξίποδες, exemplo, quod sciam, certo careat; ego prætulerim, ut νέποδες, hoc loco "Homerico, ἀπόγονοι, sive progenies, exponatur." *De nuperâ Homeri Edit. Dissertat.* I. Atque hoc sensu, notante *Barnesio,* usurpatur hæc vox apud *Theocritum:*

Ἀθάνατοι δὲ καλεῦντο, θεοὶ νέποδες γεγαῶτες.
Idyll. XVII, 25.

Et apud *Callimachum:*

—————— Οὐ γὰρ ἐργάτιν τρέφω
Τὴν μοῦσαν, ὡς ὁ Κεῖος Ὑλλίχου νέπους.

Vide et *Apollonium, Argonautic. lib.* IV. *ver.* 1745.

Ibid. —— καλῆς.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 408. 412. Εὐνάσω —— πεμπάσσεται.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ibid. —— εὖ κρίνασθαι.] Ita edidit *Barnesius. Vulgg.* εὖ κρίνασθαι.

Ibid. et *ver.* 530. —— κρίνασθαι —— Κρινάμενος.] Vide ad *Il.* ά, 309, et 338.

Ver. 410. —— ὀλοφώϊα.] Ὀλέθρια, ἢ ἀπόκρυφα, ἢ δόλια. *Schol.*

Ver. 412. —— πεμπάσσεται] Κατὰ πέντε ἀριθμήσει. *Schol.*

Ver. 413. Λέξεται ἐν μέσσοισι, νομεὺς ὥς.]

Ipse, velut stabuli custos in montibus olim ——,
Considit scopulo medius, numerumque recenset. *Georg.* IV, 433. 436.

Ibid. —— ἐν μέσσοισι.] *Al.* ἐν μέσσῃσι.

Ver. 414 et 421. —— ἴδησθε.] *Barnesius* edidit ἴδησθε.

Ver. 415. —— ὔμμιν μελέτω κάρτος τε βίη τε.]

—— vim duram et vincula capto
Tende ——. *Georg.* IV, 399.

Ver. 417. Πάντα δὲ γιγνόμενος πειρήσεται.]

Tum variæ illudent species, atque ora ferarum:

Ἑρπετὰ γίνονται, καὶ ὕδωρ, καὶ θεσπιδαὲς πῦρ·
Ὑμεῖς δ' ἀστεμφέως ἐχέμεν, μᾶλλόν τε πιέζειν.
Ἀλλ' ὅτε κεν δή σ' αὐτὸς ἀνείρηται ἐπέεσσιν,
Τοῖος ἐὼν, οἷόν κε κατευνηθέντα ἴδησθε,
Καὶ τότε δὴ σχέσθαι τε βίης, λῦσαί τε γέροντα,
Ἥρως· εἴρεσθαι δὲ, θεῶν ὅστις σε χαλέπτει·
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας, ὅθ' ἕστασαν ἐν ψαμάθοισιν,
Ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι·
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη νύξ·

" Reptilia sunt, et aqua, et immanè-ardens ignis :
" Vos autem firmiter tenete, magisque premite.
" Sed quando demùm te ipse interrogaverit verbis,
" Talis apparens, qualem decubuisse videritis,
" Tum verò desiste à vi, solveque senem,
" Heros : interroga verò, deorum quisnam te affligat ;
" Reditumque, ut per pontum proficiscaris piscosum.
" Sic locuta, pontum subiit fluctuantem.
" At ego ad naves, ubi stabant in arenâ,
" Ibam : multa verò mihi cor agitabat eunti.
" Caeterùm postquam ad navem veni atque mare,
" Coenamque apparavimus, et supervenit divina nox ;

Fiet enim subitò sus horridus, atraque tigris,
Squamosusque draco, et fulvâ cervice leæna ;
Aut acrem flammæ sonitum dabit, atque ita vinclis
Excidet ; aut in aquas tenues dilapsus abibit. *Georg.* IV, 406.

Fiet aper, modò avis, modò saxum, et, cùm volet, arbor.
Horat. Serm. lib. II. *Ecl.* iii. *ver.* 73.

Ver. 418. Ἑρπετά.] Κυρίως μὲν, οἱ ὄφεις· καταχρηστικῶς δὲ νῦν, πάντα τὰ θηρία. *Schol.*

Ver. 419. Ὑμεῖς δ' ἀστεμφέως ἐχέμεν.]

Sed quanto ille magìs formas se vertet in omnes,
Tanto, nate, magis contende tenacia vincla. *Georg.* IV, 411.

Nec te decipiat, centum mentita figuras ;
Sed preme, quicquid erit ; dum, quod fuit antè, reformet.
Ovid. Metamorph. lib. XI. *ver.* 254.

Ibid. —— ἀστεμφέως.] Pronuntiabatur ἀστεμφῶς.] Vide ad *Il.* β', 811.

Ver. 420. —— ὅτε κεν δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433, et 501.

Ibid. —— ἀνείρηται.] *Eustathius* in commentario citat ἀμείβηται.

Ver. 421. Τοῖος ἐὼν, οἷόν κε κατευνηθέντα ἴδησθε.]

Donec talis erit, mutato corpore, qualem
Videris, incepto tegeret cùm lumina somno. *Georg.* IV, 413.

Ver. 425. Ὣς εἰποῦσ', ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Tantum effata,——————
———se fluvio Dea condidit alto.
Æn. XII, 885.

Ver. 426. ——— ἕστασαν.] Vide ad *Il.* μ', 55.

Ver. 427. ——— πόρφυρε.] Ἐν βάθει τῆς διανοίας διενοεῖτο, καὶ ἐκινεῖτο, καὶ ἐταράσσετο· ὥσπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὑδάτων τὰ ἐκ βάθους κινούμενα μελαίνεσθαι. *Schol.* Cæterùm dè prosodiâ vocum πορφύρω, πορφύρεος· *&c.* Vide ad *Il.* ά, 338, et 482.

Ver. 429. Δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν] *Al.* Δόρπον ἄρ' ὁπλισάμεσθ'. Καὶ ὅρα ὡς διασαφεῖται κἀνταῦθα ὁ δορπὸς ἐν τῷ, " ἐπῆλθεν ἀμβροσία νύξ·" τὸ γὰρ τηνικαῦτα ἔμβρωμα δόρπος λέγεται. *Eustath.* Vide suprà ad β', 20.

Ibid. et *ver.* 574. ——— ὁπλισάμεσθ'.] Similiterque *ver.* 444. ἐφράσατο. Vide ad *Il.* ά, 140.

Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Καὶ τότε δὴ παρὰ θῖνα θαλάσσης εὐρυπόροιο
Ἤϊα, πολλὰ θεοὺς γουνούμενος· αὐτὰρ ἑταίρους
Τρεῖς ἄγον, οἷσι μάλιστα πεποίθεα πᾶσαν ἐπ' ἰθύν.
Τόφρα δ' ἄρ' ἥγ' ὑποδῦσα θαλάσσης εὐρέα κόλπον,
Τέσσαρα φωκάων ἐκ πόντου δέρματ' ἔνεικεν·
Πάντα δ' ἔσαν νεόδαρτα· δόλον δ' ἐπεμήδετο πατρί.
Εὐνὰς δ' ἐν ψαμάθοισι διαγλάψασ' ἁλίῃσιν,
Ἧστο μένουσ'· ἡμεῖς δὲ μάλα σχεδὸν ἤλθομεν αὐτῆς·
Ἑξείης δ' εὔνησε, βάλεν δ' ἐπὶ δέρμα ἑκάστῳ.
Κεῖθι δὴ αἰνότατος λόχος ἔπλετο· τεῖρε γὰρ αἰνῶς
Φωκάων ἁλιοτρεφέων ὀλοώτατος ὀδμή·
Τίς γάρ ἂν εἰναλίῳ παρὰ κήτεϊ κοιμηθείη;
Ἀλλ' αὐτὴ ἐσάωσε, καὶ ἐφράσατο μέγ' ὄνειαρ·
Ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ θῆκε φέρουσα,
Ἡδὺ μάλα πνείουσαν· ὄλεσσε δὲ κήτεος ὀδμήν.

" Tum verò obdormivimus in littore maris.
" Quando verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
" Ac tum quidem ad littus maris vasti
" Ibam, multùm diis supplicans : caeterùm socios
" Tres ducebam, quibus potissimùm confidebam ad omne inceptum.
" Intereà verò illa ingressa maris latum sinum,
" Quatuor phocarum ex ponto pelles attulit;
" Omnes verò erant recens-excoriatae : dolum autem struebat patri.
" Cubilia porrò in arenâ cùm-exsculpsisset marinâ,
" Sedebat expectans ; nos verò valdè prope venimus eam :
" Ex-ordine autem *ea* collocavit, injecitque corium unicuique.
" Illic sanè molestissimae insidiae erant : affligebat enim graviter
" Phocarum in-mari-nutritarum teterrimus odor :
" Quis enim marinum apud cetum cubare-posset ?
" Sed ipsa servavit et excogitavit magnum auxilium :
" Ambrosiam naribus unicuique supposuit afferens,
" Dulcè admodùm spirantem : sustulitque ceti odorem.

Ver. 434. ——— πᾶσαν ἐπ' ἰθύν.] Ἐπὶ πᾶσαν ὁρμὴν καὶ πρᾶξιν. *Schol.*

Ver. 435.—— ἥγ'.] *Idothea.*

Ver. 438. ——— διαγλάψασ'.] *Al.* διαγράψασ'.

Ver. 440.——— δέρμα.] *Al.* δέρματ'.

Ver. 441. Κεῖθι δὴ αἰνότατος.] *Al.* Ἔνθα κεν αἰνότατος.

Ver. 442. Φωκάων——— ὀλοώτατος ὀδμή.] Hinc, (notante *Duporto*, *Gnomolog.* ad hunc locum,) de *Menelao Lycophron*;

——— δυσόδμοις θηρσὶ συγκοιμώμενος.
Cassandra, *ver.* 849.

Hinc etiam Φώκης ὀσμὴ pro teterrimo odore usurpatur apud *Aristophanem*, *Vespæ*, *Scen.* X. *ver.* 28.

Ver. 443. Τίς γὰρ ἂν εἰναλίῳ.] *Al.* Τίς γάρ κ' εἰναλίῳ. Quod idem.

Ver. 445. Ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ——— Ἡδὺ μάλα πνείουσαν.] Ἀμβροσίην νῦν, τὸ θεῖον καὶ εὐῶδες ἔλαιον. *Schol.*

Hæc ait; et liquidum ambrosiæ diffudit odorem,
Quo totum nati corpus perduxit : at illi
Dulcis compositis spiravit crinibus aura.
Georg. IV, 415.

Πᾶσαν δ' ἠοίην μένομεν τετληότι θυμῷ.
Φῶκαι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες· αἱ μὲν ἔπειτα
Ἑξῆς ηὐνάζοντο παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλὸς, εὗρε δὲ φώκας
Ζατρεφέας· πάσας δ' ἄρ' ἐπῴχετο, λέκτο δ' ἀριθμόν.
Ἐν δ' ἡμέας πρώτους λέγε κήτεσιν, οὐδέ τι θυμῷ
Ὠΐσθη δόλον εἶναι· ἔπειτα δὲ λέκτο καὶ αὐτός.
Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ'· ἀμφὶ δὲ χεῖρας
Βάλλομεν· οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης·
Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,

" Totum autem matutinum-tempus expectabamus patienti animo.
" Phocae verò è mari venerunt confertae: illae quidem deinde
" Ordine cubabant juxta littus maris.
" Meridianus autem senex exiit è mari, invenitque Phocas
" Obesas: omnes verò obibat, recensuitque numerum.
" Nos autem primos recensuit inter cetos, neque omnino in animo
" Suspicabatur dolum esse: deinde autem decubuit et ipse.
" Nos verò protinùs vociferantes irruimus; circúmque manus
" Jecimus; neque senex dolosae obliviscebatur artis:
" Sed primùm quidem leo factus est magnis-jubis,

Ver. 447. —— ἠοίην.] Τὸν ἀπὸ πρωΐας ἕως ὥρας ἕκτης καιρόν. *Schol.*

Ver. 448. Φῶκαι δ' ἐξ ἁλὸς ἦλθον ἀολλέες.] Κνεφαῖαι δὲ αἱ φῶκαι δ' ἐξίασι μᾶλλον· ἤδη μέντοι καὶ μεσημβρίας οὔσης· καὶ καθεύδουσι τῆς θαλάττης ἔξω· Τοῦτό τοι καὶ Ὅμηρος ᾔδει, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸν Μενέλεων πεποίηκε τῷ Τηλεμάχῳ καὶ τῷ Πεισιστράτῳ περιηγούμενον τὴν κοίτην αὐτῶν τήνδε. *Ælian. de Animal. lib.* IX. *cap.* 50.

Ver. 450. Ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλός.]

—— medium Sol igneus orbem
Hauserat ——————
Cùm Proteus, consueta petens è fluctibus antra,
Ibat ———. *Georg.* IV, 426. 429.

Ver. 451. ——— ἄρ'.] *Ut prædixerat Idothea* ———. *ver.* 411.

Ibid. —— λέκτο δ' ἀριθμόν.] Vide suprà ad *ver.* 413.

Ver. 454. Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ'.]

Vix defessa senem passus componere membra,
Cum clamore ruit magno, manicisque jacentem
Occupat ————. *Georg.* IV, 438.

Ver. 455. ——— οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης· Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων *&c.*]

—— Ille suæ contrà non immemor artis,
Omnia transformat sese in miracula rerum;
Ignemque, horribilemque feram, fluviumque liquentem. *Ibid.* 440.

Nam modò te juvenem, modò te vidêre leonem;
Nunc violentus aper; nunc, quem tetigisse timerent,
Anguis eras: modò te faciebant cornua taurum:
Sæpè lapis poteras, arbor quoque sæpè videri:
Interdum faciem liquidarum imitatus aquarum
Flumen eras; interdum undis contrarius ignis.
Ovid. Metamorph. VIII, 732.

Ἡ πολυπρόσωπος εἰς ἅπαντα ἃ βούλεται Πρωτέως μεταμόρφωσις, ποιητικοὶ καὶ τεράστιοι μῦθοι δοκοῦσιν, εἰ μὴ τὶς οὐρανίῳ ψυχῇ τὰς ὀλυμπίους Ὁμήρου τελετὰς ἱεροφαντήσει. Τὴν οὖν προμήτερα τῶν ὅλων ὑφίσταται γένεσιν, ἀφ' ἧς τὸ πᾶν ῥιζωθὲν, εἰς ὃ νῦν βλέπομεν ἥκει κατάστημα. *Heraclid. Pontic.* Ὁ μὲν γὰρ Ποιητὴς περὶ τούτων ἀποδιδοὺς, φησὶν ἐν οἷς περὶ Πρωτέως καὶ Εἰδοθέας ἀλληγορεῖ· τὸ μὲν πρῶτον καὶ ἀρχικώτατον αἴτιον Πρωτέα καλῶν, τὴν δὲ εἰς εἴδη τρεπομένην οὐσίαν, Εἰδοθέαν. *Sextus Empiricus, advers. Mathematicos, lib.* VIII. Aliam hujus loci explicationem videas apud *Diodorum Siculum, Bibliothec. Hist. lib.* I. § 2. *pag.* 56. *al.* 39. Vide et suprà ad *ver.* 417.

Ver. 456. Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα.] *Clemens*

Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας σῦς·
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.
Ἡμεῖς δ' ἀστεμφέως ἔχομεν τετληότι θυμῷ.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀνίαζ' ὁ γέρων, ὀλοφώϊα εἰδὼς,
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
  Τίς νύ τοι, Ἀτρέος υἱὲ, θεῶν συμφράσσατο βουλὰς,
Ὄφρα μ' ἕλοις ἀέκοντα λοχησάμενος; τέο σε χρή;
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειϐόμενος προσέειπον·
Οἶσθα, γέρον· τί με ταῦτα παρατροπέων ἐρεείνεις;
Ὡς δὴ δήθ' ἐνὶ νήσῳ ἐρύκομαι, οὐδέ τι τέκμωρ
Εὑρέμεναι δύναμαι, μινύθει δέ μοι ἔνδοθεν ἦτορ.
Ἀλλὰ σύ πέρ μοι εἰπὲ, (θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασιν,)
Ὅστις μ' ἀθανάτων πεδάα καὶ ἔδησε κελεύθου·
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσομαι ἰχθυόεντα.
  Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειϐόμενος προσέειπεν·
Ἀλλὰ μάλ' ὤφελλες Διΐ τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσιν

" At deinde draco, et panthera, atque ingens sus;
" Factus est etiam liquida aqua, et arbor alto-vertice-comans.
" Nos verò firmitèr tenebamus constanti animo.
" Sed cùm jam angustabatur senex, versutias sciens,
" Tunc verò me verbis interrogans allocutus est:
" Quisnam tibi, Atrei fili, deorum contulit consilia,
" Ut me caperes invitum insidiatus? cujusnam-rei tibi opus?
" Sic ait: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Scis, senex; quid me ista decipiens interrogas?
" Quòd jam diù in insulâ detineor, neque ullo-pacto finem
" Invenire queo; conficitur autem mihi intùs cor,
" Sed tu saltem mihi dic, (dii etenim omnia sciunt;)
" Quisnam me immortalium detineat, et *mihi* impediat iter;
" Reditumque, ut per pontum proficiscar piscosum.
" Sic dicebam; ille verò me rursus respondens allocutus est:
" Atqui omnino debebas Jovique aliisque diis

Alexandrinus, Pædagog. lib. III. *cap.* 1. sub initio, citat Ἤτοι μὲν πρώτιστα.

Ver. 457. —— καὶ πάρδαλις.] *Clemens Alexandrinus, ibid.* legit ἡ πάρδαλις. *Al.* πόρδαλις.

Ibid. —— ἠδὲ μέγας σῦς.] Vide ad *Il.* γ', 363.

Ver. 460. Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἀνίαζ' ὁ γέρων.]

Verùm ubi nulla fugam reperit fallacia, victus
In sese redit, atque hominis tandem ore locutus. *Georg.* IV, 443.

Ibid. et *ver.* 598. —— ἀνίαζ' —— ἀνιάζουσιν.] Vide ad *Il.* ν', 103. et ό. 24.

Ver. 462. Τίς νύ τοι, Ἀτρέος υἱέ;]

Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras
Jussit adire domos? quidve hinc petis? —— *Georg.* IV, 445.

Ibid. —— συμφράσσατο.] Apud *Eustathium* in commentario συμφράσατο. Quod antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 463. —— τέο σε χρή;] Vide suprà ad γ', 14.

Ver. 465. Οἶσθα, γέρον.]

Scis, Proteu, scis ipse ——. *Georg.* IV, 447.

Ibid. —— τί με ταῦτα παρατροπέων ἐρεείνεις.] *Henricus Stephanus* parenthesi hæc includenda censet.

Ibid. —— ἐρεείνεις.] *Al.* ἀγορεύεις.

Ῥέξας ἱερὰ κάλ' ἀναβαινέμεν, ὄφρα τάχιστα
Σὴν ἐς πατρίδ' ἵκοιο, πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον.
Οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖρα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν,
Πρίν γ' ὅτ' ἂν Αἰγύπτοιο διϊπετέος ποταμοῖο
Αὖτις ὕδωρ ἔλθῃς, ῥέξῃς θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
Ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι.
Καὶ τότε τοι δώσουσιν ὁδὸν θεοὶ, ἣν σὺ μενοινᾷς.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
Οὕνεκά μ' αὖτις ἄνωγεν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον
Αἴγυπτόνδ' ἰέναι, δολιχὴν ὁδὸν ἀργαλέην τε.
Ἀλλὰ καὶ ὥς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω, γέρον, ὡς σὺ κελεύεις.

" Sacris opimis factis, *naves*-conscendere, ut citissimè
" Tuam in patriam venires, navigans per nigrum pontum.
" Non enim tibi priùs fatum-est amicosque videre, et venire
" Ad domum benè-aedificatam, et tuam in patriam terram,
" Quàm Aegypti à Jove-fluentis fluvii
" Rursus ad aquas redieris, fecerisque sacras hecatombas
" Immortalibus diis, qui coelum latum tenent.
" Et tunc tibi dabunt viam dii, quam tu cupis.
" Sic dixit ; at mihi confractum est charum cor,
" Eò-quòd me rursùs jubebat per obscurum pontum
" In-Aegyptum ire, longum iter difficileque.
" Verùm etiam sic ipsum verbis respondens allocutus sum :
" Ista quidem sic demùm perficiam, senex, ut tu praecipis.

Ver. 473. —— κάλ'.] Similiterque infrà *ver.* 591 et 794. καλόν. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 477. —— Αἰγύπτοιο.] Αἴγυπτος ὁ Νεῖλος πρότερον ἐκαλεῖτο. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 581.

Ibid. —— διϊπετέος ποταμοῖο.] Τοῦ ὑπὸ Διὸς πληρουμένου. *Schol.* " Homere appelle non " seulement les torrens, mais generalement " tous les fleuves, διϊπετέας, *descendus de Ju*-" *piter*, parce que les pluyes les grossissent." *Dacier.* Θαυμάσειέ τις ἂν τοὺς τὸν ποτάμον οἰηθέντας, ὃν Ὅμηρος Αἴγυπτον ποταμὸν κέκληκε, διϊπετῆ εἰρῆσθαι, διὰ τὸ ἀφανεῖς ἔχειν τὰς πηγὰς κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἐν οὐρανῷ, καὶ οὐρανόθεν ῥεῖν· λέγει γάρ, " Οὐ γάρ τοι πρὶν μοῖ-" ρα φίλους ἰδέειν, Πρίν γ' ὅταν Αἰγύπτοιο διϊ-" πετέος ποταμοῖο Αὖθις ὕδωρ ἔλθῃς."—— Διϊπετεῖς οὖν λέγει τοὺς ποταμοὺς, ἐκ Διὸς τοὺς γεγεννημένους· —— τοῦτο δὲ, ὅτι φύσει οἱ ποταμοὶ ἐκ Διὸς γεννῶνται· ὥς που ἔφη, (*Odyss.* ί, 111.) " Καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει."—— Ζηνόδοτος δὲ, διϊπετῆ, τὸν διαυγῆ ἀποδίδωσιν. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 28. Vide infrà ad *ver.* 581.

Ibid. et *ver.* 581. —— διϊπετέος] Vide ad *Il.* π', 174.

Ver. 482. ἄνωγεν.] Postulat Temporum ratio ut ἄνωγεν hoc in loco sit ab *Aoristo* ἄνωγον. Vide ad *Il.* θ', 322.

Ver. 485. Ταύτα μὲν οὕτω δὴ τελέω.] Vulgati habent Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω τελέω. Atque ita etiam edidit *Barnesius* ; et in annotationibus, " *Amphimacer*," inquit, " in *Primo* " loco." Quod (ut opinor) in hujusmodi carmine ferri non potest. Exemplum quidem hujus rei citat vir eruditus ex σ', 246. infrà, ubi in vulgatis legitur, Πλεῖονές κεν μνηστῆρες ἐν ὑμετέροισι δόμοισι. Verùm cùm Exemplum istud unicum sit, mendum aliquod et ibi irrepsisse crediderim. Cæterùm hoc in loco Editiones nonnullæ, transpositis solummodò vocibus δὴ οὕτω, habent Ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω· atque ita etiam legitur in MS. *Collegii Corporis Christi Cantabr.* Optima autem videtur hæc lectio, firmaturque porrò ex λ', 347. infrà, ubi similem phrasin usurpat Poeta, nec inter se variant Exemplaria ;

Τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἔπος ——.

Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ πάντες σὺν νηυσὶν ἀπήμονες ἦλθον Ἀχαιοὶ,
Οὓς Νέστωρ καὶ ἐγὼ λίπομεν Τροίηθεν ἰόντες,
Ἠέ τις ὤλετ' ὀλέθρῳ ἀδευκέϊ ἧς ἐπὶ νηὸς,
Ἠὲ φίλων ἐν χερσὶν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ἀτρείδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τί σε χρὴ
Ἴδμεναι, οὐδὲ δαήναι ἐμὸν νόον· οὐδέ σε φημὶ
Δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπὴν εὖ πάντα πύθηαι·
Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνδε δάμεν, πολλοὶ δὲ λίποντο·
Ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
Ἐν νόστῳ ἀπόλοντο· μάχῃ δέ τι καὶ σὺ παρῆσθα·
Εἷς δ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ.
Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη δολιχηρέτμοισι·

"Sed age mihi hoc dic et verè enarra;
"An omnes cum navibus incolumes redierunt Achivi,
"Quos Nestor et ego reliquimus a-Trojâ profecti,
"An quisquam periit morte inopinatâ, suâ in nave,
"Aut amicorum in manibus, postquam bellum confecerit?
"Sic dicebam; ille verò me rursus respondens allocutus est:
"Atride, quid me ista interrogas? neque omnino te oportet
"Scire, neque explorare meum animum; neque te puto
"Diù absque-lachrymis fore, postquam benè omnia audîeris:
"Multi etenim illorum domiti sunt, multi verò relicti:
"Duces autem duo soli Achivorum aere-loricatorum
"In reditu periêrunt; (pugnae autem et tu interfuisti:)
"Unus verò adhuc alicubi vivus detinetur lato in ponto.
"Ajax quidem apud naves domitus est longis-remis-instructas:

Ver. 489. —— ἀδευκέϊ.] Ἀπροσδοκήτῳ, χαλεπῷ. *Schol.*

Ver. 491. —— αὖτις.] *Al.* αὐτίκ'.

Ver. 492. —— τί με ταῦτα διείρεαι;] *Al.* μὴ ταῦτα διείρεαι.

Ver. 494. Δὴν ἄκλαυτον ἔσεσθαι, ἐπὴν εὖ.] *Al.* Δὴν ἄκλαυστον ἔσεσθαι, ἐπεί κ' εὖ.

Ver. 495. Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνδε δάμεν.] *Al.* Πολλοὶ μὲν γὰρ τῶνγε θάνον. *Al.* Πολλοὶ μὲν τούτων ἔθανον.

Ver. 496. Ἀρχοὶ δ' αὖ δύο μοῦνοι.] Τὸν Αἴαντα τὸν Λοκρὸν λέγει, καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα· καὶ γὰρ αὐτὸς οὐδέπω εἰς τὴν αὐτοῦ παρῆν οἰκίαν. *Schol.*

Ver. 497. —— μάχῃ δέ τι καὶ σὺ παρῆσθα] *Al.* μάχῃ δέ τε. Quæ et potior videtur lectio. Ita infrà *ver.* 608. —— Ἰθάκη δέ τε καὶ περὶ πασέων.

Ver. 498. —— εὐρέϊ πόντῳ.] *Al.* εὐρέϊ κόσμῳ. Minùs rectè. Nam vox Κόσμος isto sensu apud *Homerum* non occurrit.

Ver. 499. Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη.] *Ajacem* hunc fulmine à Minervâ ictum refert *Virgilius*:

Ipsa, Jovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Disjecitque rates, evertitque æquora ventis;
Illum expirantem transfixo pectore flammas
Turbine corripuit, scopuloque infixit acuto. *Æn.* I, 46.

Item *Silius Italicus*:

Qualis Oïliades, fulmen jaculante Minervâ,
Surgentes domuit fluctus ardentibus ulnis. *Lib.* XIV. *ver.* 480

"*Plinius* notat *Ajacis* picturam fulmine "percussi, *Apollodori* opus *Atheniensis*, à se "visam *Pergamo*. Solus ferè *Timæus Siculus*, *Histor. lib.* 2. *Ajacem* iram *Neptuni* "evasisse scribit; Μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν, "πολλοὶ τῶν Λοκρῶν περὶ τὰς Γυρὰς ναυαγησάντων ἀνηρέθησαν· οἱ δὲ λοιποὶ σὺν Αἴαντ

Γυρῆσιν μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐπέλασσε
Πέτρῃσιν μεγάλῃσι, καὶ ἐξεσάωσε θαλάσσης.
Καί νύ κεν ἔκφυγε κῆρα, καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ,
Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε, καὶ μέγ' ἀάσθη·
Φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.
Τοῦ δὲ Ποσειδάων μεγάλ' ἔκλυεν αὐδήσαντος·
Αὐτίκ' ἔπειτα τρίαιναν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν,
Ἤλασε Γυραίην πέτρην, ἀπὸ δ' ἔσχισεν αὐτήν·
Καὶ τὸ μὲν αὐτόθι μεῖνε, τὸ δὲ τρύφος ἔμπεσε πόντῳ,
Τῷ ῥ' Αἴας τὸ πρῶτον ἐφεζόμενος μέγ' ἀάσθη·

" Ad Gyras quidem primùm Neptunus admovit
" Petras ingentes, et servavit è mari.
" Et sanè effugisset mortem, invisus licèt Palladi,
" Nisi superbum dictum protulisset, et in magnum incidisset malum :
" Dixit nempè, invitis diis, *se* effugiturum ingentes fluctus maris.
" Hunc autem Neptunus magnifica audivit jactantem :
" Statim deinde, tridente sumpto, manu forti,
" Percussit Gyream petram, absciditque ipsam :
" Et unum quidem illic manebat, alterum verò frustum incidit mari,
" Cui scilicet Ajax primùm insidens valdè perculsus erat ;

" *μόλις εἰς Λοκρίδα διεσώθησαν· Φθορᾶς δὲ καὶ λοιμοῦ τὴν χώραν αὐτῶν, μετὰ τὸ τρίτον ἔτος, ἐχόντων, διὰ τὴν μίξιν ἀθέμιτον Αἴαντος τῇ Κασάνδρᾳ, ἔχρησεν ὁ Θεὸς, εἰς ἔτη χίλια τὴν Ἀθήνην τὴν ἐν Ἰλίῳ, ἱλάσκεσθαι, πέμποντας δύο παρθένους ἐπὶ κλήρῳ.* Vide *Eliæ Schedii*, de Diis *Germanis lib.* II. *cap.* 33. *pag.* 398. *Ajacis* hujus historiam vid. in *Brevibus Scholiis* ad *Iliad.* ν', *ver.* 66." *Barnesius.*

Ver. 500. Γυρῆσιν.] Πέτραις πλησίον Μυκόνου τῆς νήσου, οὕτως καλουμέναις, ἐπεὶ εἰσὶ περιφερεῖς. *Schol.*

Ibid.———μέν.] *Eustathius* in commentario videtur legisse μιν.

Ibid.——ἐπέλασσε.] Vide ad *Il.* ν', 1.

Ver. 502.———καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ.] Vide suprà ad γ', 135.

Ver. 503. Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε.]

Ἀχαλίνων στομάτων,
Ἀνόμου τ' ἀφροσύνας
Τὸ τέλος δυστυχία.
Euripid. Bacch. ver. 385.

Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.
Grotius, Excerpt. ex incertis auctoribus, ver. 317.

Ibid.——ἔκβαλε.] *Al.* ἔβαλε, et ἔκφατο.

Ibid. et *ver.* 509.———ἀάσθη.] Vide ad *Il.* ί, 116.

Ver. 504. Φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.] Hinc *Seneca :*

Tandem occupatâ rupe, furibundùm intonat.
Superâsse nunc se pelagus atque ignes : juvat
Vicisse cœlum, Palladem, fulmen, mare.
Agamemnon, ver. 534.

Et *Quintus Calaber :*

Φῆ δὲ καὶ εἰ μάλα πάντες Ὀλύμπιοι εἰς ἓν ἵκονται
Χωόμενοι, καὶ πᾶσαν ἀναστήσωσι θάλασσαν,
Ἐκφυγέειν· ἀλλ' οὐδὲ θεῶν ὑπάλυξεν ὁμοκλήν.
Παραλειπομένων Ὁμηρικῶν, *ver.* 564.

Ver. 505. Τοῦ δὲ Ποσειδάων, *&c.*]

———plura cùm auderet furens,
Tridente rupem subruit pulsam pater
Neptunus, imis exerens undis caput ;
Solvitque montem, quem cadens secum tulit :
Terrâque et igne victus et pelago jacet.
Seneca, Agamemn. ver. 542.

Δὴν γάρ οἱ νεμέσησεν ὑπέρβιος Ἐννοσίγαιος.
Εὖτέ μιν εἰσενόησεν ἐφαπτόμενον χερὶ πέτρης
Γυραίης, καί οἱ μέγα χώσατο, σὺν δ' ἐτίναξε
Πόντον ὅμως καὶ γαῖαν ἀπείριτον———
———ἀπέσχισε δ' εἰς ἅλα πέτρην
Εὐρεῖαν, τῇ περ' ἐκεῖνος ἑαῖς ἐπεμαίετο χερσί.
Quint. Calab. παραλειπ. Ὁμηρικ. *ver.* 567. 573.

Ver. 507. 523. 529. 535.———ἔσχισεν———ἀσπασίως———ἐφράσσατο——Διεπνίσσας.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 509.——ῥ'.] *Ut dictum est.*———*ver.* 500. 503.

Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον ἀπείρονα κυμαίνοντα.
Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.
Σὸς δέ που ἔκφυγε κῆρας ἀδελφεὸς, ἠδ' ὑπάλυξεν,
Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι· σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλε Μαλειάων ὄρος αἰπὺ
Ἵξεσθαι, τότε δή μιν ἀναρπάξασα θύελλα
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρεν, μεγάλα στενάχοντα,
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιὴν, ὅθι δώματα ναῖε Θυέστης
Τοπρὶν, ἀτὰρ τότ' ἔναιε Θυεστιάδης Αἴγισθος.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖθεν ἐφαίνετο νόστος ἀπήμων,
Ἂψ δὲ θεοὶ οὖρον στρέψαν, καὶ οἴκαδ' ἵκοντο·
Ἦτοι ὁ μὲν χαίρων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης,
Καὶ κύνει ἁπτόμενος ἣν πατρίδα· πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ
Δάκρυα θερμὰ χέοντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν.
Τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπὸς, ὅν ῥα καθεῖσεν
Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν,
Χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα· φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτὸν,
Μή ἑ λάθοι παριὼν, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.

"Illum autem ferebat in mare ingens, undosum.
"Sic ille quidem ibi periit, postquam bibisset salsam aquam.
"Tuus verò utcunque effugit mortem frater, atque elapsus est,
"In navibus cavis: servavit enim veneranda Juno.
"Sed quando jam statim erat ad Malearum montem arduum
"Perventurus, tum verò ipsum abreptum procella
"Pontum per piscosum tulit, valdè ingemiscentem,
"Agri ad extremam-oram, ubi aedes habitabat Thyestes
"Priùs, at tunc habitabat Thyestiades Aegisthus.
"Sed cùm jam et illinc apparebat reditus incolumis,
"Retrò verò dii ventum verterunt, et *illi* domum venerunt;
"Sanè ille quidem gaudens ingressus est patriam terram,
"Et osculabatur attingens suam patriam: multae verò ab ipso
"Lacrymae calidae effundebantur, quia lubentèr vidit terram.
"Hunc autem à speculà conspexit speculator, quem constituerat
"Aegisthus dolosus, ducens: promisit autem mercedem,
"Auri duo talenta; observabat verò hic toto anno,
"Nè ipsum lateret accedens, recordareturque strenuae fortitudinis.

Ver. 510. Τὸν δ' ἐφόρει κατὰ πόντον.]

Αἴας δ' ἄλλοτε μὲν περινήχετο δούρατι νηός·
Ἄλλοτε δ' αὖ χείρεσσι διήνυεν ἁλμυρὰ βένθη.
Quint. Calab. παραλειπ. Ὁμηρικ. *ver.* 546.

Ver. 511. Ὣς ὁ μὲν ἔνθ' ἀπόλωλεν, ἐπεὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ.] Τοῦτον δὲ τὸν στίχον φασὶν οἱ Παλαιοὶ ἐν οὐδεμιᾷ ἐκδόσει φέρεσθαι, διὰ τὸ λίαν εὐτελές. *Eustath.*

Ver. 513.———σάωσε δὲ πότνια Ἥρη.] Τουτέστιν ἀλληγορικῶς ὁ ἀὴρ, εὔκρατον πνέων. *Eustath.*

Ver. 514 et 519.———ὅτε δή.] Similiterque infrà *ver.* 545. ὅπως κεν δή. Vide ad *Il.* ξ', 433, et 504.

Ibid.———Μαλειάων.] Ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 520.———στρέψαν.] *Al.* τρέψαν.

Ver. 521. Ἦτοι ὁ μὲν χαίρων.] *Eustathius* in commentario citat, Αὐτὸς μὲν χαίρων.

Ibid.———ἐπεβήσετο.] Vide ad *Il.* β', 35 et ε', 109. *Al.* ἐπεβήσατο.

Ver. 524.———ὅν ῥα.] *Quem scilicet*———.

Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.
Αὐτίκα δ' Αἴγισθος δολίην ἐφράσσατο τέχνην·
Κρινάμενος κατὰ δῆμον ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον, ἑτέρωθι δ' ἀνώγει δαῖτα πένεσθαι.
Αὐτὰρ ὁ βῆ καλέων Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν,
Ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν, ἀεικέα μερμηρίζων.
Τὸν δ' οὐκ εἰδότ' ὄλεθρον ἀνήγαγε, καὶ κατέπεφνε
Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ·
Οὐδέ τις Ἀτρείδεω ἑτάρων λίπεθ', οἵ οἱ ἕποντο,
Οὐδέ τις Αἰγίσθου· ἀλλ' ἔκταθεν ἐν μεγάροισιν.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Κλαῖον δ' ἐν ψαμάθοισι καθήμενος· οὐδέ νύ μοι κῆρ
Ἤθελ' ἔτι ζώειν, καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τ' ἐκορέσθην,
Δὴ τότε με προσέειπε γέρων ἅλιος νημερτής·
  Μηκέτι, Ἀτρέος υἱὲ, πολὺν χρόνον ἀσκελὲς οὕτω

" Perrexit autem ire annunciaturus ad aedes pastori populorum.
" Statim verò Aegisthus dolosam excogitavit fraudem :
" Electis ex plebe viginti viris optimis,
" Constituit insidias, et ab-alterâ-parte jussit convivium apparari.
" At ipse ivit invitans Agamemnonem, pastorem populorum,
" Equis et curribus, nefanda animo-agitans.
" Hunc autem non fati providentem reduxit, et trucidavit
" Convivio-exceptum, ut si quis interfecerit bovem ad praesepe:
" Neque quisquam Atridae sociorum relictus est, qui eum sequebantur,
" Neque quisquam Aegisthi ; sed trucidati sunt in aedibus.
" Sic dixit ; at mihi confractum est charum cor :
" Flebam autem in arenis sedens ; neque mihi cor
" Volebat ampliùs vivere, et videre lumen solis.
" At postquam flendoque volutandoque saturatus sum,
" Tum me allocutus est senex marinus verax :
" Ne ampliùs, Atrei fili, longo tempore indesinentèr sic

Ver. 531. Εἷσε λόχον.] *Barnesius* de suo edidit Εἷσε λόχυνδ'. Quam lectionem confirmari existimat ex *Odyss.* ξ', 217. Sed minùs rectè. Nam isto quidem in loco necessariò legendum est " λόχονδε." quia præcedat " κρίνοιμι." At hîc rectè se habent Vulgati ; ut liquet ex aliis locis ubi eandem phrasin usurpat Poeta ;

———— πυκινὸν λόχον εἷσαν, ἄγοντες.
Iliad. δ, 392.

Κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους,
Εἷσε λόχον ———— ζ, 188.

Ver. 535. Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ]

Κτενεῖ νιν ἡ τοῦδ' ἄλοχος, οἰκουρὸς πικρά·—
Καὐτόν τε τοῦτον πέλεκυν ἐξάρασ' ἄνω.
Euripid. Hecub. ver. 1277. 1279.

Quem in locum *Scholiastes*, Οἱ νεώτεροι, (inquit,) μὴ νοήσαντες τὸ Ὁμηρικὸν, " Δειπνήσας " ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ" ὅτι ἀνθ' ὧν ἔδει μετὰ τοὺς πόνους ἀπολαύσεως τυχεῖν, τοῦτον ὡς βοῦν ἀπέκτεινεν ἡ Κλυταίμνηστρα· προσέθηκαν ὅτι καὶ πελέκει ἀνῃρέθη. Διὸ σημειωτέον ἐνταῦθα τὸ, " Καὐτόν τε τοῦτον πέλεκυν " ἐξάρασ' ἄνω."

Ibid. Δειπνίσσας] *Scholiastes* in *Euripidem*, loco jam citato, legit Δειπνήσας. Atque ita etiam habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sed, ut opinor, minùs rectè. Nam ea vox apud *Homerum* de eo semper usurpatur, qui ipse *convivatur ;* non de eo qui alium *convivio excipit.* Vide infrà ad ί, 312. et ό, 396.

Ver. 539. Κλαῖον.] Vide ad *Il.* ν', 84.

Ibid. ———— οὐδέ νύ μοι κῆρ.] *Al.* οὐδέ μοι ἦτορ.

Ver. 543. —— Ἀτρέος υἱέ.] MS. à *Tho.*

Κλαῖ', ἐπεὶ οὐκ ἄνυσίν τινα δήομεν· ἀλλὰ τάχιστα
Πεῖρα, ὅπως κεν δὴ σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι.
Ἢ γάρ μιν ζωόν γε κιχήσεαι, ἤ κεν Ὀρέστης
Κτεῖνεν ὑποφθάμενος· σὺ δέ κεν τάφου ἀντιβολήσαις.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐμοὶ κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Αὖτις ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἀχνυμένῳ περ, ἰάνθη·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τούτους μὲν δὴ οἶδα· σὺ δὲ τρίτον ἄνδρ' ὀνόμαζε,
Ὅστις ἔτι ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
Ἠὲ θανών· ἐθέλω δὲ καὶ ἀχνύμενός περ ἀκοῦσαι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Υἱὸς Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκία ναίων.
Τὸν δ' ἴδον ἐν νήσῳ θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντα,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκῃ
Ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Οὐ γάρ οἱ παρὰ νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Σοὶ δ' οὐ θέσφατόν ἐστι, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,

" Fleas, quoniam non remedium aliquod inveniemus: sed citissimè
" Tenta, quo-pacto jam tuam in patriam terram pervenias.
" Aut enim ipsum vivum deprehendes, aut Orestes
" Interfecerit praeveniens: tu verò sepulturae occurreris.
" Sic dixit: at mihi cor et animus generosus
" Rursùs intra pectus, et tristi licèt, laetabatur:
" Et ipsum allocutus verba alata dixi:
" Istos quidem jam novi; tu verò tertium virum nomina,
" Quinam adhuc vivus detinetur in lato mari,
" Aut mortuus: volo autem, et moestus licèt, audire.
" Sic dicebam: ille verò me rursùs respondens allocutus est:
" Filius Laërtae, in Ithacâ aedes habitans.
" Hunc verò vidi in insulâ lacrymas uberes fundentem,
" Nymphae in aedibus Calypsûs, quae ipsum necessitate
" Detinet; nec ille potest in suam patriam terram pervenire:
" Non enim ei adsunt naves remigio-instructae, et socii,
" Qui ipsum vehant per lata dorsa maris.
" Tibi verò non à-fato-decretum est, Jovis-alumne ô Menelaë,

Bentleio collatus, Ἀτρέως υἱέ. Quod et ferri posset; pronuntiando videlicet Ἀτρῶς· eodem modo ac voces Ἀτρείδεω, Λαέρτεω, *ver.* 536. 555. pronuntiabantur Ἀτρείδω, Λαέρτω. Vide ad *Il.* ά, 1 et 489.

Ver. 544. ——— ἐπεὶ οὐκ ἄνυσίν τινα δήομεν.]

Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
Iliad. ώ, 524.

Ver. 547. —— ὑποφθάμενος.] Vide ad *Il.* β'. 43.

Ver. 549. 553 et 661. ——— ἀχνυμένῳ ——— ἀχνύμενος.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 552 ——— εὐρέϊ πόντῳ.] *Al* εὐρέϊ κόσμῳ. Vide suprà ad *ver.* 498.

Ver. 557. ——— ἥ μιν ἀνάγκῃ Ἴσχει.] Vide suprà ad ά, 55.

Ver. 559. —— ἐπήρετμοι.] Ἐνταῦθα δὲ νῆες ἐπήρετμοι, αἷς εἰσὶν ἐρετμοί. *Eustath.*

Ver. 561. Σοὶ δ' οὐ θέσφατόν ἐστι.]

Καὶ τῷ πλανήτῃ Μενέλεῳ θεῶν πάρα
Μακάρων κατοικεῖν νῆσον ἐστὶ μόρσιμον.
Euripid. Helena, ver. 1692.

Ἄργει ἐν ἱπποβότῳ θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν·
Ἀλλά σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης
Ἀθάνατοι πέμψουσιν, (ὅθι ξανθὸς Ῥαδάμανθυς,
Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν·
Οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἂρ χειμὼν πολὺς, οὔτε πότ' ὄμβρος,
Ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λιγυπνείοντας ἀήτας
Ὠκεανὸς ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους·)
Οὕνεκ' ἔχεις Ἑλένην, καί σφιν γαμβρὸς Διός ἐσσι.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἅμ' ἀντιθέοις ἑτάροισιν
Ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν,

" In Argo equos-pascente mori et fatum obire:
" Sed te in Elysium campum, et fines terrae
" Immortales mittent; (ubi flavus Rhadamanthus *est*;
" Ubi utique facillima vivendi-ratio est hominibus:
" Non nix, neque hiems multa, neque unquam imber,
" Sed semper Zephyri argutè-spirantes auras
" Oceanus emittit, ad refrigerandum homines:)
" Quòd habes Helenam, et ipsis Jovis gener es.
" Sic locutus, pontum subiit fluctuosum.
" At ego ad naves simul-cum eximiis sociis
" Ibam; multa autem mihi cor agitabat eunti.
" Caeterùm postquam ad navem venimus atque mare,

Ver. 563. Ἀλλά σ' ἐς Ἠλύσιον πεδίον.] Τὸ τῶν ἡρώων ἐνδιαίτημα, κεκλημένον ἀπὸ Ἠλυσίου τοῦ Ἐλευθῆρος εὐσεβεστάτου γενομένου· ἢ παρὰ τὸ ἄλυτα ἐν αὐτῷ μένειν τὰ σώματα· ὁ δὲ τόπος, ἐν ταῖς καλουμέναις μακάρων νήσοις. *Schol.* Ὁ τοίνυν Ποιητὴς τὰς τοσαύτας στρατιὰς ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας ἱστορηκὼς, πυνθανόμενος δὲ καὶ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, (οἱ γὰρ Φοίνικες ἐδήλουν τοῦτο,) ἐνταῦθα τὸν τῶν εὐσεβῶν ἔπλασε χῶρον, καὶ τὸ Ἠλύσιον πεδίον, οὗ φησὶν ὁ Πρωτεὺς ἀποικίσειν τὸν Μενέλαον. " Ἀλλά σ' " ἐς Ἠλύσιον πεδίον &c. *Strabo, Geograph. lib.* III. *pag.* 223. *al.* 150.

——————— amœna piorum
Concilia, Elysiumque colo ———.
Æn. V, 734.

——————— Exindè per amplum
Mittimur Elysium, et pauci læta arva tenemus. *Æn.* VI, 743.

Ὥσπερ ἡμεῖς τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἀποκληροῦμεν τὴν ἐν παραδείσῳ διατριβὴν, οὕτω τοῖς ἥρωσιν Ἕλληνες ἀπονέμουσι μακάρων νήσους, καὶ πεδίον Ἠλύσιον, καὶ τὸν ἀσφοδελὸν λειμῶνα τὸν ἄδιψον. *Tzetzes in Hesiod.* Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 168. 169. " Si Paradisum nominemus locum " divinæ amœnitatis, recipiendis sanctorum " Spiritibus destinatum, —— Elysii campi " fidem occupaverunt" *Tertullian. Apolog. cap.* 47.

Ver. 564. 586. 592 Ἀθάνατοι ——— Ἀθανάτοις.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 565. Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει.] Haud dissimiliter *Pindarus*.

Ἶσον δὲ νύκτεσσιν αἰεὶ,
Ἶσα δ' ἐν ἁμέραις ἅλιον ἔχοντες, ἀπονέστερον
Ἐσθλοὶ νέμονται βίοτον ———. *Olymp. Od.* II. *ver.* 109.

Ver. 566. Οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἂρ χειμών.] Vide infrà ad ζ', 42.

Ibid. ——— νιφετός.] Vide ad *Il.* μ', 280.

Ibid. ——— οὔτε ποτ'.] *Strabo*, loco suprà citato, legit οὐδέ ποτ'.

Ver. 567. —— λιγυπνείοντας] *Al.* λιγὺ πνείοντας. Vide ad *Il.* τ', 350.

Ver. 568. ——— ἀνίησιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους.] *Al.* ἀνίησι παραψυχὴν ἀνθρώποις.

Ver. 570. Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Hæc Proteus: et se jactu dedit æquor in altum. *Georg.* IV, 528.

Dixerat hæc Proteus, et condidit æquore vultum.
Ovid. Metamorph. lib. XI. *ver.* 256.

Ver. 572. ——— πόρφυρε.] Vide suprà ad *ver.* 427. item ad *Il.* ά, 338. et 482.

Δόρπον θ' ὁπλισάμεσθ', ἐπί τ' ἤλυθεν ἀμβροσίη νὺξ,
Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Νῆας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν,
Ἐν δ' ἱστοὺς τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηυσὶν ἐΐσης·
Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο, διïπετέος ποταμοῖο,
Στῆσα νέας, καὶ ἔρεξα τεληέσσας ἑκατόμβας.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατέπαυσα θεῶν χόλον αἰὲν ἐόντων,
Χεῦ' Ἀγαμέμνονι τύμβον, ἵν' ἄσβεστον κλέος εἴη.
Ταῦτα τελευτήσας νεόμην· ἔδοσαν δέ μοι οὖρον
Ἀθάνατοι, τοί μ' ὦκα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμψαν.

"Coenamque apparavimus, supervenitque divina nox,
"Tum utique dormivimus in littore maris.
"Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
"Naves quidem imprimis deduximus in mare vastum,
"Malosque imposuimus et vela navibus aequalibus:
"Ipsique porrò ingressi super transtra sederunt;
"Ordine autem considentes spumosum mare verberabant remis.
"Rursùs autem ad Aegyptum, à-Jove-fluens flumen,
"Constitui naves, et feci perfectas hecatombas.
"At postquam sedâssem deorum iram semper existentium,
"Aggessi Agamemnoni tumulum, ut sempiterna gloria esset.
"His peractis, redii: dederunt autem mihi ventum-secundum
"Dii, qui me celeritèr charam in patriam miserunt.

Ver. 574. Δόρπον θ'.] Vide suprà ad *ver.* 429. et ad β', 20.

Ver. 577. —— ἐρύσσαμεν.] Vide infrà ad λ', 2.

Ibid. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad γ', 158. et ad *Il.* ά, 141.

Ver. 578. —— ἱστοὺς τιθέμεσθα.] *Al.* ἱστούς τ' ἐθέμεσθα.

Ver. 579. Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῗσι κάθιζον.] *Al.* Ἂν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες.

Linquere tum portus jubeo, et considere transtris. *Æn.* III, 289.

Ver. 580 —— πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.]

Vela dabant læti, et spumas salis ære ruebant. *Æn.* I, 39.

—— remis insurgimus: haud mora nautæ
Adnixi torquent spumas, et cærula verrunt. *Æn.* III, 207.

Certatim socii feriunt mare, et æquora verrunt. *Æn.* III, 290. V, 778.

Verrimus et proni certantibus æquora remis. *Æn.* III, 668.

Ver. 581. Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο.] Αἰγύπτου ὅ ἐστι Νεῖλος ——· ὃν Ὅμηρος μὲν οὕτω καλεῖ· Ἡσίοδος δὲ, ὡς ἂν νεώτερος, Νεῖλον ἤδη καλούμενον οἶδεν αὐτόν. *Eustath.* Ὅμηρος —— τοῖς ἀρχαίοις ἐχρήσατο ὀνόμασιν, —— καθότι καὶ Αἴγυπτον τὸν ποταμὸν εἶπεν, οὐ Νεῖλον. *Pausanias, Bœotic. lib.* IX. *cap.* 40. Vide *Plinii Histor. Natural. lib.* V. *cap.* 9. item suprà ad *ver.* 577. et γ', 300.

Ibid. —— διïπετέος ποταμοῖο.] Πλημμύρει ἐξ ὄμβρων ὁ Νεῖλος πληρούμενος, καὶ διὰ τοῦτο διïπετὴς καλεῖται. *Eustath.* Οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι στοχασμῷ τὸ πλέον, οἱ δ' ὕστερον αὐτόπται γενηθέντες, ᾔσθοντο ὑπὸ ὄμβρων θερινῶν πληρούμενον τὸν Νεῖλον, τῆς Αἰθιοπίας τῆς ἄνω κλυζομένης, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐσχάτοις ὄρεσι· παυσαμένων δὲ τῶν ὄμβρων, παυομένην κατ' ὀλίγον τὴν πλημμυρίδα. —— Φησὶ γὰρ (Ποσειδώνιος) Καλλισθένη λέγειν τὴν ἐκ τῶν ὄμβρων αἰτίαν τῶν θερινῶν, παρὰ Ἀριστοτέλους λαβόντα· ἐκεῖνον δὲ παρὰ Θρασυάλκου τοῦ Θασίου· —— ἐκεῖνον δὲ παρ' ἄλλου· τὸν δὲ παρ' Ὁμήρου, διïπετέα φάσκοντος τὸν Νεῖλον· "Ἂψ δ' εἰς Αἰγύπτοιο διïπετέος "ποταμοῖο." *Strabo, Geograph. lib.* XVII. *pag.* 1138. 1139. *al.* 789. 790. Vide suprà ad *ver.* 477.

Ver. 585. —— ἔδοσαν δέ μοι οὖρον Ἀθάνατοι.] Vide infrà ad λ', 6.

Ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν,
Ὄφρα κεν ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε γένηται·
Καὶ τότε σ' εὖ πέμψω, δώσω δέ τοι ἀγλαὰ δῶρα,
Τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον ἐΰξοον· αὐτὰρ ἔπειτα
Δώσω καλὸν ἄλεισον, ἵνα σπένδησθα θεοῖσιν
Ἀθανάτοις, ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ηὔδα·
Ἀτρείδη, μὴ δή με πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἔρυκε.
Καὶ γάρ κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἐγὼ παρά σοί γ' ἀνεχοίμην
Ἥμενος, οὐδέ κέ μ' οἴκου ἕλοι πόθος, οὐδὲ τοκήων·
(Αἰνῶς γὰρ μύθοισιν ἔπεσσί τε σοῖσιν ἀκούων
Τέρπομαι·) ἀλλ' ἤδη μοι ἀνιάζουσιν ἑταῖροι
Ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ· σὺ δέ με χρόνον ἐνθάδ' ἐρύκεις.
Δῶρον δ', ὅ, ττί κέ μοι δοίης, κειμήλιον ἔστω·
Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ
Ἐνθάδε λείψω ἄγαλμα· σὺ γὰρ πεδίοιο ἀνάσσεις
Εὐρέος, ᾧ ἔνι μὲν λωτὸς πολὺς, ἐν δὲ κύπειρον,

" Verùm age nunc mane in aedibus meis,
" Donec undecimaque duodecimaque fuerit *dies:*
" Et tunc te benè dimittam; daboque tibi splendida dona,
" Tres equos et currum benè-politum: caeterùm deinde
" Dabo pulchrum poculum, ut libes diis
" Immortalibus, mei memor diebus omnibus."
Hunc autem rursùs Telemachus prudens contrà allocutus est:
" Atride, nè sanè me multo tempore hìc detine.
" Etenim in annum ego apud te utique perdurarem
" Sedens, neque me domûs caperet desiderium, neque parentum:
" (Vehementer enim verbis sermonibusque tuis audiens
" Oblector;) sed jam mihi taedio-afficiuntur socii
" In Pylo divinâ: tu autem me *longum*-tempus hìc detines.
" Donum autem, quodcunque mihi dederis, sit quod-recondi-possit:
" Equos verò in Ithacam non ducam, sed tibi ipsi
" Hinc relinquam ornamentum; tu enim campo imperas
" Lato, in quo quidem lotus multus, in quo cyperus,

Ibid. —— ἴδοσαν.] *Al.* δίδοσαν.

Ver. 590. Τρεῖς ἵππους καὶ δίφρον.] Ξυνωρίδα δὲ, φασὶ, καὶ πτερῶν ἵνα βασιλεὺς τῷ Τηλεμάχῳ ὑπισχνεῖται δοῦναι, τέθριππα γὰρ οὕτω ἦσαν. *Eustath.* Vide ad *Il.* π', 152.

Ver. 591. Δώσω καλὸν ἄλεισον.]

Cratera impressum signis,——
Ferre sui dederat monimentum et pignus amoris. *Æn.* V, 536. 538.

Ver. 595. Καὶ γάρ κ' εἰς ἐνιαυτόν.] Refertur istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: " *Non quòd tecum vivendi me tædeat;* " *ETENIM vel in annum, &c.*" Vide ad *Il.* ί, 22.

Ver. 600. —— κειμήλιον ἔστω.] Τουτέστιν, ἀπόθετόν τι. *Eustath.*

Ver. 601. Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι, ἀλλά σοι αὐτῷ Ἐνθάδε λείψω.]

Haud malè Telemachus, proles patientis Ulixei:
Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
Porrectus spatiis, nec multæ prodigus herbæ.
Atride, magìs apta tibi tua dona relinquam.
Horat. Epist. lib. I. vii. 40.

Ver. 602. —— ἄγαλμα.] Vide suprà ad γ', 274.

Ver. 603. —— λωτός.] Εἶδος πόας, καὶ δένδρου. *Schol.* Ἐπὰν πλήρης γίνηται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πεδία πελαγίσῃ, φύεται ἐν τῇ

Πυροί τε, ζειαί τε, ἰδ' εὐρυφυὲς κρῖ λευκόν.
Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ δρόμοι εὐρέες, οὔτε τι λειμών·
Αἰγίβοτος· καὶ μᾶλλον ἐπήρατος ἱπποβότοιο.
Οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων,
Αἵ θ' ἁλὶ κεκλίαται· Ἰθάκη δέ τε καὶ πέρι πασέων.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Αἵματος εἶς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.
Τοιγὰρ ἐγώ τοι ταῦτα μεταστήσω· δύναμαι γάρ.
Δώρων δ', ὅσσ' ἐν ἐμῷ οἴκῳ κειμήλια κεῖται,
Δώσω, ὃ κάλλιστον καὶ τιμηέστατόν ἐστιν.
Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον· ἀργύρεος δὲ
Ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ἐπὶ χείλεα κεκράανται·

" Triticum, speltae, atque latè-germinans hordeum album.
" In Ithacâ autem neque sanè curricula lata, neque omninò pratum:
" Capris-pascendis-apta *ea est*; et magìs grata *solo*-equis-pascendis-apto.
" Nulla enim insularum equis-idonea neque pratis accommodata,
" Quae mari circumdatae sunt: Ithaca autem et supra omnes."
Sic dixit: risit verò bello strenuus Menelaus,
Manuque ipsum prehendit, verbumque dixit, atque compellavit:
" Sanguinis es boni, chare fili, qualia loqueris.
" Atqui ego tibi haec *dona* commutabo; possum enim.
" Donorum autem, quaecunque in meâ domo recondita jacent,
" Dabo, quod pulcherrimum et pretiosissimum est:
" Dabo tibi craterem elaboratum: argenteus verò
" Est totus, auro autem labra munita sunt:

ὕδατι κρίνεα πολλὰ, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν· ταῦτ' ἐπεὰν δρέψωνται, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον· καὶ ἔπειτα τὸ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ λωτοῦ, τῇ μήκωνι ἐὸν ἐμφερὲς, ὀπτήσαντες, ποιεῦνται ἐξ αὐτοῦ ἄρτους ὀπτοὺς πυρί. Ἔστι δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ λωτοῦ τούτου ἐδωδίμη, καὶ ἐγγλύσσει ἐπιεικέως ἐὸν στρογγύλον, μέγεθος κατὰ μῆλον. *Herodotus, lib.* II. *cap.* 92.

Ver. 604. —— ζειαί τε, ἰδ'.] *Al.* ζειαί τ', ἠδ'.

Ver. 605. Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ' δρόμοι εὐρέες.] Vide suprà ad *ver.* 601.

Ibid. —— οὔτ' ἄρ.] *Al.* οὐ γάρ.

Ver. 606. Αἰγίβοτος· καὶ μᾶλλον ἐπήρατος.] Ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς τοῦτο· ἵν' ᾖ, καί τοι αἰγίβοτος οὖσα, τῆς ἱπποτρόφου ἐμοὶ μᾶλλον ἐπήρατος. *Schol.*

Ibid. ——— ἐπήρατος.] Vide ad *Il.* σ, 512.

Ver. 607. Οὐ γάρ τις νήσων ἱππήλατος, οὐδ' εὐλείμων.] *Strabo, Geograph. lib.* X. citat, " Οὐ γάρ τις νῆσος εὐδείελος, οὐδ' εὐλεί-" μων."

Ver. 608. Αἵ θ' ἁλὶ κεκλίαται.] Περιέχονται τῇ θαλάσσῃ. *Schol.*

Ibid. —— κεκλίαται] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ibid. et *ver.* 723. ——— πασέων.] Pronuntiabatur πασῶν. Similiterque εὐεργέων, infrà *ver.* 695. pronuntiabatur εὐεργῶν. Vide ad *Il.* β', 811.

Ver. 609. —— μείδησεν.] *Al.* γήθησεν.

Ver. 611. —— Αἵματος εἷς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος, οἷ' ἀγορεύεις.] Ἡ δ' εὐγένεια παρ' ἑκάστοις οἴκοι τίμιος· ἔτι διότι βελτίους εἰκὸς τοὺς ἐκ βελτιόνων· εὐγένεια γάρ ἐστιν ἀρετὴ γένους. *Aristot. de Republ. lib.* III. *cap.* 13. Porrò hinc *Cleanthes*, apud *Diogenem Laërtium*: Λάκωνος τινὸς εἰπόντος ὅτι ὁ πόνος ἀγαθὸν, διαχυθεὶς φησὶν, " Αἵματος εἶς ἀγαθοῖο, φίλον " τέκος·" *Laërt. lib.* VII. Vide suprà ad *ver.* 206.

Ver. 612. —— μεταστήσω.] Τὸ δὲ, " με-" ταστήσω," ἀντὶ τοῦ, μεταλλάξω, μετασταθμήσω, ἢ ἀνταλλάξω, ἀντιδώσω· ἐκ μεταφορᾶς τῶν διὰ σταθμοῦ ἀντικαταλλασσόντων. *Eustath.* Vide ad *Il.* ν', 745.

Ver. 613. —— κειμήλια.] Vide suprà ad *ver.* 600.

Ver. 615. —— τετυγμένον.] Vide ad *Il.* ζ, 488.

Ver. 616. —— κεκράανται.] Vide suprà ad *ver.* 132.

Ἔργον δ' Ἡφαίστοιο· πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως
Σιδονίων βασιλεὺς, ὅθ' ἑὸς δόμος ἀμφεκάλυψεν
Κεῖσέ με νοστήσαντα· τεῒν δ' ἐθέλω τόδ' ὀπάσσαι.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Δαιτυμόνες δ' ἐς δώματ' ἴσαν θείου βασιλῆος·
Οἱ δ' ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ' εὐήνορα οἶνον.
Σῖτον δέ σφ' ἄλοχοι καλλικρήδεμνοι ἔνεικαν.
Ὣς οἱ μὲν περὶ δεῖπνον ἐνὶ μεγάροισι πένοντο.
Μνηστῆρες δὲ πάροιθεν Ὀδυσσῆος μεγάροιο
Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν ἱέντες,
Ἐν τυκτῷ δαπέδῳ, ὅθι περ πάρος ὕβριν ἔχεσκον.
Ἀντίνοος δὲ καθῆστο καὶ Εὐρύμαχος θεοειδὴς,
Ἀρχοὶ μνηστήρων, ἀρετῇ δ' ἔσαν ἔξοχ' ἄριστοι·

" Opus verò Vulcani : donavit autem illum Phaedimus heros
" Sidoniorum rex, quando ejus domus suscepit
" Illuc me in-reditu-profectum : tibi autem volo id praebere."
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Convivatores verò in domum ierunt divini regis :
Illi verò adducebant quidem oves, afferebantque generosum vinum :
Panem verò ipsis uxores pulchris-vittis attulerunt.
Sic illi quidem circa coenam in aedibus *Menelai* occupabantur.
Proci autem ante Ulyssis aedes
Discis delectabantur et hastilibus jaculantes,
In fabrefacto pavimento, ubi anteà insolentiam exercebant.
Antinous verò consederat et Eurymachus deo-formâ-similis,
Duces procorum ; virtute autem erant longè optimi :

Ver. 617. ——— πόρεν δέ ἑ Φαίδιμος ἥρως.] Φαίδιμος· ὄνομα κύριον. *Schol.* Τὸ δὲ, " φαί-" διμος ἥρως," ἄδηλον κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, εἴπερ κύριον ἐστὶν ὄνομα. Τινὲς δὲ, Σώβαλον αὐτὸν, ἕτεροι δὲ Σέθλων ἱστόρησαν. *Eustath.* *Barnesius Solomonem* fuisse conjicit; et hæc ex *Clemente Alexandrino* citat: Εἴραμος τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Σολομῶνι δίδωσι, καθ' οὓς χρόνους μετὰ τὴν Τροίης ἅλωσιν, Μενελάῳ εἰς Φοινίκην ἄφιξις· ὥς φησὶ Μένανδρος, καὶ Λαῖτος ἐν τοῖς Φοινικικοῖς. *Strom.* I. Vide et infrà ad ὀ, 117. ubi iterùm occurrit hic locus.

Ver. 619. Κεῖσέ με νοστήσαντα.] Vide infrà ad ὀ, 119.

Ver. 621. Δαιτυμόνες δ' ἐς δώματ'.] Ὅτι ἀφεὶς τὸν Τηλέμαχον ὁ Ποιητὴς ἐν Σπάρτῃ, ἀπασχολεῖ τὸν λόγον εἰς τοὺς μνηστῆρας, καὶ φησί· " Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματα ἴσαν &c." *Eustath.* Similiter et *Spondanus* in commentario ad hunc versum : " Peracto Menelai " et Telemachi colloquio, redintegrat Po-" eta procorum memoriam." Verùm, ut rectè hîc annotant *Barnesius* et Dna. *Dacier*, de eis quæ apud *Menelaum* geruntur, adhuc loquitur Poeta; de *Procis*, infrà *ver.* 625. incipitur narratio.

Ibid. Δαιτυμόνες] Ἰστέον δὲ ὅτι δαιτυμόνες ἐνταῦθα, κατὰ παλαιὰν παρασημείωσιν. οὐχ' οἱ φίλοι, ἀλλ' οἱ τὴν δαῖτα ἑτοιμάζοντες. *Eustath.*

Ibid. ——— ἐς δώματ'.] *Al.* ἀνὰ δώματ'. Quo modo et legit *Eustathius*, loco suprà (*ver.* 621.) citato.

Ver. 622. ——— εὐήνορα οἶνον.] Τὸν ἀνδρείαν παρέχοντα ἐν καιρῷ πινόμενον. *Schol.*

Ver. 623. ——— ἔνεικαν.] *Al.* ἔπεμπον. Atque ita legit *Eustathius* in commentario.

Ver. 626. Δίσκοισιν τέρποντο καὶ αἰγανέῃσιν] Ὁ δὲ δίσκος, ἐκ λίθου, φασὶν, ἦν, καί ποτε καὶ σιδήρεος, ἱμάντι περὶ τὸ μέσον ἐνειρμένος, στρεφόμενος καὶ ἀφιέμενος· ἡ δὲ αἰγανέα, εἶδος ἀκοντίου ἐπιτηδείου εἰς αἰγῶν θήραν. *Eustath.*

Ver. 627. Ἐν τυκτῷ δαπέδῳ.] Κατεσκευασμένῳ καὶ λελειωμένῳ ἐδάφει. *Schol.*

Ibid. —— ὅθι περ.] *Ubi scilicet* ——.

Ibid. ——— ἔχεσκον] Vide ad *Il.* ά, 57 et β', 221.

Τοῖς δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἐγγύθεν ἐλθὼν,
Ἀντίνοον μύθοισιν ἀνειρόμενος προσέειπεν·
Ἀντίνο', ἦ ῥά τι ἴδμεν ἐνὶ φρεσὶν, ἠὲ καὶ οὐκὶ,
Ὁππότε Τηλέμαχος νεῖτ' ἐκ Πύλου ἠμαθόεντος;
Νῆά μοι οἴχετ' ἄγων· ἐμὲ δὲ χρεὼ γίνεται αὐτῆς,
Ἤλιδ' ἐς εὐρύχορον διαβήμεναι, ἔνθα μοι ἵπποι
Δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοὶ
Ἀδμῆτες· τῶν κέν τιν' ἐλασσάμενος δαμασαίμην.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον· οὐ γὰρ ἔφαντο
Ἐς Πύλον οἴχεσθαι Νηλήϊον, ἀλλά που αὐτοῦ
Ἀγρῶν, ἢ μήλοισι παρέμμεναι, ἠὲ συβώτῃ.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη Εὐπείθεος υἱός·
Νημερτές μοι ἔνισπε, πότ' ᾤχετο, καὶ τίνες αὐτῷ
Κοῦροι ἕποντ'; Ἰθάκης ἐξαίρετοι, ἦ ἑοὶ αὐτοῦ
Θῆτές τε δμῶές τε; δύναιτό γε καὶ τὸ τελέσσαι;
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Ἦ σε βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρατο νῆα μέλαιναν,

His autem filius Phronii Noëmon propè accedens,
Antinoum verbis interrogans allocutus est:
" Antinoë, nunquid scimus in mente nostrâ, an non,
" Quando Telemachus redeat ex Pylo arenosâ?
" Navem mihi abiit abducens: mihi verò opus est illâ,
" Elidem in spatiosam ut-trajiciam, ubi mihi equae
" Duodecim foeminae, subtùs autem muli patientes-operis
" Indomiti: ex-quibus aliquem adigens domarem."
Sic ait: illi verò in animo obstupescebant; non enim putabant
In Pylum *eum* abiisse Neleïam, sed alicubi illic
In agris, aut ovibus adesse, aut cum subulco.
Hunc autem rursùs Antinous allocutus est Eupithei filius:
" Verè mihi dic, quando abierit, et quinam illum
" Juvenes secuti sint ex Ithacâ electi? an sui ipsius
" Mercenariique mancipiaque? potueritne scilicet hoc etiam perficere?
" Et mihi hoc dic verè, ut benè sciam,
" An tibi vi invito abstulit navem nigram,

Ver. 630. 641. 648. Τοῖς δ' ——— Τὸν δ'.] Vide ad *Il.* γ', 200 et θ', 160.

Ver. 634. ——ἐμὲ δὲ χρεὼ γίνεται αὐτῆς.] Ita ex Editionibus nonnullis restituit *Barnesius*; ut pronuntietur scilicet χρῶ. Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Th. Bentleio* collatus. *Vulgati* habent, ἐμὲ δὲ χρειὼ γίνετ' αὐτῆς. Quod ferri non potest Nam γίνομαι, ut rectè hîc annotat *Barnesius, primam* semper producit. Cæterùm conjicit vir idem eruditus, legi posse, ἐμὲ δὲ χρειὼ γίνετ' αὐτῆς· verùm isto modo minùs rectè constabit Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 637.———δαμασαίμην.] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 644. Θῆτες.] Οἱ ἐπὶ μισθῷ δουλεύοντες. *Schol.*

Ibid. ———δύναιτό γε καὶ τὸ τελέσσαι;] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* sine interrogatione. *Al.* δύναιτό κε.

Ver. 646. Ἦ σε βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρατο.] Ὅτι σχῆμα καινὸν τὸ, " Ἦ σε βίῃ ἀέκοντος " ἀπηύρα," ἤτοι ἀφείλετο, " νῆα μέλαιναν," ἀντὶ τοῦ ἀέκοντα. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi vide infrà ad ί, 256. et ad ψ', 205. 206.

Ibid. Ἦ σε.] *Al.* Εἴ σε.

Ibid. ———ἀπηύρατο.] *Al.* ἀπηύρα. Uti legisse videtur *Eustathius*.

Ἠὲ ἑκών οἱ δῶκας, ἐπεὶ προσπτύξατο μύθῳ;
  Τὸν δ' υἱὸς Φρονίοιο Νοήμων ἀντίον ηὔδα·
Αὐτὸς ἑκών οἱ δῶκα· τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος,
Ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος, ἔχων μελεδήματα θυμῷ,
Αἰτίζῃ; χαλεπόν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἴη.
Κοῦροι δ', οἳ κατὰ δῆμον ἀριστεύουσι μεθ' ἡμέας,
Οἵ οἱ ἕποντ'· ἐν δ' ἀρχὸν ἐγὼ βαίνοντ' ἐνόησα
Μέντορα, ἠὲ θεόν· τῷ δ' αὐτῷ πάντα ἐῴκει.
Ἀλλὰ τὸ θαυμάζω· ἴδον ἐνθάδε Μέντορα δῖον
Χθιζὸν ὑπ' ἠοῖον· τότε δ' ἔμβη νηῒ Πύλονδε.
  Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς δώματα πατρός.
Τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν ἀγάσσατο θυμὸς ἀγήνωρ·
Μνηστῆρες δ' ἄμυδις κάθισαν, καὶ παῦσαν ἀέθλων.

"An lubens ei dedisti, postquam adortus est te sermone?"
Hunc autem filius Phronii Noëmon contrà allocutus est:
"Ipse lubens ei dedi: quid fecerit etiam alius,
"Quando vir talis, habens curas in animo,
"Petat? difficile negare munus foret.
"Juvenes autem, qui in populo excellunt apud nos,
"Illi eum secuti sunt; ducem verò ego conscendentem observavi
"Mentorem, aut deum: illi verò ipsi omnimodò similis-erat.
"Sed hoc miror: vidi hîc Mentorem divinum
"Heri sub aurorâ; tunc autem conscendit navem ad-Pylum."
Sic locutus abiit ad domum patris.
His verò utrisque perculsus est animus generosus.
Proci autem simul consederunt, et quieverunt à certaminibus.

Ver. 649. ——— τί κεν ῥέξειε καὶ ἄλλος. Ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος.] "Fortasse," inquit *Henricus Stephanus*, "post ἄλλος ponenda, "aut certè intelligenda interrogationis no-"ta; ut hæc veluti ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς dican-"tur, Ὁππότ' ἀνὴρ τοιοῦτος, &c. pro, Ὁππότε "γὰρ ἀνὴρ τοιοῦτος αἰτίζῃ χαλεπόν κεν ἀνήνασ-"θαι, &c." Sed hoc minùs venustum.

Ver. 650. —— μελεδήματα.] Μερίμνας, παρὰ τὸ μέλη ἔδειν, ὅ ἐστιν ἐσθίειν. *Schol.*

Ver. 651. Αἰτίζῃ.] *Al.* Αἰτίζει.

Ibid. —— χαλεπόν κεν ἀνήνασθαι δόσιν εἴη] "Ἀνήνασθαι δοσιν" hoc in loco est *recusare donum dare:* Occurrit autem eadem phrasis infrà σ', 286. ubi *donum oblatum respuere* significare videtur. Uti observavit *Duportus*, in *Gnomologiâ* ad hunc locum.

Ver. 652. Κοῦροι δ', οἳ κατὰ δῆμον.] Ἄνδρες αὐτῷ συμπλέουσι λογάδες Ἰθακήσιοι, οἳ μεθ' ὑμᾶς κρατοῦσιν. *Schol.*

Ibid. —— ἀριστεύουσι μεθ' ἡμέας] *Barnesius* ex *Scholiaste* edidit, ἀριστεύουσι μεθ' ὑμέας· et, ut ita legatur, Sensum omninò postulare contendit. "*Noëmon* enim," inquit, "non se inter Optimos numerat, sed *Pro-*"*cos;* dicitque, *Juvenes Ithacensium nobilis-*"*simi, quique post Vos, ô Proci, sunt præci-*"*pui, unà cum Telemacho abiére;* μεθ' ὑμέας, "*post Vos.* Quare omninò Veram Lecti-"onem asserendam duxi." Ita ille. Attamen, ut opinor, mutato nihil opus. Servatâ enim vulgatâ lectione, Sententia est; non, "*Qui excellunt post nos;*" id quod (uti observavit *Barnesius,*) *Noëmona* minùs decuisset; sed, "*Qui excellunt inter nos.*" Ita infrà π', 419.

——— καὶ δέ σε φασὶν,
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης, μεθ' ὁμήλικας ἔμμεν' ἄριστον.

Et *Iliad.* ί, 54.

Καὶ βουλῇ μετὰ πάντας ὁμήλικας ἔπλευ ἄριστος.

Cæterùm MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus habet ὑμέας. Vide et *ver.* 666. infrà.

Ver. 656. —— ὑπ' ἠοῖον.] Ὑπὸ τὴν ἕω, ὀρθρινόν. *Schol.*

Ver. 658. Τοῖσιν δ' ἀμφοτέροισιν.] *Antinoö* et *Eurymacho;* suprà *ver.* 628. 630.

Ver. 659. —— κάθισαν.] Vide ad *Il.* ά, 565. et β', 191.

Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη Εὐπείθεος υἱὸς,
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
Πίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην·
Ὢ πόποι, ἦ μέγα ἔργον ὑπερφιάλως ἐτελέσθη,
Τηλεμάχῳ ὁδὸς ἥδε· φάμεν δέ οἱ οὐ τελέεσθαι.
Ἐκ τόσσων δ' ἀέκητι νέος πάϊς οἴχεται αὔτως,
Νῆα ἐρυσσάμενος, κρίνας τ' ἀνὰ δῆμον ἀρίστους.
Ἄρξει καὶ προτέρω κακὸν ἔμμεναι· ἀλλά οἱ αὐτῷ
Ζεὺς ὀλέσειε βίην, πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι.
Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα θοὴν καὶ εἴκοσ' ἑταίρους,
Ὄφρα μιν αὐτὸν ἰόντα λοχήσομαι, ἠδὲ φυλάξω,
Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης·
Ὡς ἂν ἐπισμυγερῶς ναυτίλλεται εἵνεκα πατρός.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀνστάντες ἔβαν δόμον εἰς Ὀδυσῆος.
Οὐδ' ἄρα Πηνελόπεια πολὺν χρόνον ἦεν ἄπυστος
Μύθων, οὓς μνηστῆρες ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδόμευον·

Ipsis verò Antinous interfatus est Eupithei filius,
Dolens: furore autem multùm praecordia circumfusa-caligine
Implebantur, oculi verò ei igni splendenti similes-erant:
"Papae! Certè ingens facinus superbè patratum est,
"Telemacho profectio haec! dicebamus verò ei non perfectum-iri.
"Tot nempè invitis juvenculus puer exiit temerè,
"Nave deductâ, electisque per populum optimis.
"Incipiet et ulteriùs malum esse: sed ei ipsi
"Jupiter perdat vim, antequam nobis malum severit.
"Verùm agite, mihi date navem celerem et viginti socios,
"Ut eum ipsum venientem insidiis-excipiam, atque observem,
"In freto Ithacaeque Samique asperae:
"Ut cum-suâ-pernicie naviget propter patrem."
Sic dixit: illi verò omnes laudabant atque hortabantur:
Statim deinde exurgentes ibant in domum Ulyssis.
Neque verò Penelope longo-tempore fuit inscia
Sermonum, quos proci in mente profundè-cogitabant:

Ver. 661. ——— φρένες ἀμφιμέλαιναι.] Vide ad *Il.* ά, 103. et ρ΄, 83.

Ver. 662. —— ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην.]

——————— stant lumina flammâ.
Æn. VI, 300.

——————— totoque ardentis ab ore
Scintillæ absistunt; oculis micat acribus ignis. *Æn.* XII, 102.

Ver. 666. ——— κρίνας.] Vide ad *Il.* ά, 309 et 338.

Ver. 668. ——— πρὶν ἡμῖν πῆμα φυτεῦσαι.] *Al.* πρὶν ἥβης μέτρον ἱκέσθαι.

Ibid. ——— φυτεῦσαι.] *Al.* γένεσθαι. *Al.* γίνεσθαι. Quod ferri nequit. Vide suprà ad *ver.* 634.

Ver. 671. Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης.] Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν· —— Τῷ γὰρ ἐπιθέτῳ τὴν ὁμωνυμίαν διέσταλται, ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου τιθεὶς τοὔνομα. *Strabo, Geograph. lib.* X.

Ibid. ——— πορθμῷ.] Τῷ διὰ περάματος τῷ στενῷ τόπῳ· πορθμὸς γὰρ λέγεται ἡ στενὴ θάλασσα. *Schol.*

Ver. 672. —— ἐπισμυγερῶς.] Ἐπὶ κακῷ τῷ ἑαυτοῦ, ἐπιπόνως. *Schol.*

Ver. 674. ——— ἀνστάντες.] Ita edidit *Barnesius* ex π΄, 358. et ρ΄, 177. infrà. *Vulgg.* ἀναστάντες.

Ver. 676. ——— βυσσοδόμευον.] Κατὰ βάθους τῆς διανοίας ἐβουλεύοντο. *Schol.* Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οἰκεῖον τὸ βυσσοδομεύειν, ταῖς ἐπικεκρυμμέναις βουλαῖς. *Eustath.*

Κῆρυξ γάρ οἱ ἔειπε Μέδων, ὃς ἐπεύθετο βουλὰς,
Αὐλῆς ἐκτὸς ἐών· οἱ δ' ἔνδοθι μῆτιν ὕφαινον.
Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων διὰ δώματα Πηνελοπείῃ·
Τὸν δὲ κατ' οὐδοῦ βάντα προσηύδα Πηνελόπεια·
Κῆρυξ, τίπτε δέ σε πρόεσαν μνηστῆρες ἀγαυοί;
Ἦ εἰπέμεναι δμωῇσιν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Ἔργων παύσασθαι, σφίσι δ' αὐτοῖς δαῖτα πένεσθαι;
Μὴ μνηστεύσαντες, μηδ' ἄλλοθ' ὁμιλήσαντες,
Ὕστατα καὶ πύματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν,
Οἳ θάμ' ἀγειρόμενοι, βίοτον κατακείρετε πολλὸν,
Κτῆσιν Τηλεμάχοιο δαΐφρονος· οὐδέ τι πατρῶν
Ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀκούετε, παῖδες ἐόντες,
Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μεθ' ὑμετέροισι τοκεῦσιν,
Οὔτε τινα ῥέξας ἐξαίσιον, οὔτε τι εἰπὼν
Ἐν δήμῳ· ἥτ' ἐστὶ δίκη θείων βασιλήων·
Ἄλλον κ' ἐχθαίρῃσι βροτῶν, ἄλλον κε φιλοίη.
Κεῖνος δ' οὔποτε πάμπαν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἐώργει·

Praeco enim illi dixit Medon, qui audiebat consilia,
Extra aulam cùm-esset: illi verò intùs consilium texebant.
Perrexit verò ire annunciaturus per domum Penelopae:
Hunc autem per limen venientem allocuta est Penelope:
" Praeco, cur verò te praemiserunt proci inclyti?
" An ut-dicas ancillis Ulyssis divini,
" Ut à-labore cessent, iisque ipsis convivium apparent?
" Nè ambientes, neque aliò decedentes,
" Ultimùm et postremùm nunc hîc coenent,
" Qui frequentèr congregati, victum absumitis multum,
" Facultates Telemachi prudentis: neque quicquam à patribus
" Vestris anteà audiistis, pueri cùm-essetis,
" Qualis Ulysses erat inter vestros parentes,
" Neque ulli faciens injuriam, neque quicquam *tale* locutus
" In populo; qui utique mos est magnorum Regum:
" Alium ut-oderit-*quis* mortalium, alium amet.
" Ille verò nunquam omninò malo quenquam affecit:

Ver. 677. 681 et 707. Κήρυξ.] Vide ad *Il.* β', 267. et ώ, 149. *Al.* Κῆρυξ.

Ver. 679. ——— διὰ δώματα.] *Al.* πρὸς δώματα.

Ver. 682. Ἦ εἰπέμεναι.] Pronuntiabatur Ἠπέμεναι. Vide suprà ad *ver.* 165 et 352. Cæterùm *Longinus*, § 28. citat Εἰπέμεναι. omissâ voculâ ἦ. Sed minùs rectè.

Ver. 685. Ὕστατα καὶ πύματα.] Ita apud *Ovidium*:

Ultima cœna tuo sit, precor, illa viro.
Amor. lib. I. *Eleg.* iv. *ver.* 2.

Ibid. —— δειπνήσειαν, Οἳ θάμ' ἀγειρόμενοι, βίοτον κατακείρετε] Ἔτι γε μὴν ἔσθ' ὅτε περὶ προσώπου διηγούμενος ὁ συγγραφεὺς, ἐξαίφνης παρενεχθεὶς, εἰς τὸ αὐτοπρόσωπον ἀντιμεθίσταται· καὶ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐμβολή τις πάθους· — Οὐκ ἄλλως ἡ Πηνελόπη " —— Ὕστατα καὶ " πύματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν, Οἳ θάμ' ἀ- " γειρόμενοι βίοτον κατακείρετε &c." *Longinus*, § 27. Vide ad *Il.* ό, 348. et ρ', 248. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, δειπνήσαιτε, Οἵ θ' ἅμ' ἀγειρόμενοι &c.

Ibid. —— δειπνήσειαν.] Vide suprà ad *ver.* 535.

Ver. 686 Οἳ θάμ' ἀγειρόμενοι.] *Al.* Οἵ θ' ἅμ' ἀγειρόμενοι.

Ver. 688. —— τὸ πρόσθεν.] Apud *Longinum*, loco suprà citato, τῶν πρόσθεν.

Ver. 692. ——— φιλοίη.] Vide ad *Il.* ύ, 304.

Ἀλλ' ὁ μὲν ὑμέτερος θυμὸς καὶ ἀεικέα ἔργα
Φαίνεται, οὐδέ τις ἐστὶ χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Αἲ γὰρ δὴ, βασίλεια, τόδε πλεῖστον κακὸν εἴη·
Ἀλλὰ πολὺ μεῖζόν τε καὶ ἀργαλεώτερον ἄλλο
Μνηστῆρες φράζονται, ὃ μὴ τελέσειε Κρονίων·
Τηλέμαχον μεμάασι κατακτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ,
Οἴκαδε νεισσόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν
Ἐς Πύλον ἠγαθέην, ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Ὣς φάτο· τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ·
Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή·
Ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβομένη προσέειπεν·

" Sed vester quidem animus, et indigna facinora
" Apparent, neque ulla est gratia pòst beneficiorum-*acceptorum*."
Hanc autem rursùs allocutus est Medon, prudentia doctus :
" Utinam enim sanè, ô regina, hoc maximum malum esset;
" Sed multò majusque et gravius aliud
" Proci meditantur, quod nè perficiat Saturnius;
" Telemachum cogitant interficere acuto ferro,
" Domum revertentem; ille verò profectus est ad patris famam
" In Pylum sacram, atque in Lacedaemona divinam."
Sic ait: ast ejus illic soluta sunt genua et charum cor:
Diù autem ipsam inopia vocis tenuit; eique oculi
Lacrymis impleti sunt, clara autem ei detenta est vox.
Tandem verò ipsum verbis respondens allocuta est:

Ver. 695. —— οὐδέ τις ἐστὶ χάρις μετόπισθ' εὐεργέων.] Ita *Sophocles* :

> Φεῦ, τοῦ θανόντος ὡς ταχεῖα τὶς βροτοῖς
> Χάρις διαῤῥεῖ, καὶ προδοῦσ' ἁλίσκεται.
> *Ajax, ver.* 1283.

Et *Catullus* :

> Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benignè est. *Epigramm. in Ingratum.*

Et *Plautus* :

> Si quid benè facias, levior plumâ est gratia. *Pœnulus, Scen.* X. *ver.* 17.

Καὶ τὰ μὲν δεινὰ τῶν ἔργων ἀεὶ μνημονεύεται, τὸ γὰρ λυπῆσαν δυσεξάλειπτον. τὰ δὲ χρηστὰ, ἅμα τῇ ἀπολαύσει καὶ τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην συναναλίσκει. *Pertinax apud Herodian. lib.* II. *cap.* 11. Nec dissimiliter *Aristoteles* apud *Diogenem Laërtium*, Ἐρωτηθεὶς, Τί γηράσκει ταχύ; Χάρις, ἔφη. *Laërt. Aristot. lib.* V. Contrà apud *Virgilium* :

> Et bene apud memores veteris stat gratia facti. *Æn.* IV, 539.

Ver. 697. Αἲ γάρ.] "*Ne te hæc tanto afficiant dolore; utinam ENIM &c.*" *Al.* Εἰ γάρ.

Ver. 701. —— νεισσόμενον.] *Al.* νεισόμενον, et νισσόμενον.

Ver. 702. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide infrà ad έ, 20.

Ver. 703. —— τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα.] *Marcus Meibomius*, ad *Diogenem Laërtium* in *Zenone*, legendum monet (notante *Barnesio*) τῆς δ' αὖ λῦτο τὰ γούνατα Sed minùs rectè: ut liquet ex aliis locis, ubi eandem phrasin usurpat Poeta. Vide infrà ad χ', 68. ψ' 205. ώ, 344. item ad *Iliad.* φ', 114. 425.

Ibid. —— λύτο.] Vide ad *Il.* φ', 114. et ώ, 1.

Ver. 704. Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε.] Ita *Apollonius*:

> Ἔσχετο δ' ἀμφασίῃ δηρὸν χρόνον ——.
> *Argonautic. lib.* III. *ver.* 810.

Ver. 705. —— θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.]

> —— et vox faucibus hæsit. *Æn.* IV, 280.

Ver. 706. Ὀψὲ δὲ δή μιν ἔπεσσιν.]

> —— et longo vix tandem tempore fatur.
> *Æn.* III, 309.

Κῆρυξ, τίπτε δέ μοι παῖς οἴχεται; οὐδέ τί μιν χρεὼ
Νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵθ' ἁλὸς ἵπποι
Ἀνδράσι γίγνονται, περόωσι δὲ πουλὺν ἐφ' ὑγρήν.
Ἦ ἵνα μηδ' ὄνομ' αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται;
Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Μέδων, πεπνυμένα εἰδώς·
Οὐκ οἶδ', εἴτις μιν θεὸς ὤρορεν, ἦε καὶ αὐτοῦ
Θυμὸς ἐφωρμήθη ἴμεν ἐς Πύλον, ὄφρα πύθηται
Πατρὸς ἑοῦ ἢ νόστον, ἢ ὅντινα πότμον ἐπέσπεν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κατὰ δῶμ' Ὀδυσῆος.
Τὴν δ' ἄχος ἀμφεχύθη θυμοφθόρον, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη
Δίφρῳ ἐφέζεσθαι, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων·
Ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ ἷζε πολυκμήτου θαλάμοιο,
Οἴκτρ' ὀλοφυρομένη· περὶ δὲ δμωαὶ μινύριζον
Πᾶσαι, ὅσαι κατὰ δώματ' ἔσαν νέαι ἠδὲ παλαιαί·
Τῇς ἀδινὸν γοόωσα μετηύδα Πηνελόπεια·
Κλῦτε, φίλαι, πέρι γάρ μοι Ὀλύμπιοι ἄλγε' ἔδωκαν
Ἐκ πασέων, ὅσσαι μοι ὁμοῦ τράφεν ἠδ' ἐγένοντο·

" Praeco, cur verò mihi filius abiit? neque omninò ipsum opus-erat
" Naves celeres conscendere, quae maris equi
" Hominibus sunt, trajiciuntque immensum humidum.
" An ut ne quidem nomen ejus inter homines relinquatur?"
Huic autem respondit deinde Medon, prudentia doctus:
" Haud scio, an aliquis ipsum Deus impulerit, an et ipsius
" Animus impetum-ceperit ire in Pylum, ut audiat
" Patris sui aut reditum, aut quodnam fatum obierit."
Sic utique locutus abiit per domum Ulyssis.
Hanc autem dolor circumfudit animum-crucians, neque ampliùs sustinuit
In-sellâ sedere, plures in domo cùm-essent:
Verùm super limen sedebat elaborati thalami,
Miserabiliter lamentans: circùm autem ancillae ejulabant
Omnes, quotquot in domo erant juvenes atque vetulae:
Illas vehementer lugens alloquebatur Penelope:
" Audite, amicae, supra-modum enim mihi coelites dolores dederunt
" Ex omnibus, quotquot unà mecum nutritae atque natae sunt:

Ver. 707. *οὐδέ τί μιν χρεώ.*] Vide suprà ad *ver.* 12. et ad *Il.* κ', 43.

Ver. 708. ——— *αἵθ' ἁλὸς ἵπποι Ἀνδράσι γίγνονται.*] Pulchra quidem et venusta hæc *μεταφορά*· verùm (ut rectè observat *Eustathius*) Penelopæ, propter filii digressionem summo dolore affectæ, minùs apta. *Σκοπητέον δὲ εἰ κατὰ καιρὸν εἴρηται τῇ Πηνελόπῃ ἡ ἀπὸ τῶν ὠκυπόδων ἵππων ἐπὶ τὰς ὠκυπόρους νῆας μεταφορά. Καλῶς μὲν γὰρ μετηνέχθη, οὐκ ἂν δὲ ἴσως, εἴπῃ τὶς, τῇ οὕτω τινὶ ὑσῃ ἄδειαν εἶναι τοιαύτῃ τροπῇ ἐνευκαιρεῖν καὶ ἀστεΐζεσθαι.* Similiter apud *Virgilium* (notante *Fulvio Ursino*) Venus, Æneæ infortunia lugens, de *Timavo* ἐπεισόδιον inopportunè infert:

——— et fontem superare Timavi:
Unde per ora novem vasto cum murmure montis
It mare proruptum, et pelago premit arva sonanti. *Æn.* 1, 248.

Ver. 712. ——— *ὤρορεν.*] Vide ad *Il.* α', 37.

Ver. 716. ——— *ἄρ'.*] *Deinceps*——.

Ver. 718. — *πολυκμήτου θαλάμοιο.*] Μετὰ πολλοῦ καμάτου κατασκευασθέντος. *Schol.*

Ver. 719. ——— *μινύριζον.*] Vide ad *Il.* γ', 363. et δ', 455. item infrà ad ι', 391.

Ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
Παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν,
Ἐσθλὸν, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
Νῦν δ' αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀνηρείψαντο θύελλαι
Ἀκλέα ἐκ μεγάρων· οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα.
Σχέτλιαι, οὐδ' ὑμεῖς περ ἐνὶ φρεσὶ θέσθε ἑκάστη
Ἐκ λεχέων μ' ἀνεγεῖραι, ἐπιστάμεναι σάφα θυμῷ,
Ὁππότ' ἐκεῖνος ἔβη κοίλην ἐπὶ νῆα μέλαιναν.
Εἰ γὰρ ἐγὼ πυθόμην ταύτην ὁδὸν ὁρμαίνοντα,
Τῷ κε μάλ' ἤ κεν ἔμεινε, καὶ ἐσσύμενός περ ὁδοῖο·
Ἤ κέ με τεθνηκυῖαν ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπεν.
Ἀλλά τις ὀτρηρὸς Δολίον καλέσειε γέροντα,
Δμῶ' ἐμὸν, (ὅν μοι ἔδωκε πατὴρ ἔτι δεῦρο κιούσῃ,
Καί μοι κῆπον ἔχει πολυδένδρεον·) ὄφρα τάχιστα
Λαέρτῃ τάδε πάντα παρεζόμενος καταλέξῃ,
Εἰ δή πού τινα κεῖνος ἐνὶ φρεσὶ μῆτιν ὑφήνας,
Ἐξελθὼν λαοῖσιν ὀδύρεται, οἳ μεμάασιν
Ὃν καὶ Ὀδυσσῆος φθῖσαι γόνον ἀντιθέοιο.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·

" Quae anteà quidem maritum bonum amisi magnanimum,
" Omnibus virtutibus ornatum inter Danaos,
" Eximium, cujus gloria lata per Hellada et medium Argos.
" Nunc verò rursùs filium dilectum abripuerunt procellae
" Inglorium ex aedibus, neque de-abeunte audivi.
" Infelices, neque vos quidem in animum induxistis unaquaeque
" E lectulo me suscitare, scientes certè in animo,
" Quando ille conscendit cavam navem nigram.
" Si enim ego intellexissem istud iter molientem,
" Sanè certè aut mansisset, quantumvis festinans ad-iter:
" Aut me mortuam in aedibus reliquisset.
" Sed aliquis famulus Dolium vocet senem,
" Mancipium meum, (quem mihi dedit pater jam huc eunti,
" Et mihi hortum servat arboriferum;) ut celerrimè
" Laërtae haec omnia assidens enarret:
" Si fortasse aliquod ille in mente consilium commentus,
" Progressus apud-populos deploret, qui cupiunt
" Ipsius et Ulyssis perdere prolem deo-paris."
Hanc autem rursùs allocuta est dilecta nutrix Euryclea:

Ver. 724. 726. —— πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα —— Ἐσθλὸν, τοῦ κλέος εὐρύ.] Τὸ δὲ "ἐσθλὸν" δὶς ἐνταῦθα εἶπε, μιμούμενος γυναῖκα σχεδιάζουσαν, καὶ μὴ ἐνευκαιροῦσαν εὑρέσει ἐπιχύσεως διαφόρων λέξεων. *Eustath.*

Ver. 726. —— καθ' Ἑλλάδα.] Vide suprà ad *ά*, 344.

Ver. 727. —— ἀνηρείψαντο θύελλαι] *Al.* ἀποκτεῖναι μεμάασιν. Minùs rectè. Ut liquet ex sequente, οὐδ' ὁρμηθέντος ἄκουσα.

Ver. 728. Ἀκλέα.] Vide ad *Il.* ή, 100.

Ver. 733. —— ἐσσύμενος.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 735. —— ὀτρηρός.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt ὀτρηρῶς. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 741. —— φθῖσαι.] *Al.* φθεῖσαι et φθίσσαι. Sed nihil opus. Nam φθίνω in *Futuris* et *Aoristis primis* ι semper producit. Vide ad *Il.* β', 43 et 833.

Νύμφα φίλη, σὺ μὲν ἄρ με κατάκτανε νηλέϊ χαλκῷ,
Ἢ ἔα ἐν μεγάρῳ· μῦθον δέ τι οὐκ ἐπικεύσω·
Ἤδε' ἐγὼ τάδε πάντα· πόρον δέ οἱ, ὅσσ' ἐκέλευσεν,
Σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· ἐμεῦ δ' ἕλετο μέγαν ὅρκον,
Μὴ πρίν σοι ἐρέειν, πρὶν δωδεκάτην τε γενέσθαι,
Ἢ σ' αὐτὴν ποθέσαι, καὶ ἀφορμηθέντος ἀκοῦσαι·
Ὡς ἂν μὴ κλαίουσα κατὰ χρόα καλὸν ἰάπτῃς.
Ἀλλ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
Εἰς ὑπερῷ' ἀναβᾶσα, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Εὔχε' Ἀθηναίῃ, κούρῃ Διὸς αἰγιόχοιο·
Ἡ γάρ κέν μιν ἔπειτα καὶ ἐκ θανάτοιο σαώσαι.
Μηδὲ γέροντα κάκου κεκακωμένον· οὐ γὰρ ὀΐω
Πάγχυ θεοῖς μακάρεσσι γονὴν Ἀρκεισιάδαο
Ἔχθεσθ'· ἀλλ' ἔτι πού τις ἐπέσσεται, ὅς κεν ἔχῃσι
Δώματά θ' ὑψερεφέα καὶ ἀπόπροθι πίονας ἀγρούς.
Ὣς φάτο· τῆς δ' εὔνησε γόον, σχέθε δ' ὄσσε γόοιο.
Ἡ δ' ὑδρηναμένη, καθαρὰ χροῒ εἵμαθ' ἑλοῦσα,
Εἰς ὑπερῷ' ἀνέβαινε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν·

" Domina chara, tu quidem me interfice saevo ferro,
" Vel sine in domo : sermonem verò omninò non celabo :
" Novi ego ista omnia : praebui autem illi, quaecunque postulavit,
" Panem et vinum dulce : à me autem exegit magnum juramentum,
" Non priùs tibi *me* dicturam, quàm duodecimaque adesset *dies*,
" Aut tu ipsa desiderares, et abiîsse rescivisses :
" Nè flens corpus pulchrum laederes.
" Verùm *tu* lota, puris corpori vestibus sumptis,
" In superiorem-partem-domûs conscendens, cum ancillis mulieribus,
" Supplica Palladi, filiae Jovis Aegiochi :
" Haec enim ipsum deindè et à morte servaverit.
" Neque senem afflige afflictum ; non enim existimo
" Penitùs diis beatis sobolem Arcesiadae
" Invisam esse ; sed adhuc alicubi aliquis supererit, qui habeat
" Domos excelsas, et procul-sitos pingues agros."
Sic ait : hujus autem sedavit luctum ; cohibuitque oculos à luctu.
Ipsa verò lota, puris corpori vestibus sumptis,
In superiorem-partem-domûs conscendit cum ancillis mulieribus ;

Ver. 743. ——— ἄρ.] Non hîc supervacuum est istud ἄρ, sed vim habet in connectendâ sententiâ cum eo quod præcessit *ver.* 729. Σχέτλιαι, οὐδ' ὑμεῖς περ &c.

Ver. 744. —— τι.] *Al.* τοι.

Ver. 745. ——— ἐκέλευσε.] *Al.* ἐκέλευε. Sed hoc quidem in loco, ut opinor, præstat vulgata lectio. Vide ad *Il.* ν', 84.

Ver. 747. ——— δωδεκάτην τε] *Al.* δωδεκάτην δὲ

Ver. 750 et 759. ——— ὑδρηναμένη.] Similiterque infrà *ver.* 812. παύσασθαι. Vide infrà ad ί, 491. et ί, 296.

Ver. 752 et 762. ——— αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* ό, 202.

Ver. 753. σαώσει.] *Al.* σαώσαι.

Ver. 754. Μηδὲ γέροντα κάκου κεκακωμένον.] Ita apud *Sophoclem* :

——— μὴ κακὸν κακῷ διδοὺς
Ἄκος, πλέον τὸ πῆμα τῆς ἄτης τίθει

Ajax, *ver.* 362.

Ver. 757. —— ὑψερεφέα.] Pronuntiabatur ὑψερέφη. Quomodo et scribi posteà cœptum est. Vide ad *Il.* ό, 339.

Ver. 760. ——— ἀνέβαινε.] Vide ad *Il.* θ', 87. et ν', 84.

Ἐν δ' ἔθετ' οὐλοχύτας κανέῳ, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ·
Κλῦθί μοι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἀτρυτώνη,
Εἴποτέ τοι πολύμητις ἐνὶ μεγάροισιν Ὀδυσσεὺς
Ἢ βοὸς, ἢ ὄϊος κατὰ πίονα μηρί' ἔκηεν,
Τῶν νῦν μοι μνῆσαι, καί μοι φίλον υἷα σάωσον·
Μνηστῆρας δ' ἀπάλαλκε κακῶς ὑπερηνορέοντας.
Ὣς εἰποῦσ', ὀλόλυξε· θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς.
Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκε νέων ὑπερηνορεόντων·
Ἦ μάλα δὴ γάμον ἄμμι πολυμνήστη βασίλεια
Αρτύει· οὐδέ τι οἶδεν, ὅ οἱ φόνος υἷϊ τέτυκται.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ' οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.

Imposuitque molas canistro, supplicavitque Minervae :
" Audi me, Aegiochi Jovis filia indomita,
" Si unquam tibi solers in aedibus Ulysses
" Aut bovis, aut ovis pinguia femora adolevit;
" Horum nunc mihi memento, et mihi charum filium serva;
" Procos verò averte male superbientes."
Sic locuta, ejulavit: dea autem ejus audivit preces.
Proci verò tumultuabantur per aedes obscuras :
Sic autem aliquis dicebat juvenum superbientium :
" Profectò jam nuptias nobis multùm-ambita Regina
" Apparat; neque omninò novit, quòd suo caedes filio parata est."
Sic utique aliquis dicebat : ea autem nesciebant, ut acta erant.

Ver. 761.——οὐλοχύτας.] Vide ad *Il.* ά, 449.

Ver. 762. Κλῦθί μοι.] *Al.* Κλῦθί μευ. Quod et *Homero* usitatius.

Ibid.—— ἀτρυτώνη.] Ἀτρυτώνη δὲ Ἀθηνᾶ, ἡ ἄτρυτος, ὅ ἐστιν ἀτειρής. *Eustath.* Vide ad *Il.* β', 157.

Ver. 763. 764. Εἴποτέ τοι————Ἢ βοὸς, ἢ ὄϊος.]

Siqua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit————. *Æn.* IX, 406.
——— colui vestros si semper honores.
Æn. XII, 778.

Ver. 767. Ὣς εἰποῦσ', ὀλόλυξε.] Ὅτι ὀλολυγὴν τὴν τῶν γυναικῶν εὐχὴν καλεῖ ὁ Ποιητὴς, καὶ τὸ σὺν οἴκτῳ αὐτὰς εὔχεσθαι, ὀλολύζειν φησίν· οἱ δὲ νεώτεροι ἐπὶ τὸ κλαίειν τὸ ὀλολύζειν ἔθεντο. *Eustath.* ad *Iliad.* ζ', 301. Et ad hunc locum; Ὅτι δὲ γυναικεία εὐχὴ λιγύφωνος τὸ ὀλολύζειν, προδεδήλωται. *Scholiastes* autem hîc exponit simplicitèr, Ὀλοφυρτικὸν ἐφθέγξατο. Eamque veram omninò hoc in loco interpretationem contendit *Barnesius.* *Isaacus* verò *Casaubonus* (quem hîc citat *Barnesius*) ad *Batrachomyomachiam*, *ver.* 100. *Homerum* voce hâc isto sensu nunquam usum esse annotat. Ac pro priori quidem interpretatione facit tum præcedens " ἠρᾶτο δ' " Ἀθήνῃ," *ver.* 761. tum proximè sequens, " θεὰ δέ οἱ ἔκλυεν ἀρῆς." Vide suprà ad γ', 450. et infrà ad χ', 408.

Ver. 768. Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα.] Vide suprà ad ά, 365.

Ver. 770. Ἦ μάλα δή.] Vide ad *Il.* ξ', 433. 459, et 504.

Ver. 771. Ἀρτύει· οὐδέ τι οἶδεν.] Ita in duobus MSS. scriptum reperit *Barnesius*; atque ita etiam habent MSS. à *Tho. Bentleio* collati. In vulgatis editum est Ἀρτύνει. Quod ferri nullo modo potest: Nam ἀρτύνω semper apud *Homerum mediam* producit; et, ut producat, omni ex analogiâ necesse est. Vide ad *Il.* ά, 309, et 338.

————— πυκινὴν ἠρτύνετο βουλήν.
Iliad. β', 55. κ', 302.
Ὑσμίνην ἤρτυνον, ἀριστῆας καλέσαντες.
Il. ό, 303.
Ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ————.
Odyss. δ', 782. θ', 53.
Ψεύδεά τ' ἀρτύνοντας——. *Od.* λ, 365.

Ver. 771. 772. 777.——τέτυκται——ἐτέτυκτο————ἤραρεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et δ', 492.

Τοῖσιν δ' Ἀντίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπε·
Δαιμόνιοι, μύθους μὲν ὑπερφιάλους ἀλέασθε
Πάντας ὁμῶς, μήπως τις ἐπαγγείλῃσι καὶ εἴσω.
Ἀλλ' ἄγε σιγῇ τοῖον ἀναστάντες τελέωμεν
Μῦθον, ὃ δὴ καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶν ἤραρεν ἡμῖν.
Ὣς εἰπὼν, ἐκρίνατ' ἐείκοσι φῶτας ἀρίστους·
Βὰν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
Νῆα μὲν ἂρ παμπρῶτον ἁλὸς βένθοσδε ἔρυσσαν·
Ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ·
Ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισι,
Πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐπέτασσαν.
Τεύχεα δέ σφιν ἔνεικαν ὑπέρθυμοι θεράποντες·
Ὑψοῦ δ' ἐν νοτίῳ τήν γ' ὥρμισαν· ἐν δ' ἔβαν αὐτοί·
Ἔνθα δὲ δόρπον ἕλοντο, μένον δ' ἐπὶ ἕσπερον ἐλθεῖν.
Ἡ δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα περίφρων Πηνελόπεια
Κεῖτ' ἄρ' ἄσιτος, ἄπαστος ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Ὁρμαίνουσ', εἴ οἱ θάνατον φύγοι υἱὸς ἀμύμων,

Inter eos verò Antinoüs concionatus est et dixit:
" Improvidi, sermones quidem arrogantes fugite
" Omnes paritèr; ne fortè aliquis annunciet etiam intùs.
" Sed age silentio sic exurgentes perficiamus
" Consilium, quod jam etiam omnibus in mente placuit nobis."
Sic locutus, elegit viginti viros optimos:
Perrexerunt autem ire ad navem velocem et littus maris.
Navem quidem primùm maris in altum traxerunt:
Malum verò imposuerunt, et vela navi nigrae:
Aptârunt porrò remos vertebris coriaceis,
Omnia ritè; ac vela alba expanderunt.
Arma porrò ipsis tulerunt animosi famuli;
Altè verò in humido hanc stiterunt; ingressique sunt ipsi:
Illic autem coenam sumpserunt, expectabantque, dum vesper adveniret.
In superiorem verò partem domûs cùm conscendisset prudens Penelope,
Jacebat sanè jejuna, non-gustans cibum, neque potum,
Cogitans, an sibi mortem effugeret filius eximius,

Ver. 774. Δαιμόνιοι.] Vide ad *Il.* ώ, 194.

Ver. 775. —— μήπως τις.] *Al.* μήπω τις.

Ver. 776. —— τοῖον.] Ἤγουν οὕτως ὡς ἔχομεν. *Eustath.* *Al.* τοῖσιν.

Ver. 777. ——— ἤραριν] *Al.* εὔαδεν.

Ver. 778. 782. —— ἐκρίνατ' —— Ἠρτύναντο.] Vide suprà ad *ver.* 771. et ad *Il.* ά, 309, et 338.

Ver. 780. Νῆα μὲν ἄρ.] *Al.* Νῆα μὲν οὖν.

Ver. 781. Ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο] Πῶς, τῇ εἰρεσίᾳ χρώμενοι; κόσμου χάριν. *Schol.* At quidni utrisque, et velis et remigio, prout opus, usi fuerint?

Ibid. —— ἐτίθεντο.] *Al.* ἐπίθεντο.

Ver. 782. ——— τροποῖς ἐν δερματίνοισι] Δηλοῖ —— τοὺς τροπωτῆρας, περὶ οὓς αἱ κῶπαι τρέπονται καὶ τρίφονται [στρέφονται] ἐν ἱμᾶσι τοῖς περιδεδεμένοις ταῖς κώπαις. *Schol.*

Ver. 784. — σφὶν ἔνεικαν.] *Al.* σφ' ἤνεικαν.

Ver. 785. —— ἐν νοτίῳ] *Al.* ἐννοτίῳ.

Ibid. ——— ὥρμισαν.] Ἡσύχως ἱστάναι τὴν ναῦν ἐποίησαν. *Schol.*

Ibid. ——— ἔβαν.] Vide ad *Il.* θ,' 229.

Ver. 787. Ἡ δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα.] *Al.* Ἡ δ' ὑπερωΐῳ αὖθι.

Ver. 788. —— ἄσιτος.] *Al.* ἄναυδος.

Ἤ ὅγ' ὑπὸ μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισι δαμείη.
Ὅσσα δὲ μερμήριξε λέων ἀνδρῶν ἐν ὁμίλῳ
Δείσας, ὁππότε μιν δόλιον περὶ κύκλον ἄγωσι·
Τόσσα μιν ὁρμαίνουσαν ἐπέλλαβε νήδυμος ὕπνος·
Εὗδε δ' ἀνακλινθεῖσα· λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Εἴδωλον ποίησε, δέμας δ' ἤϊκτο γυναικὶ
Ἰφθίμῃ, κούρῃ μεγαλήτορος Ἰκαρίοιο·
Τὴν Εὔμηλος ὄπυιε, Φερῇς ἔνι οἰκία ναίων.
Πέμπε δέ μιν πρὸς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
Εἵως Πηνελόπειαν ὀδυρομένην, γοόωσαν,
Παύσειε κλαυθμοῖο, γόοιό τε δακρυόεντος.
Ἐς θάλαμον δ' εἰσῆλθε παρὰ κληῗδος ἱμάντα,
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
Εὕδεις, Πηνελόπεια, φίλον τετιημένη ἦτορ;
Οὐ μέν σ' οὐδὲ ἐῶσι θεοὶ ῥεῖα ζώοντες.

An ille à procis superbis domaretur.
Quàm-multa autem cogitat leo virorum in turbâ,
Timens, cùm ipsum doloso circulo circumdent;
Tam-multa ipsam cogitantem corripuit dulcis somnus:
Dormiebat verò recumbens; solutaeque sunt ei compages omnes.
Ibi tum aliud cogitavit dea caesia Minerva;
Idolum effinxit, corpore autem assimilatum-erat mulieri
Iphthimae, filiae magnanimi Icarii:
Quam Eumelus duxerat, in Pheris aedes habitans.
Misit verò hanc *Minerva* ad domum Ulyssis divini,
Si quo-pacto Penelopen lamentantem, lugentem,
Compesceret à fletu, luctuque lachrymoso.
In thalamum verò ingressa est ad serae lorum;
Stetitque supra caput, et ipsam sermone allocuta est:
" Dormis, Penelope, charo afflicta corde?
" Nequaquàm te sinunt dii facilè viventes.

Ver. 790. Ἤ ὅγ'.] Vide suprà ad β'. 327. et ad *Il.* γ', 409.

Ver. 792. ——— δόλιον περὶ κύκλον.] Τὸ δίκτυον. *Schol.*

Ver. 793. ——— ἐπέλλαβε.] *Eustathius* in commentario legit ἐπήλυθε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 794. ——— λύθεν δέ οἱ ἅψεα πάντα.] Πῶς δὲ ἀναπαύεται τὸ σῶμα, ὅτι ἡ σύστασις τῆς ψυχῆς ἀνίεται, καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος λύεται, καὶ τοῦτο ἐναργῶς εἶπεν· " Εὗδε δ' ἀνακλιν-" θεῖσα, λύθεν δὲ οἱ ἅψεα πάντα." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23. Ἅψεα δὲ, μέλη φησὶ, ἀπὸ τοῦ συνῆφθαι. *Schol.*

Ver. 795. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206.

Ver. 797. Ἰφθίμη.] Οὕτως ἐκαλεῖτο κυρίως ἡ ἀδελφὴ τῆς Πηνελόπης. *Schol.*

Ver. 800. Εἵπως.] Apud *Eustathium* in commentario, Εἵως.

Ver. 802. ——— παρὰ κληῗδος ἱμάντα.] Ἀντιστρόφως παρὰ τὴν κλεῖδα, ἥ τις ἱμάντα εἶχε παρὰ τὸ κλεῖθρον. *Schol.*

Ver. 804. Εὕδεις, Πηνελόπεια;]
Nate Deâ, potes hoc sub casu ducere somnos? *Æn.* IV, 560.

Ver. 805. Οὐ μέν σ' οὐδέ.] Vide ad *Il.* κ', 299.

Ibid. —— θεοὶ ῥεῖμα ζώοντες.]
Τῇ περ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ———.
Suprà *ver. 565. hujus libri.*

Κλαίειν, οὐδ᾽ ἀκαχῆσθαι· ἐπεί ῥ᾽ ἔτι νόστιμός ἐστι
Σὸς πάϊς· οὐ μὲν γάρ τι θεοῖς ἀλιτήμενός ἐστιν.
Τὴν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια,
Ἡδὺ μάλα κνώσσουσ᾽ ἐν ὀνειρείῃσι πύλῃσι·
Τίπτε, κασιγνήτη, δεῦρ᾽ ἤλυθες; οὔτι πάρος γε
Πωλέ᾽, ἐπεὶ μάλα πολλὸν ἀπόπροθι δώματα ναίεις·
Καί με κέλῃ παύσασθαι ὀϊζύος, ἠδ᾽ ὀδυνάων
Πολλέων, αἵ μ᾽ ἐρέθουσι κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Ἣ πρὶν μὲν πόσιν ἐσθλὸν ἀπώλεσα θυμολέοντα,
Παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένον ἐν Δαναοῖσιν,
Ἐσθλόν· τοῦ κλέος εὐρὺ καθ᾽ Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
Νῦν δ᾽ αὖ παῖς ἀγαπητὸς ἔβη κοίλης ἐπὶ νηὸς
Νήπιος, οὔτε πόνων εὖ εἰδὼς, οὔτ᾽ ἀγοράων.
Τοῦ δὴ ἐγὼ καὶ μᾶλλον ὀδύρομαι, ἤπερ ἐκείνου·
Τοῦ δ᾽ ἀμφιτρομέω καὶ δείδια, μή τι πάθῃσιν
Ἢ ὅγε τῶν ἐνὶ δήμῳ, ἵν᾽ οἴχεται, ἢ ἐνὶ πόντῳ·
Δυσμενέες γὰρ πολλοὶ ἐπ᾽ αὐτῷ μηχανόωνται,
Ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενον προσέφη εἴδωλον ἀμαυρόν·

"Flere, neque tristem-esse; quoniam adhuc rediturus est
"Tuus filius: nequaquam enim Diis peccando-obnoxius est."
Huic autem respondit deinde prudens Penelope,
Suaviter admodum dormiens in somniorum portis:
"Cur, ô soror, huc venisti? nequaquam anteà quidem
"Ventitabas, quandoquidem valdè procul domum habitas:
"Et me jubes cessare ab aerumnâ atque doloribus
"Multis, qui me irritant in mente et in animo:
"Quae antè quidem maritum bonum amisi magnanimum,
"Omnibus virtutibus ornatum, inter Danaos,
"Eximium; cujus gloria lata per Graeciam et medium Argos.
"Nunc autem rursùs filius dilectus abiit cavâ in nave
"Puer, neque laborum probè gnarus, neque commerciorum.
"Hujus causâ jam ego etiam magìs lugeo, quàm illius:
"Et ob hunc contremisco et timeo, nè quid patiatur
"Aut ille eorum in populo, quò abiit; aut in ponto:
"Hostes enim multi in ipsum *mala* machinantur,
"Cupientes occidere, antequàm in patriam terram venerit."
Hanc autem respondens allocutum est simulachrum obscurum:

Omnis enim per se Divûm natura necesse est
Immortali ævo summâ cum pace fruatur.
Lucret. lib. 1. *ver.* 58.

Ver. 806.—ἐπεί ῥ᾽.] *Quoniam scilicet*—.

Ver. 810.———ἤλυθες;] Vide ad *Il.* ά, 37. et φ΄, 81.

Ver. 811. Πώλε᾽.] *Barnesius* edidit Πωλί᾽. Nullà (ut videtur) idoneâ ratione.

Ver. 816. — καθ᾽ Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.] Ὅ ἐστὶ κατὰ Θετταλίαν καὶ Πελοπόννησον. *Eustath.* Vide suprà ad ά, 344. et ad γ΄, 251.

Ver. 820.———ἀμφιτρομέω καὶ δείδια.] Vide ad *Il.* ν΄, 481 et 736. *Al.* ἀμφὶ τρομέω.

Ver. 824.———ἀμαυρόν.] Τὸ μὴ βλεπόμενον· οἱ δὲ τὸ ἅμα ταῖς αὔραις φερόμενον, ἀσθενές. *Schol.* Τὸ τοῦ μαίρειν ἐστερημένον εἴδωλον ἀμαυρὸν ἔφη. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9. *haud longè ab initio.*

Θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μετὰ φρεσὶ δείδιθι λίην·
Τοίη γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἔρχεται, ἥν τε καὶ ἄλλοι
'Ανέρες ἠρήσαντο παρεστάμεναι, (δύναται γὰρ,)
Παλλὰς 'Αθηναίη· σε δ' ὀδυρομένην ἐλεαίρει·
Ἣ νῦν με προέηκε, τεῒν τάδε μυθήσασθαι.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
Εἰ μὲν δὴ θεὸς ἐσσὶ, θεοῖό τε ἔκλυες αὐδῆς,
Εἰ δ' ἄγε μοι καὶ κεῖνον ὀϊζυρὸν κατάλεξον,
Εἴπου ἔτι ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
Ἤ ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισι.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενον προσέφη εἴδωλον ἀμαυρόν·
Οὐ μέν τοι κεῖνόν γε διηνεκέως ἀγορεύσω,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Ὣς εἰπὸν, σταθμοῖο παρὰ κληῗδα λιάσθη
'Ες πνοιὰς ἀνέμων· ἡ δ' ἐξ ὕπνου ἀνόρουσε
Κούρη 'Ικαρίοιο· φίλον δέ οἱ ἦτορ ἰάνθη,
Ὥς οἱ ἐναργὲς ὄνειρον ἐπέσσυτο νυκτὸς ἀμολγῷ.

" Confide, neque omnino in mente timeas tantoperè:
" Talis enim comes unà sequitur, quam etiam alii
" Viri optârint adesse, (pollet enim)
" Pallas Minerva: te verò lamentantem miseratur:
" Quae nunc me praemisit, tibi haec ut-dicerem."
Hanc verò rursùs allocuta est prudens Penelope:
" Si quidem tu dea es, deaeque audivisti vocem,
" Age mihi et illum aerumnosum enarra,
" An-alicubi adhuc vivat, et videat lumen solis;
" An jam mortuus sit, et in Plutonis aedibus."
Hanc autem respondens allocutum est simulachrum obscurum:
" Non sanè de-eo quidem continuò dicam,
" Vivatne ille, an mortuus sit: malum nempè vana loqui."
Sic locutum, januae apud seram evanuit
In flatus ventorum: at ex somno exsurrexit
Filia Icarii: charum autem ei cor exultavit,
Ut ipsi evidens somnium supervenerat noctis in-conticinio.

Ver. 826.———ἅμ' ἔρχεται.] *Eustathius* in commentario citat, ἅμ' ἕσπεται.

Ibid.——ἥν τε.] *Quam utique*——.

Ver. 831. Εἰ μὲν δή.] *Siquidem reverà*—. Vide ad *Il.* ξ', 433.

Ver. 832. Εἰ δ' ἄγε.] Vide ad *Il.* ζ', 376. et ί, 167.

Ibid.——κεῖνον.] *Ulyssem.*

Ver. 834 et 837.———τέθνηκε.] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 835.———ἀμαυρόν.] Vide suprà ad *ver.* 824.

Ver. 836. Οὐ μέν τοι κεῖνόν γε.] Πλάττει δὲ ὁ Ποιητὴς τοῦτο πάνυ δεξιῶς. Εἰ γὰρ ἠλήθευσε τὸ εἴδωλον εἰς διηνεκὲς, καὶ εἶπε ζῆν τὸν 'Οδυσσέα, οὐ συνέφερε τῇ ποιήσει ταύτῃ· σύστασις γὰρ αὐτῆς, τὸ ἀγνοεῖσθαι τὸν 'Οδυσσέα ὑπὸ πάντων, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανεῖται σαφῶς. *Eustath.*

Ver. 838.———Ὣς εἰπόν.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver.* 824 et 835. suprà. Atque ita habent MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg.* Ὣς εἰπών.

Ver. 841.———νυκτὸς ἀμολγῷ.] 'Εν τῇ τοῦ μεσονυκτίου ὥρᾳ. *Schol.*

Μνηστῆρες δ' ἀναβάντες ἐπέπλεον ὑγρὰ κέλευθα,
Τηλεμάχῳ φόνον αἰπὺν ἐνὶ φρεσὶν ὁρμαίνοντες.
Ἔστι δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλὶ πετρήεσσα,
Μεσσηγὺς Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παιπαλοέσσης,
Ἀστερὶς, οὐ μεγάλη· λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ
Ἀμφίδυμοι· τῇ τόν γε μένον λοχόωντες Ἀχαιοί.

Proci verò conscensâ nave navigabant humidas vias,
Telemacho caedem gravem in mente meditantes.
Est autem quaedam insula medio mari petricosa,
Inter Ithacamque Samumque asperam,
Asteris, non magna : portus verò navibus-apti in ipsâ
Ab-utroque-latere-introitum-habentes ; ibi hunc expectabant insidiantes Achivi.

Ver. 844. Ἐστὶ δέ τις νῆσος μέσσῃ ἁλί.] Νυνὶ δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον εὐφυὲς ἔχει.—Βέλτιον δὲ αἰτιᾶσθαι μεταβολὴν, ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. *Strabo, Geograph. lib.* I, *pag.* 103. *al.* 59. Μέταξυ δὲ τῆς Ἰθάκης, καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ Ἀστερία νησίον. [*Al.* νῆσος.] Ἀστερὶς δ' ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ [infrà *ver.* 846.] λέγεται· ἣν ὁ μὲν Σκήψιος μὴ μένειν τοιαύτην, οἵαν φησὶν ὁ Ποιητής· "—— λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ Ἀμφίδυμοι." Ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνιον λέγει ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενὰς, τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ Ἰσθμῷ κείμενον. *Id. lib.* X, *pag.* 700. *al.* 456. 457.

Ver. 846. Ἀστερίς.] Ὄνομα νήσου κειμένης μέσον Ἰθάκης καὶ Σάμου. *Schol.*

Ibid. ——— ναύλοχοι.] Ἐν οἷς αἱ νῆες λοχῶσαι καὶ ἐνεδρεύουσαι λαθεῖν δύνανται· ἢ οἱ τὰς ναῦς ὑποδεχόμενοι τόποι. *Schol.*

Ibid. ——— αὐτῇ.] *Al.* αὐτῆς.

Ver. 847. Ἀμφίδυμοι.] Ἀμφοτέρωθεν εἰσδύσεις, τουτέστιν, ἐξ ἑκατέρου μέρους, εἴσπλους καὶ καταγωγὰς ἔχοντες· ἢ διπλοῖ. *Schol.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ε΄.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ε΄.

ἘΚΚΛΗΣΙΑΝ τῶν θεῶν δευτέραν ποιησάμενος ὁ Ζεὺς, Ἑρμῆν πέμπει ἐπὶ Καλυψὼ, κελεύων ἀποπέμπειν τὸν Ὀδυσσέα· ἡ δὲ τὸ κελευσθὲν ποιεῖ. Τῇ δὲ ὀκτωκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν, καὶ χαλεπήνας, λύει τὴν σχεδίαν. Ἰνὼ δὲ αὐτῷ δίδωσι κρήδεμνον, ἐντειλαμένη ἐπιβάντι τῆς γῆς ἀποῤῥίψαι αὐτό· καὶ πολλὰ παθὼν, εἰς τὴν τῶν Φαιάκων χώραν ἔρχεται διασωθείς.

Ἐπιγραφαί.

Ἀπόπλους, ἢ Ἀνάπλους, Ὀδυσσέως παρὰ Καλυψοῦς.

Ἄλλως.

Καλυψοῦς ἄντρον· Ὀδυσσέως σχεδία· ἢ, τὰ περὶ σχεδίαν.

Ἄλλως.

Ε, πλεῖ ἐπὶ σχεδίης Ὀδυσεὺς κεαθείσης πόντῳ.

ἨΩΣ δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
Ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι ἠδὲ βροτοῖσιν.
Οἱ δὲ θεοὶ θῶκόνδε καθίζανον· ἐν δ' ἄρα τοῖσι

AURORA autem ex lectis ab eximio Tithono
Surgebat, ut immortalibus lucem ferret, atque mortalibus.
Dii verò ad consessum consedebant; inter illos verò

Ver. 1. Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων——Τιθωνοῖο.] Tithoni croceum linquens Aurora cubile. *Georg.* I, 447. *Æn.* IV, 585. IX, 460. Vide et ad *Il.* ά, 477.

Ibid.——παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο.] Τιθωνὸς, Λαομέδοντος παῖς, Πριάμου ἀδελφὸς, Ἠοῦς ἀνήρ. Ὁ Ἐνδυμίων λέγεται συνευνᾶσθαι τῇ Σελήνῃ· καὶ ὁ Τιθωνὸς τῇ Ἡμέρᾳ. Ἀλληγορεῖται δὲ οὕτως· Ὁ Ἐνδυμίων εἰς ἄνδρα κυνηγέτην, καὶ τῇ μὲν νυκτὶ κοιμώμενον, τῇ δὲ ἡμέρᾳ οὐδὲ ποσῶς, διὰ τὸ ἠσχολῆσθαι περὶ τὰ κυνηγέσια· Ὁ δὲ Τιθωνὸς εἰς ἀστρονόμον, καὶ τῇ μὲν ἡμέρᾳ κοιμώμενον, τῇ δὲ νυκτὶ ἐπαγρυπνοῦντα, διὰ τὸ ἠσχολῆσθαι περὶ τὰ ἄστρα. *Schol.*

Ver. 2. Ὤρνυθ'.] Similiterque *ver.* 229 et 230. ἕννυτο· et *ver.* 314. ἐπεσσύμενον. Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 2—27.——ἀθανάτοισι——ἀπονέωνται.] Similiterque *ver.* 73. ἀθάνατος· *ver.* 80. Ἀθάνατοι· et *ver.* 136. ἀθάνατον. Vide ad *Il* ά, 398.

Ver. 3.——ἄρα.] *Ut solitus erat*—.

Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, οὗ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.
Τοῖσι δ' Ἀθηναίη λέγε κήδεα πόλλ' Ὀδυσῆος,
Μνησαμένη· μέλε γάρ οἱ ἐὼν ἐν δώμασι νύμφης·
Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
Μήτις ἔτι πρόφρων, ἀγανὸς, καὶ ἤπιος ἔστω
Σκηπτοῦχος βασιλεὺς, μηδὲ φρεσὶν αἴσιμα εἰδὼς,
Ἀλλ' αἰεὶ χαλεπός τ' εἴη, καὶ αἴσυλα ῥέζοι·
Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο,
Λαῶν, οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Νύμφης ἐν μεγάροισι Καλυψοῦς, ἥ μιν ἀνάγκῃ
Ἴσχει· ὁ δ' οὐ δύναται ἣν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Οὐ γάρ οἱ πάρα νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Νῦν αὖ παῖδ' ἀγαπητὸν ἀποκτεῖναι μεμάασιν,
Οἴκαδε νεισόμενον· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρὸς ἀκουὴν,

Jupiter altitonans, cujus potentia est maxima.
Illis autem Pallas recensebat aerumnas multas Ulyssis,
Recordata: curae enim illi erat existens in domo Nymphae:
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper existentes,
" Nullus ampliùs benignus, mitis, et mansuetus sit
" Sceptrifer rex, neque animo justa sentiens;
" Sed semper durus sit, et injusta faciat:
" Adeò nemo memor est Ulyssis divini,
" Populorum, quibus praefuit, pater autem velut, mitis erat.
" Sed ille quidem in insulâ jacet graves dolores patiens,
" Nymphae in aedibus Calypsûs, quae ipsum vi
" Detinet: is verò non potest suam in patriam terram venire:
" Non enim ei adsunt naves remigio-instructae, et socii,
" Qui ipsum deducant super lata dorsa maris.
" Nunc rursùs filium dilectum occidere cupiunt,
" Domum revertentem; ille verò abiit ad patris famam,

Ver. 4.——*οὗ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον.*]
——qui res hominumque Deûmque
Æternis regis imperiis.—— *Æn.* I, 233.
————rerum cui summa potestas.
Æn. X, 100.

Ver. 7. *Ζεῦ πάτερ.*] Vide ad *Il.* ό, 372.

Ver. 8. *Μήτις ἔτι πρόφρων.*] " Exprobrat " ————Jovi reliquisque Diis Minerva " Ulyssis mansuetudinem regiam, et pietatem; quasi hâc ratione debuerit sibi Deorum numina conciliare; quæ tamen à " se maximè alienata habeat, cùm ipsum " tam longi temporis spatio à patriis finibus " arceant." *Spondan.* At nihil hîc Diis exprobrat *Minerva;* sed de populi Ithacensis et Procorum ingratitudine conqueritur, qui, summæ *Ulyssis* mansuetudinis et clementiæ obliti, erga uxorem et filium ejus tam malè se gerant. Ut liquet ex sequenti, " *Ὡς οὔτις μέμνηται Ὀδυσσῆος θείοιο, Λαῶν,* " *οἷσιν ἄνασσε, πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.*" Vide et suprà ad β, 230. 234. ubi iidem versus occurrunt.

Ver. 10.——*αἴσυλα*] *Al.* *ἀήσυλα.*

Ver. 12.————*πατὴρ δ' ὣς ἤπιος ἦεν.*] Vide suprà ad β', 47, et 234.

Ver. 14——*ἥ μιν ἀνάγκῃ Ἴσχει.*] Vide suprà ad ά, 55.

Ver. 16 et 141.——*ἐπήρετμοι.*] Vide suprà ad δ', 559.

Ver. 18.——*ἀποκτεῖναι.*] *Al.* *ἀποκτάμεναι.*

Ver. 19——*νεισόμενον.*] *Al.* *νισσόμενον.*

Ἐς Πύλον ἠγαθέην, ἠδ' ἐς Λακεδαίμονα δῖαν.
Τὴν δ' ἀπαμειϐόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Τέκνον ἐμὸν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
Οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐϐούλευσας νόον αὐτὴ,
Ὡς ἤτοι κείνους Ὀδυσεὺς ἀποτίσεται ἐλθών;
Τηλέμαχον δὲ σὺ πέμψον ἐπισταμένως, (δύνασαι γὰρ,)
Ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται·
Μνηστῆρες δ' ἐν νηῒ παλιμπετὲς ἀπονέωνται.
Ἦ ῥα, καὶ Ἑρμείαν, φίλον υἱὸν, ἀντίον ηὔδα·
Ἑρμεία, (σὺ γὰρ αὖτε τά τ' ἄλλα περ ἄγγελός ἐσσι,)
Νύμφῃ ἐϋπλοκάμῳ εἰπεῖν νημερτέα βουλὴν,
Νόστον Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται,
Οὔτε θεῶν πομπῇ, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων·
Ἀλλ' ὅγ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου πήματα πάσχων
Ἤματί κ' εἰκοστῷ Σχερίην ἐρίϐωλον ἵκοιτο,
Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν·

"In Pylum divinam, atque in Lacedaemona claram."
Hanc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
"Filia mea, quale tibi dictum excidit septo dentium?
"Nonnè enim hoc quidem excogitâsti consilium ipsa,
"Ut scilicet illos Ulysses ulciscatur reversus?
"Telemachum autem tu deduc accuratè, (potes enim,)
"Ut incolumis suam in patriam terram veniat:
"Proci verò in nave retrò iter-relegant."
Dixit utique, et Mercurium, dilectum filium, contrà alloquebatur:
"Mercuri, (tu enim itidem et in aliis nuncius es,)
"Nymphae comas-pulchrae dicito firmum *nostrum* consilium,
"Reditum Ulyssis patientis; ut redeat,
"Neque deorum ductu, neque mortalium hominum:
"Sed is in rate multis-vinculis-aptâ aerumnas patiens
"Die vicesimâ ad Scheriam fertilem perveniat,
"Phaeacum ad terram, qui propinqui diis sunt:

Ver. 20 ——Λακεδαίμονα δῖαν.] *Scholiastes* interpretatur μεγάλην. Rectè, ut opinor. Alibi enim apud Poetam appellatur εὐρύχορον Λακεδαίμονα, et Λακεδαίμονα κητώεσσαν· *Odyss.* δ', 1. ν', 414. ό, 1. Atque eodem sensu et Mari Epitheton hoc tribuere videretur Poeta, Vide ad *Il.* ά, 141.

Ver. 21.——νεφεληγερέτα Ζεύς.] Vide ad *Il.* ά, 175.

Ver. 23. Οὐ γὰρ δή.] Vide infrà ad *ver.* 204.

Ver. 24.————ἀποτίσεται.] Ita edidit *Barnesius. Al.* ἀποτίσσεται. Minùs rectè: nam τίσω, τίσασθαι, &c. semper apud *Homerum primam* producunt. Vide ad *Il.* δ', 257. et *l*, 508.

Ver. 27.——ἀπονέωνται.] *Al.* ἀπονέονται.

Ver. 28.————φίλον υἱόν.] *Barnesius* edidit, υἱὸν φίλον. Sed et ferri potest Vulgata Lectio; eâdem ratione ac "Ὣς γάρ οἱ—." *ver.* 41. et "Αὐτάρ οἱ——." *ver.* 143. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 33.————σχεδίης πολυδέσμου.] Λείπει, νεὼς, τῆς αὐτοσχεδίως πηχθείσης,————πολλοῖς ἐμπεπηγμένης δεσμοῖς. *Schol.*

Ver. 34 ————Σχερίην.] Σχερία ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος τῶν Φαιάκων· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἐκλήθη Κερκύρα· τὸ δὲ ἀρχαιότατον ἐκαλεῖτο Δρεπάνη. *Schol.*

Ver. 35.————ἀγχίθεοι.] Ἤτοι καθότι τρίτοι εἰσὶν ἀπὸ Ποσειδῶνος οἱ βασιλεῖς αὐτῶν· ἢ ὅτι εὐδαίμονές εἰσίν· ἢ καθὰ οἱ θεοὶ συνδιατρί-

Οἵ κέν μιν περὶ κῆρι, θεὸν ὥς, τιμήσουσιν,
Πέμψουσιν δ' ἐν νηῒ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Χαλκόν τε χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά τε δόντες,
Πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέποτ' ἐκ Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεὺς,
Εἴ περ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ ληΐδος αἶσαν.
Ὣς γάρ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος Ἀργειφόντης·
Αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμβρόσια, χρύσεια· τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν,
Ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.
Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
Ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει.

" Qui ipsum ex animo, deum veluti, honorent,
" Mittantque in navi charam in patriam terram,
" Aesque aurumque abundè, vestemque cùm-dederint,
" Plurima, quanta nunquam ex Trojâ sustulisset Ulysses,
" Etiam si incolumis venisset, sortitus ex prædâ portionem.
" Sic enim ei fatale est amicosque videre, et pervenire
" Domum in excelsam, et suam in patriam terram."
Sic dixit; nec non-paruit internuncius Argicida:
Statim deinde pedibus subligavit pulchros calceos,
Immortales, aureos, qui ipsum ferebant sive per mare,
Sive per immensam terram, pariter cum flatibus venti.
Cepit etiam virgam, quâ virorum oculos demulcet,
Quorumcunque vult, rursusque dormientes excitat.

βουσιν αὐτοῖς καὶ εὐωχοῦνται. *Schol.* Ἀγχιθέους ἡ ποίησις λέγει, ἢ κατὰ γένος· ——— ἢ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς κατ' αὐτοὺς γῆς· ἢ διὰ τὸ φιλόξενον καὶ τὴν λοιπὴν ἀρετὴν· ὃ καὶ κρεῖττον εἶναι δοκεῖ. *Eustath.*

Ibid. —— γεγάασιν.] Similiterque infrà *ver.* 67. μέμηλεν· *ver.* 87. εἰλήλουθας· et *ver.* 89. ἄνωγεν. Vide ad *Il.* ά, 37. et θ', 322.

Ver. 37. Πέμψουσιν δ' ἐν νηΐ.] Vide infrà ad ν', 64 *&c.*

Ver. 39. ——— οὐδέποτ' ἐκ Τροίης ἐξήρατ'.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, οὐδέποτε Τροίης ἐξήρατ'. Quæ fortè et verior lectio.

Ver. 41. Ὣς γὰρ οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν.] Vide infrà ad ί, 532.

Ver. 43. Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε ——— Αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσίν.

Dixerat: Ille patris magni parere parabat
Imperio; et primùm pedibus talaria nectit
Aurea; quæ sublimem alis, sive æquora supra,
Seu terram, rapido pariter cum flamine portant. *Æn.* IV, 238.

Similiter et *Statius:*

Paret Atlantiades dictis genitoris, et indè
Summa pedum properè plantaribus illigat alis. *Thebaïdos, lib.* I. *ver.* 303.

Ver. 44. 51. 54. 120. —— ἐδήσατο —— Σεύατ' —— ὀχήσατο —— ποιήσετ'.] Vide infrà ad *ver.* 491. et ad ί, 296.

Ver. 44. 61. 232. —— καλὰ —— καλῇ —— Καλήν] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 45. ——— φέρον.] *Al.* φέροι.

Ver. 47. Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει.]

Tum virgam capit: hâc animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit:
Dat somnos, adimitque; et lumina morte resignat. *Æn.* IV, 242.

Tum dextræ virgam inseruit, quâ pellere dulces
Aut suadere iterùm somnos; quâ nigra subire
Tartara, et exangues animare assueverat umbras. *Statius, Thebaïd. lib.* I. *ver.* 309.

Tu pias lætis animas reponis
Sedibus, virgâque levem coërces

Τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς Ἀργειφόντης·
Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ·
Σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, Λάρῳ ὄρνιθι ἐοικὼς,
Ὅστε κατὰ δεινοὺς κόλπους ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
Ἰχθῦς ἀγρώσσων, πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ·
Τῷ ἴκελος πολέεσσιν ὀχήσατο κύμασιν Ἑρμῆς.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφίκετο τηλόθ' ἐοῦσαν,
Ἔνθ' ἐκ πόντου βὰς ἰοειδέος, ἤπειρόνδε
Ἤϊεν· ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο, τῷ ἐνὶ νύμφη
Ναῖεν ἐϋπλόκαμος· τὴν δ' ἔνδοθι τέτμεν ἐοῦσαν.
Πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν μέγα καίετο, τηλόθι δ' ὀδμὴ

Hanc in manibus tenens volabat fortis Argicida:
Pieriae autem cacumen-nactus, ex aethere incidit in mare:
Festinabat deinde super fluctus, laro avi similis,
Quae circum magnos sinus maris infructuosi
Pisces venans, crebrò alas mergit-sibi salsugine:
Huic similis plurimis supervectus-est fluctibus Mercurius.
Sed quandò jam insulam pervenisset procul sitam,
Tum ex ponto ascendens coeruleo, ad littus
Ibat, donec ad ingentem specum pervenit, in quo Nympha
Habitabat comas-pulchra: hanc verò intùs invenit.
Ignis quidem ad focum ingens ardebat, procul verò odor

Aureâ turbam, superis Deorum
Gratus, et imis.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* x. 17.

Λόγου ἀθρότητα (*Barnesius* edidit ὀρθότητα, sed legendum sine dubio ἀθροότητα) νοητέον, τὴν τοῦ Ἑρμοῦ ῥάβδον ὥστε ψυχὰς μὲν τεταραγμένας παύειν. ἐκλελυμένας δὲ διεγείρειν. *Schol.* Similiter *Eustathius*: Ἀλληγορία δὲ τῆς τοιαύτης Ἑρμαϊκῆς ῥάβδου ἐνεργημάτων, τὸ τοὺς μὲν νήφοντας, κηλεῖν· τοὺς δὲ καθηρημένους δι' ἔκλυσιν, διεγείρειν. Ἢ καὶ ἄλλως, ὡς θέμις λόγῳ, τοὺς μὲν ὀρθίους πλέον ἢ δεῖ καὶ ἀγήνορας, πραΰνειν διὰ πειθοῦς· τοὺς δὲ χαλίφρονας, μεριμνητὰς ποιεῖν. Vide *Phurnutum, de Naturâ Deorum, cap.* 16. item infrà ad *ver.* 87.

Ver. 49. Τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο.]
Illâ fretus agit ventos, et turbida tranat
Nubila ——————. *Æn.* IV, 245.
Dissiluit, tenuique exceptus inhorruit aurâ:
Nec mora, sublimes raptim per inane volatus
Carpit, et ingenti designat nubila gyro.
Statius, Thebaïd. lib. I. *ver.* 309.

Ver. 50. Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ.]
Hic primùm, paribus nitens Cyllenius alis.
Constitit; hinc toto præceps se corpore ad undas
Misit; avi similis, quæ circum littora, circum
Piscosos scopulos, humilis volat æquora juxta.
Æn. IV, 252.

Ibid. Πιερίην.] Πιερία, ὄρος Μακεδονίας, ἱερὸν Μουσῶν. *Schol.*

Ver. 51. —— Λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς.] Τὴν ὁρμὴν, οὐ τὸ σῶμα. Λάρος δὲ, ὄρνεον θαλάσσιον. *Schol.*

Ver. 52. 84. 140 et 158. — ἀτρυγέτοιο — ἀτρύγετον] Vide ad *Il.* ά, 316.

Ver. 54. Τῷ ἴκελος.] Fuerunt, notante *Eustathio*, qui hunc versum repudiârint; sed rationibus parùm idoneis.

Ver. 55— 59. — τηλόθ' —— τηλόθι.] *Al.* τηλόσ' —— τηλόσε.

Ver. 57. Ἤϊεν· ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο.]
Proxima Circææ raduntur littora terræ:
Dives inaccessos ubi Solis filia lucos
Assiduo resonat cantu, tectisque superbis
Urit odoratam nocturna in lumina cedrum,
Arguto tenues percurrens pectine telas.
Æn. VII, 10.

Quem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus Poetarum "*par penè splendor amborum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 59. Πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν.] Ἀρχαῖον δὲ ἡ τοῦ πυρὸς χρῆσις παρὰ τοῖς ἐνδόξοις· ἣν καὶ ὁ τῆς τραγῳδίας Φιλοκτήτης ἐπαινῶν, φησὶν (*Sophocl. Philoctet. ver.* 297.) ὅτι, "Οἰκουμένη στέγη πυρὸς μετὰ, Πάντ' ἐκπορίζει αὐτῷ ἃ ἐκεῖνος νοεῖ." *Eustath.*

Κέδρου τ' εὐκεάτοιο, θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει,
Δαιομένων· ἡ δ' ἔνδον ἀοιδιάουσ' ὀπὶ καλῇ,
Ἱστὸν ἐποιχομένη, χρυσείῃ κερκίδ' ὕφαινεν.
Ὕλη δὲ σπέος ἀμφιπεφύκει τηλεθόωσα,
Κλήθρη τ', αἴγειρός τε, καὶ εὐώδης κυπάρισσος.
Ἔνθα δέ τ' ὄρνιθες τανυσίπτεροι εὐνάζοντο,
Σκῶπές τ', ἴρηκές τε, τανύγλωσσοί τε κορῶναι
Εἰνάλιαι, τῇσίν τε θαλάσσια ἔργα μέμηλεν.
Ἡ δ' αὐτοῦ τετάνυστο περὶ σπείους γλαφυροῖο
Ἡμερὶς ἡβώωσα, τεθήλει δὲ σταφυλῇσι·
Κρῆναι δ' ἑξείης πίσυρες ῥέον ὕδατι λευκῷ,
Πλησίαι ἀλλήλων τετραμμέναι ἄλλυδις ἄλλη.
Ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου, ἠδὲ σελίνου,

Cedrique fissilis, thyaeque per insulam redolebat,
Ardentium : ipsa verò intùs cantillans voce pulchrâ,
Telam percurrens, aureo radio texebat.
Sylva autem specum circumcreverat virescens,
Alnusque, populusque, et benè-odorata cypressus.
Ibi verò et aves extensas-alas-habentes nidulabantur,
Bubones, accipitresque, latasque-linguas-habentes cornices
Marinae, quibus utique marina opera curae-sunt.
Ibidem porrò extensa erat circum speluncam cavam
Vitis pubescens ; florebat verò uvis :
Fontes autem ex-ordine quatuor fluebant aquâ limpidâ,
Vicini inter-se versi aliò alius.
Circum verò prata mollia violarum, atque apii,

Ver. 60.———θύου τ'.] *Scholiastes* exponit, Εἶδος δένδρου, ἢ φυτοῦ. *Macrobius* autem; "Homerus, (inquit) qui citreum θύον appellat, ostendit esse odoratum pomum; "θύον δ' ὑπὸ καλὸν ὀδώδει." *Saturnal. lib.* II. *cap.* 15. Ubi in transcursu notandum, quod nunc legimus "θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει," legisse *Macrobium*, "θύον δ' ὑπὸ καλὸν ὀδώδει." Minùs rectè. *Al.* θείου.

Ver. 60. 63 et 238. 68. 69.———ὀδώδει———πεφύκει———τετάνυστο——— τεθήλει.] Vide ad *Il.* ά, 37. et δ', 492.

Ver. 63 et 398. Ὕλη.] Similiterque *ver.* 257. ὕλην. Vide ad *Il.* γ', 151.

Ibid.——ἀμφιπεφύκει.] *Al.* ἀμφὶ πεφύκει.

Ver. 66. Σκῶπές τ'.] Λέγει δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς παρ' Ὁμήρῳ διὰ τοῦ σίγμα μὴ λέγεσθαι, ἀλλὰ ἁπλῶς ὀνομάζεσθαι κῶπας. Τοὺς οὖν τιθέντας τὸ σίγμα ἁμαρτάνειν τῆς κατὰ τὸ ὄνομα ἀληθείας, καὶ τῆς Ὁμήρου περὶ τὴν ὄρνιν κρίσεώς τε καὶ γνώσεως. *Ælian. de Animal. lib.* XV. *cap.* 28. Ὁ Μύνδιος δὲ Ἀλέξανδρος φησὶ τοὺς παρ' Ὁμήρῳ χωρὶς τοῦ σ κῶπας εἶναι, καὶ Ἀριστοτέλη οὕτως αὐτοὺς ὠνομακέναι.—Καὶ Σπεύσιππος δ' ἐν δευτέρῳ ὁμοίων, χωρὶς τοῦ σ κῶπας αὐτοὺς ὀνομάζει. *Athenæus, lib.* IX. *cap.* 10. "Planè contrarium tamen," inquit *Casaubonus* in annotationibus ad hunc *Athenæi* locum, "scribit Theocriti vetus "interpres; cujus sunt hæc ad Idyllium "primum: Ἀλέξανδρος φησὶ, τοὺς σκῶπας "οὐκ ἐπιτερπεῖς τῇ φωνῇ, διὸ καὶ παρ' Ὁμήρῳ "φησὶν ὀρθῶς δοκεῖν γράφεσθαι, Σκῶπές τ', "ἴρηκές τε. Οὐ δεῖ γὰρ, φησὶ, γράφεσθαι "χωρὶς τοῦ σ."

Ibid.———ἴρηκες.] Τὸ δὲ, ἴρηκες, Ἰωνικῶς ψιλοῦται. *Eustath.* Alii hîc habent ἵρηκες.

Ibid.——κορῶναι Εἰνάλιαι.] Κορῶναι δὲ εἰνάλιαι, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, αἱ αἴθυιαι. *Eustath.*

Ver. 68. Ἡ δ'.] *Al.* Ἠδ'.

Ibid.——σπείους.] *Al.* σπείως et σπείεος.

Ver. 69. Ἡμερὶς ἡβώωσα] Ἄμπελος, εἰς διαστολὴν τῆς ἀγρίας, ἀκμάζουσα. *Schol.* Ἡμερὶς δὲ, κατὰ μὲν πολλοὺς, ἡ ἥμερος ἄμπελος, πρὸς διαστολὴν τῆς ἀγριάδος.——Ἐν δὲ ὑπομνήμασι παλαιοῖς τοῖς εἰς τὸ ξ' τῆς Ἰλιάδος, εἶδος λεπτοφλοίου δρυὸς ἡ ἡμερὶς λέγεται, καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σταφυλή. *Eustath.*

Ver. 72. Ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου.] Ἴον, εἶδος ἄνθους. *Schol.* Τὸ δὲ, ἴου, σίου τινὲς

Θῆλεον· ἔνθα κ' ἔπειτα καὶ ἀθάνατός περ ἐπελθὼν
Θηήσαιτο ἰδὼν, καὶ τερφθείη φρεσὶν ᾗσιν.
Ἔνθα στὰς θηεῖτο διάκτορος Ἀργειφόντης.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ,
Αὐτίκ' ἄρ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλυθεν· οὐδέ μιν ἄντην
Ἠγνοίησεν ἰδοῦσα Καλυψὼ, δῖα θεάων.
(Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι πέλονται
Ἀθάνατοι, οὐδ' εἴτις ἀπόπροθι δώματα ναίει.)
Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα ἔνδον ἔτετμεν,
Ἀλλ' ὅγ' ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε καθήμενος· ἔνθα πάρος περ,
Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
Ἑρμείαν δ' ἐρέεινε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν θρόνῳ ἱδρύσασα φαεινῷ, σιγαλόεντι·

Virescebant: ibi deinde etiam vel immortalis si-arcessisset,
Admiratus esset intuens, et oblectatus animo suo.
Illic stans mirabatur internuncius Argicida.
Caeterùm postquam omnia suo admiratus est animo,
Statim in amplam speluncam perrexit: neque ipsum coràm
Ignoravit conspicata Calypso, nobilis dea.
(Non enim ignoti utique dii invicem sunt
Immortales; neque siquis longè-procul aedes habitet.)
Neque verò Ulyssem magnanimum intùs invenit;
Sed is in littore flebat sedens: ubi anteà etiam,
Lachrymis et gemitibus et doloribus animum macerans,
Pontum in infructuosum prospiciebat, lachrymas stillans.
Mercurium autem interrogabat Calypso, nobilis dea,
In throno collocatum splendido, admirando:

γράφουσιν· ὃ καὶ κρεῖττον, ὡς καὶ πολλοῖς ἀρέσκει τῶν Παλαιῶν· ἴα γὰρ ἐν λειμῶσιν οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ σία, ὡς μέχρι νῦν φαίνεται· οἷς, καθὰ καὶ τοῖς σελίνοις, χρεία δαψιλοῦς ὕδατος· θάλλουσι γὰρ πλέον ἐν αὐτῷ. Διὸ καὶ πηγὰς προανέῤῥηξεν ὑδάτων, ὡς ἐῤῥέθη, ὧν χωρὶς οὐκ ἐστὶ θάλλειν αὐτά. *Eustath.* Vide et *Athenæum, lib.* II. *cap.* 19. sub fine.

Ver. 73.——ἔνθα κ' ἔπειτα.] *Al.* ἔνθα δ' ἔπειτα.

Ibid.——καὶ ἀθάνατός περ ἐπελθὼν Θηήσαιτο ἰδών] " L' admiration que les Dieux " mêmes auroient pour ce beau lieu, nous ne " saurions nous empêcher d' l'avoir pour " la belle description qu' Homere en a " faite." *Dacier.*

Ver. 77. 476.——ἤλυθεν——ὑπήλυθε.] Vide suprà ad β', 262. et ad *Il.* ά, 37.

Ver. 79. Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτες θεοὶ ἀλλήλοισι πέλονται.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, qui et in contextu et in commentario hoc modo legit. Cumque *Barnesio* faciunt et Codices nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg.* Οὐ γάρ τ' ἀγνῶτές γε θεοί.

Ver. 81. Οὐδ' ἄρ' Ὀδυσσῆα.] Ὅτι δεινῶς μεθοδεύει ὁ Ποιητὴς, μὴ εἶναι τὸν Ὀδυσσέα ἔνδον παρὰ τῇ Καλυψοῖ, ὅτε εἰς αὐτὴν ἦλθεν Ἑρμῆς. Ποιεῖ δὲ τοῦτο, ἵνα πρόφρασσα κατὰ τὸν Ποιητὴν δόξῃ χαρίσασθαι αὐτῷ ἡ Καλυψὼ τὸν πλοῦν ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ὀφλήσῃ ἐκεῖνος χάριν αὐτῇ. *Eustath.* Sed vide infrà ad *ver.* 87.

Ver. 82.——πάρος περ.] *Al.* πάρος γε.

Ver. 83. Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι.] Vide infrà ad λ', 611.

Ver. 84 et 158.——δερκέσκετο.] Similiterque *ver.* 135. φίλεον, ἔτρεφον, ἔφασκον· et *ver.* 154. ἰαύεσκεν. Vide ad *Il.* β', 221. et ά, 37.

Ver. 86.——σιγαλόεντι.] Ὁ σιγαλόεις θρόνος,——ὁ ποικίλος διὰ τὸ κατεστιγμένον εἶναι. *Eustath.*

Τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόῤῥαπι, εἰλήλουθας,
Αἰδοῖός τε φίλος τε; πάρος γε μὲν οὔτι θαμίζεις.
Αὔδα, ὅ, τι φρονέεις· τελέσαι δέ με θυμὸς ἄνωγεν,
Εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν.
Ἀλλ' ἕπεο προτέρω, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω.
Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ παρέθηκε τράπεζαν,
Ἀμβροσίης πλήσασα· κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν.
Αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε διάκτορος Ἀργειφόντης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε, καὶ ἤραρε θυμὸν ἐδωδῇ,
Καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Εἰρωτᾷς μ' ἐλθόντα, θεὰ, θεόν; αὐτὰρ ἐγώ τοι
Νημερτέως τὸν μῦθον ἐνισπήσω· κέλεαι γάρ.
Ζεὺς ἐμὲ ἠνώγει δεῦρ' ἐλθέμεν οὐκ ἐθέλοντα·

"Cur ad me, Mercuri aureo-caduceo, venisti,
"Venerandusque charusque? antè quidem neutiquam frequentabas:
"Eloquere, quod in-animo-habes: perficere autem me animus jubet,
"Si possum quidem perficere, et si perfici potest.
"Verùm sequere ulteriùs, ut tibi hospitalia apponam.
Sic utique locuta dea apposuit mensam,
Ambrosiâ repletam, miscuitque nectar rubrum.
Caeterùm bibebat et comedebat internuncius Argicida.
Porrò postquam coenaverat, et refecerat animum cibo,
Tum verò ipsam verbis respondens allocutus est.
"Interrogas me *huc*-profectum, dea, deum? ast ego tibi
"Verè sermonem enarrabo; jubes enim.
"Jupiter me jussit huc ire invitum:

Ver. 87. Τίπτε μοι, Ἑρμεία χρυσόῤῥαπι.] *Heraclides Ponticus* locum hunc allegoricè interpretatur: Καὶ μὴν καὶ ἡ Καλυψὼ (inquit) τὴν πειθὼ τῶν ποικίλων παρ' Ὀδυσσέως λόγων, Ἑρμῆν προσηγόρευσε· μόγις μὲν, ἀλλ' ὅμως καταθέλξαντος αὐτοῦ τὸν ἔρωτα τῆς Νύμφης, ἵν' εἰς Ἰθάκην προπεμφθείη. Vide suprà ad *ver.* 47. et ad *Il.* ω′, 360.

Ver. 88.———θαμίζεις.] *Barnesius* legendum conjicit θάμιζες· nec malè. Vide ad *Il.* ά, 37. et β′, 221.

Ver. 89. Αὔδα, ὅ, τι φρονέεις.] In Vulgatis scriptum est Αὖδα· *Barnesius* autem ex MS. et ex *Eustathio* edidit Αὔδα· uti et in omnibus legitur, *Iliad.* ξ′, 195. σ′, 426. ubi idem versus occurrit. Rectè: contrahitur enim (uti notat *Barnesius*) ex Αὔδαε· adeóque *ultimam* habet longam, propter sequentem vocalem solummodò hîc corripit. Vide ad *Il.* ν′, 192.

Ver. 89. 90. Αὔδα, ὅ, τι φρονέεις·——τετελεσμένον ἐστίν.]

———Tuus, ô regina, quid optes
Explorare labor; mihi jussa capessere fas est. *Æn.* I, 80.

Vide et ad *Il.* ξ′, 195.

Ver. 90.——εἰ τετελεσμένον ἐστίν.] Εἰ φύσιν ἔχει τοῦ δύνασθαι τελειωθῆναι· ἢ δυνατὸν ἐστὶ γενέσθαι. *Schol.*

Ver. 91. Ἀλλ' ἕπεο προτέρω.] Deest hic versus in MSS. duobus à *Tho. Bentleio* collatis.

Ver. 93.———κέρασσε δὲ νέκταρ.] Νῦν ἐνέχεεν, ἀπὸ τῆς ἀρχαίας συνηθείας· εἰς κέρας γὰρ ἐγχέοντες ἔπινον. *Schol.*

Ibid.———κέρασσε.] Rectè cum duplici σ, quippe non ex κεράω, sed ex κεράννυμι deductum. Vide ad *Il.* ά, 67. et ν′, 1.

Ver. 95.—δείπνησε.] Vide suprà ad δ′, 535.

Ibid.——ἤραρε] Vide ad *Il.* δ′, 110.

Ver. 98. Νημερτέως τὸν μῦθον ἐνισπήσω.] Ἤτοι ἀναμαρτήτως τἀληθὲς ἐρῶ· κεῖται γὰρ, ὡς εἰ ἔλεγεν, ἐπαληθεύσομαί σοι, ἀψευδῆ τὸν λόγον ἐρῶ. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 16. Cæterùm enuntiabatur Νημερτέως ac si scriptum fuisset Νημερτῶς. Vide ad *Il.* β′, 811. *Al.* Νημερτές.

Ver. 99. Ζεὺς ἐμὲ ἠνώγει] In Vulgatis editum est Ζεὺς ἔμ' ἠνώγει. Quod ferri non potest. *Barnesius* edidit Ζεὺς μὲν ἔμ' ἠνώγει· at nullis adductis Codicibus, nullâ allatâ auctoritate; neque, ut opinor, ad sententiam satis rectè. Ad Vulgatam lectionem proxi-

Τίς δ' ἂν ἑκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Ἄσπετον; οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις, οἵτε θεοῖσιν
Ἱερά τε ῥέζουσι, καὶ ἐξαίτους ἑκατόμβας.
Ἀλλὰ μάλ' οὔπως ἐστὶ Διὸς νόον αἰγιόχοιο
Οὔτε παρὲξ ἐλθεῖν ἄλλον θεὸν, οὔθ' ἁλιῶσαι.
Φησί τοι ἄνδρα παρεῖναι ὀϊζυρώτατον ἄλλων
Τῶν ἀνδρῶν, οἳ ἄστυ περὶ Πριαμοιο μάχοντο
Εἰνάετες, δεκάτῳ δὲ πόλιν πέρσαντες ἔβησαν
Οἴκαδ'· ἀτὰρ ἐν νόστῳ Ἀθηναίην ἀλίτοντο,
Ἥ σφὶν ἐπῶρσ' ἄνεμόν τε κακὸν, καὶ κύματα μακρά.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσεν.
Τὸν νῦν σ' ἠνώγει ἀποπεμπέμεν ὅ, ττι τάχιστα·
Οὐ γάρ οἱ τῇδ' αἶσα φίλων ἀπὸ νόσφιν ὀλέσθαι,
Ἀλλ' ἔτι οἱ μοῖρ' ἐστὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

" Quis enim volens tantam percurreret salsam aquam,
" Immensam? neque ulla propè mortalium urbs, qui utique diis
" Sacraque faciunt, et eximias hecatombas.
" Sed nullo modo *fas*-est Jovis mentem Aegiochi
" Neque praetergredi alium deum, neque irritam-facere.
" Ait tibi virum adesse aerumnosissimum praeter caeteros
" Viros, qui circa urbem Priami pugnabant
" Novennio; decimo verò urbem depopulati abiverunt
" Domum; at in reditu Palladem offenderunt:
" Quae ipsis excitavit ventumque malum, et fluctus ingentes.
" Ibi alii quidem omnes perierunt eximii socii,
" Hunc autem huc ventusque ferens et fluctus appulit.
" Eum nunc te jubet dimittere quam celerrimè:
" Non enim ei hîc sors-est ab amicis seorsùm perire:
" Sed adhuc ei fatale est amicosque videre, et pervenire
" Domum in excelsam, et suam in patriam terram."
Sic dixit: exhorruit verò Calypso, nobilis dea,
Et ipsum compellans verba alata dixit:

mum est, quod in Editione *Castellionis* reperit *Barnesius*, Ζεὺς ἐμὲ ἠνώγει uti habet et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 100.——τοσσόνδε.] Vide ad *Il.* ύ, 357.

Ver. 101.——οἵτε.] *Qui scilicet*——.

Ver. 103. Ἀλλὰ μάλ' οὔπως ἐστὶ Διὸς νόον.]
Ὣς οὐκ ἐστὶ Διὸς κλέψαι νόον, οὐδὲ παρελθεῖν.
Hesiod. Theog. ver. 613.
Διὸς οὐ παραβατὰ ἐστὶν μεγάλα
Φρὴν ἀπέρατος——.
Æschylus, Supplices, ver. 1056.

Ver. 103 et 137.——αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il.* ά, 202.

Ver. 104.——παρὲξ ἐλθεῖν.] *Al.* παρεξελθεῖν.

Ver. 108.——ἐν νόστῳ Ἀθηναίην ἀλίτοντο.] Vide suprà ad γ′, 132. 135.

Ver. 110. 133. 161.——ἀπέφθιθον——φθίνετω.] Vide ad *Il.* β′. 43.

Ver. 111 et 134.——πέλασσεν.] Vide ad *Il.* ν′, 1.

Ver. 116 et 171.——ῥίγησεν] Vide ad *Il.* β′, 314.

Σχέτλιοί ἐστε, θεοὶ, ζηλήμονες ἔξοχον ἄλλων,
Οἵτε θεαῖς ἀγάασθε, παρ᾽ ἀνδράσιν εὐνάζεσθαι
Ἀμφαδίην, ἤ τίς τε φίλον ποιήσετ᾽ ἀκοίτην.
Ὡς μὲν ὅτ᾽ Ὠρίων᾽ ἕλετο ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Τόφρα οἱ ἠγάασθε θεοὶ ῥεῖα ζώοντες,
Ἕως μιν ἐν Ὀρτυγίῃ χρυσόθρονος Ἄρτεμις ἁγνὴ
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν.
Ὡς δ᾽ ὁπότ᾽ Ἰασίωνι ἐϋπλόκαμος Δημήτηρ,
Ὧ θυμῷ εἴξασα, μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ,
Νειῷ ἐνὶ τριπόλῳ· οὐδὲ δὴν ἦεν ἄπυστος
Ζεὺς, ὅς μιν κατέπεφνε βαλὼν ἀργῆτι κεραυνῷ.

" Improbi estis, dii, invidi prae aliis,
" Qui utique deabus invidetis, cum viris *eas* dormire
" Palàm, si qua charum sibi fecerit maritum.
" Sic quidem cùm Orionem cepit rosea-digitos Aurora,
" Tamdiù illi invidebatis dii facilè viventes,
" Donec ipsum in Ortygiâ aureum-solum-habens Diana casta
" Suis mitibus sagittis aggrediens occîdit.
" Sic etiam quando Iasioni comas-pulchra Ceres
" Suo animo obsecuta, commixta est amore et concubitu,
" Novali in tertiato; neque diù fuit ignarus
" Jupiter, qui ipsum occîdit percussum corusco fulmine.

Ver. 118. Σχέτλιοι ἐστὲ, θεοὶ, ζηλήμονες.] Τὸ δὲ ζηλήμονες, γράφεται μὲν καὶ δηλήμονες, ὅ ἐστὶ βλαπτικοί. *Eustath.* Ejusdem lectionis hîc meminit et *Scholiastes :* firmaturque ea tum ex *Iliad.* ώ, 33. ubi idem hemistichium occurrit, et in Vulgatis legitur δηλήμονες· tum ex eo quod vox δηλήμων etiam alibi apud Poetam usurpetur; vox ζηλήμων, nusquam nisi hoc loco. Vide infrà ad σ΄, 84. 115. et φ΄, 308.

Ver. 120. ——— ἤ τίς τε φίλον ποιήσετ᾽ ἀκοίτην.] Ita ex *Henrico Stephano* aliisque restituit *Barnesius.* Alii corruptè, ἤ τις φίλον. Cæterùm Editio *Hervagiana*, (notante *Barnesio*,) habet ἥν τίς τε φίλον· atque ita habet etiam Codex unus à *Tho. Bentleio* collatus. Quæ fortè et verior lectio.

Ver. 121. —— Ὠρίων᾽ ἕλετο.] *Al.* Ὠρίωνα ἕλε.

Ibid. et *ver.* 228. —— ῥοδοδάκτυλος Ἠώς.] Vide suprà ad β΄, 1. et ad *Il.* ά, 477.

Ver. 122. —— ἠγάασθε.] *Barnesius* legendum conjicit ἠγάσσασθε, ut *Iliad.* γ΄, 181.

Ver. 123. Ἕως μιν.] Pronuntiabatur Ὧς μιν.

Ibid. —— Ὀρτυγίῃ.] Τῇ Δήλῳ· νῆσος δὲ ἡ Δῆλός ἐστιν ἀνὰ μέσον τῶν Κυκλάδων. *Schol.*

Ibid. —— Ἄρτεμις ἁγνὴ Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν.] Vide ad *Il.* τ΄, 59. et ώ, 605. 606. item infrà ad ό, 409.

——— ——— et integræ
Tentator Orïon Dianæ,
Virgineâ domitus sagittâ.
Horat. Carm. lib. III. *Ode* iv. 70.

Οἱ πλείονες ὑπὸ Σκορπίου φασὶν αὐτὸν ἀνῃρῆσθαι, βιαζόμενον τὴν Ἄρτεμιν. Ὁ γὰρ Ἀπόλλων οὐκ ἀνεῖλεν, ἴσως μὴ παρὼν τότε. *Schol.* ad *ver.* 121. suprà.

Ver. 125. Ὡς δ᾽ ὁπότ᾽ Ἰασίωνι.] Τούτῳ καὶ Δήμητρος ὁ Πλοῦτος. Ἦν δὲ Κρὴς ὁ Ἰασίων. Ἑλλάνικος δὲ Ἠλέκτρας καὶ Διὸς αὐτὸν γενεαλογεῖ. *Schol.*

Δημήτηρ μὲν Πλοῦτον ἐγείνατο, δῖα θεάων,
Ἰασίῳ Ἥρωϊ μιγεῖσ᾽ ἐρατῇ φιλότητι.
Hesiod. Theogon. ver. 969.

Alii locum hunc allegoricè interpretantur: Ἔνιοι δὲ (inquit *Scholiastes*) φασὶν γεωργικώτατον ὄντα, δόξαν ἔχειν, ὅτι τῇ Δήμητρι συνῴκει. Similiter et *Heraclides Ponticus :* Ἰασίων ἀνὴρ γεωργίας ἐπιμελούμενος, καὶ δαψιλῶς τοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀγρῶν καρποὺς λαμβάνων, εἰκότως ὑπὸ τῆς Δήμητρος ἔδοξεν ἠγαπῆσθαι.

Ver. 126. Ὧ θυμῷ εἴξασα.] Vide ad *Il.* ί, 594.

Ibid. et *ver.* 227. —— φιλότητι.] Similiterque *ver.* 135. φίλεον. Vide ad *Il.* ύ, 309.

Ver. 127. —— τριπόλῳ.] Τρίτον ἐστραμμένῃ. *Schol.*

Ὣς δ' αὖ νῦν μοι ἄγασθε, θεοὶ, βροτὸν ἄνδρα παρεῖναι.
Τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα περὶ τρόπιος βεβαῶτα
Οἶον· ἐπεί οἱ νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἔλσας ἐκέασσε μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι,
Τὸν δ' ἄρα δεῦρ' ἄνεμός τε φέρων καὶ κῦμα πέλασσε.
Τὸν μὲν ἐγὼ φίλεόν τε καὶ ἔτρεφον, ἠδὲ ἔφασκον
Θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα.
Ἀλλ' ἐπεὶ οὔπως ἐστὶ Διὸς νόον Αἰγιόχοιο
Οὔτε παρὲξ ἐλθεῖν ἄλλον θεὸν, οὐθ' ἁλιῶσαι·
Ἐῤῥέτω, εἴ μιν κεῖνος ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον· πέμψω δέ μιν οὔπῃ ἔγωγε.
Οὐ γάρ μοι πάρα νῆες ἐπήρετμοι, καὶ ἑταῖροι,
Οἵ κέν μιν πέμποιεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης.
Αὐτάρ οἱ πρόφρων ὑποθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω,
Ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος Ἀργειφόντης·
Οὕτω νῦν ἀπόπεμπε, Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν,

" Sic rursùs nunc mihi invidetis, dii, mortalem virum adesse.
" Illum quidem ego servavi navis-carinae insistentem
" Solum; quoniam ei navem celerem corusco fulmine
" Jupiter percussam diffidit medio in nigro ponto.
" Ibi alii quidem omnes perierunt eximii socii,
" Hunc verò huc ventusque ferens et fluctus appulit.
" Hunc quidem ego amicè-excipiebam et enutriebam, atque dicebam
" *Me* facturam *eum* immortalem, et senii-expertem diebus omnibus.
" Verùm quandoquidem nullo-pacto *fas*-est Jovis mentem Aegiochi
" Neque praetergredi alium deum, neque irritam-facere;
" Valeat, si eum ille impellit et *ire*-jubet,
" Pontum per infructuosum; dimittam verò ipsum nusquam ego,
" Non enim mihi adsunt naves remigio-instructae et socii,
" Qui ipsum deducant per lata dorsa maris.
" Ast ei lubens consulam, neque celabo,
" Ut omninò incolumis suam in patriam perveniat."
Hanc autem rursùs allocutus est internuncius Argicîda:
" Sic nunc dimitte, Jovisque respice iram,

Ver. 129. —— ἄγασθε.] *Al.* ἀγᾶσθε.

Ver. 130. Τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα.]

—————— Ejectum littore, egentem,
Excepi ——————. *Æn.* IV. 373.

Ibid. —— βεβαῶτα.] Vide ad *Il.* ν', 46.

Ver. 132. —— ἔλσας.] Apud *Scholiasten* et Codices plerosque ἔλασας. Vide infrà ad ή, 250. ubi iterùm occurrit hic versus.

Ver. 137. —— ἐπεὶ οὔπως ἐστὶ Διὸς νόον.] Vide suprà ad *ver.* 103.

Ver. 138. —— παρὲξ ἐλθεῖν.] *Al.* παρεξελθεῖν. Ut suprà *ver.* 104.

Ibid. —— οὐδ' ἁλιῶσαι.] *Al.* οὔθ' ἁλιῶσα. Ut suprà *ver.* 104.

Ver. 139. Ἐῤῥέτω.] Malè hîc *Scholiastes* apud *Barnesium*; Ἀμφίβολον, (inquit) πότερον εἰς Δία, ἢ εἰς Ὀδυσῆ. Ambiguitatem nempè exquisivit vir eruditus, quæ nulla est. De *Ulysse* enim hoc omninò intelligendum liquet ex sequente, " εἴ μιν κεῖνος, *&c.*"

Ver. 145. 149. 151. Τὴν δ' ———— Ἡ δ' ———Τὸν δ'.] Vide ad *Il.* ά, 57. et θ', 160.

Ver. 146. —— Διὸς δ' ἐποπίζεο μῆνιν.]

Μήπως τοι μετόπισθε κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κρατὺς Ἀργειφόντης.
Ἡ δ' ἐπ' Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα πότνια νύμφη
Ἤϊ', ἐπειδὴ Ζηνὸς ἐπέκλυεν ἀγγελιάων.
Τὸν δ' ἄρ' ἐπ' ἀκτῆς εὗρε καθήμενον· οὐδέ ποτ' ὄσσε
Δακρυόφιν τέρσοντο· κατείβετο δὲ γλυκὺς αἰὼν
Νόστον ὀδυρομένῳ, ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε νύμφη.
Ἀλλ' ἦτοι νύκτας μὲν ἰαύεσκεν καὶ ἀνάγκῃ
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούσῃ·
Ἤματα δ' ἐν πέτρῃσι καὶ ἠϊόνεσσι καθίζων,
Δάκρυσι καὶ στοναχῇσι καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων,
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον δερκέσκετο, δάκρυα λείβων.
Ἀγχοῦ δ' ἱσταμένη προσεφώνεε δῖα θεάων·
Κάμμορε, μή μοι ἔτ' ἐνθάδ' ὀδύρεο, μηδέ τοι αἰὼν
Φθινέτω· ἤδη γάρ σε μάλα πρόφρασσ' ἀποπέμψω.
Ἀλλ' ἄγε, δούρατα μακρὰ ταμὼν, ἁρμόζεο χαλκῷ
Εὐρεῖαν σχεδίην· ἀτὰρ ἴκρια πῆξαι ἐπ' αὐτῆς

" Nè fortassis tibi in-posterum iratus succensuerit."
Sic utique locutus abiit fortis Argicîda.
At ad Ulyssem magnanimum veneranda Nympha
Ibat, postquam Jovis audierat mandata.
Illum autem in littore invenit sedentem; neque unquam oculi
A-lachrymis siccabantur, consumebatur verò dulcis aetas
Ob-reditum lugenti, quoniam non ampliùs placebat Nympha.
At sanè nocte quidem dormiebat etiam necessitate
In specubus cavis, nolens apud volentem:
Die verò in petris et littoribus sedens,
Lachrymis et gemitibus et doloribus animum macerans,
Pontum in infructuosum prospiciebat, lachrymas stillans.
Propè autem astans allocuta est nobilis dea:
" Infelix, nè mihi ampliùs hîc lugeas, neque tibi aetas
" Consumatur; jam enim te perquàm-lubens dimittam.
" Verùm age, lignis longis abscissis, compinge-tibi ferro
" Latam ratem; atque tabulata fige in eâ

Εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι. *Hesiod.* Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 324.

Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὴν ὄπιν ἐτυμολογεῖ, ἥτις ἐστὶ τῶν μετόπισθεν, ἤτοι τῶν μελλόντων, θεία ἐπιστροφή. *Eustath.* Vide ad *Il.* π', 388.

Ver. 151. ——— ἄρ'.] Non hîc supervacuum est istud ἄρ'· sententiam enim connectit cum eo quod præcessit, *ver.* 82. " Ἀλλ' ὅγ' ἐπ' ἀκτῆς κλαῖε *&c.*"

Ver. 152. ——— κατείβετο δὲ γλυκὺς αἰών.] Ἐν δάκρυσιν ἦν αὐτῷ ὁ τοῦ βίου χρόνος, καὶ κατετήκετο. *Schol.*

Ver. 153. ——— ἐπεὶ οὐκέτι ἥνδανε νύμφη.] Ita Vulgati. Ἐπεὶ οὐκέτι αὐτῷ ἥνδανε νύμφη. *Eustath.* *Barnesius* verò edidit, ἥνδανε νύμφῃ· Δηλονότι, (ut ipse annotat,) νόστος Ὀδυσσέως. Atque hoc modo explicat *Scholiastes*: Κατ' οὐδὲν ἤρεσκεν ἀποπέμπειν ἔτι αὐτόν. Quae nec invenusta accipiendi ratio. Sed et vulgatam lectionem agnovisse *Scholiasten* liquet ex interpretatione ab ipso statim deinceps adjectâ; Ἡ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς σώσασαν, ἔστερξεν· (Ita *Barnesius* pro corrupto σώσας ἀνέστερξεν·) τὸ δὲ κατὰ ταῦτα, οὐκέτι.

Ver. 163. Εὐρεῖαν.] Ita hîc edidit *Barnesius*: atque ita semper in *Iliade* scriptum occurrit. Ita etiam in omnibus Exemplari-

Ὕψου, ὥς σε φέρῃσιν ἐπ' ἠεροειδέα πόντον.
Αὐτὰρ ἐγὼ σῖτον καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον ἐρυθρὸν
Ἐνθήσω μενοεικέ', ἅ κέν τοι λιμὸν ἐρύκοι·
Εἵματά τ' ἀμφιέσω· πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν,
Ὥς κε μάλ' ἀσκηθὴς σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκηαι,
Αἴκε θεοί γ' ἐθέλωσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Οἵ μευ φέρτεροι εἰσὶ νοῆσαί τε κρῆναί τε.
Ὣς φάτο· ῥίγησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἄλλο τι δὴ σὺ, θεὰ, τόδε μήδεαι, οὐδέ τι πομπὴν,
Ἥ με κέλεαι σχεδίῃ περάαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,
Δεινόν τ' ἀργαλέον τε· τὸ δ' οὐδ' ἐπὶ νῆες ἐΐσαι
Ὠκύποροι περόωσιν, ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ.
Οὐδ' ἂν ἐγὼν, ἀέκητι σέθεν, σχεδίης ἐπιβαίην,
Εἰ μή μοι τλαίης γε, θεὰ, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
Μή τί μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.

" Altè, ut te ferat per obscurum pontum.
" Porrò ego panem et aquam, et vinum rubrum
" Imponam animo-gratum, quae tibi famem arceant:
" Vestesque induam: mittamque tibi ventum à tergo,
" Ut omnino incolumis tuam in patriam terram pervenias,
" Si modò dii utique voluerint, qui coelum latum habitant,
" Qui me potiores sunt cognoscendoque judicandoque."
Sic ait: exhorruit autem patiens nobilis Ulysses.
Et ipsam allocutus verba alata dixit:
" Aliud quid jam tu, dea, hoc moliris, et neutiquam dimissionem;
" Quae me jubes rate trajicere ingentes fluctus maris,
" Horrendosque difficilesque; quos neque naves aequales
" Veloces trajiciunt, gaudentes Jovis vento.
" Neque ego, te invitâ, ratem conscenderim,
" Nisi mihi dignêris, dea, magnum jusjurandum jurare,
" Nullum mihi ipsi damnum malum structuram *te* aliud."

---

bus legitur infrà *ver.* 483. hujus libri. *Vulgg.* hoc in loco Εὐρείην. Malè: nam (ut rectè annotat *Barnesius)* α brevis nunquam in η *Ionicum* migrat. Vide ad *Il.* β', 633. et ν', 192.

Ibid. —— σχεδίην.] Τὴν εἰκαίως κατασκευασθεῖσαν ναῦν λέγει. *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 33.

Ibid. —— ἴκρια.] Τὰ ὀρθὰ ξύλα, ἐφ' ὧν τὰ τῆς νεὼς καταστρώματα πήγνυται, τὰ ἐγκύλα [ἐγκοίλια] λεγόμενα παρ' ἡμῖν. *Schol.*

Ver. 167. —— πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν.] Vide infrà ad λ', 6.

Ver. 170. —— κρῖναι.] Vide ad *Il.* ά, 309. 314, et 338.

Ver. 173. 182. 183. Ἄλλο τι δὴ —— Ἠ δὴ —— Οἷον δή.] Vide infrà ad *ver.* 204.

Ver. 173. —— μήδεαι.] *Al.* μήδεα. Malè.

Ver. 174. Ἥ με κέλεαι.] Pronuntiabatur κέλῃ· ut rectè notavit *Barnesius.*

Ibid. et *ver.* 177. —— σχεδίῃ —— σχεδίης.] Vide suprà ad *ver.* 33 et 163.

Ver. 175. —— νῆες ἐΐσαι.] Vide suprà ad γ', 10.

Ver. 176. —— ἀγαλλόμεναι Διὸς οὔρῳ.] Καὶ ὅρα τὸ, ἀγαλλόμεναι, ὡς ἐπὶ ἐμψύχων τῶν νηῶν λεχθέν. *Eustath.* Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· ἐν πᾶσι δὲ τὸ ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ. *Aristot. Rhetoric. Lib.* III. *cap.* 11. Vide ad *Il.* λ', 573.

Ver. 177. —— ἐγών.] *Al.* ἔγωγ'.

Ὥς φάτο· μείδησεν δὲ Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽, ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν·
Ἦ δὴ ἀλιτρός γ᾽ ἐσσὶ, καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς·
Οἷον δὴ τὸν μῦθον ἐπεφράσθης ἀγορεῦσαι;
Ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, (ὅστε μέγιστος
Ὅρκος, δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι,)
Μή τί τοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
Ἀλλὰ τὰ μὲν νοέω καὶ φράσσομαι, ἅσσ᾽ ἂν ἐμοί περ
Αὐτῇ μηδοίμην, ὅτε με χρειὼ τόσον ἵκοι.
Καὶ γὰρ ἐμοὶ νόος ἐστὶν ἐναίσιμος, οὐδέ μοι αὐτῇ

Sic ait; risit verò Calypso, nobilis dea,
Manuque ipsum demulsit, verbumque fecit, dixitque:
" Profectò improbus es, et non incauta sciens:
" Qualem jam hunc sermonem induxisti-in-animum proloqui?
" Sciat nunc hoc Terra et Coelum latum supernè,
" Et subter labens Stygis aqua, (quod utique maximum
" Jusjurandum, gravissimumque est beatis diis:)
" Non ullum tibi ipsi damnum malum *me* constructuram aliud.
" Sed ea quidem cogito et suadebo, quaecunque sanè mihi
" Ipsi suaderem, si-quando me necessitas tantopere urgeret.
" Etenim mihi mens est aequa; neque mihi ipsi

Ver. 182. Ἦ δὴ ἀλιτρός γ᾽ ἐσσὶ, καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδώς.] Ἀλιτρὸς, ὁ μὴ ἀπηλλαγμένος πανουργίας, ὁ ἁμαρτωλός. Ἀποφώλια, ἀπαίδευτα· φωλεοὶ γὰρ τὰ παιδευτήρια· ἢ ἃ οὐκ ἄν τις ἀποφήναιτο, ὡς ἄῤῥητα· ἢ ἀσύνετα. *Schol.* Τὸ δὲ "ἀλιτρὸς ἐσσὶ καὶ οὐκ ἀποφώλια εἰδὼς," ἀντὶ τοῦ ἤλιτες καὶ οὐκ εἶπας τὸ ἀληθὲς, καὶ ταῦτα μὴ ἀπαίδευτος ὤν· ἀποφώλιος γὰρ ὁ ἀπαίδευτος καὶ ἀδίδακτος. *Eustath.* Similiter et *Porphyrius:* Θαυμάζει δὲ καὶ Καλυψὼ, πῶς ἀπιστεῖ ταύτῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰ μὴ ὁμόσει περὶ τῆς ἐκπομπῆς, καί περ οὐκ ὢν ἄφρων, καὶ γνώμης θεᾶς εὐσύνετος καὶ ἐρώσης. *Quæst. Homeric.* 2. Simplicius tamen et verisimilius videtur, istud "οὐκ ἀποφώλια εἰδὼς" cum præcedente "ἀλιτρὸς" voculâ καὶ copulari, et ad vocem ἐσσὶ utrumque referri.

Ver. 184. Ἴστω νῦν τόδε Γαῖα καὶ Οὐρανός.]

Esto nunc Sol testis, et hæc mihi terra
precanti. *Æn.* XII, 176.

Fontesque fluviosque voco, quæque ætheris alti
Relligio, et quæ cæruleo sunt numina ponto. *Ibid.* 181.

——— terram, mare, sidera juro. *Ibid.* 197.

Ver. 185. Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅστε μέγιστος Ὅρκος, δεινότατός τε —— θεοῖσι.]

——— idque ratum, Stygii per flumina fratris,
Per pice torrentes atrâque voragine ripas,
Annuit———. *Æn.* IX, 104. X, 113

Adjuro Stygii caput implacabile fontis,
Una superstitio superis quæ reddita Divis. *Æn.* XII, 816.

——— Stygiamque paludem,
Dii cujus jurare timent, et fallere numen. *Æn.* VI, 323.

Μάλιστα δὲ τῆς Στυγὸς τὸ ὄνομα ἐς τὴν ποίησιν ἐπεσηγάγετο Ὅμηρος·——— "Ἴστω νῦν τόδε "γαῖα——Καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ." Ταῦτα μὲν δὴ ἐποίησεν, ὡς ἂν ἰδὼν ἐς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς στάζον———. Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ τοῦ παρὰ τὴν Νώνακριν στάζον, ἐμπίπτει μὲν πρῶτον ἐς πέτραν ὑψηλήν· διεξελθὸν δὲ διὰ τῆς πέτρας, ἐς τὸν Κρᾶτιν ποταμὸν κάτεισι. Θάνατον δὲ τὸ ὕδωρ φέρει τοῦτο καὶ ἀνθρώπῳ καὶ ἄλλῳ ζώῳ παντί. *Pausanias, lib.* VIII. *cap.*18.

Ver. 187. Μή τί τοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.] "*Nequid tibi mali me denuò* "*molituram.*" *Eustathius* vocem ἄλλο alitèr explicat: Καὶ ὅρα (inquit) τὸ, ἄλλο, δηλοῦν τὴν ἑτερότητα τοῦ κακοῦ πρὸς τὸ ἀγαθόν. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ver. 189.———ὅτε με χρειὼ τόσον ἵκοι.] Vide suprà ad δ΄, 312.

Ver. 190.———οὐδέ μοι αὐτῇ Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι σιδήρεος.] Haud dissimiliter *Persius:*

——— Neque enim mihi cornea fibra
est. *Satyr.* I. *ver.* 47.

Vide infrà ad ψ΄, 103. 172.

Θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι σιδήρεος, ἀλλ' ἐλεήμων.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο δῖα θεάων
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο·
Ἷξον δὲ σπεῖος γλαφυρὸν θεὸς ἠδὲ καὶ ἀνήρ·
Καί ῥ' ὁ μὲν ἔνθα κάθιζεν ἐπὶ θρόνου, ἔνθεν ἀνέστη
Ἑρμείας· νύμφη δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἐδωδὴν,
Ἔσθειν καὶ πίνειν, οἷα βροτοὶ ἄνδρες ἔδουσιν.
Αὐτὴ δ' ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος θείοιο,
Τῇ δὲ παρ' ἀμβροσίην δμωαὶ καὶ νέκταρ ἔθηκαν.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
Τοῖς ἄρα μύθων ἦρχε Καλυψὼ δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὕτω δὴ οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Αὐτίκα νῦν ἐθέλεις ἰέναι; σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης.
Εἴγε μὲν εἰδείης σῇσι φρεσὶν, ὅσσα τοι αἶσα
Κήδε' ἀναπλῆσαι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
Ἐνθάδε αὖθι μένων σὺν ἐμοὶ τόδε δῶμα φυλάσσοις,

"Animus intra praecordia ferreus, sed misericors."
Sic utique locuta, praeivit nobilis dea
Celeriter; ille verò deinde post vestigia ibat deae:
Pervenerunt autem ad speluncam cavam dea atque vir,
Et ille quidem illic resedit in solio, undè surrexerat
Mercurius: Nympha verò apposuit omnem cibum
Ad-edendum et bibendum; qualia mortales viri edunt.
Ipsa verò è-regione sedit Ulyssis divini,
Ipsi autem ambrosiam ancillae et nectar apposuerunt.
Hi verò ad cibos paratos appositos manus extendebant.
Caeterùm postquam saturati sunt cibo et potu,
His deinde sermonis exordiebatur Calypso nobilis dea:
"Inclyte Laërtiade, versute Ulysses,
"Siccine verò domum charam in patriam terram
"Protinùs nunc vis proficisci? tu verò vale nihilominùs.
"Siquidem scires tuâ mente, quot tibi fatale-*est*
"Dolores implere, priusquam in patriam terram pervenias;
"Certè hîc manens unà mecum hanc domum custodires,

Ver. 195. ——— κάθιζεν.] *Al.* καθίζετ'.
Ibid. ——— θρόνου.] Vide suprà ad ά, 145.

Ver. 201. Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν.] Vide ad *Il.* ά, 469.

Ver. 204. Οὕτω δὴ οἶκόνδε.] "*Siccine re-*" "*verà domum &c.?*" Λαμβάνεται δὲ καὶ ἐν παθητικοῖς πολλάκις ὁ σύνδεσμος οὗτος· ὥσπερ ἐπὶ τῆς Καλυψοῦς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα· "Οὕτω" "δὴ οἶκόνδε ———." Εἰ γοῦν τὸν σύνδεσμον ἐξέλοις, συνεξαιρήσεις καὶ τὸ πάθος. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 57. Vide ad *Il.* ξ', 433, et 504. et ό, 201. Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, "Οὕτω νῦν οἶκόνδε" "*&c.*" Minùs rectè.

Ver. 205. ——— σὺ δὲ χαῖρε καὶ ἔμπης.] Τὸ "ἔμπης," ὃ καὶ "ἔμπα" λέγεται, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ "ὅμως" σημαίνει. *Schol.* MSS. apud *Barnesium.* Quæ si vera sit interpretatio, sententia erit; "*Quamvis discedere et me*" "*linquere paras, opto tibi nihilominus omnia*" "*benè cedant.*" Vide ad *Il.* ξ', 174.

Ver. 208. Ἐνθάδε αὖθι μένων σὺν ἐμοί.] *Al.* Ἐνθάδε κ' αὖθι μένων παρ' ἐμοί. Quæ fortè est verior lectio.

Ἀθάνατός τ' εἴης· ἱμειρόμενός περ ἰδέσθαι
Σὴν ἄλοχον, τῆς αἰὲν ἐέλδεαι ἤματα πάντα.
Οὐ μέν θην κείνης γε χερείων εὔχομαι εἶναι,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυήν· ἐπεὶ οὔπως οὐδὲ ἔοικεν
Θνητὰς ἀθανάτῃσι δέμας καὶ εἶδος ἐρίζειν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Πότνια θεά, μή μοι τόδε χώεο· οἶδα καὶ αὐτὸς
Πάντα μάλ', οὕνεκα σεῖο περίφρων Πηνελόπεια
Εἶδος ἀκιδνοτέρη, μέγεθός τ', εἰς ἄντα ἰδέσθαι·
(Ἡ μὲν γὰρ, βροτὸς ἐστὶ, σὺ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως.)
Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω καὶ ἐέλδομαι ἤματα πάντα
Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι.
Εἰ δ' αὖ τις ῥαίῃσι θεῶν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν·

" Immortalisque esses: quantumvis cupidus-sis videndi
" Tuam uxorem, cujus usque desiderio-teneris dies omnes.
" Nequaquam certè illâ inferior glorior esse,
" Nec corpore, nec oris-habitu; quandoquidem minimè decet
" Mortales cum immortalibus corpore et formâ contendere."
Hanc autem respondens allocutus est versutus Ulysses:
" Veneranda dea, nè mihi ob-hoc succenseas; scio enim ipse
" Omnia omnino, quòd te prudens Penelope
" Formâ deterior sit, staturâque, coram aspectu:
" (Illa enim mortalis est, tu verò immortalis et senii-expers.)
" Sed et sic volo, et desidero diebus omnibus,
" Domumque redire, et reditûs diem videre.
" Quod siquis me pessundet deorum in nigro ponto,
" Patiar, in pectore habens patientem-aerumnarum animum:

Ver. 209 et 218. Ἀθάνατος.] Similiterque *ver.* 213. 447. ἀθανάτῃσι, ἀθανάτοισι. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 212. —— ἐπεὶ οὔπως οὐδὲ ἔοικεν Θνητὰς ἀθανάτῃσι ——— ἐρίζειν.]

——————— ἐπεὶ οὔποτε φῦλον ὁμοῖον
Ἀθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων. *Iliad.* ί, 441.

Ver. 215. Πόντια θεὰ, μή μοι τόδε χώεο.] Καὶ ὅρα τὴν διὰ παντὸς τοῦ λόγου δεινότητα. Τὸ τραχύ τι γὰρ τοῦ λόγου ἐλίανε, ζητήσας ὡς ἐῤῥέθη συγγνώμην· καὶ τῷ καταρκτικῷ ἐπιθέτῳ ἐκολάκευσε, πότνιαν θεὰν προσειπὼν τὴν Καλυψώ· καὶ τῇ συντόμῳ συγκρίσει ἐταπείνωσε τὴν Πηνελόπην. *Eustath.* Cæterùm aut legendum Πότνα θεὰ, uti scriptum est infrà ύ, 61. atque uti in uno MS. hîc scriptum reperit *Barnesius*; aut pronuntiandum, Πότνια θᾶ, μή μοι, *&c.* Vide ad *Il.* ά, 18.

Ver. 217. —— ἀκιδνοτέρη.] Οἱ μὲν γλωσσογράφοι, ἀσθενεστέρα· οἱ δὲ, εὐτελεστέρα. *Schol.*

Ibid. ——— εἰς ἄντα ἰδέσθαι.] *Eustathius* in commentario legit, εἰς ὦπά τ' ἰδέσθαι.

Ver. 219. 220. Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω ——— Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι.] Οὐ γὰρ ἀνασχετὸν εἶναι οὔτε τῷ Ἀχιλλεῖ τὴν σχολὴν, οὔτε τῷ Νέστορι τὴν σιωπὴν, οὐδὲ τῷ Ὀδυσσεῖ τὴν ἀσφάλειαν· ἐξῆν γὰρ —— τῷ Ὀδυσσεῖ οἴκοι μένειν περὶ τὸ Νήριτον τὸ εὔφυλλον ἐν τῇ γῇ τῇ κουροτρόφῳ· ἢ τὸ τελευταῖον παρὰ Καλυψοῖ ἐν ἄντρῳ καταῤῥύτῳ καὶ κατασκίῳ, ὑπὸ Νυμφῶν θεραπευομένῳ, ἀγήρῳ ὄντι καὶ ἀθανάτῳ· ἀλλ' οὐχ εἵλετο ἀθάνατος εἶναι, ἀργὸς ὢν, καὶ μηδὲν χρώμενος τῇ ἀρετῇ. Ἀνάγκη δὲ τὸν ταύτην μεταχειριζόμενον ἀνθρωπίνοις συμπτώμασιν παραβαλλόμενον πολλάκις βοᾷν, " Τέτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο πότ' ἔτλης. (infra ύ, 18.) Τίς δ' ἂν μνήμη τοῦ Ὀδυσσέως, ἐὰν ἀφέλῃς αὐτοῦ τὰ δυσχερῆ. *Maximus Tyrius, Dissertat.* XXXV.

Ibid. ——— ἐέλδομαι.] *Al.* ἔλδομαι.

Ver. 222. Τλήσομαι, ἐν στήθεσσιν ἔχων ταλαπενθέα θυμόν· Ἤδη γὰρ μάλα πόλλ' ἔπαθον.]

Ἤδη γὰρ μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ πολλ' ἐμόγησα
Κύμασι καὶ πολέμῳ· μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.
Ὣς ἔφατ'· ἠέλιος δ' ἄρ' ἔδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν.
Ἐλθόντες δ' ἄρα τώγε μυχῷ σπείους γλαφυροῖο,
Τερπέσθην φιλότητι, παρ' ἀλλήλοισι μένοντε.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Αὐτίχ' ὁ μὲν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε ἕννυτ' Ὀδυσσεύς·
Αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο νύμφη,
Λεπτὸν, καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυϊ
Καλὴν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην·
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μήδετο πομπήν.
Δῶκε μέν οἱ πέλεκυν μέγαν, ἄρμενον ἐν παλάμῃσι,
Χάλκεον, ἀμφοτέρωθεν ἀκαχμένον· αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
Στειλειὸν περικαλλὲς, ἐλάϊνον, εὖ ἐναρηρός·
Δῶκε δ' ἔπειτα σκέπαρνον ἐΰξοον· ἦρχε δ' ὁδοῖο
Νήσου ἐπ' ἐσχατιῆς, ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
Κλήθρη τ', αἴγειρός τ', ἐλάτη τ' ἦν οὐρανομήκης,

"Jam enim valdè multa passus sum, et multa pertuli
"Fluctibus et bello: post illa et hoc quoque fiat."
Sic dixit: sol verò occidit, et tenebrae advenerunt.
Profecti autem hi in secessum speluncae cavae,
Oblectabantur amore, propè invicem manentes.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Continuò quidem chlaenamque tunicamque induit Ulysses:
Ipsa verò candidam stolam ingentem induit Nympha,
Tenuem et venustam, zonamque circumposuit lumbis
Pulchram, auream: capitique imposuit calyptram:
Et tum Ulyssi magnanimo apparabat dimissionem.
Dedit quidem ei securim magnam, habilem in manibus,
Ferream, utrinque acutam: caeterùm in ipsâ *erat*
Manubrium perpulchrum, oleaginum, benè aptatum:
Dedit verò deinde asciam politam; et dux-erat viae
Insulae ad extremam-oram, ubi arbores procerae crescebant:
Alnusque, populusque, abiesque erat in-coelum-pertingens,

— Fortem hoc animum tolerare jubebo;
Et quondam majora tuli ———.
Horat. Serm. lib. II. v. 20.

Γενναιότερον γὰρ ἐκ τοῦ παθεῖν τὸ φιλόσοφον, ὥσπερ ψυχρῷ σίδηρος ἔμπυρος, οὕτω τοῖς κινδύνοις στομούμενον. *Nazianz. Orat.* XXIII. § 27. Vide infrà ad ύ, 18.

Ibid. ——— στήθεσσιν ἔχων.] *Al.* στήθεσσι φέρων.

Ver. 224. Κύμασι, καὶ πολέμῳ.] Συντεμὼν ῥητορικῶς ἐν δυσὶ λέξεσι τὰ κατ' αὐτὸν μυρία πάθη. Τὸ γὰρ, "κύμασι καὶ πολέμῳ," τὸ μὲν, τὰ περὶ Τροίαν δηλοῖ· τὸ δὲ, τὰ κατὰ θάλασσαν. *Eustath.*

——— Ὀδυσσέα μυρία πόντῳ
Ἄλγεα μετρήσαντα πολυκμήτοισιν ἀέθλοις.
Oppian. Halieutic. lib. II. *ver.* 503.

Ver. 226. ——— σπείους.] *Al.* σπείεus.

Ver. 231. ——— ἰξυϊ.] Pronuntiabatur ἰξῦ

Ver. 236. ——— ἐναρηρός.] *Al.* ἐπαρηρός.

Ver. 238 et 241. ——— ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει, Κλήθρη τ', *&c.*] Τῶν δένδρων τὰ μὲν καρποφόρα καλὰ προσαγορεύει ———· τὰ δ' εἰς ξυλείαν εὔθετα, μακρά· τοῖς ἐπιθέτοις τὰς χρήσεις διαστέλλων. Ἔνθεν, "δένδρεα μακρὰ πεφύκει, Κλήθρη τ', αἴγειρός τ', ἐλάτη τ' ἦν οὐρανομήκης. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19. Vide infrà ad ή, 114.

Αὖα πάλαι, περίκηλα, τά οἱ πλώοιεν ἐλαφρῶς.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ δεῖξ', ὅθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
Ἡ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα Καλυψὼ, δῖα θεάων.
Αὐτὰρ ὁ τάμνετο δοῦρα· θοῶς δέ οἱ ἤνυτο ἔργον·
Εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα, πελέκκησεν δ' ἄρα χαλκῷ,
Ξέσσε δ' ἐπισταμένως, καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν
Τόφρα δ' ἔνεικε τέρετρα Καλυψὼ, δῖα θεάων·
Τέτρηνεν δ' ἄρα πάντα, καὶ ἥρμοσεν ἀλλήλοισι·
Γόμφοισιν δ' ἄρα τήν γε καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν.
Ὅσσον τίς τ' ἔδαφος νηὸς τορνώσεται ἀνὴρ
Φορτίδος εὐρείης, εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων,
Τόσσον ἐπ' εὐρεῖαν σχεδίην ποιήσατ' Ὀδυσσεύς.
Ἴκρια δὲ στήσας, ἀραρὼν θαμέσι σταμίνεσσι,

Aridae dudùm, valdè-siccae, quae ei navigarent leviter.
Caeterùm postquàm ostendisset, ubi arbores procerae crescerent,
Rediit quidem domum Calypso, nobilis dea.
At ille caedebat ligna; celeriter verò ei perficiebatur opus:
Viginti autem dejecit *arbores* omnes, dolavitque deinde ferro,
Laevigavitque scitè, et ad normam direxit.
Interea autem attulit terebras Calypso, nobilis dea:
Terebravit verò *is* omnia, et composuit inter se.
Clavis autem eam [*ratem*] et compagibus aptavit.
Quantumque quis fundum navis fabricaverit vir
Onerariae latae, benè peritus fabrilis-artis,
In tantum latam ratem confecit Ulysses.
Tabulata verò erigens, coaptans densis trabibus,

Ver. 244. Εἴκοσι δ' ἔκβαλε πάντα.] "*Arbores non minùs viginti dejecit.*" Vel, ut reddit *Barnesius*; "*Viginti arbores ipsas.*" Vide ad *Il.* ή. 161. σ', 373, et 470.

Ver. 245. ——— στάθμην.] Κανόνα, ὑπομεμιλτωμένον σχοινίον, ἢ τεκτονικὴν σπάρτον. *Schol*

Ver. 247 et 248. ——— ἄρα.] *Deinceps* ——. *Ut oportebat* ———.

Ver. 248. Γόμφοισιν.] Οἷς ἁρμόζεται τὰ ξύλα πρὸς ἄλληλα· ἢ πασσάλοις· ἢ πλατέσιν ἐπιούροις· ἢ σφήναις. *Schol.*

Ibid. —— καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρεν.] Ἁρμονίαι δὲ, ἄδηλον οἷαι τῇ σχεδίᾳ πεποίηνται. Εἰκὸς δὲ ἀπὸ φυτῶν τινων γενέσθαι, δι' ὧν ἦν ἀναπληροῦσθαι τὴν τῶν στυππείων χρῆσιν· ἐπεὶ καὶ τοιούτοις τὸ παλαιὸν αἱ νῆες ἡρμόττοντο. *Eustath.*

Ibid. —— ἄρηρεν.] Aut legendum hîc ἀρήρει, aut erit ἄρηρεν (quæ vox apud *Homerum* hoc tantùm in loco occurrit) ex *Aoristo* ἄρηρα vel ἄρηρον. Tempus enim *perfectum* locum hîc habere nullo modo potest. Vide ad *Il.* ά. 37. Quin et vocem hanc vel *Aoristi*, vel *Imperfecti*, vel *Temporis* ejus quod *Plusquam-perfectum* appellari solet, vim hîc habere liquet, tum ex præcedentibus ἔκβαλε, πελέκκησεν, ξέσσε, ἴθυνε, ἔνεικε, τέτρηνεν, (quæ ex τετραίνω deducta est) ἥρμοσεν· tum ex *Scholiastis* interpretatione, qui istud ἄρηρεν exponit, ἥρμοσε.

Ver. 249. —— ἔδαφος νηός.] Τὸ κατώτατον κῦτος τῆς νηός. *Schol.*

Ver. 250. Φορτίδος.] Λέγεται δὲ φορτὶς, ἡ πρὸς ἐμπορικὸν φόρτον ναυπηγηθεῖσα. *Eustath.*

Ver. 251. —— εὐρεῖαν.] Ita edidit *Barnesius.* Rectè, ut opinor. Vide suprà ad *ver.* 163. *Vulgg.* εὐρείην.

Ver. 252. Ἴκρια δὲ στήσας.] Ἐνταῦθα δὲ, ἴκρια δοκεῖ τὰ ἐγκοίλια λέγειν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 163.

Ibid. —— σταμίνεσσι.] Τοῖς ἐπιμήκεσι ξύλοις, ἃ παρατίθεται τοῖς ἰκρίοις ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν πρὸς τὸ ἱστάναι· ἢ τοῖς ὀρθοῖς ξύλοις, οἷς τὰ πηδάλια ἐμπήσσεται. *Schol.*

Ver. 253. —— ἐπηγκενίδεσσι.] Ταῖς διατεταμέναις σάνισι. *Schol.* Ἐπηγκενίδες δὲ, σανίδες ἐκ πρώρας εἰς πρύμναν τεταμέναι καὶ ἐπενηνεγμέναι. *Eustath.*

Ποίει· ἀτὰρ μακρῇσιν ἐπηγκενίδεσσι τελεύτα.
Ἐν δ' ἱστὸν ποίει, καὶ ἐπίκριον ἄρμενον αὐτῷ·
Πρὸς δ' ἄρα πηδάλιον ποιήσατο, ὄφρ' ἰθύνοι·
Φράξε δέ μιν ῥίπεσσι διαμπερὲς οἰσυΐνῃσι,
Κύματος εἶλαρ ἔμεν· πολλὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην.
Τόφρα δὲ φάρε' ἔνεικε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἱστία ποιήσασθαι· ὁ δ' εὖ τεχνήσατο καὶ τά.
Ἐν δ' ὑπέρας τε, κάλους τε, πόδας τ' ἐνέδησεν ἐν αὐτῇ.
Μοχλοῖσιν δ' ἄρα τήν γε κατείρυσεν εἰς ἅλα δῖαν.
Τέτρατον ἦμαρ ἔην, καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα.
Τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ' ἀπὸ νήσου δῖα Καλυψὼ,
Εἵματά τ' ἀμφιέσασα θυώδεα, καὶ λούσασα.
Ἐν δέ οἱ ἀσκὸν ἔθηκε θεὰ μέλανος οἴνοιο
Τὸν ἕτερον, ἕτερον δ' ὕδατος μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤϊα
Κωρύκῳ· ἐν δέ οἱ ὄψα τίθει μενοεικέα πολλά·

Faciebat; caeterùm longis asseribus perficiebat.
In *eâ* porrò malum fecit, et antennam congruentem ei:
Praeterea gubernaculum fecit, ut dirigeret:
Communivit quoque ipsam cratibus undique salignis,
Fluctuum propugnaculum ut-essent; multamque ingessit materiam.
Interea verò lintea attulit Calypso, nobilis dea,
Ad vela conficienda, ille autem benè confecit et ista.
Illigavit quoque funesque, rudentesque, pedesque in eâ.
Vectibus autem deinde eam deduxit in mare vastum.
Quartus dies erat, et ei perfecta erant omnia.
Quinto verò dimisit ab insulâ nobilissima Calypso,
Vestibusque indutum odoratis, et lavatum.
Imposuit autem ei utrem dea nigri vini
Alterum, alterum verò aquae magnum; et viatica
In perâ; imposuitque ei obsonia animo-grata multa:

Ver. 254. —— ἐπίκριον.] Τὴν κεραίαν, τὸ πλάγιον ξύλον τοῦ ἱστοῦ, ᾧ προσδέδεται τὰ ἄρμενα. *Schol.*

Ver. 256. —— ῥίπεσσι —— οἰσυΐνῃσι.] Τοῖς τῆς ἰτέας ῥάβδοις, ὅ ἐστι κλάδοις· ἢ ἀπὸ οἰσυΐνῶν, [*Barnesius* edidit οἰσυῶν,] ὅ ἐστιν ἱματῶδες φυτόν. *Schol.* Ῥῖπες δὲ, πλέγμα, φασὶ, καλάμου πλάτυ ὡς ψίαθος. *Eustath.*

Ver. 257. —— πολλὴν δ' ἐπεχεύατο ὕλην.] *Al.* πολλὴ δ' ἐπεχεύατο ὕλη. Minùs rectè.

Ver. 260. —— ὑπέρας.] Τοὺς ἐκ τοῦ ἄκρου τῆς ὀθόνης ἐξημμένους κάλους· ἢ τὰς τροχηλίας. *Schol.*

Ibid. —— κάλους.] Τὰ σχοινία, δι' ὧν ἀνάγεται καὶ κατάγεται ἡ κεραία. *Schol.*

Ibid. —— πόδας τ'.] Πόδες δὲ, τὰ κάτω δύο σχοινία, οἷς πρὸς πρώρας καὶ πρύμναν δεσμεῖται τὸ ἱστίον. —— Οἱ δὲ Παλαιοὶ φράζουσι καὶ οὕτω. Πόδες πλοίου, σχοῖνοι κάτωθεν συνέχοντες τὴν ὀθόνην· ἢ οἱ μεταγωγοὶ τοῦ κέρατος· ἢ, κατὰ ἄλλους, οἷς συνέχεται ἀπὸ πρώρας καὶ ἀπὸ πρύμνης ὁ ἱστός· ἢ τὰ ἑκατέρωθεν, φασὶ, προσδεδεμένα τοῖς ἀρμένοις σχοινία. *Eustath.*

Unà omnes fecere *pedem*—. *Æn.* V. 830.

Ver. 261. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad *ver.* 20. et ad *Il.* φ', 219.

Ver. 262. Τέτρατον ἦμαρ ἔην.] *Clemens Alexandrinus, Strom. lib.* V. et *Eusebius, Præparat. Evangel. lib.* XIII. *cap.* 13. citant, Ἕβδομον ἦμαρ ἔην. Verùm, ut notavit *Barnesius*, malè; nisi illi fortè, versu sequente, pro "Τῷ δ' ἄρα πέμπτῳ πέμπ'," legerint "Ὀγδοάτῳ δ' ἄρα πέμπ' &c."

Ver. 264. —— θυώδεα, καὶ λούσασα.] *Macrobius, Saturnal. lib.* II. *cap.* 15. sub fine, citat; θυώδεα, σιγαλόεντα. Vide et suprà ad *ver.* 60.

Ver. 266. —— ἤϊα.] Pronuntiabatur ᾖα, uti notavit *Barnesius.*

Οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε λιαρόν τε.
Γηθόσυνος δ' οὔρῳ πέτασ' ἱστία δῖος Ὀδυσσεύς·
Αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο τεχνηέντως,
Ἥμενος· οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,
Πληϊάδας τ' ἐσορῶντι, καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην,
Ἄρκτον θ', ἣν καὶ Ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται, καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει·

Ventum autem praemisit innocuumque placidumque.
Laetus verò vento-secundo extendit vela nobilis Ulysses:
Ipse verò gubernaculo dirigebat artificiosè,
Sedens: neque ei somnus palpebris incidebat,
Pleïadasque contemplanti, et serò occidentem Booten,
Ursamque, quam et Currum cognomento vocant,
Quae ibidem vertitur, atque Orionem observat:

Ver. 268. Οὖρον δὲ προέηκεν.] Vide infrà ad λ', 6.

Ver. 269. —— πέτασ'.] Similiterque *ver.* 369 et 370. διεσκέδασ'. Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 270. Αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο.]

—————— omnes [tat.
Explorat ventos, atque auribus aëra cap-
Sidera cuncta notat tacito labentia cœlo,
Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque Triones,
Armatumque auro circumspicit Oriona.
Æn. III, 513.

——— clavumque affixus et hærens
Nusquam amittebat, oculosque sub astra tenebat.
Æn. V, 852.

Quorum priore de loco, ita *Macrobius:* "Gubernator, qui explorat cœlum, crebrò "reflectere cervicem debet, captando de "diversis cœli regionibus securitatem se-"reni. Hoc mirè et velut coloribus Maro "pinxit. Nam quia Arcturus juxta sep-"tentrionem est, Taurus verò, in quo Hya-"des sunt, sed et Orion in regione austri "sunt; crebram cervicis reflectionem in "Palinuro sidera consulente descripsit. "*Arcturum*, inquit; ecce intuetur partem "septentrionis: deinde, *Pliadasque, Hya-*"*das;* ecce ad austrum flectitur: *geminos-*"*que Triones;* rursùs ad septentriones ver-"tit aspectum: *Armatumque auro circum-*"*spicit Oriona;* iterùm se ad austrum re-"flectit. Sed et verbo, *circumspicit*, varieta-"tem sæpè se vicissim convertentis ostendit. "Homerus gubernatorem suum semel in-"ducit intuentem Pleïadas, quæ in austra-"li regione sunt; semel Boöten et Arcton, "quæ sunt in septentrionali polo." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11. Ubi in transitu notandum, quod apud *Virgilium* jam legimus, "*Arcturum, pluviasque Hyadas;*" legisse *Macrobium*, "*Arcturum, Pliadasque, Hyadas, &c.*" *Æn.* III, 516.

Ver. 272. —— ὀψὲ δύοντα Βοώτην, Ἄρκτον θ', *&c.*]

Sive est Arctophylax, sive est piger ille Bootes,
Mergetur ———————.
Ovid. Fast. lib. III. *ver.* 405.

——— pigri sarraca Bootæ.
Juvenal. Satyr. V. *ver.* 23.

——— vetito se proluit Arctos
Æquore: præcipitat pigrum formido Booten.
Claudian. de Rapt. Proserp. II, 189.

Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἄστρων, ὅτι οὐκ ἀπείρως Ὅμηρος εἶχεν, φανερὸν ἐστὶν ἐξ ὧν πεποίηκε· "Πληϊάδας θ', Ὑάδας τε, τό "τε σθένος Ὠρίωνος," καὶ τὴν Ἄρκτον τὴν ἀεὶ στρεφομένην περὶ τὸν ἀειφανῆ πόλον τὸν βόρειον, καὶ διὰ τὸ μετέωρον μὴ ἁπτομένην τοῦ ὁρίζοντος, ὅτι ἐν ἴσῳ χρόνῳ ὅ τε μικρότατος κύκλος, ἐν ᾧ ἐστὶν Ἄρκτος, καὶ ὁ μέγιστος, ἐν ᾧ Ὠρίων, στρέφεται, ἐν τῇ τοῦ κόσμου περιφορᾷ· καὶ τὸν βραδέως δυόμενον Βοώτην, ὅτι πολυχρόνιον ποιεῖται τὴν κατάδυσιν, οὕτω πεπτωκὼς θέσει, ὥστε ὀρθὸν καταφέρεσθαι, καὶ συγκαταδύεσθαι τέσσαρσι ζωδίοις, τῶν πάντων εἰς ὅλην νύκτα μεριζομένων ἓξ ζωδίων. Εἰ δὲ μὴ πάντα τὰ περὶ τῶν ἄστρων θεωρούμενα διεξῆλθεν, ὡς Ἄρατος, ἢ ἄλλος τὶς, οὐ χρὴ θαυμάζειν· οὐ γὰρ τοῦτο προέκειτο αὐτῷ. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13. Vide et infrà ad *ver.* 275.

Ver. 273. ——— ἣν καὶ Ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν.]

Proxima sunt nobis plaustri præbentia formam,
Et quæ præcipuum sidera frigus habent.
Ovid de Ponto, lib. IV. *Eleg.* x. *ver.* 39.

Ibid. —— Ἄμαξαν.] Vide ad *Il.* ώ, 711 et 782.

Ver. 274. ——— καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει.] Vide ad *Il.* σ', 488.

Οἴη δ' ἄμμορος ἐστὶ λοετρῶν Ὠκεανοῖο.
Τὴν γὰρ δή μιν ἄνωγε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ποντοπορευέμεναι ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἔχοντα.
Ἑπτακαίδεκα μὲν πλέεν ἤματα ποντοπορεύων,
Ὀκτωκαιδεκάτῃ δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
Γαίης Φαιήκων, ὅθι τ' ἄγχιστον πέλεν αὐτῷ·
Εἴσατο δ', ὡς ὅτε ῥινὸν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιὼν κρείων Ἐνοσίχθων,
Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδεν· εἴσατο γάρ οἱ
Πόντον ἐπιπλείων· ὁ δ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον·

Sola verò expers est lotionum Oceani.
Hanc enim eum jussit Calypso, nobilis dea,
Ponto-navigare ad sinistram manum habentem.
Septendecim quidem navigabat dies iter-faciens mari,
Decimâ-octavâ verò apparuerunt montes umbrosi
Terrae Phaeacum, quà proximum erat illi :
Apparebat autem, veluti scutum in obscuro ponto.
Hunc verò ex Aethiopibus reversus potens Neptunus,
Procul ex Solymorum montibus conspexit; visus enim est ei
Super pontum navigans; ille verò iratus est ex-corde magìs :

Ver. 275. Οἴη δ' ἄμμορος ἐστὶ λοετρῶν Ὠκεανοῖο.]

Arctos, Oceani metuentes æquore tingi.
Virg. Georg. I, 246.

Pleïadasque, Hyadasque, immunemque æquoris Arcton.
Ovid. Metamorph. lib. XIII, 293.

Vide suprà ad *ver.* 272. et ad *Il.* σ', 489.

Ver. 276. —— ἄνωγε.] Postulat Temporum ratio ut vox ἄνωγε sit vel ab *Imperfecto*, vel ab *Aoristo*, ἄνωγεν, non à *Perfecto*, ἄνωγα. Vide ad *Il.* ά, 37. et θ', 322.

Ver. 281. Εἴσατο δ', ὡς ὅτε ῥινὸν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.] Ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν, ῥινὸν εἶπον, ὅ ἐστὶ βύρσαν· —— ἵνα λέγῃ, ὅτι ἔδοξε βλέπειν ὡς ῥινὸν Ὀδυσσεὺς, ἤγουν ἀσπίδα, ἢ βύρσαν, ἁπλῶς περὶ μέσην τὴν θάλασσαν ἐφηπλωμένην. Ἕτεροι δὲ, γράφουσιν ἐρινὸν, ὅ ἐστὶ καρπὸν ἀγρίας συκῆς· τοῦτο δὲ ἐγγὺς ἐστὶ γελοίου ——. Ἀρίσταρχος δὲ ἐρινὸν γράφει αὐτὴν τὴν συκῆν· ἵνα φαίνηται τηλόθεν ἡ νῆσος, ὡσεὶ καὶ τοιαύτη τὶς συκῆ. Φασὶ δὲ οἱ Παλαιοὶ —— καὶ ὅτι ῥινὸν Ἰλλυριοὶ λέγουσι τὴν ἀχλύν· ἐφάνη γοῦν τῷ Ὀδυσσεῖ ὡς ἀχλὺς ἡ γῆ. *Eustath.* Vera, ut opinor, prima interpretatio, quia sæpè apud Poetam usurpatur vox ῥινὸς aut ῥινὸν, semperque istâ significatione : at vox ἐρινὸν nusquam occurrit.

Ver. 282. Τὸν δ' ἐξ Αἰθιόπων ἀνιών.]

Ecce autem Inachiis sese referebat ab Argis
Sæva Jovis conjux, aurasque invecta tenebat :
Et lætum Æneam, classemque ex æthere longè
Dardaniam Siculo prospexit ab usque Pachyno. *Æn.* VII, 286.

Ibid. —— κρείων Ἐνοσίχθων.] Τοῦ δ' ἀνειλεῖσθαι τὸ πνεῦμα ἐντὸς τῆς γῆς, τὴν θάλασσαν αἰτίαν εἶναι νομίζουσιν, ἐμφράσσουσαν ἐνίοτε τὰς εἰς τὸ ἔξω διόδους· ἔστι δὲ, ὅτε ὑποχωροῦσαν αὐτὴν, κατερείπειν τῆς γῆς τινὰ μέρη. Καὶ τοῦτο οὖν Ὅμηρος εἰδὼς, τὴν αἰτίαν τῶν σεισμῶν τῷ Ποσειδῶνι ἀνατίθησι, "Γαιήοχον" τε αὐτὸν, καὶ "Ἐνοσίχθονα," προσαγορεύων. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13.

Ver. 283. Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων.] Σόλυμα ὄρη τῆς Πισιδίας. *Schol.* "Sunt hi "populi inter Lyciam, et Pamphyliam. "Aliis Pisidæ dicti posteà feruntur." *Benedict. Annotat. in Pindar. Olymp. Ode* XIII. *ver.* 129. Vide *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 39. 59. 60. *al.* 21. 34. item *Herodotum, lib.* I. *cap.* 173.

Ibid. —— ἴδεν.] *Al.* εἶδεν. Quod versum perimit.

Ver. 284. —— ἐπιπλείων.] *Al.* ἐπιπλώων.

Ibid. —— ὁ δ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον· Κινήσας δὲ κάρη.]

—— stetit acri fixa dolore ;
Tum quassans caput, hæc effudit pectore dicta. *Æn.* VII, 291.

Κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μετεβούλευσαν θεοὶ ἄλλως
Ἀμφ' Ὀδυσῆϊ, ἐμεῖο μετ' Αἰθιόπεσσιν ἐόντος·
Καὶ δὴ Φαιήκων γαίης σχεδὸν, ἔνθα οἱ αἶσα
Ἐκφυγέειν μέγα πεῖρας ὀϊζύος, ἥ μιν ἱκάνει·
Ἀλλ' ἔτι μέν μιν φημὶ ἅδην ἐλάαν κακότητος.
Ὣς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον,
Χερσὶ τρίαιναν ἑλών· πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας
Παντοίων ἀνέμων· σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
Σὺν δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἔπεσε, Ζέφυρός τε δυσαὴς,

Quassansque caput ad suum dixit animum:
"Papae, profectò jam statuerunt dii alitèr
"De Ulysse, me apud Aethiopas absente:
"Et jam Phaeacum terrae propè-*est*, ubi ei fatale
"Effugere magnam metam aerumnarum, quae ipsum occupant:
"Sed adhuc quidem ipsum puto abundè miseriarum subiturum."
Sic fatus collegit nubes, et turbavit pontum,
Manibus tridente sumpto; omnesque concitavit procellas
Omnigenorum ventorum; nubibusque operuit
Terram simul et pontum; ingruit autem à coelo nox.
Unà verò Eurusque Notusque ruit, Zephyrusque vehemens,

Ver. 285.——— προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν.]

Sic adeò insistit, secumque ita corde volutat. *Æn.* IV, 533.

Ver. 286. Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μετεβούλευσαν θεοὶ ἄλλως Ἀμφ' Ὀδυσῆϊ.]

Hæc secum: Mene incepto desistere victam,
Nec posse Italiâ Teucrorum avertere regem?
Quippe vetor fatis———. *Æn.* I, 41.

Ver. 288.——— γαίης σχεδόν.] *Barnesius* de suo edidit, γαίῃ σχεδόν. Nullâ idoneâ ratione.

Ver. 289. ——— πεῖρας.] *Al.* πεῖραρ.

Ver. 290. ——— φημὶ ἅδην.] *Al.* φήμ' ἄδδην.

Ibid.——— ἅδην ἐλάαν κακότητος.] Κόρον σχεῖν τῆς κακίας. *Schol.*

Οὐ λήξω, πρὶν Τρῶας ἅδην ἐλάσαι πολέμοιο. *Iliad.* τ', 423.

Ver. 291. Ὣς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας.]

Hæc ubi dicta, cavum conversâ cuspide montem
Impulit in latus; ac venti velut agmine facto,
Quà data porta, ruunt; et terras turbine perflant.
Incubuere mari———. *Æn.* I, 85.

Porrò optimè de hoc loco observavit *Dionysius Halicarnassensis*, Poetam res verbis, grandes *grandibus*, tenues *tenuibus* pulcherrimè depingere. Χαρακτῆρές εἰσι τῶν λόγων, τὰ καλούμενα Πλάσματα, ὧν τὸ μὲν, ἁδρὸν, τὸ δ', ἰσχνὸν———. Τὸ μὲν ἁδρὸν οὖν πλάσμα ἐκεῖνο ἐστὶ, τὸ καὶ τῇ τῶν λέξεων καὶ τῇ τῶν νοημάτων κατασκευῇ μεγάλας ἔχον ἐμφάσεις· οἷον ἐστὶν, "Ὣς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, &c." Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 9. Vide ad *Il.* ζ', 466. Cæterùm in hâc tempestatis descriptione *Virgilium Homero* longè superiorem contendit *Scaliger*, *Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ver. 293.——— σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον.

Σὺν δ' ἔχεεν νεφέλας τε καὶ οὔρεα· πᾶσα δ' ὕπερθε
Νὺξ ἐχύθη περὶ γαῖαν· ἐπέκλυσεν δὲ θάλασσα. *Quintus Calaber*, παραλειπομένων Ὁμηρικῶν, *lib.* XIV. *v.* 460.

Eripiunt subitò nubes cœlumque diemque
Teucrorum ex oculis; ponto nox incubat atra. *Æn.* I, 92.

Involvere diem nimbi, et nox humida cœlum
Abstulit———. *Æn.* III, 198.

Olli cœruleus supra caput astitit imber,
Noctem hyememque ferens, et inhorruit unda tenebris. *Æn.* V, 11.

Ver. 295. Σὺν δ' Εὖρός τε Νότος τ' ἔπεσε.]

Unà Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis

Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ·
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὢ μοι ἐγὼ δειλὸς, τί νύ μοι μήκιστα γένηται;
Δείδω, μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν,
Ἥ μ' ἔφατ' ἐν πόντῳ, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι,
Ἄλγε' ἀναπλήσειν· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Οἵοισιν νεφέεσσι περιστέφει οὐρανὸν εὐρὺν
Ζεὺς, ἐτάραξε δὲ πόντον· ἐπισπέρχουσι δ' ἄελλαι
Παντοίων ἀνέμων· νῦν μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.
Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' ὄλοντο

Et Boreas serenus, ingentem fluctum provolvens.
Et tunc Ulysses soluta sunt genua et charum cor:
Ingemiscensque dixit ad suum magnum animum:
" Heu me miserum, quid me tandem fiet?
" Vereor, ne jam omnia dea vera dixerit;
" Quae me dicebat in mari, priusquam in patriam terram pervenissem,
" Dolores impleturum esse: ea sanè nunc omnia perficiuntur.
" Qualibus nubibus obtegit coelum latum
" Jupiter, turbavitque mare; ingruunt verò procellae
" Omnigenorum ventorum: nunc mihi certum grave exitium.
" Ter beati Danai et quater, qui tunc perierunt.

Africus: et vastos volvunt ad littora fluctus. *Æn.* I, 89.

Ibid.——ἔπεσε.] *Al.* ἔπεσον.

Ibid.——δυσαής.] Δύσπνους· ἢ ἀπὸ δυσμῶν πνέων. *Schol.*

Ver. 296.——Βορέης αἰθρηγενέτης, μέγα κῦμα κυλίνδων.]

Continuò venti volvunt mare; magnaque surgunt
Æquora——. *Æn.* III, 196.

Ἰστέον δὲ, ὅτι τε πᾶσι δῆλον, οἰκεῖον εἶναι ἀνέμῳ Βοῤῥᾷ τὸ κυλίειν κῦμα, καθὰ Νότῳ τὸ ὠθεῖν. *Eustath.* Βορέας μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς Ἄρκτου πνέων μετέωρος, " μέγα κῦμα κυ" λίνδει." Τὴν γὰρ ἀπὸ τοῦ μεταρσίου φορὰν ἐπὶ τὸ ταπεινότερον, ἐκ μιᾶς λέξεως κατεκύλισεν ὁ στίχος. Τοὔμπαλιν δὲ ἐπὶ τοῦ Νότου πνέοντος ἀπὸ τῶν κάτω τόπων ἱστόρησεν, " Ἔνθα Νότος μέγα κῦμα ποτὶ σκαιὸν ῥίον " ὠθεῖ." τὴν ἀπὸ τοῦ ταπεινοτέρου κίνησιν εἰς τὸ μετέωρον ἀνακυλίει. *Heraclid. Pontic.* Similiter et *Dionysius Halicarnassensis:* Ἠπίστατο δὲ (inquit) κἀκεῖνος, [Ὅμηρος,] ὅτι Βόρειος πόλος ὑπὲρ γῆν ἐστὶ μετέωρος, ὡς καθ' ἡμᾶς τοὺς ἐν τῷ κλίματι τούτῳ κατοικοῦντας· ὁ δὲ Νότιος, ἐκ τοῦ ἐναντίου βαθύς· ὅθεν ἐπὶ μὲν τοῦ Βορείου φησὶ, " Καὶ Βορέης αἰθρηγενέτης, " μέγα κῦμα κυλίνδων·" τὴν ἄνωθεν ἐμπίπτουσαν φορὰν τοῦ ἀνέμου ἐμφαίνει. Τῷ δὲ " ὠθεῖ" [suprà γ', 295.] τὴν ἀπὸ τοῦ κοιλοτέρου πρὸς τὸ ἄναντες βίαν. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13. Vide suprà ad γ', 295.

Ibid.——αἰθρηγενέτης.] Αἰθρίαν καὶ εὐδίαν ποιῶν· ἢ αἶθρον ποιῶν, ὅ ἐστὶ πάγον. *Schol.* Αἰθρηγενέτην τὸν Βορεὰν ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ, ἤγουν αἶθρον ποιοῦντα κατὰ τοὺς Παλαιούς· τουτέστι, ψύχος, παγετόν· ὃς καὶ νύκτα ἐπάγει πηγυλίδα, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που [infrà ξ', 475. 476.] ἐρεῖ ὁ Ποιητής. *Eustath.* ad *ver.* 268. hujus libri.

Ver. 297. Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα.]

Extemplò Æneæ solvuntur frigore membra. *Æn.* I, 96.

Ibid. et *ver.* 406.——λύτο.] Vide ad *Il.* φ', 114 et ώ, 1.

Ver. 299.——τί νύ μοι μήκιστα γένηται;] Τίνα μοι τούτων δύναται γενέσθαι μείζονα κακά; Τινὲς δὲ διὰ τοῦ χ γράφουσιν, ἵν' ᾖ μήχιστα, ἀντὶ τοῦ, τίς μοι γένηται μηχανή; Οἱ δὲ, τί νύ; πῶς; ὡς κἀκεῖ, [*Iliad.* χ', 431.] " Τί " νυ βείομαι;" πῶς μοι τούτων δύναται μείζω γενέσθαι κακά; *Schol.* Ubi *Scholiastes* videtur legisse, " τίνα μοι μήκιστα γένηται;" Servatâ autem vulgatâ lectione, satìs perspicua videtur sententia.

Ver. 302.——ἀναπλήσειν.] *Al.* ἀνατλήσειν.

Ver. 305.——νῦν μοι σῶς αἰπὺς ὄλεθρος.] Vide suprà ad ά, 11.

Ver. 306. Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις.]

——O terque quaterque beati,
Queis ante ora patrum, Trojæ sub mœnibus altis,
Contigit oppetere——. *Æn.* I, 98

Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, χάριν Ἀτρείδῃσι φέροντες.
Ὡς δὴ ἔγωγ᾽ ὄφελον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν
Ἤματι τῷ, ὅτε μοι πλεῖστοι χαλκήρεα δοῦρα
Τρῶες ἐπέῤῥιψαν περὶ Πηλείωνι θανόντι.
Τῷ κ᾽ ἔλαχον κτερέων, καί μευ κλέος ἦγον Ἀχαιοί·
Νῦν δέ με λευγαλέῳ θανάτῳ εἵμαρτο ἁλῶναι.
Ὣς ἄρα μιν εἰπόντ᾽ ἔλασεν μέγα κῦμα κατ᾽ ἄκρης,
Δεινὸν ἐπεσσύμενον, περὶ δὲ σχεδίην ἐλέλιξεν.
Τῆλε δ᾽ ἀπὸ σχεδίης αὐτὸς πέσε· πηδάλιον δὲ
Ἐκ χειρῶν προέηκε· μέσον δέ οἱ ἱστὸν ἔαξε
Δεινὴ μισγομένων ἀνέμων ἐλθοῦσα θύελλα.
Τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ·
Τὸν δ᾽ ἄρ᾽ ὑπόβρυχα θῆκε πολὺν χρόνον· οὐδὲ δυνάσθη

" Trojâ in latâ, Atridis gratificantes.
" Utinam ego mortuus fuissem, et fatum obiissem,
" Die illo, quando mihi plurimi aeratas hastas
" Trojani injecerunt circa Achillem mortuum.
" Tum sortitus-essem parentalia, et meam gloriam celebrâssent Achivi:
" Nunc verò me tristi morte destinatum est perire."
Sic utique ipsum locutum pepulit ingens fluctus à vertice,
Horrendùm irruens, circumque egit ratem.
Longè verò à rate ipse excidit; clavum autem
E manibus dimisit, medium verò malum ei fregit
Horrenda commixtorum ventorum irruens procella.
Longè autem velum et antenna inciderunt ponto:
Ipsum verò sub-aquâ detinuit longo tempore; neque potuit *is*

Similiter apud *Senecam*:

O ter quaterque prospero fato dati,
Quos hausit, *&c.* *Hippolyt*, *ver.* 691.

Item Oraculum apud *Pausaniam*:

Τρισμάκαρες κεῖνοι καὶ τετράκις ἄνδρες ἔσονται.
Achaïca, *lib.* VII. *cap.* 5.

Πάντων δὲ ἄριστος Κορίνθιος παῖς αἰχμάλωτος, ὅτι ἡ πόλις ἀπώλετο, καὶ Μόμμιος ἐκ τῶν ἐλευθέρων τοὺς ἐπισταμένους γράμματα παῖδας εὐθυσκοπῶν ἐκέλευσε γράψαι στίχον, ἔγραψε, "Τρὶς μάκαρες Δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ᾽ "ὄλοντο." Καὶ γὰρ παθεῖν τὶ τὸν Μόμμιον, φασὶ, καὶ δακρύσαι, καὶ πάντας ἀφεῖναι ἐλευθέρους τοὺς τῷ παιδὶ προσήκοντας. *Plutarch. Symposiac. Lib.* IX. *Probl.* 1.

Ibid. Τρὶς μάκαρες.] Τῆς ὑπερβολῆς τῆς τοιαύτης συνήθους πᾶσιν οὔσης, τρισμακαρίους καὶ τρισαθλίους λεγόντων. Καὶ ὁ Ποιητής· "Τρισ"μάκαρες Δαναοὶ ——." Καὶ (*Iliad.* Θ΄, 488.) "Ἀσπασίη, τρίλλιστος ————." *Strabo*, *Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *al.* 44.

Ver. 308. Ὡς δὴ ἔγωγ᾽ ὄφελον θανέειν.] *Al.* Καὶ δὴ ἔγωγ᾽.

———— mene Iliacis occumbere campis
Non potuisse? ———— *Æn.* I, 101.

Ver. 309. Ἤματι τῷ, ὅτε μοι.]

Temporis illius; quo Graiûm murus Achilles
Procubuit ————.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 281.

Vide suprà ad γ΄, 109.

Ver. 313 —— κατ᾽ ἄκρης.] Κατὰ κεφαλῆς· ἢ ἀντὶ τοῦ ὅλον· καὶ γὰρ, κατ᾽ ἄκρας πόλιν ἑλεῖν, φαμέν. *Schol.* Vide ad *Il.* π΄, 548.

Ver. 314. 315. 324. 338. 343. ——— σχεδίην —— σχεδίης —— σχεδίην.] Vide suprà ad *ver.* 33.

Ver. 317. Δεινὴ μισγομένων, *&c.*] Vide ad *Il.* δ΄, 452, et 455.

Ver. 318. Τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ.]

Arma virûm, tabulæque, et Troïa gaza per undas. *Æn.* I, 123.

Ibid. —— ἐπίκριον.] Vide suprà ad *ver.* 254.

Αἶψα μάλ' ἀνσχεθέειν, μεγάλου ὑπὸ κύματος ὁρμῆς·
Εἵματα γάρ ῥ' ἐβάρυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ.
Ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην
Πικρὴν, ἥ οἱ πολλὴ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν.
Ἀλλ' οὐδ' ὧς σχεδίης ἐπελήθετο, τειρόμενός περ,
Ἀλλὰ μεθορμηθεὶς ἐν κύμασιν, ἐλλάβετ' αὐτῆς·
Ἐν μέσσῃ δὲ κάθιζε, τέλος θανάτου ἀλεείνων.
Τὴν δ' ἐφόρει μέγα κῦμα κατὰ ῥόον ἔνθα καὶ ἔνθα.
Ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης φορέῃσιν ἀκάνθας
Ἀμπεδίον, πυκιναὶ δὲ πρὸς ἀλλήλῃσιν ἔχονται·
Ὣς τὴν ἀμπέλαγος ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα.
Ἄλλοτε μέν τε Νότος Βορέῃ προβάλεσκε φέρεσθαι,
Ἄλλοτε δ' αὖτ' Εὖρος Ζεφύρῳ εἴξασκε διώκειν.
Τὸν δὲ ἴδεν Κάδμου θυγάτηρ, καλλίσφυρος Ἰνὼ,
Λευκοθέη, ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα,

Citò admodùm emergere, magni sub fluctûs impetu:
Vestes enim gravabant, quas illi praebuerat nobilissima Calypso.
Serò verò tandem emersit, et ex ore vomuit salsuginem
Amaram, quae ei multa à capite defluebat.
Sed neque sic ratis oblitus est, tametsi afflictus,
Sed impetu-facto in fluctibus, apprehendit eam:
In medio autem sedebat, finem mortis evitans.
Hanc autem ferebat ingens fluctus per undarum-impetum huc atque illuc.
Ut verò cùm autumnalis Boreas fert spinas
Per campum, densae autem invicem cohaerent:
Sic illam per mare venti ferebant huc atque illuc.
Interdum quidem Notus Boreae objectavit ferendum:
Interdum verò rursùs Eurus Zephyro cessit, ut persequeretur.
Hunc autem vidit Cadmi filia, pulchra-talos Ino,
Leucothea, quae antè quidem erat mortalis vocalis;

Ver. 321. 322. ——— ῥ'.] *Ut fit* ———.

Ver. 322. Ὀψὲ δὲ δή ῥ' ἀνέδυ, στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην.]

At gravis ut fundo vix tandem redditus imo est [Menœtes:
Jam senior, madidâque fluens in veste
Summa petit scopuli, siccâque in rupe resedit.
Illum et labentem Teucri et risere natantem;
Et salsos rident revomentem pectore fluctus. *Æn.* V, 178.

Ver. 323. ——— πολλή.] *Al.* πολλόν.

Ibid. ——— κελάρυζεν.] Τὸ δὲ κελαρύζειν, ὠνοματοπεποίηται, ἦχον δηλοῦν ὑγροῦ ἠρέμα ῥοιζοῦντος ἐν τῷ καταῤῥέειν. *Eustath.* Vide infrà ad ί, 394. Cæterùm Vulgati hoc in loco habent κελάρυσεν· *Barnesius* autem ex *Editt. Vett.* edidit κελάρυζεν· atque ita legit *Eustathius.*

Ver. 328. ——— ὀπωρινός.] Vide ad *Il.* έ, 5.

Ver. 329. 330. Ἀμπεδίον ——— ἀμπέλαγός.] Ita *Barnesius.* *Vulgg.* Ἂν πεδίον ——— ἂν πέλαγος. Vide ad *Il.* π', 106.

Ver. 333. Τὸν δὲ ἴδεν.] *Al.* Τὸν δ' εἶδεν.

Ver. 334. ——— ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα.] Ἤτοι διαβόητος διὰ τὰ συμβάντα· ἢ ἐπεὶ οἱ ἄνθρωποι φωνήεντες πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. Αὐδήεσσα, (*Barnesius* edidit Πρὶν οὐδήεσσα· legendum fortè Ἣ οὐδήεσσα,) ἡ ἐπίγειός ποτε. *Schol.* Αὐδήεσσα δὲ, ἢ ἡ διαβόητος κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, ὅ ἐστὶ ἀοίδιμος, διὰ τὰ ἐπ' αὐτῇ συμβάντα· ἢ ἡ ἔνδοξος, εὐγενὴς γάρ· ἢ, κατὰ Ἀριστοφάνην, ἡ χρωμένη ἀνθρωπίνῃ φωνῇ· οὕτω γὰρ αὐδήεντες οἱ ἄνθρωποι πρὸς διαστολὴν τῶν λοιπῶν ζώων. Γράφεται δὲ καὶ οὐδήεσσα, τουτέστιν ἐπίγειος· νύμφη γὰρ ἦν, καὶ οὐκ ἐκ τῶν οὐρανιώνων. *Eustath.* Atque hanc posteriorem lectionem probare videtur *Barnesius:* "Quum," inquit, "neque

Νῦν δ' ἁλὸς ἐν πελάγεσσι θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς·
Ἥ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν ἀλώμενον, ἄλγε' ἔχοντα·
Αἰθυίῃ δ' εἰκυῖα ποτῇ ἀνεδύσατο λίμνης·
Ἷζε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου, εἶπέ τε μῦθον·
Κάμμορε, τίπτε τοι ὧδε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Ὠδύσατ' ἐκπάγλως, ὅτι τοι κακὰ πολλὰ φυτεύει;
Οὐ μὲν δή σε καταφθίσει, μάλα περ μενεαίνων.
Ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξαι, (δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν,)
Εἵματα ταῦτ' ἀποδὺς, σχεδίην ἀνέμοισι φέρεσθαι
Κάλλιπ'· ἀτὰρ χείρεσσι νέων, ἐπιμαίεο νόστου
Γαίης Φαιήκων, ὅθι τοι μοῖρ' ἐστὶν ἀλύξαι.
Τῇ δὲ τόδε κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσαι

Nunc verò maris in fluctibus deorum sortita-erat honorem ;
Haec Ulyssem miserata est vagantem, dolores habentem :
Mergo verò assimilata volatu emersit è gurgite ;
Seditque in rate multis-vinculis-aptâ, et locuta est :
" Infelix, quid tibi sic Neptunus terrae-quassator
" Iratus est vehementer, quod tibi mala multa struat ?
" Nequaquam quidem te perdet, licèt valdè cupiens.
" Sed omninò sic fac, (videris autem mihi non desipere,)
" Vestibus istis exutis, ratem ventis ferendam
" Relinque ; at manibus natans quaere reditum
" Ad-terram Phaeacum, ubi tibi fatale est effugere.
" Accipe autem hanc vittam, et sub pectore extendas

" θεὸς οὖσα, αὐδῆς ἐστερίσκετο, ut mox vide- " bimus, suspicor hoc certè loco legendum, " οὐδήεσσα, quam vocem *Br. Schol.* per τὸ " ἐπίγειος exponunt. Hæc sanè *Lectio* sem- " per inter *Var. Lect.* numeratur, quoties " in *Textu* αὐδήεσσα legitur; et ubi de Deâ " inferiori dicitur, ut de *Circe*, *Calypsone*, " et hâc *Leucotheâ*, videtur ideò dici : quòd " hæ Deæ non utique *Cælestes* essent, verùm " *Terrestres*, aut certè *sublunares* ; quare οὐ- " δήεσσα non est hîc prorsùs nihili haben- ' da. Vox enim αὐδήεσσα æquè ad Cœ- " lestes Deas refertur ; quod semel hîc mo- " neo : est αὐδήεις, qui *humanâ voce præditus*, " *articulatè loquitur*, ut ζ', *ver.* 125. Item " *Canorus*, ut *Hesiod.* Μουσάων, αἵ τ' ἄνδρα " πολυφραδέοντα τιθεῖσι, Θέσπιον, αὐδήεντα." Ita ille. Observandum tamen, si hoc in loco legas οὐδήεσσα, nequaquàm istâ ratione *Leucotheam* à Diis *Cælestibus* distingui ; uti voluisse videntur *Eustathius* et *Barnesius* ; non enim eam θεὰν αὐδήεσσαν sive οὐδήεσσαν hîc appellat Poeta, sed olim βρότον αὐδήεσσαν sive οὐδήεσσαν fuisse dicit. Quin et pro vulgatâ lectione facit versus ab ipso *Barnesio* citatus, *Odyss.* ζ', 125.

Ἢ νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν αὐδηέντων.

Item *Iliad.* τ', 407.

Αὐδήεντα δ' ἔθηκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη.

At vox οὐδήεις nusquam apud *Homerum* occurrit. Vide infrà ad κ', 136. et μ', 449.

Ver. 335.———— θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς. *Barnesius* edidit θεῶν ἐξ ἔμμορε τιμῆς. Quod et præfert *Henricus Stephanus.* Sed præstat, ut opinor, vulgata lectio.

Ver. 336. Ἥ ῥ' Ὀδυσῆ' ἐλέησεν.]

Sollertique viro, laceræ quem fracta tenentem
Membra ratis, Semeles est miserata soror. *Ovid. Ibis, ver.* 277

Ver. 337 et 353. Αἰθυίῃ δ' εἰκυῖα.] Αἴθυια δὲ, εἶδος ὀρνίου θαλασσίου. *Schol.*

Ibid.——ποτῇ.] *Al.* ποτήν.

Ver. 338. Ἷζε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου, εἶπέ τε μῦθον.] *Al.* Ἷζε δ' ἐπὶ σχεδίης, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν.

Ver. 341.——— καταφθίσει.] Vide ad *Il.* β', 43 et 833.

Ver. 342.——ἔρξαι] *Al.* ἔρξον.

Ibid.——— οὐκ ἀπινύσσειν.] Οὐκ εἶναι ἀσύνετος. *Schol.*

Ver. 346. Τῇ δὲ τόδε κρήδεμνον.] Vide ad *Il.* ξ', 219.

Ibid ——στέρνοιο.] *Al.* στέρνοισι.

Ἄμβροτον· οὐδέν τοι παθέειν δέος, οὐδ' ἀπολέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπὴν χείρεσσιν ἐφάψεαι ἠπείροιο,
Ἂψ ἀποδυσάμενος βαλέειν εἰς οἴνοπα πόντον,
Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου, αὐτὸς δ' ἀπὸ νόσφι τραπέσθαι.
  Ὣς ἄρα φωνήσασα θεὰ κρήδεμνον ἔδωκεν·
Αὐτὴ δ' ἂψ ἐς πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα,
Αἰθυίῃ εἰκυῖα· μέλαν δέ ἑ κῦμα κάλυψεν.
Αὐτὰρ ὁ μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
  Ὤ μοι ἐγὼ, μήτις μοι ὑφαίνῃσιν δόλον ἄλλον
Ἀθανάτων, ὅτε με σχεδίης ἀποβῆναι ἀνώγει.
Ἀλλὰ μάλ' οὔπω πείσομ'· ἐπεὶ ἑκὰς ὀφθαλμοῖσι
Γαῖαν ἐγὼν ἰδόμην, ὅθι μοι φάτο φύξιμον εἶναι.
Ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρξω, δοκέει δέ μοι εἶναι ἄριστον·
Ὄφρ' ἂν μέν κεν δούρατ' ἐν ἁρμονίῃσιν ἀρήρῃ,
Τόφρ' αὐτοῦ μενέω καὶ τλήσομαι ἄλγεα πάσχων·
Αὐτὰρ ἐπὴν δή μοι σχεδίην διὰ κῦμα τινάξῃ,
Νήξομ'· ἐπεὶ οὐ μέν τι πάρα προνοῆσαι ἄμεινον.

" Immortalem : haud tibi timendum nequid patiaris, aut pereas.
" At postquam manibus contigeris littus,
" Rursùs exuens projice in nigrum pontum,
" Longè à continente, ipse autem seorsùm te-avertas."
Sic utique locuta dea vittam dedit :
Ipsa verò rursùs pontum ingressa est fluctuantem,
Mergo assimilata : niger verò ipsam fluctus obtexit.
Caeterùm deliberavit patiens nobilis Ulysses,
Ingemiscensque dixit ad suum magnum animum :
" Heu mihi, nè quis mihi struat dolum alium
" Immortalium, quando me à rate discedere jubet.
" Sed omninò nondum parebo ; quoniam procul oculis
" Terram ego vidi, ubi mihi dixit effugium esse.
" Sed omninò sic faciam, videtur verò mihi esse optimum ;
" Quamdiu quidem ligna in compagibus cohaeserint,
" Tamdiu hîc manebo et sustinebo dolores patiens :
" At postquam mihi ratem fluctus discusserit,
" Natabo ; quandoquidem nihil adest prospectu melius."

Ver. 349.——— ἀποδυσάμενος.] Similiterque *ver.* 350. τραπέσθαι· *ver.* 384. Παύσασθαι· et *ver.* 391. ἐπαύσατο. Vide infrà ad *ver.* 491. et ad ί, 296.

Ver. 350.——— αὐτὸς δ' ἀπὸ νόσφι τραπέσθαι.] Αὐτὸν ἀπὸ νόσφι τραπέντα, ὅ ἐστὶν ἔμπαλιν βλέποντα· ὃ καὶ ποιήσει ἐκεῖνος, κατὰ τὸ παρατήρημα, ἐν τοῖς ἑξῆς. *Eustath.* At infrà *ver.* 460. ubi vittam dimittit *Ulysses*, nullam ejusmodi cæremoniam observasse memoratur.

Ver 356. ——— ἄλλον.] *Al.* ἄλλος. *Al.* αὖτε.

Ver. 359.——— φύξιμον.] *Al.* φεύξιμον. Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ver. 361. Ὄφρ' ἂν μέν κεν.] Legendum fortassè Ὄφρ' ἂν μοι μέν. Alioqui alterutra vocularum, ἂν, κεν, omninò videtur supervacanea.

Ibid.——— ἁρμονίῃσιν.] Vide suprà ad *ver.* 248.

Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Ὦρσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Δεινόν τ', ἀργαλέον τε, κατηρεφές· ἤλασε δ' αὐτόν.
Ὡς δ' ἄνεμος ζαὴς ἠΐων θημῶνα τινάξῃ
Καρφαλέων, τὰ μὲν ἄρ τε διεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλῃ·
Ὣς τῆς δούρατα μακρὰ διεσκέδασ'· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀμφ' ἑνὶ δούρατι βαῖνε, κέληθ' ὡς ἵππον ἐλαύνων·
Εἵματα δ' ἐξαπέδυνε, τά οἱ πόρε δῖα Καλυψώ·
Αὐτίκα δὲ κρήδεμνον ὑπὸ στέρνοιο τάνυσσεν.
Αὐτὸς δὲ πρηνὴς ἁλὶ κάππεσε, χεῖρε πετάσσας,
Νηχέμεναι μεμαώς· ἴδε δὲ κρείων Ἐνοσίχθων,
Κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Οὕτω νῦν κακὰ πολλὰ παθὼν ἀλόω κατὰ πόντον,
Εἰσόκεν ἀνθρώποισι διοτρεφέεσσι μιγείης·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς σε ἔολπα ὀνόσσεσθαι κακότητος.

Dum ille haec cogitabat in mente et in animo,
Immisit utique ingentem fluctum Neptunus terrae-quassator,
Horrendumque, gravemque, excelsum : impulit autem ipsum.
Ut verò cùm ventus vehementer-spirans palearum acervum dissipet
Aridarum, quas quidem dispergat aliàs aliò ;
Sic ipsius tabulata longa dispersit ; verùm Ulysses
In unum lignum conscendebat, celetem ut equum impellens ;
Vestes verò exuit, quas ei praebuit nobilissima Calypso ;
Statimque vittam sub pectus extendit.
Ipse autem pronus in mare cecidit, manibus extensis,
Natare paratus ; vidit verò potens rex Neptunus,
Quassansque caput ad suum locutus est animum :
" Sic nunc mala plurima passus erra per mare,
" Donec hominibus Jovis-alumnis intersis :
" Sed neque sic te spero parvi-pensurum malum."

Ver. 365. Ἕως ὁ.] Vide ad *Il.* ό, 539.

Ibid. —— κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν.] *Al.* κατὰ φρένα δῖος Ὀδυσσεύς.

Ver. 366. Ὦρσε δ' ἐπὶ μέγα κῦμα.] *Barnesius* ex conjecturâ edidit Ὦρσεν ἐπὶ· quòd alioqui " τὸ, δὲ, παρέλκει." Sed vide ad *Il.* ά, 57. et ί, 439.

Ibid. et suprà *ver.* 339. —— ἐνοσίχθων.] Vide suprà ad *ver.* 282.

Ver. 367. —— κατηρεφές.] Ὑψηλὸν, ἐπεστεγασμένον καὶ κατακάλυψαν αὐτόν. *Schol.*

Ver. 368. —— ἠΐων.] Ἀχύρων. *Schol.* Cæterùm pronuntiandum ἤων, duabus syllabis, monet *Barnesius.* Sed et corripi potest istud η propter sequentem vocalem. Vide ad *Il.* ό, 24.

Ibid. —— τινάξῃ] *Al.* τινάξει.

Ver. 371. —— κέληθ' ὡς ἵππον ἐλαύνων.] Ὡς κέλης, ὅ ἐστὶν ὁ ἄζευκτος ἵππος. *Schol.* Κέλητα δὲ ἵππον λέγει, τὸν ἄζυγα, τὸν καταμόνας ἐλαυνόμενον. *Eustath.*

Ver. 375. —— ἴδε δὲ κρείων Ἐνοσίχθων.]

——— sensit Neptunus ———
——————— et alto
Prospiciens, summâ placidum caput extulit undâ :
Disjectam Æneæ toto videt æquore classem. *Æn.* I, 129.

Ver. 376. Κινήσας δὲ κάρη.

Ille caput quassans ——. *Æn.* XII, 894

Vide et suprà ad *ver.* 284. 285.

Ver. 379. —— ἔολπα.] Vide ad *Il.* ύ, 186. et ν', 736.

Ibid. ——— ὀνόσσεσθαι κακότητος.] Ἔστι δὲ, ὀνόσσεσθαι κακότητος, τὸ ἐξευτελίσαι τὴν κάκωσιν. *Eustath.*

Ὣς ἄρα φωνήσας, ἵμασεν καλλίτριχας ἵππους·
Ἵκετο δ' εἰς Αἰγὰς, ὅθι οἱ κλυτὰ δώματ' ἔασιν.
Αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς, ἄλλ' ἐνόησεν.
Ἦτοι τῶν ἄλλων ἀνέμων κατέδησε κελεύθους,
Παύσασθαι δ' ἐκέλευσε καὶ εὐνηθῆναι ἅπαντας·
Ὦρσε δ' ἐπὶ κραιπνὸν Βορέην, πρὸ δὲ κύματ' ἔαξεν,
Ἕως ὅγε Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μιγείη
Διογενὴς Ὀδυσεὺς, θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξας.
Ἔνθα δύω νύκτας, δύο δ' ἤματα κύματι πηγῷ
Πλάζετο· πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' Ἠὼς,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
Ἔπλετο νηνεμίη· ὁ δ' ἄρα σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν,
Ὀξὺ μάλα προϊδὼν, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς.

Sic utique locutus impulit pulchros-jubis equos;
Pervenitque ad Aegas, ubi ei inclytae aedes sunt.
Caeterùm Pallas, filia Jovis, aliud cogitavit;
Aliorum quidem ventorum obstruxit vias;
Quiescereque jussit, et consopitos-esse omnes:
Incitavit autem velocem Boream, fluctusque praefregit,
Donec ipse Phaeacibus remigii-studiosis misceretur
Inclytus Ulysses, mortem et fatum elapsus.
Hîc duas noctes, duosque dies in fluctu vasto
Errabat: saepè verò ei cor praesagiebat mortem.
Sed quando jam tertiam diem comas-pulchra complevit Aurora,
Et tum deinde ventus quidem quievit, atque serenitas
Erat tranquilla; ipse verò deinde propè conspexit terram,
Acutè admodùm prospiciens, magno à fluctu levatus.

Ver. 381. ——— Αἰγάς.] Πόλιν τῆς Ἀχαΐας· οἱ δὲ νῆσον πρὸ τῆς Εὐβοίας, ἱερὰν Ποσειδῶνος. *Schol.*

Ver. 385. Ὦρσε δ' ἐπὶ κραιπνὸν Βορέην.] Vide suprà ad *ver.* 296.

Ibid. ——— κύματ' ἔαξεν.] *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13. citat κύματα ἄξεν.

Ver. 386. Ἕως ὅγε.] Similiterque infrà *ver.* 424. Ἕως ὁ ταῦθ'. Vide ad *Il.* ό, 539. *Al.* Ἕως ὅδε.

Ver. 388. —— δύο δ' ἤματα.] *Al.* δύο τ' ἤματα.

Ibid. —— κύματι πηγῷ.] Οἱ μὲν γλωσσογράφοι, μέλανι καὶ ἰσχυρῷ· τινὲς δὲ γαληναίῳ· κρεῖσσον δὲ εὐπαγεῖ καὶ εὐτραφεῖ καὶ εὐμεγέθει. *Schol.*

Ver. 389. —— πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον.]

Præsentemque viris intentant omnia mortem. *Æn.* I, 91.

Ibid. — προτιόσσετ'.] Vide infrà ad ξ', 219.

Ver. 390. 392. Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ — σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν.]

Tres adeò incertos cæcâ caligine soles
Erramus pelago, totidem sine sidere noctes.
[tandem
Quarto terra die primùm se attollere
Visa, aperire procul montes, ac volvere fumum. *Æn.* III, 203.

Tres Notus hibernas immensa per æquora noctes
Vexit me violentus aquâ; vix lumine quarto
Prospexi Italiam ———. *Æn.* VI, 355.

Ver. 391. ——— γαλήνη Ἔπλετο νηνεμίη.] Τὸ δε, "γαλήνη ἔπλετο νηνεμίη," οὐχ ἁπλῶς φράζεται, ἀλλὰ πρὸς ἀκρίβειαν· διττὴ γὰρ ἡ γαλήνη· ἡ μὲν, τὸ καταστορεσθῆναι τὰ κύματα τέλεον, ὅπερ οὔπω γέγονεν· ἡ δὲ, τὸ παύσασθαι τὸν ἄνεμον, ὃ νῦν γέγονε· κύματα γὰρ ἔτι αἴρονται. *Eustath.*

Ver. 393. Ὀξὺ μάλα προϊδών.] Αὐτὴ (ὄψις) μετεωρισθεῖσα εἶδε τὰ κεκρυμμένα πρότερον.

Ὡς δ' ὅταν ἀσπάσιος βίοτος παίδεσσι φανείη
Πατρὸς, ὃς ἐν νούσῳ κεῖται κρατέρ' ἄλγεα πάσχων,
Δηρὸν τηκόμενος, στυγερὸς δέ οἱ ἔχραε δαίμων,
Ἀσπάσιον δ' ἄρα τόν γε θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
Ὡς Ὀδυσῆ' ἀσπαστὸν ἐείσατο γαῖα καὶ ὕλη·
Νῆχε δ', ἐπειγόμενος ποσὶν ἠπείρου ἐπιβῆναι·
Ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας,
Καὶ δὴ δοῦπον ἄκουσε ποτὶ σπιλάδεσσι θαλάσσης·
Ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο
Δεινὸν ἐρευγόμενον· εἴλυτο δὲ πάνθ' ἁλὸς ἄχνῃ·
Οὐ γὰρ ἔσαν λιμένες, νηῶν ὄχοι, οὐδ' ἐπιωγαὶ,

Ut autem cùm grata vita filiis appareat
Patris, qui in morbo decumbit ingentes dolores patiens,
Diu contabescens, infestus autem ei ingruerit deus;
Gratè verò hunc dii à morbo liberârint:
Sic Ulyssi gratè apparuit terra et sylva.
Natabat verò, nitens pedibus continentem ut-conscenderet:
Sed cùm tantum abesset, quantum scilicet auditur vociferatus,
Tum verò sonitum audivit ad scopulos maris;
Murmurabat enim ingens fluctus ad aridam continentis
Horrendùm eructans; obducta verò erant omnia maris aspergine:
Non enim erant portus navium capaces, neque secessus;

Ὅπερ δηλοῖ καὶ ὁ Ποιητής· τοιοῦτον γάρ ἐστι καὶ τὸ, "Ὀξὺ μάλα προϊδὼν, μεγάλου ὑπὸ κύματος "ἀρθείς." *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 23. *al.* 12.

Prospexi Italiam, summâ sublimis ab undâ.
Æn. VI, 357.

Ver. 394. ——— φανείη] *Al.* φανήη.

Ver. 396. —— ἔχραε] Ἐπέσκηψεν, ἢ ἐπεβάρησεν, ἢ μετὰ βλάβης ἐπῆλθεν. *Schol.* Vide suprà ad β', 50.

Ver. 397. Ἀσπάσιον.] *Al.* Ἀσπασίως.

Ver. 398. ——— Ὀδυσῆ'.] *Al.* Ὀδυσεῖ'. Ut infrà ό, 157.

Ver. 400. ——— ὅσσον τε γέγωνε βοήσας.] Τὸ δὲ, "γέγωνε βοήσας," ἀντὶ τοῦ, ἐξάκουστον ἐβόησεν· ἵνα λέγῃ, ὅτι βοήσας ἐγνώσθη ἄν. *Eustath.*

Ver. 401. —— δοῦπον.] Vide ad *Il.* δ', 455.

Ver. 402. Ῥόχθει γὰρ μέγα κῦμα.] Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ ——— πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα —— καὶ μιμητικώτατα τῶν πραγμάτων· ὡς ἔχει ταυτὶ, "Ῥοχθεῖ γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16. Vide ad *Il.* β', 210. et γ', 363. Ἐχρῆν γὰρ ἐπίτηδες πρᾶγμα δύσηχον, τὴν τῶν κυμάτων εἰς τὰ ἔξω πρόῤῥηξιν, συχναῖς τραχείαις ἐξαγγεῖλαι φωναῖς. *Eustath.*

Ver. 403. ——— εἴλυτο.] Τὸ δὲ, "εἴλυτο," ἢ ἐκ τοῦ εἴλυμι γίνεται· ἢ ἐκ τοῦ εἰλύω, ——ἵνα ᾖ συγκοπὲν ἐκ τοῦ εἰλύετο. *Eustath.* Atque hâc ratione scribendum esset εἰλῦτο. Nescio tamen annon εἴλυτο hîc sit Plusquam-perfectum ex εἰλύω· occurrit enim Perfectum εἰλυμένοι, *Iliad.* σ', 522. *Odyss.* ξ', 479. *antepenultimâ* productâ. At εἰλύμενος, εἴλυτο, quæ ex εἴλυμι deducantur, *secundam* omni ex analogiâ corripere debent. Vide ad *Il.* γ', 260. item ad ώ, 1.

Ibid. —— ἁλὸς ἄχνῃ.] Τῷ λεπτομερεστάτῳ τοῦ ἀφροῦ, ἢ τῇ ἀκαθαρσίᾳ. *Schol.* Cæterùm Vulgati hîc habent ἄχνη. *Barnesius* autem restituit ἄχνῃ· uti legisse videtur *Scholiastes.* Quod et rectius: occurrit enim vox εἴλυτο alibi, sensu passivo;

——————— αἵματι καὶ κονίησιν
Ἐκ κεφαλῆς εἴλυτο διαμπερὲς ———.
Iliad π', 639.

Porrò et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ἄχνῃ.

Ver. 404. ——— νηῶν ὄχοι.] Οἱ συνέχοντες τὰς ναῦς· ἢ ἐφ' ὧν ὀχοῦνται καὶ ἀναπαύονται αἱ νῆες. *Schol.*

Ibid. ——— οὐδ' ἐπιωγαί] Οἱ ἀνέμου σκέπην ἔχοντες τόποι· ἢ αἱ ἐξοχαὶ, καὶ οἱ πλατεῖς αἰγιαλοί. *Schol.* Τίνι διενηνόχασιν ἐπιωγαὶ λιμένων, καὶ πόθεν προσέβαλε τὶς τὸ ὄνομα; Ἔφην οὖν, ὅτι ἰωὴν τὴν πνοὴν λέγει, [vide *Iliad.* λ', 308.] —— κυρίως οὖν ἰωῆς τῆς πνοῆς οὔσης, καὶ τοῦ ἄγνυσθαι σημαίνοντος τὸ κλᾶσθαι, ἰωγὴ λοιπὸν ἡ τῆς πνοῆς ἂν εἴη κλάσις. —— καὶ ἐπιωγαὶ

Ἀλλ' ἀκταὶ προβλῆτες ἔσαν, σπιλάδες τε, πάγοι τε.
Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὦ μοι, ἐπειδὴ γαῖαν ἀελπέα δῶκεν ἰδέσθαι
Ζεὺς, καὶ δὴ τόδε λαῖτμα διατμήξας ἐπέρησα,
Ἔκβασις οὔπη φαίνεθ' ἁλὸς πολιοῖο θύραζε·
Ἔκτοσθεν μὲν γὰρ πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δὲ κῦμα
Βέβρυχεν ῥόθιον, λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη·
Ἀγχιβαθὴς δὲ θάλασσα, καὶ οὔπως ἐστὶ πόδεσσι
Στήμεναι ἀμφοτέροισι, καὶ ἐκφυγέειν κακότητα·
Μήπως μ' ἐκβαίνοντα βάλῃ λίθακι ποτὶ πέτρῃ
Κῦμα μέγ' ἁρπάξαν, μελέη δέ μοι ἔσσεται ὁρμή.
Εἰ δέ κ' ἔτι προτέρω παρανήξομαι, ἤν που ἐφεύρω
Ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης,
Δείδω, μή μ' ἐξαῦτις ἀναρπάξασα θύελλα
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φέρῃ, βαρέα στενάχοντα·
Ἤ ἔτι μοι καὶ κῆτος ἐπισσεύῃ μέγα δαίμων

Sed littora projecta erant, scopulique, saxaque.
Et tunc Ulyssis soluta sunt genua et charum cor;
Ingemiscens verò *is* dixit ad suum magnum animum:
" Hei mihi, postquam terram insperatam dedit videre
" Jupiter, et jam has undas sulcatas penetravi;
" Egressus nusquam apparet ex mari cano foras:
" Extrà enim saxa acuta, circúmque fluctus
" Fremit impetuosus, levisque eminet petra:
" Propè autem profundum mare; et nullo modo licet pedibus
" Consistere ambobus, et effugere malum:
" Nè fortassè me egredientem jactet lapidosam ad petram
" Fluctus magnus abripiens; vanus verò mihi erit conatus.
" Sin adhuc ulteriùs praeternatabo, sicubi inveniam
" Littoraque obliqua, portusque maris;
" Vereor, nè me rursùs abripiens procella
" Pontum in piscosum ferat, graviter gementem:
" Aut etiam mihi et cetum immittat magnum deus

μὲν οὖν ῥηθήσονται τόποι ἀλίμενοι μὲν, δυνάμενοι δὲ, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἀνέμων σκέπην, δέξασθαι ναῦς. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 29. ipso fine.

Ver. 405. —— σπιλάδες τε, πάγοι τε.] Σπιλάδες, αἱ διεσχισμέναι καὶ κεκοιλωμέναι πέτραι ὑπὸ τῆς πλήξεως τῶν κυμάτων. Πάγοι, οἱ ὀξεῖς τόποι, αἱ πετρώδεις ἐξοχαὶ, ἢ εἰς ὕψος ἀνέχουσαι πέτραι, ἀνατεταμένοι τόποι. *Schol.*

Ver. 406. Καὶ τότ' Ὀδυσσῆος λύτο γούνατα.] Vide suprà ad *ver.* 297.

Ver. 409. —— ἐπέρησα.] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 410. Ἔκβασις.] Vide ad *Il.* ζ', 434.

Ver. 412. 423. Βέβρυχεν —— ἀναδέδρομε —— ὀδώδυσται.] Vide ad *Il.* ά, 57. et ν', 736.

Ibid. ———— ῥόθιον.] Ἀπὸ τοῦ γινομένου ἤχου τὸ σημαινόμενον· ἢ ῥοίζῳ φερόμενον, καὶ ὁρμητικόν. *Schol.*

Ibid. ——— λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.]

———— quamvis lapis omnia nudus
—— obducat ——. *Virg. Ecl.* I, 48.

Ver. 415. — ποτί.] *Barnesius* edidit προτί· sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 416. — μελέη.] Vide ad *Il.* π', 336.

Ver. 418. Ἠϊόνας τε παραπλῆγας.] Παραπλῆγες δὲ ἠϊόνες, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, πάραλοι, πλησσόμεναι ὑπὸ ἁλός· μάλιστα δὲ, αἳ μὴ ἀπεναντίας, ἀλλ' ἐκ πλαγίων πλασσόμεναι κύμασιν· αἳ καὶ ποιοῦσι τόπον εὐλίμενον πλαγιαζόμενον τοῖς κύμασι. *Eustath.*

Ἐξ ἁλὸς, οἷά τε πολλὰ τρέφει κλυτὸς Ἀμφιτρίτη·
Οἶδα γὰρ, ὥς μοι ὀδώδυσται κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.
Ἕως ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν,
Τόφρα δέ μιν μέγα κῦμα φέρεν τρηχεῖαν ἐπ' ἀκτήν.
Ἔνθ' ἀπὸ ῥινός τε δρύφθη, σὺν τ' ὀστέ' ἀράχθη,
Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἐπεσσύμενος λάβε πέτρης,
Τῆς ἔχετο στενάχων, εἵως μέγα κῦμα παρῆλθε.
Καὶ τὸ μὲν ὣς ὑπάλυξε· παλιῤῥόθιον δέ μιν αὖτις
Πλῆξεν ἐπεσσύμενον, τηλοῦ δέ μιν ἔμβαλε πόντῳ.
Ὡς δ' ὅτε πουλύποδος, θαλάμης ἐξελκομένοιο,
Πρὸς κοτυληδονόφιν πυκιναὶ λάϊγγες ἔχονται·
Ὣς τοῦ πρὸς πέτρῃσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν
Ῥινοὶ ἀπέδρυφθεν· τὸν δὲ μέγα κῦμα κάλυψεν.
Ἔνθα κε δὴ δύστηνος ὑπὲρ μόρον ὤλετ' Ὀδυσσεὺς,

"Ex mari, qualia multa nutrit inclyta Amphitrite:
"Novi enim, quòd mihi infensus est inclytus Neptunus."
Dum ille haec deliberabat in mente et in animo,
Interea utique ipsum magnus aestus tulit ad asperum littus.
Ibi cutisque lacerata, simulque ossa confracta fuissent,
Nisi in mentem indidisset dea caesia-oculis Minerva:
Ambabus verò manibus irruens apprehendit petram,
Cui adhaerebat ingemiscens; donec ingens fluctus praeteriisset.
Et hunc quidem sic effugit: refluus autem *fluctus* ipsum rursùs
Percussit irruens, longéque ipsum injecit ponto.
Sicut verò cùm Polypodis, è cubili extracti,
Acetabulis multi calculi adhaerescunt:
Sic hujus ad saxa fortibus à manibus
Cutis lacerata erat; ipsum verò ingens fluctus obtexit.
Ibi jam infelix praeter fatum periisset Ulysses,

Ver. 422. —— οἷά τε.] *Qualia utique* ——.

Ver. 425. Τόφρα δέ.] Vide ad *Il.* μ', 12.

Ibid. — τρηχεῖαν.] Vide ad *Il.* β', 633.

Ver. 426. Ἔνθ' ἀπὸ ῥινός τε δρύφθη.] *Al.* Ἔνθα κ' ἀπὸ ῥινούς τε δρύφθη. Quo modo et in commentario citat *Eustathius*.

Ibid. —— σύν τ' ὀστέ'.] *Al.* σὺν δ' ὀστέ'.

Ver. 427. Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά.] Λέγοντος —— αὐτοῦ (Ὁμήρου) καὶ ἀναφωνοῦντος ἐπὶ ταῖς μεγάλαις πράξεσι καὶ παραλόγοις, "Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις "Ἀθήνη," καταφρονοῦσιν, ὡς ἀδυνάτοις πράγματι καὶ μυθεύμασιν ἀπίστοις τὸν ἑκάστου λογισμὸν τῆς προαιρέσεως ἄπιστον (fortè ἄπειρον, aut aliquid simile) καθιστάντος. Οὐ ποιεῖ δὲ τοῦτο Ὅμηρος, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· —— Ἐν δὲ ταῖς ἀτόποις καὶ παραβόλοις πράξεσι καὶ φορᾶς τινὸς ἐνθουσιώδους καὶ παραστάσεως δεομέναις, οὐκ ἀναιροῦντα ποιεῖ τὸν θεὸν, ἀλλὰ κινοῦντα τὴν προαίρεσιν· οὐδ' ὁρμὰς ἐνεργαζόμενον, ἀλλὰ φαντασίας ὁρμῶν ἀγωγούς· αἷς οὐδὲ ποιεῖ τὴν πρᾶξιν ἀκούσιον, ἀλλὰ τῷ ἑκουσίῳ δίδωσιν, ἀρχὴν, καὶ τὸ θαῤῥεῖν καὶ τὸ ἐλπίζειν προστίθησιν. *Plutarch. in Coriolano.* Vide suprà ad ά, 88. et ad *Il.* ά, 194.

Ver. 427 et 437. —— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* 206.

Ver. 432. Ὡς δ' ὅτε πουλύποδος.] Τοῦ ὀκτάποδος· εἶδος δὲ ἰχθύος ὁ ὀκτάπους. *Schol.* Οὐ κατέλιπε δὲ (Ὅμηρος) οὐδὲ τῶν θαλασσίων ζώων ὁμοιότητας· Πολύποδος μὲν τὸ παράμονον καὶ δυσαπόσπαστον τῶν πετρῶν· "Ὡς δ' ὅτε πουλύ-"ποδος θαλάμης ἐξελκομένοιο." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 10.

Ver. 433. Πρὸς κοτυληδονόφιν.] Κοτυληδόνες δέ εἰσιν αἱ τοῦ πολύποδος πλεκτάναι. *Schol.*

Ver. 436. 441. 442. Ἔνθα κε δὴ —— Ἀλλ' ὅτε δὴ —— τῇ δή.] Vide suprà ad *ver.* 204.

Ibid. —— ὑπὲρ μόρον.] Vide suprà ad ά, 34. 35. et ad *Il.* ύ, 336.

Εἰ μὴ ἐπιφροσύνην δῶκε γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Κύματος ἐξαναδὺς, τά τ᾽ ἐρεύγεται ἤπειρόνδε,
Νῆχε παρὲξ ἐς γαῖαν ὁρώμενος, εἴπου ἐφεύροι
Ἠϊόνας τε παραπλῆγας, λιμένας τε θαλάσσης·
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ποταμοῖο κατὰ στόμα καλλιρόοιο
Ἷξε νέων, τῇ δή οἱ ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
Λεῖος πετράων, καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο·
Ἔγνω δὲ προρέοντα, καὶ εὔξατο ὃν κατὰ θυμόν·
  Κλῦθι, ἄναξ, ὅστ᾽ ἐσσί· πολύλλιστον δέ σ᾽ ἱκάνω,
Φεύγων ἐκ πόντοιο Ποσειδάωνος ἐνιπάς.
Αἰδοῖος μέν τ᾽ ἐστὶ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
Ἀνδρῶν ὅστις ἵκηται ἀλώμενος, ὡς καὶ ἐγὼ νῦν
Σόν τε ῥόον, σά τε γούναθ᾽ ἱκάνω, πολλὰ μογήσας.
Ἀλλ᾽ ἐλέαιρε, ἄναξ· ἱκέτης δέ τοι εὔχομαι εἶναι.
  Ὣς φάθ᾽· ὁ δ᾽ αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα·
Πρόσθε δέ οἱ ποίησε γαλήνην, τὸν δ᾽ ἐσάωσεν
Ἐς ποταμοῦ προχοάς· ὁ δ᾽ ἄρ᾽ ἄμφω γούνατ᾽ ἔκαμψε,

Nisi prudentiam indidisset caesia-oculis Minerva :
Ex fluctu *is* ubi-emersit, quà propellitur ad littus,
Praeternabat in terram spectans, sicubi inveniret
Littoraque obliqua, portusque maris.
Sed quando jam fluvii ad ostia pulchrè-fluentis
Pervenisset natans ; ibi demùm ei visus est locus optimus,
Planus absque petris, et receptus inerat à vento :
Agnovit autem profluentem, et supplicavit suo in animo :
" Audi, rex, quisquis es ; exoptatissimum autem ad te venio,
" Fugiens ex ponto Neptuni minas.
" Venerabilis quidem est etiam immortalibus diis,
" Ex hominibus quicunque venerit errans, quemadmodum ego nunc
" Ad tuum fluentum, tuaque genua accedo, plurima passus.
" Sed miserere, rex ; supplicem enim tibi *me* esse profiteor."
Sic ait ; ille verò continuò sedavit suum fluentum, continuitque fluctum :
Et ante eum fecit tranquillitatem, ipsumque servavit
Ad fluvii ostia : ille verò deinde utrumque genu flexit

Ver. 437. Εἰ μὴ ἐπιφροσύνην δῶκε.] Vide suprà ad *ver.* 427.

Ver. 440. Ἠϊόνας τε παραπλῆγας.] Vide suprà ad *ver.* 418.

Ver. 445. —— ὅστ᾽ ἐσσί.] *Al.* ὅστις ἐσσί. Unde fortassè legendum, conjectante *Barnesio*, ὅτις ἐσσί. Uti *Iliad.* γ΄, 279.

Ibid. —— πολύλλιστον δέ σ᾽ ἱκάνω.] Vulgati habent πολύλλιστος· vertuntque, "*valdè* "*supplex autem ad te venio.*" *Barnesius* autem ex Scholiis MSS. *Aloysii* edidit πολύλλιστον. redditque, "*exoptatissimum enim ad te* "*venio.*" Quod et (ut opinor) rectius. Isto enim sensu planè usurpatur vox τρίλλιστος, *Iliad.* θ΄, 488. " ——— αὐτὰρ Ἀχαιοῖς Ἀσπασίη, τρίλλιστος ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή." Eodemque sensu vocem πολύλλιστος hoc in loco accepisse videntur Scholia vulgata, quæ exponunt πολυλιτάνευτος.

Ver. 451. —— ὁ δ᾽ αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα.]

Et mutata suos requierunt flumina cursus.
Virg. Ecl. VIII, 4.

Tybris eâ fluvium, quàm longa est, nocte tumentem
Leniit ; et tacitâ refluens ita substitit undâ.
Æn. VIII, 86.

Ver. 453. Ἐς ποταμοῦ προχοάς.] Τὰ εἰς θάλασσαν τῶν ποταμῶν στόματα, τὰς πορεύσεις. *Schol.*

Ibid. ——— ὁ δ᾽ ἄρ᾽ ἄμφω γούνατ᾽ ἔκαμψε,

Χεῖράς τε στιβαράς· ἁλὶ γὰρ δέδμητο φίλον κῆρ.
Ὤδεε δὲ χρόα πάντα· θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ
Ἂν στόμα τε, ῥῖνάς τε· ὁ δ' ἄπνευστος καὶ ἄναυδος
Κεῖτ' ὀλιγηπελέων· κάματος δέ μιν αἰνὸς ἵκανεν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἄμπνυτο καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
Καὶ τότε δὴ κρήδεμνον ἀπὸ ἕο λῦσε θεοῖο·
Καὶ τὸ μὲν ἐς ποταμὸν ἁλιμυρήεντα μεθῆκεν·
Ἂψ δ' ἔφερεν μέγα κῦμα κατὰ ῥόον· αἶψα δ' ἄρ' Ἰνὼ
Δέξατο χερσὶ φίλῃσιν· ὁ δ' ἐκ ποταμοῖο λιασθεὶς
Σχοίνῳ ὑπεκλίνθη, κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν·
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ, τί πάθω; τί νύ μοι μήκιστα γένηται;
Εἰ μέν κ' ἐν ποταμῷ δυσκηδέα νύκτα φυλάξω,
Μή μ' ἄμυδις στίβη τε κακὴ καὶ θῆλυς ἐέρση,

Manusque fortes; mari enim afflictus erat charum cor.
Tumebat verò corpore toto, mare autem manabat copiosum
Per osque, naresque; ille verò absque-anhelitu et voce
Jacebat viribus-defectus: defatigatio nempè eum vehemens occupabat.
Sed quando jam respiravit, et in mente animus collectus est;
Tum verò vittam à se solvit deae,
Et ipsam fluvium in salsuginosum immisit;
Retrò autem *illam* ferebat ingens fluctus per fluentum; statim verò Ino
Suscepit manibus charis: ille verò ex fluvio secedens
Junco recubuit, osculatusque est almam terram:
Ingemiscens autem deinde dixit ad suum magnum animum:
" Heu mihi, quid patiar? quid mihi denique restat?
" Si quidem in fluvio gravem *per* noctem excubavero,
" *Timeo*, nè me simul frigus malum et fertilis ros,

Χεῖράς τε στιβαράς.] Ὅτι μετὰ τὴν μακρὰν νῆξιν εἰς γῆν περισωθεὶς Ὀδυσσεὺς, ἔκαμψε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, φιλοσόφῳ λόγῳ, ἵνα μὴ τῇ πολυημέρῳ τάσει τῶν νεύρων ἀπολέσωσι τὰ μέλη τὸ εἶναι γναμπτὰ, καὶ οὕτως εἰς ἀχρηστίαν ἐλάσωσι. *Eustath.* Quod cum statu, quo hîc depingitur *Ulysses*, minùs convenire arbitrata Dna. *Dacier*, ipsa alitèr explicat; " Ἔκαμψε," inquit, " γούνατά καὶ χεῖρας,— " signific qu'il laissa tomber ses bras et ses " genoux, et qu'ils lui manquerent de lassi- " tude." Verùm hæc interpretatio cum vocis ἔκαμψε significatione parùm congruit. Sensus videtur esse; *Ulyssem* genua et brachia flexisse, non φιλοσόφῳ λόγῳ, (uti ait *Eustathius*;) sed simpliciter ad defatigationem vehementem, quâ ex tam diutino natatu afficiebantur, nonnihil levandam. Vide et ad *Il.* τ', 72.

Ver. 455. Ὤδεε δὲ χρόα πάντα.] τὸ δὲ, " ᾤδεε χρόα," ἀντὶ τοῦ, ἐξώγκωτο. *Eustath.*

Et *sale tabentes* artus in littore ponunt.
Æn. I, 177.

Ibid. — θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ Ἂν στόμα.]

Et salsos —— revomentem pectore fluctus.
Æn. V, 182.

Ver. 456. —— ὁ δ' ἄπνευστος.] Apud *Eustathium* in commentario, ὁ δ' ἄρ' ἄπνευστος.

Ver. 459. —— ἀπὸ ἕο.] Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 463. Σχοίνῳ.] Εἶδος πόας, ἡ σχοῖνος. *Schol.*

Ibid. —— κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν.]

————— magno telluris amore
Egressi, optatâ potiuntur Troës arenâ.
Æn. I, 175.

Ibid. —— ἄρουραν.] Vide ad *Il.* ζ, 142.

Ver. 465. —— τί νύ μοι μήκιστα γένηται;] Vide suprà ad *ver.* 299.

Ver. 467. —— στίβη.] Ἡ πάχνη, κατὰ ἀντίφρασιν ἢ τὸ ἑωθινὸν ψῦχος. *Schol.*

Ἐξ ὀλιγηπελίης, δαμάσῃ κεκαφηότα θυμόν·
Αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό.
Εἰ δέ κεν ἐς κλιτὺν ἀναβὰς καὶ δάσκιον ὕλην,
Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι καταδραθῶ, εἴ με μεθείη
Ῥῖγος καὶ κάματος, γλυκερὸς δέ μοι ὕπνος ἐπέλθῃ,
Δείδω, μὴ θήρεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένωμαι.
Ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι·
Βῆ ῥ' ἴμεν εἰς ὕλην· τὴν δὲ σχεδὸν ὕδατος εὗρεν
Ἐν περιφαινομένῳ· δοιοὺς δ' ἄρ' ὑπήλυθε θάμνους,
Ἐξομόθεν πεφυῶτας· ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης.
Τοὺς μὲν ἄρ' οὔτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων,
Οὐδέποτ' ἠέλιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
Οὔτ' ὄμβρος περάασκε διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνοὶ

" Prae imbecillitate, conficiat afflictum animo:
" Aura nempe ex fluvio frigida spirat matutino tempore.
" Si verò ad clivum conscendens et umbrosam sylvam,
" Arbustis in densis dormiero, si me sineret
" Frigus et lassitudo. jucundus autem mihi somnus obreperet;
" Vereor, nè feris captura et praeda fiam."
Sic sanè ei deliberanti visum est satiùs esse:
Perrexit nempe ire in sylvam; hanc autem prope aquam invenit
In conspicuo-loco; duo autem deinde subiit arbusta,
Ex-uno-loco enata, hoc quidem oleastri, illud autem oleae.
Haec quidem neque ventorum perflat vis humidùm spirantium,
Neque unquam sol lucens radiis percutiebat,
Neque imber penetrabat penitùs; sic sanè densa

Ibid. ——— ἐέρσῃ.] Ita edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἐέρσῃ. Sed hoc leviculum.

Ver. 468. ——— κεκαφηότα.] Vide ad *Il.* α', 265. et ν', 46.

Ver. 469. ——— πνέει.] *Eustathius* in commentario videtur legisse πέλετ'.

Ver. 470. ——— κλιτύν.] Τὴν ὑψηλὴν πρόσβασιν τοῦ ὄρους. *Schol.* Vide et suprà ad *Il.* π', 390.

Ibid. et *ver.* 475. ——— ὕλην.] Vide ad *Il.* γ', 151.

Ver. 471. Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι.] Apud *Eustathium*, Θάμνοισι πυκινοῖσι.

Ibid. ——— εἴ με.] *Al.* εἴ κε.

Ibid. ——— μεθείη.] Apud *Eustathium*, μεθίει. Vide ad *Il.* π', 762.

Ver. 473. ——— θήρεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα.] Vide ad *Il.* λ', 452.

Ver. 476. Ἐν περιφαινομένῳ.] Περιορωμένῳ· περὶ ὃν τόπον οὐκ ἐστὶν ὕλη, ἀλλὰ μόνον θάμνος· τὸ δὲ περὶ αὐτὸν, ψιλόν. *Schol*,

Ver. 477. Ἐξομόθεν.] Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου. *Schol.*

Ibid. ——— ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης.] Ὅρα δὲ καινὸν σχῆμα ἐν τῷ, "δύο ὑπῆλθε θάμνους· "ὁ μὲν φυλίης, ὁ δ' ἐλαίης." Ἐχρῆν μὲν γὰρ εἰπεῖν, τὸν μὲν φυλίης, τὸν δ' ἐλαίης. Ὁ δὲ, στίξας τελείαν ἐν τῷ, "ἐξομόθεν πεφυῶτας," εἶτα ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ἐπάγει, κατὰ ἔλλειψιν ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, τὸ, "ὁ μὲν, ὁ δὲ·" ἵνα λέγῃ, ὡς ὁ μὲν ἦν φυλίης· ὁ δ' ἦν ἐλαίης. *Eustath.* De hujusmodi syntaxi, vide infrà ad μ', 73. item ad *Il.* γ', 211.

Ibid. ——— φυλίης.] Εἶδος ἐλαίης τῆς καλουμένης φυλίας. *Schol.*

Ver. 478. ——— διάει.] *Al.* διάῃ.

Ibid. ——— ὑγρὸν ἀέντων.] Καὶ ἀνέμων δὲ φούσιν ἀκριβῶς κατενόησεν [Ὅμηρος·] ὧν τὴν μὲν γένεσιν ἐκ τῶν ὑγρῶν εἶναι· τοῦ μὲν γὰρ ὕδατος μεταβολὴ εἰς ἀέρα γίνεται· ὁ δ' ἄνεμος ἐστὶν ἀὴρ ῥέων. Τοῦτο δὲ ἔν τε ἄλλοις πολλοῖς ἐμφαίνει, καὶ ἐν οἷς φησὶν, "——— ἀνέμων μένος ὑγρὸν "ἀέντων." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 13.

Ver. 479. Οὐδέποτ' ἠέλιος.] *Al.* Οὐδ' αὖ ἠέλιος.

Solis inaccessam radiis—. *Æn.* VIII, 195.

Ἀλλήλοισιν ἔφυν ἐπαμοιβαδίς· οὓς ὑπ' Ὀδυσσεὺς
Δύσετ'· ἄφαρ δ' εὐνὴν ἐπαμήσατο χερσὶ φίλησιν
Εὐρεῖαν· φύλλων γὰρ ἔην χύσις ἤλιθα πολλὴ,
Ὅσσον τ' ἠὲ δύω, ἠὲ τρεῖς ἄνδρας ἔρυσθαι
Ὥρῃ χειμερίῃ, εἰ καὶ μάλα περ χαλεπαίνοι.
Τὴν μὲν ἰδὼν γήθησε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐν δ' ἄρα μέσσῃ λέκτο, χύσιν δ' ἐπεχεύατο φύλλων.
Ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν σποδιῇ ἐνέκρυψε μελαίνῃ,
Ἀγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς, ᾧ μὴ πάρα γείτονες ἄλλοι,
Σπέρμα πυρὸς σώζων, ἵνα μή ποθεν ἄλλοθεν αὔοι·
Ὡς Ὀδυσεὺς φύλλοισι καλύψατο· τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
Ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦ', ἵνα μιν παύσειε τάχιστα
Δυσπονέος καμάτοιο, φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας.

Invicem creverunt alterum-alteri intertextum; quae Ulysses
Subiit; statimque cubile congessit manibus charis
Latum: foliorum enim erat copia affatim ingens;
Quantum utique duos, vel tres viros tegeret
Tempestate hiberna, etiamsi vel admodùm saeviret.
Illam quidem videns gavisus est patiens nobilis Ulysses;
In medio autem decubuit, copiamque superingessit foliorum.
Quemadmodum autem cùm aliquis torrem cinere absconderit nigro,
Agro in extremo, cui non adsunt vicini alii,
Semen ignis servans, ut nè quà aliundè incendat;
Sic Ulysses foliis se-obtexit; huic autem Minerva
Somnum in oculis fudit, ut ipsum *is* cessare-faceret citissimè
A-difficili labore, charas palpebras obtegens.

Ver. 482. Δύσετ'.] Vide ad *Il.* β', 35. et ἑ, 109.

Ibid.——εὐνήν.] *Al.* ὕλην.

Ver. 487.——λέκτο.] Vide ad *Il.* β', 515.

Ibid.——ἐπεχεύατο.] Vide infrà ad *ver.* 491. et ad ἱ, 296.

Ver. 488. 490. Ὡς δ' ὅτε τις δαλὸν——Σπέρμα πυρὸς σώζων.] Καὶ ἔστιν ἀστεῖα ἡ παραβολή· τὸν γὰρ ἤδη λειποψυχοῦντα καὶ βραχὺ ἔχοντα τὸ ζωτικὸν καὶ οἷον σβεννύμενον, ζωπύρῳ εἰκάζει καὶ σπινθῆρι τῷ κατὰ σποδίαν· ἐξ οὗ, οἷα καὶ σπέρματος, πολὺ καρπούμεθα πῦρ. *Eustath.* Similiter et Dna. *Dacier;* "Cette "comparaison," inquit, "est très-agreable "et très-juste. Ulysse, à qui il ne reste "qu'un soufle de vie, et qui s'en va presque "éteint, est très bien comparé à un tison, qui ne conserve que dans un bout "un reste de feu. Comme ce tison, caché "la nuit sous la cendre, se ranime le lendemain, et s'embrase; de même Ulysse "rechauffé pendant la nuit sous cette couverture de feuilles, se ranimera le lendemain." Observatione, ut mihi quidem videtur, subtiliori et nimis minutâ.

Ver. 489.—ἐπ' ἐσχατιῆς.] *Al.* ἐπ' ἐσχατιῇ.

Ver. 490. Σπέρμα πυρὸς σώζων.] Τὸν σπινθῆρα τοῦ πυρός. *Schol.* "Σπέρμα πυρὸς σώ"ζων," ἀντὶ τοῦ, γόνιμον ἀρχήν. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7.

——quærit pars *semina* flammæ.
Æn. VI, 6.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poetarum "*par penè splendor am*"*borum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 491.——φύλλοισι καλύψατο.] Notandus hîc primarius et maximè proprius Vocis *Mediæ* Usus. *Foliis se ipse cooperuit.* Sic suprà *ver.* 487. "χύσιν δ' ἐπιχεύατο "φύλλων," *Foliorum acervum sibi ipse ingessit.* Similiter, τιμήσομαι, *honorabilem me præstabo;* μισήσομαι, *odiosum me reddam;* κόψομαι, *cædam me ipse;* &c. Vide infrà ad ἱ, 296. item ad *Il.* γ', 141.

Ver. 493. Δυσπονέος καμάτοιο.] Χαλεπὸν πόνον ἐπιφέροντος. *Schol.* Cæterùm *Dionysius Halicarnassensis,* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23. citat Δυσπραγέος καμάτοιο. Quam lectionem et præfert *Barnesius.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ζ'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ζ'.

ἈΘΗΝᾼ ἐπιστᾶσα ὄναρ τῇ Ἀλκινόου θυγατρὶ Ναυσικάᾳ, κελεύει αὐτῇ τὴν ἐσθῆτα ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀγαγούσῃ, πλύνειν· πλησίον γὰρ αὐτῇ εἶναι τὸν γάμον· ἡ δὲ τὸ κελευσθὲν ποιεῖ. Ἔπειτα παίζει μετὰ τῶν θεραπαινῶν· ἀκούσας δὲ αὐτῶν ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐξυπνίζεται· καὶ δεηθεὶς Ναυσικάας, ἐσθῆτα καὶ τροφὴν παρ' αὐτῆς λαβὼν, ἕπεται αὐτῇ εἰς τὴν πόλιν.

Ἄλλη ὑπόθεσις.

ΝΑΥΣΙΚΆΑ, ἡ Ἀλκινόου θυγάτηρ, ὑπὸ ὀνείρου τραπεῖσα, ἐπὶ τὸν ποταμὸν κάτεισι, πλύνουσα τὴν ἐσθῆτα· μετὰ δὲ τὸ πλῦναι, παιδιά τις, ὁποία εἰκὸς, διὰ σφαίρας ταῖς κόραις γίνεται. Ὀδυσσεὺς δὲ, θορύβου γενομένου, διϋπνίσθη, καὶ ἐσθῆτος τυχὼν, μέχρι τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἱεροῦ, ὃ πρὸ τῆς πόλεως ἦν, συνώδευε τῇ κόρῃ.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως ἄφιξις εἰς Φαίακας.

Ἄλλως.

Ζῆτα δὲ Ναυσικάα κόμισ' ἐν Σχερίῃ Ὀδυσῆα.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος· αὐτὰρ Ἀθήνη

Sic illic dormiebat quidem patiens nobilis Ulysses,
Somno et labore oppressus: verùm Minerva

Ver. 1. Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε.] Ὅρα δὲ ὡς κοιμίσας τὴν Ὀδυσσέα μετὰ τὸν οὕτω πολὺν κίνδυνον, εἶτα τῶν ἐφεξῆς γινόμενος, ἱστορίαν παρενέπλεξεν, οὐκ ἀναγκαίαν μὲν ἄλλως, ὁμῶς δὲ γοργῶς ποικίλλουσαν καὶ ἐξαιροῦσαν τὸ τῆς γραφῆς μονοειδές. *Eustath.*

Ibid. —— κάθευδε.] *Barnesius* edidit καθεῦδε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 611.

Ver. 2. Ὕπνῳ καὶ καμάτῳ ἀρημένος.] Βεβλαμμένος· ἤτοι συλληπτικῶς· ὑπὸ μὲν γὰρ τοῦ καμάτου βέβλαπτο, ὑπὸ δὲ τοῦ ὕπνου οὐκ ἔτι. Ἢ, κατὰ ἀντίφρασιν, τὴν ἀγρυπνίαν, ὕπνον ἔφη. Ἢ, ἐπὶ τῷ καμάτῳ στικτέον· εἶτα ἀρημένος,

Βῆ ῥ' ἐς Φαιήκων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε·
Οἳ πρὶν μέν ποτ' ἔναιον ἐν εὐρυχόρῳ Ὑπερείῃ,
Ἀγχοῦ Κυκλώπων, ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων,
Οἵ σφεας σινέσκοντο, βίηφι δὲ φέρτεροι ἦσαν.
Ἔνθεν ἀναστήσας ἄγε Ναυσίθοος θεοειδὴς,
Εἷσεν δ' ἐν Σχερίῃ, ἑκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων·
Ἀμφὶ δὲ τεῖχος ἔλασσε πόλει, καὶ ἐδείματο οἴκους,
Καὶ νηοὺς ποίησε θεῶν, καὶ ἐδάσσατ' ἀρούρας.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἤδη κηρὶ δαμεὶς ἄϊδόσδε βεβήκει·
Ἀλκίνοος δὲ τότ' ἦρχε, θεῶν ἄπο μήδεα εἰδώς.
Τοῦ μὲν ἔβη πρὸς δῶμα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα·
Βῆ δ' ἴμεν ἐς θάλαμον πολυδαίδαλον, ᾧ ἔνι κούρη
Κοιμᾶτ', ἀθανάτῃσι φυὴν καὶ εἶδος ὁμοίη,

Ibat ad Phaeacum virorum populumque urbemque:
Qui anteà quidem habitabant in spaciosâ Hypereâ,
Prope Cyclopas, viros superbientes;
Qui ipsos infestabant; viribus autem potiores erant.
Inde excitos *illos* deduxit Nausithous deo-similis,
Collocavitque in Scheriâ, procul ab hominibus ingeniosis;
Circùm verò murum duxit urbi, et aedificavit domos,
Et templa fecit deorum, et divisit agros.
Sed hic quidem jamjam fato domitus, ad inferos descenderat:
Alcinous verò tunc imperabat, à diis consilia doctus.
Hujus quidem ivit ad domum dea caesia-oculos Minerva,
Reditum Ulyssi magnanimo moliens:
Perrexit autem ire ad thalamum fabrè-factum, in quo puella
Cubabat, immortalibus oris-habitu et formâ similis,

ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος βλαβεὶς καὶ παρεθεὶς, ἢ κατεχόμενος. *Schol.* Quæ omnes admodùm invenustæ videntur explicandi rationes. Sententia reverà est, "*Labore defatigatus, somnoque oppressus.*" Vide ad *Il.* κ', 98.

—— confectum curis, somnoque gravatum. *Æn.* VI, 520.

Ibid. ——— ἀρημένος.] *Al.* ἀρημένος.

Ver. 5. ——— ὑπερηνορεόντων.] Ὑπερεχόντων τῇ ἠνορέῃ, ὅ ἐστι τῇ ἀνδρείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερηφάνων. *Schol.*

Ver. 6. ——— σινέσκοντο.] Vide ad *Il.* β', 221. item infrà ad *Odyss.* λ', 109.

Ibid. ——— βίηφι.] Vide ad *Il.* ν', 588.

Ver. 7. ——— ἀναστήσας.] Ἀνακομίσας, ἀποικίαν στειλάμενος. *Schol.*

Ibid. ——— θεοειδής.] Vide ad *Il.* ω', 217.

Ver. 8. ——— Σχερίῃ.] Ἡ τῶν Φαιάκων πόλις *Schol.*

Ibid. ——— ἑκὰς ἀνδρῶν.] *Plutarchus* περὶ φυγῆς, citat ἑκὰς ἄλλων.

Ibid. — ἀλφηστάων.] Τῶν εὑρετικῶν καὶ ἐπινοητικῶν ἀνθρώπων. *Schol.* Cæterùm post hunc versum, alium ex *Plutarcho*, loco suprà citato, inseruit *Barnesius*;

"Ἀνθρώπων ἀπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ."

Diù hîc, ut ait, *ob rotunditatem Periodi desideratum.* Verùm ex contextu liquet *Plutarchum* versum istum non hinc, sed ex *ver.* 204. infrà, citâsse. Quin et præcedente, "ἑκὰς ἀνδρῶν ἀλφηστάων·" sequens illud, "Ἀνθρώπων ἀπάνευθε," admodùm ταυτολόγον erit et invenustum.

Ver. 9. Ἀμφὶ δὲ τεῖχος, *&c.*] "Duobus "versibus omnia complectitur, quæ urbem "habitandam spectant." *Spondan.*

Ver. 11. 23. ——— βεβήκει ——— κεχάρισπο.] Vide ad *Il.* ά, 221. et δ', 492.

Ver. 13. 24. 41. 47 et 112. ——— γλαυκῶπις Ἀθήνη.] Vide ad *Il.* ά, 206. Ὅτι τῇ φρονήσει Ἀθηνᾷ τὰ κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν Ναυσικάαν ὁ Ποιητὴς ἀνατίθησιν, ὡς πάνυ σοφῶς αὐτὸς καὶ συνετώτατα τὸ τοιοῦτον πλάσμα μεταχειρισάμενος. *Eustath.*

Ver. 16. ——— ἀθανάτῃσι.] Similiterque

Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
Πὰρ δὲ δύ' ἀμφίπολοι, Χαρίτων ἀπὸ κάλλος ἔχουσαι,
Σταθμοῖϊν ἑκάτερθε· θύραι δ' ἐπέκειντο φαειναί.
Ἡ δ' ἀνέμου ὡς πνοιὴ ἐπέσσυτο δέμνια κούρης·
Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν,
Εἰδομένη κούρῃ ναυσικλειτοῖο Δύμαντος,
Ἥ οἱ ὁμηλικίη μὲν ἔην, κεχάριστο δὲ θυμῷ·
Τῇ μιν ἐεισαμένη προσέφη γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ναυσικάα, τί νύ σ' ὧδε μεθήμονα γείνατο μήτηρ;
Εἵματα μέν τοι κεῖται ἀκηδέα, σιγαλόεντα·
Σοὶ δὲ γάμος σχεδόν ἐστιν, ἵνα χρὴ καλὰ μὲν αὐτὴν
Ἕννυσθαι, τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται.
Ἐκ γάρ τοι τούτων φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει
Ἐσθλή· χαίρουσιν δὲ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
Ἀλλ' ἴομεν πλυνέουσαι ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι,
Καί τοι ἐγὼ συνέριθος ἅμ' ἕψομαι, ὄφρα τάχιστα
Ἐντύνεαι· ἐπεὶ οὔτοι ἔτι δὴν παρθένος ἔσσεαι·
Ἤδη γάρ σε μνῶνται ἀριστῆες κατὰ δῆμον

Nausicaa, filia magnanimi Alcinoi:
Juxtà autem duae ancillae, à Gratiis pulchritudinem habentes,
A-postibus utrinque; fores verò admotae-erant splendidae.
Illa verò venti veluti flatus accessit ad cubilia puellae:
Stetitque supra caput, et ipsam sermone allocuta est,
Assimilata filiae celebris-in-re-nauticâ Dymantis,
Quae ei aequalis quidem erat, grataque animo:
Huic seipsam cùm assimilâsset, allocuta est caesia-oculos Minerva:
" Nausicaa, quid te sic negligentem peperit mater?
" Vestes etenim tibi jacent neglectae, pulchrae;
" Tibi verò nuptiae instant, ubi oportet pulchras quidem teipsam
" Induere, aliasque illis praebere, qui te ducant.
" Etenim ex his fama apud homines oritur
" Bona; gaudent verò pater et veneranda mater.
" Quin eamus loturae simul ac aurora illuxerit,
" Et ego adjutrix unà comitabor; ut celerrimè
" Expediaris; quoniam non ampliùs diù virgo eris:
" Jamjam enim te ambiunt optimi in populo

infrà *ver.* 309. ἀθάνατος. Vide ad *Il.* ά 398.

Ver. 19. Σταθμοῖϊν ἑκάτερθε.] Ὅ ἐστιν ἑκατέρωθεν τῶν παραστάδων. *Eustath.*

Ver. 20. —— ἐπέσσυτο.] *Al.* ἐπ' ἔσσυτο.

Ver. 21. Στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς.]

Devolat, et supra caput astitit ——.
Æn. IV, 702.

Ver. 24. Τῇ μιν ἐεισαμένη.] Vide ad *Il.* γ', 389. *Al.* Τῇ μὲν ἐειδομένη.

Ver. 27 et 111. —— καλά.] Similiterque *ver.* 87. Καλόν· et *ver.* 108. καλαί. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 28. —— τὰ δὲ τοῖσι παρασχεῖν, οἵ κέ σ' ἄγωνται.] Ἔθος γὰρ, φασὶν, ἦν, τὰς νύμφας τοῖς τοῦ νυμφίου, ἐσθῆτας ἐν τῷ τοῦ γάμου καιρῷ χαρίζεσθαι. *Eustath.*

Ver. 31. 33. —— πλυνέουσαι —— Ἐντύνεαι.] Quâ analogiâ ex μαρτῦρομαι, fit μαρτῠρέομαι, μάρτῠρος· ex κρῖνω, κρῐνέω, κρῐσις· ex θαρσῦνω, θαρσῠνέω, θάρσῠνος· eâdem ex πλῦνω, fit πλῠνέω, πλῠνὸς· ex ἐντῦνω, ἐντῠνέω· &c. Vide ad *Il.* ά, 338. π', 70. et χ', 153.

Ver. 32. —— συνέριθος.] Συνεργὸς, παρὰ τὴν ἀγαθὴν ἔριν. *Schol.*

Ver. 33. —— ἔσσεαι.] Enuntiabatur ac si scriptum esset ἔσσῃ.

Πάντων Φαιήκων, ὅθι τοι γένος ἐστὶ καὶ αὐτῇ.
Ἀλλ᾽ ἄγ᾽, ἐπότρυνον πατέρα κλυτὸν ἦῶθι πρὸ,
Ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν ἐφοπλίσαι, ἥ κεν ἄγησι
Ζῶστρά τε, καὶ πέπλους, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.
Καὶ δέ σοι ὧδ᾽ αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ἠὲ πόδεσσιν
Ἔρχεσθαι· πολλὸν γὰρ ἀπὸ πλυνοὶ εἰσὶ πόληος.
Ἡ μὲν ἄρ᾽ ὡς εἰποῦσ᾽ ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
Οὔλυμπόνδ᾽, ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
Ἔμμεναι· οὔτ᾽ ἀνέμοισι τινάσσεται, οὔτε ποτ᾽ ὄμβρῳ
Δεύεται, οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται· ἀλλὰ μάλ᾽ αἴθρη
Πέπταται ἀννέφελος, λευκὴ δ᾽ ἐπιδέδρομεν αἴγλη·

" Omnium Phaeacum; ubi tibi genus et ipsi.
" Verùm age, hortare patrem inclytum sub auroram,
" Mulos et currum apparare, qui vehat
" Cingulaque, et peplos, et pallia mirabilia.
" Quippe tibi sic ipsi multò honestius est, quàm pedibus
" Ire; multùm enim absunt labra ab urbe."
Sic quidem locuta abiit caesia-oculos Minerva
Ad Olympum, ubi aiunt deorum sedem firmam semper
Esse: neque ventis concutitur, neque unquam imbre
Rigatur, neque nix ingruit; sed omnino serenitas
Panditur innubis; candidusque ambit splendor:

Ver. 35. —— ὅθι τοι.] *Al.* ὅτι τοι, et ἥ τοι, sive ᾗ τοι.

Ver. 37. 72 et 260. —— ἅμαξαν.] Vide ad *Il.* ώ, 711 et 782.

Ibid. et *ver.* 57. 69. —— ἐφοπλίσαι —— ἐφοπλίσσειας —— ἐφοπλίσσουσι.] Vide ad *Il.* ά, 140. et ψ΄, 55.

Ver. 38. Ζῶστρα.] Τὰ πρὸς ζώνην ἐπιτήδεια ἐνδύματα. *Schol.*

Ibid. —— ῥήγεα.] Vide ad *Il.* ώ, 644.

Ver. 40. —— πλυνοί.] Πλυνοὶ δὲ, παρὰ μὲν ἄλλοις, σκάφαι τινὲς χρήσιμοι πλύνειν· παρὰ δὲ Ὁμήρῳ, βόθροι ἐν οἷς ἔπλυνον. *Eustath.* Vide et suprà ad *ver.* 31.

Ver. 42. Οὔλυμπόνδ᾽, ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος.] *Al.* Οὔλυμπόνδ᾽, ὅν φασι.

Apparet Divûm numen, sedesque quietæ:
Quas neque concutiunt venti, neque nubila nimbis
Adspergunt; neque nix acri concreta pruinâ
Cana cadens violat; semperque innubilus æther
Integit, et largè diffuso lumine ridet.
Lucret. lib. III, 18.

—— nubes excedit Olympus
Lege deûm; minimas rerum discordia turbat:
Pacem summa tenent ——.
Lucan. Pharsal. lib. II, 271.

" Pars superior mundi et ordinatior, ac " propinqua sideribus, nec in nubem cogi- " tur, nec in tempestatem impellitur, nec " versatur in turbinem; omni tumultu ca- " ret." *Seneca de Irâ, lib.* III. *cap.* 6. Cæterùm de vocibus, "Ὄλυμπος, οὐρανὸς," ita *Aristoteles:* Ἐτύμως καλοῦμεν, οὐρανὸν μὲν, ἀπὸ τοῦ ὅρον εἶναι τῶν ἄνω· ὄλυμπον δὲ, οἷον ὁλολαμπῆ, καὶ παντὸς ζόφου καὶ ἀτάκτου κινήματος κεχωρισμένον, οἷον γίνεται παρ᾽ ἡμῖν διὰ χειμῶνος καὶ ἀνέμων βίας, ὥσπερ ἔφη καὶ ὁ Ποιητὴς Ὅμηρος· " Οὔλυμπόνδ, ὅν φασι, &c." *Lib. de Mundo, cap.* 6. Conjecturâ, ut opinor, satis incertâ.

Ibid. —— θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί.]

Ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς αἰεὶ ἕδος
Μένει οὐρανός· ——
Pindar. Nemeor. Ode VI. *ver.* 6.

Ver. 44. —— ἀλλὰ μάλ᾽ αἴθρη Πέπταται.]

Largior hîc campos æther et lumine vestit
Purpureo ——. *Æn.* VI, 640.

Ver. 45. 65. Πέπταται —— ἐπιδέδρομεν —— μέμηλεν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et β΄, 614.

Ibid. —— ἀννέφελος.] *Aristoteles*, loco suprà citato, legit ἀνέφελος. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ibid. —— ἐπιδέδρομεν.] *Aristoteles, ibid.* citat ἀναδέδρομεν. Vulgatam autem lectionem potiorem esse contendit *Eustathius.*

Τῷ ἔνι τέρπονται μάκαρες θεοὶ ἤματα πάντα.
Ἔνθ' ἀπέβη Γλαυκῶπις, ἐπεὶ διαπέφραδε κούρῃ.
Αὐτίκα δ' Ἠὼς ἦλθεν εὔθρονος, ἥ μιν ἔγειρεν
Ναυσικάαν εὔπεπλον· ἄφαρ δ' ἀπεθαύμασ' ὄνειρον.
Βῆ δ' ἴεναι διὰ δώμαθ', ἵν' ἀγγείλειε τοκεῦσι,
Πατρὶ φίλῳ καὶ μητρί· κιχήσατο δ' ἔνδον ἐόντας.
Ἡ μὲν ἐπ' ἐσχάρῃ ἧστο, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν,
Ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα· τῷ δὲ θύραζε
Ἐρχομένῳ ξύμβλητο μετὰ κλειτοὺς βασιλῆας
Ἐς βουλὴν, ἵνα μιν κάλεον Φαίηκες ἀγαυοί·
Ἡ δὲ μάλ' ἄγχι στᾶσα φίλον πατέρα προσέειπεν·
Πάππα φίλ', οὐκ ἂν δή μοι ἐφοπλίσσειας ἀπήνην
Ὑψηλὴν, εὔκυκλον, ἵνα κλυτὰ εἵματ' ἄγωμαι
Ἐς ποταμὸν πλυνέουσα, τά μοι ῥερυπωμένα κεῖται;
Καὶ δέ σοι αὐτῷ ἔοικε μετὰ πρώτοισιν ἐόντι
Βουλὰς βουλεύειν καθαρὰ χροῒ εἵματ' ἔχοντα.
Πέντε δέ τοι φίλοι υἷες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν,
Οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι θαλέθοντες·

In quo delectantur beati dii diebus omnibus.
Eò abiit Pallas, postquam consilium contulerat puellae.
Statim verò Aurora advenit pulchro-sedens-in-solio, quae ipsam excitabat
Nausicaam pulchro-peplo: continuò autem *ea* admirata est somnium.
Perrexit verò ire per aedes, ut annunciaret parentibus,
Patri charo et matri: deprehendit autem *eos* intùs existentes.
Illa quidem ad focum sedebat, cum ancillis mulieribus,
Pensa versans marinâ-purpurâ-tincta: in ipsum autem foràs
Egredientem incidit ad inclytos reges
Ad consilium, quò ipsum vocabant Phaeaces eximii.
Haec autem valdè propè astans charum patrem allocuta est:
" Pater chare, nonne jam mihi apparaveris currum
" Excelsum, agilem-rotis; ut pulchras vestes feram
" Ad flumen lotura, quae mihi sordidatae jacent?
" Etenim tibi ipsi convenit inter primores versanti
" Consilia consulere, puras corpori vestes habenti.
" Quinque autem tibi chari filii in aedibus sunt,
" Quorum duo in-matrimonio, tres autem caelibes florentes:

Ver. 46. Τῷ ἔνι τέρπονται μάκαρες θεοί.] Vide *Plutarchum de audiendis Poetis*, ubi hunc versum laudat.

Ver. 47. ——— διαπέφραδε.] Vide ad *Il.* ξ', 500.

Ver. 48. ——— εὔθρονος] Θρόνον νῦν τὴν ἁρμάτειον λέγει τῆς ἠοῦς ἕως· οὐ γάρ ἐστιν ἑδραίη ἡ θεὸς αὕτη ἡ νῦν εἰρημένη. *Schol.*

Ver. 49. ——— ἀπεθαύμασ'.] Similiterque *ver.* 181. ὀπάσειαν. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 50. ——— διὰ δώμαθ'.] *Al.* κατὰ δώμαθ'.

Ver. 53 et 306. ἁλιπόρφυρα.] Vide ad *Il.* ά, 482.

Ver. 57. ——— ἐφοπλίσσειας.] *Al.* ἐφοπλίσσειαν.

Ver. 58 et 70. ——— εὔκυκλον.] Εὔτροχον. κύκλοι γὰρ οἱ τροχοί. *Schol.*

Ver. 59. 64. ——— πλυνέουσα ——— νεόπλυτα.] Vide suprà ad *ver.* 51.

Ver. 60. ——— ἐόντι] *Al.* ἐόντα.

Ver. 63. Οἱ δύ' ὀπυίοντες, τρεῖς δ' ἠΐθεοι] Ὅτι τοὺς ἠϊθέους διαστέλλει καὶ ἐνταῦθα πρὸς τοὺς

Οἱ δ' αἰεὶ ἐθέλουσι, νεόπλυτα εἵματ' ἔχοντες,
Ἐς χορὸν ἔρχεσθαι· τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ πάντα μέμηλεν.
Ὣς ἔφατ'· αἴδετο γὰρ θαλερὸν γάμον ἐξονομῆναι
Πατρὶ φίλῳ· ὁ δὲ πάντα νόει, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
Οὔτε τοι ἡμιόνων φθονέω, τέκος, οὔτε τευ ἄλλου.
Ἔρχευ· ἀτάρ τοι δμῶες ἐφοπλίσσουσιν ἀπήνην
Ὑψηλὴν, εὔκυκλον, ὑπερτερίῃ ἀραρυῖαν.
Ὣς εἰπὼν, δμώεσσιν ἐκέκλετο· τοὶ δ' ἐπίθοντο.
Οἱ μὲν ἄρ' ἐκτὸς ἅμαξαν ἐΰτροχον ἡμιονείην
Ὦπλεον, ἡμιόνους θ' ὕπαγον, ζεῦξάν θ' ὑπ' ἀπήνῃ·
Κούρη δ' ἐκ θαλάμοιο φέρεν ἐσθῆτα φαεινὴν,
Καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐϋξέστῳ ἐπ' ἀπήνῃ·
Μήτηρ δ' ἐν κίστῃ ἐτίθει μενοεικέ' ἐδωδὴν,
Παντοίην, ἐν δ' ὄψα τίθει, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
Ἀσκῷ ἐν αἰγείῳ· (κούρη δ' ἐπεβήσετ' ἀπήνης·)
Δῶκε δὲ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,

"Hi semper volunt, recens-lotis vestibus induti,
"Ad choream ire; haec autem meae menti omnia curae sunt."
Sic dixit; verebatur enim floridas nuptias nominare
Patri charo; ille verò omnia intelligebat, et respondit sermone:
"Neque tibi mulos invideo, filia, neque quicquam aliud.
"Abi; caeterùm tibi famuli apparabunt currum
"Altum, agilem-rotis, contabulatione instructum."
Sic locutus, servis praecipit; illi verò paruerunt.
Illi quidem foràs currum agilem-rotis à mulis-tractum
Instruebant, mulosque submiserunt, junxeruntque sub curru:
Virgo autem è thalamo ferebat vestes pulchras;
Et eas quidem deposuit benè-polito in curru:
Mater verò in cistâ collocabat animo-gratum cibum,
Varium, obsoniaque imposuit, vinumque infudit
Utre in caprino; (puella verò conscendit currum:)
Dedit etiam aureâ in ampullâ humidum oleum,

ὀπυίοντας, εἰπών· "Οἱ δύο ὀπυίοντες, τρεῖς δ' "ἠΐθεοι θαλέθοντες." ὡς εἶναι ἠΐθεον, τὸν μήπω γάμῳ ἐκδοθέντα. *Eustath.*

Ver. 68. —— οὔτε τευ ἄλλου.] *Eustathius* in commentario citat, οὔτε που ἄλλου.

Ver. 70. —— εὔκυκλον.] *Al.* ἐΰκυκλον.

Ibid. —— ὑπερτερίῃ.] Ὑπερτερία δὲ, τὸ ἐπικείμενον τετράγωνον πλινθίον τῷ ἄξονι. *Eustath.*

Ver. 72. —— ἄρ'] *Proindè, ut jussi erant* ——.

Ver. 73. Ὅπλεον.] *Al.* Ὥπλεον.

Ibid. —— ζεῦξάν θ'.] *Al.* ζεῦξαν δ'.

Ver. 74. —— ἐσθῆτα φαεινήν.] Οὐ τότε οὖσαν φαεινὴν, ἐῤῥύπωτο γάρ· ἀλλὰ τῇ φύσει καθαράν. (Ita *Barnesius* pro vulgato καθαρᾷ.) *Schol.*

Ver. 78. —— κούρη δ' ἐπεβήσετ' ἀπήνης.] *Pausanias* picturam fuisse narrat, ubi inter alia videre erat παρθένους ἐπὶ ἡμιόνων, τὴν μὲν ἔχουσαν ἡνίας, τὴν δὲ ἐπικειμένην κάλυμμα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ· Ναυσικᾶν τε νομίζουσιν εἶναι τὴν Ἀλκίνου, καὶ τὴν θεράπαιναν, ἐλαυνούσας ἐπὶ τοὺς πλυνούς. *Eliac. lib.* V. *cap* 19. sub fine.

Ibid. —— ἐπεβήσετ'.] Vide ad *Il.* β', 35. et ι, 109.

Ver. 79. Δῶκε δὲ χρυσείῃ ἐν ληκύθῳ] Ita pro vulgato χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ restituit *Barnesius.* Nec malè. Verisimilius tamen videtur, ex *ver.* 215. infrà, voculam οἱ hic excidisse, veramque lectionem fuisse, Δῶκε δὲ οἱ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ· ut pronuntietur videlicet χρυσῇ· ut alibi sæpè.

Εἵως χυτλώσαιτο σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν.
Ἡ δ' ἔλαβεν μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα,
Μάστιξεν δ' ἐλάαν· καναχὴ δ' ἦν ἡμιόνοιϊν.
Αἱ δ' ἄμοτον τανύοντο· φέρον δ' ἐσθῆτα, καὶ αὐτὴν,
Οὐκ οἴην· ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
Αἱ δ' ὅτε δὴ ποταμοῖο ῥόον περικαλλέ' ἵκοντο,
Ἔνθ' ἦτοι πλυνοὶ ἦσαν ἐπηετανοὶ, πολὺ δ' ὕδωρ
Καλὸν ὑπεκπροέει, μάλα περ ῥυπόωντα καθῆραι·
Ἔνθ' αἵγ' ἡμιόνους μὲν ὑπεκπροέλυσαν ἀπήνης,
Καὶ τοὺς μὲν σεῦαν ποταμὸν παρὰ δινήεντα,
Τρώγειν ἄγρωστιν μελιηδέα· ταὶ δ' ἀπ' ἀπήνης
Εἵματα χερσὶν ἕλοντο, καὶ ἐσφόρεον μέλαν ὕδωρ·
Στεῖβον δ' ἐν βόθροισι θοῶς ἔριδα προφέρουσαι.

Ut ungeretur cum famulis mulieribus.
Illa verò accepit flagellum et habenas pulchras,
Flagellavitque ut-inirent-cursum ; strepitus autem erat mulorum.
Illi verò incessantèr contendebant, ferebantque vestes, et ipsam,
Non solam ; unà cum illâ scilicet et ancillae ibant aliae.
Illae verò cùm jam fluvii ad alveum perpulchrum pervenissent,
Ubi labra erant perennia, multaque aqua
Pulchra profluebat, etiam admodùm sordidata ad purgandum ;
Ibi illae mulos quidem solverunt à curru ;
Et eos quidem egerunt fluvium propter vorticosum,
Ut-ederent gramen dulce ; ipsae verò à curru
Vestes manibus sumpserunt, et inferebant in nigram aquam :
Constipabant autem in scrobibus celeriter certamen proferentes.

Ibid. et *ver.* 215. —— ληκύθῳ.] Ἐλαιοδόχῳ ἀγγείῳ. *Schol.*

Ver. 80. —— χυτλώσαιτο.] Λουσαμένη ἀλείψαιτο· χύτλος γὰρ, τὸ μεθ' ὕδατος ἔλαιον. *Schol.*

Ver. 81. —— σιγαλόεντα.] *Al.* φοινικόεντα. Quæ si vera sit lectio, pronuntiandum erit φοινικοῦντα. *Secunda* enim necessariò producitur. Vide ad *Il.* β', 267.

Ver. 82. —— καναχὴ δ' ἦν ἡμιόνοιϊν.] Ὅτι τὸν τῶν ἡμιόνων ἐν τῷ συντόνως κινεῖσθαι ἦχον, εἰς καναχὴν ὀνοματοποιεῖ. *Eustath.* Vide ad *Il.* δ', 455.

Ver. 86. 93. 95. —— πλυνοὶ —— πλῦναν —— ἀποπλύνεσκε.] Vide suprà ad *ver.* 31.

Ibid. —— ἐπηετανοί.] Ἐπηετανοὺς αὐτοὺς εἶπεν, ὡς δι' ὅλου ἔτους κοίλους μένοντας, καὶ μὴ ἀναπληρουμένους, οἷα εἰκὸς πάσχειν τὰ βεβοθρευμένα δι' ὀρύξεως. *Eustath.*

Ver. 86. —— πολὺ δ' ὕδωρ Καλὸν ὑπεκπροέει.] Ἐν δὲ τοῖς ῥήμασι γίνεται ἐξαλλαγὴ τῶν —— χρόνων, ὅταν ὁ ἐνεστὼς —— ἀντὶ τοῦ παρῳχηκότος [τεθῇ·] " Ἔνθ' ἦτοι πλυνοὶ ἦσαν " ἐ" πηετανοὶ, πολὺ δ' ὕδωρ Καλὸν ὑπεκπροέει." ἀντὶ τοῦ, ἔῤῥεεν. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Consultò certè hîc ita scripsit Poeta, cùm æquè tulisset versus Καλὸν ὑπεκπρόρεεν, *&c.*

Ver. 88. —— ὑπεκπροέλυσαν ἀπήνης.] Ὅτι τοὺς ἐζευγμένους ἡμιόνους ὑπὸ τῇ ἀπήνῃ, ἔξω ζυγοῦ ἀγαγόντες, προέρχεσθαι ἀφῆκαν εἰς νομήν. *Eustath.* Vide et ad *Il.* θ', 504. 543.

Ver. 90. Τρώγειν ἄγρωστιν.] Τὸ δὲ, τρώγειν, ὠνοματοπεποίηται ἐπὶ ἀλόγων, τραχύτητα ἔχον καὶ ἑτερότητα πολλὴν πρὸς τὸ ἐσθίειν, ὅπερ ἐπὶ λογικῶν μάλιστα λέγεται. *Eustath.*

Ibid. —— ἄγρωστιν.] Εἶδος βοτάνης, ὅπερ ἐστὶ πόα χορτώδης. *Schol.*

Ibid. —— ταὶ δ'. *Al.* Αἱ δ'.

Ver. 91. —— καὶ ἐσφόρεον μέλαν ὕδωρ] " C'est pour φόρεον ἐς μέλαν ὕδωρ." *Dacier.* Eandemque interpretationem in Versione secutus est *Barnesius.* Verùm cùm constructio ista paulò sit durior, nescio annon rectiùs exponat *Eustathius ;* Ἐσφόρεον δὲ (inquit) ὕδωρ, ἀντὶ τοῦ, ἔφερον ἔσω τῶν πλυνῶν. Et iterùm in comment. ad ή, 6. Ἐσφόρεον — μέλαν ὕδωρ εἰς τοὺς πλυνοὺς αἱ ἀμφίπολοι.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πλῦνάν τε, κάθηράν τε ῥύπα πάντα,
Εξείης πέτασαν παρὰ θῖν' ἁλὸς, ἧχι μάλιστα
Λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀποπλύνεσκε θάλασσα.
Αἱ δὲ, λοεσσάμεναι, καὶ χρισσάμεναι λίπ' ἐλαίῳ,
Δεῖπνον ἔπειθ' εἵλοντο παρ' ὄχθῃσιν ποταμοῖο·
Εἵματα δ' ἠελίοιο μένον τερσήμεναι αὐγῇ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτου τάρφθεν δμωαί τε, καὶ αὐτὴ,
Σφαίρῃ ταί τ' ἄρ' ἔπαιζον, ἀπὸ κρήδεμνα βαλοῦσαι·

At postquam lavâssentque, purgâssentque sordes omnes,
Ordine explicuerunt ad littus maris, ubi potissimùm
Lapillus ad littus abluebat mare.
Ipsae porrò lotae, et unctae pingui oleo,
Prandium deinde sumpserunt ad ripas fluvii:
Vestes autem, solis manebant dum siccarentur splendore.
Caeterùm postquam cibo saturatae sunt ancillaeque, et ipsa;
Pilâ ipsae deinde ludebant, capitis-redimiculis depositis:

Ver. 94. —— *πέτασαν.*] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 95. —— *ἀποπλύνεσκε.*] Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221. *Al.* *ἀποπτύεσκε.*

Ver. 96. —— *λοεσσάμεναι, καὶ χρισσάμεναι.*] Vide suprà ad έ, 491. Cæterùm *Eustathius* in commentario legit, *λοεσσάμεναι καὶ ἀλειψάμεναι.*

Ver. 100. —— *ἄρ'*] *Deinde* ——.

Ver. 102. *Οἵη δ' Ἄρτεμις.*]

Qualis in Eurotæ ripis, aut per juga Cynthi
Exercet Diana choros, quam mille secutæ
Hinc atque hinc glomerantur Oreades: illa pharetram
Fert humeris, gradiensque Deas supereminet omnes:
Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus:
Talis erat Dido; talem se læta ferebat
Per medios, instans operi regnisque futuris. *Æn.* I, 502.

Quo de loco *Gellius:* "Memini," inquit, "audîsse me ex Valerii Probi discipulis—solitum eum dicere, nihil quicquam tam improsperè Virgilium ex Homero vertisse, quàm versus hos amœnissimos, quos de Nausicaâ Homerus fecit.—Primum omnium id visum esse dicebant Probo, quòd apud Homerum quidem virgo Nausicaa ludibunda inter familiares puellas in locis solis rectè atque commodè confertur cum Dianâ venante in jugis montium inter agrestes deas; nequaquam autem conveniens Virgilium fecisse, quoniam Dido in urbe mediâ ingrediens inter Tyrios principes, cultu atque incessu serio, *instans operi*, sicut ipse ait, *regnisque futuris*, nihil ejus similitudinis capere posset, quæ lusibus atque venatibus Dianæ congruit. Tum posteà quòd Homerus studia atque oblectamenta in venando Dianæ honestè apertéque dicit; Virgilius autem, quum de venatu deæ nihil dixisset, pharetram tamen facit eam ferre in humero, tanquam si onus et sarcinam. Atque illud impensè Probum esse demiratum in Virgilio dicebant, quòd Homerica quidem Λητὼ gaudium gaudeat genuinum et intimum, atque in ipso penetrali cordis et animæ vigens, (siquidem non aliud est, *γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ*·) ipse autem imitari hoc volens, gaudia fecerit pigra et levia et cunctantia, et quasi in summo pectore supernantia: nescire enim sese quid significaret aliud, *pertentant.* Præter ista omnia, florem ipsius totius loci Virgilium videri omisisse; quòd hunc Homeri versum exiguè secutus sit: *Ῥεῖα δ' ἀριγνώτη πέλεται· καλαὶ δέ τε πᾶσαι*· quando nulla major cumulatiorque pulchritudinis laus dici potuerit, quàm quòd una inter omnes pulchras excelleret, una facilè ex omnibus nosceretur." *Lib.* IX. *cap.* 9. Notandum porrò, (ut rectè observavit *Fulvius Ursinus* ad hunc *Virgilii* locum,) aptiorem esse *Homeri* comparationem *Nausicaæ* innuptæ, cuique mater *Arete* vivebat; quàm *Virgilii Didoni*, quæ *Sichæo* nupta fuerat, et cui mater jam non erat *Scaliger* tamen *Virgilium Homero* hoc in loco longè superiorem contendit. *Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ibid. —— *κατ' οὔρεος.*] *Heraclides Ponticus* citat, *κατ' οὔρεα.*

Τῇσι δὴ Ναυσικάα λευκώλενος ἤρχετο μολπῆς.
Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα,
Ἢ κατὰ Τηΰγετον περιμήκετον, ἢ Ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι·
Τῇ δέ θ' ἅμα Νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο,
Ἀγρονόμοι παίζουσι· γέγηθε δέ τε φρένα Λητώ·
Πασάων δ' ὑπὲρ ἥγε κάρη ἔχει ἠδὲ μέτωπα,
Ῥεῖα δ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι·
Ὣς ἥγ' ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε παρθένος ἀδμής·
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πάλιν οἴκονδε νέεσθαι,
Ζεύξασ' ἡμιόνους, πτύξασά τε εἵματα καλά.
Ἔνθ' αὖτ' ἄλλ' ἐνόησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς Ὀδυσεὺς ἔγροιτο, ἴδοι τ' εὐώπιδα κούρην,
Ἥ οἱ Φαιήκων ἀνδρῶν πόλιν ἡγήσαιτο.
Σφαῖραν ἔπειτ' ἔρριψε μετ' ἀμφίπολον βασίλεια·

Illis verò Nausicaa pulchra-ulnas exordiebatur cantûs.
Qualis autem Diana incedit per montem sagittis-gaudens,
Aut per Taygetum arduum, aut Erymanthum,
Oblectans-se apris, et velocibus cervis:
Simul autem cum illâ Nymphae, filiae Jovis Aegiochi
Agrestes ludunt; gaudet verò mente Latona:
Omnes autem ipsa capite supereminet, atque fronte:
Faciléque conspicua est, pulchrae verò et omnes:
Sic illa inter ancillas excellebat virgo indomita.
Sed quum jam erat domum reditura,
Junctis mulis, plicatisque vestibus pulchris:
Tunc rursùs aliud cogitavit dea caesia-oculis Minerva,
Ut Ulysses excitaretur, videretque pulchram-oculos puellam,
Quae ipsum ad Phaeacum virorum urbem duceret.
Pilam deinde jecit versus ancillam regina:

Ver. 103. —— Τηΰγετον.] Ὄρος τῆς Λακωνικῆς. *Schol.* Ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὑψηλόν τε, καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπωρείαις *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 557. *al.* 363.

Ibid. ——Ἐρύμανθον.] Ὄρος τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ποταμός· ἔνθα ὁ Ἐρυμάνθιος κάπρος. *Schol.*

Ver. 104. —— κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι.] Ἡ Πελοπόννησος λεόντων ἄγονος ἔστι. Καὶ, ὅσα γε εἰκὸς, Ὅμηρος πεπαιδευμένῃ φρενὶ συνιδὼν τοῦτο, τὴν Ἄρτεμιν ἐκεῖ θηρῶσαν ᾄδων, εἶπεν, ὅτι ἄρα ἔπεισι τόν τε Ταΰγετον καὶ τὸν Ἐρύμανθον, " Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείαις ἐλάφοι-" σι." *Æl. de Animal. lib.* III. *cap.* 27.

Ibid. —— ὠκείῃς] *Al.* ὠκείαις.

Ver. 105. Τῇ δέ θ' ἅμα.] *Al.* Τῇ δὲ ἅμα et Τῇ δέ θ' ἅμαι.

Ibid. et *ver.* 324. —— Αἰγιόχοιο.] Vide ad *Il* α, 202.

Ver. 106. —— γέγηθε] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 494.

Ver. 107. Πασάων δ' ὑπὲρ ἥγε κάρη ἔχει.]

Verùm hæc —— alias inter caput extulit ——. *Virg. Ecl.* I, 25.

—— gradiensque deas supereminet omnes. *Æn.* I, 505.

Quem posteriorem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus " *Virgilius Home-" rici carminis majestatem non æquet.*" *Lib.* V. *cap.* 13.

Ver. 110. —— ἄρ'.] *Ut par erat* ——.

Ver. 115. —— ἀμφίπολον βασίλεια.] *Al.* ἀμφιπόλου βασιλείου.

Ἀμφιπόλου μὲν ἅμαρτε· βαθείῃ δ' ἔμπεσε δίνῃ.
Αἱ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσαν· ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἑζόμενος δ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
Ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι;
Ἠὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;
Ὥστε με κουράων ἀμφήλυθε θῆλυς ἀϋτὴ
Νυμφάων, αἳ ἔχουσ' ὀρέων αἰπεινὰ κάρηνα,
Καὶ πηγὰς ποταμῶν, καὶ πείσεα ποιήεντα.
Ἦν νύ που ἀνθρώπων εἰμὶ σχεδὸν αὐδηέντων;
Ἀλλ' ἄγ', ἐγὼν αὐτὸς πειρήσομαι, ἠδὲ ἴδωμαι.
Ὣς εἰπὼν θάμνων ὑπεδύσετο δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἐκ πυκινῆς δ' ὕλης πτόρθον κλάσε χειρὶ παχείῃ
Φύλλων, ὡς ῥύσαιτο περὶ χροῒ μήδεα φωτός.
Βῆ δ' ἴμεν, ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, ἀλκὶ πεποιθὼς,

Ab ancillâ quidem aberravit: profundum autem incidit in verticem.
Illae verò altè clamârunt: experrectus autem est nobilis Ulysses;
Sedensque cogitabat in mente et in animo:
" Hei mihi, quorum demùm hominum in terram deveni?
" Anne hi injurii et agrestes, neque justi?
" An hospitales, et ipsis est mens deorum-reverens?
" Ut me puellarum circumvenit foemineus clamor
" Nympharum, quae habitant montium summos vertices,
" Et fontes fluviorum, et palustria-loca herbosa.
" An jam alicubi homines sum prope vocales?
" Quin age, ego ipse experiar atque videbo."
Sic locutus arbustis egrediebatur nobilis Ulysses:
Ex densâ autem sylvâ ramum fregit manu crassâ,
Foliosum, ut tegeret circa corpus pudenda viri.
Perrexit autem ire, veluti leo montanus, viribus confisus,

Ver. 116. — ἔμπεσε.] *Eustathius* in commentario legit ἔμβαλε.

Ver. 119. —— τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;] Pronuntiabatur τῶν αὖτε, *&c.*

—————— quas vento accesserit oras,
Qui teneant, (nam inculta videt,) hominesne, feræne,
Quærere constituit ———. *Æn.* I, 311.

Quæ loca, quive habeant homines, ubi mœnia gentis,
Vestigemus ————. *Æn.* VII, 131.

Ver. 122. —— ἀμφήλυθε.] Constabit hoc quidem in loco Temporum ratio, sive vox ἀμφήλυθε ex *Perfecto* ἀμφήλυθα, sive ex *Aoristo* ἀμφήλυθον deducta intelligatur. Perindè enim est, sive dicat *Ulysses*, clamorem aures sibi *pulsare;* sive *jamjam pulsâsse.* Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 736

Ver. 124. — πίσεα.] Τοὺς διΰγρους τόπους· παρὰ τὸ πῖσαι, ὅ ἐστι ποτίσαι *Schol.* Cæterùm *Eustathius* in commentario citat πίσεα.

Ver. 125. —— αὐδηέντων;] Εὐφώνων, (*Al.* Ἐμφώνων,) ἐνάρθρῳ φωνῇ χρωμένων. *Schol.* Vide suprà ad ί, 334.

Ver. 127. —— ὑπεδύσετο.] *Al.* ὑπεκδύσετο, Quod versum perimit.

Ver. 128. —— ὕλης.] Vide ad *Il.* γ', 151.

Ibid. ——— πτόρθον κλάσε.] Ὁ δὲ πτόρθος ἔοικε κλάδος εἶναι πλατύς τε καὶ ἐπιμήκης. *Eustath.*

Ver. 130. Βῆ δ' ἴμεν, ὥστε λέων ὀρεσίτροφος.] Fuerunt qui *Ulyssem* hoc in loco, viribus defectum procellâque penè enecatum, leoni fero parùm aptè comparari crediderint. *Eustathius* vim similitudinis in eo consistere existimat, quòd *Ulysses* puellis, *Nausicaæ* comitibus, haud minùs quàm leo, terribilis apparuerit. Ὅτι τὸν Ὀδυσσέα γυμνὸν ὄντα, καὶ δυσπρόσιτον διὰ τοῦτο φανῆναι μετὰ βλοσυρότητος μέλλοντα ταῖς κόραις, λέοντι παραβάλλει, εἰπών· " Βῆ δ' ἴμεν ὥστε λέων, &c." Εἶτα δεικνὺς ὡς οὐ πρὸς τὴν Ὀδυσσέως ἀνδρίαν ἡ παραβολὴ, ἀλλὰ πρὸς ἔκπληξιν, ἣν ἐξ αὐτοῦ αἱ γυναῖ-

Ὅστ' εἶσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δαίεται· αὐτὰρ ὁ βουσὶν ἐπέρχεται, ἢ ὀΐεσσιν,
Ἠὲ μετ' ἀγροτέρας ἐλάφους· κέλεται δέ ἑ γαστὴρ,
Μήλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν·
Ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισιν ἔμελλε
Μίξεσθαι, γυμνός περ ἐών· χρειὼ γὰρ ἵκανεν.
Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη, κεκακωμένος ἅλμῃ.
Τρέσσαν δ' ἄλλυδις ἄλλη ἐπ' ἠϊόνας προὐχούσας·
Οἴη δ' Ἀλκινόου θυγάτηρ μένε· τῇ γὰρ Ἀθήνη
Θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε, καὶ ἐκ δέος εἵλετο γυίων.

Qui incedit complutus et ventos-passus; intusque ei oculos
Ardent: caeterùm is boves invadit, aut oves,
Aut agrestiores cervas; jubet nempè eum venter,
Pecudes tentaturum, etiam in densam domum ire:
Ita Ulysses puellis pulchris-comas erat
Congressurus, nudus licèt esset; necessitas enim urgebat.
Horribilis autem ipsis apparuit, deturpatus salsugine:
Diffugerunt autem huc atque illuc per ripas prominentes:
Sola autem Alcinoi filia mansit: ei enim Minerva
Audaciam in mente indidit, et metum exemit è membris.

κες ἔπαθον, ἐπάγει· [*ver.* 137.] " Σμερδαλέ-" ος δ' αὐτῇς φάνη, *&c.*" Dna. *Dacier* leoni eum ideò comparari arbitratur, quia audito puellarum strepitu hominibusne mitibus an crudelibus occursurus esset ignarus, ex arbusto nudus animoque intrepido egrederetur. Mihi in eo potiùs consistere videtur comparationis vis, tum quòd *Ulysses* mari tumidus, totusque spumâ fœdatus, leoni agresti ventis procellisque afflicto, " Ὅστ' " εἶσ' ὑόμενος καὶ ἀήμενος," similis dicatur; tum quòd necessitate coactus, [*ver.* 136.] ex arbusto puellis timidis sese nec opinatò ostenderit; ipsisque (uti observat *Eustathius)* fugam et terrorem haud minorem, quàm leo ferus ovibus aut hinnulis imbecillibus, incusserit.

Ibid. —— ἀλκί.] Vide ad *Il.* έ, 299.

Ibid. ——. πεποιθώς.] Vide ad *Il.* β', 314. et infrà ad ξ', 467.

Ver. 131. —— ἐν δέ οἱ ὄσσε Δαίεται.] Scholia ex duobus MSS. *Barnesio* excerpta interpretantur, πυρὶ ὁμοίους ἔχει. Similiterque ipse *Barnesius;* " Sensus," (inquit) " λέων " ἐν ἑαυτῷ κατ' ὄσσε δαίεται· ut *Eustath.* ex-" ponit, *fol.* 1555. *lin.* 40." At quanto simplicior et facilior erit constructio, sì vox ὄσσε neutrius generis accipiatur, (vide *Iliad.* ν', 435. 617. ψ', 477.) ut sit sententia, quomodo ad hunc locum exponit *Eustathius;* Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῷ καίονται. Vide et ad *Il.* ά, 104. μ', 466. τ', 16. 17 et *Odyss.* δ', 662. ubi similem ferè loquendi rationem usurpat Poeta.

Ver. 132. —— ἐπέρχεται.] *Al.* μετέρχεται.

Ver. 133. —— κέλεται δέ ἑ γαστήρ.]

—————— quos improba ventris
Exegit cæcos rabies ———. *Æn.* II, 356.
Suadet enim vesana fames ————.
Æn. IX, 340. X, 724.

Ver. 135. Ὣς Ὀδυσεὺς κούρῃσιν.] Ἔγραψε δὲ [ὁ Πολύγνωτος] καὶ πρὸς τῷ ποταμῷ, ταῖς ὁμοῦ Ναυσικάᾳ πλυνούσαις ἐφιστάμενον Ὀδυσσέα κατὰ τὰ αὐτὰ, καθὰ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 22.

Ver. 136. ——— χρειὼ γὰρ ἵκανε.] Vide ad *Il.* κ', 43.

Ver. 137. Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη.] Ὅταν δὲ οἰκτρὰν ἢ φοβερὰν ——— ὄψιν εἰσάγῃ, τῶν τε φωνηέντων οὐ τὰ κράτιστα θήσει, ἀλλὰ τῶν ψοφοειδῶν, ἢ ἀφώνων τὰ δυσεκφορώτατα λήψεται, καὶ καταπυκνώσει τούτοις τὰς συλλαβάς· οἷα ἐστὶ ταυτὶ, " Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη " κεκακωμένος ἅλμῃ." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16. Καὶ τὸ ὕφαιμον δ' ὁρᾷν, διὰ τὸ πυρὶ ἐοικέναι τὸ αἷμα, σμερδαλέον εἴρηται· " Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη κεκακωμένος ἅλ-" μῃ·" ἤγουν ὕφαιμον βλέπον, διὰ τὸ πυρωποὺς [*Al.* πυρωτοὺς] ἔχειν ὀφθαλμοὺς, ἐκ τῆς ἁλός. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 3.

Ibid. Σμερδαλέος.] *Al.* Σμερδαλέως.

Ver. 138. —— ἐπ' ἠϊόνας προὐχούσας.] Ἠϊόνες δὲ προὔχουσαι, αἱ προκείμεναι· ἵνα καθ' ὃν λόγον προβλῆτες πέτραι λέγονται, οὕτω καὶ αἰγιαλοὶ προὔχοντες. *Eustath.*

Ver. 139. —— τῇ γὰρ Ἀθήνη Θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε.] Vide infrà ad *ver.* 199.

Στῆ δ' ἀντασχομένη· ὁ δὲ μερμήριξεν Ὀδυσσεὺς,
Ἢ γούνων λίσσοιτο λαβὼν εὐώπιδα κούρην,
Ἢ αὔτως ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι
Λίσσοιτ', εἰ δείξειε πόλιν, καὶ εἵματα δοίη.
Ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Λίσσεσθαι ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλιχίοισι,
Μή οἱ γοῦνα λαβόντι χολώσαιτο φρένα κούρη.
Αὐτίκα μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον·
Γουνοῦμαί σε, ἄνασσα· θεός νύ τις, ἦ βροτὸς ἐσσί;
Εἰ μέν τις θεὸς ἐσσὶ, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε, Διὸς κούρῃ μεγάλοιο,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυήν τ', ἄγχιστα ἐΐσκω·
Εἰ δέ τις ἐσσὶ βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσι,
Τρισμάκαρες μέν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,

Stetit verò contrà-expectans: deliberabat autem Ulysses,
An supplicaret genubus prehensis pulchrae-oculos puellae:
An ut-erat, verbis eminùs-stans blandis
Precaretur, si ostenderet urbem, et vestes daret.
Sic sanè ei deliberanti visum est satius esse,
Precari verbis eminùs-stantem blandis,
Nè ei genua prehendenti irasceretur mente puella.
Protenùs blandum et solertem dixit sermonem:
" Supplex te oro, ô regina; deane aliqua, an mortalis es?
" Siquidem aliqua ex diis sis, qui latum coelum incolunt,
" Dianae te ego, Jovis filiae magni,
" Formâque, staturâque, orisque habitu, quàm-proximè assimilo:
" Sin aliqua sis hominum, qui super terram habitant,
" Ter-beati quidem tibi pater et veneranda mater,

Ver. 143. ——— *αὔτως.*] Ἤγουν οὕτως ὡς ἔχει. *Eustath.*

Ver. 145. Ὣς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι.] Vide infrà ad κ', 153.

Ver. 148. —— *μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον.*] Ἰστέον δὲ ὅτι μειλίχιοι μὲν οἱ τοῦ Ὀδυσσέως λόγοι, διὰ τὸ ἐγκωμιαστικὸν εἶδος. Εἰώθαμεν γὰρ οἱ πολλοὶ, τοῖς εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπαίνοις χαίροντες μειλίσσεσθαι. Κερδαλέον δὲ, διότι μικρὰ αἰτήσας, (δὸς γὰρ, φησὶ, ῥάκος [infrà ver. 178.] καὶ ἄστυ δεῖξον.) κερδαίνει μεγάλα ἐκ τῆς βασιλικῆς παιδὸς, ὑπαχθείσης οἷς ἐπαινέθη, καὶ διακρινάσης τὸ δέον. *Eustath.*

Ver. 149. ——— *θεός νύ τις, ἦ βροτὸς ἐσσί; —— Ἀρτέμιδί σε ἔγωγε.*]

O (quam te memorem?) Virgo: namque haud tibi vultus
Mortalis, nec vox hominem sonat. O Dea certè:
An Phœbi soror ——. *Æn.* I, 331.

Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ δριμύτερον τῶν νοημάτων, ἐπίτηδες προέταξε, τὴν πρὸς τὸ θεῖον δηλαδὴ σύγκρισιν· κερδαλεώτατα καὶ τοῦτο ποιήσας, καὶ ἁρπάσας οὕτω τὴν τῆς κόρης γνώμην ὑπὲρ ἑαυτοῦ. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 148. Cæterùm Vulgati hîc legunt θεός νύ τις, ἦ βροτὸς ἐσσί· sine interrogatione. Quod multò videtur languidius.

Ver. 154. *Τρισμάκαρες μέν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.*]

Ὄλβιος ὅς σ' ἐφύτευσε, καὶ ὀλβίη ἣ τέκε μήτηρ.
Musæus, Ἡρὼ καὶ Λέανδ. 138.

—— qui tanti talem genuere parentes?
Æn. I, 610.

Similiter apud *Petronium*, in *Satyr.* " O felicem —— matrem tuam, quæ te talem " peperit!"

Ver. 154. 158. *Τρισμάκαρες μὲν —— Κεῖνος δ' αὖ περὶ κῆρι μακάρτατος.*] Ita apud *Anthologiam*:

Εὐδαίμων ὁ βλέπων σε, τρισόλβιος ὅστις ἀκούει·
Ἡμίθεος δ' ὁ φιλῶν, ἀθάνατος δ' ὁ συνών.
Ῥουφίνου *Epigramm. lib.* VII.

Τρισμάκαρες δὲ κασίγνητοι· μάλα πού σφισι θυμὸς
Αἰὲν ἐϋφροσύνῃσιν ἰαίνεται, εἵνεκα σεῖο,
Λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.
Κεῖνος δ' αὖ περὶ κῆρι μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,
Ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας οἶκόνδ' ἀγάγηται.
Οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἴδον βροτὸν ὀφθαλμοῖσιν,
Οὔτ' ἄνδρ', οὔτε γυναῖκα· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ

"Ter-beati et fratres; valdè nimirùm ipsorum animus
"Semper laetitiâ perfunditur, tui gratiâ,
"Videntibus tale germen choream *te* ingredientem.
"Ille verò rursùs animo felicissimus praeter caeteros,
"Quicunque te sponsaliis praeponderans, domum duxerit.
"Nondum enim talem vidi mortalem oculis,
"Neque virum, neque mulierem; admiratio me tenet aspicientem.
"In Delo equidem aliquando tale, Apollinis juxta aram,

Ibid. et *ver.* 155. Τρισμάκαρες.] Vide suprà ad έ, 306. *Al.* Τρὶς μάκαρες.

Ver. 155. 156. 157.——μάλα πού σφισι θυμὸς —— ἰαίνεται —— Λευσσόντων.] Σημείωσαι δὲ καὶ τὸ, "σφίσι θυμὸς ἰαίνεται λευσ-"σόντων," δοκοῦν σολοίκως ἔχειν, "λεύσσουσι" γὰρ, ὤφειλεν εἰπεῖν. Ἔστι δὲ τοιοῦτον σχῆμα καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Κύκλωπα, ὅτε εἴπῃ (infrà ί, 256. 257.) "Ἡμῖν δὲ κατεκλάσθη φίλον "ἦτορ Δεισάντων φθόγγον βαρύν." Καινοπρεπὲς γὰρ καὶ αὐτὸ, σόλοικον δὲ οὐκ ἄν. *Eustath.* Vide infrà ad ψ', 205. 206. et ad *Il.* ξ', 141.

Ver. 156.——ἰαίνεται.] Κρατοῦν δὲ [τὸ θερμὸν] τοῦ ψυχροῦ, διάχυσιν παρέχει καὶ ἀλέαν τῷ σώματι μεθ' ἡδονῆς· ὅπερ Ὅμηρος ἰαίνεσθαι κέκληκεν. *Plutarch. de primo frigido.*

Ver. 157.——τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.] Vide infrà ad λ', 90. 91. *Eustathius* quidem in dubium vocat, utrùm vox εἰσοιχνεῦσαν contracta sit ex εἰσοιχνέουσαν, an sit ipsa participium neutrius generis; sed minùs rectè: alibi enim apud Poetam occurrunt voces οἰχνέω, εἰσοιχνέω· at οἰχνεύω, εἰσοιχνεύω, nusquam.

Ibid. et *ver.* 244.——τοιόνδε——τοιόσδε.] Vide ad *Il.* ύ, 357.

Ver. 159. Ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας.] Editio *Wetsteniana* istud ἐέδνοισι βρίσας vertit, "*dote* "*gravis.*" *Scholiastes* autem ἐέδνοισι exponit, "Τοῖς πρὸ γάμου δώροις, μνήστροις· vocemque βρίσας interpretatur βαρήσας. Quæ quidem et ad sententiam potior videtur explicatio; et isto sensu semper ferè apud Poetam usurpatur vox ἔεδνα. Notandum tamen vocem βρίθω nusquam alibi apud Poetam *sensu activo* usurpari. Vide *Iliad.* ή, 343. μ', 286. 346. ρ', 233. 512. σ', 561. *Odyss.* ί, 216. τ', 112. Undè verior fortassè sententiæ interpretatio quam hîc affert *Eustathius:* Τὸ δὲ, "βρίσας," (inquit) ἀντὶ τοῦ νικήσας ἔδνων πλήθει τοὺς ἄλλους μνηστῆρας, διὰ τὸ τῆς κόρης δηλαδὴ περιμάχητον. Καὶ ἔστιν ἡ μεταφορὰ, ἐκ τῶν σταθμιζομένων ῥοπῶν. Cæterùm Scholia ex MS. *Aloysii* excerpta apud *Barnesium*, vocem βρίσας hîc à βρίζω deductam volunt; sed malè omninò, et ad sensum, et ad prosodiam. Vide ad *Il.* ά, 140. et ή, 343.

Ibid.——ἐέδνοισι.] Vide ad *Il.* ν', 382.

Ver. 162. Δήλῳ δή ποτε τοῖον. "Quod "Homericus Ulyxes Deli se proceram et "teneram palmam vidisse dixit, hodie mon-"strant eandem." *Cic. de Legibus, lib.* I. sub initio. "Nec non palma Deli ab ejus-"dem dei [*Apollinis*] ætate conspicitur." *Plin. Nat. Hist. lib.* XVI. *cap.* 44. Ὁ δὴ πολυφωνότατος ἁπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, ὅταν μὲν ὥραν ὄψεως εὐμόρφου, καὶ κάλλος ἡδονῆς ἐπαγωγὸν ἐπιδείξασθαι βούληται, τῶν τε φωνηέντων τοῖς κρατίστοις χρήσεται, καὶ τῶν ἡμιφώνων τοῖς μαλακωτάτοις, καὶ οὐ καταπυκνώσει τοῖς ἀφώνοις τὰς συλλαβὰς, οὐδὲ συγκόψει τοὺς ἤχους, παρατιθεὶς ἀλλήλοις τὰ δυσέκφορα, πρᾳεῖαν δέ τινα ποιήσει τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμάτων, καὶ ῥέουσαν ἀλύπως διὰ τῆς ἀκοῆς· ὡς ἔχει ταυτὶ——"Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος "παρὰ βωμῷ, Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον "ἐνόησα." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16. Ἔστι καὶ παρ' αὐτῷ [Ὁμήρῳ] πολλὰ φυτὰ τερπνότερα ἀκοῦσαι τῶν ὁρωμένων· "Δή-"λῳ δή ποτε τοῖον, &c." Καὶ ἡ δενδρήεσσα τῆς Καλυψοῦς νῆσος· καὶ τῆς Κίρκης σπήλαια· καὶ ὁ Ἀλκινόου κῆπος. Εὖ ἴσθι, τούτων οὐδὲν ὄψει τερπνότερον. *Julian. Imperat. Misopog.*

Ibid.——παρὰ βωμῷ.] *Casaubonus*, in annotationibus ad *Athenæi, lib.* XIV. *cap.* 9. citat περὶ βωμῷ. *Julianus* antem loco jam suprà citato, legit, aut memoritèr citat, παρὰ βωμόν.

Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα·
(Ἦλθον γὰρ κἀκεῖσε, πολὺς δέ μοι ἕσπετο λαὸς
Τὴν ὁδὸν, ᾗ δὴ ἔμελλεν ἐμοὶ κακὰ κήδε' ἔσεσθαι·)
Ὣς δ' αὔτως καὶ κεῖνο ἰδὼν, ἐτεθήπεα θυμῷ
Δήν· ἐπεὶ οὔπω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης·
Ὣς σε, γύναι, ἄγαμαί τε, τέθηπά τε, δείδιά τ' αἰνῶς
Γούνων ἅψασθαι· χαλεπὸν δέ με πένθος ἱκάνει.
Χθιζὸς ἐεικοστῷ φύγον ἤματι οἴνοπα πόντον·
Τόφρα δέ μ' αἰεὶ κῦμα φόρει κραιπναί τε θύελλαι
Νήσου ἀπ' Ὠγυγίης· νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων,
Ὄφρ' ἔτι που καὶ τῇδε πάθω κακόν· οὐ γὰρ ὀΐω
Παύσεσθ'· ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν.
Ἀλλὰ, ἄνασσ', ἐλέαιρε, σὲ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας
Ἐς πρώτην ἱκόμην· τῶν δ' ἄλλων οὔτινα οἶδα
Ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν.
Ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι,
Εἴ τι που εἴλυμα σπείρων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα.

" Palmae recens germen succrescens vidi :
" (Profectus enim eram et illuc, multus autem me sequebatur populus
" In eâ profectione, quae demùm erat mihi malum damnum futura.)
" Utque similiter et illud conspicatus, obstupui animo
" Diù, quandoquidem nunquam tale succrevit lignum è terrâ ;
" Ita te, mulier, admiror, obstupeo, et vereor admodùm
" Genua prehendere : gravis autem me dolor occupat.
" Heri vigesimo effugi die nigrum pontum :
" Eousque verò me perpetuò fluctus ferebat, et celeres procellae
" Insulâ ab Ogygiâ : nunc verò me huc appulit deus,
" Ut adhuc fortassè et hîc patiar malum ; non enim puto
" Cessaturos ; sed adhuc multa dii efficient priùs.
" Verùm, regina, miserere, te enim mala multa passus
" Primam accessi ; caeterorum autem neminem novi
" Hominum, qui hanc urbem et terram incolunt.
" Urbem verò mihi ostende, daque pannum ad *me* circumcingendum,
" Si quod fortassè involucrum pannorum haberes huc profecta.

Ver. 163. Φοίνικος νέον ἔρνος.] Τὸν ἀνατιθέντα λέγει φοίνικα τῇ Λητοῖ, οὗ ἐφαψαμένη ἀπεκύησεν. *Schol.*

Ἔνθα πρωτόγονός τε φοίνιξ,
Δάφνα θ' ἱεροὺς ἀνέσχε
Πτόρθους Λατοῖ φίλα
Ὠδῖνος ἄγαλμα δίας.

Euripid. Hecub. ver. 458.

Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λητὼ,
Φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη.

Theognid. Gnom. ver. 5.

Ver. 164. Ἦλθον γὰρ κἀκεῖσε, πολὺς δέ μοι.] Πιθανῶς ἐμφαίνει τινὰ τῶν ἐπιφανῶν, ἵνα μὴ φορτηγὸς, ἢ καπηλεύτης εἶναι δόξῃ. *Schol.*

Ver. 165. —— ᾗ δὴ ἔμελλεν.] Ita Vulgati. Sed legendum potiùs crediderim, ᾗ δή· ut sit, " *Quâ demùm erant mihi mali casus futuri.*"

Ver. 168. —— τέθηπά τε, δείδιά τ.] Similiterque *ver.* 265. Εἰρύαται. Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 736.

Ver. 174. Παύσεσθ'.] Apud *Eustathium* in commentario, Παύσασθ'.

Ver. 178. Ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος] Vide suprà ad *ver.* 148.

Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς,
Ἄνδρα τε καὶ οἶκον, καὶ ὁμοφροσύνην ὀπάσειαν
Ἐσθλήν· οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον,
Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή· πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι,
Χάρματα δ' εὐμενέτῃσι· μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί.
Τὸν δ' αὖ Ναυσικάα λευκώλενος ἀντίον ηὔδα·
Ξεῖν', ἐπεὶ ἤτε κακῷ, οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας,
Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν,
Ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἑκάστῳ·
Καί πού σοι τάδ' ἔδωκε, σὲ δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.
Νῦν δ', ἐπεὶ ἡμετέρην τε πόλιν καὶ γαῖαν ἱκάνεις,
Οὔτ' οὖν ἐσθῆτος δευήσεαι, οὔτε τευ ἄλλου,

"Tibi verò dii tanta dent, quanta animo tuo concupiscis;
"Maritumque et familiam, et concordiam praebeant
"Bonam: non enim hoc quicquam praestantius et melius,
"Quàm cùm concordes consiliis rem-familiarem administrent
"Vir atque conjux; multi dolores malevolis,
"Gaudia autem benevolis; maximè verò sentiunt et ipsi."
Hunc autem rursùs Nausicaa ulnas-candida contrà allocuta est:
"Hospes, quandoquidem neque ignavo, nec stulto viro similis-es,
"Jupiter autem ipse distribuit felicitatem Olympius hominibus,
"Bonis atque malis, prout voluerit unicuique;
"Et nimirùm tibi isthaec dedit, te autem oportet pati omninò.
"Nunc verò, quum ad nostram et urbem et terram venis,
"Neque vestium indigebis, neque cujusquam alîus *rei*,

Ver. 180. Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσί.]

Dii tibi ——————
Præmia digna ferant ———.
Æn. I, 607. 609.

——— Dii dent tibi omnes quæ velis.
Plaut. Pœnul. Act. V. *Scen.* ii. *ver.* 95.
Et iterùm, *Stichus, Act.* III. *Scen.* II. *ver.* 15.
——————— Dii dent quæ velis.

Συνετῶς ὁ Ὀδυσσεὺς ταῦτα συνεύχεται, ἃ μόνα διὰ φροντίδος οἴεται εἶναι. *Schol.*

Ver. 182. ——— οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον, Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε.]

Ἧπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία,
Ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ.
Euripid. Medea, ver. 14.

——————— τί γὰρ ἥδύτερον καὶ ἄρειον,
Ἢ ὅταν ἀνδρὶ γυνὴ φρονέῃ φίλα γήραος ἄχρι,
Καὶ πόσις ᾗ ἀλόχῳ, μηδ' ἐμπέσῃ ἄνδιχα νεῖκος.
Phocylides, ποίημα νουθετικὸν, *ver.* 184.

Οὔτε γὰρ ἡδοναὶ μείζονες ἀπ' ἄλλων οὔτε χρεῖαι συνεχέστεραι πρὸς ἄλλους, οὔτε φιλίας τὸ καλὸν ἑτέρας ἔνδοξον οὕτω καὶ ζηλωτὸν, "Ὡς ὅθ' " ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον Ἀνὴρ ἠδὲ " γυνή·" *Plutarch.* Ἐρωτικὸς, sub fine. Κἀνταῦθα οὖν, ὡς δῆλον, τὴν πρὸς ἀλλήλων ἀνδρός τε καὶ γυναικὸς ὁμόνοιαν ἐπαινεῖ ὁ Ποιητὴς, οὐ τήν γε μὴν ἀμφὶ τὰς θεραπείας τὰς μοχθηρὰς, ἀλλὰ τὴν νῷ τε καὶ φρονήσει δικαίως συνηλλαγμένην. Τὸ γὰρ νοήμασιν ἔχειν τὸν οἶκον, τοῦτο δηλοῖ. *Aristot.* περὶ Οἰκονομικῆς, *lib.* I. haud longè à fine. Vide et *Hieroclis Fragmentum* περὶ Γάμου.

Ver. 183. —— οἶκον ἔχητον.] Apud *Hieroclem*, loco jam citato, οἰκί' ἔχητον.

Ver. 185. —— μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί.] Τῆς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας αἰσθάνονται καὶ ἀπολαύουσιν. *Schol. Eustathius* autem exponit ἐξάκουστοι ἐγένοντο.

Ver. 189. Ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖσιν.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, " ἐσθλοῖς, ἠδὲ κακοῖς," οἱ μὲν ἐπὶ ἀνθρώπων νοοῦσι τῶν ὀλβιζομένων· οἱ δὲ οὐδέτερα ταῦτα ὀνόματα ἐκδέχονται· λέγοντες ὅτι νέμει ὄλβον θεὸς ἔν τε ἐσθλοῖς πράγμασι, καὶ ἐν κακοῖς. *Eustath.* Quæ posterior, uti et ipse deinceps annotat *Eustathius*, mira admodum et inficeta accipiendi ratio

Ver. 190. ——— τάδ'] *Al.* τάγ'.

Ver. 192. —— οὖν.] *Ut petiisti* ———.

Ὧν ἐπέοιχ' ἱκέτην ταλαπείριον ἀντιάσαντα.
Ἄστυ δέ τοι δείξω, ἐρέω δέ τοι οὔνομα λαῶν.
Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν·
Εἰμὶ δ' ἐγὼ θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Τοῦ δ' ἐκ Φαιήκων ἔχεται κάρτος τε, βίη τε.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοισι κέλευσε·
Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι· πόσε φεύγετε, φῶτα ἰδοῦσαι;
Ἦ μήπου τινὰ δυσμενέων φάσθ' ἔμμεναι ἀνδρῶν;
Οὐκ ἔσθ' οὗτος ἀνὴρ διερὸς βροτὸς, οὐδὲ γένηται,
Ὅς κεν Φαιήκων ἀνδρῶν ἐς γαῖαν ἵκηται,
Δηϊοτῆτα φέρων· μάλα γὰρ φίλοι ἀθανάτοισιν.
Οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Ἔσχατοι, οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται ἄλλος.
Ἀλλ' ὅδε τις δύστηνος ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνει,
Τὸν νῦν χρὴ κομέειν· πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες

" Quarum decet supplicem miserum compotem-factum-esse.
" Urbem autem tibi ostendam, et dicam nomen populorum.
" Phaeaces hanc urbem, et terram habitant:
" Sum autem ego filia magnanimi Alcinoi,
" Ex quo utique Phaeacum pendet et imperium, et potentia."
Dixit sanè, et ancillis comas-pulchris imperavit:
" Sistite mihi gradum, ancillae: quò fugitis, virum conspicatae?
" An scilicet aliquem hostilium putatis esse virorum?
" Non est ille vir vivus homo, neque nascetur,
" Qui Phaeacum in terram veniat,
" Hostilia inferens: valdè enim chari *ii* immortalibus.
" Habitamus autem seorsùm undoso in mari
" Extremi, neque quisquam nobiscum mortalium commercium-habet alius.
" Sed hic aliquis infelix errans huc venit,
" Quem nunc oportet curare: à Jove enim sunt omnes

Ver. 193. —— ταλαπείριον.] Τὸν πόῤῥωθεν ἐληλυθότα· ἢ τὸν ταλαίπωρον. *Schol.* Priorem interpretationem amplectitur Dna. *Dacier.* At posteriori sensu usurpari videtur hæc vox infrà ή, 24. alioqui enim ibi ταυτολόγον erit proximè sequens, " Τηλόθεν ἐξ ἀπίης " γαίης."

Ibid. ——— ἀντιάσαντα.] Editio *Wetsteniana*, quâcum facit et *Barnesius*, vertit " *occurrentem.*" Ego hoc in loco potiùs vertendam crediderim " *compotem factum.*" Vide ad *Il.* μ', 356. et ν', 215. Cæterùm de prosodiâ vocis, ἀντίασαντα, vide ad *Il.* ά, 67.

Ver. 195. Φαίηκες μέν.] Ὅτι διήγημα ἐνταῦθα σύντομον τὸ, " Φαίηκες μὲν τήνδε πόλιν, *&c.*" *Eustath.*

Ver. 199. Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι.] Ὅτι ἐκφαίνων ὁ Ποιητὴς πῶς ἡ Ἀθηνᾶ ἐλέχθη θάρσος ἐμβαλεῖν τῇ Ναυσικάᾳ, ὥστε μεῖναι φανέντος τοῦ Ὀδυσσέως·] καὶ δηλῶν ὡς κατὰ σύνεσιν γενέσθαι τοῦτο φαίνεται, καθὰ καὶ ἐλέχθη, πλάττει τὴν κόρην θαῤῥύνουσαν καὶ τοὺς ἀμφιπόλους, ὡς μήκετι φεύγειν ἀλογίστως, ἀλλὰ στῆναι, οἷα μηδὲν τὶ καινὸν ἰδούσας, ἀλλὰ ἁπλῶς ἄνθρωπον, καὶ αὐτὸν δύστηνον, ἀλήτην, κομιδῆς ἄξιον. Φησὶ γάρ· " Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι, *&c.*" *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 139.

Ver. 201. —— διερὸς βροτός.] Ζῶν, ἐῤῥαμμένος, (*Al.* ἐῤῥωμένος,) καὶ ἰκμάδος μετέχων· τὴν μὲν γὰρ ζωὴν ὑγρότης καὶ θερμασία συνέχει, τὸν δὲ θάνατον ψυχρότης καὶ ξηρασία. *Schol.*

Ver. 204. Οἰκέομεν δ' ἀπάνευθε.] Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* I. *pag.* 46. *al.* 26.

Ver. 205. ——— βροτῶν.] *Al.* βροτός.]

Ver. 207. ——— πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες Ξεῖνοί τε, πτωχοί τε.] Ὑπὸ γὰρ τοῦ Διὸς ἐποπτεύονται καὶ ξένοι καὶ πτωχοί. *Schol.*

Καὶ Διὸς, ὅς ξείνοις ἱκέτῃσί τε χεῖρ' ὑπερίσχει.
Apollon. Argonaut. lib. III. *ver.* 985.

Ξεῖνοί τε, πτωχοί τε· δόσις δ' ὀλίγη τε, φίλη τε.
Ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε, πόσιν τε·
Λούσατε δ' ἐν ποταμῷ, ὅθ' ἐπὶ σκέπας ἔστ' ἀνέμοιο.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν·
Κὰδ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆ' εἷσαν ἐπὶ σκέπας, ὡς ἐκέλευσεν
Ναυσικάα, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο·
Πὰρ δ' ἄρα οἱ φᾶρός τε, χιτῶνά τε, εἵματ', ἔθηκαν·
Δῶκαν δὲ χρυσέῃ ἐν ληκύθῳ ὑγρὸν ἔλαιον,
Ἤνωγον δ' ἄρα μιν λοῦσθαι ποταμοῖο ῥοῇσι.
Δή ῥα τότ' ἀμφιπόλοισι μετηύδα δῖος Ὀδυσσεύς·
Ἀμφίπολοι, στῆθ' οὕτω ἀπόπροθεν, ὄφρ' ἐγὼ αὐτὸς
Ἅλμην ὤμοιϊν ἀπολούσομαι, ἀμφὶ δ' ἐλαίῳ
Χρίσομαι· ἦ γὰρ δηρὸν ἀπὸ χροὸς ἐστὶν ἀλοιφή.
Ἄντην δ' ουκ ἂν ἔγωγε λοέσσομαι· αἰδέομαι γὰρ
Γυμνοῦσθαι, κούρῃσιν ἐϋπλοκάμοισι μετελθών.
Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἀπάνευθεν ἴσαν, εἶπον δ' ἄρα κούρῃ.
Αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο δῖος Ὀδυσσεὺς

" Hospitesque et egeni ; donum autem etiam exiguum, et gratum est.
" Verùm date, ancillae, hospiti cibumque et potum :
" Et lavate in fluvio, ubi receptus est à vento."
Sic dixit : illae verò steterunt, et se-invicem hortatae sunt :
Ulyssem autem collocârunt sub umbraculo, quemadmodum jusserat
Nausicaa, filia magnanimi Alcinoi :
Eique pallium, et tunicam, vestes, apposuerunt :
Dederunt porrò ei aureâ in ampullâ liquidum oleum,
Jusseruntque dein ipsum lavare-se in fluvii fluento.
Ac tum ancillas allocutus est nobilis Ulysses :
" Ancillae, state ita eminùs, dum ego ipse
" Salsuginem ab humeris abluam, circumque oleo
" Ungam me ; jam enim diù à corpore abest unctio.
" Coràm verò haud ego lavero ; vereor enim
" Nudari, inter puellas comas-pulchras versans."
Sic dixit : illae verò secesserunt, narrâruntque puellae.
At ex flumine à corpore lavabat nobilis Ulysses

Ver. 208. —— *δόσις δ' ὀλίγη τε, φίλη τε.*] Ὀλίγη μὲν τῷ διδόντι, φίλη δὲ τῷ λαμβάνοντι· ἡ γὰρ ἔνδεια, καὶ τὸ ὀλίγον φίλον ἡγεῖται. *Schol.* Vide ad *Il.* ά, 167.

—————— Ἡ μεγάλα χάρις,
Δώρῳ ξὺν ὀλίγῳ· πάντα δὲ τιμᾶντα τὰ πὰρ
φίλων. *Theocrit. Idyll.* XXVIII, 24.

Ἅπαν διδόμενον δῶρον, εἰ καὶ μικρὸν ᾖ,
Μέγιστον ἐστὶν, εἰ μετ' εὐνοίας διδῷς.
Philemon major, apud Grot. in Excerp.

Ver. 210. Λούσατε δ'] *Al.* Λούσατέ τ'.
Ver. 211. ——— *αἱ δ' ἔσταν τε καὶ ἀλλήλῃσι κέλευσαν.*] Ita edidit *Barnesius. Vulgg.* καὶ ἀλλήλοισι κέλευσαν. *Al.* αἱ δ' ἵσταντο καὶ ἀλλήλῃσι κέλευον. Quæ fortè et verior lectio. Vide ad *Il.* ν', 84.
Ver. 212. 214. —— *ἄρα.*] *Ut jusserat Nausicaa* ———.
Ibid. — Ὀδυσσῆ' εἷσαν.] *Al.* Ὀδυσσέα εἷσαν.
Ver. 215.——— *χρυσέῃ.*] Ita edidit *Barnesius;* ut pronuntietur scilicet *χρυσῇ. Al. χρυσείῃ.* Quod versum perimit. Vide suprà ad *ver.* 79.
Ver. 216. —— *ἄρα.*] *Deinde* ———.
Ver. 219. 220. 221. 227. 228. —— *ἀπολούσομαι* —— Χρίσσομαι — *λοέσσομαι* —— *λοέσσατο* —— *ἕσσαθ'.*] Vide suprà ad έ, 491. et infrà ad ί, 296.
Ver. 224. 226. Αὐτὰρ ὁ ἐκ ποταμοῦ χρόα νίζετο —— Ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον.]

Ἅλμην, ἥ οἱ νῶτα καὶ εὐρέας ἄμπεχεν ὤμους·
Ἐκ κεφαλῆς δ' ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον ἀτρυγέτοιο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα λοέσσατο καὶ λίπ' ἄλειψεν,
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαθ', ἅ οἱ πόρε παρθένος ἀδμής·
Τὸν μὲν Ἀθηναίη θῆκεν, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα· κὰδ δὲ κάρητος
Οὔλας ἧκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.
Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
Ἴδρις, ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
Τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει·
Ὣς ἄρα τῷ κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
Ἕζετ' ἔπειτ', ἀπάνευθε κιών, ἐπὶ θῖνα θαλάσσης,
Κάλλεϊ καὶ χάρισι στίλβων· θηεῖτο δὲ κούρη·
Δή ῥα τότ' ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοισι μετηύδα·
Κλῦτέ μοι, ἀμφίπολοι, λευκώλενοι, ὄφρα τι εἴπω·
Οὐ πάντων ἀέκητι θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,

Salsuginem, quae ei terga et latos obtexit humeros:
E capite etiam eluebat maris sordes indomiti.
Caeterùm postquam omnem lavâsset-se, et oleo unxisset,
Vestesque induisset, quas ei praebuerat virgo indomita
Illum quidem Minerva reddidit, ex Jove nata,
Majoremque aspectu, et crassiorem: à capite verò
Crispas demisit comas, hyacinthino flori similes.
Quemadmodum autem cùm quis aurum circumfundat argento vir
Solers, quem Vulcanus docuerit et Pallas Minerva
Artem omnifariam; pulchra verò *is* opera perficit:
Sic huic affudit gratiam capitique et humeris.
Considebat *is* deinde, seorsùm profectus, ad littus maris,
Pulchritudine et gratiâ resplendens; admirabatur autem puella:
Ac tunc ancillas comis-pulchras allocuta est:
" Audite me, ancillae, candidae-ulnas, ut aliquid dicam:
" Non omnibus invitis diis, qui coelum tenent,

Ὀδυσσεὺς μετὰ τὸ ναυάγιον —— καταβὰς —— εἰς τὸν ποταμὸν, " Ἐκ κεφαλῆς ἔσμηχεν ἁλὸς " χνόον" ὑπερφυῶς τοῦ ποιητοῦ τὸ γινόμενον συνεωρακότος. Ὅταν γὰρ ἐκ τῆς θαλάττης ἀναδύντες ἐν τῷ ἡλίῳ στῶσι, τὸ λεπτότατον καὶ κουφότατον τῆς ὑγρασίας ἡ θερμότης διεφόρησε· τὸ δὲ ἁλμυρὸν αὐτὸ καὶ τραχὺ καταλειφθὲν ἐφίσταται, καὶ παραμένει τοῖς σώμασιν ἀλώδης ἐπίπαγος, μεχρὶ ἂν αὐτὸ ποτίμῳ, καὶ γλυκεῖ κατακλύσωσιν. *Plutarch. Symposiac. Lib.* I. *Probl.* 9.

Ver. 226. —— ἁλὸς χνόον.] Τὸ λεπτότατον τῆς θαλάσσης· ἢ τὴν ἀκαθαρσίαν. *Schol.*

Ibid. —— ἀτρυγέτοιο.] Vide ad *Il.* ά, 316.

Ver. 229. Τὸν μὲν Ἀθηναίη.]

———— namque ipsa decoram
Cæsariem nato genitrix, lumenque juventæ
Purpureum, et lætos oculis afflârat honores. *Æn.* I, 593.

Ver. 231. Οὔλας ἧκε κόμας.] Οὖλαι δὲ κόμαι, αἱ συνεστραμμέναι. *Eustath.*

Ibid. —— ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.] Ὁ ἐπὶ μελαίνας, κατὰ τὸν ὑάκινθον τὸ ἄνθος. *Eustath.*

Ver. 232. Ὡς δ' ὅτε τις χρυσόν.]

Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo
Argentum Pariusve lapis circumdatur auro. *Æn.* I, 596.

Ver. 235. —— ἄρα] *Ut dictum est* ——.

Ver. 240. —— πάντων ἀέκητι θεῶν] *Al.* πάντως ἀέκητι θεῶν.

Φαιήκεσσ' ὅδ' ἀνὴρ ἐπιμίσγεται ἀντιθέοισι.
Πρόσθεν μὲν γάρ δή μοι ἀεικέλιος δόατ' εἶναι,
Νῦν δὲ θεοῖσιν ἔοικε, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Αἲ γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε πόσις κεκλημένος εἴη
Ἐνθάδε ναιετάων, καί οἱ ἅδοι αὐτόθι μίμνειν.
Ἀλλὰ δότ', ἀμφίπολοι, ξείνῳ βρῶσίν τε, πόσιν τε.
  Ὣς ἔφαθ'· αἱ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον, ἠδὲ πίθοντο.
Πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ θέσσαν βρῶσίν τε, πόσιν τε.
Ἦτοι ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς
Ἁρπαλέως, δηρὸν γὰρ ἐδητύος ἦεν ἄπαστος.
  Αὐτὰρ Ναυσικάα λευκώλενος ἄλλ' ἐνόησεν·
Εἵματ' ἄρα πτύξασα τίθει καλῆς ἐπ' ἀπήνης,
Ζεῦξεν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας· ἂν δ' ἔβη αὐτή.
Ὤτρυνεν δ' Ὀδυσῆα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν.
  Ὄρσεο δὴ νῦν, ξεῖνε, πόλινδ' ἴμεν, ὄφρα σε πέμψω
Πατρὸς ἐμοῦ πρὸς δῶμα δαΐφρονος, ἔνθα σε φημὶ
Πάντων Φαιήκων εἰδησέμεν ὅσσοι ἄριστοι.

" Ad Phaeacas hic vir pervenit diis-similes.
" Anteà quidem mihi indecorus videbantur esse,
" Nunc verò diis similis-est, qui coelum latum habitant.
" Utinam mihi talis maritus vocatus esset
" Hîc habitans, et ipsi placeret hîc manere.
" Verùm date, ancillae. hospiti cibumque, potumque."
Sic dixit; illae verò huic diligentèr auscultârunt et paruerunt;
Ulyssique apposuerunt cibumque, potumque
Ac bibebat quidem et edebat patiens nobilis Ulysses
Rapacitèr; diù enim cibum non gustaverat.
Caeterùm Nausicaa candida-ulnas aliud cogitavit:
Vestes utique plicatas posuit pulchrum in currum;
Junxit verò mulos fortibus-ungulis, conscenditque ipsa:
Adhortata autem est Ulyssem, verbumque dixit, et compellavit:
" Surge nunc, hospes, ad-urbem iturus, ut te deducam
" Patris mei ad domum prudentis; ubi te puto
" Omnium Phaeacum visurum esse quotquot optimi.

Ver. 242. —— δόατ'.] Ita Vulgati. *Barnesius* vocem hanc ἅπαξ λεγομένην ex δοάσατο contractum existimat; nec male: Vide ad *Il.* δ', 525. *Eustathius* autem, et Scholia MSS. *Aloysii* Editionumque nonnullarum, (notante *Barnesio)* δέατο hîc legunt. Κεῖται δ' ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τὸ δέατο, ἀντὶ τοῦ ἐδόκει. *Eustath.*

Ver. 244. Αἲ γὰρ ἐμοὶ τοιόσδε πόσις.] Εἰ μὲν ἡ Ναυσικάα ξένον ἄνδρα τὸν Ὀδυσσέα θεασαμένη, καὶ παθοῦσα τὸ τῆς Καλυψοῦς πάθος πρὸς αὐτὸν, ἅτε δὴ τρυφῶσα καὶ γάμων ὥραν ἔχουσα, τοιαῦτα μωραίνει πρὸς τὰς θεραπαινίδας, "Αἲ "γὰρ ἐμεῦ τοιόσδε πόσις &c." ψεκτέον τὸ θράσος αὐτῆς καὶ τὴν ἀκολασίαν. Εἰ δὲ τοῖς λόγοις τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἦθος ἐνιδοῦσα, καὶ θαυμάσασα τὴν ἔντευξιν αὐτοῦ πολὺν νοῦν ἔχουσαν εὔχεται τοιούτῳ συνοικεῖν μᾶλλον ἢ πλωτικῷ τινὶ καὶ ὀρχηστικῷ τῶν πολιτῶν· ἄξιον ἄγασθαι. *Plutarch. de audiendis Poetis.*

Ibid. —— ἐμοί.] Apud *Plutarchum*, loco jam citato ἐμεῦ. Minùs rectè.

Ver. 248. —— ἄρ'.] *Proindè, ut jusserat Nausicaa* —— *ver.* 246.

Ver. 252. 263. 266. 276. —— καλῆς —— καλὸς — καλὸν — καλός.] Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 253. Ζεῦξεν.] Apud *Eustathium* in commentario, Ζεῦξαν.

Ἀλλὰ μάλ' ὧδ' ἔρδειν, (δοκέεις δέ μοι οὐκ ἀπινύσσειν·)
Ὄφρ' ἂν μέν κ' ἀγροὺς ἴομεν καὶ ἔργ' ἀνθρώπων,
Τόφρα σὺν ἀμφιπόλοισι, μεθ' ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν,
Καρπαλίμως ἔρχεσθαι· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω.
Αὐτὰρ ἐπὴν πόλιος ἐπιβήσομεν, ἣν πέρι πύργος
Ὑψηλὸς, καλὸς δὲ λιμὴν ἑκάτερθε πόληος,
Λεπτὴ δ' εἰσίθμη· νῆες δ' ὁδὸν ἀμφιέλισσαι
Εἰρύαται· πᾶσιν γὰρ ἐπίστιον ἐστὶν ἑκάστῳ.
Ἔνθα δέ τέ σφ' ἀγορὴ, καλὸν Ποσιδήϊον ἀμφὶς,
Ῥυτοῖσιν λάεσσι κατωρυχέεσσ' ἀραρυῖα.
Ἔνθα δὲ νηῶν ὅπλα μελαινάων ἀλέγουσι,
Πείσματα, καὶ σπεῖρα, καὶ ἀποξύνουσιν ἐρετμά.

"Sed omnino sic facito, (videris autem mihi non desipere;)
"Donec quidem per agros iverimus et opera hominum,
"Tamdiù cum ancillis, post mulos et currum,
"Celeriter venito; ego autem viam monstrabo;
"At postquam ad urbem conscenderimus, circa quam murus
"Altus, pulcher verò portus ex-utrâque-parte urbis,
"Arctus autem introïtus; naves verò per viam utrinque-agitatae
"Subductae sunt; omnibus enim statio est unicuique.
"Ibi porrò et ipsis forum est, pulchrum Neptuni circa templum,
"Vectitiis lapidibus excisis exstructum.
"Ibi verò navium armamenta nigrarum curant,
"Rudentes, et spiras; et poliunt remos.

Ver. 258.——ἀπινύσσειν.] Ἀσύνετος εἶναι. *Schol.*

Ver. 261.———ἔρχεσθαι.] Ita ex *Editt. Vett.* edidit *Barnesius. Vulgg.* ἔρχεσθον. Quod et ipsum annon ferri possit, dubitare est. Vide infrà ad ί, 404. item ad *Il.* ά, 566. et ί, 487.

Ver. 262.———πόλιος.] *Barnesius* edidit πόλεως. Sed perindè est. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 264. Λεπτὴ δ' εἰσίθμη.] Τουτέστιν ἡ στενὴ δίοδος εἰς αὐτὸν, παρὰ τὸ εἰσιέναι. *Eustath.*

Ver. 265.—πᾶσιν γὰρ ἐπίστιον ἐστὶν ἑκάστῳ.] Vocem ἐπίστιον, quæ apud *Homerum* hoc unico loco occurrit, ita exponit *Eustathius:* Ἐπίστιον δὲ, τὸ ὡς ἄν τὶς εἴποι ἐποίκειον. Ἰώνων δὲ ἡ λέξις, διὸ καὶ ψιλοῦται· καθὰ καὶ τὸ "Ζεὺς καθάρσιος καὶ ἐπίστιος." παρὰ Ἡροδότῳ, [*lib.* I. *cap.* 44.] ἀντὶ τοῦ ἐφέστιος· καὶ, "Ἀθηναίων ἐπίστια." [*lib.* V. *cap.* 72. 73.] Γίνεται δὲ ἀπὸ τῆς ἱστίας. Similiter ferè interpretatur et *Porphyrius:* Ἤτοι (inquit) οὐδεὶς ξένος ἐστὶν, ἀλλὰ πάντες πολῖται, καὶ ἐφέστιον πῦρ ἔχοντες· διὰ δὲ ψιλοῦ ἐξενήνεκται, ὡς τὸ δέχεσθαι, δέκεσθαι, καὶ οὐχὶ, οὐκί *Quæst. Homeric.* 2. in fine. Et apud *Anacreontem* (quem hîc citat *Barnesius)* occurrit vox ἐπίστιον, ubi pro ἐφέστιον κύλικα, uti ibi notat *Barnesius*, usurpata videtur;

————κακχύδην
Πίνουσα τὴν ἐπίστιον——.
Od. LXXI. *ver.* 1090.

Scholiastes autem hunc *Homeri* locum alitèr videtur accepisse; Ἐπίστιον, (inquit) ἐποίκιον, σκήνη, νεώριον, ἢ σκάφος· παρὰ τὸ ἱστίον. Λέγει δὲ, ὅτι ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν νεῶν νενεωλκημένων στενὴ ἐστὶν ἡ εἴσοδος. Quam vocis ἐπίστιον significationem affert et *Eustathius.*

Ver. 266.———Ποσιδήϊον] Τῷ Ποσειδῶνι καθιερωμένον τέμενος. *Schol.*

Ver. 267. Ῥυτοῖσιν λάεσσι κατωρυχέεσσ'.] Ῥυτοὶ δὲ λίθοι, οἱ ἑλκυστοὶ διὰ τὸ μέγεθος· κατωρυχέες δὲ οἱ κατορωρυγμένοι, ὅ ἐστὶν εὖ τεθεμελιωμένοι. *Eustath.*

Ver. 268.———ὅπλα.] Τὰ τῶν νεῶν σχοινία. *Schol.*

Ver. 269. Πείσματα.] Τὰ ἀπόγεια σχοινία· παρὰ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς τὴν ναῦν. *Schol.* à *Barnesio ex duobus MSS. suppleta.*

Ibid.——σπεῖρα.] Σπεῖρα, ἤγουν ὑφάσματα ἐξ ὧν τὰ ἱστία· ἢ σπείρας, δι' ὧν αἱ νῆες ἕλκονται, ἢ δι' ὧν οἱ τροχίλοι δεσμοῦνται. *Eustath.* Posteriorem harum lectionum solam hìc agnoscit *Scholiastes*, exponitque: Οἱ μεγάλοι κάλοι, παρὰ τὸ σπεῖραι, δι' ὧν ἕλκονται αἱ νῆες. *Barnesius* quoque in Editionibus non-

Οὐ γὰρ Φαιήκεσσι μέλει βιὸς, οὐδὲ φαρέτρη,
Ἀλλ' ἱστοὶ καὶ ἐρετμὰ νεῶν, καὶ νῆες ἐΐσαι,
Ἧσιν ἀγαλλόμενοι πολιὴν περόωσι θάλασσαν.
Τῶν ἀλεείνω φῆμιν ἀδευκέα, μήτις ὀπίσσω
Μωμεύῃ· μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον.
Καί νύ τις ὧδ' εἴπῃσι κακώτερος ἀντιϐολήσας,
Τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ ἕπεται καλός τε, μέγας τε
Ξεῖνος; ποῦ δέ μιν εὗρε; πόσις νύ τοι ἔσσεται αὐτῇ.
Ἤ τινά που πλαγχθέντα κομίσσατο ἧς ἀπὸ νηὸς,
Ἀνδρῶν τηλεδαπῶν· ἐπεὶ οὔ τινες ἐγγύθεν εἰσίν.
Ἤ τίς οἱ εὐξαμένῃ πολυάρητος θεὸς ἦλθεν,
Οὐρανόθεν καταϐάς· ἕξει δέ μιν ἤματα πάντα,
Βέλτερον, εἰ κ' αὐτή περ ἐποιχομένη πόσιν εὗρεν
Ἄλλοθεν· ἦ γὰρ τούσδε γ' ἀτιμάζει κατὰ δῆμον
Φαίηκας, τοί μιν μνῶνται πολέες τε καὶ ἐσθλοί.

" Non enim Phaeacibus curae-est arcus, neque pharetra,
" Sed mali, et remi navium, et naves aequales,
" Quibus laeti trajiciunt spumosum mare.
" Horum evito famam amaram; nè quis à tergo
" Carpat: valdè enim sunt insolentes apud vulgus.
" Et fortassè quis sic dicat vilior obviam-factus;
" Quisnam verò ille, qui Nausicaam sequitur pulcherque, magnusque
" Hospes? ubi illum nacta est? maritus utique erit ipsi.
" Aut aliquem fortè vagatum excepit suâ à navi,
" Virorum longinquorum; nam nulli propè sunt.
" Aut aliquis supplicanti multùm-exoptatus deus advenit,
" E coelo delapsus; habebit verò ipsum dies omnes.
" Rectius, si ipsa etiam adiens maritum invenit
" Aliundè; certè enim hos quidem spernit in populo
" Phaeaces, qui ipsam ambiunt multique et nobiles.

---

nullis (quas et ipse secutus est) scriptum reperit σπείρας· eamque et *Versui* et *Sensui* convenientiorem lectionem contendit: " Nam σπεῖρα, (inquit) τὰ νεῶν μαλάγματα, " nempè laceræ vestes, sive lineæ, sive laneæ, aut cannabinæ, molles et usu attritæ, quibus utuntur Nautæ, ad naves " consarciendas, quomodo *Homerus* utitur, " ῥίπεσσιν οἰσυΐνῃσιν, *Odyss. ί. ver.* 256. At " αἱ σπεῖραι, *Funes*, ut *Br. Schol.*" Ita ille. Atqui vox σπεῖραι nusquam alibi apud *Homerum* reperitur. Occurrit autem vox σπεῖρον suprà έ, 318. ubi eodem sensu, (ut opinor,) ac vox σπεῖρα hoc in loco, usurpatur; secundum *Barnesii* expositionem certè accipi non potest:

Τηλοῦ δὲ σπεῖρον καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ.

Porrò, quâ ratione ultima vocis σπεῖρα hîc produci possit, vide ad *Il. ά*, 51.

Ver. 273. Τῶν ἀλεείνω φῆμιν.] " Nec verò negligenda est fama; nec mediocre telum ad res gerendas existimare oportet " benevolentiam civium." *Cicero, de Amicitiâ*, § 17.

Ibid. —— ἀδευκέα.] Ἀδευκὴς δὲ καὶ νῦν, ἢ ἡ ἀδόκητος, παρὰ τὸ δέκω· ἢ ἡ δακνηρὰ καὶ πικρά. *Eustath.* *Scholiastes* autem exponit, Σκληρὰν, χαλεπήν.

Ver. 274 —— μάλα δ' εἰσὶν ὑπερφίαλοι κατὰ δῆμον.

Δυσάρεστος ἡμῶν καὶ φιλόψογος πόλις.
Euripid. Electr. ver. 904

Ver. 275. 276. Καί νύ τις ὧδ' εἴπῃσι. —— Τίς δ' ὅδε Ναυσικάᾳ, &c.] Καὶ οὕτως ὃν ἔρωτα εἶχεν εἰς νοῦν ἀνεκάλυψε κατὰ θαυμασίαν μέθοδον, ὡς ἄλλου τινὸς δῆθεν τοιαῦτα ἐροῦντος· ἄλλως γὰρ ἀνέκφορος ἦν. *Eustath.*

Ver. 277. —— νύ τοι] Apud *Eustathium* in commentario, νύ οἱ.

Ὣς ἐρέουσιν, ἐμοὶ δέ κ' ὀνείδεα ταῦτα γένοιτο·
Καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ, ἥτις τοιαῦτά γε ῥέζοι,
Ἥ τ' ἀέκητι φίλων πατρὸς καὶ μητρὸς ἐόντων
Ἀνδράσι μίσγηται, πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν.
Ξεῖνε, σὺ δ' ὧδ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα τάχιστα
Πομπῆς καὶ νόστοιο τύχῃς παρὰ πατρὸς ἐμεῖο.
Δήομεν ἀγλαὸν ἄλσος Ἀθήνης, ἄγχι κελεύθου,
Αἰγείρων· ἐν δὲ κρήνη νάει, ἀμφὶ δὲ λειμών·
Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῦ τέμενος, τεθαλυῖά τ' ἀλωὴ,
Τόσσον ἀπὸ πτόλιος, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας·
Ἔνθα καθεζόμενος μεῖναι χρόνον, εἰσόκεν ἡμεῖς
Ἄστυδε ἔλθωμεν, καὶ ἱκώμεθα δώματα πατρός.
Αὐτὰρ ἐπὴν ἡμέας ἔλπῃ ποτὶ δώματ' ἀφῖχθαι,
Καὶ τότε Φαιήκων ἴμεν ἐς πόλιν, ἠδ' ἐρέεσθαι
Δώματα πατρὸς ἐμοῦ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
Ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ, καὶ ἂν πάϊς ἡγήσαιτο
Νήπιος· οὐ μὲν γάρ τι ἐοικότα τοῖσι τέτυκται

" Sic dicent: mihi verò probra haec essent:
" Etenim alii succensuerim, quaecunque talia utique fecerit,
" Quae scilicet invitis charis patre et matre viventibus
" Viris misceatur, priusquàm palàm nuptiae advenerint.
" Hospes, tu verò ita meum observa sermonem, et celerrimè
" Deductione et reditu potiaris à patre meo.
" Inveniemus pulchrum lucum Palladis, prope viam,
" Ex-populis: fons autem effluit, circa verò pratum:
" Ibi autem patris mei et praedium, et florentes horti,
" Tantum ab urbe, quantum utique auditur clamans:
" Ibi desidens mane aliquandiù, donec nos
" Ad-urbem accesserimus, et pervenerimus ad aedes patris.
" At postquam nos putaveris ad aedes pervenisse,
" Tum verò Phaeacum eas ad urbem, atque require
" Aedes patris mei magnanimi Alcinoi.
" Facilè autem conspicuae sunt, et vel puer duceret
" Infans; neque enim omnino similes illis sunt

Ver. 285. —— ἐμοὶ δέ κ' ὀνείδεα.] Apud *Eustathium*, ἐμοὶ δ' ἂν ὀνείδεα. Quod idem.

Ver. 287. Ἥ τ'.] *Quæ utique* —. *Quæ scilicet* —.

Ver. 288. — πρίν γ' ἀμφάδιον γάμον ἐλθεῖν.]

Παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,
Μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς. *Phocylides*, ποίημα νουθετικὸν, *ver.* 203.

Ver. 289. — σὺ δ' ὧδ' ἐμέθεν ξυνίει ἔπος.]

Accipite ergò animis, atque hæc mea figite dicta. *Æn.* III, 250.

—— tu condita mente teneto. *Ibid.* 388.

Ver. 293. Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμοῦ τέμενος.]

Insuper id campi quod rex habet ipse Latinus. *Æn.* IX, 274.

Ἔστι δὲ τέμενος διαίτητος τόπος, περιωρισμένος καὶ οὕτως ἀποτετμημένος τῶν ἐγγύς. Τέμενος γὰρ ἐπὶ ναοῦ οἱ μεθ' Ὅμηρον οἴδασιν· ὁ δὲ Ποιητὴς οὐδὲ ἱερὸν ἁπλῶς τόπον λέγει τὸ τέμενος, ἀλλὰ τὸν κατ' ἀποτομὴν ὄντα τινός. *Eustath.*

Ver. 294. —— πτόλιος.] Vide suprà ad *ver.* 262.

Ibid. —— γέγωνε.] Vide supra ad ί, 400.

Ver. 301. 305. 308. —— τέτυκται —— ἧσται —— ποτικέκλιται.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 736.

Δώματα Φαιήκων, οἷος δόμος Ἀλκινόοιο
Ἥρωος· ἀλλ' ὁπότ' ἄν σε δόμοι κεκύθωσι καὶ αὐλὴ,
Ὦκα μάλ' ἐκ μεγάροιο διελθέμεν, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
Μητέρ' ἐμήν· ἡ δ' ἧσται ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν πυρὸς αὐγῇ,
Ἠλάκατα στρωφῶσ' ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι,
Κίονι κεκλιμένη· δμωαὶ δέ οἱ εἵατ' ὄπισθεν.
Ἔνθα δὲ πατρὸς ἐμεῖο θρόνος ποτικέκλιται αὐτῇ,
Τῷ ὅγε οἰνοποτάζει ἐφήμενος, ἀθάνατος ὥς.
Τὸν παραμειψάμενος, μητρὸς ποτὶ γούνασι χεῖρας
Βάλλειν ἡμετέρης, ἵνα νόστιμον ἦμαρ ἴδηαι
Χαίρων, καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐσσί.
Εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέῃσ' ἐνὶ θυμῷ,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἄρα φωνήσασ', ἵμασεν μάστιγι φαεινῇ
Ἡμιόνους· αἱ δ' ὦκα λίπον ποταμοῖο ῥέεθρα·
Αἱ δ' εὖ μὲν τρώχων, εὖ δὲ πλίσσοντο πόδεσσιν.

" Aedes Phaeacum, qualis domus Alcinoi
" Herois; sed postquam te aedes occuluerint et aula,
" Celeriter valdè et regiâ ulteriùs-perge, donec perveneris
" Ad matrem meam; illa autem sedet ad focum in ignis splendore,
" Pensum versans purpureum, mirabile visu,
" Columnae acclinata; ancillae verò sedent pone-illam.
" Ibi autem patris mei solium adjacet ei,
" Quo ille vinum-potat insidens, immortalis ceu.
" Hoc praeterito, matris ad genua manus
" Extende nostrae, ut reditûs diem videas
" Gaudens, cito; etiamsi valdè procul hinc sis.
" Si tibi illa utique benè voluerit in animo,
" Spes tibi deinde amicosque visurum *te*, et perventurum
" Domum ad pulchrè-aedificatum, et tuam in patriam terram."
Sic utique locuta, flagellavit flagello splendido
Mulos; hi verò celeriter reliquerunt fluvii fluenta:
Illi autem benè quidem currebant et pulchrè alternabant pedes.

Ver. 303. Ἥρωος· ἀλλ' ὁπότ' ἄν σε.] "Observanda," inquit *Barnesius*, "Συνεκφώνησις, sive συνίζησις vocalium ω, et ο. Duæ "enim ultimæ Syllabæ coalescunt, quasi "ἥρως scriberetur." Verùm (uti et ipse postea annotat *Barnesius*) etiam corripi potest istud ω, propter sequentem vocalem. Vide ad *Il.* ό, 24. item ή, 453.

Ibid. κεκύθωσι.] *Al.* κεύθωσι.

Ver. 305. —— ἐπ' ἐσχάρῃ.] Ἀντὶ τοῦ παρ' ἐσχάρῃ. *Strabo*, *Geograph.* *lib.* XIII. *pag.* 897. *al.* 601.

Ibid. —— ἐν πυρὸς αὐγῇ.] Ἐν τῷ καταπεφωτισμένῳ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τόπῳ. *Schol.*

Ver. 307. 308. — κεκλιμένη — ποτικέκλιται.] Vide ad *Il.* ά, 314.

Ver. 307. — εἵατ' ὄπισθεν.] Postulat Temporum ratio ut vox εἵατ', hoc in loco, intelligatur εἵαται, non εἵατο. Vide ad *Il.* ρ', 164.

Ver. 308. —— ποτικέκλιται αὐτῇ.] *Scholiastes* exponit: Περιέχεται τῇ αὐγῇ, ἀντὶ τοῦ πεφώτισται. Undè legisse videtur is (uti et notat *Barnesius*) ποτικέκλιται αὐγῇ· cujus lectionis hîc meminit et *Eustathius*: Sed minùs rectè.

Ver. 318. — εὖ δὲ πλίσσοντο.] Τὸ δὲ, πλίσσοντο, — δηλοῖ — τὸ βημματίζειν, καὶ μεταφέρειν σκέλος παρὰ σκέλος. *Eustath.*

Πλίξαντες μηροῖσι παρὰ μηρούς.
Anacreon, ver. 1269.

Ἡ δὲ μάλ' ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμ' ἑποίατο πεζοὶ,
Ἀμφίπολοί τ', Ὀδυσεύς τε· νόῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην.
Δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τοὶ κλυτὸν ἄλσος ἵκοντο
Ἱρὸν Ἀθηναίης, ἵν' ἄρ' ἕζετο δῖος Ὀδυσσεύς.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Κλῦθί μοι, Αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτώνη,
Νῦν δή πέρ μευ ἄκουσον, ἐπεὶ πάρος οὔποτ' ἄκουσας
Ῥαιομένου, ὅτε μ' ἔῤῥαιε κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.
Δός μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν, ἠδ' ἐλεεινόν.
Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη·
Αὐτῷ δ' οὔπω φαίνετ' ἐναντίον· αἴδετο γάρ ῥα
Πατροκασίγνητον· ὁ δ' ἐπιζαφελῶς μενέαινεν
Ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἣν γαῖαν ἱκέσθαι.

Illa autem sedulò aurigabatur, ita-ut simul sequerentur pedites,
Ancillaeque, Ulyssesque; arte verò impingebat flagellum.
Occidebat autem sol, et illi inclytum ad lucum pervenerunt
Sacrum Palladis, ubi proinde consedit nobilis Ulysses.
Statim deinde supplicabat *is* Jovis filiae magni:
"Audi me, Aegiochi Jovis filia indomita;
"Nunc tandem saltem me exaudi, quoniam anteà nunquam exaudivisti
"Jactatum, quando me jactabat inclytus Neptunus.
"Da me ad Phaeacas gratum venire, atque miserabilem."
Sic dixit supplicans; eum autem audivit Pallas Minerva:
Ipsi verò nondum apparebat palàm; verebatur enim
Patruum: is autem vehementer irascebatur
Nobili Ulyssi, antequam *is* suam ad terram veniret.

Ver. 320. ——— νόῳ δ' ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην.] Τεχνικῶς ἤλαυνεν. *Schol.* Ὅτι νόῳ ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην ἡ κόρη, τουτέστι, φρονίμως ἡνιόχευεν, ὅπως ἅμα ἕποιντο οἱ πεζοί. *Eustath.*

Ver. 321. Δύσετό τ' ἠέλιος.] Νῦν πρὸς δυσμὰς ἀπέκλινεν· ἡμέρας γὰρ ἔτι οὔσης εἰσέρχεται Ὀδυσσεὺς, παρὰ καὶ ἀχλὺν αὐτῷ καταχέει. *Schol.* Vide autem infrà ad ή, 14.

Ibid. Δύσετο.] Vide ad *Il.* β', 35. et ί, 109.

Ver. 322. —— ἄρ'. *Ut jusserat Nausicaa* ——— suprà *ver.* 295.

Ver. 324.—ἀτρυτώνη.] Vide ad *Il.* β', 157.

Ver. 326. —— Ἐννοσίγαιος.] Ὁ Ποσειδῶν, ὁ τὴν γῆν κινῶν· ἔνοσις μὲν γὰρ ἡ κίνησις. *Schol.* Vide suprà ad έ, 282.

Ver. 327. Δός μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν.] Vide *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 14. sub fine; ubi hic locus laudatur.

Ver. 329. ——— ἐναντίον.] Apud *Eustathium* in commentario ἐναντίη.

Ibid. —— αἴδετο γάρ ῥα Πατροκασίγνητον.]

——— Θεοῖσι δ' ὧδ' ἔχει νόμος·
Οὐδεὶς ἀπαντᾷν βούλεται προθυμίᾳ
Τῇ τοῦ θέλοντος, ἀλλ' ἀφιστάμεσθ' ἀεί.
Euripid. Hippolyt. Coron. ver. 1328.

Ver. 330. Πατροκασίγνητον.] *Neptunum.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Η'

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Η'.

ΝΑΥΣΙΚΑ'Α εἰς τὴν πόλιν ἀφικνεῖται· καὶ μετ' ὀλίγον Ὀδυσσεὺς ἱκετεύει Ἀρήτην τὴν τοῦ Ἀλκινόου [Ita ex Editionum vetustiorum nonnullis reposuit *Barnesius*, pro vulgato τὴν Ἀρήτην Ἀλκινόου] τοῦ βασιλέως γυναῖκα· καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον πυθομένης, ὁπόθεν τὴν ἐσθῆτα ἔσχεν, (ἐγνώρισε γὰρ αὐτὴν,) τὰ συμβάντα αὐτῷ κατὰ τὸν πλοῦν, ἀπὸ τῆς Ὠγυγίας μέχρι τῆς τῶν Φαιάκων γῆς, διηγεῖται.

*Ἄλλη ὑπόθεσις.

ἈΘΗΝΑ̃ τὴν πόλιν παραγενομένῳ Ὀδυσσεῖ ἀπαντᾷ, καὶ ἑξῆς ἀντιδείκνυσι τὸν Ἀλκίνου οἶκον· εἰς ὃν εἰσελθὼν Ὀδυσσεὺς προσπίπτει τοῖς τῆς Ἀρήτης γόνασι, καὶ δεῖται αὐτῆς, πέμψαι αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα. Ἀναστήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἀλκίνοος παρακαθίζει αὐτῷ, καὶ δεῖπνον παρέχει. Ἡ δὲ Ἀρήτη θεασαμένη τὴν ἐσθῆτα, πυνθάνεται, πόθεν ἔσχεν; Ὁ δὲ διηγεῖται αὐτοῖς τὸν ἀπὸ Καλυψοῦς πλοῦν, καὶ τὸ γενόμενον Ναυάγιον, καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἄφιξιν, καὶ ὅτι δεηθεὶς Ναυσικάας, ἔλαβε τὴν ἐσθῆτα.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως εἴσοδος πρὸς Ἀλκίνουν.

Ἄλλως.

Ἦτα δ' εὖ φρονέουσ' Ὀδυσεῖ Σχερίης βασιλῆες.

ὯΣ ὁ μὲν ἔνθ' ἠρᾶτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Κούρην δὲ προτὶ ἄστυ φέρεν μένος ἡμιονοῖϊν.
Ἡ δ' ὅτε δὴ οὗ πατρὸς ἀγακλυτὰ δώμαθ' ἵκανεν,

Sic quidem ibi supplicabat patiens nobilis Ulysses:
Puellam verò ad urbem ferebat robur mulorum.
Illa verò quando jam ad sui patris inclytas aedes pervenisset,

---

* Argumentum hoc à *Barnesio* ex MS. *Gonvillo-Caiensi* excerptum. Pro ἀξίως autem, ἑξῆς restituisse; et post Καλυψοῦς, vocem πλοῦν supplevisse se ipse annotat.

Στῆσεν ἄρ' ἐν προθύροισι· κασίγνητοι δέ μιν ἀμφὶς
Ἵσταντ', ἀθανάτοις ἐναλίγκιοι, οἵ ῥ' ἀπ' ἀπήνης
Ἡμιόνους ἔλυον, ἐσθῆτά τε ἔσφερον εἴσω.
Αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον ἑὸν ἤϊε· δαῖε δέ οἱ πῦρ
Γρηῢς Ἀπειραίη θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα,
Τήν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον ἀμφιέλισσαι·
Ἀλκινόῳ δ' αὐτὴν γέρας ἔξελον, οὕνεκα πᾶσι
Φαιήκεσσιν ἄνασσε, θεοῦ δ' ὡς δῆμος ἄκουεν.
Ἣ τρέφε Ναυσικάαν λευκώλενον ἐν μεγάροισιν.
Ἥ οἱ πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἴσω δόρπον ἐκόσμει.
Καὶ τότ' Ὀδυσσεὺς ὦρτο πόλινδ' ἴμεν· ἀμφὶ δ' Ἀθήνη
Πολλὴν ἠέρα χεῦε, φίλα φρονέουσ' Ὀδυσῆϊ,
Μήτις Φαιήκων μεγαθύμων ἀντιβολήσας
Κερτομέοι τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐξερέοιθ', ὅτις εἴη.

Stitit in vestibulo: fratres verò ipsam undique
Circumstabant, immortalibus similes; qui utique à curru
Mulos solverunt, vestemque portârunt intrò.
Ipsa verò ad thalamum suum ibat; accendebat autem ei ignem
Anus Epirotica cubicularia Eurymedusa,
Quam olim ex-Epiro naves duxerant utrinque-remis-actae:
Alcinoo autem eam munus elegerunt, eò-quòd omnibus
Phaeacibus imperabat, et *eum* deum veluti populus audiebat:
Quae enutrivit Nausicaam ulnis-pulchram in aedibus.
Haec ei ignem accendebat, et intùs coenam adornabat.
Et tunc Ulysses surrexit ad-urbem iturus; at Minerva
Multam caliginem circumfudit, benè cupiens Ulyssi
Nequis Phaeacum magnanimorum obviam-factus,
Convitiareturque verbis, et interrogaret, quisnam esset.

Ver. 4. Στῆσεν ἄρ' ἐν προθύροισι.] Currum nempè ad ædium introïtus stitit. *Barnesius* et versiones vulgatæ reddunt, "*Constitit in* "*vestibulo*." Sed minùs rectè: ut liquet ex aliis locis ubi vocem Στῆσεν usurpat Poeta:

> Ἔνθ' ἵππους στήσασα θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
> *Iliad.* έ, 755.
>
> Στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα πίοιεν.
> ώ, 350.
>
> Στῆσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας.
> *Odyss.* ξ', 258. ρ', 427.

Ver. 5. —— ἀπ' ἀπήνης.] *Al.* ὑπ' ἀπήνης.

Ver. 6. Ἡμιόνους ἔλυον.] *Barnesius* edidit ἔλυόν τ'. "Voculam τε," inquit, "quæ post "ἔλυον olim exciderat, restituo; quòd *Sen-* "*sus* et *Versus* eam ferè requirant." Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 8. ——— Ἀπειραίη.] Ἄποθεν παροῦσα, ἠπειρωτική· ἔστι δὲ ἀντικρὺ τῆς Κερκύρας ἡ Ἤπειρος. *Schol.*

Ver. 9. Τήν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον.] Ἢ μάχης νόμῳ· ἢ κατὰ ἐμπορίαν. *Eustath.* Posterior harum expositionum potior, quià Phæaces bellorum semper insueti narrantur. Vide suprà ad ζ', 270. Fortassè autem rectiùs intelligas mulierem hanc captivam ex prædâ communi per piraticam (ut mos erat antiquis) quæsitâ, Alcinoo munus electam. Quæ et vocis γέρας maximè propria significatio. Vide ad *Il.* σ', 444.

Ver. 14 ——— ἀμφὶ δ' Ἀθήνη Πολλὴν ἠέρα χεῦε.] Codices, à *Tho. Bentleio* collati, habent αὐτὰρ Ἀθήνη.

> At Venus obscuro gradientes aere sepsit,
> Et multo nebulæ circum Dea fudit amictu:
> Cernere ne quis eos, neu quis contingere posset,
> Molirive moram, aut veniendi poscere causas.
> *Æn.* I, 415.

Ἔστι δὲ τοῦτο ἀλληγορικῶς, ἡ προῤῥηθεῖσα φρόνησις· δι' ἧς περὶ δύναντα ἥλιον γίνεται ἡ εἰς τὴν πόλιν εἴσοδος τῷ Ὀδυσσεῖ. *Eustath.*

Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πόλιν δύσεσθαι ἐραννὴν,
Ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Παρθενικῇ εἰκυῖα νεήνιδι, κάλπιν ἐχούσῃ·
Στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῦ· ὁ δ' ἀνείρετο δῖος Ὀδυσσεύς.
Ὦ τέκος, οὐκ ἄν μοι δόμον ἀνέρος ἡγήσαιο
Ἀλκινόου, ὃς τοῖσδε μετ' ἀνθρώποισιν ἀνάσσει;
Καὶ γὰρ ἐγὼ ξεῖνος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἱκάνω,
Τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· τῷ οὔτινα οἶδα
Ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Τοιγὰρ ἐγώ τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμον, ὅν με κελεύεις,
Δείξω· ἐπεί μοι πατρὸς ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει.
Ἀλλ' ἴθι σιγῇ τοῖον· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω·
Μηδέ τιν' ἀνθρώπων προτιόσσεο, μηδ' ἐρέεινε.
Οὐ γὰρ ξείνους οἵδε μάλ' ἀνθρώπους ἀνέχονται,
Οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθοι.

Sed cùm jam urbem ingressurus esset amabilem,
Tum ei obviam-facta-est dea caesia-oculis Minerva,
Virgini similis juvenculae, urnam gestanti;
Stetitque ante eum: interrogabat autem nobilis Ulysses:
" O filia, nonne me ad domum viri deduxeris
" Alcinoi, qui inter hosce homines imperat?
" Etenim ego hospes multa-passus huc venio,
" Procul è longinquâ terrâ; quare nullum novi
" Hominum, qui hanc urbem et terram inhabitant."
Hunc autem contrà allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Equidem tibi, hospes pater, domum, quam me jubes,
" Monstrabo: quoniam mihi patrem eximium prope habitat.
" Sed eas tacitè sic: ego verò viam monstrabo:
" Neque quenquam hominum respice, neque interroga.
" Non enim hospites hi crebrò homines suscipiunt,
" Neque amantèr-excipientes amplectuntur, quicunque aliundè venerit.

Ver. 19. Ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε.]

Cui mater mediâ sese tulit obvia sylvâ,
Virginis os habitumque gerens, et virginis arma
Spartanæ ————————.— *Æn.* I, 318.

Ver. 22. —— οὐκ ἄν μοι.] *Al.* ἦ ἄρα μοι.

Ver. 24. —— ταλαπείριος.] Ἀρίσταρχος μὲν, ἀντὶ τοῦ ταλαίπωρος· τινὲς δὲ, ἀντὶ τοῦ ξένος, καὶ πόῤῥωθεν πεπερακὼς, ἢ μακρόθεν ἀφιγμένος. *Schol.* Vide autem suprà ad ζ', 193.

Ver. 25. ——— ἐξ ἀπίης γαίης.] Ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, καὶ μακρὰν ἀπεχούσης γῆς. *Schol.* ad *Iliad.* ά, 270. Eodemque modo exponit *Hesychius. Etymologicon Magnum* autem, vocem Ἀπίης proprium terræ nomen interpretatur: "Ἐξ Ἀπίης γαίης" ——— ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου· τὸ γὰρ παλαιὸν ἐκαλεῖτο Αἰγιάλεια· ——— ὕστερον δὲ πάλιν Ἀπία ἐκλήθη ἀπὸ Ἄπιδος τοῦ Φορωνέως παιδός.

Ver. 26. ——— πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσι.] *Eustathius* in commentario citat, πόλιν καὶ ἔργα νέμονται. Atque ita in duabus MSS. reperit *Tho. Bentleius.*

Ver. 32. Οὐ γὰρ ξείνους οἵδε.] Οὐ ξενίζουσι τοὺς ἀνθρώπους. Πῶς οὖν ἐν τοῖς ἑξῆς φιλοξενωτάτους λέγει; ἢ τὸν μὲν ναυτικὸν ὄχλον τῷ ὄντι εἶναι ἀηδῆ, τοὺς βασιλεῖς φιλοξένους· ἢ ἴσως, ἵνα φυλάξηται, τινὸς πυθέσθαι, ἢ πρὸς ἕτερον καταχθῆναι. *Schol.*

Ver. 33 ——— φιλέουσ'.] Similiterque *ver.* 171. φιλέεσκε· et *ver.* 256. ἐφίλει. Vide ad *Il.* ύ, 304.

Νηυσὶ θοῇσιν τοίγε πεποιθότες ὠκείῃσιν,
Λαῖτμα μέγ' ἐκπερόωσιν, ἐπεὶ σφίσι δῶκ' Ἐνοσίχθων·
Τῶν νέες ὠκεῖαι, ὡσεὶ πτερὸν, ἠὲ νόημα.
Ὣς ἄρα φωνήσασ' ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
Καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἴχνια βαῖνε θεοῖο.
Τὸν δ' ἄρα Φαίηκες ναυσικλυτοὶ οὐκ ἐνόησαν
Ἐρχόμενον κατὰ ἄστυ διὰ σφέας· οὐ γὰρ Ἀθήνη
Εἴα ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἥ ῥά οἱ ἀχλὺν
Θεσπεσίην κατέχευε, φίλα φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
Θαύμαζεν δ' Ὀδυσεὺς λιμένας καὶ νῆας ἐΐσας,
Αὐτῶν θ' ἡρώων ἀγορὰς, καὶ τείχεα μακρὰ,
Ὑψηλὰ, σκολόπεσσιν ἀρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆος ἀγακλυτὰ δώμαθ' ἵκοντο,
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Οὗτος δή τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμος, ὅν με κελεύεις
Πεφραδέμεν, δήεις δὲ διοτρεφέας βασιλῆας

" Navibus velocibus hi freti celeribus,
" Undas ingentes tranant; quippè ipsis dedit Neptunus:
" Horum naves veloces, veluti penna, sive cogitatum."
Sic sanè locuta praeibat Pallas Minerva
Celeriter: ille verò deinde post vestigia ibat deae.
Hunc autem Phaeaces re-nauticâ-inclyti non adverterunt
Gradientem in urbe per ipsos: non enim Minerva
Sinebat comas-pulchra, potens dea; quae utique ei caliginem
Divinitùs-immissam offudit, benè cupiens in animo.
Mirabatur autem Ulysses portus et naves aequales,
Ipsorumque heroum fora, et moenia longa,
Sublimia, vallis munita mirabile visu.
Sed quando jam regis ad inclytam domum pervenissent,
Hisce dein sermonis exordiebatur dea caesia-oculos Minerva:
" Haec sanè tibi, hospes pater, domus, quam me jubes
" Monstrare; invenies Jovis-alumnos reges

Ver. 35. —— δῶκ' Ἐνοσίχθων.] *Al.* δῶκε Κρονίων.

Ver. 36. —— ὠκεῖαι, ὡσεὶ πτερὸν, ἠὲ νόημα.]

Quantum non jaculum Parthi, non impetus Austri,
Non leve sollicitæ mentis discurrit acumen.
Claudian. de Rapt. Proserp. II, 200.

" Nihil est animo velocius, nulla est celeri-
" tas quæ possit cum animi celeritate con-
" tendere." *Cicero, Tusc. Disputat. lib.* I. § 19.

Ver. 38. —— θεοῖο.] Sic infrà, *ver.* 41. (notante *Barnesio*) "δεινὴ θεός." Et apud *Virgilium*, de *Venere*, —— "*ducente Deo*—." *Æn.* II, 632. Vide infrà ad *ver.* 291. item ad *Il.* ί, 778.

Ver. 39. Τὸν δ' ἄρα Φαίηκες — οὐκ ἐνόησαν.]

Infert se septus nebulâ, mirabile dictu,
Per medios, miscetque viris: neque cernitur ulli. *Æn.* I, 445.

Ver. 41. —— ῥα.] *Ut dictum est.—ver.* 14.

Ver. 43. Θαύμαζεν δ' Ὀδυσεύς.]

Miratur molem Æneas, magalia quondam;
Miratur portas, strepitumque, et strata viarum. *Æn.* I, 425.

Ver. 47. Τοῖσι δέ.] *Barnesius*, ut Τοῖσιδ' hîc legatur Sensum omninò postulare contendit. " Quis locus," inquit, " hîc pro " δὲ, *vero?* Poeticè τοῖσιδε, vel τοίσδεσσι, pro " τούτοις, ponitur." Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ά, 57. et θ', 160.

Ver. 49. Πεφραδέμεν.] Vide ad *Il.* ξ', 500.

Δαίτην δαινυμένους· σὺ δ' ἔσω κίε, μηδέ τι θυμῷ
Τάρβει· θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων
Ἔργοισιν τελέθει, εἰ καί ποθεν ἄλλοθεν ἔλθοι.
Δέσποιναν μὲν πρῶτα κιχήσεαι ἐν μεγάροισιν,
Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν ἐπώνυμον· ἐκ δὲ τοκήων
Τῶν αὐτῶν, οἵ περ τέκον Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Ναυσίθοον μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Γείνατο, καὶ Περίβοια, γυναικῶν εἶδος ἀρίστη,
Ὁπλοτάτη θυγάτηρ μεγαλήτορος Εὐρυμέδοντος,
Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν·
Ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός.
Τῇ δὲ Ποσειδάων ἐμίγη, καὶ ἐγείνατο παῖδα
Ναυσίθοον μεγάθυμον, ὃς ἐν Φαίηξιν ἄνασσεν·
Ναυσίθοος δ' ἔτεκεν Ῥηξήνορά τ', Ἀλκίνοόν τε.
Τὸν μὲν, ἄκουρον ἐόντα βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων,
Νυμφίον ἐν μεγάρῳ, μίαν οἴην παῖδα λιπόντα

" Convivium celebrantes: tu verò intrò eas, neque quid animo
" Timeas: audax enim vir in omnibus potior
" Rebus existit, etiam sicundè aliundè venerit.
" Reginam quidem primò invenies in aedibus;
" Arete verò nomen est inditum *ei:* ex parentibus autem
" Iisdem *est*, qui quidem genuerunt Alcinoum regem.
" Nausithoum quidem primùm Neptunus terrae-quassator
" Genuit, et Periboea, mulierum formâ pulcherrima,
" Minima-natu filia magnanimi Eurymedontis,
" Qui olim superbis Gigantibus imperabat:
" Verùm hic quidem perdidit populum scelestum, periit et ipse.
" Cum illâ verò Neptunus mistus est, et genuit filium
" Nausithoum magnanimum, qui Phaeacibus imperabat:
" Nausithous verò genuit Rhexenoremque, Alcinoumque.
" Illum quidem prole-masculâ carentem interemit argenteum-arcum-gestans Apollo,
" Ductâ-recens-uxore in regiâ, unicâ solâ filiâ relictâ

Ver. 51. —— θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων.]

Audentes fortuna juvat ——.

Æn. X, 284.

Οὐκ ἐστὶ τόλμης ἐφόδιον μεῖζον βίου.

Menander, Fragment. 84. *ex incertis Comœdiis.*

Ver. 52. ——— ποθεν ἄλλοθεν.] *Al.* μάλα τηλόθεν.

Ver. 53. Δέσποιναν μὲν πρῶτα] Vide *Julian. Imperat. Orat.* 3. haud longè ab initio.

Ibid. —— κιχήσεαι.] Νῦν ἀντὶ τοῦ ἱκετεύεις· [*Al.* ἱκετεύσεις·] οὐ γὰρ καταλήψεσθαι σημαίνει. *Schol.* Quod tamen, ut opinor, vix ferri potest.

Ver. 54. Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστίν.] Καθὸ ἀρητῶς καὶ εὐκταίως ἐγεννήθη. *Schol.*

Ver. 59. Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι.] Ἐποίησε δὲ [Ὅμηρος] καὶ τὸν βασιλέα τοῦ Φαιάκων λέγοντα [infrà *ver.* 205. 206.] εἶναι τοὺς Φαίακας ἐγγὺς ὥσπερ Κύκλωπας, καὶ τὸ Γιγάντων ἔθνος. Ἔν τε οὖν τούτοις δηλοῖ θνητοὺς ὄντας καὶ οὐ θεῖον γένος τοὺς Γίγαντας· καὶ σαφέστερον ἐν τῷδε ἔτι· "Ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασί-" λευεν, &c." *Pausanias, lib.* VIII. *cap.* 29.

Ver. 64. —ἄκουρον.] Ἄμοιρον ἄῤῥενος παιδὸς· ἢ μὴ γεννήσαντα παῖδα ἄῤῥενα. *Schol.*

Ibid. —— βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων.] Vide infrà ad ό, 409.

Ver. 65. Νυμφίον.] Νεωστὶ γεγαμηκότα. *Schol.*

Ἀρήτην· τὴν δ᾽ Ἀλκίνοος ποιήσατ᾽ ἄκοιτιν,
Καί μιν ἔτισ᾽, ὡς οὔτις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἄλλη,
Ὅσσαι νῦν γε γυναῖκες ὑπ᾽ ἀνδράσιν οἶκον ἔχουσιν·
Ὣς κείνη περὶ κῆρι τετίμηταί τε, καὶ ἐστὶν,
Ἔκ τε φίλων παίδων, ἔκ τ᾽ αὐτοῦ Ἀλκινόοιο,
Καὶ λαῶν, οἵ μίν ῥα, θεὸν ὥς, εἰσορόωντες,
Δειδέχαται μύθοισιν, ὅτε στείχησ᾽ ἀνὰ ἄστυ.
Οὐ μὲν γάρ τι νόου γε καὶ αὐτὴ δεύεται ἐσθλοῦ,
Οἷσίν τ᾽ εὖ φρονέῃσι, καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει.
Εἴ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέῃσ᾽ ἐνὶ θυμῷ,
Ἐλπωρή τοι ἔπειτα φίλους τ᾽ ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἄρα φωνήσασ᾽, ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
Πόντον ἐπ᾽ ἀτρύγετον· λίπε δὲ Σχερίην ἐρατεινήν·
Ἵκετο δ᾽ ἐς Μαραθῶνα, καὶ εὐρυάγυιαν Ἀθήνην,
Δῦνε δ᾽ Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον. Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀλκινόου πρὸς δώματ᾽ ἴε κλυτά· πολλὰ δέ οἱ κῆρ
Ὥρμαιν᾽ ἱσταμένῳ, πρὶν χάλκεον οὐδὸν ἱκέσθαι·

" Aretâ: hanc verò Alcinous duxit uxorem,
" Et ipsam honoravit, ut nulla super terrâ honoratur alia,
" Quotquot nunc utique mulieres sub viris domum habent:
" Adeò illa ex animo honoraturque, et est *cordi*,
" Et apud charos liberos, et apud ipsum Alcinoum,
" Et cives, qui ipsam sanè, deam veluti, suspicientes,
" Excipiunt vocibus-*faustis*, cùm incedit per urbem.
" Neque enim omninò mente utique et ipsa eget bonâ,
" Quibus utique benè velit, et viris lites solvit.
" Si tibi illa quidem benè velit in animo,
" Spes tibi deinde amicosque visurum-*te*, et perventurum
" Domum in excelsam, et tuam in patriam terram."
Sic utique locuta, abiit caesia-oculis Minerva
Pontum per infructuosum; reliquitque Scheriam amabilem:
Venit autem ad Marathona, et latas-vias-habentes Athenas,
Et ingressa est Erechthei benè-munitam domum. At Ulysses
Alcinoi ad domum ibat inclytum: multa verò ei cor
Cogitabat stanti, priùs-quàm ad aereum limen venisset:

Ver. 66. —— ποιήσατ᾽.] Vide infra ad ί, 296.

Ver. 67. —— ἔτισ᾽ —— τίεται.] Vide ad *Il.* δ΄, 257. et χ΄, 19. 20.

Ver. 68. —— νῦν γε.] *Al.* νῦν τε.] Minùs rectè.

Ver. 69. —— τετίμηταί τε, καὶ ἐστίν.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν΄, 736.

Ver. 74. Οἷσίν τ᾽ εὖ φρονέῃσι.] Καὶ οἷς ἂν εὐφρονῇ ἡ Ἀρήτη, τὰ νείκη, καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν διαλύει. *Schol.* *Al.* Ἧσίν τ᾽ εὖ φρονέῃσι, et Ἧσίν τ᾽ εὐφροσύνῃσι.

Ver. 79. —— Σχερίην.] Ἡ τῶν Φαιάκων χώρα, ἡ νῆσος· καὶ ἡ Κέρκυρα τὸ πρότερον οὕτως ἐκαλεῖτο. *Schol.*

Ver. 80. —— Μαραθῶνα.] Τόπον τῆς Ἀττικῆς. *Schol.*

Ver. 81. —— Ἐρεχθῆος πυκινὸν δόμον.] Τὸ ἑαυτῆς τέμενος· ἐν τούτῳ γὰρ ἐτράφη Ἐρεχθεύς. *Schol.*

Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν, ἠὲ σελήνης,
Δῶμα καθ' ὑψερεφὲς μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
Χάλκεοι μὲν γὰρ τοῖχοι ἐληλάδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῦ· περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο·
Χρύσειαι δὲ θύραι πυκινὸν δόμον ἐντὸς ἔεργον·
Ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ ἐν χαλκέῳ ἕστασαν οὐδῷ,
Ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον, χρυσέη δὲ κορώνη.
Χρύσειοι δ' ἑκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν,
Οὓς Ἥφαιστος ἔτευξεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι,
Δῶμα φυλασσέμεναι μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Ἀθανάτους ὄντας καὶ ἀγήρως ἤματα πάντα·
Ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῖο διαμπερές· ἔνθ' ἐνὶ πέπλοι

Instar enim solis splendor erat, aut lunae,
Domum per excelsam magnanimi Alcinoi.
Aerei etenim parietes ducti erant hinc atque hinc,
Ad intimum-secessum à limine : circa autem corona ex cyano :
Aureae verò fores firmam domum intùs claudebant :
Postes autem argentei in aereo stabant limine.
Argenteum verò superliminare, aurea autem cornix.
Aurei porrò utrinque et argentei canes erant,
Quos Vulcanus fecerat peritis praecordiis,
Domum ut-custodirent magnanimi Alcinoi,
Immortales existentes et senii-expertes dies omnes.
Intùs verò solia circa parietem firmata erant hinc atque hinc,
Ad intimum-secessum à limine usque : ibi pepli

Ver. 84. *Ὥστε γὰρ ἠελίου αἴγλη πέλεν.*] Vide suprà ad δ', 45.

Ver. 86. —— *τοῖχοι ἐληλάδατ'.*] In vulgatis editum est ἐρηρέδατ'. *Barnesius* autem ex *Scholiaste* restituit ἐληλάδατ'. "Nam de "parietibus æneis, (inquit) qui ductilibus "certè laminis erant induti, vox ἐλαύνω "propriè usurpatur; mox autem ad *ver.* "95. ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ'· ibi "quidem vox ἐρείδω significantior: quare "meo quidem judicio, vox ἐληλάδατο hoc "in loco scribenda, ut MSS. *Scholia Aloysii* "expressè legunt; illo posteriori loco, ἐρη-"ρέδατο. Et ipse mox Poeta, *ver.* 113. eâ-"dem voce utitur, de Sepimento, Muri in-"star erecto, περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται. —— "Ἐληλάδατο, pro ἐληλαμμένοι ἦσαν, et ἐρη-"ρέδατο, pro ἐρηρεισμένοι, *Ionicè*, Reduplica-"tione *Atticâ* insuper assumpta." Ita ille. Porrò et in duobus MSS. reperit vir eruditus *Tho. Bentleius* ἐληλέδατο. Unde non absimile est, vocem ἐρηρέδατ', quæ huic loco minùs videtur convenire, ex *ver.* 95. infrà, huc irrepsisse.

Ver. 87. —— *θριγκός.*] Ἤτοι ἡ τῶν τοίχων κόμη, ἢ στοφάνωσις. *Eustath.* *Al.* τριγκός.

Ver. 89. *Ἀργύρεοι δὲ σταθμοί.*] Vide ad *Il.* β', 537. *Barnesius* de suo edidit, Σταθμοὶ δ' ἀργύρεοι. Sed sine Codicibus nihil mutandum. Et MSS. à *Tho. Bentleio* collati, cum vulgatis legunt, Ἀργύρεοι δὲ σταθμοὶ, *&c.*

Ver. 90. *Ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον.*] Ἤγουν τὸ ἐπικείμενον ταῖς θύραις, εἰς ὃ φασιν αἱ ἄνω στρόφιγγες ἁρμόζονται. *Eustath.* *Al.* ἐφυπερθύριον.

Ibid. —— *χρυσέη.*] Pronuntiabatur χρυσῆ.

Ibid. —— *κορώνη.*] Τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας, ἤτοι τὸ κρίγκιον. [κρικίον.] *Schol.*

Ver. 91. Χρύσειοι δ' ἑκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν] Ἤτοι κυρίως, ἢ ἥλους λέγει, παρ' ὃ καὶ κυνάδας φαμὲν, ἢ τοὺς διπλοῦς ἥλους· τινὲς δὲ φασὶν τοὺς δοθέντας ὑπὸ Ἥρας Ποσειδῶνι ὑπὲρ τοῦ συλλαβεῖν αὐτῷ [apud *Eustathium* αὐτῇ] πρὸς τὴν τοῦ Διὸς ἐπίθεσιν, οὕτως περιελθεῖν εἰς Ἀλκίνοον. *Schol.*

Ver. 92. —— *ἔτευξεν ἰδυίῃσι πραπίδεσσι.*] *Al.* ἔτευξ' εἰδυίῃσι πραπίδεσσι. Quo modo et edidit *Barnesius*.

Ver. 95. —— *ἐρηρέδατ'.*] *Al.* ἐρειρέδατ'.

Ver. 96. —— *ἔνθ' ἐνὶ πέπλοι Λεπτοὶ εὔννητοι βεβλήατο.*]

Λεπτοὶ εὔνητοι βεβλήατο, ἔργα γυναικῶν.
Ἔνθα δὲ Φαιήκων ἡγήτορες ἑδριόωντο,
Πίνοντες καὶ ἔδοντες· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχεσκον.
Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν
Ἔστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες,
Φαίνοντες νύκτας κατὰ δώματα δαιτυμόνεσσι.
Πεντήκοντα δέ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες·
Αἱ μὲν ἀλετρεύουσι μύλης ἔπι μήλοπα καρπὸν,
Αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσιν
Ἥμεναι, οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο.

Tenues benè-neti instrati erant, opera mulierum.
Hîc autem Phaeacum primates sedebant,
Bibentes et edentes: perpetuè enim *epulas* habebant.
Aurei verò juvenes benè-structas super aras
Stabant, ardentes faces manibus tenentes,
Illucentes nocte per domum convivis.
Quinquaginta porrò ei ancillae per domum foeminae:
Aliae quidem molunt sub molâ flavum frumentum,
Aliae verò telas texunt et pensum versant
Sedentes, qualia folia excelsae populi.

——— rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos.
Hor. Serm. lib. II. *Ecl.* vi. *ver.* 102.

Ver. 97.——εὔνητοι.] *Al.* ἐΰννητοι.
Ver. 100. Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι.]

Si non aurea sunt juvenum simulacra per ædes
Lampadas igniferas manibus retinentia dextris,
Lumina nocturnis epulis ut suppeditentur.
Lucret. lib. II. *ver.* 24.

" Simulacra juvenum heroïcis temporibus, " rudi adhuc seculo, et incognitis lucernis, " in angulis cœnationum destitui solita, ut " facem tenentes lucerent. Homerus de " Phæacibus canit: Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι *&c.*" *Casaubon. annotat. in Athenæum, lib.* IV. *cap.* 2.

Ibid.———ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν.] Βωμοὶ δὲ ἁπλῶς ἀναβαθμοὶ ἐνταῦθα, ἐφ' ὧν λυχνοφόροι κοῦροι ἵσταντο. *Eustath.*

Ver. 101.———αἰθομένας δαΐδας.] Μαρμαίρειν δὲ δηλοῖ τὸ φῶς, δάος καλέσας. [infrà χ', 497.] "Δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι·" ἀφ' οὗ αἱ δεικτικαὶ τοῦ φωτὸς, δᾷδες, καὶ δαΐδες. *Porphyr. Qæst. Homeric.* 9. ipso fine.

Ibid.———μετὰ χερσὶν ἔχοντες.] *Al.* μετὰ χερσὶ φέροντες.

Ver. 103. Πεντήκοντα δέ οἱ δμωαί.]

Quinquaginta intùs famulæ, quibus ordine longo
Cura penum struere, et flammis adolere Penates.
Æn. I, 707.

Ibid.——δέ οἱ.] *Eustathius* in commentario legit, δ' ἔσαν.

Ver. 104.———ἀλετρεύουσι μύλης ἐπὶ μήλοπα καρπόν.] Οἱ μὲν ——— φασὶν ὅτι στρέφουσαι καὶ τρίβουσαι ἐπὶ τῆς μύλης, ἤ ἐστιν ἄκρον μηροῦ τοῦ κατὰ τὴν ἐπιγουνίδα, καρπὸν μήλοπα, ὅ ἐστιν ἐκ προβάτων ἔριον———. Ἕτεροι δὲ, κρειττόνως ἐξηγούμενοι, φασὶ τὰς ῥηθείσας γυναῖκας ἀλήθειν ἐν μύλωνι σῖτον. *Eustath.* Earundem expositionum meminit et *Scholiastes.* Vera autem omninò posterior; quia isto sensu alibi apud Poetam occurrit vox μύλη· priori, nusquam.

Ibid.——μύλης ἐπί.] *Al.* μύλης ἔπι.

Ibid.———μήλοπα καρπόν.] Τοὺς πυρούς· μηλοειδὴς γὰρ ἐστὶ τὴν χροίαν. *Schol.*

Ver. 106.——οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο.] Οἱ μὲν, ὅτι ἡλιοτροπίου τάξιν ἐπεῖχον καθήμεναι θεατροειδῶς· οἱ δὲ, ὅτι πεπύκνωται τὸ δένδρον τοῖς φύλλοις· φύλλα δὲ, ἤτοι διὰ τὸ πλῆθος, ἢ διὰ τὸ εὐκίνητον τῶν χειρῶν ἐν τῷ στρέφειν τὴν κρόκην, ὡς καὶ τὰ φύλλα τῆς αἰγείρου ἀντεστραμμένα ἀλλήλοις, καὶ εὐκίνητα ῥᾳδίως, καὶ ὑπὸ τυχούσης αὔρας. *Schol.* Postrema (ut opinor) optima interpretatio. Multò enim aptiùs videntur pensa versata, quàm fœminæ ipsæ sedentes, Populi foliis comparari. Atque ita ferè exponit *Eustathius:* Φύλλοις δὲ αἰγείρου τὰς δμωὰς εἰκάζει διὰ τὸ εὐκίνητον καὶ συνεχὲς τῆς αὐτῶν ἐργασίας· εὐκράδαντα γὰρ, φασὶ, καὶ τὰ τῶν αἰγείρων φύλλα διὰ τὸ ὕψος.

Καιροσέων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.
Τόσσον Φαίηκες πέρι πάντων ἴδριες ἀνδρῶν
Νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν· ὡς δὲ γυναῖκες
Ἱστὸν τεχνῆσαι· πέρι γάρ σφισι δῶκεν Ἀθήνη
Ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐσθλάς.
Ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
Τετράγυος· περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται ἀμφοτέρωθεν.
Ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει τηλεθόωντα,
Ὄγχναι, καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,

Benè-textis autem à linteis distillat humidum oleum.
Tantum Phaeaces supra omnes periti sunt homines
In celeri nave per pontum dirigendâ: tantum etiam mulieres *praestant*
In telâ texendâ; suprà-modum enim illis dedit Pallas
Operaque scire perpulchra, et ingenium bonum.
Extra verò aulam ingens hortus prope januas
Quatuor-jugerum: circà autem septum ductum est utrinque.
Ibi verò arbores procerae crescebant virentes,
Pirus, et malus-punica, et mali pulchrum-fructum-ferentes,

Ver. 107. Καιροσέων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.] Ἤτοι οὕτως ἦσαν πυκναὶ, ὡς μηδὲ ἔλαιον δι' αὐτῶν διελθεῖν· ἢ ἔξωθεν ὡς ἔλαιον ἔστιλβον, διὰ τὴν λευκότητα· ἢ τρυφεραὶ ἦσαν, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀποῤῥεῖν· ἢ οὕτως ἀποστίλβειν τὸν μίτον, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀποβάλλειν. *Schol.* Easdemque ferè interpretationes affert et *Eustathius*. *Plutarchus* primam interpretationem secutus videtur; Ὅμηρος εἶπεν, "Καιροσέων δ' ὀθονῶν ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον," ἐνδεικνύμενος τὴν ἀκρίβειαν καὶ λεπτότητα τοῦ ὕφους, τῷ μὴ προσμένειν τὸ ἔλαιον, ἀλλ' ἀποῤῥεῖν καὶ ἀπολισθαίνειν τῆς πυκνότητος, οὐ δίησι. *De Pythiæ Oraculis*, haud longè ab initio. Optima autem, ut opinor, postrema *Eustathii* explicatio; nempè ut στίλβειν αἱ τοιαῦται λέγοιντο ἂν ὀθόναι, ὡς εἴπερ ἔλαιον αὐτῶν ἀπελείβετο, διὰ τὸ στιλπνὸν χρῶμα τῶν νεουφάντων καὶ ἔτι ἀπλύτων ὑφασμάτων. Cui accipiendi rationi favet id quod legitur *Iliad.* σ', 595. "—— οἱ δὲ χιτῶνας Εἵατο εὐνήτους, ἦκα στίλβοντας ἐλαίῳ." Et *Odyss.* γ', 408. "—— ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισιν, Οἵ οἱ ἔσαν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων Λευκοὶ, ἀποστίλβοντες ἀλείφατος." Quem locum hîc respicit *Eustathius*, quum addit; Ὅτι δὲ καὶ θρόνοι λιθινοὶ οὕτω στίλβουσιν, ἐκ τῆς κατὰ συχνὴν παρατρίψιν λειάνσεως, οἱ κατὰ Πύλον μαρμάρεοι θρόνοι ἐδήλωσαν.

Ibid. Καιροσέων.] Εὐϋφῶν, εὖ κεκαιρωμένων· καίρωμα δὲ ἐστὶ τὸ διαπλεκόμενον ἐν τῷ στήμονι, παρὰ τὸν μίτον· ὑπὲρ τοῦ μὴ συγχεῖσθαι τοὺς στήμονας· ὅθεν ἀπὸ μέρους τοῦ μιτώματος, τοὺς ὅλους εὐϋφεῖς λέγει. *Schol.*

Ibid.——— ὀθονέων.] Pronuntiabatur ὀθονῶν. Quo modo et legit *Plutarchus*, loco suprà citato.

Ver. 108. Τόσσον.] *Al.* Ὅσσον.

Ver. 110.——— τεχνῆσαι.] *Scholiastes* videtur legisse τεχνῆσσαι ex τεχνήεσσαι· notante *Barnesio*.

Ver. 112. ——— μέγας ὄρχατος.] Ἡ ἐπὶ στίχον, καὶ ἐν τάξει τῶν ἀμπέλων φυτεία, ὄρχατος λέγεται, ἢ κῆπος. *Schol.* Vide et suprà ad ζ', 162.

Ver. 113. Τετράγυος.] Τεσσάρων γυῶν· γύη δὲ μέτρον γῆς γεωργικόν. *Schol.* Τετράγυος δὲ, οὗ ἑκάστη τῶν τεσσάρων πλευρῶν γύην εἶχεν. *Eustath.*

Ibid. ——— περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται.] Sic apud *Hesiodum*:

Τὸν πέρι χάλκεον ἕρκος ἐλήλαται ——.
Theogon. ver. 726

Ibid. ——— ἐλήλαται.] Similiterque *ver.* 123. ἐῤῥίζωται.] Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 114. Ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει.] Τῶν δένδρων τὰ μὲν καρποφόρα καλὰ προσαγορεύει· ἔνθα, "Δένδρεα καλὰ πεφύκει, Ὄχναι, καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι·" τὰ δ' εἰς ξυλείαν εὔθετὰ, μακρά· τοῖς ἐπιθέτοις τὰς χρήσεις διαστέλλων. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19. Ubi notandum, pro δένδρεα μακρὰ, legisse hîc *Athenæum*, δένδρεα καλά. Vide et suprà ad έ, 238.

Ver. 115. Ὄγχναι.] Nonnulli legunt Ὄχναι. Quam et veriorem esse lectionem contendit *Barnesius*, ex *Odyss.* ώ, 246. Οὐκ ὄγχνη, οὐ πρασίη τοι ἄνευ κομιδῆς κατὰ κῆπον· "ubi *Prior* Syllaba." inquit, "communis." Sed vide ad istum locum.

Ibid. ——— μηλέαι ἀγλαόκαρποι.] Ζήτησις οὖν ἦν διὰ τί τὰς μηλέας ὁ Ποιητὴς ἀγλαοκάρπους ἐξαιρέτως προσεῖπεν. Καὶ Τρύφων μὲν ὁ ἰατρὸς ἔλεγε, κατὰ τὴν πρὸς τὸ δένδρον εἰρῆσ-

Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.
Τάων οὔποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἐπιλείπει
Χείματος, οὐδὲ θέρευς, ἐπετήσιος· ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
Ζεφυρίη πνείουσα, τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει.
Ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,
Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
Ἔνθα δέ οἱ πολύκαρπος ἀλωὴ ἐῤῥίζωται·
Τῆς ἕτερον μὲν, θειλόπεδον λευρῷ ἐνὶ χώρῳ
Τέρσεται ἠελίῳ· ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν,
Ἄλλας δὲ τραπέουσι· πάροιθε δέ τ' ὄμφακες εἰσὶν,

Ficusque dulces, et oleae virescentes.
Ex iis fructus nunquam perit, neque deficit
Hyeme, neque aestate, perennis; sed omninò semper
Zephyrus spirans, alia quidem crescere-facit, alia verò maturescere.
Pirus post pirum senescit, malum post malum,
Ac post uvam uva, ficusque post ficum.
Ibi porrò ei fructuosa vinea plantata est:
Hujus alterum quidem apricum solum lato in loco
Siccatur sole; alias autem vindemiant,
Alias verò calcant; antè autem uvae immaturae sunt,

θαι σύγκρισιν, ὅτι μικρὸν ὂν κομιδῇ, καὶ τὴν ὄψιν εὐτελὲς, καλὸν καὶ μέγαν ἐκφέρει τὸν καρπόν. Ἄλλος δὲ τὶς ἔφη, τὸ καλὸν ἐκ πάντων συντιθέντα, μόνῳ τούτῳ τῶν ἀκροδρύων ὁρᾷν ὑπάρχον· καὶ γὰρ τὴν ψαῦσιν ἔχει καθάπερ ἔον, ὥστε μὴ μολύνειν, ἀλλ' εὐωδίας ἀναπιμπλάναι τὸν ἁπτόμενον, καὶ τὴν γεῦσιν ἡδεῖαν· ὀσφραίνεσθαί τε καὶ ἰδεῖν ἐπιτερπέστατόν ἐστι· διὸ καὶ πάσας ὁμοῦ τὶ τὰς αἰσθήσεις προσαγόμενον, εἰκότως ἐπαινεῖσθαι. *Plutarch. Symposiac. lib.* V. *Probl.* 8. sub initio.

Ver. 116. Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.] Καλὰ δὲ καὶ τὰ ἐπίθετα. Παρατετηρημένως γὰρ ὁ Ποιητὴς ἑκάστου δένδρου ἐπίθετον ἐκτίθεται κατὰ φυσικὴν ἰδιότητα. Καλὸν μὲν γὰρ τὸ μῆλον· καὶ ὡς αὐτὸς φησὶ, καρπὸς ἀγλαός· διὸ καὶ ἀγλαόκαρπος ἡ μηλέα, ὡς αὐτίκα εἰρήσεται. Γλυκὺ δὲ ὑπερβαλλόντως τὸ σῦκον ἐν ὀπώραις. Ἀειθαλὴς δὲ ἡ ἐλαία. *Eustath.* Ὅμηρος δὲ ὁ σοφὸς τὰ μὲν ἄλλα τῶν καρπῶν εἰς μέγεθος, ἢ χρόαν, ἢ κάλλος ἐπαινεῖ μόνῳ δὲ τῷ σύκῳ τὴν τῆς γλυκύτητος ἐπωνυμίαν συγχωρεῖ· καὶ τὸ μὲν μέλι χλωρὸν καλεῖ, δεδιὼς μὴ λάθῃ γλυκὺ, προσειπὼν ὃ καὶ πικρὸν εἶναι πολλάκις συμβαίνει· τῷ σύκῳ ἄρα δὲ μόνῳ ἀποδίδωσι τὴν οἰκείαν εὐφημίαν, ὥσπερ τῷ νέκταρι, διότι καὶ μόνον γλυκὺ τῶν ἄλλων ἐστίν. *Julian. Epist.* 24.

Ver. 117. —— οὔποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἐπιλείπει.] Τουτέστιν οὐθ' ὑπὸ τινὸς πάθους φθείρεται, οὐδὲ μὴν δαπανώμενος ἀπολείπει. *Eustath.*

Ibid. —— ἐπιλείπει.] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Eustathius* autem et in contextu et in commentario legit ἀπολείπει uti edidit et *Barnesius.* Cumque iis facit et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* ἀπολήγει.

Ver. 118. —— ἐπετήσιος.] Ἐπηετανὸς καὶ διηνεκὴς καὶ ἐξοχικῶν εἰς ὅλον ἔτος. *Eustath.*

Ver. 119. Ζεφυρίη.] Ἡ τοῦ Ζεφύρου πνοή. *Schol.* Vide et ad *Il.* ά, 398.

Ver. 120. Ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει.] *Diodorus Siculus* de insulâ quâdam in Oceano versus meridiem repertâ: Τὰς ὀπώρας δὲ παρ' αὐτοῖς παρ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἀκμάζειν· ὥσπερ καὶ ὁ Ποιητὴς φασὶν· "Ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ, Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ." *Bibliothec. Hist. lib.* II. haud longè à fine. Ἐπιμελουμένους δὲ αὐτοὺς [ἥρωας] εἰσάγει [Ὅμηρος] καὶ τῶν ἀκροδρύων· "Ὄχνη γὰρ ἐπ' ὄχνῃ που γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19. Observat autem idem *Athenæus* fructus hosce nemini usquam ad edendum appositos memorari: Καὶ μὴν οὐδ' ὀπώραν παρατίθησι τινὶ, καίπερ οὖσαν πολλὴν, καὶ ἥδιστα ταύτης μνημονεύων, καὶ πάντα χρόνον παρασκευάζων ἀθάνατον. "Ὄχνη" γὰρ φησὶν "ἐπ' ὄχνῃ." καὶ τὰ ἑξῆς. *Lib.* I. *cap.* 8.

Ibid. Ὄγχνη — ὄγχνῃ.] Vide suprà ad *ver.* 115.

Ver. 123. —— θειλόπεδον.] Ἔνθα θεῖλος γίνεται βοτρύων, καὶ ἡλιοῦνται, καὶ ψύχονται ἢ ὁ ψυκτήρ. *Schol.*

Ver. 124. —— ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν.] *Al.* ἑτέρας δὲ ἄρα τρυγόωσιν.

Ver. 125. —— τραπέουσι.] Ἀντὶ τοῦ πατοῦσιν. *Eustath.*

Ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι δ' ὑποπερκάζουσιν.
Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον
Παντοῖαι πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι·
Ἐν δὲ δύω κρῆναι, ἡ μέν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα
Σκίδναται, ἡ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησι
Πρὸς δόμον ὑψηλὸν, ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.
Τοῖά ῥ' ἐν Ἀλκινόοιο θεῶν ἔσαν ἀγλαὰ δῶρα.
Ἔνθα στὰς θηεῖτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα ἑῷ θηήσατο θυμῷ,
Καρπαλίμως ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσατο δώματος εἴσω.
Εὗρε δὲ Φαιήκων ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας
Σπένδοντας δεπάεσσιν ἐϋσκόπῳ Ἀργειφόντῃ,
Ὧ πυμάτῳ σπένδεσκον, ὅτε μνησαίατο κοίτου,

Florem emittentes, aliae verò submaturescunt.
Ibi porrò excultae areolae ad extremum ordinem
Omnis generis consitae sunt, perennè florentes :
Insunt autem duo fontes ; alter quidem per hortum totum
Dispergitur, alter verò ex-alterâ-parte sub aulae limen fluit
Ad domum excelsam, undè aquabantur cives.
Talia utique in Alcinoi *domo* deorum erant splendida dona.
Ibi stans admirabatur patiens nobilis Ulysses.
Caeterùm postquam omnia suo admiratus esset animo,
Celeriter super limen ingressus est domum intra.
Invenit autem Phaeacum ductores atque principes
Libantes poculis speculatori Argicidae ;
Cui ultimo libabant, quando cogitabant de-lecto.

Ver. 126. Ἄνθος ἀφιεῖσαι.] Ἀπὸ ἄνθους εἰς ὄμφακας μεταβάλλουσαι. *Schol.*

Ibid. —— ἀφιεῖσαι.] " *Prior* Syllaba τοῦ " ιεῖς," inquit *Barnesius*, " per se *communis*, " plus semel *Homero* producitur, ut *Iliad.* " ά, *ver.* 51. Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχε- " πευκὲς ἐφιείς· Et *Odyss.* μ', 192. Ὣς φά- " σαν, ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον." Quæ quàm supervacanea sit annotatio, vide ad *Il.* ν', 103. et ό, 24.

Ibid. —— ὑποπερκάζουσιν.] Τῇ παραστάσει ἀκμάζουσιν· οἷον ἐκ τοῦ ὄμφακος μεταβάλλουσιν εἰς τὸ μέλαν τῆς σταφυλῆς χρῶμα πεπαινόμεναι. *Schol.*

Ver. 127. Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον.] Παρετίθετο δὲ τοῖς ἥρωσι δειπνοῦσι καὶ λάχανα. Ὅτι δὲ οἴδασι τὰς λαχανείας, δῆλον ἐκ τῶν παρὰ νείατον ὄρχον κοσμητῶν πρασιῶν. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 19.

Ibid. ——— πρασιαί.] Αἱ λαχανεῖαι, ἢ αἱ τῶν φυτειῶν τετράγωνοι σχέσεις ὡς τὰ πλινθία. *Schol.*

Ibid. —— ὄρχον.] Στίχον ἀμπέλου. *Schol.*

Ver. 128. —— πεφύασιν.] Vide ad *Il.* ν', 736. et ά, 37.

Ver. 130. —— ἵησι.] *Al.* ἴησι.

Ver. 131. —— ὅθεν ὑδρεύοντο πολῖται.] Ita ex *Scholiaste* et ex *Henrico Stephano* restituit *Barnesius :* Quocum facit et MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. Ita porrò, notante *Barnesio*, in omnibus codicibus legitur infrà ρ', 206. ubi idem hemistichium occurrit. Apud *Eustathium*, Editionumque veterum nonnullas, hoc in loco corruptè ὑδρεύονται.

Ver. 132. Τοῖά ῥ'.] *Talia inquam* ——. *Al.* Τοῖ' ἄρ'. Quod idem.

Ver. 138. Ὧ πυμάτῳ σπένδεσκον.] Ἐπεὶ ὀνειρόπομπος, ἢ ὕπνου παρεκτικός· διὸ καὶ, " Εἵλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλ- " γει," [suprà έ, 47.] *Schol.* Ἔσπενδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀναλύοντες, καὶ τὰς σπονδὰς ἐποιοῦντο Ἑρμῇ ———. Δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνου προστάτης εἶναι. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14. Οἱ δὲ τῷ Ἑρμῇ πυμάτῳ σπένδοντες, ὅτε μνησαίατο κοίτου, ἆρ' οὐκ εἰς τὸ αὐτὸ συνάγουσι τῷ οἴνῳ τὸν λόγον; Ὡς γοῦν παρόντι καὶ συνεπισκοποῦντι τῷ φρονιμωτάτῳ θεῷ πρῶτον ἀπαλλαττόμενοι προσεύχονται. *Plutarch. Symposiac. lib.* VII. *Probl.* 9.

Ibid. ——— σπένδεσκον.] Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Αὐτὰρ ὁ βῆ διὰ δῶμα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πολλὴν ἠέρ᾽ ἔχων, ἥν οἱ περίχευεν Ἀθήνη,
Ὄφρ᾽ ἵκετ᾽ Ἀρήτην τε καὶ Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ Ἀρήτης βάλε γούνασι χεῖρας Ὀδυσσεύς.
Καὶ τότε δή ῥ᾽ αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.
Οἱ δ᾽ ἄνεῳ ἐγένοντο δόμον κατὰ φῶτα ἰδόντες·
Θαύμαζον δ᾽ ὁρόωντες· ὁ δ᾽ ἐλλιτάνευεν Ὀδυσσεύς·
  Ἀρήτη, θύγατερ Ῥηξήνορος ἀντιθέοιο,
Σόν τε πόσιν, σά τε γούναθ᾽ ἱκάνω, πολλὰ μογήσας,
Τούσδε τε δαιτυμόνας, τοῖσιν θεοὶ ὄλβια δοῖεν
Ζωέμεναι, καὶ παισὶν ἐπιτρέψειεν ἕκαστος
Κτήματ᾽ ἐνὶ μεγάροισι, γέρας θ᾽, ὅ,τι δῆμος ἔδωκεν·
Αὐτὰρ ἐμοὶ πομπὴν ὀτρύνετε πατρίδ᾽ ἱκέσθαι
Θᾶσσον· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἀπὸ πήματα πάσχω.
  Ὣς εἰπὼν, κατ᾽ ἄρ᾽ ἕζετ᾽ ἐπ᾽ ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσι
Πὰρ πυρί· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
Ὀψὲ δὲ δὴ μετέειπε γέρων ἥρως Ἐχένηος,
Ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν,

Verùm ivit per domum patiens nobilis Ulysses,
Multam caliginem habens, quam ei circumfudit Minerva,
Donec pervenit ad Areten et Alcinoum regem.
Circumjecit autem Aretae genubus manus Ulysses.
Et tum demùm retrò ab eo dissipatus est divinitùs-affusus aër.
Illi verò muti facti sunt per domum, virum conspicati;
Admirabanturque intuentes: supplicabat autem Ulysses:
" Arete, filia Rhexenoris deo-paris,
" Ad tuum maritum, et ad tua genua venio, multa passus,
" Et ad hosce convivas; quibus dii feliciter dent
" Vivere, et liberis transmittat unusquisque
" Possessiones in aedibus, honoremque, quemcunque populus dederit:
" At mihi deductionem parate, in patriam ut-perveniam
" Ocyùs; quoniam diù *procul* ab amicis aerumnas patior.'
Sic fatus, resedit ad focum in cineribus
Juxta ignem; illi verò omnes obmutuerunt silentio.
Serò autem tandem interfatus est senex heros Echeneus,
Qui sanè Phaeacum virorum maximus-natu erat,

Ver. 140. ——— ἥν οἱ περίχευεν Ἀθήνη.] Τουτέστι φρόνησις, ἡ προβουλευσαμένη τὸν τοιοῦτον καιρόν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 15.

Ver. 142. —— ἄρ᾽.] *Proindè, ut ei præceperat Nausicaa* ———. suprà ζ΄, 310.

Ver. 143. Καὶ τότε δή ῥ᾽ αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.]

Vix ea fatus erat, cùm circumfusa repentè
Scindit se nubes, et in æthera purgat apertum.
Restitit Æneas, claràque in luce refulsit.
Æn. I, 590.

Ver. 145. —— ὁ δ᾽ ἐλλιτάνευεν Ὀδυσσεύς.] Ita *Barnesius.* *Al.* ὁ δ᾽ ἐλιτάνευεν· et ὁ δὲ λιτάνευεν. Quæ omnia eodem modo pronuntianda. Vide ad *Il.* α΄, 4. 51. et φ΄, 71.

Ver. 149. —— ἐπιτρέψειεν ἕκαστος.] *Al.* ἐπιτρέψειαν ἕκαστα.

Ver. 153. 160. —— ἕζετ᾽ —— ἐν κονίῃσι —— ἧσθαι —— ἐν κονίῃσιν.] Vide ad *Il.* α΄, 593. et θ΄, 156.

Καὶ μύθοισι κέκαστο, παλαιά τε, πολλά τε εἰδώς.
Ὅς σφιν ἐϋφρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ἀλκίνο', οὐ μέν τοι τόδε κάλλιον, οὐδὲ ἔοικε,
Ξεῖνον μὲν χαμαὶ ἧσθαι ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν κονίῃσιν·
Οἵγε δὲ σὸν μῦθον ποτιδέγμενοι ἰσχανόωνται.
Ἀλλ' ἄγε δὴ ξεῖνον μὲν ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου
Εἷσον ἀναστήσας· σὺ δὲ κηρύκεσσι κέλευσον
Οἶνον ἐπικρῆσαι, ἵνα καὶ Διῒ τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν, ὅσθ' ἱκέτῃσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ·
Δόρπον δὲ ξείνῳ ταμίη δότω ἔνδον ἐόντων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο,
Χειρὸς ἑλὼν Ὀδυσῆα δαΐφρονα ποικιλομήτην,
Ὦρσεν ἀπ' ἐσχαρόφιν, καὶ ἐπὶ θρόνου εἷσε φαεινοῦ,
Υἱὸν ἀναστήσας ἀγαπήνορα Λαοδάμαντα,
Ὅς οἱ πλησίον ἷζε, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκεν.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.

Et eloquentiâ praestabat, priscaque et plurima doctus.
Qui inter eos benè-volens concionatus est et dixit:
" Alcinoë, non sanè tibi hoc honestius, neque convenit,
" Hospitem quidem humi sedere ad focum in cineribus:
" Hi verò tuum jussum expectantes continent-se.
" Verùm age jam hospitem in sede argenteis-clavis-distinctâ
" Colloca erectum: tu autem praeconibus impera
" Vinum infundere; ut et Jovi fulmine-gaudenti
" Libemus, qui utique supplices venerandos comitatur:
" Coenam verò hospiti proma det ex intùs reconditis."
At postquam hoc audiisset sacra vis Alcinoi,
Manu prehensum Ulyssem prudentem versutum,
Erexit à foco, et in sedem collocavit splendidam,
Filio exsuscitato, virtutis-amante Laodamante,
Qui ei proximus sedebat; maximè autem *ipse* eum diligebat.
Aquam verò ancilla gutturnio infudit ferens
Pulchro, aureo, super argenteum lebetem
Ad lavandum, juxtaque positam extendit mensam.

Ver. 158. Ὅς σφιν.] Ita *Barnesius. Vulgg.* Ὃ σφιν.

Ver. 164. Οἶνον ἐπικρῆσαι] Ἐπὶ τῷ ὄντι ἕτερον ἐπικεράσαι. *Schol.*

Ver. 169. —— ἐσχαρόφιν.] *Al.* ἐσχαρόθεν.

Ver. 170. Υἱὸν ἀναστήσας.] Ἐπαινοῦμεν δὲ καὶ τὸν Ἀλκίνουν, ὅτι τὸν ξένον ἱδρύει παρ' αὐτὸν, " Υἱὸν ἀναστήσας ἀγαπήνορα Λαομέδοντα, Ὅς " οἱ πλησίον ἧστο, μάλιστα δέ μιν φιλέεσκεν·" τὸ γὰρ εἰς τὴν τοῦ φιλουμένου χώραν καθίσαι τὸν ἱκέτην, ἐπιδέξιον ἐμμελῶς καὶ φιλάνθρωπον. *Plutarch. Symposiac. lib.* I. *Probl.* 2.

Ibid. —— ἀγαπήνορα.] Ὑπὸ ἀνδρῶν ἠγαπημένον, ἢ φιλάνθρωπον· ἢ τὸν ἀγαπῶντα ἀνδρείαν. *Schol.*

Ibid. —— Λαοδάμαντα.] Apud *Plutarchum*, loco suprà citato, Λαομέδοντα.

Ver. 171. —— πλησίον ἷζε.] Apud *Plutarchum*, πλησίον ἧστο.

Ver. 172. Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.]

Dant famuli manibus lymphas ——.
Æn. I, 704.

Ver. 173. Καλῇ.] Similiterque *ver.* 191. 235, et 336. καλά. Vide ad *Il.* β', 43.

Ver. 174. Νίψασθαι.] Παρατηρητέον δὲ καὶ, ὅταν Ὀδυσσέα ἀπονιζόμενον τὰς χεῖρας ποιῇ,

Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Αὐτὰρ ὁ πῖνε καὶ ἦσθε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
Καὶ τότε κήρυκα προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος μέθυ νεῖμον
Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διῒ τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν, ὅσθ' ἱκέτησιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
Ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα·
Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ', ἔπιόν θ', ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν.
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
Νῦν μὲν δαισάμενοι κατακείετε οἴκαδ' ἰόντες·
Ἠῶθεν δὲ γέροντας ἐπὶ πλέονας καλέσαντες,
Ξεῖνον ἐνὶ μεγάροις ξεινίσσομεν, ἠδὲ θεοῖσι
Ῥέξομεν ἱερὰ καλά· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ πομπῆς

Panem verò veneranda proma apposuit ferens,
Fercula multa apponens, largiens de praesentibus.
Caeterùm bibebat et comedebat patiens nobilis Ulysses.
Et tum praeconem allocuta est vis Alcinoi:
" Pontonoë, cratere mixto vinum distribue
" Omnibus per domum: ut et Jovi fulmine-gaudenti
" Libemus, qui utique supplices venerandos comitatur."
Sic ait: Pontonous autem dulce vinum miscebat:
Distribuitque omnibus, auspicatus poculis.
Caeterùm postquam libâssentque, bibissentque, quantum volebat animus,
Illis dein Alcinous concionatus est et interfatus:
" Audite, Phaeacum ductores atque principes,
" Ut dicam, quae me animus in pectoribus jubet.
" Nunc quidem epulati cubetis domum profecti:
" Manè verò senibus pluribus advocatis,
" Hospitem in aedibus hospitio-excipiemus, atque diis
" Faciemus sacra pulchra: deinde autem et de reductione

πρὶν μεταλαβεῖν τροφῆς· ἐν Ἰλιάδι δὲ τοῦτο ποιοῦντας οὐκ ἐστὶν εὑρεῖν. Σχολαζόντων γὰρ βίος ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ διὰ τὴν εἰρήνην τρυφώντων. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 15.

Ver. 180. —— ἀνὰ μέγαρον.] Apud *Eustathium* in commentario, ἀνὰ μέγαρα.

Ver. 183. Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν.] Τὸ δὲ "πᾶσιν," οὐ τοῖς ποτηρίοις, ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν. Ἀλκίνους γοῦν τῷ Ποντονόῳ φησὶ, [suprà *ver.* 179.] "Μέθυ νεῖμον "Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον." Καὶ ἑξῆς ἐπάγει· "Νώ"μησε δ' ἄρα πᾶσιν ἐπαρξάμενος δεπάεσσιν." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 11.

Ibid. ——— ἄρα.] *Deinceps* ———. *Ut jusserat Alcinous* —— *ver.* 179.

Ver. 184. —— σπεῖσάν τ'.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, σπείσαντ'· uti et Editi habent *Iliad.* ί, 177. ubi idem versus occurrit. Sed σπεῖσάν τ' usitatior lectio.

Ver. 186. Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες.]

Audite, ô proceres, ait ———.
Æn. III, 103.

Ver. 188. ——— δαισάμενοι.] *Eustathius* in commentario citat δαινύμενοι. Minùs rectè.

Μνησόμεθ᾽, ὥς χ᾽ ὁ ξεῖνος ἄνευθε πόνου καὶ ἀνίης
Πομπῇ ὑφ᾽ ἡμετέρῃ ἣν πατρίδα γαῖαν ἵκηται
Χαίρων, καρπαλίμως, εἰ καὶ μάλα τηλόθεν ἐστί·
Μηδέ τι μεσσηγύς γε κακὸν καὶ πῆμα πάθῃσι,
Πρίν γε τὸν ἧς γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα δ᾽ ἔπειτα
Πείσεται ἅσσα οἱ αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι,
Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
Εἰ δέ τις ἀθανάτων γε κατ᾽ οὐρανοῦ εἰλήλουθεν,
Ἄλλο τι δὴ τόδ᾽ ἔπειτα θεοὶ περιμηχανόωνται.
Αἰεὶ γὰρ τοπάρος γε θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς
Ἡμῖν, εὖτ᾽ ἔρδωμεν ἀγακλειτὰς ἑκατόμβας·
Δαίνυνταί τε παρ᾽ ἄμμι καθήμενοι, ἔνθα περ ἡμεῖς.
Εἰ δ᾽ ἄρα τις καὶ μοῦνος ἰὼν ξύμβληται ὁδίτης,

" Cogitabimus, ut hospes absque labore et molestiâ
" Deductione sub nostrâ suam in patriam perveniat,
" Gaudens celeriter, etiam si valdè procul sit:
" Neque quid interea mali et damni patiatur,
" Antequam ipse suam terram conscendat; ibi verò deinde
" Patietur quaecunque ei Fatum, Parcaeque graves
" Nascenti neverunt filo, quando ipsum peperit mater.
" Quòd si quis immortalium utique de coelo venerit,
" Aliud quippiam hoc deinceps dii moliuntur.
" Semper enim antea quidem dii apparent manifesti
" Nobis, quando facimus inclytas Hecatombas;
" Convivanturque apud nos sedentes, ubi scilicet nos.
" Si autem aliquis et solus profectus occurrerit viator,

Ver. 192. —— *ἀνίης.*] Vide ad *Il.* *ό*, 24.

Ver. 195. —*μεσσηγύς γε.*] *Al.* *μεσσηγύς τε.*

Ver. 197. Πείσεται ἅσσα οἱ αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι, Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ.]

Κλωθώ τε, Λάχεσίν τε, καὶ Ἄτροφον· αἵ τε βροτοῖσιν
Γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.
Hesiod. Theogon. ver. 218.

———————— οὐκ ἔστιν ἀλύξαι
Ἀνθρώποις ὅ, τι μοῖρα κατὰ κλωστῆρος ἐπείγει.
Theocrit. Idyll. XXIV. *ver.* 68.

Sive ita nascenti legem dixere sorores:
Nec data sunt vitæ fila severa meæ.
Ovid. Heroïd. Epist. XV. *ver.* 81.

Porrò colligit hinc *Lucianus* in *Philopatride*, *Homerum* in eâ sententiâ fuisse, Fato nempè omnia regi. Οὐχ Ὅμηρος ὁ ἀοίδιμος ποιητὴς εἴρηκε, [*Iliad.* *ζ*', 488.] " Μοῖραν δ᾽ οὐ τινά φη- " μι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν·" ——— ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν βίον καθειμάρθαι, καὶ τὰς ἐν τούτῳ μεταβολάς· "—— ἔνθα δ᾽ ἔπειτα Πείσεται ἅσσα " οἱ αἶσα, &c." ——Ὥστε πάντα ὑπὸ τῶν Μοιρῶν γίνεσθαι ὁ Ποιητὴς μεμαρτύρηκε. E contrario autem contendit *Eusebius*, μηδαμῶς τὸν Ὅμηρον μηδ᾽ ἐν ἐκείνοις τοῖς ἔπεσι συμμαρτυρεῖν αὐτῷ τῷ δόγματι. Οὐ γὰρ τὸ πάντα γίνεσθαι καθ᾽ εἱμαρμένην, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τινὰ κατ᾽ ἐκείνην συμβαίνειν ἐξ αὐτῶν ὑποβάλλων εὑρεθήσεται. —— Καὶ τὸ, [*Iliad.* *ύ*, 127.] "—— ὕστερον " αὖτε τὰ πείσεται, ὅσσα οἱ αἶσα Γεινομένῳ ἐπέ- " νησε λίνῳ ——" τὸ αὐτὸ βούλεται· οὐ γὰρ, ὅτι πάντα αὐτῷ καθ᾽ εἱμαρμένην τὰ μετὰ ταῦτα συμβήσεται, λέγει· ἀλλ᾽ ὅτι κατ᾽ ἀνάγκην αὐτῷ τινὰ συμβήσεται· ἡ γὰρ τοῦ "ὅσσα" διαστολὴ τί ποτε ἕτερον ἢ τοῦτο σημαίνει; —— Καὶ τὸ, " Μοῖραν δ᾽ οὐ τινά φημι πεφυγμένον ——," ἄριστα εἴρηται. Τίς γὰρ ἂν δύναιτο τὰ κατ᾽ ἀνάγκην παντὶ ζώῳ συγκυροῦντα διαφυγεῖν; *Præparat. Evangel. lib.* VI. *cap.* 8. sub initio. Vide et suprà ad *ά*, 7.

Ibid. —— *αἶσα, κατακλῶθές τε βαρεῖαι.*] *Al.* *αἶσα, κατὰ κλῶθές τε βαρεῖαι.* *Al.* *αἶσα κατακλώθησι βαρεῖα.* Quæ posterior lectio, uti rectè hîc annotat *Barnesius*, ferri non potest, propter sequentem, " Γεινομένῳ νήσαν- " το λίνῳ."

Ibid. —— *κατακλῶθες.*] Αἱ κατακλώθουσαι καὶ καταμοιροῦσαι ἑκάστῳ τὸ εἱμαρμένον. *Schol.*

Ver. 198. Γεινομένῳ νήσαντο λίνῳ.] Vide suprà ad *δ*', 208. Cæterùm *Lucianus*, loco suprà ad *ver.* 197. citato, legit Γιγνομένῳ νήσαντο, &c.

Οὔτι κατακρύπτουσιν· ἐπεί σφισιν ἐγγύθεν εἰμὲν,
Ὥσπερ Κύκλωπές τε, καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνο', ἄλλο τί τοι μελέτω φρεσίν· οὐ γὰρ ἔγωγε
Ἀθανάτοισιν ἔοικα, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Οὐ δέμας, οὐδὲ φυὴν, ἀλλὰ θνητοῖσι βροτοῖσιν·
Οὕς τινας ὑμεῖς ἴστε μάλιστ' ὀχέοντας ὀϊζὺν
Ἀνθρώπων· τοῖσίν κεν ἐν ἄλγεσιν ἰσωσαίμην.
Καὶ δ' ἔτι κεν καὶ πλείον' ἐγὼ κακὰ μυθησαίμην,
Ὅσσα γε δὴ ξύμπαντα θεῶν ἰότητι μόγησα.
Ἀλλ' ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε, κηδόμενόν περ·
Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο
Ἔπλετο, ἥτ' ἐκέλευσεν ἕο μνήσασθαι ἀνάγκῃ,
Καὶ μάλα τειρόμενον, καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.
Ὣς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν ἔχω φρεσίν· ἡ δὲ μάλ' αἰεὶ

"Nequaquam occultant; quoniam ipsos propè sumus,
"Quemadmodum Cyclopesque, et agrestes gentes Gigantum.'
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
"Alcinoë, aliud quid tibi curae-sit in animo; non enim ego
"Immortalibus similis-sum, qui coelum latum habitant,
"Neque corpore, neque oris habitu; sed mortalibus hominibus:
"Quoscunque vos nôstis maximè subeuntes aerumnam
"Hominum; hisce in doloribus aequipararer.
"Et adhuc etiam plura ego mala dicerem,
"Quae sanè omnia deorum voluntate pertuli.
"Verùm me quidem coenare sinite, dolentem licèt:
"Non enim odioso ventre importunius aliud
"Est, qui jubet sui recordari necessitate,
"Etiam valdè afflictum *hominem*, et in animo dolorem habentem.
"Sic et ego luctum quidem habeo in animo; hic verò omninò semper

Ver. 206. Ὥσπερ Κύκλωπές τε, καὶ ἄγρια φῦλα Γιγάντων.] Ὡς εἰσὶν ἀλλήλων ἐγγὺς Κύκλωπές τε καὶ Γίγαντες, ἤτοι κατὰ γένος, ἢ κατὰ τόπον, ἢ κατὰ ἀδικίαν· οὕτως καὶ ἡμεῖς θεοῖς πλησίον κατὰ δικαιοσύνην. *Schol.*

Ver. 212. —— τοῖσίν κεν.] *Al.* τοῖσιν καί.

Ibid. —— ἰσωσαίμην.] Vide supra ad ί, 491.

Ver. 213. —— πλείον.] *Al.* μάλλον.

Ver. 215. Ἀλλ' ἐμὲ μὲν δορπῆσαι ἐάσατε.] Καὶ τὸν Ὀδυσσέα δὲ Ὅμηρος πολυφάγον καὶ λαίμαργον παραδίδωσι, ὅταν λέγῃ· "Ἀλλ' ἐμὲ "μὲν δορπῆσαι ἐάσατε, *&c.*" Ὑπερβάλλουσα γὰρ ἐν τούτοις φαίνεται αὐτοῦ λαιμαργία, μετὰ τοῦ μηδὲ ἐν δέοντι τὰ περὶ τῆς γαστρὸς, γνωμολογεῖν. Ἐχρῆν γὰρ, εἰ καὶ ἐλίμωττε, διακαρτερεῖν, ἢ μετριάζειν τὰ περὶ τὴν τροφήν. Τὸ δὲ τελευταῖον καὶ τὴν τελειοτάτην αὐτοῦ παρίστησι λαιμαργίαν καὶ γαστριμαργίαν. "Ὣς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν ἔχω φρεσὶν, *&c.*" [*ver.* 219.] *Athenæus, lib.* X. *cap.* 1. sub fine. Verùm, uti notavit *Barnesius*, minùs hoc Ulyssi vitio vertendum est, quia diutino jejunio afflictus depingatur: "—— δηρὸν γὰρ ἐδητύος ἦεν "ἄπαστος· suprà ζ', 250.

Ibid. —— ἐάσατε.] Vide suprà ad δ', 42. Malè *Barnesius* ἐάσσατε.

Ver. 216. Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον, *&c.*] Haud dissimiliter *Oppianus*:

Ὣς οὐδὲν λιμοῖο κακώτερον, οὐδὲ βαρείης
Γαστέρος, ἣ κρατέει μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ἀπηνὴς,
Καὶ χαλεπὴ δέσποινα συνέστιος· οὔποτε δασμὸν
Λῃθομένη ——. *Halicutic. lib.* III, 199.

Ver. 218. —— καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.] Apud *Athenæum*, loco suprà citato, καὶ ἐνιπλησθῆναι ἀνώγει. Sed minùs rectè, propter sequentem, "Ὣς καὶ ἐγὼ πένθος μὲν, *&c.*"

Ἐσθέμεναι κέλεται καὶ πινέμεν· ἐκ δέ με πάντων
Ληθάνει, ὅσσ᾽ ἔπαθον, καὶ ἐνιπλήσασθαι ἀνώγει.
Ὑμεῖς δ᾽ ὀτρύνεσθε ἅμ᾽ ἠοῖ φαινομένηφιν,
Ὥς κέ με τὸν δύστηνον ἐμῆς ἐπιβήσετε πάτρης,
Καί περ πολλὰ παθόντα· ἰδόντα με καὶ λίποι αἰὼν
Κτῆσιν ἐμὴν, δμῶάς τε, καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα.
  Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ᾽ ἐκέλευον
Πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τ᾽, ἔπιόν θ᾽, ὅσον ἤθελε θυμὸς,
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος.
Αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Πὰρ δέ οἱ Ἀρήτη τε, καὶ Ἀλκίνοος θεοειδὴς,
Ἥσθην· ἀμφίπολοι δ᾽ ἀπεκόσμεον ἔντεα δαιτός.
Τοῖσιν δ᾽ Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων,
Ἔγνω γὰρ φᾶρός τε, χιτῶνά τε, εἵματ᾽ ἰδοῦσα,
Καλὰ, τά ῥ᾽ αὐτὴ τεῦξε, σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξί·
Καί μιν φωνήσασ᾽ ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Ξεῖνε, τὸ μέν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή,
Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν; τίς τοι τάδε εἵματ᾽ ἔδωκεν;
Οὐ δὴ φῂς ἐπὶ πόντον ἀλώμενος ἐνθάδ᾽ ἱκέσθαι;

" Comedere jubet, et bibere; et me omnium
" Oblivisci-facit, quaecunque passus sum, et repleri jubet.
" Vos autem festinate, simul-atque aurora illuxerit,
" Ut me infaustum meam deducatis in patriam,
" Quamvis multa passum: conspicatum me, vel relinquat vita,
" Possessionem meam, famulosque, et altam magnam domum."
Sic dixit: illi autem omnes approbabant, et hortabantur
Deducere hospitem, quoniam rectè locutus erat.
At postquam libâssentque, bibissentque, quantum volebat animus,
Illi quidem decubituri iverunt domum unusquisque.
At in aedibus relinquebatur nobilis Ulysses,
Apud autem ipsum Areteque, et Alcinous deo-par,
Sedebant; famulae autem auferebant vasa convivii.
His verò Arete ulnas-candida exordiebatur sermonis,
Agnovit enim pallium et tunicam, vestimenta videns,
Pulchra, quae scilicet ipsa fecerat, cum ancillis mulieribus;
Et ipsum allocuta verba alata dixit:
" Hospes, hoc quidem te primùm interrogabo ipsa,
" Quis? undè es hominum? quis tibi haec vestimenta dedit?
" An non dicis, per mare errantem te huc venisse?"

Ver. 221. —— ἐνιπλήσασθαι.] *Athenæus* et hic legit ἐνιπλησθῆναι.

Ver. 222. —— ὀτρύνεσθε.] *Al.* ὀτρύνεσθαι.

Ver. 224. —— ἰδόντα με καὶ λίποι αἰών.] Ita Præco *Græcus* apud *Æschylum*, è *Trojâ* in patriam reversus:

Χαίρω· τεθνᾶναι δ᾽ οὐκ ἔτ᾽ ἀντερῶ θεοῖς.
Agamem. ver. 548.

Ver. 232. —— ἔντεα δαιτός.] Τὰ ὅπλα τῆς εὐωχίας, οἷον τραπέζας, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Schol.*

Ver. 238. Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν;] Ita apud *Ovidium*:

Quid veniat, quæram, quisque, quibusve locis.
Trist. lib. III. *Eleg.* xii. *ver.* 34.

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀργαλέον, βασίλεια, διηνεκέως ἀγορεῦσαι
Κήδε', ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ οὐρανίωνες.
Τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρεαι, ἠδὲ μεταλλᾷς.
Ὠγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται,
Ἔνθα μὲν Ἄτλαντος θυγάτηρ, δολόεσσα Καλυψώ,
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· οὐδέ τις αὐτῇ
Μίσγεται, οὔτε θεῶν, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
Ἀλλ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἐφέστιον ἤγαγε δαίμων
Οἶον, ἐπεί μοι νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἔλσας ἐκέασσε, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ·
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἀπέφθιθον ἐσθλοὶ ἑταῖροι·
Αὐτὰρ ἐγώ, τρόπιν ἀγκὰς ἑλὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
Ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ μελαίνῃ

Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses :
" Difficile, Regina, penitùs enarrare
" Aerumnas, quandoquidem mihi multas dederunt dii coelestes.
" Hoc autem tibi dicam, quod me interrogas et inquiris.
" Ogygia quaedam insula procul in mari jacet,
" Ubi quidem Atlantis filia, dolosa Calypso,
" Habitat comas-pulchra gravis dea : neque quisquam cum ipsâ
" Versatur, neque deorum, neque mortalium hominum.
" Sed infelicem me inquilinum *ei* duxit deus
" Solum ; postquam mihi navem velocem candenti fulmine
" Jupiter percussam diffidit, medio in nigro mari ;
" Ubi alii quidem omnes periêre boni socii :
" At ego, carinâ ulnis comprensâ navis utrinque-remis-agitatae,
" Novem diebus ferebar : decimâ autem me nocte nigrâ

Ver. 241. Ἀργαλέον, βασίλεια.]

Infandum, regina, jubes renovare dolorem,
Trojanas ut opes *&c.* —— *Æn.* II, 3.

Ver. 244. Ὠγυγίη τις νῆσος.] Δρόμον ἡμερῶν πέντε Βρεττανίας ἀπέχουσα, πλέοντι πρὸς ἑσπέραν. *Plutarch. de facie in orbe Lunæ.*

Ver. 248.——ἐφέστιον ἤγαγε.] Ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῆς ἐπιξενωθησόμενον. *Schol.*

Ver. 250.——ἔλσας.] Ita *Henricus Stephanus* Editionesque pleræque ; Itáque habet *Eustathius* et in contextu et in commentario. *Scholiastes* autem, et Editio *Didymi*, eamque secutus *Barnesius*, hîc legunt ἐλάσας· quibuscum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Atqui occurrit idem versiculus suprà ί, 132. ubi ipsæ *Didymi* et *Barnesii* Editiones cum Vulgatis habent ἔλσας.

Ver. 252.——τρόπιν.] Τὸ κατώτατον μέρος τῆς νεὼς, περὶ ὃ σχίζεται τὸ κῦμα· ἢ τὸ μέσον τῆς νεὼς ξύλον. *Schol.*

Ibid.——ἀγκάς.] Vide ad *Il.* ξ', 346.

Ver. 253. Ἐννῆμαρ φερόμην.] *Longinus* locum hunc inter eos recenset, quibus *Homeri* in *Odysseâ* ingenii defectum indicari contendit. Παρεξέβην δ' εἰς ταῦθ', (inquit) ἵνα δείξωμαι, ὡς εἰς λῆρον ἐνίοτε ῥᾷστον κατὰ τὴν ἀπακμὴν τὰ μεγαλοφυῆ παρατρέπεται. Οἷα — τὸν ἐπὶ τοῦ ναυαγίου δίχ' ἡμέρας ἄσιτον· (Ὀδυσσέα supplet *Tollius.*)——Τί γὰρ ἂν ἄλλο φήσαιμεν ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τοῦ Διὸς ἐνύπνια ; *De Sublimitate, Sect.* 9. sub fine. Dna. *Dacier* è contrario hoc non incredibile contendit, sed ita reverà fieri posse arbitratur. *Barnesius* verò in annotationibus ; " Dico autem Ego, " (inquit) hæc cum Grano salis esse sumen- " da, non quasi prorsùs ab omni cibo absti- " neret, verùm ab ordinario, tempestivo, et " lautiori." Rectiùs fortassè *Scholiastes* ad μ', 447. infrà, ubi idem ferè locus occurrit ; Οὐ δεῖ ζητεῖν πῶς διακαρτερεῖ ὁ ἥρως, εἰπούσης τῆς Ἀθηνᾶς, (infrà ύ, 47.) " Αὐτὰρ ἐγὼ θεός " εἰμι διαμπερὲς, ἥ σε φυλάσσω Ἐν πάντεσσι " πόνοισι" Vide et suprà ad ά, 1.

Ibid.——δεκάτῃ δέ με νυκτί.] *Al.* δεκάτῃ δ' ἐν νυκτί.

Νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοὶ, ἔνθα Καλυψὼ
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεός· ἥ με λαβοῦσα,
Ἐνδυκέως ἐφίλει τε, καὶ ἔτρεφεν, ἠδὲ ἔφασκεν
Θήσειν ἀθάνατον, καὶ ἀγήραον ἤματα πάντα·
Ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν.
Ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον ἔμπεδον, εἵματα δ' αἰεὶ
Δάκρυσι δεύεσκον, τά μοι ἄμβροτα δῶκε Καλυψώ·
Ἀλλ' ὅτε δὴ ὄγδοόν μοι ἐπιπλόμενον ἔτος ἦλθε,
Καὶ τότε δή με κέλευσεν ἐποτρύνουσα νέεσθαι,
Ζηνὸς ὑπ' ἀγγελίης, ἢ καὶ νόος ἐτράπετ' αὐτῆς.
Πέμπε δ' ἐπὶ σχεδίης πολυδέσμου· πολλὰ δ' ἔδωκεν,
Σῖτον καὶ μέθυ ἡδύ· καὶ ἄμβροτα εἵματα ἕσσεν·
Οὖρον δὲ προέηκεν ἀπήμονά τε, λιαρόν τε.
Ἑπταδεκαίδεκα μὲν πλέον ἤματα ποντοπορεύων,
Ὀκτωκαιδεκάτη δ' ἐφάνη ὄρεα σκιόεντα
Γαίης ὑμετέρης· γήθησε δέ μοι φίλον ἦτορ,

" Insulam ad Ogygiam appulerunt dii; ubi Calypso
" Habitat comas-pulchra, gravis dea; quae me susceptum
" Amicè tractabatque, et alebat, et dicebat *se*
" Facturam immortalem, et senii-expertem diebus omnibus:
" Sed meum nunquam animum in pectoribus flectebat.
" Illic quidem septem-annos manebam perpetuò, vestimenta autem semper
" Lachrymis rigabam, quae mihi divina dedit Calypso;
" Sed cùm jam octavus mihi revolutus annus venisset,
" Et tum demùm me jussit hortans redire,
" Jovis ex jussu, sive etiam animus mutatus est ipsius.
" Misit verò me in rate multis-vinculis-aptâ: multa autem dedit,
" Panem et vinum suave, et divinas vestes induit:
" Ventumque praemisit innocuumque, placidumque.
" Septendecim quidem navigabam dies per-mare-iter-faciens,
" Decimâ-octavâ verò apparuerunt montes umbrosi
" Terrae vestrae: laetatum verò est mihi charum cor,

Ver. 255. Ναίει.] *Al.* Ναῖεν.

Ver. 259. Ἔνθα μὲν ἑπτάετες μένον ἔμπεδον.] Hinc *Ovidius:*

An grave sex annis pulchram fovisse Calypso,
Æquoreæque fuit concubuisse deæ?
Ex Ponto, lib. IV. *Epist.* x. *ver.* 13.

Ibid.——αἰεί.] *Al.* αἰέν.

Ver. 261.————ὄγδοον.] Pronuntiabatur ὄγδουν. Uti et notavit *Barnesius.*

Ibid.——ἐπιπλόμενον ἔτος.

————volventibus annis. *Æn.* I, 238.

Ver. 262.————δή με κέλευσεν.] *Al.* δή μ' ἐκέλευεν.

Ver. 263.————ἐτράπετ'.] Vide suprà ad ι', 491. et ad *Il.* κ', 45.

Ver. 267. Ἑπταδεκαίδεκα μὲν πλέον ἤματα ποντοπορεύων.]

Tres adeò incertos cæcâ caligine soles
Erramus pelago————. *Æn.* III, 203.

Ibid. Ἑπταδεκαίδεκα.] Ita edidit *Barnesius;* atque ita in Exemplaribus omnibus (uti ipse annotat) scriptum occurrit suprà ε', 278. Ita porrò hîc legit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vulgati hìc corruptè, Ἑπτακαίδεκα.

Ver. 268. Ὀκτωκαιδεκάτη δ' ἐφάνη ὄρεα.]

Quarto terra die primùm se attollere tandem
Visa; aperire procul montes ac volvere fumum. *Æn.* III, 205.

Δυσμόρῳ· ἦ γὰρ ἔμελλον ἔτι ξυνέσεσθαι ὀϊζυῖ
Πολλῇ, τήν μοι ἐπῶρσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ὅς μοι ἐφορμήσας ἀνέμους, κατέδησε κελεύθους,
Ὤρινεν δὲ θάλασσαν ἀθέσφατον· οὐδέ τι κῦμα
Εἴα ἐπὶ σχεδίης ἀδινὰ στενάχοντα φέρεσθαι.
Τὴν μὲν ἔπειτα θύελλα διεσκέδασ᾽· αὐτὰρ ἔγωγε
Νηχόμενος τόδε λαῖτμα διέτμαγον· ὄφρα με γαίῃ
Ὑμετέρῃ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ.
Ἔνθα κέ μ᾽ ἐκβαίνοντα βιήσατο κῦμ᾽ ἐπὶ χέρσου,
Πέτρης πρὸς μεγάλῃσι βαλὸν, καὶ ἀτερπέϊ χώρῳ·
Ἀλλ᾽ ἀναχασσάμενος νῆχον πάλιν, ἕως ἐπῆλθον
Ἐς ποταμὸν, τῇ δή μοι ἐείσατο χῶρος ἄριστος,
Λεῖος πετράων· καὶ ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο
Ἐκ δ᾽ ἔπεσον θυμηγερέων· ἐπὶ δ᾽ ἀμβροσίη νὺξ
Ἤλυθ᾽· ἐγὼ δ᾽ ἀπάνευθε διϊπετέος ποταμοῖο
Ἐκβὰς ἐν θάμνοισι κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ φύλλα
Ἠφυσάμην· ὕπνον δὲ θεὸς κατ᾽ ἀπείρονα χεῦεν.
Ἔνθα μὲν ἐν φύλλοισι, φίλον τετιημένος ἦτορ,

"Infelici: certè tamen eram adhuc conflictaturus aerumnis
"Multis, quas mihi immisit Neptunus terrae-quassator;
"Qui mihi incitatis ventis impedivit iter,
"Commovitque mare immensum; neque ullo-pacto *me* fluctus
"Sinebat in rate vehementer ingemiscentem vehi.
"Hanc quidem deinde procella dispersit: at ego
"Natans hoc pelagum emensus-sum; donec me terrae
"Vestrae appulit ferens ventusque et aqua.
"Ibi me egredientem allisisset fluctus ad terram,
"Petras ad magnas jaciens, et inamabilem locum:
"Sed retrogressus natavi rursùs, donec veni
"Ad fluvium, ubi demùm mihi visus est locus opportunissimus,
"Laevis absque-petris; et receptus inerat à vento.
"Excidi autem animum-collecturus: divina verò nox
"Advenit: ego autem seorsùm ab à-Jove-fluente fluvio
"Egressus in arbustis dormivi: circumquaque verò folia
"Congessi: somnum autem deus immensum infudit.
"Ibi quidem in foliis, charo afflictus corde,

Ver. 270. — ὀϊζυῖ.] Pronuntiabatur ὀϊζῦ.

Ver. 272. —— ἐφορμήσας ἀνέμους, κατέδησε κελεύθους.] *Al.* ἐφορμήσας ἄνεμον, κατέδησε κέλευθα.

Ver. 273. —— οὐδέ τι κῦμα.] *Al.* οὐδ᾽ ἔτι κῦμα· et οὐδέ μι κῦμα.

Ver. 280. —— ἕως ἐπῆλθον.] Pronuntiabatur ὥσε ἐπῆλθον, vel ὥσ᾽ ἠπῆλθον. Vide ad *Il.* ό, 539. *Barnesius* legendum conjicit, ἕως ἐπιῆλθον· scilicet ut pronuntietur, ὧς ἐπιῆλθον. Sed nihil opus.

Ver. 281. —— τῇ δή.] *Quà demùm* ——.

Ver. 283. Ἐκ δ᾽ ἔπεσον.] Τὸ δὲ, ἐκ δ᾽ ἔπεσον ἀντὶ τοῦ, ἔξω ἔπεσον τῆς θαλάσσης, ἀψύχου τινὸς δίκην. *Eustath.* Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, Ἐν δ᾽ ἔπεσον.

Ibid. —— θυμηγερέων.] Λειποψυχῶν, ἢ συλλαμβάνων καὶ συνάγων καὶ ἀνακτώμενος τὴν ψυχήν. *Schol,*

Ver. 284. —— διϊπετέος ποταμοῖο.] Τοῦ ὑπὸ τῶν Διὸς ὄμβρων πληρουμένου ποταμοῦ. *Schol.* Vide suprà ad δ′, 477 et 581. item ad *Il.* π′, 174.

Εὗδον παννύχιος, καὶ ἐπ' ἠῶ, καὶ μέσον ἦμαρ·
Δύσετό τ' ἠέλιος, καί με γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.
Ἀμφιπόλους δ' ἐπὶ θινὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς
Παιζούσας, ἐν δ' αὐτὴ ἔην εἰκυῖα θεοῖσιν.
Τὴν ἱκέτευσ'· ἡ δ' οὔτι νοήματος ἤμϐροτεν ἐσθλοῦ,
Ὡς οὐκ ἂν ἔλποιο νεώτερον ἀντιάσαντα
Ἐρξέμεν· αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.
Ἥ μοι σῖτον ἔδωκεν ἅλις, ἠδ' αἴθοπα οἶνον,
Καὶ λοῦσ' ἐν ποταμῷ, καί μοι τάδε εἵματ' ἔδωκεν.
Ταῦτά τοι, ἀχνύμενός περ, ἀληθείην κατέλεξα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείϐετο, φώνησέν τε·

" Dormiebam totâ-nocte, usque ad auroram, et meridiem ;
" Occidebatque sol, et me dulcis somnus dereliquit.
" Ancillas verò in littore tuae vidi filiae
" Ludentes : inter eas autem ipsa erat similis diis.
" Ei supplicavi : illa verò neutiquam à mente aberrabat bonâ ;
" Ut non sperares juniorem obviam-factum
" Acturum : semper etenim juniores desipiunt.
" Quae mihi cibum dedit affatim, et generosum vinum,
" Et lavit in flumine, et mihi has vestes dedit.
" Haec tibi, tametsi afflictus, verè enarravi."
Huic autem rursùs Alcinous respondit, dixitque :

Ver. 288, — ἐπ' ἠῶ, καὶ μέσον ἦμαρ.] Λέγει μέν τοι [ὁ Ποιητὴς] καὶ τὸ ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἄχρι μεσημϐρίας διάστημα, ἠῶ· —— " Εὗδον " παννύχιος, καὶ ἐπ' ἠῶ, καὶ μέσον ἦμαρ." *Porphyr. Quæst. Homeric*. 12.

Ver. 289. Δύσετό τ' ἠέλιος.] Φασὶν οἱ Παλαιοὶ, ὡς Ἀρίσταρχος οὐ γράφει δύσετο, ἀλλὰ δείλετο, ὅ ἐστιν εἰς δύσιν ἀπέκλινε. *Eustath*. Atqui posterior ista vox *Homero* prorsus inusitata.

Ibid. —— ἀνῆκεν.] *Al*. ἀφῆκεν.

Ver. 290. Ἀμφιπόλους δ' ἐπὶ θινὶ τεῆς ἐνόησα θυγατρὸς Παιζούσας.] Ἐν τούτοις δὲ, ὅρα ὅτι τε τὴν τῆς κόρης καὶ τῶν ἀμφιπόλων μολπὴν καὶ τὴν διὰ σφαίρας παιδιὰν σιγᾷ Ὀδυσσεὺς, ἵνα μὴ καταγορεύειν δοκῇ τῆς παιδός. *Eustath*.

Ver. 291. ——— θεοῖσιν.] MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati, θεῇσιν. Sed (uti notat *Barnesius)* perindè est. Vide suprà ad *ver*. 38.

Ver. 293. Ὡς οὐκ ἂν ἔλποιο.] *Barnesius* hoc in loco, de suo edidit, Ὡς οὐ κἂν ἔλποιο. " Litteras," inquit, " olim malè disjunctas " nunc meliùs conjunxi, pro οὐκ ἂν, legens " οὐ κἂν, et eodem tenore, *Metro* et *Sensui* " consului." Sed multùm errat Vir eruditus. Nam vocula, κἂν, longè alium habet intellectum, nec locum hîc habere ullo modo potest : Quodque de *Metro* affert, planè nihili est. Vide ad *Il*. ά, 51.

Ver. 294. —— αἰεὶ γάρ τε νεώτεροι ἀφραδέουσιν.] " Temeritas est videlicet florentis " ætatis ; prudentia senectutis." *Cicero, de Senectute*, § 6.

Ver. 296. ——— εἵματ' ἔδωκεν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, εἵματα ἕσσεν.

Ver. 297. ——— ἀληθείην κατέλεξα.] Καὶ ὅρα τὸ, ἀληθείην, ἀμφιϐόλως ἔχον, εἴτε ἀπὸ προπαροξυτόνου τοῦ ἀλήθειαν, εἴτε ἀπὸ παροξυτόνου τοῦ ἀληθείαν γέγονεν Ἰωνικῶς. Οἱ γὰρ Παλαιοὶ Ἀττικοὶ, κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ἐξέτεινον τὰς τῶν τοιούτων ὀνομάτων ληγούσας, διὸ καὶ παρόξυναν αὐτὰ· ἡ ἀγνοία γὰρ (φησὶν) ἔλεγον, και ἡ εὐκλεία, καὶ ἡ ἱερεία &c. *Eustath*. Nequaquam tamen hoc ambiguum. Nam si ultima vocis ἀλήθεια brevis esset, minimè (ut rectè notat *Barnesius* ad *Iliad*. ψ', 361.) in Ionicum η verteretur. Ideoque ipse quidem *Barnesius* et isto in loco et hîc, nullis allatis codicibus, de suo edidit ἀληθειαν· itáque semper apud *Homerum* legendum pronuntiat. Attamen nimis fidenter hoc vir eruditus ; cùm et vocem ἀληθείαν, ultimâ productâ, veteribus usitatam hîc observet *Eustathius* ; cúmque eadem vox novies in *Iliade* et *Odysseâ* occurrat, quibus omnibus in locis Vulgati habent ἀληθείην. Vide et ad *Il*. β', 314 et 633.

Ver. 298. 302 et 308. Τὸν δ'.] Vide ad *Il*. ά, 57. et θ', 160.

Ξεῖν', ἦτοι μὲν τοῦτό γ' ἐναίσιμον οὐκ ἐνόησεν
Παῖς ἐμὴ, οὕνεκά σ' οὔτι μετ' ἀμφιπόλοισι γυναιξὶν
Ἦγεν ἐς ἡμέτερον· σὺ δ' ἄρα πρώτην ἱκέτευσας.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἥρως, μή μοι τοὔνεκ' ἀμύμονα νείκεε κούρην·
Ἡ μὲν γάρ μ' ἐκέλευε σὺν ἀμφιπόλοισιν ἕπεσθαι·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἔθελον, δείσας, αἰσχυνόμενός τε,
Μήπως καὶ σοὶ θυμὸς ἐπισκύσαιτο ἰδόντι·
Δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ξεῖν, οὔ μοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
Μαψιδίως κεχολῶσθαι· ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.
Αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἄπολλον,
Τοῖος ἐὼν, οἷος ἐσσὶ, τά τε φρονέων, ἅτ' ἐγώ περ,

"Hospes, certè quidem hoc rectè non advertit
"Filia mea, quòd te neutiquam cum ancillis mulieribus
"Duxerit in nostram *domum* : tu nempe *illi* primae supplicâsti."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
"Heros, nè mihi ideò eximiam reprehende puellam :
"Nam ipsa quidem me jussit cum ancillis subsequi :
"Sed ego nolui, timens, reveritusque,
"Nè fortassis et tibi animus irasceretur conspicato :
"Suspicaces etenim sumus supra terram genus hominum."
Huic autem rursùs Alcinous respondit, dixitque :
"Hospes, non mihi tale in praecordiis charum cor,
"Temerè ut-irascatur : potiora autem honesta omnia.
"Utinam enim, Jupiterque pater, et Minerva, et Apollo,
"Talis existens, qualis es, eaque sentiens quae ego et ipse,

Ver. 301. Ἦγεν ἐς ἡμέτερον.] Τουτέστιν, εἰς τὸν ἡμέτερον οἶκον. Ἀττικὸς δὲ ὁ σχηματισμός. *Schol.*

Ibid. —— ἄρα.] *Ut dixisti* ——. *ver.* 292.

Ver. 303. —— ἀμύμονα.] Μῶμον καὶ ψόγον οὐκ ἔχουσαν, ἀγαθήν. *Schol.* Atqui vox, ἀμύμονα, non eam omni laude ornatam necessariò denotat; sed unâ pluribusve animi corporisve dotibus eximiam. Ut hoc in loco specie ac formâ corporis, itemque animi prudentiâ. Vide suprà ad ά, 29.

Ver. 304. —— ἐκέλευε.] *Al.* ἐκέλευσε.

Ver. 306. —— ἐπισκύσαιτο.] *Barnesius* edidit ἐπισκύσσαιτο. *Al.* ἐπισκύζοιτο.

Ver. 307. Δύσζηλοι γάρ τ' εἰμὲν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.] Sic apud *Hesiodum :*

Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅπασιν.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I, 193.

Πολὺ τὸ δύσζηλον ἡ φύσις ἔχουσα καὶ τὸ βάσκανον, οὐ χαίρει τοσοῦτον τοῖς ἰδίοις, ὅσον ἀνιᾶται τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς. *Plutarch. de Animi Tranquillitate.* Cæterùm rectè hîc *Eustathius :* Τὸ δὲ, δύσζηλοι εἰμὲν, διὰ τῆς πληθυντικῆς κοινότητος παραιρεῖται τὸ τραχὺ τῆς ἐπιτιμήσεως· ὡς μὴ μόνου τοῦ Ἀλκινόου τοιοῦτον ὀνομασθέντος, ἀλλὰ γνωμικῶς ἐν κοινῷ τοῦ λόγου λεχθέντος. Unde *Barnesius :* "Ulysses," inquit, "non quidem *Alcinoum* vocat *Suspiciosum*, verùm se involvit, dicens, *Nos homines suspiciosa gens sumus.*"

Ver. 309. —— ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ.] *Al.* ἐνὶ στήθεσσι νόημα.

Ver. 310. —— ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα.] Τὰ καθήκοντα πάντα καλά ἐστιν. *Schol.*

Ver. 311. 313. Αἲ γάρ, — Παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν.] Ταῦτα λέγει πειρώμενος τοῦ Ὀδυσσέως εἰ ταῖς ἀληθείαις παραιτεῖται θεοῦ γάμον· εἰ γὰρ προπετῶς ὑπόσχηται γαμήσειν, πάντως ἐλεγχθήσεται κἀκεῖνο ψευδόμενος. *Schol.* Cui tamen observationi nullus hîc videtur locus. Ἔθος δὲ ἄλλως ἦν τοῖς ἀρχαίοις, ἐπιλέγεσθαι τοὺς ἀρίστους τῶν ξένων, καὶ γαμβροὺς αὐτοὺς ποιεῖσθαι. *Eustath.*

Ver. 312. —— οἷος ἐσσί.] Vide infrà ad ύ, 89.

Παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν, καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι,
Αὖθι μένων· οἶκον δὲ ἐγὼ καὶ κτήματα δοίην,
Αἴκ' ἐθέλων γε μένοις· ἀέκοντα δέ σ' οὔτις ἐρύξει
Φαιήκων· μὴ τοῦτο φίλον Διῒ πατρὶ γένοιτο.
Πομπὴν δ' ἐς τόδ' ἐγὼ τεκμαίρομαι, ὄφρ' εὖ εἰδῇς,
Αὔριον· ἐς τῆμος δὲ σὺ μὲν δεδμημένος ὕπνῳ
Λέξεαι· οἱ δ' ἐλόωσι γαλήνην, ὄφρ' ἂν ἵκηαι
Πατρίδα σὴν, καὶ δῶμα, καὶ εἴπου τοι φίλον ἐστίν·
Εἴπερ καὶ μάλα πολλὸν ἑκαστέρω ἔστ' Εὐβοίης·
Τὴν γὰρ τηλοτάτω φάσ' ἔμμεναι, οἵ μιν ἴδοντο
Λαῶν ἡμετέρων, ὅτε τε ξανθὸν Ῥαδάμανθυν
Ἦγον, ἐποψόμενον Τιτυὸν, γαιήϊον υἱόν·
Καὶ μέν οἱ ἔνθ' ἦλθον, καὶ ἄτερ καμάτοιο τέλεσσαν
Ἤματι τῷ αὐτῷ, καὶ ἀπήγαγον οἴκαδ' ὀπίσσω.

" Filiam meam habere velles, et meus gener vocari,
" Hîc manens; domum autem ego et bona darem,
" Si modò volens maneres; invitum verò te nullus detinebit
" Phaeacum: nè hoc gratum Jovi patri sit.
" Deductionem verò in hoc ego constituam, ut benè intelligas,
" Cràs: in id temporis autem tu quidem domitus somno
" Decumbes: illi verò remigabunt per-tranquillum; donec perveneris
" In patriam tuam, et domum, et sicubi tibi gratum sit;
" Etiamsi valdè multò longiùs absit quàm Euboea:
" Eam enim longissimè aiunt abesse, qui eam viderunt
" Ex populo nostro; quando flavum Rhadamanthum
" Duxerunt, invisurum Tityum, Terrae filium:
" Atque illi quidem illuc venerunt, et absque labore perfecerunt-*iter*
" Die eodem, et deduxerunt domum retrò.

Ver. 314. —— οἶκον δὲ ἐγώ.] *Al.* οἶκον δέ τ' ἐγώ.

Ver. 315. Αἴκ'.] *Al.* Εἴκ'.

Ver. 316. —— μὴ τοῦτο.] In nonnullis, notante *Barnesio*, corruptè editum est μηδ' οὕτω.

Ver. 318. —— ἐς τῆμος δέ.] *Barnesius* edidit ἐς τῆμόσδε.

Ibid. —— δεδμημένος ὕπνῳ.] Vide suprà ad ζ', 2.

Ver. 319. 346. Λέξεαι — λέκτο.] Vide ad *Il.* β', 515. *Al.* Λέξαι.

Ver. 320. —— εἴπου τοι φίλον ἐστίν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*; et ex *Scholiaste*, qui exponit: Ὅπου ἄν σοι προσφιλές ἐστιν. *Vulgg.* εἴπου τι φίλον ἐστίν.

Ver. 321. —— ἑκαστέρω.] *Al.* ἑκατέρω. Quod ferri non potest.

Ver. 322. —— Τὴν γάρ.] MSS. à *Tho. Bentleio* collati, Τήν περ.

Ver. 323. —— ὅτε τε.] *Ubi videlicet* —.

Ibid. —— ξανθὸν Ῥαδάμανθυν Ἦγον, ἐποψόμενον Τιτυόν.] Καὶ ὅρα ὡς ἀφαιρῶν ὁ Ποιητὴς τὴν τοῦ λόγου ὑττιότητα, παρενέβαλε τὴν περὶ τοῦ ἀθεμίστου Τιτυοῦ ἱστορίαν. *Eustathius.*

Ver. 324. —— ἐποψόμενον Τιτυὸν, γαιήϊον υἱόν.] Ἐλώρᾳ [*Barnesius* ex *Aloysii* MS. edidit Ἐλάρᾳ] δὲ τῇ Ὀρχομενοῦ, τινὲς Μίνωος, συνελθὼν Ζεὺς, διὰ τὴν τῆς Ἥρας ζηλοτυπίαν ἔκρυψεν αὐτὴν κατὰ γῆς. Ἡ δὲ ἀνῆκε παῖδα ἐξοχώτατον, ὃς ὠνομάσθη Τιτυὸς, ὃς ἠράσθη Λητοῦς, καὶ ἐτοξεύθη ὑπὸ Ἀπόλλωνος. Ἧκε δ' ὁ Ῥαδάμανθυς ἐπὶ θέαν τοῦ Τιτυοῦ, ἢ Διὸς ὢν, [apud *Eustathium* δίκαιος ὢν], ἐσωφρόνισεν αὐτόν. *Schol.*

Ibid. —— γαιήϊον υἱόν.] Ἐπὶ ἐννέα ἐν τοῖς ἑξῆς που [infrà λ', 576.] κεῖται πέλεθρα· διὸ καὶ γῆς υἱὸς εἶναι πλάττεται, διὰ τὸ βαρὺ καὶ τὸ ὡς εἰπεῖν ἐτώσιον ἄχθος τῆς γῆς. *Eustath.* Fortassè ideò potiùs appellatur " γαιήϊος " υἱὸς," quia mater sub terrâ occulta ipsum peperisse dicatur.

Ver. 326. —— ἀπήγαγον.] *Al.* ἀπήνυσαν.

Εἰδήσεις δὲ καὶ αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶν, ὅσσον ἄρισται
Νῆες ἐμαὶ καὶ κοῦροι ἀναῤῥιπτεῖν ἅλα πηδῷ.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς·
Εὐξάμενος δ' ἄρα εἶπεν, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Ζεῦ πάτερ, αἴθ' ὅσα εἶπε, τελευτήσειεν ἅπαντα,
Ἀλκίνοος· τοῦ μέν κεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
Ἄσβεστον κλέος εἴη, ἐγὼ δέ κε πατρίδ' ἱκοίμην.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Κέκλετο δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἀμφιπόλοισιν
Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
Πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
Χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας, καθύπερθεν ἕσασθαι.
Αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο, δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ στόρεσαν πυκινὸν λέχος ἐγκονέουσαι,
Ὤτρυνον Ὀδυσῆα παριστάμεναι ἐπέεσσιν·
Ὄρσο κέων, ὦ ξεῖνε, πεποίηται δέ τοι εὐνή.
Ὣς φάν· τῷ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.

" Cognosces verò et ipse in mente, quàm optimae
" Naves meae et juvenes in torquendo mari remis."
Six dixit: gavisus est autem patiens nobilis Ulysses:
Precatus verò deinde dixit, verbumque fecit, et locutus est:
" Jupiter pater, utinam quaecunque dixit, perficeret omnia,
" Alcinous: hujus quidem per almam terram
" Immortalis gloria esset; ego autem in patriam venirem."
Sic illi quidem talia invicem colloquebantur.
Jussit autem Arete candida-ulnas ancillas
Cubilia sub porticu ponere, et stragula pulchra
Purpurea injicere, insternereque desuper tapetas,
Chlaenasque imponere villosas, ad supernè induendum.
Illae verò iverunt ex aedibus, facem in manibus tenentes.
Caeterùm postquam stravissent densum lectum accelerantes,
Hortabantur Ulyssem astantes verbis:
" Surge decubiturus, ô hospes; paratus verò est tibi lectus.'
Sic dixerunt: huic verò gratum visum-est dormire.

Ver. 328. —— ἀναῤῥιπτεῖν.] *Al.* ἀναῤῥίπτειν Sed hoc leviculum.

Ibid. —— πηδῷ.] Νῦν οὐ πηδαλίῳ, οὐ γὰρ ἔχουσι πηδάλια, ἀλλὰ κώπαις, παρὰ τὸ πλεῖν τὴν θάλασσαν. Πηδὸς γὰρ, εἶδος ξύλου· ἢ τῷ πλάτει τῆς κώπης. *Schol.*

Ver. 331. Ζεῦ πάτερ, αἴθ', *&c.*] " Ulysse " ne répond pas directement à l'obligeante " proposition que le Roi lui a faite de lui " donner sa fille; un refus auroit été trop " dur.———Il répond a tout indirecte- " ment pàr cette priere, qui fait voir l' im- " patience qu'il a de retourner dans ses " Etats, et la reconnoissance dout il est " penetré pour la promesse qu'il lui a " faite de lui en fournir les moyens." *Dacier.*

Ver. 332. ——— μέν κεν.] *Al.* μὲν ἄν.

Ver. 335. 336. Κέκλετο δ' Ἀρήτη ——— Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι.] Καὶ στρωμνὰς δὲ οἶδε ["Ομηρος] διαπρεπούσας. Τοιαύτας οὖν Ἀρήτη Ὀδυσσεῖ ὑποστρωμνύναι κελεύει. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14.

Ibid. ——— ἀμφιπόλοισιν.] *Al.* ἐν μεγάροισι.

Ver. 338. ——— ἕσασθαι.] *Al.* ἕεσθαι.

Ver. 341. Ὤτρυνον.] *Al.* Ὤτρυναν. *Al.* Ὤτρυνον δ'.

Ὣς ὁ μὲν ἔνθα κάθευδε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν, ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ.
Ἀλκίνοος δ' ἄρα λέκτο μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο·
Πὰρ δὲ γυνὴ δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνήν.

Sic ille quidem ibi dormiebat patiens nobilis Ulysses,
Tornatis in lectis, sub porticu sonante.
Alcinous verò decubuit in penetrali domûs excelsae:
Juxta verò uxor regina lectum ornavit et cubile.

Ver. 344. —— κάθευδε.] *Barnesius* edidit καθεῦδε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 611.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Θ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Θ΄

Ἐκκλησία γίνεται τῶν Φαιάκων περὶ τοῦ ξένου, καὶ ναῦς καθέλκεται πρὸς ἐκπομπὴν τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ἑστιῶνται παρὰ τῷ Ἀλκινόῳ τῶν Φαιάκων οἱ ἄριστοι, καὶ μετὰ ταῦτα δίσκῳ ἀγωνίζονται Φαίακες καὶ Ὀδυσσεύς· και ὁ Δημόδοκος ᾄδει, πρῶτα μὲν τὰ περὶ τὴν μοιχείαν Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης· ἔπειτα δὲ τὰ περὶ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ δουρείου ἵππου· καὶ τοῦ Ὀδυσσέως κλαίοντος, ὁ Ἀλκίνοος πυνθάνεται, διὰ τί κλαίει, καὶ τίς, καὶ πόθεν εἴη.

Ἐπιγραφαί

Σύστασις τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τοὺς Φαίακας.

Ἄλλως.

Ἀλκίνου ἀπόλογοι· ἢ, Τὰ τοῦ Ὀδυσσέως παρὰ Ἀλκίνῳ.

Ἄλλως,

Τὰ παρὰ Ἀλκίνῳ προδιηγήσεως· ἢ, Τῶν παρ᾽ Ἀλκίνῳ προδιήγησις.

Ἄλλως,

Θῆτα δ᾽ ἄθλοις Φαίηκες Ὀδυσσῆος πείρηθεν.

Ἦμος δ᾽ ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Ὤρνυτ᾽ ἄρ᾽ ἐξ εὐνῆς ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο.
Ἂν δ᾽ ἄρα διογενὴς ὦρτο πτολίπορθος Ὀδυσσεύς.
Τοῖσιν δ᾽ ἡγεμόνευ᾽ ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο

Quando verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Surrexit ex lecto sacra vis Alcinoi.
Surrexit porrò nobilis urbium-eversor Ulysses.
Illis verò praeibat sacra vis Alcinoi

Ver. 3. —— Πτολίπορθος Ὀδυσσεύς.] Vide suprà ad *α*, 2. et ad *Il.* *β*, 278.

Φαιήκων ἀγορήνδ', ἥ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.
Ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισι
Πλησίον· ἡ δ' ἀνὰ ἄστυ μετῴχετο Παλλὰς Ἀθήνη,
Εἰδομένη κήρυκι δαΐφρονος Ἀλκινόοιο,
Νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιόωσα·
Καί ῥα ἑκάστῳ φωτὶ παρισταμένη φάτο μῦθον·
Δεῦτ' ἄγε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Εἰς ἀγορὴν ἰέναι, ὄφρα ξείνοιο πύθησθε,
Ὃς νέον Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἵκετο δῶμα,
Πόντον ἐπιπλαγχθεὶς, δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος
Ὣς εἰποῦσ', ὤτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου.
Καρπαλίμως δ' ἔμπληντο βροτῶν ἀγοραί τε καὶ, ἕδραι,
Ἀγρομένων· πολλοὶ γὰρ ἐθηήσαντο ἰδόντες
Υἱὸν Λαέρταο δαΐφρονα· τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη
Θεσπεσίην κατέχευε χάριν κεφαλῇ τε, καὶ ὤμοις·
Καί μιν μακρότερον καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι,
Ὥς κεν Φαιήκεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο,
Δεινός τ', αἰδοῖός τε, καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους

Phaeacum ad concionem, quae ipsis apud naves constituta erat.
Ingressi autem considebant in politis lapidibus
Propè-*invicem*: per urbem autem obibat Pallas Minerva,
Assimilata praeconi prudentis Alcinoi,
Reditum Ulyssi magnanimo meditans:
Et sanè unicuique viro astans dixit verbum:
" Huc agè, Phaeacum ductores, et principes,
" Ad concionem ite, ut de hospite audiatis,
" Qui recens Alcinoi prudentis venit domum,
" Ponto pererrato, corpore immortalibus similis."
Sic locuta, incitavit robur et animum uniuscujusque.
Citò verò implebantur hominibus, forumque, et sedilia,
Congregatis; multi enim admirati sunt conspicati
Filium Laërtis prudentem: ei verò Minerva
Divinam affudit gratiam capitique, et humeris;
Et ipsum proceriorem et crassiorem reddidit aspectu,
Ut Phaeacibus gratus omnibus fieret,
Gravisque et venerabilis, et ut-perficeret certamina

Ver. 5.——— ἥ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.] Vide suprà ad ζ', 266.

Ver. 7.— ἡ δ' ἀνὰ ἄστυ μετῴχετο Παλλὰς Ἀθήνη, Εἰδομένη κήρυκι.] Ἔστι δὲ Ἀθηνᾶ ἐνταῦθα ἢ φήμη τὶς περὶ τοῦ, φρόνιμον τινὰ πλανήτην εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς γῆν ἐλθεῖν, ἧς χάριν καὶ συνάγονται· ἢ ἡ παρ' ἑκάστῳ τῶν Φαιάκων φυσικὴ σύνεσις, καθ' ἣν μαθόντες ξένον ἄξιον λόγου ἐπιφοιτῆσαι, χρῆμα τοῦτο σπάνιον ἐν αὐτοῖς, ἥκουσι κατὰ θεὰν πειρασόμενοι τοῦ ἀνδρός. *Eustath.*

Ver. 12.—— πύθησθε.] *Al.* πύθοισθε.

Ver. 16.—— ἔμπληντο.] *Al.* ἔπληντο.

Ver. 17.——— πολλοὶ γὰρ ἐθηήσαντο.] *Eustathius* in commentario videtur legisse, πολλοὶ δ' ἄρα θηήσαντο.

Ver. 18.——— τῷ δ' ἄρ' Ἀθήνη Θεσπεσίην κατέχευε χάριν.] Vide suprà ad ζ', 229.

Ver. 20.——— πάσσονα.] Καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ παχὺς, παχίων, πάσσων· ὁποίῳ τρόπῳ καὶ ὁ μάσσων γίνεται ἐκ τοῦ μακρός· καὶ ὁ βράσσων, ἐκ τοῦ βραχύς· καὶ ὁ ἐλάσσων, ἐκ τοῦ ἐλαχύς. *Eustath.*

Ver. 22.———— καὶ ἐκτελέσειεν ἀέθλους.] Πληθυντικῶς εἶπε τὸν τοῦ δίσκου ἆθλον. Κρά-

Πολλοὺς, οὓς Φαίηκες ἐπειρήσαντ' Ὀδυσῆος.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἤγερθεν, ὁμηγερέες τ' ἐγένοντο,
Τοῖσιν δ' Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ὄφρ' εἴπω, τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει·
Ξεῖνος ὅδ', οὐκ οἶδ' ὅστις, ἀλώμενος ἵκετ' ἐμὸν δῶ,
Ἠὲ πρὸς Ἠοίων, ἦ Ἑσπερίων ἀνθρώπων·
Πομπὴν δ', ὀτρύνει, καὶ λίσσεται ἔμπεδον εἶναι.
Ἡμεῖς δ', ὡς τοπάρος περ, ἐποτρυνώμεθα πομπήν.
Οὐδὲ γάρ οὐδέ τις ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δώμαθ' ἵκηται,
Ἐνθάδ' ὀδυρόμενος δηρὸν μένει, εἵνεκα πομπῆς.
Ἀλλ' ἄγε, νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἅλα δῖαν
Πρωτόπλοον· κούρω δὲ δύω, καὶ πεντήκοντα,
Κρινάσθων κατὰ δῆμον, ὅσοι πάρος εἰσὶν ἄριστοι.
Δησάμενοι δ' εὖ πάντες ἐπὶ κληῖσιν ἐρετμὰ
Ἔκβητ'· αὐτὰρ ἔπειτα θοὴν ἀλεγύνετε δαῖτα,

Multa, quibus Phaeaces experirentur Ulyssem.
Caeterùm postquam convenerant, congregatique erant,
Illis dein Alcinous concionatus est et interlocutus:
" Audite, Phaeacum ductores, atque principes,
" Ut dicam, quae me animus in pectoribus jubet:
" Hospes hic, nescio quis, errans venit meam domum,
" Sive ab Orientalibus, sive Occidentalibus hominibus:
" Deductionemque flagitat, et precatur ratam esse.
" Nos verò, ut anteà quidem, maturemus deductionem.
" Neque enim quisquam alius, quicunque meam domum pervenerit,
" Hîc lugens diù manet, propter deductionem.
" Sed agè, navem nigram deducamus in mare vastum
" Recentem: juvenes autem duo, et quinquaginta,
" Eligantur è populo, quicunque olim sunt optimi.
" Ligatis autem benè omnes ad transtra remis
" Exite: ac deinde subitum apparate convivium,

της δὲ τοὺς κατὰ Ἰθάκην ἤκουσεν πόνους. *Schol.* Quæ posterior explicatio nullo modo ferri potest.

Ver. 23. ——— οὕς.] *Al.* τούς.

Ver. 24. —— ῥ'.] *Ut dictum est* ——. suprà *ver.* 16.

Ver. 25. Τοῖσιν δ'.] " Τοῖσίνδ'," inquit *Barnesius*, " lego pro Τοῖσιν δ', cum τὸ, δὲ, nihil huc attineat; quòd Αὐτὰρ præcesserit." Similiter et suprà *ver.* 1. 4. edidit vir eruditus Ἡμόσδ', Τοῖσίνδ'. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ά, 57. et θ', 160.

Ver. 30. —— ἔμπεδον εἶναι.] Τὴν πρὸς πάντας ἐχομένην πομπὴν, ταύτην καὶ ἐπὶ τούτου τηρεῖν βεβαίαν. *Schol.*

Ver. 35. Πρωτόπλοον.] *Scholiastes* interpretatur simpliciter Καινήν. *Eustathius* autem, Πρωτόπλοος δὲ ναῦς, (inquit) οὐ μόνον ἡ ἐκ καινῆς ναυπηγηθεῖσα, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη κατὰ τὸ πλέειν· ἢ μετὰ πρώτου τινὸς πλέουσα, ὅ ἐστὶ ναυαρχίς. Cæterùm, " Metiendum," inquit *Barnesius*, " quasi esset πρωτόπλουν." Quod tamen nihil opus. Vide suprà ad δ', 127. et ad *Il.* β', 537.

Ibid. —— κούρω δὲ δύω, καὶ πεντήκοντα Κρινάσθων.] Similiter infrà *ver.* 48. " Κούρω δὲ " κρινθέντε δύω, καὶ πεντήκοντα, Βήτην." Ὁ Ποιητὴς οὐ μόνον δύω καὶ πεντήκοντα λέγει, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ λόγου σύνταξιν πρὸς τὸ δύω ἀποτείνει, οὐ πρὸς τὸ πληθυντικὸν, εἰπών· " Κούρω δὲ " κριθέντε &c." καὶ,—" κούρω δὲ δύω, καὶ πεντή" κοντα Κρινάσθων." *Eustath.* Vide ad *Il.* ί, 182.

Ἡμέτερόνδ' ἐλθόντες· ἐγὼ δ' εὖ πᾶσι παρέξω.
Κούροισιν μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι· αὐτὰρ οἱ ἄλλοι
Σκηπτοῦχοι βασιλῆες ἐμὰ πρὸς δώματα καλὰ
Ἔρχησθ', ὄφρα ξεῖνον ἐνὶ μεγάροις φιλέωμεν,
Μηδέ τις ἀρνείσθω· καλέσασθε δὲ θεῖον ἀοιδὸν
Δημόδοκον· τῷ γάρ ῥα θεὸς πέρι δῶκεν ἀοιδὴν
Τερπνὴν, ὅππῃ θυμὸς ἐποτρύνῃσιν ἀείδειν.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο
Σκηπτοῦχοι· κήρυξ δὲ μετῴχετο θεῖον ἀοιδόν.
Κούρω δὲ κρινθέντε δύω, καὶ πεντήκοντα,
Βήτην, ὡς ἐκέλευσ', ἐπὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον, ἠδὲ θάλασσαν,
Νῆα μὲν οἵ γε μέλαιναν ἁλὸν βένθοσδε ἔρυσσαν,
Ἐν δ' ἱστόν τ' ἐτίθεντο καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ.
Ἠρτύναντο δ' ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισι,
Πάντα κατὰ μοῖραν· ἀνὰ δ' ἱστία λευκὰ πέτασσαν·

"Ad nostram *domum* profecti; ego autem lautè omnibus praebebo.
"Juvenibus quidem haec praecipio: at caeteri
"Sceptrigeri reges meam ad domum pulchram
"Veniatis; ut hospitem in aedibus amicè-excipiamus;
"Neque quis recuset: advocate verò divinum cantorem
"Demodocum: huic etenim deus excellenter dedit cantilenam
"Jucundam, utcunque animus *ipsum* impellat ad-canendum."
Sic utique locutus praeivit; simul verò sequebantur
Sceptrigeri: praeco autem adibat divinum cantorem.
Juvenes verò electi duo, et quinquaginta,
Iverunt, ut praeceperat *Alcinous*, ad littus maris infructuosi.
Porrò postquam ad navem pervenissent, atque mare,
Navem quidem ipsi nigram maris in profundum deduxerunt,
Imposueruntque malum, et vela navi nigrae:
Aptâruntque remos vincula per coriacia,
Omnia ritè; velaque alba expanderunt:

Ver. 42. Ἔρχησθ.] *Al.* Ἔρχεσθ.

Ibid. —— ἐνὶ μεγάροις φιλέωμεν.] *Al.* ἐνὶ μεγάροισι φιλέωμεν. Quod et ferri posset; pronuntiando scilicet φιλῶμεν.

Ver. 44. — πέρι δῶκεν.] Ita edidit *Barnesius:* atque ita in omnibus legitur, *Iliad.* ν', 727. *Vulgg.* hîc περιδῶκεν.

Ver. 45. Τερπνὴν, ὅππη θυμός.] *Al.* Τέρπειν, ὅππη θυμός. Atque ita habent Codices nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. Firmatur autem hæc lectio ex ά, 346. suprà, ubi haud dissimilem loquendi rationem usurpat Poeta:

——τί τ' ἄρ' αὖ φθονέεις, ἐρίηρον, ἀοιδὸν
Τέρπειν, ὅππη οἱ νόος ὄρνυται; ——

Ibid. —— ὅππη θυμὸς ἐποτρύνῃσιν.] Ὅσα βούλεται αὐτὸς, ἤ, ὅσα ἡ ἐπιθυμία τῶν ἀκουόντων. *Schol.* Quæ posterior explicandi ratio ferri nequit.

Ver. 47. 62. 69 et 107. —— κήρυξ.] *Barnesius* aliique ediderunt κῆρυξ· sed minùs rectè. Vide ad *Il.* β', 267.

Ver. 48. —— κρινθέντε.] Ita rectè edidit *Barnesius.* Vulgati habent κριθέντε. Quod primam necessariò corripit. Vide ad *Il.* ά, 309. et ν', 129.

Ver. 53. Ἠρτύναντο.] Vide suprà ad δ', 771. et ad *Il.* ά, 309. 338. *Al.* Ἠρτύνοντο.

Ver. 54. —— ἀνὰ δ' ἱστία.] *Al.* παρά θ' ἱστία, et κατὰ δ' ἱστία.

Ibid. —— πέτασσαν.] *Al.* τάνυσσαν.

Ὑψοῦ δ᾽ ἐν νοτίῳ τήν γ᾽ ὥρμισαν· αὐτὰρ ἔπειτα
Βάν ῥ᾽ ἴμεν Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἐς μέγα δῶμα.
Πλῆντο δ᾽ ἄρ᾽ αἴθουσαί τε, καὶ ἕρκεα, καὶ δόμοι ἀνδρων
Ἀγρομένων· πολλοὶ δ᾽ ἄρ᾽ ἔσαν νέοι, ἠδὲ παλαιοί.
Τοῖσιν δ᾽ Ἀλκίνοος δυοκαίδεκα μῆλ᾽ ἱέρευσεν,
Ὀκτὼ δ᾽ ἀργιόδοντας ὕας, δύο δ᾽ εἰλίποδας βοῦς·
Τοὺς δέρον, ἀμφί θ᾽ ἕπον, τετύκοντό τε δαῖτ᾽ ἐρατεινήν.
Κῆρυξ δ᾽ ἐγγύθεν ἦλθεν ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν·
Τὸν πέρι Μοῦσ᾽ ἐφίλησε, δίδου δ᾽ ἀγαθόν τε, κακόν τε·
Ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ᾽ ἡδεῖαν ἀοιδήν
Τῷ δ᾽ ἄρα Ποντόνοος θῆκε θρόνον ἀργυρόηλον
Μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας·
Κὰδ δ᾽ ἐκ πασσαλόφιν κρέμασεν φόρμιγγα λιγεῖαν
Αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς, καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι

Altè verò in humidum ipsam stiterunt: caeterùm posteà
Perrexerunt ire Alcinoi prudentis ad magnam domum.
Implebantur autem porticusque, et septa, et domus viris
Congregatis: multi nempè erant juvenes atque senes.
Illis verò Alcinous duodecim oves mactavit,
Octoque albos-dentibus sues, duosque camuros boves:
Quos excoriârunt, curâruntque, apparâruntque convivium amoenum.
Praeco autem propè venit ducens amabilem cantorem:
Quem supra-modum Musa dilexit, dedit verò bonumque malumque;
Oculis quidem privavit, dedit autem dulcem cantum.
Huic verò deinde Pontonous posuit sedem argenteis-clavis-distinctam,
In medio convivarum, columnae longae affixam:
Ex paxillo autem suspendit citharam argutam,
Ipsius supra caput, et monuit manibus prehendere

Ver. 56. ——— ῥ᾽.] *Ut jussi erant* ——— *ver.* 39. 40.

Ver. 57. —— *αἴθουσαι.*] Αἱ πρὸς ἥλιον τετραμμέναι στοαί. *Schol.*

Ver. 58. Ἀγρομένων.] Deest hic versus in MS. uno à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 59. —— *δυοκαίδεκα μῆλ᾽ ἱέρευσεν, Ὀκτὼ δ᾽ ἀργιόδοντας ὕας, δύο δ᾽ εἰλίποδας βοῦς.*]

Nec minùs intereà sociis ad littora mittit
Viginti tauros, magnorum horrentia centum
Terga suum, pingues centum cum matribus agnos. *Æn.* I, 637.

" *Solitaurilia*" (apud *Livium, lib.* I. § 44. *Suovetaurilia*) "jam persuasum est esse ex " *sue, ove*, et *tauro*: et sanè ita se habet sa- " crum quale apud Homerum quoque est." *Quinctilian. lib.* I. *cap* 5. sub fine.

Ver. 63. —— *δίδου δ᾽ ἀγαθόν τι, κακόν τι.*] Πῶς οὖν ἐφίλησεν; Ἤτοι ἐπεὶ οἱ τυφλοὶ μουσικώτεροι, μὴ περὶ πολλὰ ἀσχολούμενοι· ἢ οἰκονομικῶς, ἵνα μὴ ἐπιγνῷ τὸν Ὀδυσσέα· ἢ ἐπεὶ πάντως ἄνθρωπον ὄντα δεῖ κατά τι δυστυχεῖν. *Schol.* Rectiùs, ut opinor, *Eustathius*: Ὅτι τὴν ἀνθρωπίνην εὐτυχίαν ὑποδηλῶν, ὡς ἐν Ἰλιάδι, ἐν τῷ περὶ τῶν δύο πίθων λόγῳ, οὕτω δὴ κἀνταῦθα ὁ Ποιητὴς, ἔχουσαν συναναμεμιγμένα φαῦλα καλοῖς, φησὶν οὕτω περὶ Δημοδόκου· " Τὸν περὶ " Μοῦσα φίλησε, δίδου δ᾽ ἀγαθόν τι, κακόν τι." Vide ad *Il.* ώ, 527. Τινὲς δὲ (addit *Scholiastes*) φασὶν, εἰς αὐτὸν ταῦτα αἰνίττεσθαι τὸν Ποιητήν. Atque ita *Maximus Tyrius*: Ὑποπτεύω δὲ αὐτοῦ (Ὁμήρου,) κατὰ τὰ ἔπη ἃ περὶ τοῦ Δημοδόκου λέγει, ὅτι ἦν αὐτῷ πεποιημένα μὲν εἰς τὴν αὐτοῦ τύχην, ἀνακείμενα δὲ τῷ Δημοδόκῳ· ἔχει δὲ τὰ ἔπη ὧδέ πως. " Τὸν περὶ " Μοῦσ᾽ ἐφίλησε, &c." Ἐγὼ δὲ αὐτῷ περὶ μὲν τῆς ᾠδῆς συντίθεμαι, περὶ δὲ τῆς συμφορᾶς οὐ συντίθεμαι· οὐ γὰρ μουσικὸν τὸ δῶρον. *Dissert.* XXII. sub initio.

Ver. 68. —— *καὶ ἐπέφραδε χερσὶν ἑλέσθαι.*] Ἤτοι ἐσήμανεν, ἵνα ἀνέληται ταῖς χερσὶν, ἢ τὰς χεῖρας ἐπέθηκεν, ἵνα γνῷ, ἔνθα κεῖται. *Schol.*

Ibid. ——— ἐπέφραδε.] Similiterque *ver.* 142. πέφραδε. Vide ad *Il.* ξ΄, 500.

Κῆρυξ· πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν,
Πὰρ δὲ δέπας οἴνοιο, πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν,
Οἴμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανεν.
Νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος,
Ὥς ποτε δηρίσαντο, θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ,
Ἐκπάγλοις ἐπέεσσιν· ἄναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
Χαῖρε νόῳ, ὅτ' ἄριστοι Ἀχαιῶν δηριόωντο.

Praeco; juxta autem apponebat canistrum, pulchramque mensam,
Juxtà etiam poculum vini, ut-biberet, quoties animus juberet.
Illi verò ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Musa dein cantorem excitavit, ut-caneret laudes virorum,
Cantilenae, cujus tunc utique gloria ad coelum latum pervenit:
Contentionem Ulyssis et Pelidae Achillis,
Ut quondam contenderunt, deorum in convivio celebri,
Acribus verbis: rex autem virorum Agamemnon
Gaudebat animo, cùm optimi Achivorum contenderent.

Ver. 69. —— πὰρ δ' ἐτίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν, Πὰρ δὲ δέπας.] Ἑκάστῳ δὲ τῶν δαιτυμόνων παρ' Ὅμηρον παράκειται (ποτήρια.) Παντὶ γοῦν παρατίθεται κάνεον καὶ τράπεζα καὶ δέπας, "πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 11. sub initio. Fortassè autem non unicuique Convivarum, sed *Demodoco* soli, propter cæcitatem, mensa propria et cibus et poculum apposita fuerint, reliquis unà epulantibus.

Ver. 70. —— πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.] *Al.* ὅ, τι θυμὸς ἀνώγοι.

Αὐτοθελὴς ἥδιστος ἀεὶ ποτός ———.
Anthologia, lib. II. *Epigramm.* 47.

Ver. 73. Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν.] "Est in Originibus, solitos esse in epulis canere convivas ad tibicinem de clarorum hominum virtutibus." *Cic. Tusc. Disputat. lib.* I. *cap.* 2. Et iterùm, *lib.* IV. *cap.* 2. "Gravissimus auctor in Originibus dixit Cato, morem apud majores hunc epularum fuisse; ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes atque virtutes." Similiter et *Quinctilianus:* "Et Timagenes auctor est, omnium in literis studiorum antiquissimam musicen extitisse; et testimonio sunt clarissimi poetæ, apud quos inter regalia convivia laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur." *Lib.* I. *cap.* 10.

——— Citharâ crinitus Iōpas
Personat auratâ ———. *Æn.* I, 744.

Ibid. —— ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν.] Vide ad *Il.* ί, 189. Cæterùm alii, notante *Eustathio*, distinguunt, ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν Οἴμης, &c.

Ver. 74. Οἴμης, τῆς τότ' ἄρα κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκανε.] Καὶ Ὅμηρος δὲ Τρωϊκὸν βιβλίον τὴν Ἰλιάδα ᾖσεν, ἧς τὸ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἵκει. *Eustath.* Vide infrà ad *ver.* 489.

Ver. 75. Νεῖκος Ὀδυσσῆος καὶ Πηλείδεω Ἀχιλῆος.] Φασὶ τῷ Ἀγαμέμνονι χρειομένῳ [Ita ex *Aloysii* MS. restituit *Barnesius* pro vulgato χρειομένου] περὶ τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον τέλους, ἀνελεῖν τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα, τότε πορθήσειν τὸ Ἴλιον, ὅτ' ἂν οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων στασιάσωσι· καὶ δὴ παρὰ πότον διαλεχθέντων Ὀδυσσέως καὶ Ἀχιλλέως, τοῦ μὲν Ἀχιλλέως ἀνδρείαν ἐπαινοῦντος, τοῦ δὲ Ὀδυσσέως σύνεσιν, μετὰ τὴν Ἕκτορος ἀναίρεσιν· ὅτι ὁ μὲν βιάζεσθαι παρῄνει, διὸ καὶ ἀνῃρέθη· ὁ δὲ δόλῳ μετελθεῖν· καὶ Ἀγαμέμνονα, ὡς τελουμένου τοῦ λόγου, χαρῆναι. Ἐσήμανε δὲ τὴν αὐτοῦ διαφορὰν πρὸς Ἀχιλλέα. *Schol.* Οἱ παρ' Ὁμήρῳ δὲ ἀριστεῖς κοσμίως δειπνοῦσιν ἐν Ἀγαμέμνονος· εἰ δ' ἐν Ὀδυσσείᾳ φιλονεικοῦσιν Ἀχιλλεὺς καὶ Ὀδυσσεὺς, καὶ Ἀγαμέμνων χαῖρε νόῳ· ἀλλ' ὠφέλιμοὶ αἱ φιλοτιμίαι, ζητούντων, λόγῳ ἢ μάχῃ αἱρεθῆναι δεῖ τὸ Ἴλιον. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14.

Ver. 76. —— δηρίσαντο.] *Barnesius* edidit δηρίσσαντο. Idem porrò hìc inter varias lectiones δηριόωντο retulit, ex versu 78. ubi et invicem refert δηρίσαντο. Sed utrobique præstat Vulgata lectio. Vide ad *Il.* ν', 84.

Ὣς γάρ οἱ χρείων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ, ὅθ' ὑπέρβη λάϊνον οὐδὸν
Χρησόμενος· τότε γάρ ῥα κυλίνδετο πήματος ἀρχὴ
Τρωσί τε καὶ Δαναοῖσι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Πορφύρεον μέγα φᾶρος ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσι,
Κακκεφαλῆς εἴρυσσε, κάλυψε δὲ καλὰ πρόσωπα·
Αἴδετο γὰρ Φαίηκας, ὑπ' ὀφρύσι δάκρυα λείβων.
Ἤτοι ὅτε λήξειεν ἀείδων θεῖος ἀοιδὸς,
Δάκρυ' ὀμορξάμενος, κεφαλῆς ἀπὸ φᾶρος ἕλεσκεν,
Καὶ δέπας ἀμφικύπελλον ἑλὼν, σπείσασκε θεοῖσιν·
Αὐτὰρ ὅτ' ἂψ ἄρχοιτο, καὶ ὀτρύνειαν ἀείδειν
Φαιήκων οἱ ἄριστοι, (ἐπεὶ τέρποντ' ἐπέεσσιν·)
Ἂψ Ὀδυσεὺς κατὰ κρᾶτα καλυψάμενος γοάασκεν.
Ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε, δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπεφράσατ', ἠδ' ἐνόησεν,
Ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ· βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν·
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες·

Sic enim ei vaticinans praedixerat Phoebus Apollo,
In Pythiâ divinâ, quando supergressus est lapideum limen
Oraculum-petiturus: tunc enim devolvebatur mali principium,
Trojanisque et Danaïs, Jovis magni per consilia.
Ista utique cantor cantabat inclytus: at Ulysses
Purpuream ingentem vestem prehensam manibus robustis,
In-caput traxit, obtexitque pulchram faciem:
Reverebatur enim Phaeaces, sub superciliis lachrymas stillans.
At quando desiit canere divinus cantor,
Lachrymis abstersis, à capite vestem demsit,
Et poculo rotundo sumpto, libavit diis:
Verùm quando rursùs incipiebat, et hortabantur *eum*, ut-caneret,
Phaeacum optimates, (quippe oblectabantur *illius* carminibus:)
Rursùs Ulysses, capite obvoluto, lugebat.
Ibi alios quidem omnes latebat, lachrymas stillans,
Alcinous verò solus ipsum animadvertit atque observavit,
Sedens prope ipsum; graviter autem suspirantem audivit:
Continuò verò inter Phaeaces remigii-studiosos loquebatur;
" Audite, Phaeacum ductores, atque principes:

Ver. 79. 81. — χρείων — Χρησόμενος.] Notanda hîc diversa vocum harum significatio: Χρείων, *Oraculum reddens:* Χρησόμενος, *Oraculum petiturus.* Vide infrà ad κ', 284. 286.

Ver. 80. Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ] Πυθὼ, πόλις τῆς Φωκίδος, ἡ αὐτὴ καὶ Δελφοί. *Schol.* Ταύτης δ' [τῆς Φωκίδος] ἐπιφανέστεραι δύο πόλεις, Δελφοί καὶ Ἐλάτεια. Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν· εἴγε Ἀγαμέμνων ἀπ' αὐτοῦ χρηστηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ. Ὁ γὰρ κιθαρῳδὸς ᾄδων εἰσάγεται, " Νεῖκος Ὀδυσσῆος, *&c.* *Strabo, Geograph. lib.* IX. *pag.* 639. *al.* 517.

Ver. 81. Χρησόμενος.] *Al.* Χρειόμενος.

Ver. 82. ——— Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς.]

— nam sæva Jovis sic numina poscunt.
Æn. XI, 901.

Ver. 92. Ἂψ Ὀδυσεύς] *Al.* Ἂψ δ' Ὀδυσεύς. Quod et ferri potest. Vide ad *Il.* α 57.

Ver. 93. —— λείβων.] *Al.* εἴβων.

Ἤδη μὲν δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἐΐσης,
Φόρμιγγός θ', ἣ δαιτὶ συνήορός ἐστι θαλείῃ·
Νῦν δ' ἐξέλθωμεν, καὶ ἀέθλων πειρηθῶμεν
Πάντων· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
Οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων,
Πύξ τε, παλαισμοσύνῃ τε, καὶ ἅλμασιν, ἠδὲ πόδεσσιν.
Ὣς ἄρα φωνήσας, ἡγήσατο· τοὶ δ' ἅμ' ἕποντο.
Κὰδ δ' ἐκ πασσαλόφιν κρέμασε φόρμιγγα λιγεῖαν,
Δημοδόκου δ' ἕλε χεῖρα, καὶ ἔξαγεν ἐκ μεγάροιο
Κήρυξ· ἦρχε δὲ τῷ αὐτὴν ὁδὸν, ἥνπερ οἱ ἄλλοι
Φαιήκων οἱ ἄριστοι, ἀέθλια θαυμανέοντες.
Βὰν δ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν, ἅμα δ' ἕσπετο πουλὺς ὅμιλος,
Μυρίοι· ἂν δ' ἵσταντο νέοι πολλοί τε, καὶ ἐσθλοί.
Ὦρτο μὲν Ἀκρόνεώς τε, καὶ Ὠκύαλος, καὶ Ἐλατρεὺς,
Ναυτεύς τε, Πρυμνεύς τε, καὶ Ἀγχίαλος, καὶ Ἐρετμεὺς,
Ποντεύς τε, Πρωρεύς τε, Θόων, Ἀναβησίνεώς τε,
Ἀμφίαλός θ', υἱὸς Πολυνήου Τεκτονίδαο·
Ἂν δὲ καὶ Εὐρύαλος, βροτολοιγῷ ἶσος Ἄρηϊ,

"Jam quidem convivio saturavimus animum aequali,
"Citharâque, quae convivio congruens est lauto:
"Nunc verò exeamus, et certamina experiamur
"Omnia; ut hospes narret suis amicis,
"Domum reversus, quantùm superemus alios,
"Pugilatuque, luctâque, et saltu, atque cursu."
Sic utique locutus, praeivit; illi verò unà secuti sunt.
E paxillo autem suspendit citharam argutam,
Demodocum verò prehendit manu, et eduxit ex aedibus
Praeco; praeibat autem ei eandem viam, quam et alii
Phaeacum optimates, certamina spectaturi.
Perrexerunt autem ire ad forum, simulque sequebatur ingens turba,
Innumeri; surgebant verò juvenes multique, et fortes.
Surrexit quidem Acroneusque, et Ocyalus, et Elatreus,
Nauteusque, Prymneusque, et Anchialus, et Eretmeus,
Ponteusque, Proreusque, Thoon, Anabesineusque,
Amphialusque, filius Polyneï Tectonidae;
Surrexit etiam Euryalus, homicidae similis Marti,

Ver. 98. —— *δαιτὸς κεκορήμεθα θυμὸν ἐΐσης.*] *Al.* *θυμὸν κεκορήμεθα δαιτὸς ἐΐσης.* Quæ et probabilior lectio.

Ver. 99. —— *ἣ δαιτὶ συνήορος ἐστὶ θαλείῃ.*] *Τουτέστι ἥτις συνήρμοσται καὶ συνέζευκται προσεταιριζομένη τῇ εἰλαπίνῃ. Διὸ τινὲς τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ, θαλείῃ, ἑταίρῃ γράφουσι.* *Eustath.*

Μολπή τ', ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός. Suprà ά, 152.

Vide et infrà ad ρ', 271.

Ver. 103. *Πύξ τε, παλαισμοσύνῃ τε,* —— *ἠδὲ πόδεσσιν.*] Vide infrà ad *ver.* 206.

Ver. 108. —— *θαυμανέοντες.*] *Ὅ ἐστὶ θαυμασόμενοι, ἢ θεασόμενοι.* *Eustath.* Cæterùm fuerunt, notante eodem *Eustathio*, qui hoc in loco scripserint, *θαῦμα νέοντες· ἤγουν εἰς θαῦμα πορευόμενοι.* Satìs ineptè.

Ver. 111. —— *Ἀκρόνεώς τε, &c.*] Phæacibus navigando celeberrimis consultè aptata videntur hæc nomina, ex rebus nauticis omnia ferè desumpta.

Ver. 113. —— *Θόων.*] *Al.* *Θόων τ'.*

Ναυβολίδης θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε, δέμας τε,
Πάντων Φαιήκων, μετ' ἀμύμονα Λαοδάμαντα·
Ἂν δ' ἔσταν τρεῖς παῖδες ἀμύμονες Ἀλκινόοιο,
Λαοδάμας θ', Ἅλιός τε, καὶ ἀντίθεος Κλυτόνηος.
Οἱ δή τοι πρῶτον μὲν ἐπειρήσαντο πόδεσσιν.
Τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· οἱ δ' ἅμα πάντες
Καρπαλίμως ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο.
Τῶν δὲ θέειν ὄχ' ἄριστος ἔην Κλυτόνηος ἀμύμων·
Ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιονοῖϊν,
Τόσσον ὑπεκπροθέων λαοὺς ἵκεθ', οἱ δ' ἐλίποντο.
Οἱ δὲ παλαισμοσύνης ἀλεγεινῆς πειρήσαντο·
Τῇ δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπεκαίνυτο πάντας ἀρίστους.
Ἅλματι δ' Ἀμφίαλος πάντων προφερέστερος ἦεν·
Δίσκῳ δ' αὖ πάντων προφερέστατος ἦεν Ἐλατρεύς·

Naubolidesque, qui optimus erat specieque, corporeque,
Omnium Phaeacum, post egregium Laodamantem:
Surrexerunt porrò tres filii eximii Alcinoi,
Laodamasque, Haliusque, et deo-par Clytoneus.
Hi porrò primùm quidem periculum-fecerunt pedibus.
Eis autem à carceribus extensus-erat cursus; simul verò omnes
Celeritèr volabant pulverem-excitantes in-campo.
Horum autem currendo longè optimus erat Clytoneus eximius:
Quantumque in novali spatium est mularum,
Tantum praecurrens ad populum venit; caeteri verò relicti sunt.
Alii autem luctae molestae periculum-fecerunt:
In hâc porrò Euryalus vicit omnes optimates,
Saltu verò Amphialus omnium optimus erat:
Disco autem omnium praestantissimus erat Elatreus:

Ver. 116. ——— ὃς ἄριστος ἔην ——— Πάντων Φαιήκων, μετ' ἀμύμονα Λαοδάμαντα.]

——— quo pulchrior alter
Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni. *Æn.* VII, 649.

Vide ad *Il.* β', 673.

Ver. 118. ——— ἀμύμονες.] *Al.* ἀμύμονος.

Ver. 121. Τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος.

——— locum capiunt, signoque repentè
Corripiunt spatia audito, limenque relinquunt
Effusi nimbo similes ———. *Æn.* V, 315.

Ver. 122. ——— κονίοντες.] Vide ad *Il.* ό, 24.

Ver. 123. τῶν δὲ θέειν ὄχ' ἄριστος ἔην Κλυτόνηος.]

Primus abit, longéque ante omnia corpora Nisus
Emicat, et ventis et fulminis ocior alis. *Æn.* V, 318.

Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν Ἰλιάδι ἀγωνοθετήσας ὁ Ποιητὴς, [*Il.* ψ', 257. &c.] ὤκνησεν ἐνταῦθα τοιούτοις ἐνασχολῆσαι τὴν ἑαυτοῦ μοῦσαν ἔξω καιροῦ· διὸ καὶ ἐπιτρέχει αὐτά. *Eustath.*

Ver. 124. Ὅσσον τ' ἐν νειῷ οὖρον πέλει ἡμιονοῖϊν.] Οὖρον, ὅρμημα, διάστημα. *Schol.* Ὅσον ἀφορίζονται τῶν βοῶν ἀροτριῶσαι ἡμίονοι, ὡς προφερέστεραι βοῶν οὖσαι ἄροτρον ἐλαύνειν. *Eustath.*

——— ὅσσον τ' ἐπίουρα πέλονται
Ἡμιόνων· αἱ γάρ τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν
Ἑλκέμεναι νειοῖο βαθείης πηκτὸν ἄροτρον.
Iliad. κ', 351.

Ibid. ——— νειῷ.] Ἠροτριασμένη γῆ. *Schol.*

Ver. 128. 129. 130.] Quanto cum artificio Poeta, in rebus *minutis* narrandis, sententias singulas singulis versibus absolvat; vide ad *Il.* ά, 436. β', 102. et ί, 589.

Ver. 128. ——— προφερέστερος.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc legit προφερέστατος· versuque sequenti pro προφερέστατος, habet πολὺ φέρτατος.

Πὺξ δ' αὖ Λαοδάμας, ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντες ἐτέρφθησαν φρέν' ἀέθλοις,
Τοῖς ἄρα Λαοδάμας μετέφη, παῖς Ἀλκινόοιο·
Δεῦτε φίλοι, τὸν ξεῖνον ἐρώμεθα, εἴτιν' ἀέθλων
Οἶδέ τε καὶ δεδάηκε· φυήν γε μὲν οὐ κακός ἐστι,
Μηρούς τε, κνήμας τε, καὶ ἄμφω χεῖρας ὕπερθεν,
Αὐχένα τε στιβαρὸν, μέγα τε σθένος· οὐδέ τι ἥβης
Δεύεται, ἀλλὰ κακοῖσι συνέῤῥηκται πολέεσσιν.
Οὐ γὰρ ἔγωγέ τι φημὶ κακώτερον ἄλλο θαλάσσης,
Ἄνδρα τε συγχεῦαι, εἰ καὶ μάλα καρτερὸς εἴη.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Λαοδάμα, μάλα τοῦτο ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Αὐτὸς νῦν προκάλεσσαι ἰὼν, καὶ πέφραδε μύθῳ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσ' ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο,
Στῆ ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, καὶ Ὀδυσσῆα προσέειπεν·
Δεῦρ' ἄγε καὶ σὺ, ξεῖνε πάτερ, πείρησαι ἀέθλων,
Εἴ τινά που δεδάηκας· ἔοικε δέ σ' ἴδμεν ἀέθλους·
Οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος ἀνέρος, ὄφρα κεν ᾖσιν,
Ἢ ὅτι ποσσίν τε ῥέξῃ καὶ χερσὶν ἑῇσιν.

Pugilatu denique Laodamas, eximius filius Alcinoi.
Caeterùm postquam omnes oblectâssent animum certaminibus,
Inter hos deinde Laodamas locutus est, filius Alcinoi:
" Agite, amici, hospitem rogemus, si quod certamen
" Novitque et didicit: habitu-corporis quidem non malus est,
" Femoribusque, et cruribus, et ambabus manibus supernè,
" Cerviceque firmâ, ingentique robore; neque omninò vigore-juvenili
" Caret; et malis confractus est multis.
" Non enim ego quid existimo pejus aliud mari,
" Ad hominem confringendum, etiam si valdè fortis fuerit."
Huic autem rursùs Euryalus respondit, dixitque:
" Loadama, sanè hunc sermonem rectè dixisti.
" Ipse nunc provoca profectus, et admone sermone."
At postquam hoc audiisset eximius filius Alcinoi,
Stetit in medium progressus, et Ulyssem allocutus est:
" Huc age et tu, hospes pater, periculum-fac certaminum,
" Si quod fortassis didicisti; par enim est, te scire certamina:
" Neque enim major gloria hominis, quo-ad fuerit,
" Quàm quòd pedibus strenuè-agat et manibus suis.

Ver. 130. 132 et 143. —— παῖς.] *Al.* πάϊς.

Ver. 132. —— ἄρα.] *Deinde* ————.

Ver. 133. — εἴτιν' ἀέθλων.] *Al.* εἴτιν ἄεθλον.

Ver. 134. 137. 146. 151. Οἶδε —— δεδάηκε —— συνέῤῥηκται —— δεδάηκας —— κατείρυσται.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 736.

Ver. 141. —— ἔειπες.] Apud *Eustathium*, ἔειπας. Quod idem.

Ver. 147. Οὐ μὲν γὰρ μεῖζον κλέος &c.] *Al.* Οὐ γάρ τι μεῖζον.

———— ὑμνητὸς οὗτος
Ἀνὴρ γίνεται σοφοῖς,
Ὃς ἂν χερσὶν, ἢ ποδῶν ἀρετᾷ
Κράτησε, τὰ μέγιστ' ἀέθλων ἑλὼν
Τόλμᾳ τε καὶ σθένει.
Pindar. Pythior. Od. X. *ver.* 34.

Ver. 148. —— ὅτι —— ῥέξῃ.] Legendum fortassè, ὅ, τι —— ῥέξῃ, *Quodcunque fecerit.*

Ἀλλ' ἄγε πείρησαι, σκέδασον δ' ἀπὸ κήδεα θυμοῦ·
Σοὶ δ' ὁδὸς οὐκ ἔτι δηρὸν ἀπέσσεται, ἀλλά τοι ἤδη
Νηῦς τε κατείρυσται, καὶ ἐπαρτέες εἰσὶν ἑταῖροι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Λαοδάμα, τί με ταῦτα κελεύετε κερτομέοντες;
Κήδεά μοι καὶ μᾶλλον ἐνὶ φρεσὶν, ἤπερ ἄεθλοι,
Ὃς πρὶν μὲν μάλα πόλλ' ἔπαθον, καὶ πόλλ' ἐμόγησα·
Νῦν δὲ μεθ' ὑμετέρῃ ἀγορῇ νόστοιο χατίζων
Ἧμαι, λισσόμενος βασιλῆά τε, πάντα τε δῆμον.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, νείκεσέ τ' ἄντην·
Οὐ γάρ σ' οὐδὲ, ξεῖνε, δαήμονι φωτὶ ἐΐσκω
Ἄθλων, οἷά τε πολλὰ μετ' ἀνθρώποισι πέλονται·
Ἀλλὰ τῷ, ὅς θ' ἅμα νηῒ πολυκληΐδι θαμίζων,
Ἀρχὸς ναυτάων, οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν,
Φόρτου τε μνήμων, καὶ ἐπίσκοπος ᾖσιν ὁδαίων,
Κερδέων θ' ἁρπαλέων· οὐδ' ἀθλητῆρι ἔοικας.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·

"Verùm age, fac-periculum; et pelle moestitiam ab animo:
"Tibi verò profectio non adhuc diù aberit, sed tibi jam
"Et navis deducta est, et parati sunt socii."
Hunc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
"Laodama, quid me ista jubetis incessentes?
"Dolores mihi etiam magìs in animo, quàm certamina;
"Qui anteà quidem valdè multa passus sum, et multa pertuli:
"Nunc verò in vestro consessu reditûs indigens
"Sedeo, precans regemque, omnemque populum."
Huic verò rursùs Euryalus respondit, objurgavitque palàm:
"Neque enim te, hospes, perito viro assimilo
"Certaminum, qualia utique multa inter homines sunt;
"Sed illi, qui apud navem multis-transtris-instructam frequentèr-versans,
"Princeps nautarum, qui et negotiatores sunt,
"Onerisque memor, et inspector sit viaticorum,
"Lucrique rapto-acquisiti; neque athletae similis-es."
Illum autem torvè intuitus allocutus est solers Ulysses:

Ibid. ——— ῥίξῃ.] Apud *Eustathium* in commentario, ῥίξει.

Ver. 159. Οὐ γάρ σ' οὐδέ.] Refertur istud, γὰρ, ad id quod elegantèr reticetur. "*Optimè fecisti, quòd certamina inire recusaveris*; Vel, "*Ne nos te ad certamina ineunda coacturos esse metuas; Nequaquam ENIM reverà &c.*"

Ver. 161. ——— ὅς θ'.] *Qui scilicet* ——.

Ibid. ——— θ' ἅμα.] *Al.* θαμά.

Ver. 162. ——— οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν.] "Πράττεσθαι propriè de re pecuniariâ, *pecuniam exigere, rem facere, lucrari, lucrum facere et exculpere è re aliquâ*: hinc πρᾶξις, *negotiatio, mercatura*; et πρακτὴρ, ἔμπορος, πραγματευτὴς, *mercator, negotiator.* "Ita sumo apud Homerum: ——

"Ἀρχοὶ ναυτάων, οἵτε πρηκτῆρες ἔασιν.

"Πρηκτῆρες, i. e. ἔμποροι, πραγματευταί." *Duport. Prælect. in Theophrast. cap.* 6. Vide et suprà ad β', 319.

Ver. 163. Φόρτου τε μνήμων.] Ἐπιμελόμενος τῶν φορτίων· ἢ μνημονεύων ἕκαστον, πόσου ἦν ἄξιον. *Schol.*

Ibid. —— ἐπίσκοπος.] *Al.* ἐπίστροφος.

Ibid. ——— ὁδαίων.] Ὅ ἐστιν ἐφοδίων. *Eustath.*

Ξεῖν', οὐ καλὸν ἔειπες· ἀτασθάλῳ ἀνδρὶ ἔοικας.
Οὕτως οὐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσιν
'Ανδράσιν, οὔτε φυὴν, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτ' ἀγορητύν.
Ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνὴρ,
'Αλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει· οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
Τερπόμενοι λεύσσουσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
Αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισιν·

"Hospes, non honestè dixisti; protervo viro similis-videris.
"Ita non omnibus deus amabilia-*munera* donat
"Hominibus, neque formam, neque ingenium, neque eloquentiam.
"Etenim alius quidem specie invenustior est vir,
"At deus formam verbis ornat: alii verò in ipsum
"Oblectati aspiciunt: hic autem securè loquitur
"Modestiâ *cum* suavi, eminetque inter congregatos:

Ver. 167. 169. —— οὐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσιν —— Ἄλλος μὲν γὰρ *&c.*]

'Αλλ' οὐ γὰρ ὡυτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν
Πέφυκεν, ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόσκειται γέρας·
Σὲ μὲν μάχεσθαι, τοὺς δὲ βουλεύειν καλῶς.
Euripid. Rhes. ver. 106.

———— nunquam sincera bonorum
Sors ulli concessa viro: quem vultus honestat,
Dedecorant mores: animus quem pulchrior ornat,
Corpus destituit: bellis insignior ille,
Sed pacem fœdat vitiis: hic publica felix,
Sed privata minùs: partita singula quemque
Nobilitant: hunc forma decens; hunc robur in armis;
Hunc rigor; hunc pietas; illum solertia juris:
Hunc soboles, castique tori ————.
Claudian. in prim. Consul. Stilic. ver. 25.

——— non omnia possumus omnes.
Virg. Ecl. VIII, 63.

Similiter porrò et *Maharbal* apud *Livium;* "Non omnia nimirùm eidem Dii dedere. "Vincere scis, *Annibal;* victoriâ uti nescis." *Lib.* XXII. § 51.

Ibid. —— θεὸς χαρίεντα δίδωσιν.] Ita *Henricus Stephanus*, eumque secutus *Barnesius. Al.* θεοὶ χαρίεντα διδοῦσιν.

Ver. 169. Ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος ———, 'Αλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει.] Ἦ νόμος ἐστὶ, πᾶσαν μὲν ἀμορφίαν πονηρίας εἶναι κατάκριτον, εὐθὺ δ' ὡς ἀγαθὸν ἐπαινεῖσθαι τὸν καλόν; 'Αλλά τοι κατὰ τὸν μέγαν ἀληθείας προφήτην Ὅμηρον, "εἶδός τις ἀκιδνότερος πέλει "ἀνήρ· 'Αλλὰ θεὸς *&c.*" *Lucian. Amores.*

Si mihi difficilis formam natura negavit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.
Ovid. Heroïd. Epist. XV, 31.

Ὅτι δὲ ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν συγκρίσει, ———— τὸ φρονεῖν τοῦ καλοῦ εἴδους ἄμεινον, [δηλοῖ Ὅμηρος·] "Ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος "*&c.*" *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 26. Atqui nullam hoc in loco inter hasce corporis animique dotes comparationem instituit Poeta; sed eas simul omnes uni eidemque nunquam ferè concessas dicit.

Ver. 170. 'Αλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει.] Τοὺς γὰρ αὖ τὴν ὄψιν ἀμόρφους, φησὶν, ἀναπληροῖ ἡ τοῦ λέγειν πιθανότης. *Athenæus, lib.* X. *cap.* 5.

Ver. 171. 173. —— ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει Αἰδοῖ μειλιχίῃ ——— · 'Ερχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, εἰσορόωσιν.] Totum hunc locum transtulit ferè *Hesiodus:*

Τοῦ δ' ἔπε' ἐς στόματος ῥεῖ μείλιχα· οἱ δέ νυ λαοὶ
Πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
'Ιθείῃσι δίκῃσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων,
Αἶψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε ——.
'Ερχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, ἱλάσκονται.
Αἰδοῖ μειλιχίῃ· μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι.
Theogon. ver. 84. 91.

"In quo igitur homines exhorrescunt? "Quem stupefacti dicentem intuentur? in "quo exclamant? Quem deum, ut ita di"cam, inter homines putant? Qui distinc"tè, qui explicatè, qui abundantèr, qui il"luminatè, et rebus et verbis dicunt, *&c.*' *Cic. de Orat. lib.* III. § 14.

Ibid. —— ἀσφαλέως ἀγορεύει.] Μὴ σφαλλόμενος ἐν τῷ λέγειν. *Schol.* "Propriam (id "enim est, non errare verbis) et carentem "supervacuis eloquentiam." *Quinctilian. lib.* XII. *cap.* 10. Vide et *Dionys. Halicarn. lib. qui inscribitur* Τέχνη, haud longè à fine ubi hunc locum citat.

Ἐρχόμενον δ᾽ ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὥς, εἰσορόωσιν·
Ἄλλος δ᾽ αὖ εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν·
Ἀλλ᾽ οὔ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν.
Ὣς καὶ σοὶ εἶδος μὲν ἀριπρεπὲς, οὐδέ κεν ἄλλως
Οὐδὲ θεὸς τεύξειε· νόον δ᾽ ἀποφώλιός ἐσσι.
Ὤρινάς μοι θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν,
Εἰπὼν οὐ κατὰ κόσμον· ἐγὼ δ᾽ οὐ νῆϊς ἀέθλων,
Ὡς σύ γε μυθεῖαι, ἀλλ᾽ ἐν πρώτοισιν ὀΐω
Ἔμμεναι, ὄφρ᾽ ἥβῃ τε πεποίθεα, χερσί τ᾽ ἐμῇσι·
Νῦν δ᾽ ἔχομαι κακότητι καὶ ἄλγεσι· πολλὰ γὰρ ἔτλην,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.
Ἀλλὰ καὶ ὥς, κακὰ πολλὰ παθὼν, πειρήσομ᾽ ἀέθλων·
Θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με εἰπών.
Ἦ ῥα, καὶ αὐτῷ φάρει ἀναΐξας λάβε δίσκον

" Incedentem autem *eum* per urbem, deum veluti, aspiciunt:
" Alius verò rursùs formâ quidem similis immortalibus;
" Verùm haud ei gratia circùm-affunditur sermonibus.
" Sic et tibi species quidem decora, neque alitèr
" Nè deus quidem fingeret; mente verò imperitus es.
" Irritâsti mihi animum in praecordiis charis,
" Locutus indecentèr: ego verò non ignarus certaminum,
" Ut tu fabularis, verùm inter primos puto
" Fuisse *me*, donec juventâ fretus fui, manibusque meis:
" Nunc verò premor aerumnâ et doloribus; multa enim passus sum,
" Virorumque bella, saevosque fluctus penetrans.
" Sed etiam sic, mala multa passus, periculum-faciam certaminum;
" Mordax enim *est* sermo *tuus*; impulisti autem me locutus."
Dixit utique, et cum-ipsâ veste impetu-facto prehendit discum

Ver. 175. ——— ἀμφιπεριστέφεται.] *Al.* ἀμφιπεριστρέφεται. Minùs rectè: Ut liquet ex præcedente "Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει," *ver.* 170. *Al.* ἀμφὶ περιστέφεται.

Ver. 176. ——— οὐδέ κεν ἄλλως Οὐδὲ θεὸς τεύξειε.] Rectè hîc *Eustathium* reprehendit Dna. *Dacier*, qui hoc ita accipit, ac si diceret *Ulysses*, "*Nè deum quidem, quod semel* "*factum sit, immutare posse.*" Τὸ δὲ, "οὐδ᾽ "ἂν ἄλλως οὐδὲ θεὸς τεύξειεν," ἀλήθειαν δηλοῖ πράγματος· τὸ γὰρ πεπραγμένον, οὐκ ἐστὶν ἀποίητον γενέσθαι. Quod, uti eadem annotat Dna. *Dacier*, longè aliud est ac quod hîc dicere vult Poeta; nempè, "*Nè à deo qui-* "*dem pulchriorem effici posse:*" Sive potiùs, uti exponunt Scholia ex MS. *Aloysii* à *Barnesio* excerpta, (commate solummodò post vocem ποιῆσαι apposito;) Εἰ θεὸς θελήσαι καλὸν ποιῆσαι, τοιοῦτον, οἷος εἶ σὺ, nempè τεύξειε.

Ver. 179. ——— ἐγὼ δ᾽ οὐ νῆϊς ἀέθλων.] Τὸ δὲ, "νῆϊς ἀέθλων," ἀντὶ τοῦ ἄπειρος, ἀνεπιστήμων. *Eustath.*

Ver. 183. Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.] Vide ad *Il.* ώ, 8.

Ver. 185. Θυμοδακὴς γὰρ μῦθος· ἐπώτρυνας δέ με.]

Ἐπεκερτόμουν δὲ παῖδες,
Ἁπαλώτεροι Λυαίου,
Δακέθυμά μοι λέγοντες.
Anacreon, *Ode* VIII. *ver.* 125.

Ποταπὸν δὲ χρῆμα λοιδορία· ὡς θυμοδακὲς ἀληθῶς καὶ ἀμύττον ψυχὴν μᾶλλον ἢ σίδηρος χρῶτα. Οὐκοῦν καὶ τὸν Ὀδυσσέα παρώξυνεν εἰς δύναμιν ἀμύνασθαι λόγῳ τε καὶ ἔργῳ· διηνέχθη γοῦν ὑπὲρ τούτου πρὸς τὸν ξεινοδόχον, αὐτὸς ὢν ἀλήτης καὶ ξένος· καὶ ταῦτα εἰδὼς, ὅτι (infrà *ver.* 209.) "Ἄφρων ——— καὶ οὐτιδανὸς πέλει ἀνὴρ, Ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρησι βαρεῖαν." *Julian. Imperat. Orat.* II.

Ver. 186. Ἦ ῥα, καὶ αὐτῷ φάρει ἀναΐξας.] Τὸ δὲ ἀσυνδέτως εἰπεῖν, "ἔφη δὴ, καὶ ἀναΐξας ἐδίσκευε," τῇ τοῦ ἥρωος σπουδῇ τὸν λόγον συνεσχημάτισε. Συντομώτερος γὰρ καὶ ὁ ἀσύνδετος λόγος τοῦ μετὰ συνδέσμων προφερομένου. *Eustath.*

Ibid. ——— αὐτῷ φάρει.] Σὺν τῷ ἱματίῳ ὡς εἶχεν. *Schol.*

Μείζονα καὶ πάχετον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ,
Ἢ οἵῳ Φαίηκες ἐδίσκεον ἀλλήλοισι.
Τόν ῥα περιστρέψας ἧκε στιβαρῆς ἀπὸ χειρός·
Βόμβησεν δὲ λίθος· κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες,
Λᾶος ὑπαὶ ῥιπῆς· ὁ δ' ὑπέρπτατο σήματα πάντων,
Ῥίμφα θέων ἀπὸ χειρός· ἔθηκε δὲ τέρματ' Ἀθήνη,
Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα· ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Καί κ' ἀλαός τοι, ξεῖνε, διακρίνειε τὸ σῆμα
Ἀμφαφόων· ἐπεὶ οὔτι μεμιγμένον ἐστὶν ὁμίλῳ,
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτον· σὺ δὲ θάρσει τόνδε γ' ἄεθλον·
Οὔτις Φαιήκων τόνγ' ἵξεται, οὐδ' ὑπερήσει.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Χαίρων, οὕνεχ' ἑταῖρον ἐνηέα λεῦσσ' ἐν ἀγῶνι·
Καὶ τότε κουφότερον μετεφώνεε Φαιήκεσσι·
Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε, νέοι· τάχα δ' ὕστερον ἄλλον
Ἥσειν ἢ τοσσοῦτον ὀΐομαι, ἢ ἔτι μᾶσσον.

Majorem et crassum, gravioremque non paulò quidem,
Quam quali Phaeaces ludebant invicem.
Hunc utique circumrotatum misit validâ è manu :
Insonuit verò lapis ; inclinaverunt autem se ad terram
Phaeaces longis-remis-utentes, navigatione-celebres viri,
Lapidis ab impetu : is verò supervolavit signa omnium
Rapidè ruens à manu : posuit verò signa Minerva,
Viro corpus assimilata, verbumque dixit, et locuta est :
" Etiam caecus tibi, hospes, posset distinguere signum
" Palpando ; quandoquidem neutiquam mixtum est multitudini,
" Sed longè primum : tu autem confide hoc quidem in certamine :
" Nullus Phaeacum ad hoc utique perveniet, neque transmittet."
Sic ait, laetatus vero est patiens nobilis Ulysses,
Gaudens, quòd socium benignum videret in circo :
Et tum leniùs allocutus est Phaeacas :
" Hunc nunc assequimini, Juvenes ; brevi autem denuò alium
" *Me* missurum esse aut tantum puto, aut adhuc majus.

Ver. 187. —— πάχετον.] *Scholiastes* exponit παχύτερον.

Ibid. —— οὐκ ὀλίγον περ.] *Al.* οὐκ ὀλίγον τε.

Ver. 189. Τόν ῥα περιστρέψας ἧκε.] Ὁ δίσκος ἐκ μέσου σχοῖνον εἶχε. *Schol.*

Ver. 190. Βόμβησεν δὲ λίθος.] De hujusmodi ὀνοματοποιΐα, vide ad *Il.* δ', 455.

Ibid. —— κατὰ δ' ἔπτηξαν ποτὶ γαίῃ Φαίηκες.] Κατένευσαν ἐκπλαγέντες. *Schol.* Ἔστι δὲ καταπτῆξαι πρὸς τῇ γῇ, τὸ διὰ δέος κατακύψαι ἕως καὶ εἰς γῆν, δεδιότα ἕκαστον περὶ τῇ σφετέρᾳ κεφαλῇ. *Eustath.*

Ver. 192. —— ὑπαί.] *Al.* ὑπό.

Ibid. —— ὑπέρπτατο.] Ita *Barnesius*, et *Henricus Stephanus*, aliique. Nonnulli habent ὑπέπτατο.

Ibid. —— σήματα.] *Al.* βήματα.

Ibid. —— πάντων.] *Eustathius* in commentario legit πάντα. Ut *Il.* ψ', 843.

Ver. 195. —— διακρίνειε.] Vide ad *Il.* ά, 309.

Ver. 197. —— τόνδε γ'.] *Al.* τόνδε τ'.

Ver. 202. Τοῦτον νῦν ἀφίκεσθε.] Τὸν τόπον, ἢ τὸν λίθον. *Schol.* Γράφεται δὲ καὶ ἐφίκεσθε, ἀντὶ τοῦ ἐφάψεσθε, καταλάβετε. *Eustath.* Atque hoc modo legitur apud *Porphyrium*, *Quæst. Homeric.* 16.

Ver. 203. ——— μᾶσσον.] Vide suprà ad *ver.* 20.

Τῶν δ' ἄλλων, ὅτινα κραδίη θυμός τε κελεύει,
Δεῦρ' ἄγε πειρηθήτω, ἐπεί μ' ἐχολώσατε λίην,
Ἢ πὺξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσὶν, οὔτι μεγαίρω,
Πάντων Φαιήκων, πλήν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος·
Ξεῖνος γάρ μοι ὅδ' ἐστί· τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο;
Ἄφρων δὴ κεῖνός γε καὶ οὐτιδανὸς πέλει ἀνὴρ,
Ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα προφέρηται ἀέθλων,
Δήμῳ ἐν ἀλλοδαπῷ· ἕο τ' αὐτοῦ πάντα κολούει.
Τῶν δ' ἄλλων οὔπερ τιν' ἀναίνομαι, οὐδ' ἀθερίζω,
Ἀλλ' ἐθέλω ἴδμεν καὶ πειρηθήμεναι ἄντην.
Πάντα γὰρ οὐ κακός εἰμι μετ' ἀνδράσιν, ὅσσοι ἄεθλοι
Εὖ μὲν τόξον οἶδα ἐΰξοον ἀμφαφάασθαι·

"Ex aliis verò, quemcunque cor animusque jubet,
"Huc age, periculum-faciat, quoniam me irritâstis valdè,
"Aut pugilatu, aut luctâ, aut etiam cursu; nihil recuso;
"Ex omnibus Phaeacibus, praeter ipsum Laodamantem;
"Hospes enim mihi ille est: quis cum amico pugnaverit?
"Insipiens ille et nullîus-pretii est vir,
"Quicunque cum-hospite contentionem proferat certaminum,
"Populo in alieno; suique ipsius *res* omnes perturbat.
"Aliorum autem haudquaquam ullum rejicio, neque despicio:
"Sed volo cognoscere et periculum-facere palàm.
"Non enim omninò ignavus sum inter homines, quotquot certamina *sunt*:
"Benè quidem arcum novi perpolitum tractare:

Ver. 204. ——— ὅτινα.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ "ὅτινα," ποιητικὸν ὂν, κεῖται μὲν ἀντὶ τοῦ ὅντινα· γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ, τινὰ, πλεονασμῷ τοῦ, ὁ, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ὅτου, καὶ ὅτῳ, καὶ ὅτοισιν. *Eustath.* Vide *Iliad.* ό, 491. χ', 450. *Odyss.* ό, 394. Cæterùm in nonnullis hîc scriptum est ὅντινα. Quod ferri non potest.

Ver. 206. Ἢ πὺξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσίν.] Πρῶτον γὰρ ἀεὶ πυγμὴ παρ' αὐτῷ, δεύτερον πάλη, καὶ τελευταῖον ὁ δρόμος τῶν γυμνικῶν ἀεὶ τέτακται.——Ὅτι μὲν αἱ Πατρόκλου ταφαὶ ταύτην ἔχουσι τῶν ἀγωνισμάτων τὴν τάξιν, [*Il.* ψ', 660. 701. 740.] ἅπασιν, ὡς ἔπος, εἰπεῖν, ἔναυλον ἐστί. Διατηρῶν δὲ τὴν τάξιν ὁμαλῶς ὁ Ποιητὴς, ——— τὸν μὲν Ὀδυσσέα, τοὺς Φαίακας προκαλούμενον [πεποίηκε], "Ἢ πὺξ, ἠὲ πάλῃ, ἢ καὶ ποσίν·" τὸν δὲ Ἀλκίνουν ἀποκρινάμενον, [infrà *ver.* 246.] "Οὐ "γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν ἀμύμονες, οὐδὲ παλαισ- "ταὶ, Ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέομεν." ὡς οὐ κατὰ τύχην ἐκ τοῦ παρισταμένου τῇ τάξει χρώμενος ἄλλοτε ἄλλως, ἀλλὰ τοῖς εἰθισμένοις τότε καὶ δρωμένοις κατὰ νόμον ἐπακολουθῶν. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 5.

Ver 208. ——— τίς ἂν φιλέοντι μάχοιτο]

——— τοῦτο δ' οἱ σοφοὶ βροτῶν
Ἐξευλαβοῦνται, μὴ φίλοις τεύχειν ἔριν.
Euripid. Andromache, ver. 643.

"At me fœdus amicitiæ Diique hospitales "—hostili certamine congredi tecum ve- "tant." *Crispinus* apud *Valerium Maximum, lib.* V. *cap.* 1.

Ver. 210. Ὅστις ξεινοδόκῳ ἔριδα.]

Ξένος πεφυκὼς, τοὺς ξενηδόχους [fortè τοὺς σὺ ξενοδόχους] σέβου.
Incert. apud Grotium in Excerptis.

Ibid. —— ἔριδα προφέρηται ἀέθλων.] *Julianus Imperator, Orat.* II. citat, ἔριδα προφέρησι βαρεῖαν. Vide suprà ad *ver.* 185.

Ver. 211. — ἕο τ' αὐτοῦ] *Al.* ἕο δ' αὐτοῦ.

Ver. 214. Πάντα γὰρ οὐ κακός εἰμί.] Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν, "οὐ κακός εἰμὶ" μετρίως εἶπε καὶ ἐπιεικῶς Ὀδυσσεὺς δυνάμενος εἰπεῖν, ὡς πάνυ δεξιῶς ἔχω· ἵνα εἴη τὸ, οὐ πάνυ κακὸς, οὐ μόνον κακίας ἀπόφασις, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ λίαν δεξιὸς ἢ ἀνδρεῖος. *Eustath.* Vide ad *Il.* ν', 344.

Ver. 215. Εὖ μὲν τόξον οἶδα.] *Barnesius* edidit Εὖ μὲν τόξον δ' οἶδα· additâ nimirum voculâ, "δ'," quæ tamen hoc in loco satis invenustè videtur inserta. Vide et ad *Il.* ά, 51

Πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι, ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ
Ἀνδρῶν δυσμενέων· εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι
Ἄγχι παρασταῖεν, καὶ τοξαζοίατο φωτῶν.
Οἶος δή με Φιλοκτήτης ἀπεκαίνυτο τόξῳ,
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅτε τοξαζοίμεθ' Ἀχαιοί.
Τῶν δ' ἄλλων ἐμὲ φημὶ πολὺ προφερέστερον εἶναι,
Ὅσσοι νῦν βροτοὶ εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες·
Ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω,
Οὔθ' Ἡρακλῆϊ, οὔτ' Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ,
Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον περὶ τόξων·
Τῷ ῥα καὶ αἶψ' ἔθανεν μέγας Εὔρυτος, οὐδ' ἐπὶ γῆρας
Ἵκετ' ἐνὶ μεγάροισι· χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων
Ἔκτανεν, οὕνεκά μιν προκαλίζετο τοξάζεσθαι.

" Primus virum contingerem, sagittâ-missâ in turbâ
" Virorum hostilium; etiamsi valdè multi socii
" Juxtà astarent, et sagittas-mitterent in viros,
" Solus sanè me Philoctetes vincebat arcu,
" Populo in Trojanorum, quando arcum-tendebamus Achivi.
" Aliis verò me aio longè praestantiorem esse,
" Quotquot nunc mortales sunt in terrâ panem edentes:
" Cum viris autem priscis contendere nolo,
" Neque cum Hercule, neque cum Euryto Oechaliensi;
" Qui etiam cum immortalibus contendebant de arcuum-peritiâ:
" Ideò etiam statim mortuus est ingens Eurytus, neque ad senectutem
" Pervenit in aedibus; iratus enim Apollo
" Occidit, eò-quòd ipsum provocâsset ad arcum-tendendum.

Ver. 216. 217. Πρῶτός κ' ἄνδρα βάλοιμι— εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι Ἄγχι παρασταῖεν.] *Eustathius* istud " μάλα πολλοὶ ἑταῖροι" de Ulyssis ipsius sociis intelligit, quos in sagittando præversurum se dicat. Τὸ δὲ, " εἰ " καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖροι," καὶ ταχυτοξότην τὸν Ὀδυσσέα εἶναι δηλοῖ· ὅς, εἰ καὶ πάνυ πολλοὶ περὶ αὐτὸν εἰσὶν, ἀλλὰ πρῶτος αὐτὸς βαλεῖ τὸν δυσμενῆ. Dna. *Dacier* verò istud " ἑταῖροι" de hostibus accipiendum contendit. Il dit " qu'au milieu d'une foule d'ennemis, il " frapperoit celui qu'il auroit choisi, quand " même tous ces gens-là auroient l'arc " bandé, et qu'ils seroient prêts à tirer sur " lui." Pro *Eustathii* expositione nonnihil facere videntur sequentia *ver.* 219. 220. ubi sese inter amicos arcu certantem planè depingit *Ulysses.*

Ver. 220. —— ὅτε.] *Al.* ὅθι.

Ver. 221. —— εἶναι] *Al.* εἶναι.

Ver, 222. Ὅσσοι νῦν βροτοὶ εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.] " Par là [σῖτον ἔδοντες] Ulysse " veut marquer les Nations civilisées, poli- " cées, et non pas des Nations barbares, qui " ne connoissent pas l'usage du bled." *Dacier.* Τὸ δὲ, σῖτον ἔδοντες, πρὸς διαστολὴν ἴσως ἐῤῥέθη ἑτέρων βροτῶν μὴ τοιούτων. *Eastath.* Multo simplicius videtur, ut per istud, " σῖτον ἔδοντες," homines universi sine distinctione intelligantur.

Ver. 224. —— Ἡρακλῆϊ, οὔτ'.] Nullâ ex analogiâ produci potest istud ι. Pronuntiabatur fortè *Heracleïvvout'*. Vide ad *Il.* ά, 542. et ώ, 285.

Ibid. —— Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ.]

Οἵ τ' ἔχον Οἰχαλίην πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος. *Iliad.* β', 730.

Ἡ Οἰχαλία, πόλις τῆς Θεσσαλίας. *Schol.* Vide *Pausaniam, lib.* IV. *cap.* 2. item *Strabonem, lib.* IX. *pag.* 669. *al.* 438.

Ver. 225. Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον.]

—— et cantu vocat in certamina Divos. *Æn.* VI, 172.

Ver. 227. —— ἐνὶ μεγάροισι.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius;* quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus: Atque ita alibi perpetuò *Homerus. Vulgg.* ἐπὶ μεγάροισι.

Ibid. —— χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων Ἔκτανεν.] Ἔοικε δὲ αἴφνης θανεῖν καὶ ὁ Εὔρυτος· τοῦτο γὰρ δηλοῖ ὁ πρὸς Ἀπόλλωνος θάνατος, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. *Eustath.* Vide infrà ad ό, 409.

Δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ·
Οἴοισιν δείδοικα ποσὶν, μήτις με παρέλθῃ
Φαιήκων· λίην γὰρ ἀεικελίως ἐδαμάσθην
Κύμασιν ἐν πολλοῖς· ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα
Ἦεν ἐπηετανός· τῷ μοι φίλα γυῖα λέλυνται.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἀμειβόμενος προσέειπε·
Ξεῖν', ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα μεθ' ἡμῖν ταῦτ' ἀγορεύεις,
Ἀλλ' ἐθέλεις ἀρετὴν σὴν φαινέμεν, ἥ τοι ὀπηδεῖ,
Χωόμενος, ὅτι σ' οὗτος ἀνὴρ ἐν ἀγῶνι παραστὰς
Νείκεσεν· ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν βροτὸς οὔτις ὄνοιτο,
Ὅστις ἐπίσταιτο ᾗσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν.
Ἀλλ' ἄγε, νῦν ἐμέθεν ξυνίει ἔπος, ὄφρα καὶ ἄλλῳ
Εἴπῃς ἡρώων, ὅτε κεν σοῖς ἐν μεγάροισι
Δαινύῃ παρὰ σῇ τ' ἀλόχῳ καὶ σοῖσι τέκεσσιν,

" Hastâ porrò jaculor, quantum non alius quisquam sagittâ :
" Solis timeo pedibus, nè aliquis me superet
" Phaeacum ; nimiùm enim malè domitus sum
" Fluctibus in multis ; quoniam non commeatus apud navim
" Erat perpetuus ; ideoque mihi chara membra soluta sunt."
Sic dixit ; illi verò omnes obmutuerunt silentio :
Alcinous autem ipsum solus respondens allocutus est :
" Hospes, quandoquidem non ingrata inter nos haec concionaris,
" Sed vis virtutem tuam ostendere, quae te comitatur ;
" Iratus, quòd te ille vir in certamine astans
" Objurgavit ; ut tuam virtutem mortalis nullus vituperaret,
" Quicunque nôrit suâ mente idonea loqui.
" Sed agè, nunc meum intellige sermonem ; ut etiam alii
" Dicas heroum, quando tuis in aedibus
" Epulêris apud tuamque uxorem et tuos liberos,

Ver. 229. Δουρὶ δ' ἀκοντίζω.] Καὶ ὁ εἰπὼν, " Δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ," τῷ παλτῷ λέγει δόρατι. *Strabo, lib.* X. *pag.* 689. *al.* 449.

Ver. 232. — ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα Ἦεν ἐπηετανός.] Τὸ δὲ, ἐπεὶ οὐ κομιδὴ κατὰ νῆα ἦν, ἀντὶ τοῦ, ἐπεὶ ὤλετο ἡ ναῦς· οὐ γὰρ διὰ τὸ μὴ κομιδὴν ἐν βρώμασιν ἔχειν ἐδαμάσθη Ὀδυσσεὺς τοῖς κύμασιν, ἀλλ' ὅτι ἐθραύσθη κύμασιν ἡ τὴν κομιδὴν ἔχουσα ναῦς. *Eustath. Barnesius* alitèr accipit : " Ego," inquit, " puto hîc simpliciter *Ulyssem* damnare Vitam marinam, ut minùs elegantem, salubrem, aut rebus convenientibus et necessariis instructam." Quae tamen explicatio, ut opinor, vix ferri potest : præcipuè cùm (uti et ipse fatetur vir eruditus,) navis Ulyssis rebus omnibus necessariis affatim et abundantèr à Calypso instructa dicatur suprà ἰ, 264. *&c.* adeò ut ante naufragium nihil pati potuerit.

Ver. 236. Ξεῖν', ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα.] Ἔστι δὲ ἡ ἀπόδοσις τοῦ " ἐπεὶ" συνδέσμου, ἐν τῷ, [infrà *ver.* 239.] " ὡς ἂν σὴν ἀρετὴν οὔτις ὄνοιτο·" ἵνα λέγῃ ὅτι ἐπεὶ οὐκ ἀχάριστα φὴς, ὄντως ἂν οὐδεὶς μέμψοιτό σε. *Eustath.* Mihi ad sententiæ vim et elegantiam rectius videtur, ut Apodosis hîc, uti alibi sæpè, reticeri intelligatur. Vide suprà ad γ', 103 et ad *Il.* ά, 135. 137.

Ver. 240. ——— ἐπίσταιτο ᾗσι φρεσίν.] *Barnesius* in *Scholiis Aldinis*, itemque in uno MS. scriptum reperit, ἐπισταίη ᾗσι φρεσίν. Vide ad *Il.* ξ, 92.

Ver. 243. Δαινύῃ.] " *Media* Syllaba," inquit *Barnesius*, " hîc longa ; at τ', *ver.* " 328. Δαινύῃ, ἄνθρωποι δὲ *&c.* brevis." Quod quâ ratione fiat, vide ad *Il.* ό, 24.

Ἡμετέρης ἀρετῆς μεμνημένος, οἷα καὶ ἡμῖν
Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησι διαμπερὲς ἐξέτι πατρῶν.
Οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμὲν ἀμύμονες, οὐδὲ παλαισταὶ,
Ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέομεν, καὶ νηυσὶν ἄριστοι·
Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε, χοροί τε,
Εἵματά τ' ἐξημοιβὰ, λοετρά τε θερμὰ, καὶ εὐναί.
Ἀλλ' ἄγε, Φαιήκων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι,
Παίσατε· ὥς χ' ὁ ξεῖνος ἐνίσπῃ οἷσι φίλοισιν,
Οἴκαδε νοστήσας, ὅσσον περιγινόμεθ' ἄλλων
Ναυτιλίῃ, καὶ ποσσὶ καὶ ὀρχηστυῖ, καὶ ἀοιδῇ.
Δημοδόκῳ δέ τις αἶψα κιὼν φόρμιγγα λίγειαν
Οἰσέτω, ἥ που κεῖται ἐν ἡμετέροισι δόμοισιν.

" Nostrae virtutis recordatus; qualia etiam nobis
" Jupiter opera imponat perpetuò jam-indè à majoribus.
" Non enim pugiles sumus inclyti, neque luctatores,
" Sed pedibus celeritèr currimus, et navibus optimi-*sumus*:
" Semper autem nobis conviviumque gratum, citharaque, chorique,
" Vestesque mutatoriae, lavacraque calida, et cubilia.
" Verùm agè, Phaeacum saltatores, quotquot optimi,
" Ludite; ut hospes dicat suis amicis,
" Domum reversus, quantum superemus alios
" Rei-nauticae-peritiâ, et pedibus, et saltatione, et cantu.
" Demodoco verò aliquis statim profectus citharam argutam
" Afferat, quae alicubi jacet in nostris aedibus."

Ver. 245. —— ἐξέτι πατρῶν.] Ὅ ἐστὶν, ἐκ προγόνων ἀνέκαθεν. *Eustath.*

Ver. 246. Οὐ γὰρ πυγμάχοι εἰμέν.] Ἐλεγχθεὶς ἀνεῖται, [*Barnesius* edidit ἀρνεῖται,] ἴσως εἰς τὸ μὴ παροξῦναι τὸν Ὀδυσσέα. *Schol.* Cæterùm hæc ad homines universos transfert *Plutarchus*, περὶ Τύχης. Quem videas. Vide et suprà ad *ver.* 206.

Ver. 248. Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη.] Ἀπολαυστικὸς δὲ ἐστὶ παρ' αὐτῷ καὶ ὁ τῶν Φαιάκων βίος. " Αἰεὶ γὰρ ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε," καὶ τὰ ἑξῆς. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 14. sub initio. Vide infrà ad *Il.* ί, 5.

Ibid. —— χοροί τε, Εἵματά τ' ἐξημοιβά.]

Vobis picta croco et fulgenti murice vestis,
Desidiæ cordi: juvat indulgere choreïs:
Et tunicæ manicas, et habent redimicula mitræ. *Æn.* IX, 614.

At non in Venerem segnes, nocturnaque bella:
Aut ubi curva choros indixit tibia Bacchi,
Expectare dapes et plenæ pocula mensæ.
Hic amor, hoc studium ——. XI, 736.

—————— Alcinoïque
In cute curandâ plus æquo operata juventus:
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, et
Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam:

Sive, uti emendavit vir eruditissimus *Richardus Bentleius;*

Ad strepitum citharae cessantem ducere somnum.
Horat. Epist. lib. I. ii. 28.

Ver. 250. Ἀλλ' ἄγε.] *Strabo. Geograph. lib.* X. *pag.* 725. *al.* 473. citat, Δεῦτ' ἄγε.

Ibid. —— βητάρμονες.] Ὀρχησταὶ, ἀπὸ τοῦ βαίνειν ἁρμοδίως. *Schol.* Et ad *ver.* 383. infrà: Βητάρμονες, ὀρχησταὶ, οἱ διὰ τῶν ποδῶν ὀρχούμενοι, ἀπὸ τοῦ ἡρμοσμένως βαίνειν. Et *Strabo,* loco jam citato; Καὶ Κορύβαντες δὲ, ἀπὸ τοῦ κορύπτοντας βαίνειν ὀρχηστικῶς· οὓς καὶ βητάρμονας λέγει Ποιητής· " Δεῦτ' ἄγε, Φαιή-" κων βητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι."

Ver. 253. —— ὀρχηστυῖ.] Pronuntiabatur ὀρχηστῦ, vel ὀρχηστυῖ, tribus syllabis.

Ver. 254. 261 et 537. —— λίγειαν.] Ita Vulgati. *Barnesius* autem scribendum existimat λιγεῖαν.

Ver. 255. Οἰσέτω.] Aut imperativus hic ex Futuro deductus, quod tamen non ag-

Ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος θεοείκελος· ὦρτο δὲ κῆρυξ
Οἴσων φόρμιγγα λιγυρὴν δόμου ἐκ βασιλῆος.
Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ἀνέσταν
Δήμιοι, οἳ κατ' ἀγῶνας ἐϋπρήσσεσκον ἕκαστα·
Λείηναν δὲ χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα.
Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων φόρμιγγα λίγειαν
Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἔπειτα κί' ἐς μέσον· ἀμφὶ δὲ κοῦροι
Πρωθῆβαι ἵσταντο, δαήμονες ὀρχηθμοῖο·
Πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποσίν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν, θαύμαζε δὲ θυμῷ.
Αὐτὰρ ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν,
Ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης,

Sic dixit Alcinous deo-similis: surrexit autem praeco
Allaturus citharam argutam domo ex regis.
Praefecti autem Ludorum lecti novem omnes surrexerunt
Publici, qui in certaminibus ordinabant singula:
Complanârunt autem aream, pulchrumque dilatârunt circum.
Praeco verò propè venit ferens citharam argutam
Demodoco; is autem deinde ivit in medium: circùm verò juvenes
Jam-pubescentes stabant, periti saltationis:
Quatiebant verò circum divinum pedibus: at Ulysses
Micationes admirabatur pedum, stupescebatque animo.
Caeterùm *Demodocus* citharam-pulsans coepit pulchrè canere,
De Martis amore, pulchréque-coronatae Veneris,

---

noscunt Grammatici; aut erit à verbo ficto in præsenti, οἴσω, eodem modo ac βήσομαι, δύσετο, δύσεο, &c. uti notavit *Barnesius*. Vide ad *Il*. β', 35. item infrà ad υ', 154.

Ver. 256. Ὣς ἔφατ'.] Ita *Barnesius*. *Vulgg*. Ὣς ἔφαθ'.

Ibid. et *ver*. 261.——— κῆρυξ.] Vide suprà ad *ver*. 47.

Ver. 257. ——— λιγυρήν.] *Al*. γλαφυρήν. notante *Scholiaste*.

Ver. 258. Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα.] Αἰσυμνῆται οἱ πρὸς ἡμῶν λεγόμενοι βραβευταὶ, καὶ ἀγωνοθέται, ἤτοι ἐπίσκοποι τοῦ ἀγῶνος. *Schol*. Αἰσυμνᾷν ἐστὶ τὸ ἡγεῖσθαι καὶ ἄρχειν.—"Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα κ. λ." *Schol. ad Euripid. Medea, ver*. 19.

Ibid.——— κριτοί.] Vide ad *Il*. α', 309 et 314.

Ibid.—ἐννέα πάντες.] *Non pauciores quàm novem*. Vide ad *Il*. η', 161. et σ', 373.

Ver. 259. —— ἐϋπρήσσεσκον.] *Al*. εὖ πρήσσεσκον. Vide et ad *Il*. ν', 192.

Ver. 260.—— ἀγῶνα.] Ἀγῶνα λέγει μὲν καὶ τὸν τόπον, "Λείηναν δὲ χορὸν, καλὸν δ' εὔρυναν ἀγῶνα." *Porphyr. Quæst. Homeric*. 20.

Ver. 262. ——— ἀμφὶ δὲ κοῦροι Πρωθῆβαι ἵσταντο.] Οἶδε δὲ ὁ Ποιητὴς καὶ τὴν πρὸς ᾠδὴν ὄρχησιν. Δημοδόκου γοῦν ᾄδοντος, κοῦροι πρωθῆβαι ὠρχοῦντο. *Athenæus, lib*. I. *cap*. 13. sub initio.

Ver. 265. Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν] Τὰς συντόνους τῶν ποδῶν κινήσεις· ἐν γὰρ ταῖς ὀξείαις κινήσεσι ἀπόστιλψις τῶν ποδῶν γίνεται. *Schol*. Καὶ ἐπ' ὀρχήσεως συντόνου μεταφέρων, ἔφη "Μαρμαρυγὰς θηεῖτο ποδῶν," τὰς ἐν τῇ κινήσει στιλβηδόνας, ἃς ποιεῖ καὶ τὸ πῦρ κινούμενον. *Porphyr. Quæst. Homeric*. 9.

Ver. 266.——— ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.] Vide *Gatakeri Adversaria Miscellanea, lib*. I. *cap*. 10. item suprà ad α', 155.

Ver. 267. Ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος, ἐϋστεφάνου τ' Ἀφροδίτης.] Καὶ ἡ Κωμῳδία ἐνθένδε [ἐξ Ὁμήρου] ποθὲν ἔλαβε τὴν ἀφορμήν· Εὗρε γὰρ, ὅτι καὶ παρὰ τῷ τὰ σεμνότατα καὶ ὑψηλότατα διηγουμένῳ, ἐπεισόδια τινὰ ἐστὶ γέλωτα κινοῦντα. Διὸ ἐν τῇ —— Ὀδυσσείᾳ, ὁ παρὰ τοῖς ἡδυπαθοῦσι Φαίαξι Δημοδόκος ᾄδει τὴν Ἄρεος καὶ Ἀφροδίτης μοιχείαν, καὶ ὅπως ἐμπεσόντες εἰς τα τοῦ Ἡφαίστου δεσμὰ κατάφωροί τε ἐγίνοντο, καὶ γέλωτα παρέσχον τοῖς ἄλλοις θεοῖς, οἳ καὶ ἔσκωψαν χαριέντως πρὸς ἀλλήλους. *Dionys. Halicarn*. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 25. Porrò vituperat hunc locum *Plato*; Οὐδ' Ἄρεώς τε καὶ Ἀφροδίτης ὑπὸ Ἡφαίστου δεσμὸν, οὐδ' ἕτερα τοιαῦτα· Οὐ μὰ τὸν Δία,——— οὐ μοι φαίνεται ἐπιτήδεια. Ἀλλ' εἴπου τινὲς καρτερίαι πρὸς

Ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισι
Λάθρη· πολλὰ δ' ἔδωκε, λέχος δ' ᾔσχυνε καὶ εὐνὴν
Ἡφαίστοιο ἄνακτος· ἄφαρ δέ οἱ ἄγγελος ἦλθεν
Ἥλιος, ὅ σφ' ἐνόησε μιγαζομένους φιλότητι.
Ἥφαιστος δ', ὡς οὖν θυμαλγέα μῦθον ἄκουσεν,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐς χαλκεῶνα, κακὰ φρεσὶ βυσσοδομεύων·
Ἐν δ' ἔθετ' ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα, κόπτε δὲ δεσμοὺς
Ἀῤῥήκτους, ἀλύτους, ὄφρ' ἔμπεδον αὖθι μένοιεν.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε δόλον, κεχολωμένος Ἄρει,
Βῆ ῥ' ἴμεν ἐς θάλαμον, ὅθι οἱ φίλα δέμνι' ἔκειτο·
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ἑρμῖσιν χέε δέσματα κύκλῳ ἁπάντῃ·
Πολλὰ δὲ καὶ καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκέχυντο,
Ἠΰτ' ἀράχνια λεπτὰ, τά κ' οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο

Ut primùm coïerint in Vulcani aedibus
Clàm: plurima autem dedit, lectumque dedecoravit et cubile
Vulcani regis: statim verò illi nuncius venit
Sol, qui ipsos observavit commixtos amore.
Vulcanus autem, ubi tristem sermonem audiverat,
Perrexit ire in officinam, mala animo profundè-cogitans:
Imposuit autem incudis-repositorio ingentem incudem, cudebatque vincula
Infrangibilia, insolubilia; ut firmitèr illic manerent.
Caeterùm postquam struxisset dolum, iratus Marti,
Perrexit ire in thalamum, ubi ei chara cubilia strata-erant:
Circumfudit autem *lecti*-fulcris vincula circulatim omni-ex-parte;
Multa autem et desuper è-fastigio effusa-erant,
Perindè atque araneae-fila tenuia, quae nemo nè cerneret quidem

ἅπαντα, καὶ λέγονται καὶ πράττονται ὑπὸ ἐλλογίμων ἀνδρῶν, θεατέον τε καὶ ἀκουστέον. *De Republ. lib.* III. *Scholiastes* autem; Μακρόθεν, inquit, παιδεύει αὐτοὺς μὴ ἀσελγαίνειν, ὡς καὶ Θεῶν δὰ ταῦτα ἀσχημονούντων. Et *Plutarchus*; Ἐν μὲν γὰρ τοῖς περὶ τῆς Ἀφροδίτης, διδάσκει τοὺς προσέχοντας, ὅτι μουσικὴ φαυλὴ, καὶ ᾄσματα πονηρὰ, καὶ λόγοι μοχθηρὰς ὑποθέσεις λαμβάνοντες, ἀκόλαστα ποιοῦσιν ἤθη, καὶ βίους ἀνάνδρους, καὶ ἀνθρώπους τρυφὴν καὶ μαλακίαν καὶ γυναικοκρασίαν ἀγαπῶντας, "Εἵματά τ' ἐξημοιβὰ, λοετρά τε θερμὰ, καὶ εὐναί." [suprà *ver.* 249.] *De audiendis Poetis*. Vide et *Athenæum, lib.* I. *cap.* 12. Cæterùm totam hanc fabulam allegoricè exponit *Heraclides Ponticus*, quem videas.

Ibid. Ἀμφ' Ἄρεος.] Ὁ δὲ Ἄρης νῦν μὲν συστέλλει τὴν ἄρχουσαν, ὡς καὶ ἐν τῷ, "ἀΐδηλον "Ἄρηα·" καὶ "εἷλεν Ἄρηα·" [infrà *ver.* 309. 330.] καὶ ἐν ἄλλοις. Ἐν δὲ τῷ "κεχολωμένος "Ἄρει," καὶ "χρυσήνιος Ἄρης," [*ver.* 276. 285.] ἐκτείνεται τὸ αὐτό. *Eustath.* Quâ de re, vide ad *Il.* έ, 31.

Ver. 270. ——— ἄφαρ δέ οἱ ἄγγελος ἦλθεν Ἥλιος, ὅ σφ' ἐνόησε.]

Ἠέλιος γάρ οἱ σκοπιὴν ἔχεν——.
Infrà *ver.* 302.

Indicio Solis (quis Solem fallere possit?)
Cognita Vulcano conjugis acta suæ.
Ovid. Art. Amator. lib. II. *ver.* 573.

Ver. 271. —— ὅ σφ' ἐνόησε.] Ita Vulgati. *Barnesius* edidit ὅς σφ' ἐνόησε· Sed nihil opus. Vide ad *Il.* θ', 283.

Ver. 272. —— οὖν.] *Eo modo quo dictum est*———. Non enim hîc supervacaneum est istud οὖν.

Ver. 273. ——— βυσσοδομεύων.] Κατὰ βάθους τῆς διανοίας βουλευόμενος. *Schol.*

Ver. 275. Ἀῤῥήκτους, ἀλύτους.] Οὓς οὔτε ἀναγνάμψας τὶς ἠρέμα λύσει, οὔτε πρὸς βίαν ῥήξει. *Eustath.* Cæterùm de prosodiâ vocis, ἀλύτους, vide ad *Il.* ά, 514. et ζ', 434.

Ver. 278. 280. Ἀμφὶ δ' ἄρ' ἑρμῖσιν χέε δέσματα —— τά κ' οὔ κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο.]

Mulciber obscuros lectum circaque superque
Disponit laqueos: lumina fallit opus.
Ovid. Art. Amator. lib. II. *ver.* 577.

Ibid. ——— ἑρμῖσιν.] Τοῖς ποσὶ τῆς κλίνης. Ἕρμα γὰρ ὥσπερ εἰσὶ τῆς κλίνης παρὰ τὸ ἐνείρεσθαι. *Schol.*

Ver. 279. ——— μελαθρόφιν.] Ἐκ τῆς ὀροφῆς. *Schol.*

Ver. 280. —— τά κ'.] Apud *Eustathi-*

Οὐδὲ θεῶν μακάρων· πέρι γὰρ δολόεντα τέτυκτο.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα δόλον περὶ δέμνια χεῦεν,
Εἴσατ' ἴμεν ἐς Λῆμνον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ἥ οἱ γαιάων πολὺ φιλτάτη ἐστὶν ἁπασέων.
Οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν εἶχε χρυσήνιος Ἄρης,
Ὡς ἴδεν Ἥφαιστον κλυτοτέχνην νόσφι κιόντα·
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα περικλυτοῦ Ἡφαίστοιο,
Ἰσχανόων φιλότητος ἐϋστεφάνου Κυθερείης.
Ἡ δὲ νέον παρὰ πατρὸς ἐρισθενέος Κρονίωνος
Ἐρχομένη κατ' ἄρ' ἕζεθ'· ὁ δ' εἴσω δώματος ᾔει,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Δεῦρο, φίλη, λέκτρονδε τραπείομεν εὐνηθέντε·
Οὐ γὰρ ἔθ' Ἥφαιστος μεταδήμιος, ἀλλά που ἤδη
Οἴχεται ἐς Λῆμνον, μετὰ Σίντιας ἀγριοφώνους.
Ὣς φάτο· τῇ δ' ἀσπαστὸν ἐείσατο κοιμηθῆναι.

Neque deorum beatorum: perquàm enim dolosa facta erant.
Caeterùm postquam omnem dolum circa lectum fudisset,
Simulavit se ire in Lemnum, pulchrè-aedificatum oppidum,
Quae illi terrarum multò charissima est omnium.
Neque caecam-speculationem habebat aureo-fraeno-utens Mars,
Ut vidit Vulcanum inclytum-arte seorsùm profectum:
Perrexit autem ire ad domum inclyti Vulcani,
Cupiens amoris pulchrè-coronatae Veneris.
Illa verò recens à patre praepotente Saturnio
Veniens jam desidebat; ille verò intra domum ivit,
Inque manu ejus haesit, verbumque dixit, atque compellavit:
"Age, chara, ad lectulum divertamus decubituri;
"Non enim ampliùs Vulcanus domi-*est*, sed alicubi jam
"Proficiscitur in Lemnum, ad Sintias barbaros-voce."
Sic dixit: huic autem gratum visum-est cubare.

---

um, in commentario, τά γ'. Quæ forte et verior lectio, propter sequentem, οὔ κέ τις.

Ver. 281. —— γάρ.] *Al.* γέ.

Ver. 283. Εἴσατ' ἴμεν ἐς Λῆμνον.]

Fingit iter Lemnon: —— *Ovid. ibid* 579.

Τὸ δὲ, "εἴσατο ἴμεν," δύναται ὅμοιον εἶναι καὶ τῷ, "βῆ δ' ἰέναι" ἵνα ᾖ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπορεύθη, τὸ Εἴσατο, καὶ μὴ μόνον ἀντὶ τοῦ ἔδοξε. *Eustath.* Atqui Εἴσατ' ἴμεν hoc in loco non est "*Ibat,*" sed "*Simulabat se iturum.*" Quomodo et accipit *Scholiastes*, qui exponit Προσεποιήσατο. Atque ita etiam expressit *Ovidius* loco jam citato.

Ver. 284. Ἥ οἱ γαιάων πολὺ φιλτάτη] Ὅτι δὲ φιλτάτη γαιάων ἡ Λῆμνος τῷ Ἡφαίστῳ, διὰ τοὺς ἐκεῖ κρατῆρας τοῦ πυρός. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 593.

Ibid. — ἐστὶν ἁπασέων.] *Al.* ἔπλετο πασέων.

Ver. 285. Οὐδ' ἀλαοσκοπιήν.]

At non hæc nullis hominum sator atque Deorum
Observans oculis, summo sedet altus Olympo. *Æn.* XI, 725.

Ver. 287. Βῆ δ' ἴμεναι.] *Al.* Βῆ δ' ἰέναι.

Ver. 288. ——— Κυθερείης.] Ἐπεὶ Κυθήροις προσηνέχθη. Κύθηρα δὲ νῆσος τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 291. —— ἄρα.] *Ut solent amantes obviàm facti* ———.

Ver. 292. Δεῦρο, φίλη.] *Al.* Δεῦρο, γύναι.

Ibid. —— εὐνηθέντε.] *Scholiastes* legit εὐνηθέντες. Utrumque hoc quidem in loco rectè. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ver. 294. —— μετὰ Σίντιας.] Τοὺς τὴν Λῆμνον κατοικοῦντας ἄνδρας. *Schol.*

Τὼ δ' ἐς δέμνια βάντε κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ
Τεχνήεντες ἔχυντο πολύφρονος Ἡφαίστοιο·
Οὐδέ τι κινῆσαι μελέων ἦν, οὐδ' ἀναεῖραι.
Καὶ τότε δὴ γίνωσκον, ὅτ' οὐκ ἔτι φυκτὰ πέλονται.
Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
Αὖτις ὑποστρέψας, πρὶν Λήμνου γαῖαν ἱκέσθαι·
Ἠέλιος γάρ οἱ σκοπιὴν ἔχεν, εἶπέ τε μῦθον.
Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα, φίλον τετιημένος ἦτορ·
Ἔστη δ' ἐν προθύροισι, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει·
Σμερδαλέον δ' ἐβόησε, γέγωνέ τε πᾶσι θεοῖσι·
  Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
Δεῦθ', ἵνα ἔργα γελαστὰ καὶ οὐκ ἐπιεικτὰ ἴδησθε·
Ὡς ἐμὲ χωλὸν ἐόντα Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
Αἰὲν ἀτιμάζει, φιλέει δ' ἀΐδηλον Ἄρηα·
Οὕνεχ' ὁ μὲν καλός τε καὶ ἀρτίπος, αὐτὰρ ἔγωγε

Illi verò lectum ingressi concumbebant; vincula autem
Fabrefacta circumfundebantur prudentis Vulcani:
Neque ullum movere erat membrum, neque attollere.
Et tum demùm agnoscebant, non ampliùs effugium patere.
Propè autem eis venit inclytus Vulcanus,
Retrò reversus, antequam ad Lemni terram venisset:
Sol enim ei speculationem habuit, narravitque historiam.
Perrexit autem *is* ire ad domum, charo afflictus corde:
Stetitque in vestibulo, ira autem ipsum vehemens cepit:
Horrendùm verò clamavit, auditumque movit omnibus diis:
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper existentes,
" Venite, ut, opera ridicula et non tolerabilia videatis:
" Ut me, claudus cùm-sim, Jovis filia Venus
" Semper ignominiâ-afficit, amatque perniciosum Martem:
" Eò-quòd ille quidem pulcher et sanus-pedibus, at ego

Ver. 296. Τὼ δ' ἐς δέμνια βάντε κατέδραθον· ἀμφὶ δὲ δεσμοὶ Τεχνήεντες ἔχυντο.]

——— veniunt ad fœdus amantes;
Impliciti laqueis nudus uterque jacent.
Ovid. Art. Amator. II, 579.

Ver. 298. Οὐδέ τι.] *Al.* Οὐδ' ἔτι.
Ver. 299. Καὶ τότε δὴ γίνωσκον.]

Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit.
Ovid. Amor. lib. I. *Eleg.* ix. *ver.* 39.

Ibid. —— φυκτά.] *Barnesius* edidit φευκτά. Rationibus haud satìs idoneis. Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ibid. —— πέλονται.] Postulare videtur Temporum ratio, ut hoc in loco legatur πέλοντο potiùs quàm πέλονται. At sine Codicibus nihil mutandum.

Ver. 303. Βῆ δ' ἴμεναι πρὸς δῶμα.] "Hic "versus," inquit *Henricus Stephanus*, "in "quibusdam editionibus non habetur; qui "tamen necessarius esse videtur; alioqui "ex præcedenti paginâ huc irrepsisse credi "posset." Atqui minùs necessarius videtur hic versus propter præcedentem, "Ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις." *ver.* 300.

Ver. 305. —— γέγωνε.] Ἐξάκουστον ἐβόησε. *Schol.* Vide ad *Il.* ξ', 469.

Ver. 307. Δεῦθ', ἵνα ἔργα γελαστά.] Τὸ δὲ, ἔργα γελαστὰ, γράφεται καὶ ἔργ' ἀγέλαστα, ἤγουν οὐκ ἄξια γέλωτος. *Eustath.* Atque hanc lectionem veriorem existimat Dna. *Dacier.* *Barnesius* autem hoc in loco legendum conjicit, ἔργα γ' ἄλαστα· quæ posterior vox Homero non inusitata. Sed et vulgatæ lectioni nonnihil favere videtur, quod infrà legitur; "Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως, &c." *ver.* 326.

Ἠπεδανὸς γενόμην· ἀτὰρ οὔτι μοι αἴτιος ἄλλος,
Ἀλλὰ τοκῆε δύω· τὼ μὴ γείνασθαι ὄφελλον.
Ἀλλ᾽ ὄψεσθ᾽, ἵνα τώ γε καθεύδετον ἐν φιλότητι,
Εἰς ἐμὰ δέμνια βάντες· ἐγὼ δ᾽ ὁρόων ἀκάχημαι.
Οὐ μὲν σφέας ἔτ᾽ ἔολπα μίνυνθά γε κειέμεν οὕτω,
Καὶ μάλα περ φιλέοντε· τάχ᾽ οὐκ ἐθελήσετον ἄμφω
Εὕδειν· ἀλλά σφῶε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει,
Εἰσόκε μοι μάλα πάντα πατὴρ ἀποδώσει ἔεδνα,
Ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα, κυνώπιδος εἵνεκα κούρης·
Οὕνεκά οἱ καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.
Ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἀγέροντο θεοὶ ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ.
Ἦλθε Ποσειδάων γαιήοχος· ἦλθ᾽ ἐριούνης
Ἑρμείας· ἦλθεν δὲ ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων.
Θηλύτεραι δὲ θεαὶ μένον αἰδοῖ οἴκοι ἑκάστη.
Ἔσταν δ᾽ ἐν προθύροισι θεοὶ, δωτῆρες ἑάων·

"Imbecillis fuerim: at neutiquam mihi causa alius *est*,
"Quàm parentes duo; qui non genuisse debebant.
"Sed videte, ubi illi dormiunt in amore,
"Meo lecto conscenso; ego autem aspiciens tristor.
"Non quidem illos ampliùs puto vel paululùm dormituros hoc modo,
"Et valdè licèt amantes: citò non volent ambo
"Dormire: sed ipsos dolus et vinculum detinebit,
"Donec mihi prorsùs omnia pater retribuat sponsalia,
"Quaecunque ei praebui, impudentem ob puellam:
"Quoniam illi pulchra filia, at non animi-continens."
Sic dixit; congregati autem sunt dii aeream ad domum.
Venit Neptunus terrae-quassator; venit et utilitatum-auctor
Mercurius; venit etiam rex jaculator Apollo.
Foeminae autem deae manebant pudore domi singulae.
Stabant verò in vestibulo dii, datores bonorum:

Ver. 312. ——— τὼ μὴ γείνασθαι ὄφελλον.] Ἐν δὲ τῷ "οἳ μὴ γείνασθαι ὄφελλον," λύπης πάντως ἄκρας, τὸ τοὺς γονεῖς αἰτιᾶσθαι τοῦ τεκέσθαι. *Eustath.*

Ver. 315. Οὐ μὲν σφέας ἔτ᾽ ἔολπα μίνυνθά γε κειέμεν οὕτω, Καὶ μάλα περ φιλέοντε.] Καί περ καθ᾽ ὑπερβολὴν φιλοῦντες, οὐ δυνήσονται ὁμιλῆσαι ἀλλήλοις διὰ τοὺς δεσμούς· ἢ οὐκέτι ἐθελήσουσι, φόβῳ τῶν δεσμῶν, πάλιν συνελθεῖν. *Schol.* Quæ posterior verior videtur explicandi ratio.

Ibid. —— σφέας.] Ita *Barnesius. Vulgg.* σφας, sive σφᾶς· quo modo et σφέας scilicet pronuntiabatur.

Ibid. —— ἔολπα.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ν΄, 736.

Ver. 318. —— ἔεδνα.] Ἔεδνα δὲ φανερῶς καὶ ἐνταῦθα τὰ ἐκ τοῦ νυμφίου τῇ γαμετῇ διδόμενα *Eustath.* Atqui hoc in loco dona hæc non ipsi Sponsæ, sed ejus patri data fuisse dicuntur.

Ver. 320. ——— καλὴ θυγάτηρ, ἀτὰρ οὐκ ἐχέθυμος.] "Raram facit misturam cum sa-"pientiâ forma." *Petron. Satyr.*

Ver. 322. —— γαιήοχος.] Vide suprà ad έ, 282.

Ibid. ——— ἐριούνης Ἑρμείας.]

Ἑρμεία, —— δῶτορ ἑάων. Infrà *ver.* 335.

Δοκοῦσι δ᾽ ἔμοιγε καὶ τὸν Ἑρμῆν οἱ Ποιηταὶ τὸν τῆς σοφίας ταύτης ἡγεμόνα καὶ προστάτην, τούτου χάριν τῷ κοινῷ τῶν θεῶν μόνον καλεῖν ὀνόματι· κοινῇ μὲν γὰρ ἅπαντας δωτῆρας ἑάων [*ver.* 325.] ὀνομάζουσιν· ἰδίᾳ δ᾽ οὕτω μόνον τοῦτον. καὶ ἀκάκητά γε, καὶ ἐριούνιον, ὅτι κακὸν μὲν οὐδὲν ἡ παρ᾽ αὐτοῦ δωρεὰ, ἀγαθὰ δ᾽ ἑξῆς ἅπαντα πορίζει τοῖς ἀνθρώποις, ἐν πολέμοις, ἐν εἰρήνῃ, ἐν γῇ, ἐν θαλάσσῃ, ἐν δυσκολίαις, ἐν εὐφροσύναις, πανταχοῦ *Aristid. Tom.* III. *Orat pro Rhetor.*

Ver. 325. — ἐν προθύροισι.] *Al.* ἐνὶ θύρῃσι.

Ibid. —— θεοὶ, δωτῆρες ἑάων] Θεοὶ δὲ ἀεὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ προτείνουσιν, ὥσπερ ἥλιος ἀνίσχων το φῶς. *Procl. in Platon. Theolog.*

Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι,
Τέχνας εἰσορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστοιο.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν·
Ὡς καὶ νῦν Ἥφαιστος ἐὼν βραδὺς εἷλεν Ἄρηα,
Ὠκύτατόν περ ἐόντα θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι,
Χωλὸς ἐὼν, τέχνησι· τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.
Ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον.
Ἑρμῆν δὲ προσέειπεν ἄναξ, Διὸς υἱὸς, Ἀπόλλων·
Ἑρμεία, Διὸς υἱὲ, διάκτορε, δῶτορ ἐάων,
Ἦ ῥά κεν ἐν δεσμοῖς ἐθέλοις κρατεροῖσι πιεσθεὶς
Εὕδειν ἐν λέκτροισι παρὰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ;
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα διάκτορος Ἀργειφόντης·

Immensus verò risus exortus est diis beatis,
Artificia inspicientibus prudentis Vulcani.
Sic autem aliquis dicebat intuitus proximum alium :
" Non benè-succedunt mala opera ; assequitur tardus celerem :
" Ut nunc Vulcanus, cùm-sit tardus, cepit Martem,
" Velocissimum licèt deorum, qui Olympum tenent,
" Claudus existens, artificio ; propter quod et adulterii-mulctam debet."
Sic illi quidem talia inter se loquebantur.
Mercurium autem allocutus est rex, Jovis filius, Apollo :
" Mercuri, Jovis fili, internuncie, dator bonorum,
" Nunquid in vinculis velles fortibus compressus
" Dormire in lectulo, apud auream Venerem ?"
Huic autem respondit deinde internuncius Mercurius :

---

cap. 17. " Commoda quibus utimur, lu-" cemque quâ fruimur, spiritumque quem " ducimus, ab eo (Jove) nobis dari atque " impertiri videmus." *Cic. Orat. pro Sext. Rosc. Amerino.*

Ver. 326. Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως.] Vituperat hîc *Plato*, non locutionem Poeticam, quæ est pulcherrima, sed Rem ipsam : Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῖ εἶναι.——— Οὔτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους λόγου, κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἄν τις ποιῇ, ἀποδεκτέον· πολὺ δὲ ἧττον, ἐὰν θεούς. ——— Οὐκοῦν Ὁμήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν, " Ἄσβεστος " δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσι. *De Republ. lib.* III.

Ver. 329. Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα.]

——— τὸ δὲ πὰρ δίκαν
Γλυκὺ, πικροτάτα μένει τελευτά
Pindar. Isthm. Od. VII. *ver* 66

Εὖ δὲ καὶ ταῖς ἐπιῤῥήσεσι χρῆται [Ὅμηρος,] καθάπερ τινὰ ψῆφον ἰδίαν ἐπιφέρων τοῖς πραττομένοις ἢ λεγομένοις· ἐπὶ μὲν τῆς μοιχείας τοῦ Ἄρεως, τοὺς θεοὺς ποιῶν λέγοντας, " Οὐκ ἀρετᾷ " κακὰ ἔργα· κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν." *Plutarch. de audiendis Poetis.* Vide et *Athenæum, lib.* XII. *cap.* 1

Ibid. —— κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.]

Καὶ βραδὺς εὔβουλος εἷλεν ταχὺν ἄνδρα διώκων.
Theogn. Gnom. ver. 329.

Ver. 332. —— τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει.] " Μοιχάγρια, *adulterii pretium.*" *Duport. Prælect. in Theophrast. cap.* 6. Μοιχόληπτα, τὰ ὑπὲρ τῆς ἀγρεύσεως καὶ συλλήψεως τῶν μοιχῶν ἐκτιννύμενα. *Schol.* Similiter *Eustathius :* Μοιχάγρια δὲ, τὰ ὑπὲρ ἀγρεύσεως ὅ ἐστιν συλλήψεως μοιχῶν ἐκτινύμενα. Ἡ δὲ σύνθεσις αὐτοῦ ὁμοία τῷ ζωάγρια, βοάγρια, ἀνδράγρια. Cæterùm *Athenæus*, loco jam suprà citato, versum hunc legit hoc modo :

Χωλὸς ἐὼν, τέχνῃ· τῷ καὶ ζωάγρι' ὀφέλλει.

Ver. 336. —— δεσμοῖς ἐθέλοις.] Ita ex *Eustathio Barnesius :* Quocum facit et MS à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* δεσμοῖσι θέλοις. Vide infrà ad ό, 316. et ad *Il.* ά, 133.

Ver. 337 et 342. —— χρυσῇ.] *Barnesius* edidit χρυσέῃ. Quod eodem modo pronuntiandum. Vide ad *Il.* ν', 523.

Ver. 338. —— διάκτορος.] Διάγων τὰς ἀγγελίας. *Schol.* Apud *Ovidium*, " *Nuncius* " *ales.*" *Epist.* XVI. *ver.* 68.

Αἲ γὰρ τοῦτο γένοιτο, ἄναξ ἑκατηβόλ' Ἄπολλον·
Δεσμοὶ μὲν τρὶς τόσσοι ἀπείρονες ἀμφὶς ἔχοιεν,
Ὑμεῖς δ' εἰσορόωτε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι,
Αὐτὰρ ἐγὼν εὕδοιμι παρὰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.
Ὣς ἔφατ'· ἐν δὲ γέλως ὦρτ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Οὐδὲ Ποσειδάωνα γέλως ἔχε, λίσσετο δ' αἰεὶ
Ἥφαιστον κλυτοεργὸν, ὅπως λύσειεν Ἄρηα·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Λῦσον· ἐγὼ δέ τοι αὐτὸν ὑπίσχομαι, (ὡς σὺ κελεύεις,)
Τίσειν αἴσιμα πάντα μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
Μή με, Ποσείδαον γαιήοχε, ταῦτα κέλευε·
Δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.

"Utinam enim hoc fieret, ô rex jaculator Apollo :
"Vincula quidem tèr tot infinita circumfusa essent,
"Vos autem inspiceretis dii, omnesque deae,
"At ego dormirem apud auream Venerem."
Sic dixit ; risus autem exortus est immortalibus diis.
Non verò Neptunum risus tenebat, precabatur autem *is* indesinentèr
Vulcanum inclytum-artificem, ut solveret Martem :
Et ipsum allocutus verba alata dicebat :
"Solve ; ego autem tibi ipsum spondeo, (ut tu jubes,)
"Pensurum aequa omnia inter immortales deos."
Hunc autem rursùs allocutus est inclytus Vulcanus :
"Nè me, Neptune terrae-quassator, haec jube :
"Miserae utique pro-miseris etiam sponsiones ad-spondendum.

Ver. 339. Αἲ γὰρ τοῦτο γένοιτο.]

Hos aliquis ridens, "In me, fortissime
"Mavors,
"Si tibi sunt oneri, vincula transfer ;"
ait. *Ovid. Art. Amator.* II, 585.

Cæterùm refertur hoc in loco vocula, γὰρ ad id quod elegantèr reticetur : "*Nè vincula me terrefactura existimes, Utinam ENIM, &c.*"

Ver. 343. —— ὦρτ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.] *Al.* ὦρτο μακάρεσσι θεοῖσι.

Ver. 348. 356. Τίσειν —— τίσω.] Vide ad *Il.* ί, 508. et χ', 19. 20.

Ver. 351. Δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.] Tres hujus loci explicationes affert *Eustathius :* Τὸ δὲ, "Δειλαί τοι δει-"λῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι," ἀντὶ τοῦ τῶν κακῶν καὶ ἐγγύαι κακαὶ ὥστε ἐγγυᾶσθαι· ὡς οὐ δέον ὂν οὐδὲ νῦν ἐγγύας δοθῆναι ὑπὲρ τοῦ φαυλοτάτου Ἄρεος —— Ἕτεροι δὲ φασὶν ὅτι δειλαὶ αἱ ἐγγύαι εἰσὶ, τουτέστι δυστυχεῖς, καὶ δειλῶν ἀνδρῶν τὸν ἐγγυᾶσθαι· ὡς καθόλου μὴ δέον ὂν ἐγγυᾶσθαι τινὰ, κατὰ τὸ ἐν Δελφοῖς ἐπίγραμμα, "Ἐγγύα· πάρα δ' ἄτα." —— Φασὶν —— ἄλλοι, ὅτι τῶν δειλῶν καὶ εὐτελῶν, εὐτελεῖς ὀφείλουσιν εἶναι καὶ αἱ ἐγγύαι, ὡς ἂν ἔχοιεν ἄγειν τοὺς ἐγγυητὰς οἱ εὐτελεῖς ὡς ὁμοίους. Secundam harum expositionum secuti videntur *Plutarchus, de septem Sapientum Convivio*, in fine ; *Dionysius Halicarnassensis*, περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 19. sub initio ; et *Duportus* in *Gnomologiâ* ad hunc locum : Sed minùs rectè. Cum reliquâ enim sententiâ nullo modo congruit hæc interpretatio. Et præthereà istâ ratione dicendum esset non, ἐγγυᾶσθαι, sed, ἐγγυᾷν· uti et ipse deinceps addit *Eustathius.* Ἐγγυᾷ μὲν, φασὶν, ὁ διδοὺς ἐγγυᾶσθαι δὲ, ὁ λαμβάνων. (Vide suprà ad *ver.* 79. 81.) Porrò neque alteræ *Eustathii* expositiones rem videntur attigisse. Optimam (ut opinor) hujus loci explicationem, inter plures subobscuras, affert *Scholiastes :* Αἱ ὑπὲρ τῶν κακῶν καὶ δειλῶν ἐγγύαι καὶ αὗται κακαὶ εἰσὶ, τὴν πίστιν ὑπὲρ τῶν τοιούτων μηδενὸς τηρεῖν δυναμένου. Nempè sponsiones pro iis, qui ad debiti solutionem adigi nequeant, nihil valere, neque cuiquam esse accipiendas. Hoc nimirùm et cum ipsius vocis ἐγγυάασθαι sensu, et cum sequentibus aptè congruit. Quum enim

Πῶς ἂν ἐγώ σε δέοιμι μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν,
Εἴκεν Ἄρης οἴχοιτο, χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Ἥφαιστ', εἴπερ γάρ κεν Ἄρης χρεῖος ὑπαλύξας
Οἴχηται φεύγων, αὐτός τοι ἐγὼ τάδε τίσω.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
Οὐκ ἔστ', οὐδὲ ἔοικε, τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι.
Ὣς εἰπὼν, δεσμὸν ἀνίει μένος Ἡφαίστοιο.
Τὼ δ' ἐπεὶ ἐκ δεσμοῖο λύθεν, κρατεροῦ περ ἐόντος,
Αὐτίκ' ἀναΐξαντε, ὁ μὲν Θρήκηνδε βεβήκει,
Ἡ δ' ἄρα Κύπρον ἵκανε φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη,
Ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις.

"Quo-pacto ego te obligârim inter immortales deos,
"Si Mars abiêrit, debito et vinculis elapsus?"
Hunc autem rursùs allocutus est Neptunus terrae-quassator:
"Vulcane, etiamsi enim Mars debitum renuens
"Abiêrit fugiens, ipse tibi ego haec persolvam."
Huic autem respondit deinde inclytus Vulcanus:
"Non fas-est, neque decet, tuam orationem abnuere."
Sic locutus, vincula solvit robur Vulcani.
Illi verò postquam è vinculis soluti erant, fortia licèt essent,
Statim prosilientes, ille quidem in Thraciam ivit;
Ad Cyprum verò pervenit risum-amans Venus,
In Paphum; ubi scilicet ei lucus araque odorata.

pollicitus est *Neptunus* (infrà *ver.* 355.) se ipsum, si aufugerit *Mars*, omnia persoluturum; *Martem* statim dimittit *Vulcanus*, *ver.* 358. 359.

Ver. 352. Πῶς ἂν ἐγώ σε δέοιμι;] *Aristarchus*, notante *Scholiaste*, hoc in loco legit, "Πῶς ἂν εὐθύνοιμι;"

Ver. 353. —— χρέος.] *Eustathius* in commentario legit χρέως· et infrà *ver.* 355. χρειώς.

Ver. 355. Ἥφαιστ', εἴπερ γάρ.] "*Nè* "*hanc ob causam recuses; Siquidem ENIM* "*&c*"

Ver. 359. Ὣς εἰπὼν, δεσμὸν ἀνίει.]

Vix precibus, Neptune, tuis captiva resolvit
Corpora.————————
Ovid. Art. Amator. II, 585.

Ibid. —— εἰπὼν —— μένος Ἡφαίστοιο.] Vide infrà ad λ', 90. 91.

Ibid. —— δεσμὸν ἀνίει.] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Barnesius* autem ex editionum vetustiorum nonnullis, et ex *Eustathio*, edidit δεσμῶν ἀνίει· et δεσμὸν preli errorem esse contendit. Atqui firmatur vulgata lectio ex *ver.* 353. suprà:

Εἴκεν Ἄρης οἴχοιτο, χρέος καὶ δεσμὸν ἀλύξας.

Et ex *ver.* 360.

Τὼ δ' ἐπεὶ ἐκ δεσμοῖο λύθεν ———.

Ver. 361. Αὐτίκ' ἀναΐξαντε, ὁ μέν.] Ὅρα δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ καινοπρεπὲς τοῦ, "Αὐτίκ' ἀ-"ναΐξαντες, ὁ μὲν Θρήκηνδε βεβήκει, Ἡ δὲ Κύ-"προν ἵκανεν." *Eustath.* Vide infrà ad μ', 73. Ubi notandum, pro ἀναΐξαντε legisse *Eustathium* ἀναΐξαντες· quo modo et edidit *Barnesius*. Utrumque hoc quidem in loco rectè dicitur. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ibid. ——— ὁ μὲν Θρήκηνδε βεβήκει, Ἡ δ' ἄρα Κύπρον —— ἐς Πάφον.] "Homere peint "par-la le genie et le naturel de ces deux "peuples. Mars va en Thrace, parceque "les Thraces sont belliqueux; et Venus "va en Cypre, dont les habitans sont mous "et effeminez, et adonnez à l'amour." *Dacier.*

—— Mars Threcen occupat; illa Paphon. *Ovid. Art. Amator.* II, 585.

Ver. 362. ——— φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη]

Dulce Venus risit ————————.
Ovid. Epist. XVI, 83.

Ver. 363. Ἐς Πάφον· ἔνθα δέ οἱ τέμενος βωμός τε θυήεις.] Πάφον, πόλις Κύπρου. *Schol.*

Ipsa Paphum sublimus abit, sedesque revisit
Læta suas; ubi templum illi, centumque Sabæo
Ture calent aræ, sertisque recentibus halant. *Æn.* I, 419.

Ἔνθα δέ μιν Χάριτες λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ
Ἀμβρότῳ, οἷα θεοὺς ἐπενήνοθεν αἰὲν ἐόντας·
Ἀμφὶ δὲ εἵματα ἕσσαν ἐπήρατα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Τέρπετ' ἐνὶ φρεσὶν ᾗσιν ἀκούων, ἠδὲ καὶ ἄλλοι
Φαίηκες δολιχήρετμοι, ναυσίκλυτοι ἄνδρες.
Ἀλκίνοος δ' Ἅλιον καὶ Λαοδάμαντα κέλευσεν
Μουνὰξ ὀρχήσασθαι, ἐπεί σφισιν οὔτις ἔριζεν.
Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἕλοντο
Πορφυρέην, τήν σφιν Πόλυβος ποίησε δαΐφρων·
Τὴν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα,
Ἰδνωθεὶς ὀπίσω· ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀερθεὶς,
Ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν οὖδας ἱκέσθαι.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σφαίρῃ ἀν' ἰθὺν πειρήσαντο,
Ὠρχείσθην δὴ 'πειτα ποτὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ,
Ταρφέ' ἀμειβομένω· κοῦροι δ' ἐπελήκεον ἄλλοι,

Ibi autem ipsam Gratiae lavârunt, et unxerunt oleo
Immortali, qualia diis gratiam-addunt semper existentibus:
Vestesque induerunt amabiles, mirabile visu.
Haec utique cantor cantabat inclytus: at Ulysses
Oblectabatur mente suâ audiens, atque etiam alii
Phaeaces longis-remis-utentes, re-nauticâ-inclyti viri.
Alcinous autem Halium et Laodamanta jussit
Solos tripudiare, quoniam cum ipsis nemo certabat.
Hi igitur postquam pilam pulchram in manibus accepissent
Purpuream, quam ipsis Polybus fecerat prudens:
Hanc alter jactabat ad nubes umbrosas,
Flexus retrò; alter autem à terrâ in altum elevatus,
Facilè receptabat, antequam pedibus in solum venisset,
At postquam pilâ in rectum-jaciendâ periculum-fecissent,
Saltabant deinde in terrâ almâ,
Frequentèr alternantes; juvenes verò applaudebant caeteri,

Ibid. —— τέμενος.] Τέμενος δὲ, γῆ ἀποτομὰς, ὅ ἐστὶν ἀποτετμημένη τῶν πέριξ. Καὶ νῦν μὲν ἱερὸν τοῦτο τέμενος. Κοινῶς μέν τοι καὶ πᾶς τόπος, παρὰ τῷ Ποιητῇ, ὃς τῶν ἄλλων ἀφώρισται. *Eustath.*

Ver. 365. —— ἐπενήνοθεν.] Postulat Temporum ratio, ut vox ἐπενήνοθεν hîc sit ex *Præterito* ἐπενήνοθα potiùs quàm ex *Aoristo* ἐπενήνοθον. Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 219.

Ver. 366. —— ἐπήρατα.] Vide ad *Il.* σ', 512.

Ver. 374. 376. —— ῥίπτασκε —— μεθέλεσκε.] Vide ad *Il.* β', 221. et π', 363.

Ver. 376. Ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσίν.] Ἤγουν ἀναπηδήσας καὶ ἔτι μετέωρος ὢν μετελάμβανε. Καὶ ἦν ἔθος παλαιὸν οὕτω παίζειν. *Eustath.*

Ver. 377. ——— σφαίρῃ.] *Al.* σφαῖραν.

Ibid. —— ἀν' ἰθύν.] *Al.* ἀνιθύν.

Ver. 378. —— δὴ 'πειτα.] Ita edidit *Henricus Stephanus.* Atque ita habet *Eustathius* et in contextu et in commentario. *Al.* δὴ ἔπειτα. Vide supra ad ά, 290.

Ver. 379. Ταρφέ' ἀμειβομένω.] Οἱ Φαίακες δὲ παρ' Ὁμήρῳ, καὶ ἄνευ σφαίρας [*Casaubonus* legendum contendit, καὶ ἄνευ σφαίρας καὶ μετὰ σφαίρας] ὠρχοῦντο. Καὶ ὀρχοῦνταί που ἀνὰ μέρος πυκνῶς· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, "Ταρφέ' ἀμειβόμενοι," ἄλλων ἐφεστώτων καὶ ἐπικροτούντων τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις, ὃ φησὶ ληκεῖν. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 13.

Ibid. ——— ἀμειβομένω.] Legitur et ἀμειβόμενοι, notante *Henrico Stephano.* Atque ita legit *Athenæus* loco jam citato.

Ἑσταότες κατ' ἀγῶνα, πολὺς δ' ὑπὸ κόμπος ὀρώρει.
Δὴ τότ' ἄρ' Ἀλκίνοον προσεφώνεε δῖος Ὀδυσσεύς·
  Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Ἦ μὲν ἀπείλησας βητάρμονας εἶναι ἀρίστους,
Ἦ δ' ἄρ' ἑτοῖμα τέτυκτο· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
  Ὣς φάτο· γήθησεν δ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
  Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες·
Ὁ ξεῖνος μάλα μοι δοκέει πεπνυμένος εἶναι.
Ἀλλ' ἄγε, οἱ δῶμεν ξεινήϊον, ὡς ἐπιεικές·
Δώδεκα γὰρ κατὰ δῆμον ἀριπρεπέες βασιλῆες
Ἀρχοὶ κραίνουσι, τρισκαιδέκατος δ' ἐγὼ αὐτός·
Τῶν οἱ ἕκαστος φᾶρος ἐϋπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα,
Καὶ χρυσοῖο τάλαντον ἐνείκατε τιμήεντος·
Αἶψα δὲ πάντα φέρωμεν ἀολλέες, ὄφρ' ἐνὶ χερσὶ
Ξεῖνος ἔχων, ἐπὶ δόρπον ἴῃ χαίρων ἐνὶ θυμῷ

Stantes in certamine: multus autem strepitus subortus est.
Tum verò Alcinoum allocutus est nobilis Ulysses:
" Alcinoë rex, omnium clarissime populorum,
" Sanè quidem pollicitus es tripudiatores esse optimos:
" Sanè autem proindè perfecta sunt: stupor me tenet inspicientem."
Sic dixit: laetata autem est sacra vis Alcinoi;
Statimque Phaeaces remigii-studiosos allocutus est;
" Audite, Phaeacum ductores atque principes;
" Hospes mihi valdè videtur prudens esse.
" Verùm agite, ei demus hospitale-munus, uti par est:
" Duodecim enim in populo praeclari reges
" Principes imperant, tertius-decimus autem ego ipse.
" Horum singuli ei vestem benè-lotam et tunicam,
" Et auri talentum ferte pretiosi:
" Statim verò omnia portemus conferti; ut in manibus
" Hospes habens ad coenam veniat gaudens in animo.

Quod hîc quidem perindè est. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ibid. —— ἐπελήκεον.] *Athenæus*, loco jam citato, exponit, ἐπικροτούντων τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις. *Casaubonus* verò in annotationibus ad istum locum, cur ita explicetur, " neque video equidem (inquit) causam, neque puto ullam esse. Nam ληκεῖν Ionicum " est pro λακεῖν, hoc autem manifestè factitium verbum est, ut κτυπεῖν, δουπεῖν, ψοφεῖν, σμαραγεῖν, κελαρύζειν· φλοῖσβος, et alia " multa." Similiter *Eustathius:* Τὸ δὲ, " ἐπελήκεον," δηλοῖ μὲν τὸ ἐπεκρότουν. Ὀνοματοποιΐας δὲ τρόπος ἐστί. Καὶ γίνεται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ Λακεῖν· οἷον, " λάκε δ' ὀστέα." Sic et in sequenti versu: " ——— πολὺς δ' ὑπὸ " κόμπος ὀρώρει." Vide ad *Il.* δ', 455.

Ver. 380. ——— κόμπος.] *Al.* δοῦπος.

Ver. 383. Ἦ μὲν ἀπείλησας.] Προετείνου, ὑπέσχου, ἐκαυχήσω. *Schol.* Sic *Il.* ψ' 872.

Αὐτίκα δ' ἠπείλησεν ἑκηβόλῳ Ἀπόλλων..
Ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην.

Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus hîc habet, Ἦ μὲν ἐπηγγείλω.

Ibid. —— βητάρμονας.] Vide suprà ad *ver.* 250.

Ver. 384. Ἦ δ' ἄρ' ἑτοῖμα τέτυκτο.] Φανερὰ ἦν, οὕτως εἶχεν. *Schol.* *Al.* Ταῦτα δ' ἑτοῖμα τέτυκτο.

Ver. 391. —— τρισκαιδέκατος.] *Al.* τρεισκαιδέκατος.

Ver. 393. —— ἐνείκατε.] *Al.* ἐνέγκατε.

Ver. 394. —— ἀολλέες.] MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati, ἀολλέα.

Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν ἀρεσσάσθω ἐπέεσσι
Καὶ δώρῳ· ἐπεὶ οὔτι ἔπος κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπῄνεον, ἠδ' ἐκέλευον·
Δῶρα δ' ἄρ' οἰσέμεναι πρόεσαν κήρυκα ἕκαστος.
Τὸν δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Τοιγὰρ ἐγὼ τὸν ξεῖνον ἀρέσσομαι, ὡς σὺ κελεύεις·
Δώσω οἱ τόδ' ἄορ παγχάλκεον, ᾧ ἔπι κώπη
Ἀργυρέη, κολεὸν δὲ νεοπρίστου ἐλέφαντος
Ἀμφιδεδίνηται· πολέος δέ οἱ ἄξιον ἔσται.
Ὣς εἰπὼν, ἐν χερσὶ τίθει ξίφος ἀργυρόηλον,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε· ἔπος δ' εἴπερ τι βέβακται

" Euryalus autem eum ipsum placet verbis,
" Et dono; quoniam nequaquam decentèr locutus est."
Sic dixit: illi autem omnes approbabant, et hortabantur;
Donaque portatum praemiserunt praeconem singuli.
Huic autem rursùs Euryalus respondit, dixitque:
" Alcinoë rex, omnium clarissime populorum;
" Equidem ego hospitem placabo, sicut tu jubes:
" Dabo ei hunc ensem totum-aereum, cui est manubrium
" Argenteum, vagina autem recens-secti eboris
" Circumdata est: magni autem ei pretii erit."
Sic fatus, in manibus posuit ensem argenteis-clavis-distinctum,
Et ipsum allocutus verba alata dixit:
" Gaude, pater ô hospes; verbum verò si quod temerè-dictum est

Ver. 396. Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν ἀρεσσάσθω.] Editiones plurimæ hîc habent ἑαυτὸν, vertuntque, "*seipsum*." Quod sententiam planè pessundat. "Nec dubito," inquit *Henricus Stephanus*, "quin ad fulciendam versûs "mensuram, à quibusdam, de ejus senten-"tiâ non cogitantibus, ex αὐτὸν factum fue-"rit ἑαυτόν." Ipse itaque Εὐρύαλος δὲ αὐτὸν ἀρεσσάσθω edidit; quo modo in commentario citat *Eustathius*. Verùm ut vocula δὲ etiam extra cæsuram, sequente neque Consonanti neque Vocali aspiratâ, producatur; (id quod virum eruditum non fugit;) valdè durum est. *Berglerus* in *Præfatione* ad *Iliad. Edit Wetsten.* "Ego," inquit, "crederem scribendum, Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸν, "*illum ipsum*; ut ἑ hoc loco idem significet "quod in *Il.* σ', 119. Ἀλλά ἑ μοῖρα δάμασ-"σεν———. Sic esset pleonasmus alteru-"trius Pronominis." Atque ita edidit *Barnesius*; veramque contendit esse lectionem. Sed et hoc satìs videtur invenustum. Meliùs paulò Editiones *Cantabrigiensis* 1664. et *Oxoniensis* 1705. quæ habent Εὐρύαλος δὲ καὶ αὐτόν. Ad sententiam autem omnium potissima altera *Bergleri* conjectura; nempè ut legatur Εὐρύαλος δέ ἑ αὐτὸς ἀρεσσάσθω. Verùm cùm lectionem hanc nulla (quòd sciam) agnoscant Exemplaria; alteraque ista, "Εὐρύαλος δὲ καὶ αὐτὸν ἀρεσσάσθω," parùm idoneâ nitatur auctoritate; *Barnesii* Textum non muto.

Ver. 399.——ἄρ'.] *Proindè*———.

Ver. 403.———παγχάλκεον.] *Al.* παγχρύσεον.

Ver. 404.——κολεὸν δὲ νεοπρίστου ἐλέφαντος Ἀμφιδεδίνηται]

—atque habilem vaginâ aptârat eburnâ.
Æn. IX, 305.

Ver. 408. Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε.] *Barnesius* edidit Χαῖρε, πατὴρ ὦ ξεῖνε. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51. Cæterùm legendum conjicit vir idem eruditus, Χαῖρε, πατὴρ ὁ ξεῖνος. Satìs inficetè.

Ibid.—εἴπερ τι βέβακται Δεινὸν, ἄφαρ τό.]

———εἴ τι κακὸν νῦν
Εἴρηται· τὰ δὲ πάντα θεοὶ μεταμώλια θεῖεν.
Iliad. δ', 362.

Ibid.———βέβακται.] Πεφλυάρηται. Εἶπεν καὶ βὰξ, ὁ κράκτης, παρὰ τὸ βάζειν. *Schol.*

Δεινὸν, ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.
Σοὶ δὲ θεοὶ ἄλοχόν τ' ἰδέειν, καὶ πατρίδ' ἱκέσθαι,
Δοῖεν· ἐπειδὴ δηθὰ φίλων ἀπὸ πήματα πάσχεις.
 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Καὶ σὺ, φίλος, μάλα χαῖρε, θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν·
Μηδέ τί τοι ξίφεός γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο
Τούτου, ὃ δή μοι δῶκας ἀρεσσάμενος ἐπέεσσιν.
 Ἦ ῥα, καὶ ἀμφ' ὤμοισι θέτο ξίφος ἀργυρόηλον.
Δύσετό τ' ἠέλιος, καὶ τῷ κλυτὰ δῶρα παρῆεν·
Καὶ τάγ' ἐς Ἀλκινόοιο φέρον κήρυκες ἀγαυοί·
Δεξάμενοι δ' ἄρα παῖδες ἀμύμονος Ἀλκινόοιο,
Μητρὶ παρ' αἰδοίῃ ἔθεσαν περικαλλέα δῶρα.
Τοῖσιν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο·
Ἐλθόντες δὲ κάθιζον ἐν ὑψηλοῖσι θρόνοισι.
Δή ῥα τότ' Ἀρήτην προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
 Δεῦρο, γύναι, φέρε χηλὸν ἀριπρεπέ', ἥτις ἀρίστη·
Ἐν δ' αὐτῇ θὲς φᾶρος ἐΰπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα.

" Grave, statim illud auferant abreptum procellae.
" Tibi autem dii uxorem videre, et in patriam redire,
" Dent, quandoquidem diù procul-ab amicis aerumnas pateris."
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses :
" Et tu, amice, valdè gaude ; dii verò tibi felicia dent ;
" Neque ampliùs tibi ensis desiderium posthàc fiat
" Hujus, quem jam mihi dedisti ubi-placâsses verbis."
Dixit utique, et circa humeros sibi-posuit ensem argenteis-clavis-distinctum.
Occidebat autem sol, et ei inclyta dona aderant :
Et haec in domum-Alcinoi tulerunt praecones illustres :
Suscepta autem filii eximii Alcinoi,
Matrem juxta venerandam posuerunt perpulchra dona.
Illis autem praeibat sacra vis Alcinoi :
Profecti verò sedebant in altis soliis.
Tunc utique Areten allocuta est vis Alcinoi :
" Agè, mulier, fer arcam perpulchram, quae optima ;
" Inque eâ pone vestem benè-lotam et tunicam.

Cæterùm *Plutarchus*, *Quæst. Platonicæ*, sub finem, citat λέλεκται.

Ver. 409. ——— ἄφαρ τὸ φέροιεν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.] Haud dissimiliter *Horatius :*

——— tristitiam et metus
Tradam protervis in Mare Creticum
Portare ventis ———.
Carm. lib. I. *Od.* xxvi. *ver.* 1.

Et *Catullus :*

Irrita ventosæ linqens promissa procellæ.
De Nuptiis Pelei et Thetidos, ver. 54.

Ver. 414. Μηδέ τί τοι ξίφεός γε ποθὴ μετόπισθε γένοιτο.] *Eustathius* hoc ita accipit, ac si optet Ulysses, *Sibi* nunquam, ut ense utatur, opus fore. Τοῦτο δὲ (inquit) πρὸς ἀποτροπιασμὸν ἐῤῥέθη μὴ καὶ ἐπὶ κακῷ ἡ τοῦ ξίφους δόσις ἀποβαίη δυστυχῶς. Εὔχεται γὰρ Ὀδυσσεὺς μὴ δεηθῆναί ποτε τοῦ ξίφους τούτου, ἀλλ' ἀπόθετον φυλάξειν αὐτό. Verùm, ut vim voculæ τοι omittamus, cum voce ποθὴ parùm aptè congruit hæc interpretatio : Et prætereà non erat Ulysses hoc in loco *sibi*, sed *Euryalo* benè optaturus. Sententiam rectè (ut opinor) explicat *Spondanus ;* " Utinam " te Deus sic felicitet et fortunet, ut nun- " quam hujus ensis, quo me donas, penuriâ " labores."

Ver. 417. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο.

Ἀμφὶ δέ οἱ πυρὶ χαλκὸν ἰήνατε, θέρμετε δ' ὕδωρ,
Ὄφρα λοεσσάμενός τε, ἰδών τ' εὖ κείμενα πάντα
Δῶρα, τά οἱ Φαίηκες ἀμύμονες ἐνθάδ' ἔνεικαν,
Δαιτί τε τέρπηται, καὶ ἀοιδῆς ὕμνον ἀκούων.
Καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον ἐμὸν περικαλλὲς ὀπάσσω,
Χρύσεον, ὄφρ' ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα
Σπένδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διΐ τ', ἄλλοισίν τε θεοῖσιν.
  Ὣς ἔφατ'· Ἀρήτη δὲ μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν,
Ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν ὅττι τάχιστα.
Αἱ δὲ λοετροχόον τρίποδ' ἔστασαν ἐν πυρὶ κηλέῳ·
Ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν, ὑπὸ δὲ ξύλα δαῖον ἑλοῦσαι.
Γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ·
Τόφρα δ' ἄρ' Ἀρήτη ξείνῳ περικαλλέα χηλὸν
Ἐξέφερεν θαλάμοιο, τίθει δ' ἐνὶ κάλλιμα δῶρα,
Ἐσθῆτα, χρυσόν τε, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν·
Ἐν δ' αὐτῇ φᾶρος θῆκεν, καλόν τε χιτῶνα,
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Αὐτὸς νῦν ἴδε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλον,

"Et ei super ignem ahenum calefacite, tepefaciteque aquam;
"Ut ubi et laverit-se, et viderit benè posita omnia
"Dona, quae ei Phaeaces eximii huc tulerunt,
"Convivioque oblectetur, et cantilenae melos audiens.
"Atque ei ego hoc poculum meum perpulchrum praebebo,
"Aureum; ut mei memor diebus omnibus
"Libet domi-*suae* Jovique, aliisque diis."
Sic ait: Arete autem ancillis dixit,
Ut super ignem ponerent lebetem magnum quàm celerrimè.
Hae autem lavacralem lebetem posuerunt super ignem ardentem:
Aquamque infuderunt, subtusque ligna accendebant allata.
Alvum quidem tripodis ignis ambibat, calefiebatque aqua;
Intereà verò Arete hospiti perpulchram arcam
Efferebat è thalamo, imposuitque pulchra dona,
Vestes, aurumque, quae ei Phaeaces dederant:
In eâ porrò pallium imposuit, pulchramque tunicam,
Et ipsum allocuta verba alata dixit:
"Ipse nunc vide de-operculo, statim verò vinculum inde,

Ver. 427.——— λοεσσάμενός τε.] *Al.* λοεσσάμενός γε.

Ver. 430. Καί οἱ ἐγὼ τόδ' ἄλεισον.] Ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἀλκίνοος ἐμφαίνει καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ταλάντου μὴ εἶναι πολύ. Ἑκάστου γὰρ τῶν ἄλλων βασιλέων [suprà *ver.* 393.] τάλαντον δωρησαμένου, αὐτὸς χρύσεον δίδωσιν ἄλεισον. *Eustath.*

Ver. 432 Σπένδῃ ἐνὶ μεγάρῳ Διΐ.] Τοῦτο δὲ σεμνῶς εἶπε. Σπένδειν γὰρ δίδωσιν, ἵνα μὴ δόξῃ προσονειδίζειν τῷ ξείνῳ τὸ οἰνοποτεῖν. *Eustath.* Observatione, ut mihi quidem videtur, satis ineptâ.

Ver. 435.—— ἔστασαν.] Vide ad *Il.* μ', 55. *Al.* ἵστασαν. Quæ fortè et verior lectio. Ita enim in omnibus legitur *Iliad.* σ', 346. ubi idem versus occurrit; atque ita hîc habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 436. Ἐν δ' ἄρ' ὕδωρ ἔχεαν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* σ', 347. *Vulgg* ἔχευαν.

Ver. 438. Τόφρα δ'.] Vide ad *Il.* μ', 12. *Barnesius* minùs rectè, Τοφράδ'.

Ver. 443.——— ἐπὶ δεσμὸν ἴηλον.] Παλαιὸν δὲ, φασὶν, ἔθος ἦν, κατασφαλίζεσθαι δεσμοῖς. Ἡ κλεὶς γὰρ νεωτέρων. *Eustath.*

Μήτις τοι καθ' ὁδὸν δηλήσεται, ὁππόταν αὖτε
Εὕδησθα γλυκὺν ὕπνον, ἰὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Αὐτίκ' ἐπήρτυε πῶμα, θοῶς δ' ἐπὶ δεσμὸν ἴηλε
Ποικίλον, ὅν ποτέ μιν δέδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.
Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄνωγεν,
Ἐς ῥ' ἀσάμινθον βάνθ'· ὁ δ' ἄρ' ἀσπασίως ἴδε θυμῷ
Θερμὰ λοετρ'· ἐπεὶ οὔτι κομιζόμενός γ' ἐθάμιζεν,
Ἐπειδὴ λίπε δῶμα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
Τόφρα δέ οἱ κομιδή γε, θεῷ ὥς, ἔμπεδος ἦεν.
Τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν, καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν χλαῖναν καλὴν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
Ἐκ ῥ' ἀσαμίνθου βὰς ἄνδρας μετὰ οἰνοποτῆρας
Ἤϊε· Ναυσικάα δὲ, θεῶν ἄπο κάλλος ἔχουσα,
Στῆ ῥα παρὰ σταθμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο·
Θαύμαζεν δ' Ὀδυσῆα ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶσα,

"Nè quis tibi in itinere damnum-afferat, cùm fortè
"Dormiêris dulcem somnum, profectus in nave nigrâ."
Caeterùm postquam hoc audiisset prudens nobilis Ulysses,
Statim aptavit operculum, celeriterque vinculum indidit
Varium, quod olim eum docuit in-animo veneranda Circe,
E-vestigio autem ipsum mulier-oeconoma lavari jussit,
In balneum ingressum; ille verò libenter vidit animo
Calida lavacra; quoniam neutiquam curatus scilicet frequenter-fuerat,
Ex-quo reliquerat domum Calypsûs comas-pulchrae:
Tunc autem ei curatio, tanquam deo, perpetua erat.
Hunc verò postquam ancillae lavâssent et unxissent oleo,
Circaque ipsum laenam pulchram jecissent atque tunicam,
E balneo utique egressus viros ad vini-potatores
Ibat: Nausicaa verò, à diis pulchritudinem habens,
Stetit juxta postes tecti pulchrè fabricati:
Admiiabatur autem Ulyssem oculis aspiciens,

Ver. 444.———ὁππόταν.] *Al.* ὁππότ' ἄν.

Ver. 448.——ὅν ποτέ μιν δέδαε.] Ἐδίδαξεν, διὰ τὸ τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ [infrà κ', 47.] λῦσαι τὸν τοῦ ἀσκοῦ δεσμόν. *Schol.* Quod longè videtur petitum. Cæterùm δέδαε hoc in loco non est à *Perfecto* δέδαα, quo modo non constaret Temporum ratio; sed, aut ex *Imperfecto* verbi ficti δεδάω, aut ex *Aoristo* secundo δέδαεν, per reduplicationem ut in voce τεταγὼν, *Iliad.* ά, 591. ό, 23. Rectéque proindè exponit *Scholiastes* Ἐδίδαξεν. Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 346.

Ibid. ——δέδαε φρεσὶ πότνια Κίρκη.] *Barnesius*, vulgatas versiones secutus, reddit, "*Docuerat ingenio veneranda Circe.*" Verùm cum "φρεσὶ πότνια" sit phrasis prorsùs inusitata, vocem φρεσὶ ad præcedentem δέδαε potiùs referendam crediderim, ut sit sententia; "*Quo ei animum instruxerat veneranda Circe.*"

Ver. 449. Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη.] Πάντα δ' ὢν ἀκριβὴς Ὅμηρος, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρέλιπε, τὸ δεῖν θεραπεύσαντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον ἰέναι πρὸς τὸ δεῖπνον. Ἐπί τ' οὖν τοῦ Ὀδυσσέως εἶπε πρὸ τῆς παρὰ Φαίαξι θοίνης, "Αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄνωγεν."——Ἀπρεπὲς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ. *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27. Vide et suprà ad ή, 174.

Ibid. Αὐτόδιον.] Παραχρῆμα, ἐξ αὐτῆς ὁδοῦ, οὐκ ἀλλαχοῦ που χωρισθέντα· ἢ αὐτοδίως, πρὶν ἀλλαχοῦ πορευθῆναι, μετὰ τὸ δῆσαι τὴν κιβωτὸν τοῦ Ὀδυσσέως. *Schol.*

Ver. 452. Ἐπειδὴ λίπε δῶμα.] Vide ad *Il.* ψ', 2.

Ver. 556.——ῥ'.] *Ut fieri solet* ——.

Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖν', ἵνα καί ποτ' ἐὼν ἐν πατρίδι γαίῃ
Μνήσῃ ἐμεῖ', ὅτι μοι πρώτῃ ζωάγρι' ὀφέλλεις.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς.
Ναυσικάα, θύγατερ μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
Οὕτω νῦν Ζεὺς θείη ἐρίγδουπος πόσις Ἥρης,
Οἴκαδέ τ' ἐλθέμεναι, καὶ νόστιμον ἦμαρ ἰδέσθαι·
Τῷ κέν τοι κἀκεῖθι, θεῷ ὥς, εὐχετοῴμην
Αἰεὶ ἤματα πάντα· σὺ γάρ μ' ἐβιώσαο, κούρη.
Ἦ ῥα, καὶ ἐς θρόνον ἷζε παρ' Ἀλκίνοον βασιλῆα.
Οἱ δ' ἤδη μοίρας τ' ἔνεμον, κερόωντό τε οἶνον.
Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν, ἄγων ἐρίηρον ἀοιδὸν,
Δημόδοκον, λαοῖσι τετιμένον· εἷσε δ' ἄρ' αὐτὸν
Μέσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας.
Δὴ τότε κήρυκα προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεὺς,
Νώτου ἀποπροταμών· ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο
Ἀργιόδοντος ὑὸς, θαλερὴ δ' ἦν ἀμφὶς ἀλοιφή·
Κῆρυξ, τῇ δὴ τοῦτο πόρε κρέας, ὄφρα φάγησι,
Δημοδόκῳ, καί μιν προσπτύξομαι, ἀχνύμενός περ.
Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισιν ἀοιδοὶ

Et ipsum allocuta verba alata dicebat:
" Salve, hospes, ut etiam olim, cum-fueris in patriâ terrâ,
" Memineris meî, quòd mihi primae vitae-*conservatae*-pretium debes."
Hanc autem respondens allocutus est solers Ulysses:
" Nausicaa, filia magnanimi Alcinoi,
" Sic nunc Jupiter det altitonans maritus Junonis,
" Domumque ut veniam, et reditûs diem videam:
" Ita tibi etiam illic, deo veluti, vota-fecerim
" Semper diebus omnibus: tu enim me servâsti, puella."
Dixit, et in thronum sedit juxta Alcinoum regem.
Hi verò jam portiones distribuebant, miscebantque vinum.
Praeco autem propè venit, ducens amabilem cantorem,
Demodocum, populo honoratum; collocavitque ipsum
In medio convivarum, ad columnam longam acclinatum.
Ac tunc praeconem allocutus est solers Ulysses,
A tergo parte-abscissâ; multum verò supererat
Albis-dentibus suis, florida autem erat circùm pinguedo:
" Praeco, accipe jam, hanc praebe carnem, ut comedat,
" Demodoco; et ipsum complectar, moestus licèt.
" Omnibus enim hominibus terrestribus cantores

Ver. 462. Μνήσῃ.] *Al.* Μνήσκῃ.
Ibid. —— ἐμεῖ.] *Al.* ἐμεῦ.
Ibid. —— ζωάγρι'.] Τὰ ὑπὲρ τῆς ζωῆς ὀφειλόμενα. *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 332.
Ver. 464. —— θύγατερ.] *Al.* θυγάτηρ.
Ver. 471. 477. 482. Κῆρυξ.] Vide suprà ad *ver.* 47.

Ibid. —— ἦλθεν, ἄγων.] *Al.* ἦλθε, φέρων.
Ver. 475. —— ἀποπροταμών.] *Al.* ἀπὸ προταμών.
Ver. 479. Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν — ἀοιδοὶ Τιμῆς ἔμμοροί εἰσι, *&c.*] Α δὴ πάντως διαβαίνει καὶ εἰς Ὅμηρον· ὡς εἶναι καὶ αὐτὸν Μούσαις τι φίλον, καὶ μουσοδίδακτον, καὶ αἰδοῖον, καὶ ἐπιτυχῆ τιμῆς, ὅ ἐστὶ τίμιον· τοῦτο γὰρ ὁ τιμῆς ἔμ-

Τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὕνεκ' ἄρα σφέας
Οἴμας Μοῦσ' ἐδίδαξε· φίλησε δὲ φῦλον ἀοιδῶν.
"Ὣς ἄρ' ἔφη· κῆρυξ δὲ φέρων ἐν χερσὶν ἔθηκεν
Ἥρωϊ Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Δὴ τότε Δημόδοκον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Δημόδοκ', ἔξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ' ἁπάντων·
Ἤ σέ γε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέ γ' Ἀπόλλων·
Λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις,
Ὅσσ' ἔρξαν τ', ἔπαθόν τε, καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν Ἀχαιοί·
Ὥς τέ που ἢ αὐτὸς παρεὼν, ἢ ἄλλου ἀκούσας.
Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου κόσμον ἄεισον

" Honoris compotes sunt et reverentiae; eò quòd ipsos
" Cantus Musa docuit: amavitque genus cantorum."
Sic dixit: praeco autem ferens in manibus posuit
Heroi Demodoco: is autem accepit, gaudebatque animo.
Illi verò ad cibos paratos appositos manus extenderunt.
Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Tum verò Demodocum allocutus est solers Ulysses:
" Demodoce, longè sanè te supra-mortales laudo omnes:
" Aut te Musa docuit, Jovis filia, aut te Apollo;
" Valdè enim accuratè Achivorum fatum canis,
" Quanta fecerint, passique sint, et quanta laborârint Achivi:
" Tanquam alicubi aut ipse praesens *fueris*, aut ab alio audiêris.
" Verùm age jam perge, et equi apparatum canta

μορος. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 74. et infrà ad *ver.* 489.

Ver. 480. — οὕνεκ' ἄρα σφέας Οἴμας Μοῦσ' ἐδίδαξε.] Ὥσπερ δεδοικὼς Ὅμηρος ὑπὲρ ἑαυτοῦ, μὴ τὶς αὐτὸν φῇ παρ' ἑτέρου τὶ μεμαθηκέναι, ἀλλὰ μὴ παρ' αὐτῶν τῶν Μουσῶν. *Aristides, Orat. pro Rhetor. Tom.* III. Σῶφρον δὲ τὶ ἦν τὸ τῶν ἀοιδῶν γένος, καὶ φιλοσόφων διάθεσιν ἐπέχον ——. Κοινῶς δέ που πάντας τοὺς ἀοιδοὺς αἰδοίους τοῖς ἀνθρώποις εἶναι φησί· " τοὔνεκ' " ἄρα σφέας Οἴμας Μοῦσ' ἐδίδαξε, φίλησέ τε " φῦλον ἀοιδῶν." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 483. Ἥρωϊ.] Nonnulli habent Ἥρῳ. Vide suprà ad ζ', 303.

Ver. 487. —— ἔξοχα δή σε βροτῶν αἰνίζομ' ἁπάντων.] Ἔγωγε εἰς τὰς Ὁμήρου φωνὰς ἐμπεσὼν, οὐκ ἔχω παρ' ἐμαυτοῦ τὸν ἄνδρα ἐπαινέσαι, ἀλλὰ κἀνταῦθα δεήσομαι αὐτοῦ ἐπιδοῦναί μοι τῶν ἐπῶν, ἵνα μὴ διαφθείρω τὸν ἔπαινον ψιλῷ λόγῳ· — " ἔξοχα δή σε βροτῶν," ὦ Ὅμηρε, " αἰνίζομαι πάντων· Ἤ σέ γε Μοῦσα δίδαξε, &c." *Maximus Tyrius, Dissertat.* XVI. haud longè ab initio.

Ver. 488. Ἤ σέ γε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέ γ' Ἀπόλλων.]

Ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος
Ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθόνα, καὶ κιθαρισταί.
Hesiod. Theogon. ver. 94.

Μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν. *Id.* Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 280.

Cæterùm versum hunc malè vertit *Barnesius: "SIVE te Musa DOCUERIT, SIVE " Apollo."*

Ibid. —— ἢ σέ γ' Ἀπόλλων.] De posterioris istius " σε" elegantiâ, vide suprà ad β', 326. et ad *Il.* γ, 409.

Ver. 489. 491. Λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀείδεις — Ὥς τέ που ἢ αὐτὸς παρεών.] Δῆλον δ' ὡς ἑαυτὸν ἐνσπερίζει ὁ Ποιητὴς καὶ ἐν τούτοις, ὃς θεῖος ἀοιδὸς εἶναι δοκεῖ· ὡς καὶ αὐτὸς ἐκ Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος ᾄδων ἐκεῖνα οἷς οὔτε αὐτὸς παρῆν, οὔτε ἄλλου ἀνθρώπου παρατυχόντος ἤκουσεν εἰς τὸ πᾶν, ἀλλὰ μικραῖς τισὶν ἱστορίαις παρακολουθήσας, ἢ καὶ τὸ πᾶν ἐκ Μούσης μαθὼν, μεγάλα ἔγραψε, διασκευάσας τὰ πολλὰ πλάσμασι πιθανοῖς. *Eustath.*

Ver. 492. Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι.] Καὶ τὸν, Ὀδυσσέα τῷ κιθαρῳδῷ προστάττοντα πεποίηκεν, " Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου κόσμον

Δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ,
Ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν, δόλον, ἤγαγε δῖος Ὀδυσσεὺς,
Ἀνδρῶν ἐμπλήσας, οἵ Ἴλιον ἐξαλάπαξαν.
Αἴκεν δή μοι ταῦτα κατὰ μοῖραν καταλέξῃς,
Αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν μυθήσομαι ἀνθρώποισιν,
Ως ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδήν.
Ὣς φάθ'· ὁ δ' ὁρμηθεὶς θεοῦ ἤρχετο, φαῖνε δ' ἀοιδὴν,
Ἔνθεν ἑλὼν, ὡς οἱ μὲν ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν
Βάντες ἀπέπλειον, πῦρ ἐν κλισίῃσι βαλόντες,
Ἀργεῖοι· τοὶ δ' ἤδη ἀγακλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσῆα
Εἵατ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, κεκαλυμμένοι ἵππῳ·
Αὐτοὶ γάρ μιν Τρῶες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο.

" Ligneï, quem Epeüs fecit cum Minervâ,
" Quem quondam in arcem, dolum, duxit nobilis Ulysses,
" Viris impletum, qui Ilium diripuerunt.
" Si jam mihi haec accuratè enarraveris,
" Statim ego omnibus edicam hominibus,
" Quòd sanè tibi benignus deus praebuerit divinum cantum."
Sic dixit: ille verò concitus à deo incipiebat, exhibebatque cantilenam,
Indè aggressus, quo pacto alii quidem benè-tabulatis navibus
Conscensis enavigârunt, igne in tentoria injecto,
Argivi: alii verò jam inclytum circum Ulyssem
Sedebant in Trojanorum coetu, tecti equo:
Ipsi enim eum Trojani in arcem protraxerant.

" ἄεισον," καλῶς ὑφηγούμενος τὸ παρὰ τῶν σωφρόνων καὶ νοῦν ἐχόντων χρῆναι λαμβάνειν τοὺς μουσικοὺς καὶ ποιητικοὺς τὰς ὑποθέσεις. *Plutarch. de audiendis Poetis.*

Ibid. —— ἵππου —— Δουρατέου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ.]

Φωκεὺς Ἐπειὸς, μηχαναῖσι Παλλάδος,
Ἐγκύμον' ἵππον τευχέων ξυναρμόσας,
Πύργων ἔπεμψεν ἐντὸς ὀλέθριον βάρος.
Ὅθεν πρὸς ἀνδρῶν ὑστέρων κληθήσεται
Δούρειος ἵππος κρυπτὸν ἀμπίσχων δόρυ.
Euripid. Troad. ver. 10

Nec clàm *durateus* Trojaï Pergama partu
Inflammâsset *equus* nocturno Grajugenarum. *Lucret. lib.* I. *ver.* 477.

Instar montis equum, divina Palladis arte,
Ædificant; sectâque intexunt abiete costas. *Æn.* II, 15.

Ἵππος δὲ ὁ καλούμενος Δούριος ἀνάκειται [ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει] χαλκοῦς. Καὶ ὅτι μὲν τὸ ποίημα τὸ Ἐπειοῦ μηχάνημα ἦν ἐς διάλυσιν τοῦ τείχους, οἶδεν ὅστις μὴ πᾶσαν ἐπιφέρει τοῖς Φρυξὶν εὐήθειαν· Λέγεται δὲ ἔς τι ἐκεῖνον τὸν ἵππον, ὡς τῶν Ἑλλήνων ἔνδον ἔχοι τοὺς ἀρίστους· καὶ δὴ καὶ τοῦ χαλκοῦ τὸ σχῆμα ἐστὶ κατὰ ταυτά· καὶ Μενεσθεὺς καὶ Τεῦκρος ὑπερκύπτουσιν ἐξ αὐτοῦ, προσέτι δὲ καὶ οἱ παῖδες οἱ Θησέως. *Pausanias, lib.* I. *cap.* 23.

Ver. 493. —— τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν.]
—— et ipse doli fabricator Epëus.
Æn. II, 264.

Ibid. —— σὺν Ἀθήνῃ.] Τουτέστι σὺν φρονήσει. *Eustath.*

Ver. 494. Ὅν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν]

Cùm fatalis equus saltu super ardua venit
Pergama; et armatum peditem gravis attulit alvo. *Æn.* VI, 515.

Ver. 495. Ἀνδρῶν ἐμπλήσας.]
Huc delecta virûm sortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri; penitúsque cavernas
Ingentes, uterumque armato milite complent. *Æn.* II, 18.

Ver. 497. Αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν.] *Eustathius* in commentario citat Αὐτίκα καὶ πᾶσι.

Ver. 503. Εἵατ' ἐνὶ Τρώων ἀγορῇ, κεκαλυμμένοι ἵππῳ.] Vide suprà ad δ', 272.

Ille non inclusus equo Minervæ
Sacra mentito, malè feriatos
Troas et lætam Priami choreïs
Falleret aulam.
Horat. Carm. lib. IV. *Ode* vi. *ver.* 13.

Ver. 504. Αὐτοὶ γάρ μιν Τρῶες ἐς ἀκρόπολιν ἐρύσαντο.]

Ὣς ὁ μὲν εἱστήκει· τοὶ δ' ἄκριτα πόλλ' ἀγόρευον,
Ἥμενοι ἀμφ' αὐτόν· τρίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή,
Ἠὲ διατμῆξαι κοῖλον δόρυ νηλέϊ χαλκῷ,
Ἢ κατὰ πετράων βαλέειν ἐρύσαντας ἐπ' ἄκρας,
Ἢ ἐάαν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι,
Τῇ περ δὴ καὶ ἔπειτα τελευτήσεσθαι ἔμελλεν·
Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι, ἐπὴν πόλις ἀμφικαλύψῃ
Δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ' εἵατο πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες.
Ἤειδεν δ', ὡς ἄστυ διέπραθον υἷες Ἀχαιῶν,
Ἱππόθεν ἐκχύμενοι, κοῖλον λόχον ἐκπρολιπόντες.
Ἄλλον δ' ἄλλῃ ἄειδε πόλιν κεραϊζέμεν αἰπήν·

Sic ille quidem stabat; ii autem incerta multa praedicabant,
Sedentes circa ipsum: trifariàm autem ipsis placebat consilium,
Aut discindere cavum lignum saevo ferro,
Aut de rupe dejicere protractum in summitatem,
Aut sinere ingens simulacrum deorum placamen esse;
Quâ utique *sententiâ* etiam posteà, peragendum erat:
Fatale enim erat ut-perirent, postquam urbs intra-se-conclusisset
Ligneum ingentem equum, ubi sedebant omnes optimates
Argivorum, Trojanis caedem et mortem ferentes.
Canebat porrò, ut urbem depopulati sint filii Achivorum
Ex-equo effusi, cavis insidiis relictis.
Alium autem aliàs canebat urbem diripere excelsam;

Et monstrum infelix sacratâ sistimus arce.
Æn. II, 245.

Ver. 505. —— τοὶ δ' ἄκριτα πόλλ' ἀγόρευον, —— Ἠὲ διατμῆξαι, *&c.*]

Pars stupet innuptæ donum exitiale Minervæ,
Et molem mirantur equi: primusque Thymætes
Duci intra muros hortatur, et arce locari ——.
At Capys, et quorum melior sententia menti,
Aut pelago Danaûm insidias suspectaque dona
Præcipitare jubent, subjectisque urere flammis;
Aut terebrare cavas uteri et tentare latebras.
Scinditur incertum studia in contraria vulgus. *Æn.* II, 31.

Ibid. —— ἄκριτα.] Vide ad *Il.* ζ', 434.

Ver. 506. ἀμφ' αὐτόν.] *Al.* ἄγχ' αὐτοῦ.

Ver. 507. —— διατμῆξαι.] *Al.* διαπλῆξαι. notante *Eustathio*.

Ibid. —— κοῖλον δόρυ.]

—— *cavo* se *robore* promunt.
Æn. II, 260.

Ver. 509. Ἢ ἐάαν μέγ' ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι.]

Ducendum ad sedes simulacrum, orandaque Divæ
Numina conclamant ——. *Æn.* II, 232.

Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, Ἠὲ ἐᾷν μέγ' ἄγαλμα, *&c.* Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ibid. —— θελκτήριον.] Ἱλαστήριον. *Schol.* Vide suprà ad ά, 337.

Ver. 510. Τῇ περ δή.] *Quâ utique demùm sententiâ* ——.

Ver. 511. Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι.]

—— jam Trojæ sic fata ferebant.
Æn. II, 34.

Ver. 512. Δουράτεον μέγαν ἵππον.] Vide suprà ad *ver.* 492.

Ver. 513. Ἀργείων.] Apud *Eustathium* in commentario, Ἀργεῖοι.

Ver. 514. Ἤειδεν δ', ὡς ἄστυ διέπραθον.] Ἐνέφηνε γοῦν ὁ Ποιητὴς ἔχειν ἐκ τούτων ὕλην πολλὴν ποιήσεως, δι' ἧς καὶ ὅλον ἂν ἀπαρτισθείη βιβλίον· ὁποῖα ἐπραγματεύσαντο οἱ τὴν Τρωϊκὴν ἅλωσιν γράψαι πραγματευσάμενοι. *Eustath.*

Ibid. — διέπραθον.] Vide infrà ad ξ', 467.

Ver. 515. Ἱππόθεν ἐκχύμενοι, κοῖλον λόχον ἐκπρολιπόντες.]

—— illos patefactus ad auras
Reddit equus, lætique cavo se robore promunt. *Æn.* II, 259.

Pulchrum et hoc: vim tamen vocis, ἐκχύμενοι, minùs videtur attigisse. Ἔχει δὲ

Αὐτὰρ Ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο
Βήμεναι, ἠΰτ' Ἄρηα, σὺν ἀντιθέῳ Μενελάῳ.
Κεῖθι δὴ αἰνότατον πόλεμον φάτο τολμήσαντα
Νικῆσαι καὶ ἔπειτα, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
Ταῦτ' ἄρ' ἀοιδὸς ἄειδε περικλυτός· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Τήκετο· δάκρυ δ' ἔδευεν ὑπὸ βλεφάροισι παρειάς.
Ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφιπεσοῦσα,
Ὅς τε ἑῆς πρόσθεν πόλιος λαῶν τε πέσῃσιν,
Ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἦμαρ·
Ἡ μὲν τὸν θνήσκοντα καὶ ἀσπαίροντ' ἐσιδοῦσα,
Ἀμφ' αὐτῷ χυμένη λίγα κωκύει· οἱ δέ τ' ὄπισθεν
Κόπτοντες δούρεσσι μετάφρενον, ἠδὲ καὶ ὤμους,
Εἴρερον εἰσανάγουσι, πόνον τ' ἐχέμεν καὶ ὀϊζύν·
Τῆς δ' ἐλεεινοτάτῳ ἄχεϊ φθινύθουσι παρειαί·
Ὡς Ὀδυσεὺς ἐλεεινὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβεν.

At Ulyssem ad aedes Deiphobi
Ivisse, tanquam Martem, cum deo-pari Menelao.
Illic jam gravissimum bellum dicebat ausum
Vicisse etiam deinde, per magnanimam Minervam.
Haec utique cantor cantabat eximius: at Ulysses
Tabescebat; lachryma autem rigabat sub palpebris genas.
Ut verò foemina flet dilectum virum, *ei*-circumvoluta,
Qui suam ante urbem populumque ceciderit,
Urbi et liberis arcens saevum diem:
Haec quidem illum morientem et palpitantem intuita,
Super illum fusa stridulè ejulat; illi verò ponè
Caedentes hastis tergum, atque etiam humeros,
Servitutem inducunt, laboremque ut-sustineat et aerumnam;
Hujus autem miserabilissimo dolore tabescunt genae:
Sic Ulysses miserabilem sub palpebris lachrymam stillabat.

καὶ σπουδῆς πολλῆς ἔνδειξιν τὸ "ἐκχύμενοι·" ὡς εἰ καὶ διερῷ ποδὶ [infrà ί, 43.] ἐκδραμεῖν εἶπεν αὐτούς. Καὶ ἔχει ἔμφασιν ἡ λέξις, καθὰ καὶ τὸ εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανεῖται. *Eustath.* Vide infrà ad λ΄, 522.

Ver. 517. Αὐτὰρ Ὀδυσσῆα προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο Βήμεναι.] Vide *Virgil. Æn.* VI, 513. &c.

Ibid. ——— προτὶ δώματα Δηϊφόβοιο.] Ἐκ τούτου οἱ μεταγενέστεροι τὴν Ἑλένην καὶ Δηϊφόβῳ γήμασθαι λέγουσιν. *Schol.* Vide suprà ad δ΄, 276. Cæterùm *Eustathius* citat, ποτὶ δώματα. Quod perindè est. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 520. Νικῆσαι καὶ ἔπειτα, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.] Ἔοικε γὰρ φρονήσει κατορθῶσαι καὶ τὴν τοιαύτην σὺν Μενελάῳ μάχην ὁ Ὀδυσσεύς. *Eustath.*

Ver. 521. —— πρόσθεν πόλιος.] *Al.* προπάροιθε πόλιος· atque ita in commentario citat *Eustathius.* Quæ si vera lectio, vox πόλιος (uti et notavit *Barnesius*) enuntianda erit δισσυλάβως. Vide infrà ad *ver.* 560. et ad *Il.* β΄, 811.

Ver. 529. —— Εἴρερον.] Αἰχμαλωσίαν, δουλείαν τὴν περὶ τὰ ἔργα. Καὶ ἀναπέπλασται κατ' ἀρχὴν παρὰ τὸ ἐρᾷν μετὰ ἐλευθερίας εἴρειν καὶ λέγειν τοὺς δούλους. *Schol.*

Ver. 530. ——— φθινύθουσι.] *Al.* φθίνουσι. Utrumque salvâ prosodiâ. Vide ad *Il.* β΄, 43.

Ver. 531. Ὡς Ὀδυσεὺς ἐλεεινόν.] Ἰστέον δὲ ὅτι δεινῶς τῷ Ποιητῇ πέπλασται τά τε κατὰ τὸν δούρειον ἵππον, καὶ ἀκολούθως ὁ τοῦ Ὀδυσσέως πολὺς κλαυθμός. Ἵνα ἐρωτηθεὶς τί τὸ τοῦ κλαίειν οὕτως αἴτιον, καὶ γνωσθεὶς, πολυπραγμονηθῇ, καὶ ἀναγκαίως ἐξείπῃ τὰ καθ' ἑαυτόν· καὶ οὕτω σχῇ παρείσδυσιν τὰ ἐφεξῆς ἱστορηθησόμενα. *Eustath.*

Ἔνθ' ἄλλους μὲν πάντας ἐλάνθανε δάκρυα λείβων,
Ἀλκίνοος δέ μιν οἶος ἐπεφράσατ', ἠδ' ἐνόησεν,
Ἥμενος ἄγχ' αὐτοῦ, βαρὺ δὲ στενάχοντος ἄκουσεν·
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα·
Κέκλυτε, Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Δημόδοκος δ' ἤδη σχεθέτω φόρμιγγα λίγειαν,
Οὐ γάρ πως πάντεσσι χαριζόμενος τάδ' ἀείδει.
Ἐξ οὗ δορπέομέν τε, καὶ ὤρορε δῖος ἀοιδὸς,
Ἐκ τοῦδ' οὔπω παύσατ' ὀϊζυροῖο γόοιο
Ὁ ξεῖνος· μάλα πού μιν ἄχος φρένας ἀμφιβέβηκεν.
Ἀλλ' ἄγ', ὁ μὲν σχεθέτω, ἵν' ὁμῶς τερπώμεθα πάντες,
Ξεινοδόκοι καὶ ξεῖνος· ἐπεὶ πολὺ κάλλιον οὕτω.
Εἵνεκα γὰρ ξείνοιο τάδ' αἰδοίοιο τέτυκται,
Πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά οἱ δίδομεν φιλέοντες.
Ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνός θ' ἱκέτης τε τέτυκται
Ἀνέρι, ὅστ' ὀλίγον περ ἐπιψαύει πραπίδεσσι.
Τῷ νῦν μηδὲ σὺ κεῦθε νοήμασι κερδαλέοισιν,

Ibi alios quidem omnes latebat lachrymas fundens:
Alcinous autem ipsum solus animadvertit atque observavit,
Sedens prope ipsum, graviter autem ingemiscentem audivit:
Statim verò Phaeacibus remigii-studiosis dicebat:
" Audite, Phaeacum ductores atque principes,
" Demodocus verò jam cohibeat citharam argutam;
" Nequaquam enim omnibus gratificans haec cantat.
" Ex quo coenavimusque, et coepit divinus cantor,
" Ex hoc nunquam cessavit ab aerumnoso luctu
" Hospes; valdè ipsum quodammodo dolor mentem circumdedit.
" Sed age, ille quidem cesset, ut simul oblectemur omnes,
" Hospitio-suscipientes, hospesque: quoniam multò satius ita.
" Propter enim hospitem haec venerandum parata sunt,
" Deductio et amica dona, quae ei damus amanter-excipientes.
" Instar fratris et hospes et supplex est
" Viro, qui utique vel paululùm attingat mente.
" Ideò nunc neque tu cela ingenio versuto,

Ver. 532. ——— ἐλάνθανε.] Vide infrà ad λ′, 101.

Ver. 533. ——— ἐπεφράσατ'.] Vide ad *Il* ά, 140.

Ver. 539. —— καὶ ὤρορε δῖος ἀοιδός.] Τὸ δὲ, ὤρορεν ἀοιδὸς, —— δηλοῖ —— τὸ, ὡρμήθη θεοῦ· ὃ πρὸ ὀλίγων ἐγράφη, [suprà *ver.* 73.] ἔνθα ἐμπνέεσθαι ὑπὸ Μούσης ὁ ἀοιδὸς ἐλέγετο. *Eustath.* Atqui vox ὤρορε propriè significat, "*se ipse incitavit;*" hoc est, "*exorsus est.*" Similiter *ver.* 540. οὔπω παύσατ'· "*nunquam se ipse compescuit:*" id est, "*nunquam desiit.*" Vide supra ad ί, 491. et infrà ad ί, 296.

Ibid. —— ὤρορε.] *Al.* ὤρετο.

Ibid. —— δῖος ἀοιδός.] Apud *Eustathium* in commentario, θεῖος ἀοιδός.

Ver. 541. —— μάλα.] *Al.* μέγα.

Ver. 543. —— οὕτω] Apud *Eustathium*, οὕτως. *Al.* ἐστί.

Ver. 546. Ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνος.]

——————— τί γὰρ
Ξένου ξένοισιν ἐστὶν εὐμενέστερον;
Æschylus, Choeph. ver. 700.

Ver. 547. — ἐπιψαύει πραπίδεσσι.] Ἅπτεται ταῖς φρεσίν· ὅ ἐστι φρόνιμός ἐστι. *Schol.*

Ὅ, ττί κέ σ᾽ εἴρωμαι· φάσθαι δέ σε κάλλιον ἐστίν.
Εἴπ᾽ ὄνομ᾽, ὅ,ττί σε κεῖθι κάλεον μήτηρ τε, πατήρ τε,
Ἄλλοι θ᾽, οἳ κατὰ ἄστυ, καὶ οἳ περιναιετάουσιν.
Οὐ μὲν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμος ἔστ᾽ ἀνθρώπων,
Οὐ κακὸς, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται,
Ἀλλ᾽ ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι τοκῆες.
Εἰπὲ δέ μοι γαῖάν τε τεὴν, δῆμόν τε, πόλιν τε·
Ὄφρα σε τῇ πέμπωσι τιτυσκόμεναι φρεσὶ νῆες.
Οὐ γὰρ Φαιήκεσσι κυβερνητῆρες ἔασιν,
Οὐδέ τι πηδάλι᾽ ἐστὶ, τά τ᾽ ἄλλαι νῆες ἔχουσιν·
Ἀλλ᾽ αὐταὶ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν·
Καὶ πάντων ἴσασι πόλιας καὶ πίονας ἀγροὺς
Ἀνθρώπων· καὶ λαῖτμα τάχισθ᾽ ἁλὸς ἐκπερόωσιν,
Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμέναι· οὐδέ ποτέ σφιν
Οὔτε τι πημανθῆναι ἔπι δέος, οὐδ᾽ ἀπολέσθαι.
Ἀλλὰ τάδ᾽ ὥς ποτε πατρὸς ἐγὼν εἰπόντος ἄκουσα

" Quodcunque te percontatus fuero: dicere nempè te satius est.
" Dic nomen, quo te illic vocabant materque, paterque,
" Aliique, qui in urbe *tuâ*, et qui circùm-habitant.
" Etenim nemo omninò absque-nomine est hominum,
" Neque malus, neque bonus, postquam primùm natus sit;
" Sed omnibus imponunt, simul-atque genuerint parentes.
" Dic etiam mihi terramque tuam, populumque, urbemque,
" Ut te illuc mittant collimantes mente naves.
" Non enim Phaeacibus navium-gubernatores sunt,
" Neque omninò gubernacula sunt, quae scilicet aliae naves habent;
" Sed ipsae sciunt cogitata et mentes virorum:
" Et omnium nôrunt urbes et pingues agros
" Hominum; et undas celerrimè maris tranant,
" Caligine et nebulâ obtectae: neque unquam ipsis
" Neque damni quid subeundi est metus, neque pereundi.
" Sed haec ita quondam patrem ego locutum audivi

Ver. 549. —— φάσθαι.] *Barnesius* edidit φᾶσθαι· Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ΄, 471.

Ver. 550. —— κάλεον.] Enuntiabatur ac si scriptum esset κάλουν, vel κάλευν. Ut rectè annotaverunt *Henricus Stephanus* et *Barnesius.*

Ver. 552. Οὐ μὲν γάρ τις πάμπαν ἀνώνυμος.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ " οὐ πάμπαν ἀνώνυμος" δύναται καὶ πρὸς ἀκρίβειαν διασταλτικὴν ὁμωνυμίας εἰρῆσθαι. Ἄλλως μὲν γὰρ εἴη ἂν τὶς ἀνώνυμος, ὡς ἀκλεὴς καὶ μὴ ὀνομαστός· ἀνώνυμος δὲ οὐκ ἂν εἴη, ὡς μὴ ἔχειν τὶ κύριον ὄνομα. *Eustath.* Atqui vox πάμπαν non ad ἀνώνυμος, sed ad τὶς referenda est. Ut liquet ex sequente, Ἀλλ᾽ ἐπὶ πᾶσι τίθενται *&c. ver.* 554.

Ver. 554. —— ἐπὶ πᾶσι τίθενται, ἐπεί κε τέκωσι.] Εἰ δ᾽ ὁ μὲν νόμος, ὃν πάντες ἐπίστασθε ὁμοίως ἐμοὶ, τοὺ γονέας ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον θέσθαι τοὔνομα ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλεῖψαι, ἐὰν βούλωνται, καὶ ἀποκηρύξαι· ἐπίδειξα δ᾽ *&c.* *Demosthenes, Orat.* I. *advers. Bœot.* sub fine.

Ibid. —— τοκῆες.] *Al.* γονῆες.

Ver. 555. —— δῆμόν τε, πόλιν τε.] Vide ad *Il.* β΄, 547.

Ver. 560. —— ἴσασι πόλιας.] Pronuntiabatur πόλεις· Uti notavit *Barnesius.* Atque ita scriptum occurrit, *ver.* 574.

Ver. 564. 571. Ἀλλὰ τάδ᾽ *&c.*] Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ κατὰ τὸν χρησμὸν χωρίον, ὀβελίσκους ἔχει μετὰ ἀστέρων· δι᾽ ὧν δηλοῦται, ὡς ἐνταῦθοι μὲν οὐ καλῶς κεῖνται τὰ ἔ-

Ναυσιθόου, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων᾽ ἀγάσασθαι
Ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονες εἰμὲν ἁπάντων.
Φῆ ποτε Φαιήκων ἀνδρῶν εὐεργέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
Ῥαισέμεναι, μέγα δ᾽ ἧμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.
Ὣς ἀγόρευ᾽ ὁ γέρων· τὰ δέ κεν θεὸς ἢ τελέσειεν,
Ἤ κ᾽ ἀτέλεστ᾽ εἴη, ὥς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Ὅππη ἀπεπλάγχθης τε, καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας.
Ἀνθρώπων· αὐτούς τε, πόλεις τ᾽ εὖ ναιεταώσας·
Ἠ μὲν ὅσοι χαλεποί τε, καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι·
Οἵ τε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής.
Εἰπὲ δ᾽, ὅ,τι κλαίεις καὶ ὀδύρεαι ἔνδοθι θυμῷ,
Ἀργείων, Δαναῶν, ἠδ᾽ Ἰλίου οἶτον ἀκούων.
Τὸν δὲ θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ᾽ ὄλεθρον
Ἀνθρώποις, ἵνα ἦσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.

" Nausithoum, qui dicebat Neptunum succensere
" Nobis, quòd deductores tuti simus omnium.
" Dixit aliquando Phaeacum virorum affabrè-factam navem
" Ex deductione reversam in obscuro ponto
" Perditurum *eum* esse, ingentemque nobis montem urbi obducturum.
" Sic praedicabat senex: ea verò deus vel perfecerit,
" Vel imperfecta sint, ut ei placitum est in animo.
" Verùm age mihi hoc dic, et verè enarra,
" Ubinam erraveris, et ad quasnam perveneris regiones
" Hominum; *enarra* ipsosque, urbesque benè-habitatas:
" Et quotquot saevique et agrestes, neque justi;
" Quique hospitales, et iis mens sit deorum-reverens.
" Dic item, quidnam fleas et lugeas intra animum,
" Argivorum, Danaorum, atque Ilii fatum audiens.
" Hoc autem dii quidem fecerunt, destinâruntque interitum
" Hominibus, ut sit et posteris cantilena.

πη, ἀλλαχοῦ δὲ ἄριστα ἔχει· [infrà ν′, 172. &c.] Δοκεῖ γὰρ οὐ πιθανῶς πλασθῆναι τὸ πεμφθῆναι οἴκαδε ξεῖνον ὑπὸ Φαιάκων ἔχθιστον τῷ Ποσειδῶνι, οὗ τὸν φόβον ἐπέσειεν ὁ χρησμὸς τοῖς Φαίαξιν· οἳ, μεμνημένοι μὲν τοῦ χρησμοῦ, οὐκ ἂν πιθανῶς ἀποπέμψαι τὸν ξένον τολμήσωσι· μὴ μεμνημένοι δὲ, καὶ διὰ τοῦτο πέμψαντες, μνησθεῖεν ἂν τοῦ χρησμοῦ, ὅτε κακῶς πάθωσιν· [infrà ν′, 162.] *Eustath.*

Ibid. ——— τάδ᾽.] *Al.* τόδ.

Ver. 568. —— ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ Ῥαισέμεναι.] Vide infrà ν′, 162. 163.

Ver. 569. Ῥαισέμεναι.] *Al.* Ῥαίσασθαι.

Ibid. ——— ἧμιν ὄρος.] Σημείωσαι ὅτι τὸ "ἡμῖν" ἐγκλιθὲν συνέστειλεν ἀσυνήθως τὴν λήγουσαν, καὶ διὰ τοῦτο προπερισπάσθη. *Eustath.*

Ver. 571. Ἤ κ᾽ ἀτέλεστ᾽ εἴη.] Νῦν τὸ, "εἴη," inquit *Scholiastes*, ἀντὶ τοῦ ἐάσει [vel ἐάσειεν.] Quod si verum sit, scribendum erat, notante *Barnesio*, εἰῇ. Atque hoc quidem aptiùs congruet et cum præcedente τελέσειεν, et cum sequenti ὥς οἱ φίλον ἔπλετο.

Ibid. —— ὥς οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.]

Θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.
Theogn. Gnom. ver. 142.

Ver. 573. Ὅππη ἀπεπλάγχθης τε, καὶ ἅς τινας ἵκεο χώρας.]

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris?
Æn. I, 373.

Ver. 579. —— ἐπεκλώσαντο δ᾽.] *Al.* ἐπεκλώσαντό τ᾽.

Ver. 580. Ἀνθρώποις, ἵνα ἦσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή.] *Al.* Ἀνθρώποισιν ἅπασι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδήν.

Ἦ τίς τοι καὶ πηὸς ἀπώλετο Ἰλιόθι πρὸ,
Ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς, ἢ πενθερὸς, οἵ τε μάλιστα
Κήδιστοι τελέθουσι, μεθ' αἷμά τε καὶ γένος αὐτῶν;
Ἦ τίς που καὶ ἑταῖρος ἀνὴρ κεχαρισμένα εἰδὼς
Ἐσθλός; ἐπεὶ οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων
Γίνεται, ὅς κεν, ἑταῖρος ἐὼν, πεπνυμένα εἰδῇ.

" An aliquis tibi cognatus periit ante Ilium,
" Qui eximius erat gener, aut socer, qui utique maximè
" Curae sunt, post sanguinem et genus *hominum* ipsorum?
" An aliquis fortassè socius vir grata doctus
" Eximius? Quoniam nequaquam quidem fratre inferior
" Est, qui, socius cùm-sit, prudentia doctus-sit."

Ibid.——— ἐσσομένοισιν ἀοιδή.] Ὁ δὲ οἶτος τῶν Δαναῶν καὶ τῶν Ἰλιέων, ὅς ἐστι καὶ τοῖς ἐσομένοις ἀοιδὴ, τὴν Ὁμηρικὴν Ἰλιάδα αἰνίττεται. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 489.

Ver. 581. Ἦ τίς τοι καὶ πηός.] Ὁ ——— "καὶ" σύνδεσμος, δευτερεύειν δηλοῖ τὸν πηὸν τοῦ ἐξ αἵματος γένους. *Eustath.* Mihi vocula καὶ eam potiùs videtur hîc habere vim, ut *Alcinous Ulyssem* percontari intelligatur, utrùm Græcorum et Trojanorum fatum in universum solummodo lugeat; an ipse cognatum *etiam*, aut amicum aliquem, isto in bello perdiderit?

Ibid.——— πηὸς ——— Ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς, ἢ πενθερός.] Πηὸς, συγγενὴς, κατ' ἐπιγαμίαν, ἢ πόῤῥωθεν συγγενής. *Schol.* Atque hoc quidem sensu alibi usurpari videtur vox πηός. Alioqui multò meliùs et majori cum vi procedet sententia, si post ἐὼν distinguatur, et per πηὸς intelligatur proximâ cognatione conjunctus; sive qui sit ex eorum numero quos appellat Poeta αἷμα καὶ γένος αὐτῶν, *ver.* 583. Ut percontetur *Alcinous* primùm an *Ulysses* cognatum aliquem proximum, (ut patrem, fratrem, *&c.*) deinde an aliquem remotiorem, (ut generum, socerum, *&c.*) denique an amicum amiserit? At secundùm vulgatam interpretationem, de cognatis remotioribus et amicis solummodo sciscitatur, consanguineorum proximorum non meminit.

Ibid. ——— ἀπώλετο.] *Eustathius* in commentario legit, ἀπέφθιτο. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 583. ——— αὐτῶν.] *Al.* ἀνδρῶν.

Ver. 584. Ἦ τίς που.] *Al.* Ἦ πού τις.

Ibid. ——— κεχαρισμένα εἰδώς.] *Al.* πεπνύμενα εἰδώς.

Ver. 585. ——— οὐ μέν τι κασιγνήτοιο χερείων.] *Al.* κασιγνήτοιό γε χείρων.

Νόμιζ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους.
Incert. apud Grotium in Excerptis.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ὉΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ι΄.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ι΄.

ἈΡΧῊ τῶν Ὀδυσσέως διηγημάτων, ἐν οἷς φησὶ πεπολεμηκέναι τοῖς Κίκοσι, καὶ πρὸς τοὺς Λωτοφάγους παραγενέσθαι, καὶ πρὸς τὸν Κύκλωπα Πολύφημον πορευθῆναι· καὶ τοῦτον, φαγόντα ἐξ ἤδη ἑταίρους, ἐκτυφλῶσαι.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ περὶ Κίκονας, καὶ Λωτοφάγους, καὶ Κύκλωπας.

Ἄλλως.

Κυκλωπεία.

Ἄλλως,

Λωτοφάγων, Κικόνων, σὺν Κυκλώπεσσιν, Ἰῶτα.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Ἦτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ

Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
Alcinoë rex, omnium clarissime populorum,
Sanè hoc pulchrum est, audire cantorem

Ver. 3. Ἦτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν.] Ἔστι δὲ καὶ χαλκῆ εἰκὼν [του Ἀναξήνορος] ἐν τῷ θεάτρῳ [τῶν Μαγνήτων,] ἐπιγραφὴν ἔχουσα· Ἦτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ, Τοιοῦ γ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδῆ. *Strabo, Geograph. lib.* XIV. *p.* 959. *al.* 648.

Τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν·
Οὐ γάρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος χαριέστερον εἶναι,
Ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα,
Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ,
Ἥμενοι ἑξείης· παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
Σίτου καὶ κρειῶν· μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων

Talem, qualis hic est, diis assimilis voce:
Non enim ego ullum puto eventum gratiorem esse,
Quàm cùm laetitia quidem detineat populum universum,
Convivaeque per domum audiant cantorem,
Sedentes ordine; juxtà autem plenae-sint mensae
Pane et carnibus; vinum autem ex cratere hauriens

Ver. 4. Τοιοῦδ',] Apud *Strabonem*, loco jam citato, Τοιοῦ γ'. Quæ et potior lectio.

Ibid. —— αὐδήν.] Apud *Strabonem*, αὐδῇ.

Ver. 5. Οὐ γάρ ἔγωγέ τι φημὶ, &c.] Καὶ μὴν ἀπόχρη γε, εἴπερ ἔσται τὸ αὐτὸ τέλος εὐδαιμονίας καὶ παρασιτικῆς. Φανεῖται δὲ οὕτως· ὁ γὰρ σοφὸς Ὅμηρος τὸν τοῦ παρασίτου βίον θαυμάζων, ὡς ἄρα μακάριος καὶ ζηλωτὸς εἴη μόνος· "Οὐ γάρ ἔγωγέ τι φημὶ &c." καὶ ὡς οὐχ ἱκανῶς ταῦτα θαυμάζων, μᾶλλον τὴν αὐτοῦ γνώμην ποιεῖ φανερωτέραν, εὖ λέγων, [infrà *ver.* 11.] "Τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται "εἶναι·" οὐχ ἕτερόν τι ἐξ ὧν φησὶν, ἢ τὸ παρασιτεῖν, εὔδαιμον νομίζων. Καὶ μὴν οὐδὲ τῷ τυχόντι ἀνδρὶ περιτέθεικε τούτους τοὺς λόγους, ἀλλὰ τῷ σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων. *Lucian. De Parasito.* Porrò vituperat hunc locum *Plato*: Τί δὲ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ὡς δοκεῖ αὐτῷ κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν "παρα πλεῖαι ὦσι τράπεζαι Σίτου καὶ κρειῶν &c." δοκεῖ σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀκούειν νέῳ; —— Οὐ μὰ τὸν Δία, οὔ μοι φαίνεται ἐπιτήδεια. *De Republ. lib.* III. Alii *Ulyssem* hæc, ut *Phæacibus* grata, eorumque moribus consentanea, dicere existimant. Ὁ δὲ παρὰ τῷ Ὁμήρῳ Ὀδυσσεὺς ἡγεμὼν δοκεῖ γεγενῆσθαι Ἐπικούρῳ τῆς πολυθρυλλήτου ἡδονῆς· ὅσπερ φησίν· "Οὐ γάρ ἔγωγε &c." Ὁ δὲ Μεγακλείδης φησὶ τὸν Ὀδυσσέα καθομιλοῦντα τοὺς καιροὺς, ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν ὁμοήθης τοῖς Φαίαξιν εἶναι, τὸ ἁβροδίαιτον αὐτῶν ἀσπάζεσθαι, προπυθόμενον τοῦ Ἀλκινόου [suprà Θ', 248.] "Αἰεὶ "δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη &c." Μόνως γὰρ οὕτως ᾠήθη, ὧν ἤλπιζε μὴ διαμαρτεῖν. *Athenæus, lib.* XII. *cap.* 1. Similiter accipit *Hermogenes* περὶ Ἰδεῶν, *lib.* II. cap. περὶ δεινότητος· itemque *Eustathius*, in commentario ad Θ', 248. suprà, et ad hunc locum. Vide et *Athenæum, lib.* V. *cap.* 4.

Ibid. —— τέλος χαριέστερον εἶναι.] Καὶ σημαίνει —— τὸ τέλος, τὴν θυσίαν. Καὶ Ὅμηρος, "Οὐ γάρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος &c." Τελετάς τε καλοῦμεν τὰς ἔτι μείζους καὶ μετά τινὸς μυστικῆς παραδόσεως ἑορτὰς, τῶν εἰς αὐτὰς δαπανημάτων ἕνεκα· τελεῖν γὰρ, τὸ δαπανᾷν. *Athenæus, lib.* II. *cap.* 3. sub fine. "Mihi "vero" (inquit *Casaubonus* in annotationibus ad locum) "et absurdum videtur et "ridiculum quod scribitur hîc ab auctore; "τέλος significare θυσίαν in eo quem pro"fert Homeri loco. —— Est sanè familia"ris Ionicè scribentibus dictio τέλος, quæ "sæpè nihil sonat aliud quàm χρῆμα, *res.* "Τέλος θανάτου, *res mortis*, pro morte, sæpè "apud Homerum et Hippocratem; ut *res* "*voluptatum*, Plauto, pro voluptates. Hoc "etiam modo exponas rectè, οὐδὲν τέλος χα"ριέστερον, *res nulla gratior.*" *Scholiastes* alitèr interpretatur; Ταῦτα (inquit) ἁρμοζόμενος τῷ καιρῷ λέγει· οὐ τοῦ παντὸς δὲ βίου τέλος εἴρηκεν τὴν ἡδονὴν, ἀλλὰ συμποσίου τινός. Sed malè.

Ver. 6. —— ἔχῃ.] *Al.* ἔχει.

Ibid. —— κατὰ δῆμον ἅπαντα] *Eratosthenes* apud *Athenæum, lib.* I. *cap.* 14. legendum vult, κακότητος ἀπούσης. Sed malè; uti notant *Barnesius*, et *Casaubonus* in annotationibus ad hunc *Athenæi* locum.

Ver. 7. Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ.] Καὶ τὴν μουσικὴν οἱ πρότερον εἰς παιδίαν ἔταξαν, οὐχ ὡς ἀναγκαῖον· οὐδὲν γὰρ ἔχει τοιοῦτον· οὐδ' ὡς χρήσιμον, ὥσπερ τὰ γράμματα, πρὸς χρηματισμὸν, καὶ πρὸς οἰκονομίαν, καὶ πρὸς μάθησιν, καὶ πρὸς πολιτικὰς πράξεις πολλάς· —— οὐδ' αὖ, καθάπερ ἡ γυμναστικὴ, πρὸς ὑγίειαν καὶ ἀλκήν· οὐδέτερον γὰρ τούτων ὁρῶμεν γιγνόμενον ἐκ τῆς μουσικῆς. Λείπεται τοίνυν πρὸς τὴν ἐν τῇ σχολῇ διαγωγήν· εἰς ὅπερ καὶ φαίνονται παράγοντες αὐτήν. Ἣν γὰρ οἴονται διαγωγὴν εἶναι τῶν ἐλευθέρων, ἐν ταύτῃ τάττουσι. Διόπερ —— φησὶν Ὀδυσσεὺς ταύτην ἀρίστην εἶναι διαγωγὴν, ὅταν εὐφραινομένων τῶν ἀνθρώπων, "Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' "ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ, Ἥμενοι ἑξείης." *Aristot. de Republ. lib.* VIII. *cap.* 3.

Ibid. —— ἀκουάζωνται.] *Al.* ἀκουάζονται.

Ver. 8. —— παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι.]

—— dapes, et plenæ pocula mensæ.
Æn. XI, 738.

Ver. 9. — δ' ἐκ κρητῆρος.] Apud *Maxi-*

Οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσιν·
Τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι.
Σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα
Εἴρεσθ', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στοναχίζω.
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καταλέξω;
Κήδε' ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ οὐρανίωνες.
Νῦν δ' ὄνομα πρῶτον μυθήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς
Εἴδετ'· ἐγὼ δ' ἂν ἔπειτα, φυγὼν ὕπο νηλεὲς ἦμαρ,
Ὑμῖν ξεῖνος ἔω, καὶ ἀπόπροθι δώματα ναίων.
Εἴμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει·
Ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ' ὄρος αὐτῇ
Νήριτον, εἰνοσίφυλλον, ἀριπρεπές· ἀμφὶ δὲ νῆσοι

Pincerna afferat et infundat poculis:
Hoc quiddam mihi pulcherrimum in mente videtur esse.
Tibi verò meas aerumnas animus instituit luctuosas
Sciscitari; ut adhuc magìs lugens ingemiscam.
Quid primùm, quid autem deinde, quid verò ultimum narrabo?
Aerumnas quandoquidem mihi multas dederunt dii coelestes.
Nunc verò nomen primùm dicam; ut et vos
Sciatis; ego verò deinde, postquam effugero saevum fatum,
Vobis hospes sim, etiam longè domum habitans:
Sum Ulysses Laërtiades, qui omnibus dolis
Hominibus curae-sum, et mea fama ad coelum pervenit:
Habito autem Ithacam apricam: in ipsâ verò mons *est*
Neritus, nemorosus, conspicuus: circùm autem insulae

mum Tyrium, § 37. (notante *Barnesio*,) δὲ κρητῆρος.

Ver. 10. ——— φορέῃσι] Apud eundem προχέῃσι.

Ver. 12. Σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα.]

Infandum, regina, jubes renovare dolorem ——.
Sed si tantus amor casus cognoscere nostros, ——
Incipiam ———. *Æn.* II, 3. 10. 12.

Καὶ μὴν ὅγε Ὀδυσσεὺς τῷ Ἀλκινόῳ, "Σοὶ δ' "ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα Εἴ"ρεσθαι, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχί"ζω." Καὶ πρὸς τὸν χορὸν ὁ Οἰδίπους, [*Sophocl. Oedip. Colon. ver.* 501.] "Δεινὸν μὲν "τὸ πάλαι κείμενον ἤδη κακὸν ὦ ξεῖν', ἐπε"γείρειν." —— Τῶν οὖν κακῶν φυλακτέον ἐστὶ τὰς ἐρωτήσεις. Ἀνιῶνται γὰρ διηγούμενοι καταδίκας αὑτῶν, ἢ ταφὰς παίδων, ἢ τινὰς κατὰ γῆν οὐκ εὐτυχεῖς ἢ κατὰ θάλατταν ἐμπορίας. *Plutarch. Symposiac. lib.* II. *Probl.* 1.

Ibid. —— ἐπετράπετο.] Τουτέστιν ἐπέτρεψε. *Eustath.* Sed vide suprà ad έ, 491. et infrà ad *ver.* 296. hujus libri.

Ver. 13. — στοναχίζω.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, στεναχίζω. Atque ita legitur apud *Eustathium* in commentario, et apud *Plutarchum*, loco suprà ad *ver.* 12. citato.

Ver. 14. Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα;] Apud *Eustathium*, Τί πρῶτόν τοι ἔπειτα; *Al.* τί ἔπειτα;

Ver. 19. Εἴμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης.]

Sum pius Æneas ———. *Æn.* I, 382.

Ibid. ——— ὃς πᾶσι δόλοισιν Ἀνθρώποισι μέλω.] Vide suprà ad γ', 121.

Ver. 20. —— ἵκει.] *Al.* ἥκει.

Ver. 21. —— Ἰθάκην εὐδείελον.] Πρὸς δύσιν τῶν ἄλλων κειμένων. *Schol.* "Cæterùm in "versu Homeri" (inquit *Xylander* in annotationibus ad *Strabonem, lib.* X. *pag.* 696. *al.* 454.) "ἱππήλατος, pro εὐδείελος, legitur; "longè quidem rectiùs." Immò verò minùs rectè; ut liquet ex *Odyss.* δ', 605. notante *Barnesio*.

Ibid. ——— ἐν δ' ὄρος αὐτῇ Νήριτον.] Τὸ δὲ Νήριτον ——— Κράτης τε, ἐν τῷ περὶ λιμένων, Νήϊον γράφει· καὶ Φιλόξενος δὲ ὁμοίως· ὃς καὶ τὴν Ἰθάκην ὑπονήϊον ἐντεῦθεν εἰρῆσθαι φησίν. *Eustath.* Vide suprà ad ά, 186. et γ', 81. *Al.* Νήρικον.

Πολλαὶ ναιετάουσι μάλα σχεδὸν ἀλλήλῃσι,
Δουλίχιόν τε, Σάμη τε, καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος·
Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται
Πρὸς ζόφον, (αἱ δέ τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,)
Τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος· οὔτι ἔγωγε
Ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι.
Ἦ μέν μ' αὐτόθ' ἔρυκε Καλυψὼ, δῖα θεάων,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·
Ὣς δ' αὔτως Κίρκη κατερήτυεν ἐν μεγάροισιν,
Αἰαίη, δολόεσσα, λιλαιομένη πόσιν εἶναι·
Ἀλλ' ἐμὸν οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον.
Ὣς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος οὐδὲ τοκήων
Γίνεται, εἴπερ καί τις ἀπόπροθι πίονα οἶκον

Multae habitantur valdè propè invicem,
Dulichiumque, Sameque, et nemorosa Zacynthus:
Ipse autem humilis longè-suprema in mari jacet
Ad Occasum, (illae verò seorsùm ad auroram solemque,)
Aspera, sed bona juvenum-altrix: nihil ego
Propriâ terrâ possum dulcius aliud videre.
Sanè quidem me illic detinebat Calypso, nobilissima dearum,
In specubus cavis, cupiens *sibi* maritum esse:
Similiter porrò Circe detinebat domi suae
Aeaea, dolosa, cupiens *sibi* maritum esse:
Sed meum nunquam animum in pectore flectebant.
Adeò nihil dulcius suâ patriâ neque parentibus
Est, etiamsi et quis procul divitem domum

Ver. 24. Δουλίχιόν τε, Σάμη τε, καὶ ὑλήεσσα Ζάκυνθος.]

———— nemorosa Zacynthos,
Dulichiumque, Sameque, et Neritos ardua saxis. *Æn.* III, 270.

Ver. 25. Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ πανυπερτάτη εἰν ἁλὶ κεῖται.] Χθαμαλὴ, ταπεινὴ, κοίλη τὴν θέσιν· πῶς οὖν πανυπερτάτη; ἢ τῇ δόξῃ, ἢ πρώτη τῶν ἄλλων, ὡς πρὸς δύσιν. *Schol.* Plures hujus rei explicationes afferunt *Strabo, Geograph. lib.* X. *pag.* 697. *al.* 454. et *Eustathius* ad locum; sed parùm aptas. Vide ad *Il.* γ', 201.

Ver. 27. Τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος.] "Tota denique nostra illa aspera et montuosa, et fidelis, et simplex, et fautrix "suorum regio." *Cicero, Orat. pro Cn. Plancio.* "Ithacam illam in asperrimis "saxulis tanquam nidulam affixam." *Id. de Orat. lib.* I.

Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
Porrectus spatiis ——.
Horat. Epist. I. vii. 41.

Vide suprà ad δ', 601.

Ibid. Τρηχεῖ'.] Vide ad *Il.* β', 635.

Ver. 29. Ἦ μέν.] *Al.* Ἡ μέν.

Ver. 30. Ἐν σπέσσι] Deest hic versus in MSS. nonnullis à *Tho. Bentleio* collatis.

Ver. 32. Αἰαίη.] Τὸ δὲ, Αἰαίη, ἀντὶ τοῦ Κολχικὴ, κατὰ ἐπωνυμίαν τοπικήν· Αἶα γὰρ πόλις Κολχίδος. *Eustath.*

Ver. 33. —— ἔπειθον.] *Al.* ἔπειθεν.

Ver. 34. Ὣς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος.] "Patriam, quâ nihil potest esse jucundius." *Cicero, Orat. post reditum in Senatu*, sub initio. "Cari sunt parentes, cari liberi, pro- "pinqui, familiares; sed omnis omnium "caritates patria una complexa est." *Id. de Officiis, lib.* I. § 17.

Ἡ πατρὶς, ὡς ἔοικε, φίλτατον βροτοῖς.
Euripid. Phœniss. ver. 409.

Nescio quâ natale solum dulcedine captos
Ducit ————.
Ovid. ex Ponto, lib. I. *Epist.* iii. *ver.* 35.

Nos patriæ fines et *dulcia* linquimus arva.
Virg. Ecl. I, 3.

Ibid. —— γλύκιον ἧς πατρίδος.] *Al.* γλύκιόν γ' ἧς πατρίδος· et, γλύκιον γῆς πατρίδος.

Γαίῃ ἐν ἀλλοδαπῇ ναίει ἀπάνευθε τοκήων.
Εἰ δ' ἄγε τοι καὶ νόστον ἐμὸν πολυκηδέ' ἐνίσπω,
Ὅν μοι Ζεὺς ἐφέηκεν ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντι.
Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν,
Ἰσμάρῳ· ἔνθα δ' ἐγὼ πόλιν ἔπραθον, ὤλεσα δ' αὐτούς.
Ἐκ πόλιος δ' ἀλόχους καὶ κτήματα πολλὰ λαβόντες
Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
Ἔνθ' ἤτοι μὲν ἐγὼ διερῷ ποδὶ φευγέμεν ἡμέας
Ἠνώγεα· τοὶ δὲ μέγα νήπιοι οὐκ ἐπίθοντο.
Ἔνθα δὲ πολλὸν μὲν μέθυ πίνετο, πολλὰ δὲ μῆλα
Ἔσφαζον παρὰ θῖνα, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς.
Τόφρα δ' ἄρ' οἰχόμενοι Κίκονες Κικόνεσσι γεγώνευν,
Οἵ σφισι γείτονες ἦσαν ἅμα πλέονες καὶ ἀρείους,
Ἤπειρον ναίοντες, ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων

Terrâ in alienâ habitet seorsùm à parentibus.
Agè verò tibi et reditum meum lachrymosum narrabo,
Quem mihi Jupiter immisit à Trojâ profecto.
Ab Ilio me ferens ventus Ciconibus appulit,
Ad Ismarum: ibi autem ego urbem depopulatus sum, occidique ipsos *incolas.*
Ex urbe verò uxores et possessiones multas ubi-ceperamus,
Divisimus, ut nequis mihi privatus abiret aequali-portione.
Tum verò quidem ego celeri pede fugere nos
Hortabar; illi verò valdè stulti non parebant.
Hîc verò multum quidem vinum bibebatur, multas autem oves
Mactabant ad littus, et flexipedes camuros boves.
Intereà verò abeuntes Cicones Ciconibus acclamabant,
Qui ipsis vicini erant simul plures et meliores,
Continentem habitantes, docti quidem ab equis

Ver. 36. —— ναίει.] Apud *Eustathium* in commentario, ναίῃ.

Ver. 37. Εἰ δ' ἄγε.] Vis particulæ, Εἰ, hoc in loco hujusmodi est: "*Siquidem me casus meos narrare velis, age, &c.*" Vide ad *Il.* ζ', 376.

Ver. 40. Ἰσμάρῳ.] Ἴσμαρος, πόλις τῆς Κικονίας, ἥτις νῦν Μαραθὼν [*Barnesius* ex *Eustathio* edidit Μαρώνεια] λέγεται. *Schol.*

Ibid. —— ἐγὼ πόλιν.] Ita *Barnesius.* *Vulgg.* ἐγὼν πόλιν.

Ibid. —— πόλιν ἔπραθον.] Ἐπεὶ οἱ Κίκονες τῷ Πριάμῳ συνεμάχησαν. "Κικόνων ἡγήτορι Μέντῃ." *Iliad.* ρ', 73. *Schol.*

Ver. 42. Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.]

Μοῖραν πᾶσιν νέμειν· ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη.
Phocylides ποίημα νουθετ. *ver.* 130.

Ibid. —— ἴσης.] Δῆλον δὲ ὅτι ἐν τῷ "ἴσης," λείπει τὸ μοίρας. Διὸ καὶ λαμβάνεται ἡ λέξις ἀντὶ ἰσομοιρίας. *Eustath.*

Ver. 43. —— διερῷ ποδί.] Μεταφορικῶς τῇ νηΐ· οἱ δὲ διερῷ, τῷ ὀξεῖ, καὶ ταχεῖ· οἱ δὲ, τῷ ζῶντι, ἐπεὶ ξηροὶ οἱ ἀποθανόντες· καὶ γὰρ ἑτέρωθι, [suprà ζ', 201.] "διερὸς βροτὸς," φησίν· οἱ δὲ, τῇ κώπῃ· οἱ δὲ, τῷ διερῷ ἐκ τῆς θαλάσσης, πρὶν ξηρανθῆναι τὴν ἐκ τῆς βάσεως ὑγρασίαν. *Schol.* Quæ omnes admodùm inficetæ explicationes. Longè verisimilior videtur interpretatio quam ex Veteribus affert *Eustathius;* nempè ut per πόδα διερὸν intelligatur, τὸν σπουδαῖον καὶ μὴ ξηραινόμενον τῆς ἐξ ἱδρώτων νοτίδος. Ἵνα ᾖ διερῷ ποδὶ φεύγειν, τὸ παραχρῆμα σπουδαίως διὰ θαλάσσης φεύγειν. Quam interpretationem agnovisse videtur et *Scholiastes,* quum addit, λέγει δὲ τὸν ἱδρῶτα.

Quà via secta semel *liquido pede* detulit undas. *Lucret. lib.* VI. *ver.* 638.

Ver. 48. Οἵ σφισι.] *Al.* Οἵ σφιν.

Ver. 49. 50. —— ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων —— καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα.]

—— seu cùm pedes iret in hostem,
Seu spumantis equi foderet calcaribus armos.
Æn. VI, 880.

Ἀνδράσι μάρνασθαι, καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα·
Ἦλθον ἔπειθ', ὅσα φύλλα, καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρῃ,
Ἠέριοι· τότε δή ῥα κακὴ Διὸς αἶσα παρέστη
Ἡμῖν αἰνομόροισιν, ἵν' ἄλγεα πολλὰ πάθοιμεν.
Στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην παρὰ νηυσὶ θοῇσι·
Βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν.
Ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν, καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ,
Τόφρα δ' ἀλεξάμενοι μένομεν πλέονάς περ ἐόντας·
Ἦμος δ' ἠέλιος μετενίσσετο βουλυτόνδε,
Καὶ τότε δὴ Κίκονες κλῖναν δαμάσαντες Ἀχαιούς.
Ἓξ δ' ἀφ' ἑκάστης νηὸς ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι
Ὤλονθ'· οἱ δ' ἄλλοι φύγομεν θάνατόν τε, μόρον τε.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν ἀκαχήμενοι ἦτορ,
Ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
Οὐδ' ἄρα μοι προτέρω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι,
Πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι,

Cum-hominibus pugnare, et cùm opus-esset peditem pugnare.
Venerunt deinde, quot folia et flores nascuntur vere,
Matutini: tunc sanè malum Jovis fatum affuit
Nobis infelicibus; ut dolores multos pateremur.
Consistentes autem pugnabant pugnâ ad naves veloces:
Feriebantque se-invicem aereis hastis.
Quamdiù quidem tempus-matutinum erat, et augebatur sacra dies,
Tamdiù utique nos-defendentes sustinebamus, plures licèt essent:
Quando verò sol transibat vesperam-versus,
Tum verò Cicones pepulerunt domitos Achivos.
Sex autem à singulis navibus benè-ocreati socii
Perierunt: caeteri verò effugimus mortemque fatumque.
Illinc verò ulteriùs navigabamus dolentes corde,
Lubentes ex morte, charis amissis sociis.
Neque sanè mihi ulteriùs naves procedebant remis-utrinque-agitatae,
Priusquam horum miserorum sociorum ter unumquemque vocâssemus,

Apud Homerum autem, "ἀφ' ἵππων μάρνασθαι" (uti ex innumeris *Iliados* locis liquet), non "*ex ipsis equis,*" *sed è curribus* "*pugnare,*" denotat.

Ver. 51. —— ὅσα φύλλα.]

Quàm multa in sylvis Autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia ——. *Æn.* VI, 309.

Ibid. —— ὥρῃ.] *Al.* ἦρος.

Ver. 52. Ἠέριοι.] Ὀρθρινοί. *Schol.*

Ver. 57. —— ἀλεξάμενοι.] *Al.* ἀλεξόμενοι.

Ver. 58. Ἦμος δ' ἠέλιος μετενίσσετο βουλυτόνδε.] Μετεπορεύετο μετὰ τὴν τῆς ἡμέρας αὔξησιν ὁ Ἥλιος κατὰ ὥραν βουλυτοῦ· ὅς ἢ μεσημβρία ἐστὶν, ἢ ὀλίγον τὶ μετὰ μεσημβρίαν, ὅτι βόες λύονται τοῦ κάμνειν. *Eustath.*

—— aratra jugo referunt suspensa juvenci;
Et Sol crescentes decedens duplicat umbras. *Virg. Ecl.* II, 65

Ibid. —— μετενίσσετο.] *Al.* μετενείσετο.

Ver. 64. Οὐδ' ἄρα.] Non hîc supervacaneum est istud ἄρα· sed vim habet hujusmodi: "*Neque, uti tam properè fugientibus fieri verisimillimum erat* ——." Vel; "*Neque impediit trepida nostra fuga quin, priusquam ulteriùs progrederemur, &c.*"

Ver. 65. —— τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι.] Ἔθος δὲ ἦν τῶν τελευτησάντων ἐπ' ἀλλοδαπῆς, εἰ καὶ μὴ τὰ σώματα εἴη παρ' αὐτοῖς, τὰς γοῦν ψυχὰς διὰ τινῶν μυστηρίων ἀνακαλεῖσθαι, καὶ ὥσπερ συμπλεούσας εἰς τὴν πατρίδα διαπεραιοῦν. *Schol.* ad *Pindar. Pythior. Od.* IV. *ver.* 284. Ejusdem-

Οἳ θάνον ἐν πεδίῳ Κικόνων ὑπὸ δηωθέντες.
Νηυσὶ δ' ἐπῶρσ' ἄνεμον βορέην νεφεληγερέτα Ζεὺς
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
Αἱ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι, ἱστία δέ σφιν
Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν ἲς ἀνέμοιο.
Καὶ τὰ μὲν ἐς νῆας κάθεμεν δείσαντες ὄλεθρον,
Αὐτὰς δ' ἐσσυμένως προερύσσαμεν ἤπειρόνδε.
Ἔνθα δύω νύκτας, δύο τ' ἤματα συνεχὲς αἰεὶ
Κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε, καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες·
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' ἠώς,
Ἱστοὺς στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐρύσαντες
Ἥμεθα· τὰς δ' ἄνεμός τε, κυβερνῆταί τ' ἴθυνον.
Καὶ νύ κεν ἀσκηθὴς ἱκόμην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ἀλλά με κῦμα, ῥόος τε, περιγνάμπτοντα Μάλειαν,

Qui perierunt in campo à Ciconibus trucidati.
Navibus autem immisit ventum Boream nubium-coactor Jupiter
Cum procellâ ingenti, nubibusque co-operuit
Terram simul et pontum; ingruit verò è-coelo nox.
Hae quidem deinde ferebantur obliquae; vela autem ipsis
In tres quatuorque partes discidit vis venti.
Et haec quidem in naves deposuimus, timentes interitum:
Ipsas verò festinanter subduximus ad continentem.
Hîc duas noctes et duos dies continenter semper
Jacebamus, simul laboreque et doloribus animum rodentes:
Sed quando jam tertium diem comas-pulchra complevisset aurora:
Malis erectis, velisque albis explicatis,
Sedebamus: illas verò ventusque gubernatoresque dirigebant.
Et jam incolumis pervenissem in patriam terram,
Sed me unda, aestusque, circumflectentem Maleam,

que ritûs meminerunt *Eustathius* et *Scholiastes* ad hunc *Homeri* locum.

——— animamque sepulchro
Condimus, et magnâ supremùm voce ciemus. *Æn.* III, 67.

Tunc egomet tumulum Rhæteo in littore inanem
Constitui, et magnâ manes ter voce vocavi. *Æn.* VI, 505.

Ver. 66. —— δηϊωθέντες.] Pronuntiabatur δηωθέντες. Uti rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 68.—σὺν δὲ νεφέεσσι.] Vide suprà ad έ, 293.

Ver. 70. Αἱ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσιαι.] Ἐπικάρσιαι, πλάγιαι. *Schol.*

*Obliquat*que sinus in ventum —. *Æn.* V, 11.

Eustathius verò vocem ἐπικάρσιαι alitèr exponit: Ἐπικάρσιαι δὲ, (inquit) οὐ πλάγιαι νῦν ὁμοίως τῷ ἐγκάρσιοι, ἀλλ' ἐπὶ κεφάλην, διὰ τὴν ἐκ τοῦ σφοδροῦ πνεύματος τῶν ἱστίων πολλὴν ἔντασιν.

Ver. 71. Τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν.] Vide ad *Il.* γ', 363.

Ver. 72. —— κάθεμεν.] Editiones vulgatæ habent κάτθεμεν· *Barnesius* autem κάθεμεν edidit, ex *Hymno Apollinis*, qui *Homero* ascribitur, *ver.* 487. 503. ubi etiam in vulgatis Editionibus legitur, κάθετον, κάθεσαν. Atque hanc *Barnesii* lectionem, cùm et ex uno MS. à *Tho. Bentleio* collato firmatur, in Textum recepi.

Ver. 73. —— προερύσσαμεν.] *Al.* προερέσσαμεν.

Ver. 74. —— συνεχὲς αἰεί.] Καὶ ὅρα ἐν τούτοις τὸ συνεχὲς ἐκτεῖνον τὴν κατάρχουσαν πρόθεσιν ἀσυνήθως. Διὸ καὶ ἐτόλμησαν τινὲς, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἐννέπω, οὕτω καὶ ἐνταῦθα διπλῶσαι τὸ ἀμετάβολον διὰ δάκτυλον. *Eustath.* Vide ad *Il.* μ', 26.

Ver. 80. —— Μάλειαν] Ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Καὶ βορέης ἀπέωσε, παρέπλαγξεν δὲ Κυθήρων.
Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισι
Πόντον ἐπ' ἰχθυόεντ'· αὐτὰρ δεκάτῃ ἐπέβημεν
Γαίης Λωτοφάγων, οἵτ' ἄνθινον εἶδαρ ἔδουσιν.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ·
Αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τ' ἐπασσάμεθ', ἠδὲ ποτῆτος,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην πεύθεσθαι ἰόντας,
("Ανδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας,)
Οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες.
Οἱ δ' αἶψ' οἰχόμενοι μίγεν ἀνδράσι Λωτοφάγοισιν.
Οὐδ' ἄρα Λωτοφάγοι μήδονθ' ἑτάροισιν ὄλεθρον
Ἡμετέροις, ἀλλά σφι δόσαν λωτοῖο πάσασθαι.
Τῶν δ' ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν,

Et Boreas depulit, et aberrare-fecit Cytheris.
Hinc autem novem-diebus ferebar perniciosis ventis
Pontum per piscosum: at decimo conscendimus
Terram Lotophagorum, qui utique floridum cibum edunt.
Hîc verò continentem ingressi-sumus et hausimus aquam;
Statim autem prandium ceperunt celeres apud naves socii.
At postquam cibum gustâssemus, et potum,
Tum verò ego socios praemisi sciscitatum profectos,
(Viris duobus electis, tertio praecone simul addito,)
Quinam viri essent in terrâ panem edentes.
Hi verò statim abeuntes congressi sunt viris Lotophagis.
Neque sanè Lotophagi parabant sociis mortem
Nostris, sed ipsis praebuerunt lotum gustandam.
Horum autem quicunque loti comedisset dulcem fructum,

Ver. 81. —— Κυθήρων.] Κύθηρα νῆσος τῆς Λακωνικῆς. *Schol.*

Ver. 82. —— ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισι.] Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* I. *pag.* 45. *al.* 25.

Ver. 84. Γαίης Λωτοφάγων.] Ἀκτὴν δὲ προέχουσαν ἐς τὸν πόντον τούτων τῶν Γινδάνων νέμονται Λωτοφάγοι· οἱ τὸν καρπὸν μοῦνον τοῦ Λωτοῦ τρώγοντες ζώουσι *Herodotus*, *lib.* IV. *cap.* 177. Τὴν δὲ Μήνιγγα νομίζουσιν εἶναι τὴν τῶν Λωτοφάγων γῆν, τὴν ὑφ' Ὁμήρου λεγομένην· καὶ δείκνυται τινὰ σύμβολα, καὶ βωμὸς Ὀδυσσέως, καὶ αὐτὸς ὁ καρπός· πολὺ γάρ ἐστι τὸ δένδρον ἐν αὐτῇ τὸ καλούμενον λωτὸν, ἔχον ἥδιστον καρπόν. *Strabo*, *Geograph. lib.* XVII. *pag.* 1191. *al.* 834. Vide et eundem, *lib.* I. *pag.* 44. *al.* 25. et *lib.* III. *pag.* 237. *al.* 157. item infrà ad *ver.* 94.

Ver. 85. —— ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ.] Vide suprà ad δ', 359.

Ver. 88. —— προΐην.] *Al.* προΐειν.

Ver. 89. —— τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.] Ἵνα μὴ εὐεπιχείρητοι ὦσι διὰ τὸν κήρυκα. *Schol.*

Ver. 90. —— εἶεν.] *Al.* ἦεν.

Ibid. —— σῖτον ἔδοντες.] Vide suprà ad θ', 222.

Ver. 92. —— ἄρα.] *Ut anteà fecerunt Cicones* ———.

Ver. 94. —— ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν, *&c.*]

Sic nova Dulichio Lotos gustata palato,
Illo, quo nocuit, grata sapore fuit.
Ovid. Trist. lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 31.

Nec degustanti Lotos amara fuit.
Hos ego, qui patriæ faciant oblivia, succos
Parte meæ vitæ, si modò dentur, emam.
Id. ex Pont. lib. IV. *Epist.* x. *ver.* 18.

Ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπὸς ἐστὶ μέγεθος, ὅσον τὸ τῆς σχίνου· γλυκύτητα δὲ, τοῦ φοίνικος τῷ καρπῷ προσείκελος. Ποιεῦνται δὲ ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον. *Herodot. lib.* IV. *cap.* 177. Vide *Athenæum*, *lib.* XIV. *cap.* 18. et *Plin. Nat. Hist. lib.* XIII. *cap.* 17. item suprà ad *ver.* 84. Porrò *Heraclides Ponticus* hæc allegoricè interpretatur

Οὐκ ἔτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδὲ νέεσθαι·
Ἀλλ' αὐτοῦ βούλοντο μετ' ἀνδράσι Λωτοφάγοισι
Λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν, νόστου τε λαθέσθαι.
Τοὺς μὲν ἐγὼν ἐπὶ νῆας ἄγον κλαίοντας ἀνάγκῃ,
Νηυσὶ δ' ἐνὶ γλαφυρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ δῆσα ἐρύσσας.
Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
Σπερχομένους νηῶν ἐπιβαινέμεν ὠκειάων,
Μή πώ τις λωτοῖο φαγὼν νόστοιο λάθηται.
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ὑπερφιάλων, ἀθεμίστων,
Ἱκόμεθ', οἵ ῥα θεοῖσι πεποιθότες ἀθανάτοισιν,
Οὔτε φυτεύουσιν χερσὶν φυτὸν, οὔτ' ἀρόωσιν·
Ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,

Non ampliùs renunciare rursùm volebat, neque redire :
Sed illic volebant apud viros Lotophagos
Lotum edentes manere, reditùsque oblivisci.
Hos quidem ego ad naves duxi flentes necessitate,
Navibusque in cavis sub transtra ligavi tractos.
At caeteros jussi dilectos socios
Festinantes naves conscendere celeres,
Nè fortassis quis loto pastus reditûs oblivisceretur.
Hi autem statim ingrediebantur, et per transtra sedebant :
Ordine verò sedentes canum mare verberabant remis.
Illinc autem ulteriùs navigabamus dolentes corde.
Cyclopum autem ad terram superborum, exlegum,
Venimus, qui scilicet diis freti immortalibus,
Neque plantant manibus plantam, neque arant :
Sed haec absque semente et aratione omnia proveniunt,

Καθόλου δὲ (inquit) τὴν Ὀδυσσέως πλάνην, εἴ τις ἀκριβῶς ἐθέλει σκοπεῖν, ἠλληγορημένην εὑρήσει. Πάσης γὰρ ἀρετῆς καθάπερ ὄργανόν τι, τὸν Ὀδυσσέα παραστησάμενος ἑαυτῷ [Ὅμηρος,] διαπεφιλοσόφηκεν, (ἐπειδὴ τὰς ἐκνεμομένας τὸν ἀνθρώπινον βίον ἤχθηρε κακίας,) ἡδονὴν μὲν τὸ Λωτοφάγου χωρίον, ξένης γεωργὸν ἀπολαύσεως, ἣν Ὀδυσσεὺς ἐγκρατῶς παρέπλευσε.

Ver. 96. —— βούλοντο.] Apud *Eustathium* in commentario, βούλοιντο.

Ibid. —— μετ' ἀνδράσι.] *Al.* παρ' ἀνδράσι.

Ver. 98. 99. —— ἄγον. —— Νηυσὶ δ' ἐνί.] *Al.* ἄγων —— Νηυσὶν ἐνί.

Ver. 99. —— ἐρύσσας.] Ita rectè *Barnesius*, pro vulgato ἐρύσας. Vide ad *Il.* π', 781.

Ver. 106. Κυκλώπων δ' ἐς γαίαν ὑπερφιάλων, ἀθεμίστων. Ἱκόμεθ'.] Δίκαιοι οὗτοι πλὴν Πολυφήμου· ὅθεν τὸ μὲν ὑπερφιάλων νῦν, μεγάλων· τὸ δὲ ἀθεμίστων, μὴ ἐχόντων χρείαν νόμων, διὰ τὸ θεμιστεύειν ἕκαστον [infrà *ver.* 114. 115.] " Παίδων ἠδ' ἀλόχων." *Schol.* Vide autem ad *ver.* 107.

Ver. 107. —— οἵ ῥα.] *Qui scilicet* ——.

Ibid. —— πεποιθότες ἀθανάτοισιν.] Εἰ δὲ καὶ πεποιθέναι μὲν θεοῖς ἐνταῦθα Κύκλωπες λέγονται· ὁ δὲ Πολύφημος ἐν τοῖς ἑξῆς [infrà *ver.* 275.] ἐρεῖ ὡς οὐκ ἀλέγουσι Διὸς οἱ Κύκλωπες, ὡς φέρτεροι· ψευδῶς ἐκεῖνο φησίν. *Eustath.* Quod tamen hinc non sequitur. Nam Θεοῖς δὲ πεποιθέναι (inquit ipse *Eustathius*) Κύκλωπας ὁ μῦθος λέγει, δι' ὧν αὔξονται καρποί. Οἷον Διῒ, ἀέρι· Δήμητρι, γῇ· νύμφαις καρποτρόφοις· [*ver.* 154.] Ἀπόλλωνι, ἡλίῳ· καὶ τοῖς τοιούτοις· οἷς θαῤῥοῦντες διὰ τὸ τῆς ἐκεῖ γῆς πῖον, οὐκ ἔκαμνον. Soli nimirùm fertilitate freti, omni curà, omni labore vacabant. Quod fieri potuit, etsi nullà Deorum reverentià tenerentur.

Ver. 109. Ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα

Πυροὶ, καὶ κριθαὶ, ἠδ' ἄμπελοι, αἵτε φέρουσιν
Οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.
Τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ βουληφόροι, οὔτε θέμιστες·
Ἀλλ' οἵγ' ὑψηλῶν ὀρέων ναίουσι κάρηνα,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι· θεμιστεύει δὲ ἕκαστος
Παίδων ἠδ' ἀλόχων· οὐδ' ἀλλήλων ἀλέγουσι.
Νῆσος ἔπειτα λάχεια παρὲκ λιμένος τετάνυσται
Γαίης Κυκλώπων, οὔτε σχεδὸν, οὔτ' ἀποτηλοῦ,
Ὑλήεσσ'· ἐν δ' αἶγες ἀπειρέσιαι γεγάασιν
Ἄγριαι· οὐ μὲν γὰρ πάτος ἀνθρώπων ἀπερύκει·

Triticum, et hordeum, atque vites, quae utique ferunt
Vinum ex-magnis-uvis, et ipsis Jovis imber incrementum-dat.
Illis verò neque conciones consiliariae, neque leges;
Sed ipsi celsorum montium inhabitant cacumina,
In speluncis cavis: jus autem dat unusquisque
Liberis atque uxoribus; neque se-invicem curant.
Insula deinde humilis prae portu obtenditur
Terrae Cyclopum, neque propè, neque remotè,
Sylvosa: in eâ verò caprae innumerae nascuntur
Agrestes; neque enim frequentatio hominum prohibet:

πάντα φύονται.] Similiter *Hesiodus*, de aureo Seculo:

——— καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
Αὐτομάτη πολλόν τε καὶ ἄφθονον ———.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. I. *ver.* 117.

Et *Ovidius:*

Ipsa quoque immunis, rastroque intacta, nec ullis
Saucia vomeribus, per se dabat omnia tellus. *Metamorph. lib.* I. *ver.* 101.

Et *ibid. ver.* 111.

Mox etiam fruges tellus inarata ferebat;
Nec renovatus ager gravidis canebat aristis.

Vide *Diodorum Siculum, lib.* V. sub initio; et *Strabonem, Geograph. lib.* XI. *pag.* 766. 767. *al.* 501. 502.

Ver. 111. —— ἐριστάφυλον.] Ἐκ τελείου καρποῦ τῆς σταφυλῆς γινόμενον. *Schol.*

Ibid. —— καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.] Ὄμβρος δὲ Διὸς, τουτέστιν ἀέρος. *Eustath.* Vide suprà ad δ', 477 et 581.

Ver. 112. 114. Τοῖσιν δ' οὔτ' ἀγοραὶ ——— θεμιστεύει δὲ ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων.] Καὶ τὸ πρῶτον ἐβασιλεύοντο αἱ πόλεις, καὶ νῦν ἔτι τὰ ἔθνη· ἐκ βασιλευομένων γὰρ συνῆλθον. Πᾶσα γὰρ οἰκία βασιλεύεται ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου· ὥστε καὶ αἱ ἀποικίαι διὰ τὴν συγγένειαν. Καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ λέγει Ὅμηρος, "—— θεμιστεύει "δὲ ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων." Σποράδες γὰρ καὶ οὕτω τὸ ἀρχαῖον ᾤκουν. *Aristot. de Republ. lib.* I. *cap.* 2. Vide *Platonem de Legibus, lib.* III. haud longè ab initio; et *Strabonem, Geograph. lib.* XIII. *pag.* 885. *al.* 592.

Ver. 114. ——— θεμιστεύει δὲ ἕκαστος Παίδων ἠδ' ἀλόχων.] Ἐν μόνῃ δὲ τῇ Λακεδαιμονίων πόλει μετ' ὀλίγων ὁ νομοθέτης ἐπιμέλειαν δοκεῖ πεποιῆσθαι τροφῆς τε καὶ ἐπιτηδευμάτων· ἐν δὲ ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων ἐξημέληται περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ζῇ ἕκαστος ὡς βούλεται, Κυκλωπικῶς, "θεμιστεύων παίδων ἠδ' ἀλόχου." *Aristot. Ethic. Nicom. lib.* X. *cap.* 10.

Ver. 115. — ἠδ' ἀλόχων.] *Al.* ἠδ' ἀλόχου.

Ibid. —— οὐδ' ἀλλήλων ἀλέγουσι.]

—— ἀκούει δ' οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός.
Euripid. Cyclops, ver. 120.

Ver. 116. Νῆσος ἔπειτα λάχεια.] Λάχεια, εὔγειος, ἢ εὔσκαφος, λαχαίνεσθαι καὶ σκάπτεσθαι δυναμένη. *Schol.* Λαχαίνειν τὸ σκάπτειν, —— καὶ "λαχεῖα νῆσος," ἀπὸ τοῦ σκάπτεσθαι εἰς βάθος, δύεσθαι. Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτὴν "ἐλάχειαν" εἶναι, ὅ ἐστι σμικράν· ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου ἐλέγχονται· "Πάρος τε λιμένος τετάνυσ-"ται." Πῶς γὰρ παρατέταται, μικρὰ οὖσα; *Etymolog. Magn.* in voce Λαχαίνειν. Quin et MSS. à *Tho. Bentleio* collati habent λάχεια. Et iterùm occurrit eadem vox infrà κ', 509. "Ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια ——." Quanquam *Scholiastes* ibi legisse videtur "ἐλά-'χεια." Porrò nonnulli, notante *Eustathio*, Λάχεια, hoc in loco, insulæ nomen proprium existimârunt.

Ver. 119. ——— πάτος.] Πάτος δὲ, φασὶν, ἡ ἀναστροφὴ, ἤτοι ὁδός. ——— Ὀνοματοποιεῖται δὲ καὶ αὐτὸ, καθὰ καὶ ὁ κτύπος, καὶ

Οὐδέ μιν εἰσοιχνεῦσι κυνηγέται, οἵτε καθ' ὕλην
Ἄλγεα πάσχουσιν, κορυφὰς ὀρέων ἐφέποντες.
Οὔτ' ἄρα ποίμνῃσιν καταΐσχεται, οὔτ' ἀρότοισιν,
Ἀλλ' ἥγ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα,
Ἀνδρῶν χηρεύει, βόσκει δέ τε μηκάδας αἶγας.
Οὐ γὰρ Κυκλώπεσσι νέες πάρα μιλτοπάρῃοι,
Οὐδ' ἄνδρες νηῶν ἔνι τέκτονες, οἵ κε κάμοιεν
Νῆας ἐϋσσέλμους, αἵ κεν τελέοιεν ἕκαστα,
Ἄστε' ἐπ' ἀνθρώπων ἱκνεύμεναι· οἷά τε πολλὰ
Ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους νηυσὶν περόωσι θάλασσαν·
Οἵ κέ σφιν καὶ νῆσον ἐϋκτιμένην ἐκάμοντο.
Οὐ μὲν γάρ τι κακή γε, φέροι δέ κεν ὥρια πάντα·
Ἐν μὲν γὰρ λειμῶνες ἁλὸς πολιοῖο παρ' ὄχθας
Ὑδρηλοὶ, μαλακοί· μάλα κ' ἄφθιτοι ἄμπελοι εἶεν.
Ἐν δ' ἄροσις λείη· μάλα κεν βαθὺ λήϊον αἰὲν
Εἰς ὥρας ἀμῷεν· ἐπεὶ μάλα πῖαρ ὑπ' οὖδας.
Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν,

Neque ipsam ingrediuntur venatores, qui per sylvam
Dolores patiuntur, juga montium lustrantes.
Neque sanè gregibus occupatur, neque arationibus,
Sed ipsa absque-semente et inarata diebus omnibus
Viris caret; pascit verò balantes capras.
Non enim Cyclopibus naves adsunt proras-rubras-habentes,
Neque viri insunt navium fabri, qui conficiant
Naves bonis-transtris-instructas, quae perficiant singula,
Ad urbes hominum euntes; veluti crebrò
Viri ad se-invicem navibus trajiciunt mare;
Qui ipsis et insulam benè-habitatam elaborarent.
Neque enim omninò mala; ferret autem tempestiva omnia:
Insunt enim prata maris cani ad littus
Irrigua, mollia; omninò perennes vites essent.
In eâ etiam aratio facilis; valdè altam segetem semper
Statis temporibus meterent: quia valdè pinguè subest solum.
In eâ porrò portus opportunus, ut non opus fune sit,

ὁ δοῦπος, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Eustath.* Vide ad *Il.* δ′, 455.

Ver. 125. —— μιλτοπάρῃοι.] Μίλτῳ τὰς παρειὰς κεχρισμέναι, τουτέστι τὰς πρώρας. Μίλτος δὲ, πηλὸς ῥουσιώδης. *Schol.*

Ver. 126. —— οἵ κε κάμοιεν.] *Barnesius* edidit οἳ κεκάμοιεν. Minùs rectè.

Ver. 122. —— οἷά τε πολλὰ Ἄνδρες ἐπ' ἀλλήλους.] Τὸ δὲ "οἷά τε πολλὰ" ἔλλειψιν ἔχει προθέσεως, ἵνα λέγῃ, δι' οἷα πολλὰ αἴτια καὶ πράγματα ἐπ' ἀλλήλους περῶσιν ἄνθρωποι. *Eustath.* Minùs rectè. Voces enim οἷα et πολλὰ non ad præcedentem ἕκαστα referuntur; sed, ut opinor, *adverbiorum* loco hîc usurpantur; uti *Odyss.* γ′, 73. ι′, 254. λ′, 363. *Iliad.* β′, 798. ω′, 391.

Ver. 131. Οὐ μὲν γάρ τι κακή.] Vide ad *Il.* π′, 570. et infrà ad ψ′, 266.

Ver. 133. ——— μάλα κ' ἄφθιτοι.] *Al.* μάλ' ἂν ἄφθιτοι. Quod idem.

Ver. 134. ——— μάλα κεν.] *Al.* τάχα κεν.

Ver. 135. ——— ὑπ' οὖδας.] *Al.* ἐπ' οὖδας.

Ver. 136. ——— ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστὶν, Οὔτ' εὐνὰς βαλέειν.]

—— hîc fessas non vincula naves
Ulla tenent, unco non alligat anchora morsu. *Æn.* I, 172,

Ibid. —— πείσματος.] Ἀπογείου σχοινίου, ᾧ πείθεται ἡ ναῦς. *Schol.*

Οὔτ' εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάψαι,
Ἀλλ' ἐπικέλσαντας μεῖναι χρόνον, εἰσόκε ναυτέων
Θυμὸς ἐποτρύνῃ, καὶ ἐπιπνεύσωσιν ἀῆται.
Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος ῥέει ἀγλαὸν ὕδωρ,
Κρήνη ὑπὸ σπείους· περὶ δ' αἴγειροι πεφύασιν.
Ἔνθα κατεπλέομεν, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν
Νύκτα δι' ὀρφναίην· οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι·
Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν, οὐδὲ σελήνη
Οὐρανόθεν προὔφαινε· κατείχετο γὰρ νεφέεσσιν.
Ἔνθ' οὔτις τὴν νῆσον ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν·
Οὔτ' οὖν κύματα μακρὰ κυλινδόμενα ποτὶ χέρσον
Εἰσίδομεν, πρὶν νῆας ἐϋσσέλμους ἐπικέλσαι.
Κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ, καθείλομεν ἱστία πάντα·
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,

Neque anchoras jacere, neque rudentes alligare,
Sed qui-appulerint manere aliquandiù, donec nautarum
Animus impulerit, et aspirârint venti.
Caeterùm in vertice portûs fluit limpida aqua,
Fons sub specu: circùm autem populi nascuntur.
Huc descendebamus, atque aliquis deus ducebat
Noctem per obscuram: non enim apparebat, ut videretur;
Caligo enim circa naves densa erat, neque luna
E-coelo lucebat; obtegebatur enim nubibus.
Hîc nullus insulam vidit oculis;
Neque sanè fluctus magnos volutos ad littus
Vidimus, antequam naves bonis-transtris-instructae appulissent.
Appulsis autem navibus, collegimus vela omnia:
Egressi autem et ipsi sumus in littus maris;
Ibique somno-soluti expectavimus auroram divinam.
Quando autem manè-genita apparuit rosca-digitos Aurora,

Ver. 141. —— πεφύασιν.] Apud *Eustathium* in commentario, πεφύκασιν. Quod ferri non potest. Antepenultimam enim producit.

Ver. 143. —— οὐδὲ προὐφαίνετ' ἰδέσθαι· Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσί.]

Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus æthrâ
Sidereâ polus; obscuro sed nubila cœlo,
Et Lunam in nimbo nox intempesta tenebat. *Æn.* III, 585.

Ver. 144. Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθεῖ' ἦν.] "Ὅτι δὲ ἀὴρ τὸ πρώτως σκοτεινόν ἐστιν, οὐδὲ τοὺς ποιητὰς λέληθεν· ἀέρα γὰρ τὸ σκότος καλοῦσιν· " Ἀὴρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθὺς ἦν, οὐδὲ σελήνη " Οὐρανόθεν προὔφαινεν." *Plutarch. de primo Frigido.* Ubi notandum pro βαθεῖ' ἦν, legisse hîc *Plutarchum*, βαθὺς ἦν.

Ibid. —— παρὰ νηυσί.] Ita edidit *Barnesius* ex emendatione *Henrici Stephani*. Atque ita legit *Plutarchus* loco jam suprà citato. Vulgati habent, περὶ νηυσί.

Ver. 145. —— κατείχετο γαρ νεφέεσσιν.] *Eustathius* in commentario citat, κατείχετο δὲ νεφέεσσιν. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 149. Κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ, καθείλομεν ἱστία.] Κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ, ὅ ἐστι, κατ' ἀντίπτωσιν, προσοκειλασῶν δὲ τῶν νηῶν. *Eustath.* Attamen æquè rectè, ut opinor, dicitur Κελσάσῃσι δὲ νηυσὶ, ac (si tulisset versus) Κελσασῶν δὲ νηῶν.

Ver. 151. —— ἀποβρίξαντες.] Ἐπὶ βορᾷ καὶ τρυφῇ ἀποκοιμηθέντες. *Schol.*

Ibid. —— ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.] Similiterque infrà *ver.* 306. Vide ad *Il.* θ', 561

Νῆσον θαυμάζοντες ἐδινεόμεσθα κατ' αὐτήν.
Ὦρσαν δὲ νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο,
Αἶγας ὀρεσκῴους, ἵνα δειπνήσειαν ἑταῖροι.
Αὐτίκα καμπύλα τόξα καὶ αἰγανέας δολιχαύλους
Εἱλόμεθ' ἐκ νηῶν· διὰ δὲ τρίχα κοσμηθέντες
Βάλλομεν· αἶψα δ' ἔδωκε θεὸς μενοεικέα θήρην.
Νῆες μέν μοι ἕποντο δυώδεκα, ἐς δὲ ἑκάστην
Ἐννέα λάγχανον αἶγες· ἐμοὶ δὲ δέκ' ἔξελον οἴῳ.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα, καὶ μέθυ ἡδύ.
Οὐ γάρ πω νηῶν ἐξέφθιτο οἶνος ἐρυθρὸς,
Ἀλλ' ἐνέην· πολλὸν γὰρ ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἕκαστοι
Ἠφύσαμεν, Κικόνων ἱερὸν πτολίεθρον ἑλόντες.
Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντων,

Insulam admirantes, obambulabamus per eam.
Excitârunt verò Nymphae, filiae Jovis Aegiochi,
Capras montanas, ut prandium sumerent socii.
Continuò incurvos arcus et hastas longis-cuspidibus
Cepimus ex navibus: in-tres-partes autem dispositi
Jaculabamur; statim verò dedit deus copiosam venationem.
Naves quidem me sequebantur duodecim; in unamquamque autem
Novem sortitò-contigerunt caprae, mihi verò decem elegi soli.
Sic tum toto die, ad solis occasum,
Sedebamus epulantes carnes immensas, et vinum dulce.
Nondum enim ex navibus absumptum erat vinum rubrum,
Sed inerat; multum enim in amphoris singuli
Hausimus, Ciconum sacro oppido capto.
Cyclopum autem ad terram prospiciebamus, propè existentium,

Ver. 154. Ὦρσαν δὲ νύμφαι, κοῦραι Διὸς Αἰγιόχοιο, Αἶγας ὀρεσκῴους.]

——— tres littore cervos
Prospicit errantes: hos tota armenta sequuntur
A tergo, et longum per valles pascitur agmen. *Æn.* I, 188.

Ver. 155. —— δειπνήσειαν.] Vide suprà ad δ΄, 535.

Ver. 156. Αὐτίκα καμπύλα τόξα, *&c.*]

Constitit hîc, arcumque manu celeresque sagittas
Corripuit, fidus quæ tela gerebat Achates.
Ductoresque ipsos primùm capita alta ferentes
Cornibus arboreis sternit; tum vulgus et omnem
Miscet agens telis nemora inter frondea turbam. *Æn.* I, 191.

Ver. 159. —— ἐς δὲ ἑκάστην Ἐννέα λάγχανον αἶγες.] *Al.* ἐν δὲ ἑκάστῃ.

Nec priùs absistit, quàm septem ingentia victor
Corpora fundat humi, et numerum cum navibus æquet. *Æn.* I, 196.

Ver. 160. Ἐννέα λάγχανον αἶγες.] *Barnesius* legendum censet, Ἐννέα λάγχανον αἶγας· "Ut sit, ἐς ἑκάστην οἱ ἑταῖροι ἐλάγχανον ἐννέα "αἶγας, οἳ καὶ ἐμοὶ μόνῳ δέκα ἔξελον." Quod etsi ferri possit, mutato tamen nihil opus. Nam vox λαγχάνω, (quod *Barnesium* non omninò fugit,) alibi apud Poetam *Sorte* aut *contingere* aut *eligi* significat:

——— ἀλλ' ἐμὲ μὲν κὴρ
Ἀμφέχανε στυγερὴ, ἥπερ λάχε γεινόμενόν περ.
Iliad. ψ΄, 7ς.

Οἱ δ' ἔλαχον τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι. Infrà *ver.* 334. hujus libri.

Quin et MSS. à *Tho Bentleio* collati hîc habent αἶγες.

Ver. 162. —— κρέα τ' ἄσπετα.] Apud *Athenæum, lib.* XII. *cap.* 1. κρέατ' ἄσπετα.

Ver. 165. 204. Ἠφύσαμεν —— ἀφύσσας.] Vide suprà ad δ΄ 359.

Καπνόν τ', αὐτῶν τε φθογγὴν, οἰῶν τε, καὶ αἰγῶν.
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
"Ἄλλοι μὲν νῦν μίμνετ' ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι·
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν νηΐ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἑτάροισιν
Ἐλθὼν, τῶνδ' ἀνδρῶν πειρήσομαι, οἵ τινές εἰσιν·
Ἤ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε, καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
Ἦε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής.
Ὣς εἰπὼν, ἀνὰ νηὸς ἔβην· ἐκέλευσα δ' ἑταίρους,
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν χῶρον ἀφικόμεθ', ἐγγὺς ἐόντα,
Ἔνθα δ' ἐπ' ἐσχατιῇ σπέος εἴδομεν, ἄγχι θαλάσσης,
Ὑψηλὸν, δάφνῃσι κατηρεφές· ἔνθα δὲ πολλὰ
Μῆλ', ὄϊές τε, καὶ αἶγες ἰαύεσκον· περὶ δ' αὐλὴ

Fumumque, ipsorumque vocem, oviumque, et caprarum.
Quando autem sol occidit, et tenebrae advenerunt,
Sanè tunc decubuimus in littore maris.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò ego concione habitâ omnes allocutus sum :
" Alii quidem nunc manete mihi dilecti socii ;
" At ego cum navi meâ et meis sociis
" Profectus, hos homines explorabo, quinam sint ;
" An illi contumeliosi et agrestes, neque justi,
" An hospitales, et ipsis mens sit deorum-reverens."
Sic fatus, navem conscendi ; jussique socios
Ipsosque conscendere, et rudentes solvere.
Illi verò continuò conscendebant, et per transtra sedebant ;
Ordine autem sedentes canum mare verberabant remis.
Sed cùm jam in locum pervenissemus, propè existentem,
Hîc deinde in extremâ-parte speluncam vidimus, prope mare,
Excelsam, lauris contectam : ibi verò multa
Pecora, ovesque, et caprae quiescebant : circùm autem chors

Ver. 168. Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, —— Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι.]

Sol ruit intereà, et montes umbrantur opaci.
Sternimur optatæ gremio telluris ad undam,
Sortiti remos, passimque in littore sicco
Corpora curamus : fessos sopor irrigat artus. *Æn.* III, 508.

Ver. 174. —— οἵ τινές εἰσιν· Ἤ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί.]

Τίνες δ' ἔχουσι γαῖαν, ἢ θηρῶν γένος ;
Euripid. Cyclops, ver. 117.

Vide et suprà ad ζ', 119.

Ver. 177. —— ἀνὰ νηὸς ἔβην.] Ὅτι τὸ, ἀνὰ νηὸς βῆναι, πρόθεσιν ἔχει ἀντὶ προθέσεως, ὡς εἴπερ, ἐπὶ νηὸς βῆναι. *Eustath.* Malè : Quidni enim et scribere potuit *Homerus* ἐπὶ νηὸς ἔβην ; Reverà istud, ἀνὰ νηὸς ἔβην, est νηὸς ἀνέβην. Quod et virum eruditum non ex toto fugit.

Ver. 181. —— ἐόντα.] *Al.* ἐόντες.

Ὑψηλὴ δέδμητο κατωρυχέεσσι λίθοισι,
Μακρῇσίν τε πίτυσσιν, ἰδὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν.
Ἔνθα δ' ἀνὴρ ἐνίαυε πελώριος, ὅς ῥά τε μῆλα
Οἶος ποιμαίνεσκεν ἀπόπροθεν· οὐδὲ μετ' ἄλλους
Πωλεῖτ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐὼν ἀθεμίστια ἤδη.
Καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον· οὐδὲ ἐῴκει
Ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι
Ὑψηλῶν ὀρέων, ὅτε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων.
Δὴ τότε τοὺς ἄλλους κελόμην ἐρίηρας ἑταίρους
Αὐτοῦ πὰρ νηΐ τε μένειν, καὶ νῆα ἔρυσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ κρίνας ἑτάρων δυοκαίδεκ' ἀρίστους
Βῆν· ἀτὰρ αἴγεον ἀσκὸν ἔχον μέλανος οἴνοιο,
Ἡδέος, ὅν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱὸς,
Ἱρεὺς Ἀπόλλωνος, ὃς Ἴσμαρον ἀμφιβεβήκει·
Οὕνεκά μιν σὺν παισὶ περισχόμεθ', ἠδὲ γυναικὶ,
Ἁζόμενοι· ᾤκει γὰρ ἐν ἄλσεϊ δενδρήεντι
Φοίβου Ἀπόλλωνος· ὁ δέ μοι πόρεν ἀγλαὰ δῶρα·

Excelsa aedificata erat excisis lapidibus,
Procerisque pinis, et quercubus altè-comantibus.
Hîc autem vir habitabat ingens, qui scilicet pecora
Solus pascebat procul; neque cum aliis
Versabatur; sed seorsùm existens nefaria sciebat.
Etenim monstrum erat horrendum, neque similis-videbatur
Homini pane-vescenti, sed cacumini sylvoso
Excelsorum montium, cùm appareat solum ab aliis.
Atque tum caeteros jussi dilectos socios
Illic apud navemque manere, et navem custodire:
Ast ego, electis sociorum duodecim optimis,
Ivi; caeterùm caprinum utrem habebam nigri vini
Dulcis, quod mihi dederat Maron, Euanthei filius,
Sacerdos Apollinis, qui Ismarum tuebatur;
Quòd ipsum cum liberis tutati simus atque uxore,
Reverentiâ-moti; habitabat enim in luco arborifero
Phoebi Apollinis: ille utique mihi dedit pulchra dona;

Ver. 185. —— κατωρυχέεσσι λίθοισι.] Τοῖς ἐν τῇ γῇ ἐνωρυγμένοις, ὅ ἐστὶ τεθεμελιωμένοις. *Schol.*

Ver. 186. —— πίτυσσιν.] *Al.* πίτυσιν.

Ver. 189. —— ἤδη.] *Al.* ἤδει.

Ver. 191. —— ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι Ὑψηλῶν ὀρέων, ὅτε φαίνεται οἶον ἀπ' ἄλλων.]

Abietibus juvenes patriis et montibus æquos. *Æn.* IX, 674.

Melior in hâc Similitudine *Homeri* quàm *Virgilii* Persona. Καὶ Ὅμηρος δὲ ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος ἀεὶ ἐπαύξει τὴν ὑπερβολήν· "Οὐ γὰρ "ἐῴκει Ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι·" καὶ προσέτι ὑψηλοῦ ὄρους καὶ ὑπερφαινομένου τῶν ἄλλων ὀρῶν. Ἀεὶ γάρ καί τοι μεγάλα ὄντα τὸ πρότερον, ἥττονα φαίνεται, μειζόνων αὐτοῖς τῶν μετὰ ταῦτα ἐπιφερομένων. *Demetrius Phalereus*, περὶ Ἑρμηνείας, § 52.

Ver. 197. —— ὅν μοι ἔδωκε Μάρων, Εὐάνθεος υἱός.]

Καὶ μὴν Μάρων μοι πῶμ' ἔδωκε παῖς θεοῦ.
Euripid. Cyclops, ver. 141.

Ver. 198. Ἱρεὺς Ἀπόλλωνος.] Τὸ δὲ, Ἱρεὺς, ψιλοῦται κατά τινὰς Ἰωνικῶς, καθὰ καὶ τὸ ἴρηξ, ὁ ἱέραξ. *Eustath.* Sed hoc leviculum.

Ver. 199. Οὕνεκά μιν σὺν παισὶ περισχόμεθ'.] Τὸ δὲ "σὺν παισὶ περισχόμεθα" Ἀρίσταρχος "σὺν παιδὶ" γράφει ἑνικῶς. Περισχέσθαι δὲ, τὸ βοηθῆσαι καὶ περιποιήσασθαι. *Eustath.*

Χρυσοῦ μέν μοι δῶκ' εὐεργέος ἑπτὰ τάλαντα·
Δῶκε δέ μοι κρητῆρα πανάργυρον· αὐτὰρ ἔπειτα
Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν ἀφύσσας,
Ἡδὺν, ἀκηράσιον, θεῖον ποτόν· οὐδέ τις αὐτὸν
Ἠείδει δμώων, οὐδ' ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ,
Ἀλλ' αὐτός τ', ἄλοχός τε φίλη, ταμίη τε μί' οἴη.
Τὸν δ' ὅτε πίνοιεν μελιηδέα οἶνον ἐρυθρὸν,
Ἓν δέπας ἐμπλήσας, ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα
Χεῦ'· ὀδμὴ δ' ἡδεῖα ἀπὸ κρητῆρος ὀδώδει,
Θεσπεσίη· τότ' ἂν οὔτοι ἀποσχέσθαι φίλον ἦεν.
Τοῦ φέρον ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤϊα
Κωρύκῳ· αὐτίκα γάρ μοι ὀΐσσατο θυμὸς ἀγήνωρ,
Ἄνδρ' ἐπελεύσεσθαι μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκὴν,
Ἄγριον, οὔτε δίκας εὖ εἰδότα, οὔτε θέμιστας.
Καρπαλίμως δ' εἰς ἄντρον ἀφικόμεθ', οὐδέ μιν ἔνδον

Auri quidem mihi dedit elaborati septem talenta;
Dedit autem mihi craterem totum argenteum: caeterùm deinde
Vinum in amphoris duodecim in ipsis haustum,
Suave, incorruptum, divinum potum: neque quisquam illud
Nôrat famulorum, neque ancillarum in domo,
Sed ipseque, uxorque chara, promaque una sola.
Hoc autem quoties biberent dulce vinum rubrum,
Unum poculum qui-impleverat, aquae viginti mensuras
Infundebat; dulcis autem odor à cratere spirabat,
Divinus: tum nequaquam abstinere gratum fuisset.
Hujus ferebam impletum utrem magnum; itemque viatica
In perâ: statim enim mihi suspicatus est animus generosus,
Virum superventurum ingenti praeditum robore,
Agrestem, neque jura benè doctum, neque leges.
Celeriter autem in antrum venimus, neque ipsum intùs

Ver. 203. 204. Δῶκε δέ μοι —— Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι.]

Vina bonus quæ deinde cadis onerârat Acestes
Littore Trinacrio, dederatque abeuntibus heros *Æn.* I, 199.

Ver. 204. —— ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν.] *Amphoris duodecim ipsis.* Vide ad *Il.* σ', 373. 470. et τ', 247.

Ver. 205. —— ἀκηράσιον.] Καλὸν, καὶ ἀδιάφθαρτον· ἢ ἀκέραιον. *Schol.*

Ver. 208. 209. Τὸν δ' ὅτε πίνοιεν ——, ὕδατος ἀνὰ εἴκοσι μέτρα Χεῦ.] "*Maroneum* "[vinum] vicies tanto addito aquæ miscendum Homerus prodidit. Durat etiam vis "eâdem in terrâ generi vigorque indomitus. Quippè cùm Mutianus ter Consul "ex his qui nuperrimè prodidere, sextarios "singulos octonis aquæ misceri comperer-"rat, præsens in eo tractu." *Plin. Natural. Hist. lib.* XIV. *cap.* 4.

Ver. 212. —— ἐν δὲ καὶ ἤϊα.] Πολλοὺς ἀκεφάλους ποιεῖ στίχους [Ὅμηρος,] καὶ λαγαροὺς, ἔτι δὲ μειούρους ——. Μείουροι δὲ εἰσὶν οἱ [χωλότητα ἔχοντες] ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς· οἷον, —— "Τοῦ "φέρον ἐμπλήσας ἀσκὸν μέγαν· ἐν δὲ καὶ ἤϊα.' *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* 8. Atqui vox "ἤϊα" hoc in loco enuntiabatur ac si scriptum fuisset ἦα. Uti et notavit *Barnesius.* Vide suprà ad ί, 266.

Ver. 213. —— αὐτίκα γάρ μοι ὀΐσσατο θυμὸς ἀγήνωρ. Ἄνδρ' ἐπελεύσεσθαι.] Versiones vulgatæ reddunt, "*mihi excitabatur animus* "*generosus Virum adire.*" Id quod neque cum vocis ὀΐσσατο neque vocis ἐπελεύσεσθαι significatione ullo modo congruit. *Barnesius*, quem ferè secutus sum, meliùs vertit; "*mihi expectabat animus generosus, Virum* "*adfuturum.*"

Ver. 216. — οὐδέ μιν ἔνδον.] *Al.* οὐδέ τιν' ἔνδον.

Εὕρομεν, ἀλλ' ἐνόμευε νομὸν κατὰ πίονα μῆλα.
Ἐλθόντες δ' εἰς ἄντρον ἐθηεύμεσθα ἕκαστα·
Ταρσοὶ μὲν τυρῶν βρῖθον, στείνοντο δὲ σηκοὶ
Ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· διακεκριμέναι δὲ ἕκασται
Ἔρχατο· χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,
Χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι· ναῖον δ' ὀρῷ ἄγγεα πάντα,
Γαυλοί τε, σκαφίδες τε, τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν.
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν πρώτισθ' ἕταροι λίσσοντ' ἐπέεσσι,
Τυρῶν αἰνυμένους ἰέναι πάλιν· αὐτὰρ ἔπειτα
Καρπαλίμως ἐπὶ νῆα θοὴν ἐρίφους τε καὶ ἄρνας
Σηκῶν ἐξελάσαντας ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, (ἦτ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν,)
Ὄφρ' αὐτόν τε ἴδοιμι, καὶ εἴ μοι ξείνια δοίη·
Οὐδ' ἄρ' ἔμελλ' ἑτάροισι φανεὶς ἐρατεινὸς ἔσεσθαι.

Invenimus; sed pascebat per pascua pinguia pecora.
Ingressi verò antrum admirabamur singula:
Calathi quidem caseis gravabantur; repleta autem erant stabula
Agnorum atque hoedorum; separatae verò singulae
Inclusae erant; seorsùm quidem grandiores-natu, seorsùm et aetate-mediae,
Seorsùm itidem recens-natae: natabant autem sero vasa omnia,
Mulctraliaque, scaphiaque, elaborata; quibus immulgebat.
Tum me quidem imprimis socii precabantur verbis,
Ut sumptis caseorum-*nonnullis* abiremus retrò; at deinde
Confestim ad navem celerem hoedosque et agnos
E stabulis agentes navigaremus salsam aquam:
Sed ego non parui, (certè multò satius fuisset;)
Donec ipsum viderem, et *experirer* si mihi hospitalia daret:
Neque sanè erat sociis visus amabilis futurus.

Ver. 219. Ταρσοί.] Οἱ καλαθίσκοι, ἐν οἷς τυροκομοῦσι, καὶ ἐκτυποῦνται οἱ τυροί. *Schol.*

Ibid. —— σηκοί.] Αἱ μάνδραι καὶ περίβολοι, ἐν οἷς συγκέκλεισται τὰ θρέμματα· ἢ καταδύσεις τῶν θρεμμάτων. *Schol.*

Ver. 222. ——ἕρσαι.] Αἱ νεογναὶ καὶ ἁπαλαὶ καὶ δροσώδεις, ἀπὸ τῆς ἕρσης· ἢ ἐνδεεῖς τῇ ἡλικίῃ. *Schol.* "Quia ros est ἀσθενὴς καὶ ἀδρανὴς "ὄμβρος, ideò rori comparantur quæ sunt "tenera et mollia ———. Æschylus quo-"que in Agamemnone, δρόσους nominat te-"neros avium pullos. ——— Sed primus "omnium pater elegantiarum Homerus 'ἕρσην, id est, rorem, tenellos agniculos vo-"cavit; —— χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ "μετάσσαι, Χωρὶς δ' αὖτ' ἕρσαι· quasi dicat, "τὰ ἑρσώδη sive δροσωδη πρόβατα." *Casaubon. Annotat. in Athenæum, lib.* IX. *cap.* 8.

Ibid. —— ὀρῷ.] Τῷ διεφθορότι γάλακτι, ἢ τῇ ὑποστάθμῃ τοῦ γάλακτος· ὀρὸς γὰρ λέγεται, ἡ τοῦ γάλακτος ὑδατώδης ὑπόστασις. *Schol.*

Ver. 223. Γαυλοί.] Ἀγγεῖα ποιμενικὰ σκαφοειδῆ, εἰς ἃ οἱ ποιμένες ἀμέλγοντες δέχονται τὸ γάλα. *Schol.*

Ibid. —— σκαφίδες τε.] Τὸ δὲ σκάφος ὠνομάσθη ἀπὸ τῆς σκαφίδος· καὶ τοῦτο δέ ἐστιν ὁμοίως ξύλινον στρογγύλον, γάλα καὶ ὀῤῥὸν δεχόμενον· ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ λέγεται, "νάων δ' "ὀρῷ ἄγγεα πάντα, Γαυλοί τε, σκαφίδες τε, "τετυγμένα, τοῖς ἐνάμελγεν." *Athenæus, lib.* XI. *cap.* 14.

Ibid. —— τοῖς ἐνάμελγεν.] *Scholiastes* videtur legisse τοῖσιν ἄμελγεν.

Ver. 225. Τυρῶν αἰνυμένους.] *Sumptis caseorum nonnullis.* Ut rectè *Eustathius. Al.* Τυρῶν ἀχθομένους· notante eodem.

Ibid. et *ver.* 232. —— αἰνυμένους —— αἰνύμενοι.] Vide ad *Il.* γ', 260.

Ver. 228. Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην.] Ἐμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λήθην τινὰ καθ' αὑτοῦ λέγων, ἢ ἄγνοιαν, ἢ φιλοτιμίαν, ἢ πρὸς τινὰ μαθήματα καὶ λόγους ἀκρόασιν. Ὡς Ὀδυσσεὺς, ——— "Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην· ἦτ' ἂν πολὺ κέρδιον "ἦεν." *Plutarch. de Sui Laude.*

Ver. 230. Οὐδ' ἄρ' ἔμελλ'.] Vide infrà ad ψ', 266. et ad *Il.* ν', 344.

Ἔνθα δὲ πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν· ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν· μένομέν τέ μιν ἔνδον
Ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε νέμων· φέρε δ' ὄβριμον ἄχθος
Ὕλης ἀζαλέης, ἵνα οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
Ἔκτοσθεν δ' ἄντροιο βαλὼν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν·
Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.
Αὐτὰρ ὅγ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα
Πάντα μάλ', ὅσσ' ἤμελγε· τὰ δ' ἄρσενα λεῖπε θύρηφιν,
Ἀρνειούς τε, τράγους τε, βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς.
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
Ὄβριμον· οὐκ ἂν τόν γε δύω καὶ εἴκοσ' ἄμαξαι
Ἐσθλαὶ, τετράκυκλοι, ἀπ' οὔδεος ὀχλίσσειαν·

Tum verò igne accensâ sacrificavimus; et ipsi
E-caseis sumentes comedimus, expectabamusque ipsum intùs
Sedentes, donec venit pascens: ferebat autem ingens onus
Ligni aridi, ut ei ad-coenam esset.
Extra autem antrum dejiciens strepitum fecit;
Nos verò perterriti diffugimus in recessum antri.
Ast ille in latam speluncam egit pinguia pecora,
Omnia prorsùs, quae mulgebat: mares autem reliquit forìs,
Arietesque, hircosque, altam extra chortem.
Caeterùm deinde admovit operculum ingens altè sublatum,
Grave: non illud duo et viginti currus
Fortes, quaternis-rotis, à solo dimovissent:

Ver. 231. Ἔνθα δὲ πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν. Καὶ πρὸ τοῦ θοινᾶσθαι δὲ, ἃ δεῖ ποιεῖν ἡμᾶς, διδάσκει πάλιν Ὅμηρος, ἀπαρχὰς τῶν βρωμάτων νέμειν τοῖς θεοῖς. Οἱ γοῦν περὶ τὸν Ὀδυσσέα, καίπερ ὄντες ἐν τῷ τοῦ Κύκλωπος σπηλαίῳ, " Ἐνθάδε πῦρ κείαντες ἐθύσαμεν, ἠδὲ καὶ αὐτοὶ " Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν." *Athenæus, lib.* IV. *cap.* 27.

Ibid. —— κείαντες.] *Al.* κήαντες.

Ibid. —— ἐθύσαμεν.] *Barnesius* ex Editionum vetustiorum nonnullis edidit ἐμείναμεν. " Quomodo enim," inquit, " imparati in " Antro alieno sacrificarent, de rebus non " suis?" Verùm, uti notat *Henricus Stephanus*, si ita legas, parùm aptè sequetur istud " μένομέν τέ μιν ἔνδον," *ver.* 232. Id quod nec ipsum *Barnesium* fugit. Sed et aptiùs congruere videtur ἐθύσαμεν cum sequenti " ἠδὲ καὶ αὐτοὶ Τυρῶν αἰνύμενοι φάγομεν." Ex parte nimirùm sacra faciebant, partem ipsi comedebant. Neque dissimilem loquendi rationem usurpat Poeta, *Iliad.* ζ', 259.

Ὡς σπείσῃς Διῒ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
Πρῶτον· ἔπειτα δέ κ' αὐτὸς ὀνήσεαι, αἴκε πίῃσθα.

Porrò *Athenæus* loco suprà citato legit ἐθύσαμεν, itemque *Eustathius* in commentario, ubi alterius lectionis ne meminit quidem.

Ver. 233. Ἥμενοι, ἕως ἐπῆλθε.] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset ὥσε ἐπῆλθε, vel ὧς ἠπῆλθε. Vide suprà ad δ', 90.

Ver. 235. Ἔκτοσθεν δ' ἄντροιο βαλὼν ὀρυμαγδὸν ἔθηκεν.] Vide ad *Il.* γ', 363. et δ', 452.

Ver. 236. Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ' ἐς μυχὸν ἄντρου.]

Ἄλλοι δ', ὅπως ὄρνιθες, ἐν μυχοῖς πέτρας
Πτήξαντες εἶχον, αἷμα δ' οὐκ ἐνῆν χροΐ.
Euripid. Cyclops, ver. 406.

Ver. 240. —— ἐπέθηκε θυρεόν.] Pronuntiabatur θυροῦν.

Ver. 241. —— οὐκ ἂν τόν γε δύω καὶ εἴκοσ' ἄμαξαι.] Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 242. Ἐσθλαὶ, τετράκυκλοι.] Si vera sit hæc lectio, tum vox τετράκυκλοι *secundam* producet eâdem ratione ac παρειπὼν, διϊπετέος, *Iliad.* ζ', 62. π', 174. et διαμελεϊστὶ, infrà *ver.* 291. hujus libri. Cùm verò vox τετράκυκλον occurrat, *Il.* ω', 324. syllabis duobus prioribus correptis; *Barnesius* hoc in loco ex conjecturâ edidit, τεσσαρακυκλοι· eodem modo ac dicitur τεσσαράβοιον, *Il.* ψ', 705.

Τόσσην ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.
Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
Αὐτίκα δ' ἥμισυ μὲν θρέψας λευκοῖο γάλακτος,
Πλεκτοῖς ἐν ταλάροισιν ἀμησάμενος κατέθηκεν·
Ἥμισυ δ' αὖτ' ἔστησεν ἐν ἄγγεσιν, ὄφρα οἱ εἴη
Πίνειν δαινυμένῳ, καί οἱ ποτιδόρπιον εἴη.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ εἴσιδεν, εἴρετο δ' ἡμέας·
Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
Ἦ τι κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἷά τε ληϊστῆρες ὑπεὶρ ἅλα, τοί τ' ἀλόωνται
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,

Tantam excelsam petram admovit ostio.
Sedens autem mulgebat oves et balantes capras,
Omnia ritè, et foetum submisit singulis.
Statim autem dimidium ubi-coagulâsset albi lactis,
Textilibus in calathis constructum reposuit:
Dimidium verò rursùs constituit in vasibus, ut sibi esset
Ad-potandum epulanti, et sibi ad-coenam foret.
At postquam expediisset obiens sua opera,
Tum verò ignem accendebat, et aspexit, interrogabatque nos:
" O hospites, quinam estis? undè navigatis humidas vias?
" Nunquid ad negotiationem; an temerè erratis,
" Tanquam praedones super mare, qui errant,
" Animas periculo-objectantes, malum alienigenis ferentes?'
Sic dixit: nobis autem statim confractum est charum cor,

Ver. 243. —— ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.]

—————— saxo occultabat opaco.
Æn. VIII, 211.

Ver. 245. —— ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν.] Ὑπέθηκεν ἔμβρυον. Ὅμηρος γὰρ, ὑπεναντίον τῆς συνηθείας, βρέφος μὲν λέγει τὸ κατὰ γαστρός· ἔμβρυον δὲ, νεογνὸν, ἢ τὸ τέκνον. *Schol.* Vide ad *Il.* ψ', 266.

Ver. 246. —— θρέψας.] Τὸ δὲ, θρέψας, ἀντὶ τοῦ πήξας· ὅθεν καὶ τροφαλὶς τυροῦ. *Eustath.* Vide ad *Il.* ἑ, 903.

Ibid. —— λευκοῖο γάλακτος.] Ἐν μὲν γὰρ ποιήσει πρέπει γάλα λευκὸν εἰπεῖν· ἐν δὲ λόγῳ τὰ μὲν [ἐπίθετα] ἀπρεπέστερα· τὰ δὲ, ἂν ᾖ κατακορῆ, ἐξελέγχει καὶ ποιεῖ φανερὸν ὅτι ποίησις ἐστίν. *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 3.

Ver. 249. Πίνειν δαινυμένῳ.] *Eustathius* in comment. ad *ver.* 225. citat Πίνειν αἰνυμένῳ. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ibid.—ποτιδόρπιον εἴη.] *Al.* ποτιδόρπιον αὐτῷ.

Ver. 250. —— ἐπειδὴ.] *Al.* ἐπεὶ δή.

Ver. 251. Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε.]

Ἀνέκαυσε μὲν πῦρ πρῶτον ——————.
Euripid. Cyclops, ver. 382.

Ver. 252. Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;]

—————— ὦ ταλαίπωροι ξένοι,
Τίνες πότ' εἰσίν; ——————
Euripid. Cyclops, ver. 39.

—————— πόθεν ἐπλεύσατ' ὦ ξένοι;
Ποδαποί; —————— *Ibid. ver.* 274.

Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? *Æn.* I, 373.

Vide suprà ad γ, 71. 74. ubi occurrunt hi quatuor versus 252. 255. *Nestoris*que ibi personæ etiam aptiùs quàm hîc *Cyclopis* conveniunt. Καὶ κεῖται, φασὶν οἱ Παλαιοὶ, κάλλιον ἐνταῦθα [γ', 71. &c.] οἱ στίχοι ἐκεῖνοι. Διὸ καὶ ἀστερίσκοι ὧδε πρόκεινται αὐτῶν, δι' ὧν τὰ ἔπη ἐκκρίνονται. *Eustath.*

Ver. 253. —— κατὰ πρῆξιν.] Vide suprà ad γ', 72, et ad *Il.* ν', 192.

Ver. 254. —— τοί τ' ἀλόωνται.] *Al.* μηχανόωνται.

Ver. 256. — ἡμῖν δ' αὖτε κατεκλάσθη φί-

Δεισάντων φθόγγον τε βαρὺν, αὐτόν τε πέλωρον.
Ἀλλὰ καὶ ὥς μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες Ἀχαιοὶ
Παντοίοις ἀνέμοισιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
Οἴκαδε ἱέμενοι, ἄλλην ὁδὸν, ἄλλα κέλευθα
Ἤλθομεν· οὕτω που Ζεὺς ἤθελε μητιάασθαι.
Λαοὶ δ' Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος εὐχόμεθ' εἶναι,
Τοῦ δὴ νῦν γε μέγιστον ὑπουράνιον κλέος ἐστί·
Τόσσην γὰρ διέπερσε πόλιν, καὶ ἀπώλεσε λαοὺς
Πολλούς· ἡμεῖς δ' αὖτε κιχανόμενοι τὰ σὰ γοῦνα
Ἱκόμεθ', εἴ τι πόροις ξεινήϊον, ἠὲ καὶ ἄλλως
Δοίης δωτίνην, ἥτε ξείνων θέμις ἐστίν.
Ἀλλ' αἰδοῖο, φέριστε, θεούς· ἱκέται δέ τοι εἰμέν·

Timentibus sonitumque gravem, ipsumque monstrosum.
Sed et sic ipsum verbis respondens alloquebar :
" Nos quidem à-Trojâ devii-acti Achivi
" Variis ventis super ingentes fluctus maris.
" Domum petentes, aliâ viâ, aliis itineribus
" Venimus : sic nimirùm Jupiter voluit constituere.
" Populi autem Atridae Agamemnonis gloriamur esse,
" Cujus sanè nunc maxima sub-coelo gloria est :
" Tantam enim diripuit urbem, et perdidit populos
" Multos : nos autem demùm procumbentes ad tua genua
" Supplicamus, si quod praebeas hospitale-munus, sive etiam alitèr
" Donum des ; qui utique hospitum mos est.
" Sed verere, optime, deos ; supplices nempè tibi sumus :

λον ἦτορ, Δεισάντων &c.] Ὅρα δὲ τὸ, " ἡμῖν " δὲ κατεκλάσθη ἦτορ δεισάντων·" ὅπερ εἰ καὶ σολοικοφανὲς δοκεῖ, ἀλλ' ὅμως πέφρασται καὶ αὐτὸ καταλλήλως τῷ καιρῷ καὶ τῇ δειλίᾳ· — Καὶ νῦν μὲν ἡ ἐναλλαγὴ ἀπὸ δοτικῆς γέγονεν εἰς γενικήν· ἀλλαχοῦ δὲ, ἀνάπαλιν ἀπὸ γενικῆς εἰς δοτικήν· ὡς ἐν τῷ, " Ὡς τῶν ὕπνος ἀπὸ βλε- " φάροιϊν ὄλωλε, Νύκτα φυλασσομένοισι" [Iliad. κ', 187.] Καὶ, " Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ " γηθεῖ φόνον Ἀχαιῶν δερκομένῳ·" [Il. ξ', 139.] ὤφειλε γὰρ " δερκομένου" εἰπεῖν. Καὶ, " Τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ, Σή- " ματ' ἀναγνούσῃ·" [Odyss. ψ', 205. 206.] Τὸ τοίνυν, " δεισάντων," οὐκ ἂν εἴη, ὡς ἐῤῥέθη, σόλοικον, οὐ μόνον διὰ τὸ καὶ μιμητικῶς, φρασθῆναι καὶ ἀντιπτωτικῶς, ἀλλὰ καὶ διότι ἀσφαλεῖς οἱ πλαγιασμοὶ πρὸς σύνταξιν καὶ ἀσόλοικοι. *Eustath.* Vide suprà ad ζ', 155. et infrà ad ψ', 205.

Ver. 259. Ἡμεῖς τοι Τροίηθεν ἀποπλαγχθέντες.]

——— Ἰλίου δ' ἀπὸ
Πέρσαντες ἄστυ, πνεύμασιν θαλασσίοις
Σὴν γαῖαν ἐξωσθέντες ἥκομεν, Κύκλωψ.
Euripid. Cyclops, ver. 276.

Ver. 260. ——— ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης.] Τὸ δὲ " ὑπὲρ μέγα λαῖτμα," ἢ ἀντὶ τῆς κατὰ προθέσεως κεῖται, ἢ ἀντιπτωτικῶς ἐῤῥέθη ἀντὶ τοῦ, ὑπὲρ ἄνω μεγάλου κύματος. *Eustath.* At quidni tam rectè hoc in loco dicatur, ὑπὲρ μέγα λαῖτμα, quàm ὑπεὶρ ἅλα, suprà *ver.* 254. ? Aut quidni scribere potuisset Homerus " κατὰ μέγα λαῖτμα," si ita dictum oportuisset ?

Ver. 262. ——— μητιάασθαι.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt μητίσασθαι.] Quibuscum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. " Rectiùs (inquit *Barnesius*) μητίσσασθαι." Immò verò minùs rectè. Vide ad *Il.* κ', 48.

Ver. 265. ——— διέπερσε.] *Al.* δὴ ἔπερσε.

Ver. 268. ——— ἥτε.] *Al.* ᾗτε.

Ver. 269. ——— αἰδοῖο, φέριστε, θεούς· ἱκέται δὲ &c.] Ita *Apollonius :*

Ἀλλ' ἱκέτας ξείνους Διὸς εἵνεκεν αἰδέσσασθε
Ξεινίου, ἱκεσίου τε· Διὸς δ' ἄμφω ἱκέται τε
Καὶ ξεῖνοι· ὁ δέ που καὶ ἐπόψιος ἄμμι τέτυκται.
Argonautic. lib. II. *ver.* 1134.

Et Oraculum Jovis *Dodonæi*, apud *Pausaniam :*

Μηδ' ἱκέτας ἀδικεῖν· ἱκέται δ' ἱεροί τε καὶ ἁγνοί.
Achaïc. lib. VII. *cap.* 25. sub initio.

Ibid. — αἰδοῖο.] *Al.* αἰδεῖο. Uti *Il.* ώ, 503.

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε, ξείνων τε,
Ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
  Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
Νήπιος εἶς, ὦ ξεῖν', ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας,
Ὅς με θεοὺς κέλεαι ἢ δειδίμεν, ἢ ἀλέασθαι.
Οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς Αἰγιόχου ἀλέγουσιν,
Οὐδὲ θεῶν μακάρων· ἐπειὴ πολὺ φέρτεροι εἰμέν.
Οὐδ' ἂν ἐγὼ Διὸς ἔχθος ἀλευάμενος πεφιδοίμην,
Οὔτε σεῦ, οὔθ' ἑτάρων, εἰ μὴ θυμός με κελεύει.
Ἀλλά μοι εἴφ', ὅπη ἔσχες ἰὼν εὐεργέα νῆα·
Ἤ που ἐπ' ἐσχατιῆς, ἢ καὶ σχεδὸν, ὄφρα δαείω.
  Ὣς φάτο πειράζων· ἐμὲ δ' οὐ λάθεν εἰδότα πολλά·
Ἀλλά μιν ἄψοῤῥον προσέφην δολίοις ἐπέεσσι·
  Νέα μέν μοι κατέαξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Πρὸς πέτρῃσι βαλὼν, ὑμῆς ἐπὶ πείρασι γαίης,

"Jupiter autem ultor est supplicumque, hospitumque,
"Hospitalis, qui hospites simul venerandos comitatur."
Sic dicebam; ille verò mihi rursùs respondit saevo animo:
"Stultus es, ô hospes, vel longè advenisti,
"Qui me deos jubes aut timere, aut observare.
"Non enim Cyclopes Jovem Aegiochum curant,
"Neque deos beatos, quoniam multò praestantiores sumus.
"Neque ego Jovis inimicitias evitans pepercerim,
"Neque tibi, neque sociis, nisi animus me jubeat.
"Sed mihi dic, ubi appuleris huc-profectus fabrè-factam navem;
"An alicubi ad extremam-oram, an et propè, ut sciam."
Sic dixit tentans: me autem non latuit scientem multa;
Sed ipsum vicissim allocutus sum dolosis verbis:
"Navem quidem mihi confregit Neptunus terrae-quassator,
"Ad scopulos conjectam; vestrae ad fines terrae,

Ver. 270. Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε, ξείνων τε.]

Jupiter, (hospitibus nam te dare jura loquuntur.) *Æn.* I, 731.

Ver. 274.——δειδίμεν.] *Al.* δειδέμεν.

Ver. 275. Οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν.]

Ζηνὸς δ' ἐγὼ κεραυνὸν οὐ φρίσσω, ξένε·
Οὐδ' οἶδ' ὅτι Ζεὺς ἔστ' ἐμοῦ κρείσσων θεός.
Οὔ μοι μέλει τὸ λοιπόν.——
Euripid. Cyclops, ver. 319.

——ille immitis, et ipsis
Horrendus sylvis, et visus ab hospite nullo
Impunè, et magni cum Dîs contemptor Olympi.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 760.

Ibid.——Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν.] Ἀσεβὴς ὢν ὁ Πολύφημος, διαβάλλει καὶ τοὺς λοιπούς· ὅτι γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἦσαν ἄθεοι, παρίστησιν ὁ Ποιητὴς, λέγων [infrà *ver.* 411.] "Νοῦσόν γ' οὔπως ἐστὶ "Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι." *Schol.* Verùm hoc (ut opinor) ab iis dici potuit, etsi Deorum negligentes fuerint. Vide et suprà ad *ver.* 107.

Ver. 282.——ἄψοῤῥον προσέφην.] Τουτέστιν ἔμπαλιν ὧν φθάσας ἐλάλησεν. *Eustath.* Minùs rectè. Nihil enim (ut opinor) aliud sonat vox ἄψοῤῥον quàm *iterùm*, sive *vicissim.* Vide infrà ad *ver.* 501.

Ver. 283. Νέα μέν μοι κατέαξε.] "*Anapæstus*" (inquit *Barnesius*) "in *Primo* loco. Ἔνθα τὸ "Νέα μέν μοι" ἀνάπαιστον ἔχει πόδα ἐν καταρχῇ στίχου. *Eustath.* Minùs rectè uterque. Pronuntiabatur enim Νᾶ μέν μοι κατέαξε *&c.* Vide suprà ad β΄, 289.

Ἄκρῃ προσπελάσας· ἄνεμος δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν·
Αὐτὰρ ἐγὼ σὺν τοῖσδε ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
Ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε·
Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλακας, ποτὶ γαίῃ
Κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.
Τοὺς δὲ διαμελεϊστὶ ταμὼν ὡπλίσσατο δόρπον·
Ἤσθιε δ', ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, οὐδ' ἀπέλειπεν
Ἔγκατά τε, σάρκας τε, καὶ ὀστέα μυελόεντα.
Ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διῒ χεῖρας,
Σχέτλια ἔργ' ὁρόωντες· ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.

"Promontorio impactam; ventus autem ex ponto tulit:
"At ego cum hisce effugi arduam perniciem."
Sic dicebam: ille autem mihi nihil respondit saevo animo:
Sed ipse impetu-facto sociis manus inferebat;
Simulque duos correptos, tanquam catulos ad terram
Illidebat: cerebrum autem humi fluebat, irrigabatque terram.
His verò membratim dissectis apparavit coenam:
Vorabat autem, quemadmodum leo montanus; neque relinquebat
Intestinaque, carnesque, et ossa medullis-plena.
Nos verò flentes sustulimus Jovi manus,
Misera opera videntes; desperatio autem tenebat animum.

Ver. 285.—προσπελάσας.] Vide ad *Il.* ά, 140.

Ibid.——ἄνεμος δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν.]

Ἀνέμων θύελλαι δεῦρό μ' ἥρπασαν βίᾳ.
Euripid. Cyclops, ver. 109.

Ver. 288. Ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε· Σὺν δὲ δύω μάρψας.]

————————φῶτε συμμάρψας δύω,
Ἔσφαξ' ἑταίρων τῶν ἐμῶν ῥυθμῷ τινι·
Τὸν μὲν λέβητος εἰς κύτος χαλκήλατον,
Τὸν δ' αὖ τένοντος ἁρπάσας ἄκρου ποδὸς,
Παίων πρὸς ὀξύν γ' ὄνυχα πετραίου λίθου,
Ἐγκέφαλον ἐξέῤῥανε.————
Euripid. Cyclops, ver. 396.

————vidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ.
Quæ super ipse jacens, hirsuti more leonis,
Visceraque, et carnes, oblisisque ossa medullis,
Semianimesque artus avidam condebat in alvum.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 205.

Vidi egomet, duo de numero cùm corpora nostro
Prensa manu magnâ, medio resupinus in antro
Frangeret ad saxum, sanieque aspersa natarent
Limina: vidi, atro cùm membra fluentia tabo
Manderet, et tepidi tremerent sub dentibus artus.
Æn. III, 623.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, *in quibus Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet.* "Narrationem facti," inquit, "nudam et brevem Maro posuit; "contrà Homerus πάθος miscuit, et dolo-"re narrandi invidiam crudelitatis æqua-"vit." *Lib.* V. *cap.* 13. *Scaliger* tamen hoc in loco *Virgilium Homero* superiorem contendit. *Poetic. lib.* V. *cap.* 3.

Ver. 289. Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλακας.] Ἀρασσομένων δὲ περὶ πέτρας ἀνθρώπων ψόφον τε καὶ μόρον οἰκτρὸν ἐνδεικνύμενος, ἐπὶ τῶν ἀηδεστάτων τε καὶ κακοφωνοτάτων χρονεῖ γραμμάτων, οὐδαμῆ λεαίνων τὴν κατασκευὴν, οὐδὲ ἡδύνων· "Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλα-"κας, ποτὶ γαίῃ Κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χα-"μάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16.

Ver. 291.——διαμελεϊστὶ ταμών.] *Strabo, Geograph. lib.* II. *pag.* 137. *al.* 83. citat, διαμμελεϊστί. Sed nihil opus. *Secundam* enim producere potest haec vox eâdem ratione ac παραιπὼν, διϊπετέος *&c.* Vide ad *Il.* π', 174. *Al.* διὰ μελεϊστὶ ταμών. Quod est μελεϊστὶ διαταμών.

Ver. 295.———ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.] *Al.* ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμοῦ.

Sævit inops animi.—— *Æn.* IV, 300.

Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδὺν,
Ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων, καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα πίνων,
Κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.
Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμὸν,
Ἄσσον ἰὼν, ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Οὐτάμεναι πρὸς στῆθος, ὅθι φρένες ἧπαρ ἔχουσιν,
Χεῖρ' ἐπιμασσάμενος· ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρυκεν.
Αὐτοῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπωλόμεθ' αἰπὺν ὄλεθρον·
Οὐ γάρ κεν δυνάμεσθα θυράων ὑψηλάων
Χερσὶν ἀπώσασθαι λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.
Ὣς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε, καὶ ἤμελγε κλυτὰ μῆλα
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὡπλίσσατο δεῖπνον.

Caeterùm postquam Cyclops magnum implevisset ventrem,
Humanas carnes comedens, et insuper merum lac bibens,
Jacebat intra antrum extensus inter pecora,
Hunc quidem ego volui, magnanimo in animo,
Propiùs accedens, gladio acuto stricto à femore,
Vulnerare ad pectus, ubi praecordia hepar circumdant,
Manu admotâ : aliud autem me consilium retinebat.
Ibidem enim et nos periissemus saevâ morte :
Non enim potuissemus ab ostio excelso
Manibus amovere saxum grave, quod admoverat.
Ita tum quidem ingemiscentes expectabamus auroram divinam.
Quando verò manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò ignem accendebat, et mulgebat egregia pecora
Omnia ritè, et foetum submisit singulis.
At postquam expediisset obiens sua opera,
Simul ille rursùs duobus correptis apparavit prandium.

Ver. 296. Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδύν.]

———simul expletus dapibus, vinoque sepultus. *Æn.* III, 630.

Ibid.———ἐμπλήσατο νηδύν.] Notandus hîc primigenius Vocis *Mediæ* usus. Ἔμπλησεν, *alius;* Ἐμπλήσατο, *suum implevit ventrem.* Sic suprà *ver.* 291. ὡπλίσσατο· *Sibi ipse paravit.* Et infrà *ver.* 298. τανυσσάμενος· *Quum se ipse extenderat.* Vide suprà ad ἑ, 491. *Al.* ἐπλήσατο νηδύν.

Ver. 298. Κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.] Τὸ μέγεθος αὐτοῦ ἐμφανίζων. *Athenæus, lib.* VII. *cap.* 1. Ἐμφαντικῶς δὲ ἐδήλωσε τὸ μέγεθος. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 372.

Ver. 299. Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα.] Τὰ μὲν εἰκότα καὶ συνήθη κατὰ λόγον περαινόμενα, τῷ ἐφ' ἡμῖν ἀποδίδωσι· καὶ λέγει δήπου πολλάκις, "Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυ-" "μόν." *Plutarch. in Coriolano.* Ubi in transcursu notandum, quod jam legimus Τὸν μὲν ἐγὼ, legisse *Plutarchum* aut memoriter citâsse, Αὐτὰρ ἐγὼ *&c.*

Ver. 301. Οὐτάμεναι.] Vide ad *Il.* φ', 68.

Ver. 305.———λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.] Suprà *ver.* 240.

Ver. 311. Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε.] Ita Vulgati et hîc, et infrà *ver.* 344. ubi idem versus occurrit; atque ita in commentario citat *Eustathius;* "Evidenti," inquit *Barnesius,* "errore; cum τὸ Δὲ bis occurreret "frustrà." Ideoque ipse quidem edidit Σὺν δ' ὅδε γ' αὖτε. Sed nullis adductis codicibus, nullâ allatâ auctoritate. Propiùs

Δειπνήσας δ' ἄντρου ἐξήλασε πίονα μῆλα,
Ῥηϊδίως ἀφελὼν θυρεὸν μέγαν· αὐτὰρ ἔπειτα,
Ἂψ ἐπέθηχ', ὡς εἴτε φαρέτρῃ πῶμ' ἐπιθείη.
Πολλῇ δὲ ῥοίζῳ πρὸς ὄρος τρέπε πίονα μῆλα
Κύκλωψ· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην κακὰ βυσσοδομεύων,
Εἴπως τισαίμην, δώῃ δέ μοι εὖχος Ἀθήνη.
Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῷ,
Χλωρὸν, ἐλαΐνεον· τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα φοροίη
Αὐανθέν· τὸ μὲν ἄμμες ἐΐσκομεν εἰσορόωντες,

Pransus autem, ex antro egit pinguia pecora,
Facilè amoto operculo ingenti: at deinde
Rursùs admovit, veluti si pharetrae operculum imponeret.
Multo autem strepitu ad montem agebat pinguia pecora
Cyclops: caeterùm ego relictus eram mala profundè-cogitans,
Si quo pacto ulciscerer, daretque mihi gloriam Pallas.
Hoc autem mihi in animo optimum videbatur consilium:
Cyclopis enim jacebat ingens clava ad stabulum,
Viridis, oleagina; hanc quidem exciderat, ut ferret
Arefactam; eam et nos *tantam*-imaginabamur inspicientes,

---

ad Vulgatam lectionem accedit quod habet Editio *Oxoniensis* hìc, itemque *Elzeviriana* infrà *ver.* 344. notante *Barnesio*; Σὺν δ' ὅγε αὖτε. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus legit cum vulgatis Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε.

Ibid. —— δεῖπνον.] *Al.* δόρπον. Ex *ver.* 291. suprà.

Ver. 312. Δειπνήσας.] Vide suprà ad δ', 535.

Ver. 314. —— ὡς εἴτε φαρέτρῃ πῶμ' ἐπιθείη.] Καὶ ὅρα τὸ σύντομον τῆς παραβολῆς, καὶ τὸ ἐντεῦθεν καίριον. Οὐ γὰρ πρᾶγμα παρέβαλε πράγματι, τὴν φαρέτραν δηλαδὴ τῷ μεγάλῳ σπηλαίῳ· ἦν γὰρ ἂν ψυχρὸς ὁ λόγος διὰ τὸ ἐν σμικροπρεπείᾳ κακόζηλον· ἀλλ' ἐνέργειαν ἐνεργείᾳ· τὸ ῥᾷον δηλαδὴ τοῦ ἐπιπωμασμοῦ τῆς φαρέτρας τῷ ἀπόνῳ τοῦ σπηλαίου συγκλεισμῷ. Καὶ οὐκ ἦν εἰς πλέον διασκευάσαι τὴν παραβολήν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 317. —— δώῃ.] Apud *Eustathium* in commentario, δοίη.

Ver. 318 et 424. Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.]

Hæc alternanti potior sententia visa est
Æn. IV, 287.

Cæterùm (uti et notat *Barnesius*) mirè hìc et ineptè de rationibus, cur *Cyclopem* non interfecerit *Ulysses*, disserit *Spondanus*: "Tamne leviter, inquies, sex sociorum excidium ulciscitur? Immo, inquam —— majus est damnum Cyclopi cæcitas, quàm si vita illi fuisset adempta. Illo siquidem pacto acerba illi vita est reddita, lucis aspectu privata; ita ut innumeras mortes in unâ vitâ patiatur. Sanè hanc consilii Ulyssei causam esse ausim contendere, licèt ab ipso Poetâ non exprimatur." Et infrà in annotationibus ad *ver.* 523. "Nam cur non potuerit Polyphemum Ulysses interficere? Sanè perindè id facilè fuisse existimo, atque oculum effodere." Mirè, inquam, cæcutiisse videtur Vir eruditus. Apertissimè enim rationem hujus rei reddit Poeta suprà *ver.* 303. "Αὐτοῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπωλόμεθ', *&c.*" Καὶ ἦν μὲν εὐχερέστερον [ἀνελεῖν αὐτὸν] τοῦ ἐκτυφλῶσαι· ὅτι δὲ οὐκ ἦν ἐλπὶς ἔτι σωθῆναι, διὰ τὸν πωμάζοντα ἠλίβατον λίθον τοῦ θυρεοῦ, δευτέρας γίνεται σοφωτέρας φροντίδος τῆς κατὰ τὴν τύφλωσιν, καὶ οὕτω περιστάζεται. *Eustath.* ad *ver.* 290.

Ver. 319. Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον.]

Ἀκρέμων ἐλαίας ἐστὶν ἐν δόμοισί τις,
Ὃν φασγάνῳ τῷδ' ἐξαπ ξύνας ἄκρον,
Εἰς πῦρ καθήσω ————————.
Euripid. Cyclops, *ver.* 454.

Ver. 320. ———— τὸ μὲν ἔκταμεν.] Τὸ δὲ, ἔκταμεν, οἱ ἀκριβέστεροι, ἔκσπασε, γράφουσι. Ἐχρῆν γάρ, φασὶ, τὸν τηλικοῦτον Κύκλωπα, καὶ αὐτόπρεμνον [αὐτόπρεμνον] ἐκσπάσαι τὸ φυτόν. *Eustath.* Quam lectionem et præfert Dna. *Dacier.*

῞Οσσον θ' ἱστὸν νηὸς ἐεικοσόροιο μελαίνης,
Φορτίδος, εὐρείης, ἥτ' ἐκπεράᾳ μέγα λαῖτμα·
Τόσσον ἔην μῆκος, τόσσον πάχος εἰσοράασθαι.
Τοῦ μὲν ὅσον τ' ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα παραστὰς,
Καὶ παρέθηχ' ἑτάροισιν, ἀποξῦναι δ' ἐκέλευσα.
Οἱ δ' ὁμαλὸν ποίησαν· ἐγὼ δ' ἐθόωσα παραστὰς
Ἄκρον, ἄφαρ δὲ λαβὼν ἐπυράκτεον ἐν πυρὶ κηλέῳ.
Καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκα κατακρύψας ὑπὸ κόπρῳ,
Ἥ ῥα κατὰ σπείους κέχυτο μεγάλ' ἤλιθα πολλή.
Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάχθαι ἄνωγον,
Ὅστις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας,
Τρίψαι ἐν ὀφθαλμῷ, ὅτε τὸν γλυκὺς ὕπνος ἱκάνοι.
Οἱ δ' ἔλαχον, τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον αὐτὸς ἑλέσθαι,
Τέσσαρες, αὐτὰρ ἐγὼ πέμπτος μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.

Quantus utique malus navis viginti-remis-agitatae nigrae,
Onerariae, latae, quae scilicet trajicit ingens pelagus:
Tanta erat longitudo, tanta spissitudo, aspectu.
Ab-hâc quidem, quantum ulna *est*, ego abscidi astans,
Et apposui sociis, laevigareque jussi.
Hi verò laevem fecerunt; ego autem acui astans
Summum: statimque prehensam adurebam in igne ardente.
Et hanc quidem benè deposui reconditam sub stercore,
Quod per speluncam fusum erat admodùm densè multum.
At caeteros sortè sortiri jussi,
Quinam auderet mecum vectem sublatum
Terere in oculo, quando eum dulcis somnus occuparet.
Hi autem sorte-electi-sunt, quos utique et voluissem ipse eligere,
Quatuor, ast ego quintus cum his delectus sum.

Ver. 322. Ὅσσον θ' ἱστὸν νηός.] Vide suprà ad *ver.* 191.

Ver. 325.—ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα] Ἐκτεταμένων τῶν χειρῶν τὸ διάστημα ὄργυιά ἐστί. *Schol.*

Ver. 327. —— ἐγὼ δ' ἐθόωσα.] Ἕτερος τρόπος ἐστὶν, ἡ καλουμένη Μετάληψις, κατὰ συνωνυμίαν σημαίνουσα πρᾶγμα διάφορον· — Συνωνυμεῖ τὸ θοὸν τῷ ὀξεῖ· ὀξὺ δὲ οὐ μόνον, τὸ κατὰ κίνησιν ταχὺ ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ σχῆμα προηγούμενον εἰς λεπτότητα. Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ, "—— ἐγὼ δὲ θόωσα παραστάς." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Vide infrà ad ό, 298.

Ver. 329. ——— ὑπὸ κόπρῳ] Nonnulli, notante *Eustathio*, hîc scribunt ὑπὸ κόπρου.

Ver. 331. Αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάχθαι.] Τῶν γὰρ ἄλλων οὐκ ἐχρῆν ἐπιλογὴν γενέσθαι ἄλλως ἢ διὰ τοῦ κληρώσασθαι, ἵνα μήτε οἱ λειφθέντες φθονήσωσι, μήτε οἱ προκριθέντες μέμψωνται, ὡς ἐπιλεγέντες εἰς κίνδυνον. *Eustath.*

——— nos, magna precati
Numina, sortitique vices—*Æn.* III, 633.

Ibid. —— πεπαλάχθαι.] *Al.* πεπαλάσθαι.

Ver. 332. Ὅστις τολμήσειεν.]

Ἄγε, τίς πρῶτος; τίς δ' ἐπὶ πρώτῳ
Ταχθεὶς, δαλοῦ κόπην ὀχμάσας,
Κύκλωπος ἔσω βλεφάρων ὤσας,
Λαμπρὰν ὄψιν διακναίσει;

Euripid. Cyclops, ver. 481.

Ver. 333. Τρίψαι ἐν ὀφθαλμῷ.] Δοκεῖ δὲ ῥηθεὶς Κύκλωψ φύσει μὲν δύο ἔχειν ὀφθαλμοὺς, εἴγε καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ Ὅμηρος βλέφαρα καὶ ὀφρύας εἶναι αὐτῷ· κατὰ δὲ τινὰ αἰτίαν εἰκὸς προαπολωλέναι αὐτῷ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν. Εἰ δέ γε κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς εἷς, κατὰ τὸν Ἡσιόδου μῦθον, καὶ τῷ τοῦ Κύκλωπος τούτου μετώπῳ ἐνέκειτο, οὐκ ἂν ἐσίγησε τὴν ἰδιότητα ὁ Ποιητής. *Eustath.* ad *ver.* 187. Quæ conjectura videtur singularis.

Ibid. —— ἐν ὀφθαλμῷ.] *Al.* ἐπ' ὀφθαλμῷ.

Ver. 334. —— τοὺς ἄν κε καὶ ἤθελον.] *Eustathius* in commentario citat, οὓς ἂν καὶ ἤθελον. Quæ fortè et verior lectio. Nam in Vulgatis alterum vocabulorum ἄν, κε, omninò supervacuum videtur.

Ver. 335. —— ἐλέγμην.] *Eustathius* citat ἐλέχθην

Εσπέριος δ' ἦλθεν καλλίτριχα μῆλα νομεύων.
Αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα
Πάντα μάλ'· οὐδέ τι λεῖπε βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς,
Ἤ τι ὀϊσσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὣς ἐκέλευεν.
Αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
Εζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας.
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ·
Αὐτὰρ ἐπειδὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἃ ἔργα,
Σὺν δ' ὅγε δ' αὖτε δύω μάρψας ὠπλίσσατο δόρπον.
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων ἄγχι παραστὰς,
Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων μέλανος οἴνοιο·
Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον, ἐπεὶ φάγες ἀνδρόμεα κρέα·
Ὄφρ' εἰδῇς, οἷόν τι ποτὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει
Ἡμετέρη· σοὶ δ' αὖ λοιβὴν φέρον, εἴ μ' ἐλεήσας
Οἴκαδε πέμψειας· σὺ δὲ μαίνεαι οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς.
Σχέτλιε, πῶς κέν τίς σε καὶ ὕστερον ἄλλος ἵκοιτο

Vespertinus autem rediit pulchra-velleribus pecora pascens:
Continuò verò in latam speluncam egit pinguia pecora
Omnia prorsùs; neque ullum relinquebat altam extra chortem,
Sive quid suspicatus, sive etiam deus sic jusserit.
At deinde admovit operculum ingens altè sublatum,
Sedensque mulgebat oves et balantes capras,
Omnia ritè, et foetum submisit singulis:
Caeterùm postquam expediisset obiens sua opera,
Simul utique ille rursùs duobus correptis apparavit coenam.
Et tum ego Cyclopem alloquebar propè astans,
Poculum in manibus tenens nigri vini:
" Cyclops, accipe, bibe vinum, postquam comedisti humanas carnes:
" Ut scias, qualem utique potum hunc navis reconditum habuerat
" Nostra; tibi autem porrò libamen ferebam, si-fortè me miseratus
" Domum mitteres: tu verò furis non ampliùs tolerabilitèr.
" Inique, quomodo quisquam ad te in-posterum alius accedat

Ver. 337. 341. Αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἤλασε πίονα μῆλα — Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν.]

——— cavo Polyphemus in antro
Lanigeras claudit pecudes, atque ubera pressat. *Æn.* III, 641.

Ver. 339. Ἤ τι ὀϊσσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὣς ἐκέλευεν.] *Plutarchus*, loco suprà ad ί, 427. adducto, et hunc versum citat. Pro Ἤ τι autem legit ille Ἤτοι· et pro ἐκέλευεν, ἐκέλευσε.

Ver. 344. Σὺν δ' ὄγε δ' αὖτε.] Vide suprà ad *ver.* 311.

Ver. 345. 346. —— προσηύδων —— Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων.]

——— ἐμπλήσας σκύφος
Μάρωνος αὐτοῦ, τῷδε προσφέρω πιεῖν,
Λέγων τάδ' —— *Euripid. Cyclops, ver.* 410.

Ver. 346. Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων.] Vide *Athenæum, lib.* XI. *cap.* 2. 7.

Ver. 347. Κύκλωψ, τῆ, πίε οἶνον.] [Ἱεροκλῆς] εἰς δικαστήριον ἀχθεὶς, ἐτύπτετο τὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγάς· ῥεόμενος δὲ τῷ αἵματι βάψας κοιλὴν τὴν χεῖρα προσραίνει τὸν δικαστὴν, ἅμα λέγων, " Κύκλωψ. τῆ, πῖ' οἶνον, ἐπεὶ φάγες " ἀνδρόμεα κρέα." *Suidas, in voce* Ἱεροκλῆς.

Ibid. —— τῆ, πίε οἶνον.] Vide ad *Il.* ξ', 219. Καὶ ὅρα καὶ τὸν λόγον τοῦτον τῷ Ὀδυσσεῖ δικαιολογίᾳ τι κεκραμένον καὶ οἴκτῳ, ἔτι δὲ καὶ κολακευτικόν. *Eustath.*

Ibid. —— πίε οἶνον.] Apud *Suidam*, loco suprà citato. πῖ' οἶνον. Vide infrà ad π', 143.

Ibid. κρέα.] Pronuntiabatur κρᾶ.

Ver. 348. Ὄφρ' εἰδῇς οἷόν τι ποτόν.]

Σκέψαι τόδ' οἷον Ἑλλὰς ἀμπέλων ἄπο
Θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.
Euripid. Cyclops, ver 413.

Ἀνθρώπων πολέων; ἐπεὶ οὐ κατὰ μοῖραν ἔρεξας.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔδεκτο καὶ ἔκπιεν· ἥσατο δ' αἰνῶς
Ἡδὺ ποτὸν πίνων· καί μ' ᾔτεε δεύτερον αὖτις·
Δός μοι ἔτι πρόφρων, καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπὲ
Αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείνιον, ᾧ κε σὺ χαίροις.
Καὶ γὰρ Κυκλώπεσσι φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει·
Ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἐστὶν ἀποῤῥώξ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον αἴθοπα οἶνον.
Τρὶς μὲν ἔδωκα φέρων, τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίῃσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν οἶνος,
Καὶ τότε δή μιν ἔπεσσι προσηύδων μειλιχίοισι·
Κύκλωψ, εἰρωτᾷς μ' ὄνομα κλυτόν; αὐτὰρ ἐγώ τοι
Ἐξερέω· σὺ δέ μοι δὸς ξείνιον, ὥς περ ὑπέστης·
Οὖτις ἔμοι γ' ὄνομ' ἐστ'· Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι

"Ex hominibus multis? quoniam non rectè fecisti."
Sic dicebam: is autem accepit et ebibit; delectatusque est vehementèr
Dulcem potum bibens; et à-me petebat secundò rursùs:
"Da mihi adhuc lubens, et mihi tuum nomen dic
"Statim nunc; ut tibi dem hospitale-munus, quo tu gaudeas.
"Etenim Cyclopibus fert alma terra
"Vinum ex-magnis-uvis, et ipsis Jovis imber dat-incrementum:
"Verùm hoc ambrosiae et nectaris est latex."
Sic dixit: at ei rursùs ego dedi generosum vinum:
Ter quidem praebui ferens, ter autem *is* ebibit stultitiâ.
Caeterùm postquam Cyclopi circa mentem venit vinum,
Tunc utique ipsum verbis alloquebar blandis:
"Cyclops, interrogas me nomen inclytum? at ego tibi
"Dicam; tu autem mihi da hospitale-munus, ut scilicet pollicitus es:
"Outis mihi nomen est: Outin verò me vocant

Ver. 353. —— ἔκπιεν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Eustathio*, et ex *ver.* 361. infrà, ubi omnes ἔκπιεν habent. Rectè, ut opinor. Cumque *Barnesio* facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* hoc in loco, ἔπιεν.

Ver. 354. —— αὖτις] *Al.* αὖθις.

Ver. 355. —— καί μοι τεὸν οὔνομα εἰπέ.]

Σὺ δ', ὦ ξέν, εἰπὲ τοὔνομ', ὅ, τί σε χρὴ καλεῖν.
Euripid. Cyclops, ver. 545.

Ver. 356. —— χαίροις.] *Al.* χαίρῃς.

Ver. 358. —— καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.] Vide suprà ad δ', 477 et 581.

Ver. 360. —— αὐτάρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον.]

Ἡσθέντα δ' αὐτὸν ὡς ἐπῃσθόμην ἐγὼ,
Ἄλλην ἔδωκα κύλικα ———.
Euripid. Cyclops, ver. 419.

Ver. 361. —— τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίῃσιν.] Οὗτος [Ἀνάχαρσις] τὴν ἄμπελον εἶπε τρεῖς φέρειν βότρυς· τὸν πρῶτον, ἡδονῆς· τὸν δεύτερον, μέθης· τὸν τρίτον, ἀηδίας. *Diog. Laërt. lib.* I. in *Anacharside.*

Ver. 365.—ὥς περ ὑπέστης.] Suprà *ver.* 356.

Ver. 366. Οὖτις ἔμοι γ' ὄνομ' ἐστ'.] *Al.* ἔμοι γ' ὄνομα. Porrò hinc (notante *Duporto* in *Gnomologiâ)* apud *Theocritum*, in Poemate quod inscribitur Σύριγξ, *Penelope* appellatur "Οὐδενὸς εὐνάτειρα."

Ibid. — Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι Μήτηρ, ἠδὲ πατήρ.] "Ulyssem se in suâ peregrinatione "Outin appellâsse, ex Homero demonstratur; quærenti enim de ipsius nomine Polyphemo respondet, Οὖτις ἔμοι γ' ὄνομ' ἐστ', "Οὖτιν δέ με κικλήσκουσι Μήτηρ ἠδὲ πατὴρ, "ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι. In quo Giphanius, aliique interpretes Auctoris judicio "egregiè falluntur, qui ita vertunt: *Nemo mihi nomen est, Neminem enim vocant mater atque pater atque omnes socii.* Si enim οὖτις

Μήτηρ, ἠδὲ πατὴρ, ἠδ' ἄλλοι πάντες ἑταῖροι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὖτις ἀμείβετο νηλέϊ θυμῷ·
Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισι,
Τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν· τόδε τοι ξεινήϊον ἔσται.
Ἦ, καὶ ἀνακλινθεὶς πέσεν ὕπτιος· αὐτὰρ ἔπειτα
Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα· καδδέ μιν ὕπνος
Ἥρει πανδαμάτωρ· φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος,

"Mater atque pater, et omnes alii socii."
Sic dixi; ille verò mihi rursùs respondebat inclementi animo:
"Outin ego postremum edam post suos socios,
"Caeteros autem priùs; hoc tibi hospitale-munus erit.
Dixit, et recumbens cecidit supinus: at deinde
Jacebat inflexâ crassâ cervice; et illum somnus
Capiebat omnium-domitor; è gutture verò erumpebat vinum,

"reddi deberet *nemo*, Ulysses utique in accusativo οὔτινα, non οὖτιν dicere debuisset. "Et quamvis Giphanio favere videatur, "quod Polyphemus paulò pòst coram vicinis suis conqueritur; [infrà *ver.* 408.] "Ὦ φίλοι, οὖτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφι· "quod ita interpretatur Giphanius; *Amici!* "*nemo me interfecit dolo, neque viribus:* attamen utrobique et in voce οὖτις, et οὐδὲ, "insignis iterùm error committitur. Non "enim scribendum hîc οὐδὲ, *neque*, sed duabus vocibus separatim positis οὐ δὲ, *non verò*, ut sensus sit; *Outis me afflixit dolo, non* "*verò viribus.* Quæ interpretatio cum reliquis quæ hæc circumstant omnium optimè convenire videtur; quoniam prorsùs "nullam causam, quamobrem Polyphemus "ita conqueritur, comminisci possumus, si "à nemine neque dolo neque vi læsus "fuerit." *Acta Eruditorum, Supplement. Tom.* VII. *Sect.* 1. Vide infrà ad *ver.* 408. Ἵνα μὴ ἐπιστήσας τυχὸν ὁ Πολύφημος τῷ παραλογισμῷ, γνῷ "οὔτις" τὸν σύνθετον ἐκ δύο λέξεων τοῦ "οὐ" καὶ τοῦ "τις," ὅπερ οὐ βούλεται Ὀδυσσεὺς, ἐπάγει αἰτιατικὴν ἐν ἁπλότητι, ἤγουν ἀσύνθετον, λέγων· "Οὖτιν δέ με κικλήσ-"κουσι, &c." ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς Οὖτις, Οὔτιδος, οὗ αἰτιατικὴ, τὸν Οὖτιν. *Eustath.* Cæterùm fuerunt qui Ulyssem non sibi hoc nomen finxisse existimârint: Ὅτι Ὀδυσσεὺς, διότι ὦτα μεγάλα εἶχεν, Οὖτις πρότερον ἐκαλεῖτο. *Ptolemæus Hephæstio, apud Acta Eruditor.* loco jam suprà citato. Sed hoc satìs videtur inficetum; præcipuè quum ait Poeta, infrà *ver.* 413.

———— ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ,
Ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων.

Ver. 368.——αὖτις.] *Al.* αὐτίκ'.

Ver. 369. Οὖτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἑτάροισι.]

Πάντων σ' ἑταίρων ὕστερον θοινάσομαι.
Euripid. Cyclops, ver 547.

Ver. 370.—τόδε τοι ξεινήϊον ἔσται.] Πρῶτός τε εὑρηκέναι δοκεῖ [Ὅμηρος] φοβερὰς χάριτας· ὥσπερ τὸ ἐπὶ τοῦ ἀχαριστοτάτου προσώπου, τὸ ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος· τὸ οὖν, "Οὖτιν ἐγὼ πύματον "ἔδομαι," τοὺς δὲ λοιποὺς πρώτους, τὸ τοῦ Κύκλωπος ξένιον. Οὐ γὰρ οὕτως αὐτὸν ἐνέφηνεν δεινὸν ἐκ τῶν ἄλλων, ὅταν δύο δειπνῇ ἑταίρους, οὐδ' ἀπὸ τοῦ θυρεοῦ, ἢ ἐκ τοῦ ῥοπάλου, ὡς ἐκ τούτου τοῦ ἀστεϊσμοῦ. *Demetr. Phaler.* περὶ Ἑρμηνείας, § 130. Οὐ πάνυ με ἡ τοῦ Κύκλωπος ἐκείνη εὐφραίνει δωρεὰ, τὸ ὑπισχνεῖσθαι ὅτι πύματον ἐγὼ τὸν Οὖτιν κατέδομαι. *Lucian.* Κατάπλους, ἢ Τύραννος. Porrò hinc apud *Erasmum*, Proverbium, "*Cyclopis Donum.*"

Ver. 372. Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα.]

Cervicem inflexam posuit, jacuitque per antrum
Immensus, saniem eructans ac frusta cruento
Per somnum commixta mero———.
Æn. III, 631.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus "*Virgilius Homerici carminis* "*majestatem non æquet.*" *Lib.* V. *cap.* 13. *Quinctilianus* verò magnam in hoc *Virgilii* loco *Emphasin* notat. "Idem [*Virgilius*] "Cyclopa cùm jacuisse dicit per antrum, "prodigiosum illud corpus spatio loci mensus est." *Lib.* VIII. *cap.* 3. Vide suprà ad *ver.* 298. Ἔν τε τῇ Θεογονίᾳ ἐπὶ τοῦ Κρόνου Ὀρφεῖ πεποίηται "Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα, καδδέ μιν ὕπνος Ἥρει πανδαμάτωρ——." ταῦτα δὲ Ὅμηρος ἐπὶ τοῦ Κύκλωπος μετέθηκεν. *Clemens Alexandrinus Strom.* VI.

Ibid.———ἀποδοχμώσας.] Πλαγιώσας· δοχμὸς γὰρ τὸ πλάγιον. *Schol.*

Ibid.——παχὺν αὐχένα.] *Macrobius, lib* V. *cap.* 13. citat, πλατὺν αὐχένα.

Ver. 373.———φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος, Ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι.]

Ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι· ὁ δ' ἐρεύγετο οἰνοβαρείων.
Καὶ τότ' ἐγὼ τὸν μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς,
Εἵως θερμαίνοιτο· ἔπεσσί τε πάντας ἑταίρους
Θάρσυνον, μήτις μοι ὑποδδείσας ἀναδύῃ.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ὁ μοχλὸς ἐλάϊνος ἐν πυρὶ μέλλεν
Ἅψεσθαι, χλωρός περ ἐὼν, διεφαίνετο δ' αἰνῶς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἆσσον φέρον ἐκ πυρὸς, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Ἵσταντ'· αὐτὰρ θάρσος ἐνέπνευσεν μέγα δαίμων.
Οἱ μὲν, μοχλὸν ἑλόντες ἐλάϊνον, ὀξὺν ἐπ' ἄκρῳ,
Ὀφθαλμῷ ἐνέρεισαν· ἐγὼ δ' ἐφύπερθεν ἀερθεὶς
Δίνεον· ὡς δ' ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νήϊον ἀνὴρ
Τρυπάνῳ, οἱ δέ τ' ἔνερθεν ὑποσσείουσιν ἱμάντι
Ἁψάμενοι ἑκάτερθε, τὸ δὲ τρέχει ἐμμενὲς αἰέν·
Ὣς τοῦ ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες
Δινέομεν· τὸν δ' αἷμα περίῤῥεε θερμὸν ἐόντα.

Frustaque humanae carnis; ipse autem eructabat vino-gravatus.
Et tum ego vectem sub cinere demisi multo,
Donec calefieret; verbisque omnes socios
Confirmabam; nequis mihi subveritus deficeret.
Sed cùm jam vectis oleaginus in igne erat
Arsurus, viridis licèt-esset, candebatque vehementèr;
Tum verò ego propiùs afferebam ex igne, circùm autem socii
Stabant: caeterùm audaciam inspiravit ingentem deus.
Hi quidem vectem prehensum oleaginum, acutum in summo,
Oculo infixerunt; ego autem supernè arrectus
Versabam: ut verò cùm quis terebrat lignum navale vir
Terebrâ, alii autem infrà torquent loro
Apprehensam utrinque; illa autem circumvolvitur assiduè semper:
Sic ejus in oculo ignitum vectem prehensum
Versabamus; hunc autem sanguis circumfluebat calentem.

Τάχ' ἐξ ἀναιδοῦς φάρυγος ὠθήσῃ κρέα.
Euripid. Cyclops, ver. 588.

————ejectantemque cruentas
Ore dapes, et frusta mero glomerata vomentem.
Ovid. Metam. lib. XIV. *vèr.* 211.

Ver. 375. ——— μοχλὸν ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα πολλῆς.]

Ἤδη δαλὸς ἠνθρακωμένος
Κρύπτεται εἰς σποδιάν.
Euripid. Cyclops, ver. 609.

Ver. 379. Ἅψασθαι.] *Al.* Ἅψεσθαι.

Ver. 380.—ἀμφὶ δ' ἑταῖροι Ἵσταντ'.] Ὁ δὲ Ποιητὴς τὸν λογιώτατον Ὀδυσσέα σιωπηλότατον πεποίηκε.—— Τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν ἑτέρων· τὸ γὰρ ἑλκομένους καὶ προσουδιζομένους ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος, μὴ κατειπεῖν τοῦ Ὀδυσσέως, μηδὲ δεῖξαι τὸ πεπυρακτωμένον ἐκεῖνο καὶ παρεσκευασμένον ὄργανον ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν, ἀλλ' ὤμους ἐσθίεσθαι μᾶλλον ἢ φράσαι τὶ τῶν ἀποῤῥήτων, ὑπερβολὴν ἐγκρατείας καὶ πίστεως οὐκ ἐκλέλοιπεν. *Plutarch.* περὶ Ἀδολεσχίας.

Ver. 384. Δίνεον· ὡς δ' ὅτε.] *Al.* Δίνεον, ὡς ὅτε.

Ibid. —— ὡς δ' ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νήϊον.]

Ναυπηγίαν δ' ὡς εἰ τὶς ἁρμόζων ἀνὴρ
Διπλοῖν χαλινοῖν, τρύπανον κωπηλατεῖ,
Οὕτω κυκλώσω δαλὸν ἐν φαεσφόρῳ
Κύκλωπος ὄψει, καὶ συναυανῶ κόρας.
Euripid. Cyclops, ver. 459.

Ver. 385. —— ὑποσσείουσιν.] *Al.* ὑποσείουσιν. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 387. ——— ἐν ὀφθαλμῷ πυριήκεα μοχλὸν ἑλόντες Δινέομεν.]

————telo lumen terebramus acuto
Ingens, quod torvâ solum sub fronte latebat.
Æn. III, 635.

Ibid. ——πυριήκεα.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius. Vulgg.* πυρικήκεα.

Ibid. —— ἑλόντες.] *Al.* ἔχοντες.

Πάντα δέ οἱ βλέφαρ' ἀμφὶ καὶ ὀφρύας εὗσεν ἀϋτμὴ,
Γλήνης καιομένης· σφαραγεῦντο δέ οἱ πυρὶ ῥίζαι.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ χαλκεὺς πέλεκυν μέγαν, ἠὲ σκέπαρνον,
Εἰν ὕδατι ψυχρῷ βάπτει μεγάλα ἰάχοντα,
Φαρμάσσων· (τὸ γὰρ αὖτε σιδήρου τε κράτος ἐστίν·)
Ὥς τοῦ σίζ' ὀφθαλμὸς ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.
Σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν· περὶ δ' ἴαχε πέτρη.
Ἡμεῖς δὲ δείσαντες ἀπεσσύμεθ'· αὐτὰρ ὁ μοχλὸν
Ἐξέρυσ' ὀφθαλμοῖο πεφυρμένον αἵματι πολλῷ.
Τὸν μὲν ἔπειτ' ἔρριψεν ἀπὸ ἕο χερσὶν ἀλύων.
Αὐτὰρ ὁ Κύκλωπας μεγάλ' ἤπυεν, οἵ ῥά μιν ἀμφὶς
Ὤκεον ἐν σπήεσσι δι' ἄκριας ἠνεμοέσσας·
Οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος·

Omnes verò ei palpebras circùm et supercilia cremavit vapor,
Pupillâ ardente: crepitabant autem ei igne radices.
Veluti autem cùm vir faber securim magnam, aut asciam,
In aquâ frigidâ mergit valdè stridentem,
Temperans, (hoc enim denique ferri et robur est;)
Sic ejus stridebat oculus oleaginum circa vectem.
Horrendùm autem valdè ejulavit; insonuit verò petra.
Nos autem perterriti diffugimus: at ille vectem
Extraxit oculo foedatum sanguine multo:
Illum quidem deinde abjecit à se manibus dolore-furens.
Caeterùm ipse Cyclopas magno-clamore vocabat, qui utique circa ipsum
Habitabant in speluncis per promontoria ventosa:
Illi autem clamorem audientes accurrebant aliundè alius:

Ver. 389. Πάντα δέ οἱ βλέφαρ', *&c.*]

Ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνιαι δ' ὁμοῦ
Γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίεσαν
Φόνου μυδώσας σταγόνας· ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
Ὄμβρος χαλάζης αἵματος ἐτέγγετο.
Sophocl. Œdip. Tyrann. ver. 1285.

Ver. 390. —— πυρὶ ῥίζαι.] *Al.* περὶ ῥίζαι.
Ver. 392. —— βάπτει.] *Al.* βάπτῃ.
Ibid. —— μεγάλα ἰάχοντα.] Vide ad *Il.* δ', 456. *Al.* μεγάλα ἠχοῦντα.
Ver. 393. —— σιδήρου τε] *Al.* σιδήρου γε.
Ver. 394. Ὣς τοῦ σίζ' ὀφθαλμός.] De vi vocis hujus, σίζε, ita *Quinctilianus:* "Minimè," inquit, "Nobis concessa est ὀνοματοποιΐα. Quis enim ferat, siquid simile illis meritò laudatis, λίγξε βιὸς, et σίζει ὀφθαλμὸς, fingere audeamus? *Lib.* I. *cap.* 5. sub fine. Vide ad *Il.* δ', 455.
Ibid. —— ἐλαϊνέῳ περὶ μοχλῷ.] Τὸ δὲ, "περὶ μοχλῷ," (inquit *Eustathius*) ἀντίπτωσιν ἔπαθεν· ἀντὶ γὰρ τοῦ, ἐπὶ μοχλῷ, ἐῤῥέθη. Atqui oculum vecte transfixum aptiùs (ut opinor) depingit istud περί. Alioqui æquè facilè scribere potuisset *Homerus* ἐλαϊνέῳ ἐπὶ μοχλῷ.

Ver. 395. Σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμωξεν· περὶ δ' ἴαχε πέτρη.]

Clamorem immensum tollit; quo pontus et omnes
Intremuere undæ, penitúsque exterrita tellus
Italiæ, curvisque immugit Ætna cavernis. *Æn.* III, 672.

Ver. 398 et 461. —— ἀπὸ ἕο.] Vide ad *Il.* ά, 51.
Ibid. — χερσὶν ἀλύων.] "*Media* τοῦ ἀλύω," inquit *Barnesius*, "aliàs brevis, nunc producitur, ad Monstri deplorabilem animi defectum innuendum." Atqui nulla alia videtur esse hujus rei causa, quàm in vocibus τίῳ, Ἰλίου, *&c.* Vide ad *Il.* ν', 103. et ό, 24. Προσγράφουσι δὲ τινὲς τῶν Παλαιῶν τὸ ἰῶτα ἐν τῷ ἀλυίειν, καθὰ καὶ ἐν τῷ ὀπυίειν. *Eustath.*
Ver. 401. Οἱ δὲ βοῆς ἀΐοντες ἐφοίτων.]

At genus è sylvis Cyclopum et montibus altis
Excitum ruit ad portus ————. *Æn.* III, 675

Ibid. —— ἀΐοντες.] Vide ad *Il.* ό, 252.

Ἱστάμενοι δ' εἴροντο περὶ σπέος, ὅ,ττί ἑ κήδοι·
  Τίπτε τόσον, Πολύφημ', ἀρημένος ὧδ' ἐβόησας,
Νύκτα δι' ἀμβροσίην, καὶ ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα;
Ἦ μή τις σεῦ μῆλα βροτῶν ἀέκοντος ἐλαύνει;
Ἦ μή τίς σ' αὐτὸν κτείνῃ δόλῳ, ἠὲ βίηφι;
  Τοὺς δ' αὖτ' ἐξ ἄντρου προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
Ὦ φίλοι, Οὖτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.
  Οἱ δ' ἀπαμειβόμενοι ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·
Εἰ μὲν δή μήτις σε βιάζεται, οἶον ἐόντα,
Νοῦσόν γ' οὔπως ἐστὶ Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι·
Ἀλλὰ σύ γ' εὔχεο πατρὶ Ποσειδάωνι ἄνακτι.
  Ὣς ἄρ' ἔφαν ἀπιόντες· ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ,

Consistentesque interrogabant circa speluncam, quidnam ipsum affligeret:
" Cur tantum, Polypheme, laesus sic clamâsti,
" Noctem per divinam, et insomnes nos facis?
" Num quis à te oves mortalium invito abigit?
" An *metuas* ne quis teipsum occidat dolo, aut vi?"
Hos autem rursùs ex antro allocutus est fortis Polyphemus;
" Amici, Outis me occidit dolo, neque viribus."
Illi verò respondentes verba alata dicebant:
" Siquidem reverà nemo tibi vim infert, solus cùm-sis,
" Morbum sanè nullo-modo licet Jovis magni effugere:
" Sed tu quidem supplica patri Neptuno regi."
Sic dixerunt abeuntes: meum autem risit charum cor,

Ver. 404. Νύκτα δι' ἀμβροσίην.] *Al.* Νύκτα δι' ὀρφναίην.

Ibid. ——— ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα;] Τὸ δὲ, " ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα," φανερῶς τὸ ἄμμε δυϊκὸν, ἀντὶ πολλοῦ πλήθους λαμβάνει, κατὰ διαφορίαν (fortè κατ' ἀδιαφορίαν) Ἰωνικήν. *Eustath.* Verùm, si ἄμμε hic *duale* sit; tum, " Elegantèr (uti notat *Barnesius*) hoc Poe-" ta facit, quòd *Duos* jam *Polyphemus* tur-" bet, nempè *seipsum* et *alios.*" Sive, quo modo *Chorus* in *Tragicis* voce " ἐγὼ" utitur, eodem modo aiunt Cyclopes, ἀΰπνους ἄμμε τίθησθα, " *Te et* (me *sive*) nos *insomnes red-*" *didisti.*" Sed vide ad *Il.* ά, 59. Cæterùm post hunc versum inserit *Barnesius* ex *Diogene Laërtio, Zeno, lib.* VII.

Τίς δέ σ' ἐτύφλωσεν καὶ ἀφείλετο λαμπάδος αὐγάς;

Verùm neque ullo modo hoc in loco cohæret versus iste; neque, an hinc à *Diogene* citatus fuerit, omninò constat.

Ver. 405. 406. Ἦ μή τις ——— ἐλαύνει; Ἦ μή τίς σ' αὐτὸν κτείνῃ.] *Barnesius* ex Exemplaribus nonnullis edidit κτείνει, ut cum ἐλαύνει congruat; vertitque, " *Num quis—*" *abegit? Anne aliquis teipsum pessundat?*" Ego potiùs, siqui faverent Codices, legendum crediderim ἐλαύνῃ —— κτείνῃ. Ut sit sensus: "*Num* (metu exclamas,) *nequis —* " *abigat? An nequis teipsum trucidet, &c.?*"

Ver. 405. —— σεῦ μῆλα.] *Al.* σέο μῆλα.

Ver. 408. Ὦ φίλοι, Οὖτίς με κτείνει.]

Οὖτίς μ' ἀπώλεσεν—————————.
Euripid. Cyclops, ver. 668.

Ibid. —— δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.] Ita Vulgati. Sunt qui legendum contendant δόλῳ, οὐ δὲ βίηφιν. Quod et rectius videtur. Οὖτίς με κτείνει δόλῳ οὐδὲ βίᾳ· τουτέστιν, ὁ Οὖτίς με κτείνει μετὰ δόλου, οὐ μὴν ἐν ἰσχύϊ. *Eustath.* Et paulò inferiùs; Δόλῳ οὐδὲ βίῃ· τουτέστι, δόλῳ μέντοι κτείνει με, καὶ οὐ βίᾳ· τῶν δὲ Κυκλώπων συγκειμένως νοησάντων, Οὖτίς με ἐν δόλῳ κτείνει, ἀλλ' οὐδὲ ἐν βίᾳ. Vide suprà ad *ver.* 366. *Al.* ἠδὲ βίηφι· et ἠὲ βίηφι.

Ver. 410. —— μήτις σε βιάζεται.] *Clemens Alexandrinus, Strom. lib.* V. citat οὔτις σε βιάζεται.

Ver. 411. Νοῦσόν γ' οὔπως ἐστὶ Διὸς μεγάλου ἀλέασθαι.] Apud *Clementem, ibid.* Νοῦσον δ' οὔπως. Porro similitèr *Sophocles*, notante *Duporto* in *Gnomologiâ* ad hunc locum:

Νόσους δ' ἀνάγκη τοὺς θεηλάτους φέρειν.

Ver. 413. —— ἐμὸν δ' ἐγέλασσε φίλον κῆρ.] Vide infrà ad σ', 99.

Ὡς ὄνομ' ἐξαπάτησεν ἐμὸν καὶ μῆτις ἀμύμων.
Κύκλωψ δὲ στενάχων τε, καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσι,
Χερσὶ ψηλαφόων, ἀπὸ μὲν λίθον εἷλε θυράων·
Αὐτὸς δ' εἰνὶ θύρῃσι καθέζετο, χεῖρε πετάσσας,
Εἴτινά που μετ' ὄεσσι λάβοι στείχοντα θύραζε·
Οὕτω γάρ πού μ' ἤλπετ' ἐνὶ φρεσὶ νήπιον εἶναι.
Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο,
Εἴτιν' ἑταίροισιν θανάτου λύσιν, ἠδ' ἐμοὶ αὐτῷ
Εὑροίμην· πάντας δὲ δόλους καὶ μῆτιν ὕφαινον,
Ὥς τε περὶ ψυχῆς· μέγα γὰρ κακὸν ἐγγύθεν ἦεν.
Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.
Ἄρσενες ὄϊες ἦσαν ἐΰτρεφέες, δασύμαλλοι,
Καλοί τε, μεγάλοι τε, ἰοδνεφὲς εἶρος ἔχοντες·
Τοὺς ἀκέων συνέεργον ἐϋστρεφέεσσι λύγοισι,

Quòd nomen decepisset meum, et consilium eximium.
Cyclops autem ingemiscensque, et cruciatus doloribus,
Manibus palpans, amovit quidem lapidem ab ostio;
Ipse verò in ostio sedebat, manibus extensis,
Siquem fortassis inter oves deprehenderet exeuntem foras;
Adeò enim videlicet me putabat in mente stultum esse.
Ast ego deliberabam, quid factu optimum esset.
Siquam sociis mortis liberationem, atque mihi ipsi
Invenirem: omnes verò dolos et consilium texebam,
Utpote de vitâ: ingens enim malum imminebat.
Hoc verò mihi in animo optimum videbatur consilium.
Mares oves erant benè-nutriti, densis-velleribus,
Pulchrique, magnique, violaceam lanam habentes:
Hos tacitè colligabam benè-tortis viminibus,

Ver. 414. —— καὶ μῆτις ἀμύμων.] Sunt qui Poetam hîc ad vocem Οὖτις respicere existiment; quia scilicet οὖτις et μήτις idem significent. Sed hoc, ut rectè notavit *Barnesius*, planè ineptum.

Ver. 415. Κύκλωψ δὲ στενάχων τε.] Οἱ χαριέστατοι ποιητῶν —— τὰ μὲν αὐτοί τι κατασκευάζουσι ὀνόματα, συμπλέκοντες ἐπιτηδείως ἀλλήλοις τὰ γράμματα· καὶ τὰς συλλαβὰς δὲ οἰκείως, οἷς ἂν βούλωνται παραστῆσαι πάθεσι, ποικίλως φιλοτεχνοῦσιν· ὡς ποιεῖ πολλάκις Ὅμηρος· —— Ἐπὶ δὲ τοῦ τυφλουμένου Κύκλωπος, τό τε τῆς ἀλγηδόνος μέγεθος, καὶ τὴν διὰ τῶν χειρῶν βραδεῖαν ἔρευναν τῆς τοῦ σπηλαίου θύρας [ἐμφαίνειν βουλόμενος·] "Κύκλωψ δὲ στενάχων τε, καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσι, "Χερσὶ ψηλαφόων." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 15.

Ver. 421. —— θανάτου λύσιν.] Quoniam λύω, λύσω, syllabam *priorem* naturâ producant; ideò *Marcus Meibomius* hoc in loco, notante *Barnesio*, legendum contendit θανάτου ῥύσιν· aliosque omnes locos apud *Homerum*, ubi ἄλυτον, aut ἀλύτους occurrat, corruptos existimat. Sed longè errat vir eruditus. Quâ enim analogiâ ex τῖω, τῖσω, fit τῐσις, ἄτῐτος· ex φθῖνω, φθῖσω, φθῐσις, ἄφθῐτος· ex κρῖνω, κρῐσις, ἄκρῐτος· et ex κλῖνω, κλῐσις, ἄκλῐτος· eâdem ex λῡω, λῡσω, fit λῠσις, ἄλῠτος. Vide ad *Il.* ά, 314. et χ', 19. 20.

Ver. 422. 423. —— πάντας δὲ δόλους καὶ μῆτιν ὕφαινον, —— μέγα γὰρ κακὸν ἐγγύθεν ἦεν.] "Efficacior omni arte imminens necessitas; non usitata modò præsidia, sed quædam etiam nova admovit." *Quint. Curt. lib.* IV. § 15.

Ver. 425. Ἄρσενες ὄϊες ἦσαν.] Vox ὄϊς *primam* fortassè eâdem ratione producit ac voces ἀθάνατος, Πριαμίδης, *&c.* Vide ad *Il.* ά, 398. *Barnesius* verò edidit οἴϊες. Cæterùm hinc fortè vox *Latina*, *oves*.

Ver. 427. —— λύγοισι.] Ἱμαντώδεσι φυτοῖς. *Schol.*

Τῆς ἔπι Κύκλωψ εὗδε, πέλωρ, ἀθεμίστια εἰδώς,
Σύντρεις αἰνύμενος· ὁ μὲν ἐν μέσῳ ἄνδρα φέρεσκεν,
Τὼ δ' ἑτέρω ἑκάτερθεν ἴτην, σώοντες ἑταίρους.
Τρεῖς δὲ ἕκαστον φῶτ' ὄϊες φέρον· αὐτὰρ ἔγωγε,
(Ἀρνειὸς γὰρ ἔην, μήλων ὄχ' ἄριστος ἁπάντων,)
Τοῦ κατὰ νῶτα λαβὼν, λασίην ὑπὸ γαστέρ' ἐλυσθεὶς
Κείμην· αὐτὰρ χερσὶν ἀώτου θεσπεσίοιο
Νωλεμέως στρεφθεὶς ἐχόμην τετληότι θυμῷ.
Ὣς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Καὶ τότ' ἔπειτα νομόνδ' ἐξέσσυτο ἄρσενα μῆλα·
Θήλειαι δ' ἐμέμηκον ἀνήμελκτοι περὶ σηκοὺς,
Οὔθατα γὰρ σφαραγεῦντο· ἄναξ δ' ὀδύνῃσι κακῇσι
Τειρόμενος, πάντων ὀΐων ἐπεμαίετο νῶτα
Ὀρθῶν ἑσταότων· τὸ δὲ νήπιος οὐκ ἐνόησεν,
Ὥς οἱ ὑπ' εἰροπόκων ὀΐων στέρνοισι δέδεντο.
Ὕστατος ἀρνειὸς μήλων ἔστειχε θύραζε,

In quibus Cyclops dormiebat, monstrum, nefaria doctus,
Tres-unà sumens: medius quidem virum ferebat,
Caeteri autem duo utrinque ibant, servantes socios.
Terni autem virum oves ferebant: caeterùm ego,
(Aries enim erat, pecudum longè optimus omnium,)
Hujus tergo arrepto, villosum sub ventrem volutus
Extendebar: at manibus lanae egregiae
Firmitèr implicitus haerebam constanti animo.
Sic tum quidem ingemiscentes expectavimus auroram divinam.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò deinde ad pascua erumpebant mascula pecora;
Foeminae verò balabant immulctae per stabula,
Ubera enim gravabantur; dominus verò doloribus gravibus
Afflictus, omnium ovium palpabat terga
Rectè stantium: illud autem stultus non animadvertit,
Ut illi sub lanigerorum ovium pectoribus ligati essent.
Ultimus aries pecorum exibat foràs,

Ver. 428. Τῆς.] *Al.* Τοῖς.

Ver. 432. Ἀρνειὸς γὰρ ἔην.] Vide infrà ad κ', 190.

Ver. 433. Τοῦ κατὰ νῶτα λαβών.] "Alio "——modo sibi, alio sociis providet. Hos "sub ovibus recondit; se verò sub ariete, "qui totius gregis erat præstantissimus. A- "deò ut majorem sui quàm sociorum cu- "ram habuerit." *Spondan.* Mirè admodùm: Liquet enim *Ulyssem*, postquam sociorum unumquemque tribus simul constrictis maribus ovibus subligâsset, se ipsum nequaquam isto modo ligare potuisse; ideoque arietis unîus, cæteris majoris, quique ipsum solus ferre posset, ventri subvolutum velleri adhæsisse; undè etiam facilè delapsus cæteros expeditiùs solvere posset; infrà *ver* 463.

Ver. 434. —— ἀώτου.] Τοῦ ἄνθους. Λέγει δὲ τοῦ ἐρίου. *Schol.* Vide suprà ad ά, 443.

Ver. 438. ——— νομόνδ' ἐξέσσυτο —— μῆλα.] Editiones vulgatæ vertunt, "*ad pascua* "*exegit pecora.*" Sed malè: Nam vox ἐξέσσυτο significationem *activam* non habet. Vide *Iliad.* ή, 1. *Odyss.* ί, 373. μ', 366. Rectiùs *Barnesius*; "*ad pascua prorumpe-* "*bant.*"

Ver. 444. Ὕστατος ἀρνειός.] "Legitur eti- "am," inquit *Henricus Stephanus*, "Ὕστα- "τος δ' ἀρνειὸς in nonnullis editionibus." Sed hoc, uti et ipse annotat, versum perimit.

Λαχμῷ στεινόμενος, καὶ ἐμοὶ πυκινὰ φρονέοντι.
Τὸν δ' ἐπιμασσάμενος προσέφη κρατερὸς Πολύφημος·
Κριὲ πέπον, τί μοι ὧδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων
Ὕστατος; οὔτι πάρος γε λελειμμένος ἔρχεαι οἰῶν,
Ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεαι τέρεν' ἄνθεα ποιης,
Μακρὰ βιβάς· πρῶτος δὲ ῥοὰς ποταμῶν ἀφικάνεις·
Πρῶτος δὲ σταθμόνδε λιλαίεαι ἀπονέεσθαι
Ἑσπέριος· νῦν αὖτε πανύστατος· ἦ σύγ' ἄνακτος
Ὀφθαλμὸν ποθέεις; τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσεν,
Σὺν λυγροῖς ἑτάροισι, δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ,
Οὖτις, ὅν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.
Εἰ δὴ ὁμοφρονέοις, ποτιφωνήεις τε γένοιο,
Εἰπεῖν, ὅππη κεῖνος ἐμὸν μένος ἠλασκάζει·
Τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλη

Vellere gravatus, et me multa cogitante.
Hunc autem palpatum allocutus est fortis Polyphemus:
" Aries chare, quid mihi ita per speluncam exis pecudum
" Ultimus? neutiquam anteà scilicet relictus venire-soles ab ovibus,
" Sed multò primus pasceris teneros flores herbae,
" Magnis-passibus incedens; primusque ad fluenta fluviorum pervenis:
" Primus porrò in stabulum cupis redire
" Vespertinus; nunc contrà omnium-ultimus: num tu domini
" Oculum desideras? quem vir malus eruit,
" Cum perniciosis sociis, postquam domuisset mentem vino,
" Outis; quem nondum existimo elapsum esse mortem.
" Si jam idem-mecum-sentires, vocalisque fieres,
" Ut-diceres, ubinam ille meum robur evitet;
" Profectò ei cerebrum per speluncam huc et illuc

Ver. 445. Λαχμῷ.] *Al.* Λάχνῳ.

Ver. 446. ——— ἐπιμασσάμενος.] Vide ad *Il.* ρ', 564.

Ver. 447. Κριὲ πέπον.] " Polyphemum " Homerus cùm immanem ferumque finx- " isset, cum ariete etiam colloquentem fa- " cit, ejusque laudare fortunas, quòd, quâ " vellet, ingredi posset; et, quæ vellet, at- " tingere." *Cic. Tusc. Disput. lib.* V. *cap.* 39.

Ver. 453. 454. ——— τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσε, —— δαμασσάμενος φρένας οἴνῳ.]

Ὁ ξένος ——————— μ' ἀπώλεσεν,
Ὁ μιαρός· ὅς μοι δοὺς τὸ πῶμα, κατέκαυσε.
Euripid. Cyclops, ver. 672.

Ver. 455. — ὃν οὔπω φημὶ πεφυγμένον εἶναι.]

Ἀλλ' οὔτι μὴ φύγητε τῆς δ' ἔξω πέτρας
Χαίροντες ———. *Euripid. ibid. ver.* 662.

Ibid. —— πεφυγμένον εἶναι ὄλεθρον.] Ἔοικε σκωπτικῇ παρηχήσει (inquit *Eustathius*) —— Ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν, πεφυγμένον εἶναι ὀλέθρου. Atqui eâdem Syntaxi alibi utitur Poeta:

Μοῖραν δ' οὔτινα φημὶ πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν. *Iliad.* ζ', 488.

Οὔ οἱ νῦν ἔτι γ' ἐστὶ πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι. χ', 219.

Cæterùm *Barnesius* hoc in loco edidit πεφευγμένον. Rationibus parùm idoneis. Vide ad *Il.* ζ', 488.

Ibid. ——— εἶναι ὄλεθρον.] *Al.* ἔμμεν' ὄλεθρον.

Ver. 458. Τῷ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος.]

—— O si quis referat mihi casus Ulyssen,
Aut aliquem è sociis, in quem mea sæviat ira,
Viscera cujus edam, cujus viventia dextrâ
Membra meâ laniem ————;
Quàm nullum aut leve sit damnum mihi lucis ademtæ!
Ovid. Met. lib. XIV. *ver.* 192. 197

Cæterùm *Eustathius* in commentario citat, Τῷ καί οἱ ἐγκέφαλός γε ποτὶ σπέος.

Θεινομένου ῥαίοιτο πρὸς οὔδεϊ· καδδὲ ἐμὸν κῆρ
Λωφήσειε κακῶν, τά μοι οὐτιδανὸς πόρεν Οὖτις.
Ὣς εἰπὼν, τὸν κριὸν ἀπὸ ἕο πέμπε θύραζε.
Ἐλθόντες δ' ἠβαιὸν ἀπὸ σπείους τε, καὶ αὐλῆς,
Πρῶτος ὑπ' ἀρνειοῦ λυόμην, ὑπέλυσα δ' ἑταίρους.
Καρπαλίμως δὲ τὰ μῆλα ταναύποδα, πίονα δημῷ,
Πολλὰ περιτροπέοντες ἐλαύνομεν, ὄφρ' ἐπὶ νῆα
Ἱκόμεθ'· ἀσπάσιοι δὲ φίλοις ἑτάροισι φάνημεν,
Οἳ φύγομεν θάνατον· τοὺς δὲ στενάχοντο γοῶντες.
Ἀλλ' ἐγὼ οὐκ εἴων, ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον ἑκάστῳ,
Κλαίειν· ἀλλ' ἐκέλευσα θοῶς καλλίτριχα μῆλα
Πόλλ' ἐν νηῒ βαλόντας ἐπιπλεῖν ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας,
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων κερτομίοισι·
Κύκλωψ, οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους

" Eliso spargeretur ad solum; meum verò cor
" Quiesceret a malis, quae mihi nullius-pretii vir intulit Outis."
Sic locutus, arietem à se mittebat foràs.
Quum-venissemus autem paululùm à speluncâque et chorte,
Primus ab ariete me expedivi; solvi verò socios.
Celeritèr autem pecora longipeda, pinguia adipe,
Multa circumducentes abigebamus; donec ad navem
Pervenissemus; desiderati verò charis sociis apparuimus,
Qui effugimus mortem: caeteros autem lugebant flentes.
Sed ego non sinebam, superciliis autem innuebam unicuique,
Nè flerent; sed jussi celeritèr, pulchris-velleribus pecora
Multa in navem cùm-immisissent, navigare salsam aquam.
Illi verò statim conscendebant, et per transtra sedebant;
Ordineque sedentes canum mare verberabant remis.
Sed quando tantum aberam, quantum utique audiri-potest clamans,
Tum verò ego Cyclopem alloquebar conviciis:
" Cyclops, non ergò eras imbellis viri socios

Ver. 459 —— καδδὲ ἐμὸν κῆρ.] *Al.* καδδ' ἐμὸν ἦτορ.

Ver. 462. Ἐλθόντες δ' ἠβαιὸν &c.] Ὅτι σολοικοειδὲς τὸ, "Ἐλθόντες δ' ἠβαιὸν ἀπὸ σπείους "τε καὶ αὐλῆς, Πρῶτος ὑπ' ἀρνειοῦ λυόμην." *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide infrà ad κ', 73. et ad *Il.* κ', 224.

Ver. 464. —— ταναύποδα.] Ita ex *Eustathio* et ex duobus Exemplaribus edidit *Barnesius.* Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Vulgg.* τανύποδα. Ταναύποδα δὲ λέγει, οὐ τὰ μακρόποδα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τεταμένως τοῖς ποσὶ βαδίζοντα· ταυτὸν δ' εἰπεῖν μακρὰ βιβῶντα. *Eustath.*

Ver. 468. —— ἀνὰ δ' ὀφρύσι νεῦον ἑκάστῳ Κλαίειν.] *Al.* ἐν δ' ὀφρύσι νεῦον. Minùs rectè. Superciliorum enim nutu flere prohibebat *Ulysses*: Propriaque hæc vocis ἀνανεύω significatio:

Λαοῖσιν δ' ἀνένευε καρήατι δῖος Ἀχιλλεὺς,
Οὐδ' ἔα ἱέμεναι —— *Iliad.* χ', 205.

Ἀλλ' Ὀδυσεὺς ἀνένευε, καὶ ἔσχεθεν ἱέμενόν περ.
Odyss. φ', 129.

Ver. 475. —— ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους.] Τὸ δὲ "ἀνάλκιδος ἀνδρὸς" πρὸς τὰ τοῦ Κύκλωπος ἀποτείνεται, ὃς φθάσας [suprà *ver.* 460.] οὐτιδανὸν ἔφη τὸν Ὀδυσσέα. *Eustath.*

Ἔδμεναι ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφι.
Καὶ λίην σέ γε μέλλε κιχήσεσθαι κακὰ ἔργα.
Σχέτλι᾽· ἐπεὶ ξείνους οὐχ ἅζεο σῷ ἐνὶ οἴκῳ
Ἐσθέμεναι· τῷ σε Ζεὺς τίσατο καὶ θεοὶ ἄλλοι.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ᾽ ἔπειτα χολώσατο κηρόθι μᾶλλον·
Ἧκε δ᾽ ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο·
Κὰδ δ᾽ ἔβαλε προπάροιθε νεὼς κυανοπρῴροιο,
Τυτθὸν ἐδεύησεν δ᾽ οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.
Ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
Τὴν δ᾽ αἶψ᾽ ἤπειρόνδε παλιῤῥόθιον φέρε κῦμα,
Πλημμυρὶς ἐκ πόντοιο, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.

" Comesurus in speluncâ cavâ, forti vi.
" Et abundè te utique assecutura erant mala facta *tua*,
" Inique: quoniam hospites non verebaris tuâ in domo
" Comedere: ideò te Jupiter ultus-est et dii alii."
Sic dixi; ille autem deinde iratus-est ex-corde magìs:
Misit autem abruptum verticem montis magni;
Dejecitque ante navem nigram-proram-habentem;
Paululùm verò abfuit quin clavum extremum attingeret.
Inundavit autem mare decidente à petrâ:
Ipsam autem *(navim)* statim ad continentem refluus ferebat fluctus,
Inundatio ex mari, adegitque prope terram ut-veniret.

Ver. 481. Ἧκε δ᾽ ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος.] Φοβούμενος τούτου τὸ ἀδύνατον, προκατασκευάζει τοιοῦτον ἄνδρα τῷ λοιπῷ διηγήματι, ὡς μηδὲ τὸν περὶ τούτου λόγον ἄπιστον καταστῆναι λεχθέντα. *Hermogenes de Inventione, lib.* IV. *cap.* 12. Vide suprà ad *ver.* 191.

Fert ingens toto connixus corpore saxum,
Haud partem exiguam montis, ——.
Æn. X, 127.

——— Vidi cum monte revulso
Immanem scopulum medias permisit in undas.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 181.

Ibid. —— κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο.] Μεταφορὰ δὲ, ἥπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἐφ᾽ ἕτερον μετενηνεγμένη, μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότητος, καὶ πολλὴ ἐστὶ καὶ ποικίλη παρ᾽ αὐτῷ· [Ὁμήρῳ·] οἷον ἐστίν. "Ἧκεν ἀποῤῥήξας κορυφὴν ὄρεος μεγάλοιο" —— ὃν γὰρ λόγον ἔχει κορυφὴ πρὸς ἄνθρωπον, τοῦτον καὶ ἡ ἀκρώρεια πρὸς τὸ ὄρος. — Ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις, ἀντὶ τῶν κυρίων, ὀνόμασιν, εὐειδέστερον καὶ ἐναργέστερον ποιεῖ τὸν λόγον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Ubi notandum pro Ἧκε δ᾽ ἀποῤῥήξας, legisse hic *Dionysium*, Ἧκεν ἀποῤῥήξας.

Ver. 482. ——— προπάροιθε.] *Barnesius* hoc in loco, μετόπισθε· infrà *ver.* 539. προπάροιθε legendum existimat. Sed vide infrà ad *ver.* 483.

Ver. 483. Τυτθὸν ἐδεύησεν δ᾽ οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.] Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ βολῇ οὐκ εὐνόητόν ἐστι πῶς ὁ λίθος ὁ πεσὼν ἔμπροσθεν ἔνθα ὁ πλοῦς ἦν τῆς πρώρας, καὶ κλύσας οὕτω τὴν θάλασσαν, ὀλίγον ἐδέησεν ἱκέσθαι εἰς ἄκρον οἰήϊον, ἤγουν καθικέσθαι τοῦ οἰακίου τοῦ περὶ τὴν πρύμναν. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ βολῇ πάνυ καλῶς κεῖται· ὀπίσω γὰρ πεσὼν ὁ λίθος βραχὺ ἐδέησεν ἱκέσθαι κατὰ τοῦ πηδαλίου. Διὸ ἐν μὲν τοῖς πρώτοις στίχοις, τὸ, "Τυτθὸν ἐδεύησεν οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι," ἀστέρα ἔχει μετὰ ὀβελοῦ· ὡς ἄριστον μὲν ἴσως ὄν, ἐκεῖθεν δὲ ὀβελιζόμενον. *Eustath.* Porrò in uno MS. scriptum reperit *Tho. Bentleius*, Τυτθὸν, ἐδεύησεν δ᾽, &c. Ac constructio quidem aptior esset, si istud Τυτθὸν ad præcedentia referretur: Alioqui enim vocula δὲ inusitatiùs videtur transposita.

Ibid. —— οἰήϊον.] Πηδάλιον, παρὰ τὸ οἰακίζειν, ὅ ἐστι κατευθύνειν. *Schol.*

Ver. 484. —— κατερχομένης ὑπὸ πέτρης.] Ἤγουν κατελθούσης. Χρόνος γὰρ καὶ νῦν ἐνήλλακται ἀντὶ χρόνου. Malè: Æquè enim facilè scribere potuisset *Homerus*, (si ita voluisset,) κατελθούσης ὑπὸ πέτρης.

Ver. 486. —— θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.] Ἐγγίσαι ἐποίησε τῇ γῇ. *Schol.*

Αὐτὰρ ἐγὼ χείρεσσι λαβὼν περιμήκεα κοντὸν
Ὦσα παρέξ· ἑτάροισι δ' ἐποτρύνας, ἐκέλευσα
Ἐμβαλέειν κώπης, ἵν' ὑπ' ἐκ κακότητα φύγοιμεν,
Κρατὶ κατανεύων· οἱ δὲ προπεσόντες ἔρεσσον.
Ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον ἅλα πρήσσοντες ἀπῆμεν,
Καὶ τότ' ἐγὼ Κύκλωπα προσηύδων· ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
  Σχέτλιε, τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα;
Ὃς καὶ νῦν πόντονδε βαλὼν βέλος, ἤγαγε νῆα
Αὖτις ἐς ἤπειρον, καὶ δὴ φάμεν αὐτόθ' ὀλέσθαι.
Εἰ δὲ φθεγξαμένου τευ, ἢ αὐδήσαντος ἄκουσε,
Σύν κεν ἄραξ' ἡμέων κεφαλὰς, καὶ νήϊα δοῦρα,
Μαρμάρῳ ὀκρυόεντι βαλών· τόσσον γὰρ ἵησιν.
  Ὣς φάσαν· ἀλλ' οὐ πεῖθον ἐμὸν μεγαλήτορα θυμὸν,
Ἀλλά μιν ἄψοῤῥον προσέφην κεκοτηότι θυμῷ·
  Κύκλωψ, αἴκεν τίς σε κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων

At ego manibus sumpto praelongo conto
Detrusi à *littore;* sociosque hortatus, jussi
Incumbere remis, ut malum fugeremus,
Capite annuens: illi verò incumbentes remigabant.
Sed quando jam bis tantum mare sulcantes aberamus,
Tum verò ego Cyclopem alloquebar; circùm verò socii
Blandis verbis inhibebant aliundè alius:
" Imprudens, cur vis irritare ferum virum?
" Qui etiam nunc in pontum jacto telo deduxit navem
" Rursùs ad continentem, et sanè existimabamus illic *nos* perituros.
" Si verò vociferatum aliquem, aut locutum audiisset,
" Collisisset nostra capita, et navalia ligna,
" Saxo aspero conjecto; tantum enim jaculatur."
Sic dixerunt: sed non flectebant meum generosum animum,
Sed ipsum rursùs allocutus sum irato animo:
" Cyclops, si quis te inter mortales homines

Ver. 487. —— περιμήκεα κοντόν.] Ὅτι κοντὸν, ὅπλον οἶδε ναυτικὸν ὁ Ποιητὴς, οὐ μὴν πολεμικόν. *Eustath.*

Ver. 488. —— ἐκέλευσα Ἐμβαλέειν κώπης.]

—————— κάρυξε δ' αὐτοῖς
Ἐμβαλεῖν κώπαισι ——————.
Pindar. Pythior. Ode IV. *ver.* 356.

Colligere arma jubet, validisque incumbere remis. *Æn.* V, 15.

Ver. 490. —— κατανεύων.] Quâ ratione hæc vox *secundam* producere possit, vide suprà ad *ver.* 242. et ad *Il.* ζ', 62. et π', 174. Alii verò, notante *Barnesio*, hîc legendum volunt καταννεύων, et κατὰ νεύων. "Quin et " κάτω νεύων (inquit *Barnesius*) legi potest." Sed hoc valdè esset invenustum.

Ver. 491. Ἀλλ' ὅτε δὴ δὶς τόσσον.] Πῶς οὖν ἀκούει; προείρηκε γὰρ [*ver.* 473.] " Ἀλλ' ὅτε " τόσσον ἀπῆν, ὅσσον τε γέγωνε βοήσας." Ἤτοι μεγαλόφωνος ὁ Ὀδυσσεὺς, ἢ δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος ἀπέσχομεν πάλιν· οὕτως γὰρ ἡ ναῦς ἠνέχθη. *Schol.* Quæ posterior explicatio durior videtur. Καὶ ἐστὶ νοεῖν, ὅτι καὶ Ὀδυσσεὺς ἐπέτεινε καὶ αὐτὸς τὴν φωνήν. *Eustathius.*

Ver. 494. Σχέτλιε, τίπτ' ἐθέλεις.] Δημοσθένους δὲ λοιδοροῦντος τὸν Ἀλέξανδρον ἤδη προσάγοντα ταῖς Θήβαις, ἔφη [ὁ Φωκίων·] " Σχέτλιε, " τίπτ' ἐθέλεις ἐρεθιζέμεν ἄγριον ἄνδρα." *Plutarch. in Phocione.*

Ver. 499. —— ὀκρυόεντι.] *Al.* ὀκριόεντι.

Ver. 502. —— κατὰ θνητῶν.] *Barnesius* ex *Eustathio* edidit καταθνητῶν.

Ὀφθαλμοῦ εἴρηται ἀεικελίην ἀλαωτὺν,
Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον ἐξαλαῶσαι,
Υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.
Ἔσκε τις ἐνθάδε μάντις ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,
Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο,
Καὶ μαντευόμενος κατεγήρα Κυκλώπεσσιν·
Ὅς μοι ἔφη τάδε πάντα τελευτήσεσθαι ὀπίσσω,
Χειρῶν ἐξ Ὀδυσῆος ἁμαρτήσεσθαι ὀπωπῆς.
Ἀλλ' αἰεί τινα φῶτα μέγαν καὶ καλὸν ἐδέγμην
Ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι, μεγάλην ἐπιειμένον ἀλκήν·
Νῦν δέ μ', ἐὼν ὀλίγος τε, καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς,

" De oculi interrogaverit foedâ caecitate,
" Dic, Ulyssem urbium-eversorem excaecâsse *te*,
" Filium Laërtis, in Ithacâ aedes habentem."
Sic dixi; ille autem mihi ejulans respondebat sermone:
" Papae! certè omninò jam me antiqua vaticinia attingunt.
" Erat quidam hîc vates vir bonusque, magnusque,
" Telemus Eurymides, qui vaticiniis excellebat,
" Et vaticinans consenescebat inter Cyclopas;
" Qui mihi dixit haec omnia perfectum-iri in posterum,
" Manibus ex Ulyssis privatum-iri visu.
" Sed semper aliquem virum ingentem et pulchrum expectabam
" Huc venturum esse, magno praeditum robore:
" Nunc autem me, parvusque cùm-esset, et nullius-pretii, et imbellis,

---

Ver. 504. Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον, *&c.*] Artificiosè hîc, ad Cyclopem magìs exacerbandum, *nomen*, *parentes*, *patriamque* singulatim exponit. Ἡ γὰρ ὀργὴ, τῶν καθ' ἕκαστον ἐστὶ ———. Διὸ ὀρθῶς πεποίηται, " Φάσθαι, Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον·" ὡς οὐ τετιμωρημένος εἰ μὴ ᾔσθετο καὶ ὑφ' οὗ, καὶ ἀνθ' ὅτου. *Aristot. Rhetoric. lib.* II. *cap.* 3.

Ibid. Φάσθαι.] Τὸ δὲ " φάσθαι" ——— ἀρέσκει τοῖς πλείοσιν ἀπὸ τοῦ ἐφάμην μέσου ἀορίστου δευτέρου γενέσθαι, διὸ καὶ παροξυτονεῖσθαι, ὡς φύσει βραχέος ὄντος τοῦ παρατελεύτου α· καθὰ δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ἔφατο. *Eustath.* Rectè. Vide ad *Il.* ξ', 471. *Al.* Φᾶσθαι.

Ibid. et *ver.* 530. ——— πτολιπόρθιον.] *Al.* πτολίπορθον· notante *Barnesio*. Vide et suprà ad ά, 2.

Ver. 507. Ὦ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ' ἱκάνει.]

Αἶ, αἶ· παλαιὸς χρησμὸς ἐκπεραίνεται.
Τυφλὴν γὰρ ὄψιν ἐκ σέθεν σχήσειν μ' ἔφη
Τροίας ἀφορμηθέντος ———.
Euripid. Cyclops, ver. 692.

Ver. 508. Ἔσκε τις ἐνθάδε.] Ἔνθα ἰστέον ὅτι τὸ " ἔσκε" δοκοῦν κοινότερον ἀπὸ τοῦ ἔω, ἔσω, ἔσκω, γίνεσθαι, Ἡρακλείδης ἄλλως σκευωρεῖ. *Eustath.* Rectiùs, ut opinor, *Scholiastes* ad *Il.* β', 539. Τὰ γὰρ " ἀσκ," ἢ καὶ " ἐσκ," συλλαβαὶ, κατ' Ἰλιάδα, μόνον ἐν τοῖς παρατατικοῖς τε καὶ ἀορίστοις ἐπεντίθενται.

Ver. 509. Τήλεμος Εὐρυμίδης, ὃς μαντοσύνῃ ἐκέκαστο.]

Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales,
Terribilem Polyphemon adit: Lumenque quod unum
Fronte geris mediâ rapiet tibi, dixit, Ulysses.
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 771.

Ibid. Τήλεμος Εὐρυμίδης.] *Scholiastes* ad *Theocrit. Idyll.* VI, 23. legit, Τήλεμος Εὐρύμαχος· notante *Barnesio*.

Ver. 515. ——— ὀλίγος τε, καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς.] Quanta sit vocularum harum vis et ἔμφασις facilè sentiet quicunque eas vocabulis quibuscunque aliis idem significantibus mutaverit. Siquis nimirùm hoc in loco, ut rectè observavit *Aristoteles*, pro " ὀλίγος τε, " καὶ οὐτιδανὸς, καὶ ἄκικυς," μικρός τε καὶ ἀσ-

Ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν, ἐπεί μ' ἐδαμάσσατο οἴνῳ.
Ἀλλ' ἄγε δεῦρ' Ὀδυσεῦ, ἵνα τοι πὰρ ξείνια θείω,
Πομπήν τ' ὀτρύνω δόμεναι κλυτὸν Ἐννοσίγαιον·
Τοῦ γὰρ ἐγὼ παῖς εἰμὶ, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεται εἶναι·
Αὐτὸς δ', αἴκ' ἐθέλῃσ', ἰήσεται, οὐδέ τις ἄλλος,
Οὔτε θεῶν μακάρων, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Αἲ γὰρ δὴ ψυχῆς τε καὶ αἰῶνός σε δυναίμην
Εὖνιν ποιήσας πέμψαι δόμον Ἄϊδος εἴσω·
Ὣς οὐκ ὀφθαλμόν γ' ἰήσεται οὐδ' Ἐνοσίχθων.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δ' ἔπειτα Ποσειδάωνι ἄνακτι
Εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα·
Κλῦθι, Ποσείδαον, γαιήοχε, κυανοχαῖτα·
Εἰ ἐτεόν γε σός εἰμι, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεαι εἶναι,

" Oculo privavit, postquam me domuisset vino.
" Sed age huc-veni, Ulysses, ut tibi hospitalia praebeam,
" Deductionemque horter ut-det inclytus Neptunus:
" Hujus enim ego filius sum, pater autem *is* meus gloriatur esse:
" Ipse autem, si voluerit, sanabit, neque quisquam alius,
" Neque deorum immortalium, neque mortalium hominum."
Sic dixit; at ego ipsum respondens alloquebar:
" Utinam enim jam animâ et vitâ te possem
" Privatum mittere domum Plutonis intra:
" Adeò haud oculum utique sanabit neque Neptunus."
Sic dixi: ille autem deinde Neptuno regi
Supplicabat, manus tendens ad coelum stellatum:
" Audi, Neptune, terram-continens, caerulee-crines:
' Si reverà tuus sum, patremque *te* meum profiteris esse,

θενικὸς, καὶ ἀειδὴς, vel aliud quicquam istiusmodi substituerit; τὸ ἁρμόττον ὅσον διαφέρει ἐπὶ τῶν ἐπῶν, θεωρείσθω· ——— τὸ μὲν φαίνεται καλὸν, τὸ δὲ εὐτελές. *Poetic. cap.* 22. Malè igitur hîc *Eustathius*; Ὅτι τὸ ὀλίγος (inquit) —— ἐνταῦθα ἐπὶ μεγέθους ληφθὲν, τὸν μικρὸν ἐσήμανεν. —— Πάντως δὲ ταυτὸν, ὀλίγον εἰπεῖν, καὶ τυτθὸν, καὶ μικρόν. Καὶ δῆλον αὐτὸ καὶ ἐκ τοῦ Τυδεὺς, ὅς —— μικρὸς ἔην δέμας. —— Ἐστὶ καὶ ἐνταῦθα φάναι, ὡς Ὀδυσσεὺς ὀλίγος μὲν ἦν τὸ μέγεθος, &c. Nempè non advertisse videtur vir eruditus vocem μικρὸς "*parvus*," tantùm significare; at ὀλίγος non modò "*parvus*," sed et "*despicabilis, contemptui habendus.*" Rectè itaque dicitur, Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην, *Il.* έ, 801. non æquè rectè diceretur, Τυδεύς τοι ὀλίγος, &c. Vide infrà ad ύ, 259.

Ibid. —— ἄκικυς] *Al.* ἀεικής.

Ver. 516. —— ἀλάωσεν, ἐπεί μ' ἐδαμάσσατο.] *Al.* ἀλάωσας, ἐπεί μ' ἐδαμάσσαο.

Ver. 520. —— αἴκ' ἐθέλῃσιν, ἰήσεται.] Quoniam vox ἰήσεται infrà *ver.* 525. *primam* producat, ideò *Barnesius* hoc in loco edidit, αἴκ' ἐθέλῃσ' ἰήσεται. Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sed, ut opinor, nihil opus. Corripi enim potest istud ι propter sequentem vocalem. Vide ad *Il.* ό, 24.

Ver. 523. Αἲ γὰρ δή.] Refertur istud γὰρ non ad aliquid quod jam antè erat dictum, sed ad id quod elegantèr reticetur de Ulyssis erga Cyclopem odio implacabili. Vide ad *Il.* ί, 22.

Ver. 527. Εὔχετο, χεῖρ' ὀρέγων εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα.]

—— duplices tendens ad sidera palmas.
Æn. I, 93.

Et duplices cum voce manus ad sidera tendit. *Æn.* X. 667.

Ibid. —— οὐρανὸν ἀστερόεντα.]

——— stellantis regia cœli.
Æn. VII, 210.

——— cœlum stellis fulgentibus aptum.
Æn. XI, 202.

Δὸς μὴ Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον οἴκαδ᾽ ἱκέσθαι,
Υἱὸν Λαέρτεω, Ἰθάκῃ ἔνι οἰκί᾽ ἔχοντα.
Ἀλλ᾽ εἴ οἱ μοῖρ᾽ ἐστὶ φίλους τ᾽ ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ὀψὲ κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους,
Νηὸς ἐπ᾽ ἀλλοτρίης, εὕροι δ᾽ ἐν πήματα οἴκῳ.
῝Ως ἔφατ᾽ εὐχόμενος· τοῦ δ᾽ ἔκλυε Κυανοχαίτης.
Αὐτὰρ ὅγ᾽ ἐξαῦτις πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας,
Ἧκ᾽ ἐπιδινήσας· ἐπέρεισε δὲ ἶν᾽ ἀπέλεθρον.
Κὰδ δ᾽ ἔϐαλεν μετόπισθε νεὼς κυανοπρώροιο,
Τυτθὸν ἐδεύησεν δ᾽ οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.
Ἐκλύσθη δὲ θάλασσα κατερχομένης ὑπὸ πέτρης·
Τὴν δὲ πρόσω φέρε κῦμα, θέμωσε δὲ χέρσον ἱκέσθαι.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἀφικόμεθ᾽, ἔνθα περ ἄλλαι

"Da, ut nè Ulysses urbium-eversor in patriam veniat,
"Filius Laërtis, in Ithacâ domum habens.
"At si ei fatale est amicosque videre, et pervenire
"Domum ad benè-aedificatam, et suam in patriam terram;
"Serò malè veniat, amissis omnibus sociis,
"Nave in alienâ; inveniatque calamitates domi."
Sic dixit precans: eum autem audivit Neptunus.
Caeterùm ille rursùs multò majore lapide sublato,
Misit circum-rotatum, intendit autem vim immensam.
Dejecit verò post navem nigram-prorâ,
Paululùm abfuit autem, quin clavum extremum attingeret.
Inundavit verò mare decidente à petrâ:
Ipsam autem *(navem)* ulteriùs ferebat fluctus, adegitque prope terram ut-veniret.
Sed quando jam ad insulam pervenissemus, ubi scilicet caeterae

---

Ver. 530. —— Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον.] Τὸ δὲ "πτολιπόρθιον" —— εἰκῆ παρέῤῥιπται. Τί γὰρ ἔδει τὸν Κύκλωπα ἔπαινον Ὀδυσσέως εἴπειν; Ἴσως δὲ καὶ εἰρωνικῶς αὐτὸ εἴπεν ὁ Κύκλωψ. *Eustath.* Satis inficetè. Repetit enim solummodò hoc *Polyphemus* ex *Ulyssis* sermone suprà *ver.* 504.

Ver. 531. Υἱὸν Λαέρτεω.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 532. Ἀλλ᾽ εἴ οἱ μοῖρ᾽ ἐστὶ, *&c.*]

———— Si tangere portus
Infandum caput, ac terris adnare necesse est,
Et sic fata Jovis poscunt; hic terminus hæret:
At bello audacis populi vexatus et armis,
Finibus extorris, complexu avulsus Iüli,
Auxilium imploret, videatque indigna suorum
Funera; nec, cùm se sub leges pacis iniquæ
Tradiderit, regno aut optatâ luce fruatur:
Sed cadat ante diem, mediâque inhumatus arenâ. *Æn.* IV, 612.

Quem locum *Macrobius* inter eos recenset, in quibus Poetarum "*par penè splendor amborum est.*" *Lib.* V. *cap.* 12.

Ver. 537. Αὐτὰρ ὅγ᾽ ἐξαῦτις.

Vidi iterùm, veluti tormenti viribus acta,
Vasta giganteo jaculantem saxa lacerto.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 183.

Ver. 538. —— ἐπέρεισε δὲ ἶν᾽ ἀπέλεθρον.] Ἤγουν ἐπεστήριξε τῷ λίθῳ διὰ τῆς ἐπιδινήσεως δύναμιν πολυπέλεθρον. *Eustath.* in comment. ad *ver.* 486. suprà.

Ver. 539. —— μετόπισθε.] *Barnesius* hìc legendum censet προπάροιθε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vide suprà ad *ver.* 482. 483.

Ver. 540. Τυτθὸν ἐδεύησεν δ᾽ οἰήϊον ἄκρον ἱκέσθαι.] Ἐπὶ τοῦ προτέρου ἀθετεῖται· πῶς γὰρ ἂν ἔμπαλιν ἡ ναῦς ἠνέχθη; *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 483.

Ver. 542. Τὴν δὲ πρόσω φέρε κῦμα, θέμωσε

Νῆες ἐΰσσελμοι μένον ἀθρόαι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Εἵατ' ὀδυρόμενοι, ἡμέας ποτιδέγμενοι αἰεί·
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν,
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Μῆλα δὲ Κύκλωπος γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες,
Δασσάμεθ', ὡς μήτις μοι ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης.
Ἀρνειὸν δ' ἐμοὶ οἴῳ ἐϋκνήμιδες ἑταῖροι,
Μήλων δαιομένων, δόσαν ἔξοχα· τὸν δ' ἐπὶ θινὶ
Ζηνὶ κελαινεφέϊ Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει,
Ῥέξας, μηρί' ἔκηον· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο ἱρῶν,
Ἀλλ' ἄρα μερμήριζεν, ὅπως ἀπολοίατο πᾶσαι
Νῆες ἐΰσσελμοι, καὶ ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ.
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Καὶ τότ' ἐκοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισιν ἐποτρύνων ἐκέλευσα,

Naves bonis-transtris-instructae stabant confertae, circùm autem socii
Sedebant lugentes, nos expectantes semper;
Navem quidem, illuc ubi-venissemus, subduximus in arenis,
Ipsique porrò exivimus in littus maris.
Pecudes autem Cyclopis cavâ ex navi sumptas,
Divisimus, ut nullus mihi privatus abiret aequali-portione.
Arietem autem mihi soli benè-ocreati socii,
Divisis ovibus, dederunt insuper: eum verò in littore
Jovi atrarum-nubium-coactori Saturnio, qui omnibus imperat,
Ubi-sacrificâssem, femora incendebam: ille verò non curabat sacra;
Sed sanè deliberabat, quo-pacto perderentur omnes
Naves bonis-transtris-instructae, et mihi dilecti socii.
Sic tunc quidem totâ die, ad solis occasum,
Sedebamus, epulantes carnesque immensas et vinum dulce.
Quando verò sol occiderat, et tenebrae supervenerant,
Tum sanè decubuimus in littore maris.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò ego socios adhortans jussi,

δὲ χέρσον ἱκέσθαι.] Ἡ μὲν γὰρ πρώτη βολὴ, πρόσθεν τῆς νηὸς πεσοῦσα, ἔστρεψεν ἐκείνην παλίμπλουν· ἡ δὲ δευτέρα, κατόπιν γενομένη, εἰς τὴν τοῦ πέραν νησιδίου χέρσον θέμωσεν ἱκέσθαι τὴν ναῦν. *Eustath.* ad *ver.* 486. suprà. Vide et suprà ad *ver.* 483.

Ver. 548. —— γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες, Δασσάμεθ'.]

Hinc portum petit, et socios partitur in omnes. *Æn.* I, 194.

Ver. 553. Ῥέξας.] Vide ad *Il.* ά. 444.

Ibid. —— ἔκηον.] *Al.* ἔκαιον, et ἔκηα.

Ver. 554. Ἀλλ' ἄρα μερμήριζεν.] *Eustathius* in commentario citat, Ἀλλ' ὅγε μερμήριζεν. Atque ita in uno MS. reperit *Tho. Bentleius.* Quæ fortè et verior lectio. Vide suprà ad β'. 326.

Ibid. —— μερμήριζεν.] *Al.* μερμήριξεν. Minùs rectè.

Ver. 559. Καὶ τότ' ἐκοιμήθημεν] *Al.* Δὴ τότε κοιμήθημεν.

Αὐτούς τ᾽ ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
Οἱ δ᾽ αἶψ᾽ εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ᾽ ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,
Ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.

Ipsosque conscendere et rudentes solvere :
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant ;
Ordineque sedentes canum mare verberabant remis.
Hinc verò ulteriùs navigabamus, dolentes corde,
Lubentes ex morte, charis amissis sociis.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ʽΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Κʹ.

ʽΥπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Κʹ.

ΤΑ` περὶ τὸν Αἴολον ἀπαγγέλλει, τὸν τῶν ἀνέμων φύλακα, ὡς ἔδωκεν Ὀδυσσεῖ οὔριον Ζέφυρον, τοὺς ἄλλους ἀνέμους ἐγκαθείρξας ἐν ἀσκῷ· ὃν οἱ ἑταῖροι λύσαντες, κοιμωμένου Ὀδυσσέως, ἅτε ἐν αὐτῷ χρυσὸν εἶναι νομίζοντες, ὑπονοστοῦσι πρὸς Αἴολον· οὐ προσιεμένου δὲ τοῦ Αἰόλου τὸν Ὀδυσσέα, ἐκεῖθεν ἀποπλέων, εἰς Λαιστρυγόνας ἀφικνεῖται· παρ' οἷς ἕνδεκα τῶν νεῶν ἀπολέσας, μιᾷ εἰς Αἰαίαν τὴν νῆσον παραγίνεται· καὶ σὺν Εὐρυλόχῳ τοὺς ἡμίσεας τῶν ἑταίρων κλήρῳ λαχόντας ἐκπέμπει πευσομένους, τίνες οἱ κατοικοῦντες· μεταμορφωθέντων δὲ ἐκείνων εἰς σύας ὑπὸ τῆς Κίρκης, πλὴν Εὐρυλόχου, αὐτὸς ἐπὶ ζήτησιν ἐλθὼν, λαϐὼν παρὰ τοῦ ʽΕρμοῦ φάρμακον, τὸ Μῶλυ, οὐδὲν βλάπτεται· ἀλλὰ καὶ τῶν ἑταίρων τὴν ἀρχαίαν φύσιν λαϐόντων, ἐνιαυτὸν παραμείνας παρὰ τῇ Κίρκῃ, εἰς ᾅδου κατέρχεται.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ περὶ Αἰόλου, καὶ Λαιστρυγόνων, καὶ Κίρκης.

Ἄλλως.

Τὰ τῆς Κίρκης νίπτρα· ἢ, Κίρκης νίπτρα.

Ἄλλως,

Κάππ' ἔχει Αἰόλου, Λαιστρυγόνος, ἔργα τε Κίρκης.

ΑἸΟΛΙ´ΗΝ δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιεν
Αἴολος ʽΙπποτάδης, φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσι,

IN Aeoliam autem insulam pervenimus; ubi habitabat
Aeolus Hippotades, charus immortalibus diis,

Ver. 1. Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'.] Οὐ τὰς Αἰόλου νήσους νῦν λεγομένας, ἀλλὰ τινὰ ἄλλην ἐκτετοπισμένην νῆσον λέγει. Οἱ δὲ λέγοντες περὶ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν πεπλανᾶσθαι τὸν Ὀδυσσέα, Λωτοφάγους μὲν λέγουσι τοὺς νῦν Ἀκραγαντίνους· οἱ δὲ τοὺς Καμαριναίους· Κύκλωπας δὲ τοὺς Λεοντίνους· τὰς δὲ Αἰόλου νήσους, τήν τε κατὰ τὸν πορθμὸν Στρογγύλην, καὶ τὰς λοιπὰς ἕξ, Διδύμην, ʽΙέραν, ʽΙκεσίαν, Λιπάραν, ʽΕρικώδη, Φοινικώδη. — Τινὲς δὲ ταύτας τὰς νή-

Πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ· πᾶσαν δέ τέ μιν πέρι τεῖχος
Χάλκεον, ἄῤῥηκτον· λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.
Τοῦ καὶ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν·
Ἕξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ' υἱέες ἡβώοντες.
Ἔνθ' ὅγε θυγατέρας πόρεν υἱάσιν εἶναι ἀκοίτας.
Οἱ δ' αἰεὶ παρὰ πατρὶ φίλῳ καὶ μητέρι κεδνῇ
Δαίνυνται· παρὰ δέ σφιν ὀνείατα μυρία κεῖται.
Κνισσῆεν δέ τε δῶμα περιστεναχίζεται αὐλῇ
Ἤματα, νύκτας δ' αὖτε παρ' αἰδοίοις ἀλόχοισιν
Εὕδουσ', ἔν τε τάπησι καὶ ἐν τρητοῖς λεχέεσσι.
Καὶ μὲν τῶν ἱκόμεσθα πόλιν καὶ δώματα καλά.
Μῆνα δὲ πάντα φίλει με, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα,
Ἴλιον, Ἀργείων τε νέας, καὶ νόστον Ἀχαιῶν·

Natatili in insulâ; totam verò ipsam circa murus *est*
Aereus, infrangibilis; laevisque sursùm-procurrit petra.
Hujus et duodecim liberi in aedibus nati sunt;
Sex quidem filiae, sex autem filii pubescentes.
Ibi ille filias dedit filiis ut-essent uxores.
Hi verò semper apud patrem charum et matrem venerandam
Convivantur; ipsisque cibaria varia apponuntur.
Odorata autem domus circùm-personat aulâ
Die; nocte verò rursùs apud pudicas uxores
Dormiunt, inque tapetibus et in tornatis lectis.
Et quidem ad horum pervenimus urbem et aedes pulchras.
Mensem verò totum amicè-excipiebat me, et exquirebat singula,
De Ilio, Argivorumque navibus, et reditu Achivorum:

σους ἐν τῷ Τυῤῥηνικῷ πελάγει κεῖσθαι λέγουσιν. *Schol.* Vide *Scholiasten ad Apollonii Argonautic. lib.* III. *ver.* 41.

> Æoliam venit. Hîc vasto rex Æolus antro
> Luctantes ventos, tempestatesque sonoras
> Imperio premit, ac vinclis et carcere frænat. *Æn.* I, 52.

Ver. 2. Αἴολος Ἱπποτάδης.] Αἴολοι δὲ δύο· οὗτος μὲν Ἱππότου τοῦ Μίμαντος· ἕτερος δ' Ἕλλην [fortè Ἕλληνος], ὃς ἦν Διὸς, οὗ καὶ Ἡσίοδος μέμνηται. *Schol.*

Ver. 3. Πλωτῇ ἐνὶ νήσῳ.] Ἐνίοτε μὲν τὴν πλεομένην, οἷον τὴν ἐν πλεομένοις τόποις κειμένην νῆσον. Ὁ δὲ Ἀρίσταρχος, πλωτῇ, φορητῇ, οἷον παραφερομένῃ· ὥστε ποτὲ μὲν ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι, ποτὲ δὲ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς ὁρᾶσθαι· οἷον δή τι καὶ περὶ τὴν Δῆλον ἱστορεῖ Πίνδαρος, λέγων οὕτως· "Ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσσι Δᾶλος παντοδαπῶν ἀνέμων ῥιπαῖς." *Schol.* Haud dissimilitèr apud *Apollonium;*

> Νήσοιο πλαγκτῆς εὐρὺν μυχόν.——
> *Argonautic. lib.* III. *ver.* 43.

Ubi *Scholiastes;* Πλωτὴν δὲ αὐτὴν εἴρηκεν, ἀκολουθήσας τοῖς περὶ Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν μυθολογοῦσι τὴν Ὀδυσσέως πλάνην.

Ver. 4.——λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη]

> ————quamvis lapis omnia nudus
> ——obducat—— *Virg. Ecl.* I, 47.

Ver. 5. Τοῦ καὶ δώδεκα παῖδες.] Τὸν μὲν γὰρ Αἴολον ἐξαιρέτως ἔγωγε νομίζω τὸν Ἐνιαυτὸν εἶναι, ταῖς δωδεκαμήνοις τοῦ χρόνου περιόδοις ἐνδεδεμένον.———— Δώδεκα δ' αὐτοῦ παῖδες εἰσὶν οἱ μῆνες. *Heraclid. Pontic.*

Ver. 7.——ἀκοίτας.] *Al.* ἀκοίτις. Quod erit contractum ex ἀκοίτιας, uti hîc notat *Barnesius.*

Ver. 10.————δῶμα περιστεναχίζεται.] Ἀντὶ τοῦ περιηχεῖται· ὡς καὶ τοῦ τοιούτου δώματος ἠχήεντος ὄντος· ἢ ἀντὶ τοῦ, στενοχωρεῖ τοῖς δαινυμένοις. *Eustath.* Priorem harum interpretationum solam affert *Scholiastes:* Quæ et potior. Vide infrà ad *ver.* 454. et ψ', 146.

Ver. 11.——αἰδοίοις.] *Al.* αἰδοίῃς.

Ver. 12.———ἐν τρητοῖς λεχέεσσι.] *Al.* ἐν τρητοῖσι λέχεσσι.

Ver. 13.——δώματα καλά] *Al.* τείχεα μακρά.

Αὐτὰρ ἐγὼ τῷ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼν ὁδὸν ἤτεον, ἠδ' ἐκέλευον
Πεμπέμεν, οὐδέ τι κεῖνος ἀνήνατο, τεῦχε δὲ πομπήν·
Δῶκε δέ μοι δείρας ἀσκὸν βοὸς ἐννεώροιο·
Ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε κέλευθα.
Κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων,
Ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν, ὅν κ' ἐθέλῃσι.

At ego ei omnia accuratè enarravi.
Sed quum jam et ego iter postulabam, atque hortabar
Dimittere, nihil quicquam ille abnuit, paravit autem deductionem :
Deditque mihi excoriatum utrem bovis novennis ;
In eo verò procellosorum ventorum ligavit flatus.
Illum enim promum ventorum fecit Saturnius,
Et ut-compescat, et ut-cieat, quemcunque velit.

Ver. 16. Αὐτὰρ ἐγώ.] *Al.* Καὶ μὲν ἐγώ.

Ver. 18.——οὐδέ τι.] *Al.* οὐδ' ἔτι.

Ver. 19.——Δῶκε δέ μοι δείρας ἀσκὸν βοός.] Hinc *Ovidius* ;

> Excipit Hippotades, qui dat pro munere ventos.
> *Ex Ponto, lib.* IV. *Epist.* x. *ver.* 15.

Porrò vituperat hîc *Homerum Longinus* ; Τί γὰρ (inquit) ἂν ἄλλο φήσαιμεν ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τοῦ Διὸς ἐνύπνια ; *De Sublimitate*, § 9. sub fine. Rectiùs autem, ut opinor, de hujusmodi fabulis *Strabo* ; Ἅτε δὴ πρὸς τὸ παιδευτικὸν εἶδος ἀναφέρων τοὺς μύθους ὁ Ποιητὴς, ἐφρόντισε πολὺ μέρος τ' ἀληθοῦς· ἐν δ' ἐτίθει καὶ ψεῦδος· τὸ μὲν ἀποδεχόμενος, τῷ δὲ δημαγωγῶν καὶ στρατηγῶν τὰ πλήθη. "Ὡς δ' "ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ," [suprà ζ', 232.] οὕτως ἐκεῖνος ταῖς ἀληθέσι περιπετείαις προσεπιτίθει μῦθον, ἡδύνων καὶ κοσμῶν τὴν φράσιν· πρὸς δὲ τὸ αὐτὸ τὸ τέλος τοῦ ἱστορικοῦ, καὶ τοῦ τὰ ὄντα λέγοντος, βλέπων. Οὕτω δὴ τόν τε Ἰλιακὸν πόλεμον γεγονότα παραλαβὼν, ἐκόσμησε ταῖς μυθοποιΐαις, καὶ τὴν Ὀδυσσέως πλάνην ὡσαύτως. *Geograph. lib.* I. *pag.* 37. *al.* 20. Et *Aristoteles* de ν', 119. infrà ; Καὶ τὰ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλογα——ὡς οὐκ ἂν ἦν ἀνεκτὰ, δῆλον ἂν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσει. Νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ Ποιητὴς ἐμφανίζει [*Al.* ἀφανίζει] ἡδύνων τὸ ἄτοπον. Τῇ δὲ λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι, καὶ μήτε ἠθικοῖς μήτε διανοητικοῖς· ἀποκρύπτει γὰρ πάλιν ἡ λίαν λαμπρὰ λέξις τὰ ἤθη, καὶ τὰς διανοίας. *Poetic. cap.* 24. ipso fine. Et paulò superiùs ; Δεδίδαχε δὲ μάλιστα Ὅμηρος καὶ τοὺς ἄλλους ψευδῆ λέγειν ὡς δεῖ. Cæterùm de hoc *Homeri* loco *Heraclides Ponticus* ; Οὐχὶ πρῶτος εὔδιον πλοῦν δι' ἐπιστήμης ἀστρονόμου τεκμηράμενος, ἔδοξεν ἀνέμους δεδωκέναι. Vide et *Palæphatum* περὶ ἀπίστων ἱστοριῶν, *cap.* 18. item infrà ad *ver.* 21.

Ibid. Δῶκε δέ μοι δείρας.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, Δῶκέ μοι ἐκδείρας.

Ibid.——βοὸς ἐννεώροιο.] Ἀκμάζει δὲ μάλιστα [ὁ βοῦς] πενταετὴς ὤν· διὸ καὶ Ὅμηρον φασὶ πεποιηκέναι τινὲς ὀρθῶς, ποιήσαντα, "Ἄρσενα πενταέτηρον" καὶ τὸ, "βοὸς ἐννεώροιο" δύνασθαι γὰρ ταὐτόν. *Arist. Histor. Animal. lib.* VI. *cap.* 21. Cæterùm pronuntiabatur ἐννώροιο.

Ver. 20. Ἔνθα δὲ βυκτάων ἀνέμων κατέδησε κέλευθα.] Hinc *Lycophron* :

> Βύκτας δ' ἐν ἀσκῷ συγκατακλείσας βοὸς,
> Παλινστροβήτοις πήμασιν ἀλώμενος &c.
> *Cassandra, ver.* 738.

Ver. 21. Κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε Κρονίων, Ἠμὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν.]

> ——regemque dedit, qui fœdere certo
> Et premere, et laxas sciret dare jussus habenas. *Æn.* I, 62.
> Æole, namque tibi Divûm pater atque hominum rex
> Et mulcere dedit fluctus, et tollere vento.
> *Ibid. ver.* 65.

Καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγραφέων τῶν ταῦτα θρυλλούντων, καὶ τὸ τῆς κατὰ τοὺς τόπους ἐπιχωριαζούσης φήμης διδάσκειν δύναται, διὸ ταῦτα [MS. notante *Casaubono*, habet ὅτι ταῦτα.] οὐ Ποιητῶν πλάσματα ἐστὶν, οὐδὲ συγγραφέων, ἀλλὰ γεγενημένων ἴχνη καὶ προσώπων καὶ πράξεων. Καὶ Πολύβιος δ' ὀρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς [Ὀδυσσέως] πλάνης· τὸν γὰρ Αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τοὺς ἔκπλους ἐν τοῖς κατὰ τὸν πορθμὸν τόποις ἀμφιδρόμοις οὖσι δυσέκπλοις διὰ τῆς παλιῤῥοίας, ταμίαν τε εἰρῆσθαι τῶν ἀνέμων καὶ βασιλέα νενομίσθαι φησί.——Ταῦτα δὲ προοικονομησάμενος, οὐκ ἐᾷ τὸν Αἴολον ἐν μύθου σχήματι ἀκούεσθαι, οὐδ' ὅλην τὴν Ὀδυσσέως πλάνην· ἀλλὰ μικρὰ μὲν προσμεμυθεῦσθαι, καθάπερ καὶ τῷ Ἰλιακῷ πολέμῳ· τὸ δ' ὅλον περὶ Σικελίαν καὶ τῷ Ποιητῇ πεποιῆσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, ὅσοι τὰ περιχώρια λέγουσι τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 42. 43. *al.* 23. 24. Similem ferè hujus loci explicationem videas apud *Diodorum Siculum, lib.* V. Vide

Νηῒ δ' ἐνὶ γλαφυρῇ κατέδει μέρμιθι φαεινῇ
Ἀργυρέῃ, ἵνα μήτι παραπνεύσῃ ὀλίγον περ·
Αὐτὰρ ἐμοὶ πνοιὴν Ζεφύρου προέηκεν ἀῆναι,
Ὄφρα φέροι νῆάς τε καὶ αὐτούς· οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν
Ἐκτελέειν· αὐτῶν γὰρ ἀπωλόμεθ' ἀφραδίῃσιν.
  Ἐννῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
Τῇ δεκάτῃ δ' ἤδη ἀνεφαίνετο πατρὶς ἄρουρα·
Καὶ δὴ πυρπολέοντας ἐλεύσσομεν, ἐγγὺς ἐόντας.
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα·
Αἰεὶ γὰρ πόδα νηὸς ἐνώμων· οὐδέ τῳ ἄλλῳ
Δῶχ' ἑτάρων, ἵνα θᾶσσον ἱκοίμεθα πατρίδα γαῖαν.
Οἱ δ' ἕταροι ἐπέεσσι πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
Καί μ' ἔφασαν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον οἴκαδ' ἄγεσθαι,
Δῶρα παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος Ἱπποτάδαο.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
  Ὢ πόποι, ὡς ὅδε πᾶσι φίλος καὶ τίμιός ἐστιν
Ἀνθρώποις, ὅτεών τε πόλιν καὶ γαῖαν ἵκηται.

Nave verò in cavâ alligavit funiculo splendido
Argenteo, ut nequid praeter-flaret vel paululùm :
Caeterùm mihi flatum Zephyri immisit ad-flandum,
Ut ferret navesque et nos : neque sanè erat
Perfecturus : ipsorum enim periimus insipientiâ.
Per novem quidem dies continuò navigabamus noctesque et dies ;
Decimâ verò jam apparebat patria terra :
Et jam ignem accendentes videbamus, propè existentes.
Ibi me quidem somnus occupavit defessum ;
Semper enim pedem navis movebam ; neque cuiquam alii
Dedi sociorum, ut citiùs perveniremus in patriam terram.
Socii autem verbis ad se invicem loquebantur,
Et me dixerunt aurumque et argentum domum reportare,
Dona ab Aeolo magnanimo Hippotadâ.
Sic autem aliquis dicebat intuitus in proximum alium :
" Papae ! ut hic omnibus gratus et magni-pretii est
" Hominibus, quorumcunque in urbem et terram venerit.

---

etiam *Strabonem*, *lib.* I. *pag.* 46. *al.* 26. et suprà ad *ver.* 19.

Ver. 23. ——— κατέδει μέρμιθι φαεινῇ Ἀργυρέῃ.] Προωκονόμησεν, ἵνα τῷ δεσμῷ ἀπατηθῶσιν οἱ ἑταῖροι· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐκ τῆς κουφότητος ἦν γνωρίσαι, προσεδίδετο γάρ. *Schol.*

Ver. 25. ——— προέηκεν.] *Al.* προσέηκεν.

Ver. 27. Ἐκτελέειν.] *Al.* Ἐκτελέσειν.

Ver. 30. Καὶ δὴ πυρπολέοντας ἐλεύσσομεν.] Πυρπολεῖν δὲ, ἢ τὸ πυρσεύειν, ὅ ἐστι νυκτὸς πῦρ καίειν διὰ τοὺς πελαγίζοντας· ἢ καὶ τὸ μεθ' ἡμέραν τεκμηριοῦσθαι τόπον τῷ τοῦ πυρὸς σημείῳ καπνῷ· ὃν ἀποθρώσκοντα ἐκεῖθεν ἰδεῖν ἐπηύξατο πρὸ τούτων Ὀδυσσεύς. *Eustath.*

Ver. 31. ——— ἐπήλυθε.] *Al.* ὑπήλυθε. *Al.* ἐπέλλαβε.

Ver. 32. ——— πόδα νηός.] Τὸν μεταγωγὸν τοῦ κέρατος κάλων, ἢ τὸ πηδάλιον. *Schol.*

Ver. 36. ——— παρ' Αἰόλου μεγαλήτορος.] " *Media* τοῦ Αἰόλου," inquit *Barnesius*, " producitur, ante *Liquidam*, vique *Toni*, quâdam denique Metri necessitate." Notatu dignius quod ait *Athenæus* : Οἱ Ἀχαιοὶ [fortè Ἀρχαῖοι] τῷ " ο" ἀπεχρῶντο οὐ μόνον ἐφ' ἧς νῦν τάττεται δυνάμεως· ἀλλὰ καὶ ὅτι τὴν δίφθογγον διασημαίνει, διὰ τοῦ " ο" μόνον γράφουσι. *Lib.* XI. *cap.* 5. Ut adeò Αἰόλου hoc in loco pronuntietur Αἰούλου. Vide et infrà ad π', 387. Cæterùm nonnulli, notante *Barnesio*, hîc legunt Αἰόλλου.

Ver. 39. ——— γαῖαν ἵκηται.] *Al.* δῶμαθ' ἵκηται.

Πολλὰ μὲν ἐκ Τροίης ἄγεται κειμήλια καλὰ
Ληΐδος· ἡμεῖς δ' αὖτε ὁμὴν ὁδὸν ἐκτελέσαντες,
Οἴκαδε νισσόμεθα κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες.
Καὶ νῦν οἱ τάγ' ἔδωκε χαριζόμενος φιλότητι
Αἴολος· ἀλλ' ἄγε θᾶσσον ἰδώμεθα, ὅ,ττι τάδ' ἐστὶν,
Ὅσσος τις χρυσός τε καὶ ἄργυρος ἀσκῷ ἔνεστιν.
Ὣς ἔφασαν· βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν ἑταίρων·
Ἀσκὸν μὲν λῦσαν, ἄνεμοι δ' ἐκ πάντες ὄρουσαν.
Τοὺς δ' αἶψ' ἁρπάξασα φέρεν πόντονδε θύελλα
Κλαίοντας, γαίης ἀπὸ πατρίδος· αὐτὰρ ἔγωγε
Ἐγρόμενος, κατὰ θυμὸν ἀμύμονα μερμήριξα,
Ἠὲ πεσὼν ἐκ νηὸς ἀποφθίμην ἐνὶ πόντῳ,
Ἦ ἀκέων τλαίην, καὶ ἔτι ζωοῖσι μετείην.
Ἀλλ' ἔτλην καὶ ἔμεινα· καλυψάμενος δ' ἐνὶ νηῒ
Κείμην· αἱ δ' ἐφέροντο κακῇ ἀνέμοιο θυέλλῃ
Αὖτις ἐπ' Αἰολίην νῆσον· στενάχοντο δ' ἑταῖροι.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν, καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ·
Αἶψα δὲ δεῖπνον ἕλοντο θοῇς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτοιό τε πασσάμεθ' ἠδὲ ποτῆτος,

"Multas quidem ex Trojâ ducit res-pretiosas, pulchras,
"Ex praedâ: nos verò contrà, idem iter emensi,
"In patriam redimus vacuas manus habentes.
"Et nunc ei haec dedit gratificans prae amicitiâ
"Aeolus: sed agè ocyùs videamus, quidnam haec sint,
"Quantum quid aurique et argenti utri insit."
Sic dicebant; consiliumque malum vicit sociorum:
Utrem quidem solverunt, venti autem omnes eruperunt.
Illos verò statim abreptos ferebat in-pontum procella
Flentes, terrâ à patriâ; at ego
Experrectus, in animo eximio deliberavi,
Utrum delapsus ex navi perirem in ponto,
An tacitus sustinerem, et adhuc vivis interessem:
Sed sustinui et mansi; tectus autem in navi
Jacebam: illae verò ferebantur malo venti turbine
Rursùs ad Aeoliam insulam: gemebant autem socii.
Ibi verò littus conscendimus, et hausimus aquam:
Statim autem prandium ceperunt celeres apud naves socii.
At postquam cibumque gustaveramus atque potum,

Ver. 41.——ἐκτελέσαντες.] *Al.* ἐκτελέοντες.

Ver. 42.—— νισσόμεθα κενεάς.] *Al.* νεισόμεθα κενεὰς, et νεισώμεσθα κενάς.

Ver. 46.——βουλὴ δὲ κακὴ νίκησεν.] Similitèr apud *Livium;* "Cæterùm, ut plerumque, fortuna et consilia mala vicerunt." *Lib.* XXV. § 15.

Ver. 47. Ἀσκὸν μὲν λῦσαν, *&c.*]

Invidiâ socios prædæque cupidine ductus,
Esse ratos aurum, demsisse ligamina ventis,
Cum quibus isse retrò, per quas modò venerat undas,
Æoliique ratem portus repetîsse tyranni.
Ovid. Metam. lib. XIV. 229.

Ibid. — λῦσαν.] *Al.* λύσαντ'. Minùs rectè.

Ver. 51.—— ἀποφθίμην.] *Al.* ἀποφθείμην.

Ver. 56.——ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ.] Vide suprà ad δ', 359.

Δὴ τότ᾽ ἐγὼ κήρυκά τ᾽ ὀπασσάμενος καὶ ἑταῖρον,
Βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δώματα· τὸν δ᾽ ἐκίχανον
Δαινύμενον, παρὰ ᾗ τ᾽ ἀλόχῳ καὶ οἷσι τέκεσσιν.
Ἐλθόντες δ᾽ ἐς δῶμα, παρὰ σταθμοῖσιν ἐπ᾽ οὐδοῦ
Ἑζόμεθ᾽· οἱ δ᾽ ἀνὰ θυμὸν ἐθάμβεον, ἔκ τ᾽ ἐρέοντο·
Πῶς ἦλθες, Ὀδυσεῦ; τίς τοι κακὸς ἔχραε δαίμων;
Ἦ μέν σ᾽ ἐνδυκέως ἀπεπέμπομεν, ὄφρ᾽ ἀφίκοιο
Πατρίδα σὴν, καὶ δῶμα, καὶ εἴπου τοι φίλον ἐστίν.
Ὣς φάσαν· αὐτὰρ ἐγὼ μετεφώνεον, ἀχνύμενος κῆρ·
Ἄασάν μ᾽ ἕταροί τε κακοὶ, πρὸς τοῖσί τε ὕπνος
Σχέτλιος· ἀλλ᾽ ἀκέσασθε, φίλοι· δύναμις γὰρ ἐν ὑμῖν.
Ὣς ἐφάμην, μαλακοῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν·
Οἱ δ᾽ ἄνεῳ ἐγένοντο· πατὴρ δ᾽ ἠμείβετο μύθῳ·
Ἔῤῥ᾽ ἐκ νήσου θᾶσσον, ἐλέγχιστε ζωόντων.
Οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν οὐδ᾽ ἀποπέμπειν.
Ἄνδρα τὸν, ὅς κε θεοῖσιν ἀπέχθηται μακάρεσσιν.
Ἔῤῥ᾽, ἐπεὶ ῥα θεοῖσιν ἀπεχθόμενος τόδ᾽ ἱκάνεις.

Tum sanè ego, praeconem mihi ubi-asciveram et socium,
Ivi ad Aeoli inclytas aedes: eum autem inveniebam
Convivantem apud suam uxorem et suos liberos.
Ingressi autem domum, ad fores in limine
Sedebamus: illi verò in animo obstupescebant, interrogabantque:
" Quomodo venisti, Ulysses? quis tibi malus ingruit deus?
" Certè quidem te accuratè dimittebamus, ut pervenires
" In patriam tuam, et domum, et sicubi tibi gratum sit."
Sic dixerunt; at ego alloquebar, moerens corde:
" Laeserunt me sociique mali, insuperque somnus
" Infaustus: sed medemini, amici; potestas enim penes vos."
Sic dixi, blandis demulcens verbis:
Illi verò muti facti-sunt; pater autem respondebat sermone:
" Abi ex insulâ ocyùs, pessime viventium:
" Non enim mihi fas est excipere neque dimittere
" Virum illum, qui diis invisus sit beatis.
" Abi; quoniam sanè diis invisus huc venis."

Ver. 60. — Αἰόλου.] Vide suprà ad *ver.* 36.

Ver. 64. —— ἔχραε.] Ὅ ἐστιν ἐπεβάρησεν. *Eustath.*

Ver. 65. —— ἀφίκοιο.] *Al.* ἀφίκηαι.

Ver. 66. —— εἴπου τοι φίλον ἐστίν.] Ita *Barnesius*, *Vulgg.* εἴπου τι φίλον ἐστιν. Vide suprà ad ή, 320.

Ver. 68. Ἄασάν μ᾽ ἕταροι.] De voce Ἄασαν, vide ad *Il.* ί, 116.

Ver. 72. Ἔῤῥ᾽ ἐκ νήσου θᾶσσον.] Ita apud *Aristophanem*:

Ἔῤῥ᾽ ἐς κόρακας θᾶττον ἀφ᾽ ἡμῶν.
Plutus, *Act.* II. *Scen.* v. *ver.* 118.

Porrò *Cloatius Verus* apud *Gellium*, *lib.* XVI. *cap.* 12. verbum Latinum *erro* à Græco ἔῤῥω deductum censet; versumque hunc *Homeri* adducit.

Ver. 73. 74. Οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ &c.] *Julianus*, *Epist.* 49. versus hosce duos citat hoc modo;

Οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν, ἢ ἐλεαίρειν
Ἄνδρας, οἵ καὶ θεοῖσιν ἀπέχθωντ᾽ ἀθανάτοισιν.

Ver. 75. Ἔῤῥ᾽, ἐπεὶ ῥα θεοῖσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex *Odyss.* τ', 556. *Al.* Ἔῤῥ᾽, ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν. Quod vix ferri potest. *Al.* Ἔῤῥε, ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν. Quod pronuntiabatur, (uti notat *Barnesius*,) ἐπεὶ ἄρα θεοῖσιν· vel, ἐπεὶ ῥα θεοῖσιν.

Ὣς εἰπὼν, ἀπέπεμπε δόμων βαρέα στενάχοντα.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ.
Τείρετο δ' ἀνδρῶν θυμὸς ὑπ' εἰρεσίης ἀλεγεινῆς,
Ἡμετέρῃ ματίῃ· ἐπεὶ οὐκέτι φαίνετο πομπή.
Ἐξῆμαρ μὲν ὁμῶς πλέομεν νύκτας τε καὶ ἦμαρ·
Ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον,
Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην, ὅθι ποιμένα ποιμὴν
Ἠπύει εἰσελάων, ὁ δέ τ' ἐξελάων ὑπακούει.
Ἔνθα κ' ἄϋπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθοὺς,
Τὸν μὲν, βουκολέων, τὸν δ', ἄργυφα μῆλα νομεύων·
Ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι.

Sic locutus, dimittebat ex-aedibus graviter gementem.
Hinc verò ulteriùs navigabamus, dolentes corde.
Fatigabatur autem virorum animus à remigatione molestâ,
Nostrâ stultitiâ; quoniam non ampliùs apparebat reductio.
Per-sex-dies quidem continuò navigabamus noctesque et dies;
Septimâ verò venimus Lami ad excelsam urbem,
Telepylum Laestrygoniam, ubi pastorem pastor
Inclamat intrò-agens, alter verò exigens audit.
Ibi insomnis vir duplicem caperet mercedem,
Unam quidem pascendis-bobus, alteram verò, pascendis candidis pecudibus:
Propè enim noctisque et diei sunt viae.

Ver. 81. Ἑβδομάτῃ δ' ἱκόμεσθα Λάμου.]

Inde Lami veterem Læstrygonis (inquit) in urbem
Venimus ———.

Ovid. Met. lib. XIV. *ver.* 233.

Ibid. —— Λάμου αἰπὺ πτολίεθρον.] Ἰστέον καὶ ὅτι Λάμος, ἢ Λαιστρυγόνος ἐπιφανοῦς ὄνομα, ἢ βασιλέως τῶν ἐκεῖ, υἱοῦ Ποσειδῶνος. *Eustath.*

Ver. 82. Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην.] "Oppidum Formiæ, Hormiæ dictum, ut existimavere, antiqua Læstrygonum sedes." *Plin. Nat. Hist. lib.* III. *cap.* 5. "Si verò in hanc τηλέπυλον veneris Λαιστρυγονίην (Formias dico), &c." *Cic. ad Atticum, lib.* II. *Epist.* 13. Λαιστρυγόνες, οἱ νῦν Λεοντῖνοι· εἰσὶ δὲ ἐν Σικελίᾳ, ὡς ληροῦσιν, ὑπάρχοντες ἀνθρωποφάγοι, διὰ τὸ ἀνελεῖν τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους· οὐ γὰρ ἦσαν εἰθισμένοι ξένους ὑποδέχεσθαι. *Schol. ad Lycophr. Cassandr. ver.* 956.

Ibid. Τηλέπυλον.] Μεγάλην· τῶν γὰρ τοιούτων πολὺ διεστῶσιν αἱ πύλαι· τινὲς δὲ τὸ κύριον Τηλέπυλον ἐξεδέξαντο. *Schol.* Priorem interpretationem sequuntur Editiones vulgatæ. *Barnesius* autem posteriori modo accipit. Quod et eò verisimilius, quia Epitheton τηλέπυλος nulli alii urbi apud Poetam tribuitur.

Ibid. —— ὅθι ποιμένα ποιμὴν Ἠπύει.] Ὅπου οἱ νομεῖς ἀλλήλους προσφθέγγονται διὰ τὸ σύνεγγυς εἶναι τὰς νομάς· ἢ μᾶλλον τοῦ διαστήματος τὸ ἀπεναντίον τῶν πυλῶν μέτρον ἀπέχειν, καὶ οὕτω τὴν φωνὴν ἐξακούεσθαι τοῦ τε εἰσελαύνοντος καὶ τοῦ ἐξελαύνοντος. *Schol. Barnesius* Poetam hîc nihil aliud quàm Urbem totam rei *Pastoritiæ* deditam depingere voluisse existimat. Vide infrà ad *ver.* 86.

Ver. 86. Ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι.] Αἱ νυκτεριναὶ καὶ ἡμεριναὶ νέμαι ἐγγύς εἰσι τῆς πόλεως. Φασὶ δὲ τοὺς Λαιστρυγόνας κατεσχηκέναι τὴν τῶν Λεοντίνων περὶ Σικελίαν χώραν, ἐν ᾗ γεννᾶσθαι πολλὴν μύωπα, καὶ τὸν οἶστρον· ὥστε τὰ μὲν λάσια τῇ ἡμέρᾳ νέμεσθαι, τὰ δὲ ψιλὰ τῇ νυκτί· καὶ οὕτως τὸν δυνάμενον ἀγρυπνεῖν δύο μισθοὺς ἀποφέρεσθαι. Κράτης δὲ φησὶ κατὰ τὴν τοῦ δράκοντος αὐτοὺς κατηστερίσθαι κεφαλήν· περὶ ἧς Ἄρατος λέγει, [Φαινομ. ver. 61.] "Κείνη που κεφαλὴ τῇ νείσεται, ᾗχί περ ἄκραι Μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλῃσιν·" ὥστε πλείω μὲν εἶναι τὴν ἡμέραν, ὀλίγην δὲ τὴν νύκτα, ὡς ἀνάπαλιν παρὰ τοῖς Κιμμερίοις. Εἴτις οὖν δύναται διαγρυπνεῖν, διττοὺς κομίζεται μισθούς. *Schol.* Easdemque interpretationes hîc affert *Eustathius.*

Ortus ubi atque Obitus parte admiscentur in unâ. *Cicero, de Naturâ Deorum, lib.* II. § 42. *ex loco Arati jam suprà à Scholiaste citato.*

———— Νύξ τε καὶ Ἡμέρα ἆσσον ἰοῦσαι.
Hesiod. Theogon. ver. 748.

Alias hujus loci explicationes videas apud *Histoire de l' Academie Royale des Inscriptions, et des Belles Lettres, Tome* I. *pag* 161.

Ἔνθ' ἐπεὶ ἐς λιμένα κλυτὸν ἤλθομεν, ὃν πέρι πέτρη
Ἠλίβατος τετύχηκε διαμπερὲς ἀμφοτέρωθεν·
Ἀκταὶ δὲ προβλῆτες ἐναντίαι ἀλλήλῃσιν
Ἐν στόματι προὔχουσιν· ἀραιὴ δ' εἴσοδός ἐστιν.
Ἔνθ' οἵγ' εἴσω πάντες ἔχον νέας ἀμφιελίσσας.
Αἱ μὲν ἄρ' ἔντοσθεν λιμένος κοίλοιο δέδεντο
Πλησίαι· οὐ μὲν γάρ ποτ' ἀέξετο κῦμά γ' ἐν αὐτῷ,
Οὔτε μέγ', οὔτ' ὀλίγον· λευκὴ δ' ἦν ἀμφὶ γαλήνη.
Αὐτὰρ ἐγὼν οἶος σχέθον ἔξω νῆα μέλαιναν,
Αὐτοῦ ἐπ' ἐσχατιῇ, πέτρης ἐκ πείσματα δήσας.
Ἔστην δὲ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών·
Ἔνθα μὲν οὔτε βοῶν, οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα,
Καπνὸν δ' οἶον ὁρῶμεν ἀπὸ χθονὸς ἀΐσσοντα.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην πεύθεσθαι ἰόντας,
Οἵτινες ἀνέρες εἶεν ἐπὶ χθονὶ σῖτον ἔδοντες·
Ἄνδρε δύω κρίνας, τρίτατον κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.
Οἱ δ' ἴσαν ἐκβάντες λείην ὁδὸν, ᾗπερ ἅμαξαι
Ἄστυδ' ἀφ' ὑψηλῶν ὀρέων καταγίνεον ὕλην.

Ibi postquam ad portum inclytum venissemus, quem circum petra
Excelsa est continentèr utrinque ;
Littoraque prominentia è-regione sibi-invicem
In ostio procurrunt ; angustus autem introitus est :
Ibi illi intùs omnes tenebant naves remis-utrinque-agitatas.
Atque hae quidem intra portum concavum ligatae-erant
Propinquae ; nunquam enim attollebatur fluctus in ipso,
Neque magnus, neque parvus ; candida autem erat circùm tranquillitas.
At ego solus tenui extrà navem nigram,
Illic in extremâ-parte, è petrâ funibus ligatis.
Constiti verò, speculâ praeruptâ conscensâ :
Ibi quidem neque boum neque virorum apparebant opera,
Fumum autem solum videbamus à terrâ exurgentem.
Tum verò ego socios praemisi sciscitatum profectos,
Quinam viri essent supra terram pane vescentes ;
Viris duobus electis, tertio praecone unà comite-addito.
Hi verò iverunt egressi *per* planam viam, quâ utique plaustra
Ad-urbem ab excelsis montibus devehebant lignum.

Ver. 89. Ἀκταὶ δὲ προβλῆτες.]

——— projectaque saxa Pachyni. *Æn.* III, 699.

Ver. 90. —— προὔχουσιν.] *Al.* προὔχουσαι.

Ibid. —— ἀραιὴ δ' εἴσοδός ἐστιν.] Τὸ δὲ στενὸν τῆς κατὰ τὸν λιμένα εἰσόδου τὸν πολὺν ὄλεθρον τῶν τοῦ Ὀδυσσέως νηῶν πιθανολογεῖ· οὐκ εἶχον γὰρ διεκδῦναι τῆς στενότητος. *Eustath.*

Ver. 93. —— κῦμά γ'.] *Al.* κύματ'.

Ver. 97 et 148. — σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών.

Æneas scopulum intereà conscendit, et omnem
Prospectum latè pelago petit—. *Æn.* I, 180.

Ver. 99. Καπνὸν δ' οἶον ὁρῶμεν.]

Et jam summa procul villarum culmina fumant. *Ecl.* I, 82.

Ver. 100. —— προΐην.] Ita ex *ί*, 88. et ex *Eustathio* edidit *Barnesius*. *Al.* προΐειν.

Ver. 102. — κήρυχ' ἅμ' ὀπάσσας.] Ἵνα δηλαδὴ μὴ ὦσιν εὐεπιχείρητοι διὰ τὸν κήρυκα. *Eustath.* Vide suprà ad *ί*, 89.

Ver. 103. —— ἅμαξαι.] Vide ad *Il.* *ώ*, 711. 782.

Ver. 104. —— καταγίνεον.] Vide ad *Il* *σ'*, 493.

Κούρῃ δὲ ξύμβληντο πρὸ ἄστεος ὑδρευούσῃ,
Θυγατρὶ ἰφθίμῃ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο.
Ἡ μὲν ἄρ' ἐς κρήνην κατεβήσετο καλλιρέεθρον
Ἀρτακίην, ἔνθεν γὰρ ὕδωρ προτὶ ἄστυ φέρεσκον·
Οἱ δὲ παριστάμενοι προσεφώνεον, ἔκ τ' ἐρέοντο,
Ὅστις τῶν εἴη βασιλεὺς, καὶ οἷσιν ἀνάσσοι.
Ἡ δὲ μάλ' αὐτίκα πατρὸς ἐπέφραδεν ὑψερεφὲς δῶ.
Οἱ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθον κλυτὰ δώματα, τὴν δὲ γυναῖκα
Εὗρον, ὅσην τ' ὄρεος κορυφὴν, κατὰ δ' ἔστυγον αὐτήν.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξ ἀγορῆς ἐκάλει κλυτὸν Ἀντιφατῆα,
Ὃν πόσιν, ὃς δὴ τοῖσιν ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον·
Αὐτίχ' ἕνα μάρψας ἑτάρων, ὡπλίσσατο δόρπον·
Τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ ἐπὶ νῆας ἱκέσθην.
Αὐτὰρ ὁ τεῦχε βοὴν διὰ ἄστεος· οἱ δ' ἀΐοντες

Puellae verò obvii-facti-sunt ante urbem aquanti,
Filiae eximiae Laestrygonis Antiphatae.
Haec quidem ad fontem descendebat pulchrè-fluentem
Artaciam; hinc enim aquam ad urbem ferebant:
Illi verò astantes alloquebantur, interrogabantque,
Quisnam illorum esset rex, et quibus imperaret.
Illa verò valdè citò patris ostendit excelsam domum.
Hi autem postquam ingressi sunt inclytam domum, mulierem utique
Invenerunt, velut montis verticem; horrueruntque illam.
Illa autem continuò è foro vocabat inclytum Antiphatem,
Suum maritum, qui sanè illis molitus est saevam mortem:
Statim uno correpto sociorum, apparavit-sibi coenam:
Alteri verò duo conciti fugâ ad naves pervenerunt.
Caeterùm ille clamorem excitabat per urbem; audientes verò

Ver. 105. —— πρὸ ἄστεος] Apud *Eustathium*, πρὸς ἄστεος.

Ver. 106. Θυγατρὶ ἰφθίμῃ.] *Al.* Θυγατέρ' ἰφθίμη.

Ver. 107. —— κατεβήσετο.] *Al.* κατεβήσατο. Vide ad *Il.* β', 35. et ί, 109.

Ver. 108. Ἀρτακίην, ἔνθεν γὰρ ὕδωρ.] Hinc *Tibullus:*

Incultos adiit Læstrygonas, Antiphatenque,
Mobilis Artacie gelidos quos irrigat undâ.
Lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 59.

Ver. 110. —— καὶ οἷσιν ἀνάσσοι.] *Eustathius* in commentario citat, καὶ τοῖσιν ἀνάσσει. Et, ἐκ παραλλήλου, inquit, κατὰ μίαν ἔννοιαν κεῖται. Quod admodùm est invenustum.

Ver. 111. —— ἐπέφραδεν.] Vide ad *Il.* ξ', 500.

Ver. 113. —— ὅσην τ' ὄρεος κορυφήν.] Vide ad ί, 191.

Ver. 114. —— κλυτὸν Ἀντιφατῆα.] Hinc *Ovidius;*

Quis non Antiphaten Læstrygona devovet?—
Ex Ponto, *lib.* II. *Epist.* ix. 41.

Ver. 116. Αὐτίχ' ἕνα μάρψας ἑτάρων —— Τὼ δὲ δύ' ἀΐξαντε φυγῇ.]

Vixque fugâ quæsita salus comitique mihique:
Tertius è nobis Læstrygonis impia tinxit
Ora cruore suo ————.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 236.

Vide et suprà ad ί, 289.

Ibid. —— ἕνα μάρψας.] *Al.* ἕν' ἀμμάρψας.

Ibid. —— δόρπον.] *Al.* δεῖπνον.

Ver. 118 Αὐτὰρ ὁ τεῦχε βοήν.]

———— Fugientibus instat, et agmen
Concitat Antiphates. Coëunt, et saxa trabesque
Continuant: merguntque viros merguntque carinas.
Una tamen, quæ nos ipsumque vehebat [Ulyssen,
Effugit ————.
Ovid. Metam. lib XIV. *ver* 238.

Φοίτων ἴφθιμοι Λαιστρυγόνες ἄλλοθεν ἄλλος,
Μυρίοι, οὐκ ἄνδρεσσιν ἐοικότες, ἀλλὰ Γίγασιν.
Οἵ ῥ' ἀπὸ πετράων ἀνδραχθέσι χερμαδίοισι
Βάλλον· ἄφαρ δὲ κακὸς κόναβος κατὰ νῆας ὀρώρει,
Ἀνδρῶν ὀλλυμένων, νηῶν θ' ἅμα ἀγνυμενάων.
Ἰχθῦς δ' ὡς, πείροντες, ἀτερπέα δαῖτα φέροντο.
Ὄφρ' οἱ τοὺς ὄλεκον λιμένος πολυβενθέος ἐντὸς,
Τόφρα δ' ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Τῷ ἀπὸ πείσματ' ἔκοψα νεὼς κυανοπρώροιο.
Αἶψα δ' ἐμοῖς ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα
Ἐμβαλέειν κώπῃσ', ἵν' ὑπ' ἐκ κακότητα φύγοιμεν.
Οἱ δ' ἅλα πάντες ἀνέῤῥιψαν, δείσαντες ὄλεθρον.
Ἀσπασίως δ' ἐς πόντον ἐπηρεφέας φύγε πέτρας
Νηῦς ἐμή· αὐτὰρ αἱ ἄλλαι ἀολλέες αὐτόθ' ὄλοντο.
Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι ἦτορ,

Ibant fortes Laestrygones aliundè alius,
Innumeri, non hominibus similes, sed gigantibus.
Qui à petris viro-gravibus saxis
Jaciebant; statim autem malus strepitus per naves excitatus est,
Virorum pereuntium, naviumque simul fractarum.
Pisces verò tanquam, transfigentes, tristes epulas ferebant.
Dum illi hos perdebant profundum portum intra,
Intereà utique ego, gladio acuto extracto à femore,
Eo funes abscidi navis prorâ-caeruleae.
Statim autem meos socios adhortatus jussi
Incumbere remis, ut calamitatem subterfugeremus.
Hi verò simul omnes remigabant, veriti mortem.
Libentèr autem in pontum imminentes effugit petras
Navis mea; at reliquae unà omnes illic perierunt.
Hinc autem ulteriùs navigabamus dolentes corde,

Ver. 121. Οἵ ῥ' ἀπό.] Apud *Eustathium*, Οἱ δ' ἀπό.

Ibid. —— ἀνδραχθέσι χερμαδίοισι.] Τοῖς δυναμένοις ἄνδρα καταβαρύνειν· ἢ μέγα βάρος παρέχουσι τοῖς βαστάζουσι. *Schol.*

Ver. 123. Ἀνδρῶν.] *Al.* Ἀνδρῶν τ'.

Ver. 124. Ἰχθῦς δ' ὥς, πείροντες.] *Al.* Ἰχθῦς δ' ὣς σπαίροντας· notante *Scholiaste.*

Ibid. —— φέροντο.] Apud *Eustathium*, πένοντο.

Ver. 126. Τόφρα δ' ἐγὼ ξίφος ὀξὺ, &c.]

—— Dixit; vaginâque eripit ensem
Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro. *Æn.* IV, 579.

Ibid. —— ἐγὼ ξίφος.] *Al.* ἐγὼν ἄορ.

Ver. 127. —— ἔκοψα.] Vide ad *Il.* Θ', 87.

Ver. 129. —— φύγοιμεν.] *Al.* φύγωμεν.

Ver. 130. Οἱ δ' ἅμα πάντες.]

Certatim socii feriunt mare, et æquora verrunt. *Æn.* III, 290. V, 778.

Idem omnes simul ardor habet; rapiuntque, ruuntque;
Littora deseruere: latet sub classibus æquor.
Adnixi torquent spumas, et cærula verrunt. *Æn.* IV, 581.

Ver. 131. —— ἐπηρεφέας φύγε πέτρας.] Ἤτοι ἄνωθεν ἐπηρεφεῖς, ἢ ἐπικεκλιμένας πέτρας. *Schol.* Νῦν δὲ ἐστὶν εἰπεῖν καὶ ὅτι ἐπηρεφέες πέτραι νοηθεῖεν ἂν καὶ αἱ παρὰ τῶν Λαιστρυγόνων ἀφιέμεναι χερμάδες, οὕτω συχναὶ οὖσαι ὡς καὶ οἷον ἐρέφειν τοὺς βαλλομένους. *Eustath.* Verior *Scholiastis* interpretatio, ut liquet ex *Iliad.* μ', 54. *Odyss.* μ', 59. ubi eadem vox occurrit.

Ver. 133. Ἔνθεν δὲ προτέρω πλέομεν, ἀκαχήμενοι.]

—— Amissâ sociorum parte, dolentes,
Multaque conquesti, terris allabimur —. *Ovid. Metam lib.* XIV. *ver.* 242.

Ἄσμενοι ἐκ θανάτοιο, φίλους ὀλέσαντες ἑταίρους.
Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ'· ἔνθα δ' ἔναιε
Κίρκη εὐπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα,
Αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο·
Ἄμφω δ' ἐκγεγάτην φαεσιμβρότου Ἠελίοιο,
Μητρός τ' ἐκ Πέρσης, τὴν Ὠκεανὸς τέκε παῖδα.
Ἔνθα δ' ἐπ' ἀκτῆς νηῒ κατηγαγόμεσθα σιωπῇ
Ναύλοχον ἐς λιμένα, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν.
Ἔνθα τότ' ἐκβάντες, δύο τ' ἤματα καὶ δύο νύκτας
Κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε, καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' ἠώς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἐμὸν ἔγχος ἑλὼν καὶ φάσγανον ὀξὺ,

Lubentes ex morte, charis amissis sociis.
Aeaeam verò ad insulam pervenimus: ibi autem habitabat
Circe comas-pulchra, veneranda dea, vocalis,
Germana-soror prudentis Aeetae:
Ambo enim nati sunt ex hominibus-lucem-praebente Sole,
Et matre ex Perse, quam Oceanus genuit filiam.
Hîc verò ad littus nave appulimus tacitè
Navium-capacem in portum, et deus aliquis dux erat.
Ibi tum egressi, duosque dies et duas noctes
Jacebamus, paritèr et labore, et doloribus animum rodentes.
Sed quando jam tertiam diem comas-pulchra complevisset aurora,
Tum verò ego meâ hasta sumptâ et gladio acuto,

Ver. 135. Αἰαίην δ' ἐς νῆσον.] Αὐτὴν [*Barnesius* ex *Aloysii* MS. edidit Ταύτην] ἔνιοι φασὶ τὸ νῦν Κίρκαιον πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ. *Schol.* Ὅτι κἀνταῦθα τὴν νῆσον τῆς Κίρκης Αἰαίην καλεῖ παρὰ τὴν Αἶαν. πόλιν ὡς προεγράφη Κολχικήν. *Eustath.* Vide *Theophrast. Hist. Plaut. lib.* V. *cap.* 9. item suprà ad ί, 32.

Ver. 136. —— αὐδήεσσα.] Ἡ περιβόητος, ἢ διαλέκτῳ ἀνθρωπίνῃ χρωμένη. *Eustath.* Similitèr ferè interpretatur *Scholiastes.* Fortassè per αὐδήεσσα hîc intelligendum est, *Cantu excellens:* Quo sensu usurpatur hæc vox apud *Hesiodum*, notante *Barnesio* ad έ, 334 suprà;

Μουσάων, αἵ τ' ἄνδρα πολυφραδέοντα τιθεῖσι
Θέσπιον, αὐδήεντα ———.

Atque huic interpretationi nonnihil favet quod occurrit infrà *ver.* 221.

Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ.

Et *ver.* 227.

Καλὸν ἀοιδιάει, δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν.

Similitèr et apud *Virgilium*, de eâdem *Circe:*

——— ubi Solis filia lucos
Assiduo resonat cantu ——. *Æn.* VII, 11.

Quin et voces αὐδὴ, αὐδάω, alibi *cantus, cano,* significant:

——— θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδήν.
Odyss. ά, 371. ί, 4.

Μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα
Φέρτερον αὐδάσομεν.
Pindar. Olymp. Ode I. *ver.* 11.

Porrò legitur hîc et οὐδήεσσα, notante *Eustathio:* Quam lectionem et præferre videtur *Barnesius.* Vide suprà ad έ, 334.

Ver. 137. —— ὀλοόφρονος.] Τοῦ συνετὰ καὶ ὁλόκληρα φρονοῦντος. *Schol.* Vide suprà ad ά, 52.

Ibid. —— Αἰήταο.] Κόλχων βασιλέος, πατρὸς Μηδείας, Κίρκης ἀδελφοῦ. *Schol.* Vide *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 79. 80. *al.* 46.

Ver. 139. ——— Πέρσης.] Πέρση Ὠκεανοῦ μὲν ἐστὶ θυγάτηρ, Ἡλίου δὲ γυνή. *Schol.*

Ver. 140. —— νηΐ.] *Al.* νῆα.

Ibid. —— κατηγαγόμεσθα σιωπῇ.] Οἱ τοῦ Ὀδυσσέως δὲ φίλοι νῦν σιωπῇ κατάγονται, οἷα ἤδη πεφοβημένοι διὰ τὸ τῶν Κυκλώπων καὶ τὸ τῶν Λαιστρυγόνων κακόξενον· οὓς πτοηθέντες, ὑποπτεύουσι καὶ τὴν τῆς Κίρκης νῆσον ὡς ἀνθρωπόλιθρον. *Eustath.*

Ver. 144. Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ.]

Ut primum lux alma data est, exire; locosque
Explorare novos, quas vento accesserit oras. *Æn.* I, 306.

Καρπαλίμως παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἐς περιωπὴν,
Εἴπως ἔργα ἴδοιμι βροτῶν, ἐνοπήν τε πυθοίμην.
Ἔστην δὲ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθὼν,
Καί μοι ἐείσατο καπνὸς ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
Κίρκης ἐν μεγάροισι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
Μερμήριξα δ' ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν
Ἐλθεῖν, ἠδὲ πυθέσθαι, ἐπεὶ ἴδον αἴθοπα καπνόν.
Ὧδε δέ μοι φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
Πρῶτ' ἐλθόντ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης,
Δεῖπνον ἑταίροισιν δόμεναι, προέμεν τε πυθέσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης.
Καὶ τότε τίς με θεῶν ὀλοφύρατο μοῦνον ἐόντα,
Ὅς ῥά μοι ὑψίκερων ἔλαφον μέγαν εἰς ὁδὸν αὐτὴν
Ἧκεν· ὁ μὲν ποταμόνδε κατήϊεν ἐκ νομοῦ ὕλης,
Πιόμενος, (δὴ γάρ μιν ἔχεν μένος ἠελίοιο·)
Τὸν δ' ἐγὼ ἐκβαίνοντα κατ' ἄκνηστιν μέσα νῶτα
Πλῆξα· τὸ δ' ἀντικρὺ δόρυ χάλκεον ἐξεπέρησεν·
Κὰδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίῃσι μακὼν, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός·
Τῷ δ' ἐγὼ ἐμβαίνων, δόρυ χάλκεον ἐξ ὠτειλῆς
Εἰρυσάμην· τὸ μὲν αὖθι κατακλίνας ἐπὶ γαίῃ

Celeritèr à nave ascendi in speculam,
Sicubi opera viderem mortalium, vocemque audirem.
Steti autem, speculam in praeruptam ubi-conscendissem,
Et mihi visus est fumus à terrâ latâ,
Circes in aedibus, per querceta densa et sylvam.
Cogitavi autem deinde in mente et in animo
Ire, atque sciscitari; postquam vidi atrum fumum.
Sic verò mihi cogitanti visum est satius esse,
Primùm profectum ad navem celerem et littus maris,
Prandium sociis dare, praemittereque sciscitatum.
Sed quando jam prope eram profectus navem remis-utrinque-agitatam,
Tum verò aliquis me deorum misertus est solum existentem,
Qui utique mihi excelsis-cornibus cervum magnum in viam ipsam
Misit: is quidem ad flumen descendebat ex pascuis sylvae
Potaturus, (dudùm enim ipsum urgebat vis Solis:)
Illum verò ego egredientem per spinam medio tergo
Percussi, penitùs autem hastile aereum transiit:
Decidit verò *is* in pulveribus vociferatus, avolavitque anima:
Illi verò ego irruens, hastam aeream ex vulnere
Extraxi, quam quidem illic reclinatam in terrâ

Ver. 146. —— παρὰ νηός.] *Al.* ἀπὸ νηός.
Ver. 149. Καί μοι ἐείσατο καπνός.]
—— aperire procul montes, ac volvere fumum. *Æn.* III, 206.

Ver. 158. —— ὑψίκερων.] *Al.* ὑψίκερον.
Ver. 159. νομοῦ.] Vide ad *Il.* ύ, 249.
Ver. 160. Πιόμενος.] *Al.* Πινόμενος. Vide infrà ad π', 143.

Εἴασ᾽· αὐτὰρ ἐγὼ σπασάμην ῥῶπάς τε λύγους τε·
Πεῖσμα δ᾽, ὅσον τ᾽ ὄργυιαν, ἐΰστρεφὲς ἀμφοτέρωθεν
Πλεξάμενος, συνέδησα πόδας δεινοῖο πελώρου.
Βῆν δὲ καταλοφάδια φέρων ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
Ἔγχει ἐρειδόμενος, ἐπεὶ οὔπως ἦεν ἐπ᾽ ὤμου
Χειρὶ φέρειν ἑτέρῃ· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
Κὰδ δ᾽ ἔβαλον προπάροιθε νεώς· ἀνέγειρα δ᾽ ἑταίρους
Μειλιχίοις ἐπέεσσι, παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πως καταδυσόμεθ᾽, ἀχνύμενοί περ,
Εἰς Ἀΐδαο δόμους, πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.
Ἀλλ᾽ ἄγετ᾽, ὄφρ᾽ ἐν νηῒ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε,
Μνησόμεθα βρώμης, μηδὲ τρυχώμεθα λιμῷ.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ᾽ ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
Ἐκ δὲ καλυψάμενοι παρὰ θῖν᾽ ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
Θηήσαντ᾽ ἔλαφον· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ὁρώμενοι ὀφθαλμοῖσιν,

Reliqui; at ego avulsi virgultaque viminaque;
Funeque ad ulnae-longitudinem benè-torto undique
Complicato, colligavi pedes ingentis monstri.
Ibam autem cervice ferens ad navem nigram,
Hastâ fultus, quoniam nequaquam erat in humero
Manu ferre alterâ; valdè enim magna bellua erat.
Dejeci autem ante navem; excitavique socios
Blandis verbis, astans, viros singulos:
" O amici, nequaquam enim descendemus, afflicti licèt,
" In Plutonis aedes, antequam fatalis dies advenerit.
" Sed agite, quamdiù *est* in navi celeri cibusque potusque,
" Recordemur escae; neque vexemur fame."
Sic dixi; illi verò ocyùs meis verbis paruerunt:
Egressi autem è latebris, ad littus maris infructuosi
Admirabantur cervum; valdè enim magna bellua erat.
Caeterùm postquam oblectati essent spectantes oculis,

Ver. 166. Εἴασ᾽· αὐτὰρ ἐγώ.] Vulgati habent Εἴασα· αὐτὰρ ἐγώ. *Henricus Stephanus* autem in annotationibus; "Legitur," inquit, "et εἴασ᾽, cum quâ lectione stare po-" test versus, quum hoc α producatur et alibi." Immò verò alioqui stare non potest. Nam Εἴασα *mediam* necessario producit. Vide ad *Il.* κ΄, 299. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet Εἴασ᾽· αὐτάρ.

Ver. 167. ——— ὄργυιαν.] Τὴν τῶν χειρῶν ἔκτασιν. *Schol.*

Ver. 169. —— καταλοφάδια φέρων] Κατὰ λόφου καὶ αὐχένος, κατὰ τραχήλου. *Schol.* et *Eustath.* Cæterùm *secundam* producit hæc vox eâdem ratione ac κατανεύων suprà ι΄, 490. Vide ad *Il.* ζ΄, 62. et π΄. 174. *Al.* καταλοφάδεια.

Ver. 170. —— οὔπως ἦεν ἐπ᾽ ὤμου.] *Al.* οὔπως ἦν ἐπὶ ὤμου. *Scholiastes* videtur legisse, οὔπως εἶχεν ἐπ᾽ ὤμου.

Ver. 174. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πως καταδυσόμεθ᾽.] Ὁ Ποιητὴς ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ, γὰρ, εἶτα ἐπάγει τὸν, ἀλλὰ, σύνδεσμον, ταυτοδυναμοῦντα τῷ, δή. *Eustath.* *Barnesius* legendum conjicit οὐκ ἄρ πως· "Nihil enim," inquit, "τὸ " γὰρ videtur huc pertinere." Minùs rectè uterque: Refertur enim, ut opinor, vocula, γὰρ, ad id quod elegantèr reticetur: "*Ne* "*animum penitùs abjiciatis; nequaquam ENIM, &c.*" Vide ad *Il.* ε΄, 22. item infrà ad *ver.* 190

Ibid. —— οὐ γάρ πως.] *Al.* οὐ γάρ πω, et οὐ γάρ που.

Ver. 175. —— πρὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθῃ.

Stat sua cuique dies ———.
Æn. X, 467

Ibid. —— ἐπέλθῃ.] *Eustathius* videtur legisse ἐπελθεῖν.

Χεῖρας νιψάμενοι τεύχοντ' ἐρικυδέα δαῖτα.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Ἥμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
Δὴ τότ' ἐκοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς,
Καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος μετὰ πᾶσιν ἔειπον·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἠὼς,
Οὐδ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν,
Οὐδ' ὅπη ἀννεῖται· ἀλλὰ φραζώμεθα θᾶσσον,
Εἴτις ἔτ' ἔσται μῆτις, ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι εἶναι.
Εἶδον γὰρ, σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθὼν,

Manibus lotis apparabant eximium convivium.
Sic tum quidem totum diem ad solis occasum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas et vinum dulce:
Quando autem sol occidit, et tenebrae advenerunt,
Utique tunc decubuimus in littore maris.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Tum verò ego concione factâ inter omnes locutus sum:
" Audite meos sermones, mala licèt patientes, socii:
" O amici, neque enim scimus, ubi Occasus, neque ubi Aurora,
" Neque ubi sol hominibus-lucem-praebens vadit sub terram,
" Neque ubi resurgit: sed consultemus ocyùs,
" Si quod ampliùs sit consilium; ego autem non existimo esse.
" Vidi enim, speculam in praeruptam ubi ascendissem,

Ver. 188. ——μετὰ πᾶσιν ἔειπον.] *Al.* μετὰ μῦθον ἔειπον.

Ver. 190. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν.] Οἱ νῦν οἴονται τὸ ὑπερβατὸν πλοκὴν εἶναι ἑρμηνείας. —— οὐκ ἴσασι δὲ τί ἐστιν ὑπερβατόν. Τὸ γὰρ ὑπερβατὸν ἐστὶν οὐ μόνον καλὸν σχῆμα, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον. Γίνεται δὲ, ὅταν τὴν αἰτίαν τοῦ λεγομένου, ἣν μέλλει ποθεῖν ὁ ἀκροατὴς, μέσην ὁ λέγων τάξῃ· καὶ οὕτως γίνεται σαφηνείας ὄργανον τὸ ὑπερβατόν. Οἷον, "Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδ-" μεν, —— φραζώμεθα θᾶσσον." Εἰ γὰρ εἰρήκει, "Ὦ φίλοι, φραζώμεθα θᾶσσον," ἐτάραξεν ἂν αὐτοὺς, καὶ ἐποίησε τί γέγονεν ἐρωτῆσαι. Διὰ τοῦτο διὰ μέσου, τὰς αἰτίας τοῦ, φράζεσθαι θᾶσσον, ἔταξε. *Hermogenes*, περὶ μεθόδου δεινότητος, *cap.* 14. Rectiùs autem fortassè referri intelligetur istud γὰρ ad id quod eleganter reticetur: "*Nescio quid nobis faciendum* " *sit; neque ENIM, &c.*" Vide suprà ad *ver.* 174. *Barnesius* legendum conjicit, οὐκ ἄρ τ' ἴδμεν.

Ibid. —— οὐ γάρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἠὼς, Οὐδ' ὅπη ἠέλιος, *&c.*] Οὐ γὰρ ἴδμεν, ὅπου δύσις, ἢ ὅπου ἀνατολή· ταῦτα δὲ λέγει οὐκ ἀπορῶν, ἀλλὰ δεινοπαθῶν τοῖς παροῦσιν. *Schol.* Λέγει μὴ εἰδέναι ὅπῃ κοσμικοῦ κλίματος εἰσίν· οὐ γὰρ ἔχομεν, φησὶ, συγκρῖναι εἴπερ ἀνατολικοὶ πρὸς ἑτέραν χώραν ἐσμὲν, ἢ δυτικοί. *Eustath.* Alii quatuor mundi plagas hîc designari existimant. "Non duas duntaxat mundi " plagas his verbis indicari; sed quot omninò sunt, 4 scilicet comprehendere Poe- " tam voluisse multò probabilius judica- " bam." *Meric. Casaubon. de nuperâ Homeri edit. Dissertat.* I. Et *Scholiastes* ad *Odyss.* β', 1. citato hoc loco; Νῦν γὰρ, (inquit,) καθὰ φησὶν ὁ Κράτης, τῶν τεσσάρων τοῦ κόσμου μέμνηται μερῶν, Ἄρκτου, Μεσημβρίας, Ἀνατολῆς, Δύσεως. Vide et *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 59. *al.* 34. et *lib.* X. *pag.* 697. *al.* 455.

Ver. 191. —— εἶσ' ὑπὸ γαῖαν.] Apud *Eustathium* in commentario, εἶσιν ὑπὸ γῆν.

Ver. 192. —— ἀννεῖται.] Ἀντὶ τοῦ, ἀναστείχει, ἀνανέεται, ἀνέρχεται, ἀνατέλλει. *Eustath.* *Al.* ἀνεῖται. Malè.

Ver. 193. —— ἔσται.] *Al.* ἐστίν.

Νῆσον, τὴν περὶ πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται·
Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ κεῖται· καπνὸν δ' ἐνὶ μέσσῃ
Ἔδρακον ὀφθαλμοῖσι, διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ ὕλην.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ,
Μνησαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο,
Κύκλωπός τε βίης μεγαλήτορος ἀνδροφάγοιο
Κλαῖον δὲ λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ δίχα πάντας ἐϋκνήμιδας ἑταίρους
Ἠρίθμεον· ἀρχὸν δὲ μετ' ἀμφοτέροισιν ὄπασσα·
Τῶν μὲν ἐγὼν ἦρχον, τῶν δ' Εὐρύλοχος θεοειδής.
Κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν ὦκα·
Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος μεγαλήτορος Εὐρυλόχοιο.
Βῆ δ' ἰέναι, ἅμα τῷ γε δύω καὶ εἴκοσ' ἑταῖροι
Κλαίοντες· κατὰ δ' ἄμμε λίπον γοόωντας ὄπισθεν.

" Insulam, quam pontus infinitus circumdat;
" Ipsa verò humilis jacet: fumum autem in medio
" Conspicatus sum oculis, per querceta densa et sylvam."
Sic dixi: illis verò confractum est charum cor,
Recordatis facinorum Laestrygonis Antiphatae,
Cyclopisque violentiae magnanimi, viros-devorantis.
Flebant autem stridulè, uberes lachrymas profundentes.
Sed nullus profectus fiebat lugentibus.
At ego bipartitò omnes benè-ocreatos socios
Numerabam; ducemque utrisque praebui:
Alterorum quidem ego dux-eram, alterorum verò Eurylochus deo-similis.
Sortes autem in galeâ aereâ concutiebamus celeritèr;
Exiliit verò sors magnanimi Eurylochi.
Perrexit autem *is* ire; unáque cum eo duo et viginti socii
Flentes; nos verò reliquerunt lugentes ponè.

Ver. 195. —— τὴν περὶ πόντος ἀπείριτος ἐστεφάνωται.] Μεταφορὰ δὲ, ἥπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ κυρίως δηλουμένου πράγματος ἐφ' ἕτερον μετενηνεγμένη μετὰ τῆς ἀμφοῖν ἀναλόγου ὁμοιότητος, καὶ πολλὴ ἐστὶ καὶ ποικίλη παρ' αὐτῷ· [Ὁμήρῳ·] οἷον ἐστὶν, —— " Νῆσος, τὴν περὶ πόντος ἀπείρι-" τος ἐστεφάνωται." Ὃν γὰρ λόγον ἔχει —— στέφανος πρὸς τοῦτον, ὃν περίκειται, τὸν αὐτὸν θάλασσα πρὸς νῆσον. Ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι τοῖς ὁμοίοις, ἀντὶ τῶν κυρίων, ὀνόμασιν, εὐειδέστερον καὶ ἐναργέστερον ποιεῖ τὸν λόγον. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7.

Ver. 199. Μνησαμένοις ἔργων Λαιστρυγόνος.]

Nos quoque Circæo religatâ in littore pinu,
Antiphatæ memores, immansuetique Cyclopis,
Ire negabamus; te tecta ignota subire.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 248.

Ver. 200. —— ἀνδροφάγοιο.] *Al.* ἀνδροβόροιο, et ἀνδροφόνοιο.

Ver. 201. —— κατὰ δάκρυ χέοντες.] *Al.* καταδακρυχέοντες.

Ver. 202. Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.]

Οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
Iliad. ώ, 524.

—— miseros non levat dolor.
Seneca, Hippolyt. ver. 402.

Cæterùm, " et hîc," inquit *Barnesius*, " vi-" detur legendum, Ἀλλ' οὐκ ἄρ τις." Vide autem suprà ad *ver.* 174 et 190.

Ver. 204. Ἠρίθμεον.] Enuntiabatur ac si scriptum fuisset Ἠρίθμουν, vel Ἠρίθμευν. Ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 209. —— κατὰ δ' ἄμμε λίπον.] Si ἄμμε hîc *duale* sit, intelligendum erit, *Ulyssem* et *sociorum partem*, cui ducem se ipse

Εὗρον δ' ἐν βήσσησι τετυγμένα δώματα Κίρκης
Ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.
'Αμφὶ δέ μιν λύκοι ἦσαν ὀρέστεροι, ἠδὲ λέοντες,
Τοὺς αὐτὴ κατέθελξεν, ἐπεὶ κακὰ φάρμακ' ἔδωκεν.
Οὐδ' οἵ γ' ὡρμήθησαν ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἄρα τοίγε
Οὐρῇσιν μακρῇσι περισσαίνοντες ἀνέσταν.
Ὡς δ' ὅταν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα
Σαίνωσ', (αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ·)
Ὣς τοὺς ἀμφὶ λύκοι κρατερώνυχες, ἠδὲ λέοντες,
Σαῖνον· τοὶ δ' ἔδδεισαν, ἐπεὶ ἴδον αἰνὰ πέλωρα.
Ἔσταν δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ,

Invenerunt autem in convalle aedificatas aedes Circes
Politis lapidibus, conspicuo in loco.
Circa verò ipsam lupi erant montani atque leones,
Quos ipsa cicuraverat, postquam mala medicamina dedisset.
Neque illi sanè irruerunt in viros, sed utique ipsi
Caudis longis adulantes assurrexerunt.
Ut verò cùm circa dominum canes à convivio profectum
Adulantur, (semper enim fert delinimenta animi;)
Sic circa hos lupi fortibus-unguibus atque leones
Adulabantur: illi verò timuerunt, ut viderunt gravia monstra.
Steterunt autem in vestibulo deae comas-pulchrae:
Circen autem intùs audiebant cantantem voce pulchrâ,

---

praebuerat, *ver*. 204. 205. Vide autem suprà ad *ί*, 404. et ad *Il*. *ά*, 59.

Ver. 211. 215. Ξεστοῖσιν ——— Οὐρῇσιν.] Ita edidit *Barnesius* ex *ver*. 253. infrà; ubi in vulgatis editum est Ξεστοῖσιν. *Vulgg*. hîc Ξεστοῖσι —— Οὐρῇσι. Quæ et ferri possent. Vide ad *Il*. *ά*, 51.

Ibid. et *ver*. 253. —— περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.] Ὃ ταυτὸν ἐστὶ τῷ ἐν σκοπιᾷ καὶ περιωπῇ. *Eustath*. Dna. *Dacier* verò interpretatur, "*Dans un lieu couvert*."

Ver. 212. 'Αμφὶ δέ μιν λύκοι.]

Hinc exaudiri gemitus, iræque leonum
Vincula recusantum, et serâ sub nocte rudentum:
Setigerique sues, atque in præsepibus ursi
Sævire, ac formæ magnorum ululare luporum:
Quos hominum ex facie Dea sæva potentibus herbis
Induerat Circe in vultus ac terga ferarum. *Æn*. VII, 15.

Quæ simul attigimus, stetimusque in limine tecti;
Mille lupi, mistæque lupis ursæque leæque
Occursu fecere metum; sed nulla timenda,
Nullaque erat nostro factura in corpore vulnus.
Quinetiam blandas movere per aëra caudas
Nostraque adulantes comitant vestigia —.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver*. 254.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco jam suprà citato, *Homero* superiorem contendit. "Omitto (inquit) circumscriptiones, quibus nihil accommodatius ad Heroïcam majestatem; ut, *iræ leonum*; et naturam, *vincla recusantum*. At versus illi duo divini ultimi. Homines enim adhuc erant, facie tantùm mutatâ. Idcircò non *lupos*, sed *formas*, hoc est, figuras luporum dixit vir incomparabilis." *Poetic. lib*. V. *cap*. 3. Notandum tamen, (quod non observavit vir eruditus,) rem non unam eandemque hîc describere utrumque Poetam. *Homerus* enim feras agrestes medicaminibus cicuratas, *Virgilius* homines in ferarum speciem conversos depingit.

Ver. 215. —— περισσαίνοντες.] *Al*. περισαίνοντες.

Ver. 220. —— εἰνὶ θύρῃσι.] *Al*. ἐν προθύροισι.

Ver. 221. Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης.] Vide suprà ad *ver*. 136.

Ἱστὸν ἐποιχομένης μέγαν, ἄμβροτον· οἷα θεάων
Λεπτά τε, καὶ χαρίεντα, καὶ ἀγλαὰ ἔργα πέλονται.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε Πολίτης, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Ὅς μοι κήδιστος ἑτάρων ἦν, κεδνότατός τε·
Ὦ φίλοι, ἔνδον γάρ τις ἐποιχομένη μέγαν ἱστὸν,
Καλὸν ἀοιδιάει, (δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν,)
Ἢ θεὸς, ἠὲ γυνή· ἀλλὰ φθεγγώμεθα θᾶσσον.
Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες·
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
Εὐρύλοχος δ' ὑπέμεινεν, ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.
Εἷσεν δ' εἰσαγαγοῦσα κατὰ κλισμούς τε, θρόνους τε.
Ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι χλωρὸν
Οἴνῳ Πραμνείῳ ἐκύκα· ἀνέμισγε δὲ σίτῳ
Φάρμακα λύγρ', ἵνα πάγχυ λαθοίατο πατρίδος αἴης.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, αὐτίκ' ἔπειτα
Ῥάβδῳ πεπληγυῖα, κατὰ συφεοῖσιν ἐέργνυ.

Telam percurrentem ingentem, divinam; qualia dearum
Subtiliaque, et venusta, et splendida opera sunt.
His verò sermonem exordiebatur Polites, princeps virorum,
Qui mihi charissimus sociorum erat, maximéque venerandus:
" O amici, intùs enim aliqua percurrens ingentem telam
" Pulchrè canit, (pavimentum autem totum resonat,)
" Aut dea, aut foemina; sed compellemus ocyùs."
Sic utique dixit: illi verò compellabant vocantes:
Ea autem continuò egressa fores aperuit splendidas,
Et invitabat; illi verò unà omnes imprudentiâ sequebantur:
Eurylochus autem remanebat, suspicatus dolum esse.
Collocavit verò *ea* introductos per sediliaque, thronosque,
Ipsisque caseumque et farinam et mel recens,
Vino Pramnio immiscebat; commiscebatque pani
Medicamina perniciosa, ut penitùs obliviscerentur patriae terrae.
Caeterùm postquam praebuissetque et *ii* ebibissent, statim deinde
Virgâ percussos intra haras concludebat.

Ver. 225. Ὅς μοι κήδιστος ἑτάρων ἦν.] *Al.* Ὅς μοι ἑταίρων ἦν κήδιστος.

Ver. 226. Ὦ φίλοι, ἔνδον γάρ τις.] Vide suprà ad *ver.* 174. 190. et ad *Il.* ό, 201.

Ver. 232. —— ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.] Ἀπὸ τοῦ, μόνην οὖσαν φιλοφρόνως αὐτοὺς καλεῖν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμερότητος τῶν θηρίων. *Schol. Al.* εἴσσατο γὰρ δόλον εἶναι.

Ver. 233. Εἷσεν δ'.] Post hunc versum sequitur in MS à *Tho. Bentleio* collato:

Τεῦχεν δὲ κυκεῶ χρυσέῳ δέπαι ὄφρα πίοιεν.

Ut infrà *ver.* 316.

Ver. 234. Ἐν δέ σφιν τυρόν τε καὶ ἄλφιτα καὶ μέλι.]

Ἐν τῷ ῥά σφι κύκησε γυνὴ εἰκυῖα θεῇσιν
Οἴνῳ Πραμνείῳ, ἐπὶ δ' αἴγειον κνῆ τυρὸν
Κνήστι χαλκείῃ, ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνε.
Iliad. λ', 637.

——misceri tosti jubet hordea grani
Mellaque, vimque meri cum lacte cöagula passo;
Quique sub hâc lateant furtim dulcedine succos
Adjicit ——————.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 273.

Ver. 235. Οἴνῳ Πραμνείῳ.] Ἔνιοι —— τῷ ἐκ Πραμνείας ἀμπέλου γινομένῳ οἴνῳ· λέγεται δὲ καὶ Πραμνεία ἄμπελος ὡς καὶ Θασία. *Schol.*

Ver. 237. —— αὐτίκ' ἔπειτα Ῥάβδῳ πεπληγυῖα.]

Et tetigit summos virgâ Dea dira capillos.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 278

Οἱ δὲ συῶν μὲν ἔχον κεφαλὰς, φωνήν τε, δέμας τε,
Καὶ τρίχας· αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος, ὡς τοπάρος περ.
Ὣς οἱ μὲν κλαίοντες ἐέρχατο· τοῖσι δὲ Κίρκη
Πάρ ῥ' ἄκυλον, βάλανόν τ' ἔβαλεν, καρπόν τε κρανείης,
Ἔδμεναι, οἷα σύες χαμαιευνάδες αἰὲν ἔδουσιν.
 Εὐρύλοχος δ' αἶψ' ἦλθε θοὴν ἐπὶ νῆα μέλαιναν,
Ἀγγελίην ἑτάρων ἐρέων καὶ ἀδευκέα πότμον.
Οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο ἔπος, ἱέμενός περ,
Κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πίμπλαντο, γόον δ' ὠΐετο θυμός.
Ἀλλ' ὅτε δή μιν πάντες ἀγασσάμεθ' ἐξερέοντες,
Καὶ τότε τῶν ἄλλων ἑτάρων κατέλεξεν ὄλεθρον·
 Ἤομεν, ὡς ἐκέλευες, ἀνὰ δρυμὰ, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·

Illi verò suum quidem habebant capita, vocemque, corpusque,
Et setas; at mens erat integra, ut anteà scilicet.
Sic hi quidem flentes conclusi sunt: eis autem Circe
Glandem-ilignam, quernamque projecit, fructumque corni,
Ad-edendum, qualia sues humi-cubantes semper edunt.
Eurylochus autem continuò venit celerem ad navem nigram,
Nuncium de sociis relaturus, et amarum fatum.
Neque ullum proloqui poterat verbum, cupiens licèt,
Cor dolore ingenti perculsus: ei autem oculi
Lachrymis implebantur; luctumque imaginabatur animus.
Sed postquam eum omnes admirati sumus interrogantes,
Tum verò caeterorum sociorum narravit exitium:
" Ivimus, ut jubebas, per querceta, inclyte Ulysses;

Ver. 242.——ἄκυλον, βάλανόν τ'.] Ἄκυλον, τὸν τῆς πρίνου καρπόν. Βάλανον, δρυὸς καρπόν. *Schol.*

Ibid.——καρπόν τε κρανείης.] Ὁ τῆς κρανείας καρπὸς πίτταξυς λέγεται. *Schol.*

Ver. 244. Εὐρύλοχος δ' αἶψ' ἦλθε.] *Barnesius* de suo edidit, ἄψ ἦλθε. Rationibus, ut opinor, haud satis idoneis.

Ver. 246. Οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο.] Sic *Iliad.* ρ', 695.

Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.

Et apud *Apollonium*;

Δὴν δ' ἄνεῳ καὶ ἄναυδοι ἐς ἀλλήλους ὁρόωντο,
Ἄτῃ ἀμηχανίῃ τε κατηφέες.———
Argonautic. III, 503.

——— Obmutuit illa dolore;
Et pariter vocem, lachrymasque introrsus obortas
Devorat ipse dolor.———
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 538.

Hæserunt lachrymæ: non vox, non spiritus oris
Redditur.———
Claudian. de Rapt. Proserp. III, 151.

Curæ leves loquuntur, ingentes stupent.
Seneca, Hippolyt. ver. 604.

Ibid. Οὐδέ τι.] *Al.* Οὐδ' ἔτι.

Ibid.——ἐκφάσθαι.] *Al.* ἐκφᾶσθαι. Minùs rectè. Vide suprà ad β', 183.

Ibid.——δύνατο ἔπος.] Vide ad *Il.* τ', 35. et ω', 285. *Barnesius* hoc in loco consultò à Poetâ factum arbitratur, ad *Eurylochi* horrorem exprimendum. Vide ad *Il.* λ', 36. et μ', 208.

Ver. 247.——βεβολημένος.] Vide ad *Il.* ν', 212.

Ver. 249.—ἀγασσάμεθ'.] *Al.* ἀγαζόμεθ'.

Ver. 251. Ἤομεν, ὡς ἐκέλευες.] Ὅτι ἐπαινοῦνται τῆς εὐρυθμίας τὰ δύο ἔπη ταῦτα· "Ἤομεν ὡς ἐκέλευες *&c.*" Καλὸν δ' ἐν τούτοις καὶ ἡ ἀσύνδετος εἰσβολή. *Eustath.* Τοιοῦτον ἐστὶ καὶ τὸ Ἀσύνδετον, ὁπόταν ἐξαίρωνται οἱ σύνδεσμοι οἱ συνδέοντες τὴν φράσιν· ὅπερ οὐ μόνον τάχους, ἀλλὰ καὶ ἐμφάσεως παθητικῆς χάριν γίνεται· οἷον ἐστὶ καὶ τοῦτο "Ἴομεν ὡς ἐκέλευες·— Εὕρομεν ἐν βήσσῃσι *&c.*" Ἐν γὰρ τούτοις ὁ Καὶ σύνδεσμος ἐξῄρηται, τὸν τάχιστον τρόπον τῆς ἀπαγγελίας ζητοῦντος τοῦ λέγοντος. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Vide et *Longinum de Sublimitate*, ¶ 19. ipso initio.

Εὕρομεν ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα καλὰ
Ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.
Ἔνθα δέ τις μέγαν ἱστὸν ἐποιχομένη λίγ' ἄειδεν,
Ἢ θεὸς, ἠὲ γυνή· τοὶ δ' ἐφθέγγοντο καλεῦντες.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλει· οἱ δ' ἅμα πάντες ἀϊδρείῃσιν ἕποντο·
Αὐτὰρ ἐγὼν ὑπέμεινα, ὀϊσσάμενος δόλον εἶναι.
Οἱ δ' ἅμ' ἀϊστώθησαν ἀολλέες, οὐδέ τις αὐτῶν
Ἐξεφάνη· δηρὸν δὲ καθήμενος ἐσκοπίαζον.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγὼ περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον
Ὤμοιϊν βαλόμην, μέγα, χάλκεον· ἀμφὶ δὲ τόξα.
Τὸν δ' αἶψ' ἠνώγεα αὐτὴν ὁδὸν ἡγήσασθαι.
Αὐτὰρ ὅγ' ἀμφοτέρῃσι λαβὼν ἐλλίσσετο γούνων,
Καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Μή μ' ἄγε κεῖσ' ἀέκοντα, διοτρεφὲς, ἀλλὰ λίπ' αὐτοῦ·
Οἶδα γὰρ, ὡς οὔτ' αὐτὸς ἐλεύσεαι, οὔτε τιν' ἄλλον
Ἄξεις σῶν ἑτάρων· ἀλλὰ ξὺν τοίσδεσι θᾶσσον

" Invenimus in convalle aedificatas aedes pulchras
" Politis lapidibus, conspicuo in loco.
" Illic autem quaedam magnam telam percurrens argutè canebat,
" Aut dea, aut mulier: hi verò compellabant vocantes.
" Illa autem continuò egressa fores aperuit splendidas,
" Et invitabat; hi verò simul omnes imprudentiâ sequebantur:
" At ego substiti, suspicatus dolum esse.
" Illi verò simul evanuerunt universi, neque quisquam eorum
" Apparuit: diù autem desidens speculabar."
Sic dixit: at ego gladium quidem argenteis-clavis-distinctum
Humeris circumjeci ingentem, aereum; circúmque arcum.
Illum verò continuò jussi eandem viam praeire.
At ille utrâque-*manu* prehensis precabatur genubus,
Et me lugens verbis alatis allocutus est:
" Ne me duc illuc invitum, Jovis-alumne, sed relinque hîc:
" Novi enim, quòd neque ipse redibis, neque quenquam aliorum
" Reduces tuorum sociorum; sed cum hisce ocyùs

Ibid. Ἤομεν.] Apud *Dionysium Halicarn.* loco jam citato, Ἴομεν.

Ibid. —— ἐκέλευες.] *Al.* ἐκέλευσας.

Ver. 252. —— δώματα καλά.] Apud *Dionysium* et *Longinum*, locis suprà citatis, δώματα Κίρκης. Malè: "Quippe" (ut rectè ad *Longini* locum annotat *Faber*) "in illâ narratione Eurylochus testatur ignorâsse se primùm, cujusnam ædes illæ essent; Ἔνθα δέ τις μέγαν ἱστὸν ἐποιχομένη λίγ' ἄειδεν, Ἢ θεὸς, ἠὲ γυνή· &c. (*ver.* 254.)

Ver. 253. Ξεστοῖσιν λάεσσι.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 261. —— περὶ μὲν ξίφος ἀργυρόηλον Ὤμοιϊν βαλόμην.]

Tum lateri atque humeris Tegeæum subligat ensem. *Æn.* VIII, 459.

Ver. 263. Τὸν δ' αἶψ' ἠνώγεα.] *Barnesius* legendum conjicit, Τὸν δ' ἄψ ἠνώγεα.

Ibid. —— ἠνώγεα.] *Al.* ἠνώγειν et ἠνώγευν.

Ver. 264. —— ἀμφοτέρῃσι λαβών.] *Al.* ἀμφοτέρῃσιν ἑλών.

Ibid. —— ἐλλίσσετο.] Ita *Barnesius. Vulgg.* ἐλίσσετο. Quod et ferri posset, eodem modo ac ἐλώρια, *Iliad.* ά, 4. notante *Henricò Stephano* ad hunc locum. "Sed intereà tamen," inquit vir idem eruditus, "tutius esse puto ἐλλίσσετο ut ἐλλισάμην scribere." Vide et infrà ad *ver.* 481.

Ver. 265. Καί μ' ὀλοφυρόμενος.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Φεύγωμεν· ἔτι γάρ κεν ἀλύξαιμεν κακὸν ἦμαρ.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Εὐρύλοχ', ἤτοι μὲν σὺ μὲν αὐτοῦ τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
Ἔσθων καὶ πίνων, κοίλῃ παρὰ νηῒ μελαίνῃ·
Αὐτὰρ ἐγὼν εἶμι· κρατερὴ δέ μοι ἔπλετ' ἀνάγκη.
Ὣς εἰπὼν, παρὰ νηὸς ἀνήϊον, ἠδὲ θαλάσσης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλον, ἰὼν ἱερὰς ἀνὰ βήσσας,
Κίρκης ἵξεσθαι πολυφαρμάκου ἐς μέγα δῶμα,
Ἔνθα μοι Ἑρμείας χρυσόῤῥαπις ἀντεβόλησεν
Ἐρχομένῳ πρὸς δῶμα, νεηνίῃ ἀνδρὶ ἐοικὼς,
Πρῶτον ὑπηνήτῃ· τοῦπερ χαριεστάτη ἥβη·
Ἔν τ' ἄρα μοι φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Πῇ δ' αὔτως, δύστηνε, δι' ἄκριας ἔρχεαι οἶος,
Χώρου ἄϊδρις ἐών; ἕταροι δέ τοι οἵδ' ἐνὶ Κίρκης
Ἔρχαται, ὥστε σύες πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχοντες.
Ἦ τοὺς λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι; οὐδέ σε φημὶ

" Fugiamus: adhuc enim effugere-poterimus malum diem."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Euryloche, sanè tu quidem mane ibidem hoc in loco,
" Edens et bibens, cavam apud navem nigram:
" At ego ibo; dura enim mihi adest necessitas."
Sic fatus, à nave ascendebam, atque mari.
Sed cùm jam eram, profectus sacras per valles,
Circes accessurus veneficae ad magnam domum,
Ibi mihi Mercurius aureo-caduceo obviam-venit
Proficiscenti ad domum, adolescenti viro similis,
Primùm pubescenti; cujus scilicet gratiosissima pubertas:
Inhaesitque mihi manui, verbumque dixit, et compellavit:
" Quorsùm verò temerè, infelix, per juga vadis solus,
" Locorum ignarus cùm-sis? socii autem tibi illi in Circes *aedibus*
" Conclusi sunt, ut sues densa latibula habitantes.
" An eos liberaturus huc venis? neque te puto

Ver. 275. —— ἀνὰ βήσσας.] *Al.* διὰ βήσσας.

Ver. 279. Πρῶτον ὑπηνήτῃ· τοῦπερ χαριεστάτη ἥβη.]

Ἄρτι γενειάσδων περὶ τὸ στόμα τώς κροτάφως τε. *Theocr. Idyll.* XI. *ver.* 9.

Ora puer primâ signans intonsa juventâ. *Æn.* IX, 181.

Quem locum *Macrobius* inter eos recensens in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet*: " Prætermissâ gratiâ" (inquit) " incipientis pubertatis, τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη, minùs gratam fecit Latinam " descriptionem." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13. Οὐ σὺ μέντοι Ὁμήρου ἐπαινέτης εἶ, ὃς ἔφη χαριεστάτην ἥβην εἶναι τοῦ ὑπηνήτου; *Plato in Protagorâ*, sub initio.

Ibid. Πρῶτον ὑπηνήτῃ·] Ἄρτι γενειῶντι. Ὑπήνη δέ ἐστι τὸ ἐπάνω χεῖλος, ἀφ' οὗ πρῶτον γεννᾶται χνοῦς. *Schol.*

Ver. 281. Πῇ δ' αὔτως, δύστηνε.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, legunt Πῇ δ' αὖτ', ὦ δύστηνε. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Vide infrà λ', 92.

Ver. 284. 286. —— λυσόμενος —— ἐκλύσομαι.] Ὥσπερ δὲ διχῶς λέγεται, ὡς δεδήλωται, τὸ νήχειν καὶ τὸ νήχεσθαι, καὶ τὸ ἐκέρασαν καὶ ἐκεράσαντο· οὕτω καὶ τὸ λύειν ἐνταῦθα καὶ λύεσθαι. Οἷον, " λῦσον, ἵνα ὀφθαλμοῖσιν ἴδω ἑταίρους." [infrà *ver.* 387.] καὶ, " ὄφρα λύσῃ ἑτάρους." [*ver.* 298.] καὶ " ἄγε δὴ κακῶν ἐκλύσομαι" καὶ, " λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι." *Eustath.* Minùs rectè. Videtur enim non advertisse vir eruditus, voces λύειν, λύεσθαι, sensu diverso apud Poetam usurpari. Nempe istud λυσόμενος de Ulysse dicitur, qui socios è Circes manibus redempturus erat: similiterque istud

Αὐτὸν νοστήσειν, μενέεις δὲ σὺ, ἔνθα περ ἄλλοι.
Ἀλλ' ἄγε δή σε κακῶν ἐκλύσομαι, ἠδὲ σαώσω·
Τῆ, τόδε φάρμακον ἐσθλὸν ἔχων, δ' ἐς δώματα Κίρκης
Ἔρχευ, ὅ κέν τοι κρατὸς ἀλαλκήσει κακὸν ἦμαρ.
Πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα δήνεα Κίρκης·
Τεύξει τοι κυκεῶ, βαλέει δ' ἐνὶ φάρμακα σίτῳ·
Ἀλλ' οὐδ' ὥς θέλξαι σε δυνήσεται· οὐ γὰρ ἐάσει
Φάρμακον ἐσθλὸν, ὅ τοι δώσω· ἐρέω δὲ ἕκαστα·
Ὁππότε κεν Κίρκη σ' ἐλάσῃ περιμήκεϊ ῥάβδῳ,
Δὴ τότε σὺ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Κίρκῃ ἐπαΐξαι, ὥστε κτάμεναι μενεαίνων.
Ἡ δέ σ' ὑποδδείσασα κελήσεται εὐνηθῆναι·
Ἔνθα σὺ μηκέτ' ἔπειτ' ἀπανήνασθαι θεοῦ εὐνὴν,
Ὄφρα κέ τοι λύσῃ θ' ἑτάρους, αὐτόν τε κομίσσῃ·

"Ipsum rediturum esse: manebis verò tu, ubi utique alii.
"Sed age jam te ex malis expediam, atque servabo:
"Accipe hoc medicamen bonum, habensque ad aedes Circes
"Vade, quod tibi à capite avertat malum diem.
"Omnia autem tibi dicam perniciosa consilia Circes:
"Apparabit tibi potionem-miscellaneam, injiciet verò medicamina in escam:
"Sed neque sic incantare te poterit: non enim sinet
"Medicamen eximium, quod tibi dabo; dicam verò singula:
"Quando Circe te percutiat praelongâ virgâ,
"Tum sanè tu, gladio acuto stricto à femore,
"In Circen irrue, quasi interficere cupiens.
"Illa verò te subverita invitabit ad-concubitum:
"Ibi tu nequaquam deinde recusa deae cubile,
"Ut tibi solvatque socios, *te*que ipsum benignè-excipiat:

ἐκλύσομαι de Mercurio dicitur, qui Ulyssem, quâ ratione se ipse ac socios servet, doceat: atqui λῦσον, λύσῃ de Circe, quæ Ulyssi socios liberos reddat. Vide ad *Il.* ά, 20.

Ver. 285. —— σύ.] *Al.* σύ γ'.

Ver. 287. Τῆ τόδε φάρμακον ἐσθλὸν, ἔχων δ' ἐς.] *Eustathius* in commentario citat, Τῆ, τόδε φάρμακον ἐσθλὸν ἔχων ἐς. Atque ita habet et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Quæ fortè et verior lectio. Vide ad *Il.* ξ, 219.

Ver. 288. —— ἀλαλκήσει.] *Al.* ἀλαλκήσιν.

Ver. 290. —— κυκεῶ.] Κυκεῶνα κατὰ ἀποκοπήν. Κυκεῶν δὲ λέγεται τὸ ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος καὶ ἀλφίτων καὶ ὕδατος καὶ τυροῦ ἀναμιγμένον πόμα. *Schol.* Τὸ δὲ κυκεῶ ἀποκέκοπται ὁμοίως τῷ ἱδρῶτα, ἱδρῶ, καὶ τοῖς τοιούτοις. *Eustath.* Vide *Turnebi Adversaria Miscellanea, lib.* XII. *cap.* 8. et suprà ad *ver.* 234.

Ver. 291. —— οὐδ' ὧς θέλξαι σε δυνήσεται.] Φαρμάκων τε τῶν παρὰ Κίρκης γέγονε κρείττων, ὑπὸ πολλῆς σοφίας πεμμάτων ἐπεισάκτων κακῶν οὐχ ἡττώμενος. *Heraclid. Pontic.* Porrò hinc *Ovidius:*

Quid tibi profuerunt, Circe, Perseïdes herbæ,
Cùm sua Neritias abstulit aura rates?
Remed. Amor. ver. 263.

Et *Tibullus:*

Solum nec doctæ verterunt pocula Circes,
Quamvis illa foret Solis genus:———
Lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 61.

Vide infrà ad *ver.* 302.

Ibid. —— ἐάσει.] *Barnesius* edidit ἐάσσει, "*ob Metrum*" scilicet. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* δ', 42.

Ver. 296. —— κελήσεται.] Alii, notante *Barnesio*, legunt κεκλήσεται, et καλήσεται vel καλέσσεται. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet κεκλήσεται. Firmatur autem vulgata lectio ex *ver.* 337. infra:

Ὦ Κίρκη, πῶς γάρ με κέλῃ σοι ἤπιον εἶναι.

Ver. 298. —— λύσῃ.] Vide suprà ad *ver.* 284.

Ibid. —— κομίσσῃ.] Ita rectè edidit *Barnesius. Vulgg.* κομίσῃ. Quod *mediam* corripit. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ἀλλὰ κέλεσθαί μιν μακάρων μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
Μήτι τοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο·
Μή σ' ἀπογυμνωθέντα κακὸν καὶ ἀνήνορα θείη.
Ὡς ἄρα φωνήσας πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης,
Ἐκ γαίης ἐρύσας, καί μοι φύσιν αὐτοῦ ἔδειξεν.
Ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος·
Μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ' ὀρύσσειν
Ἀνδράσι γε θνητοῖσι· θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.
Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὄλυμπον,
Νῆσον ἀν' ὑλήεσσαν· ἐγὼ δ' ἐς δώματα Κίρκης

" Sed jube ipsam beatorum magnum juramentum jurare,
" Nullum tibi ipsi damnum malum machinaturam *se* aliud;
" Nè te nudatum vilem et enervem reddat."
Sic utique locutus praebuit medicamen Mercurius,
Ex terrâ evulsum, et mihi naturam ejus ostendit.
Radice quidem nigrum erat, lacti autem similis florem:
Moly autem ipsum vocant dii; difficile verò effossu
Viris utique mortalibus; dii autem omnïa possunt.
Mercurius quidem deinde discessit ad magnum Olympum.
Insulam per sylvosam; ego autem ad domum Circes

Ver. 301. —— κακὸν καὶ ἀνήνορα θείη.]

———— Circes pocula nôsti;
Quæ si cum sociis stultus cupidusque bibisset, [excors:
Sub dominâ meretrice fuisset turpis et
Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.
Horat. Epist. lib. I. ii. 23.

Ver. 302. —— πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης.] Ἡ δὲ ἀλληγορία ἐν τούτοις, Ἑρμῆν μὲν οἶδε συνήθως τὸν λόγον· Μῶλυ δὲ τὴν παιδείαν. —— Λαβὼν δὲ αὐτὸ ἐξ Ἑρμοῦ ὁ λόγιος Ὀδυσσεὺς, συγγίνεται τῇ ἡδονῇ, ταχὺ περὶ αὐτὸν ἐλθούσῃ, κατὰ τὸ ἑαυτῆς ἔθος, διὰ τὸ τῆς κακίας εὔληπτον. *Eustath.* Similitèr apud *Anthologiam*:

Ἔμφρων δ' ὢν Ὀδυσεὺς, τὴν νεότητα φυγὼν,
Οὐχ Ἑρμοῦ, φύσεως δ' ἰδίας δώρημα λογισμὸν
Εἶχε, γοητείας φάρμακον ἀντίπαλον.
Epigram. lib. I. ¶ lxxii. *ver.* 8.

Vide et *Themist. Orat.* XXVII.

Ver. 304. —— γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος.] Πολλῶν χ' ἑτέρων λευκῶν ὄντων, τὸ καὶ γλυκύτητος ἔμφασιν ποιησόμενον ἐπελέξατο. *Aristides Quinctilianus, de Musicâ, lib.* II. *pag.* 83.

Ver. 305. Μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί.]

Pacifer huic dederat florem Cyllenius album;
Moly vocant superi: nigrâ radice tenetur.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 291.

Et hinc *Lycophron*:

———— ἀλλά νιν βλάβης
Μῶλυ σαώσει ῥίζα ——. *Cassand. ver.* 678.

Μῶλυ, βοτάνης εἶδος, παρὰ τὸ μωλύειν, ὅ ἐστιν ἀφανίζειν τὰ φάρμακα· φασὶ δὲ τὸ [*Barnesius* edidit τοῦτο] ἑλκόμενον τῆς ῥίζης, τῷ τέλει θάνατον ἐπιφέρειν τῷ ἀποσπῶντι. *Schol.* " Laudatissima herbarum est Homero quam " vocari à Diis putat Moly, et inventionem ejus Mercurio assignat, contraque " summa veneficia demonstrat. Nasci eam " hodie circa Pheneum, et in Cyllene Arcadiæ tradunt, specie illâ Homericâ, radice rotundâ nigrâque, magnitudine cepæ, folio scyllæ, effodi autem difficultèr." *Plin. Nat. Hist. lib.* XXV. *cap.* 4. Vide *Theophrast. Hist. Plant. lib.* IX. *cap.* 15. et suprà ad *ver.* 302.

Ibid. —— καλέουσι θεοί.] Οὐ λέγει δὲ ὁ Ποιητὴς καὶ πῶς οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι τὸ Μῶλυ, ἐπειδὴ ἄγνωστον ἐστὶν αὐτοῖς· διὸ καὶ ἄκλητον καὶ οὐ διώνυμον. *Eustath.* Vide ad *Il.* ά, 403. et ξ, 291.

Ver. 306. —— θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.]

Πάντα δ' εὐπετῆ θεοῖς.
Euripid. Phœniss. ver. 696.

—— μοῦνοι δὲ θεοὶ ῥέα πάντα δύνανται.
Dionys. Περιήγησις, *ver.* 1169.

Ῥᾴδια πάντα θεῷ τελέσαι, καὶ ἀνήνυτον οὐδέν
Linus apud Stobæum, Florileg. 111.

—— facile est omnia posse Deo.
Ovid. Art. Amator. I, 562.

Ibid. — πάντα δύνανται.] *Al.* πάντα ἴσασιν

Ver. 308. —— ἐγὼ δ' ἐς δώματα Κίρκης.]

Tutus eo, monitisque simul cœlestibus intrat
Ille domum Circes —.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 293.

Ἤϊα· πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε κιόντι.
Ἔστην δ' εἰνὶ θύρῃσι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο·
Ἔνθα στὰς ἐβόησα, θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς.
Ἡ δ' αἶψ' ἐξελθοῦσα θύρας ὤϊξε φαεινὰς,
Καὶ κάλει· αὐτὰρ ἐγὼν ἑπόμην, ἀκαχήμενος ἦτορ.
Εἷσε δέ μ' εἰσαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
Καλοῦ, δαιδαλέου, ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν·
Τεῦξε δέ μοι κυκεῶ χρυσέῳ δέπα', ὄφρα πίοιμι·
Ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε, κακὰ φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκέν τε καὶ ἔκπιον, οὐδέ μ' ἔθελξεν,
Ῥάβδῳ πεπληγυῖα, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζεν·
Ἔρχεο νῦν συφεόνδε, μετ' ἄλλων λέξο ἑταίρων.
Ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Κίρκῃ ἐπήϊξα, ὥστε κτάμεναι μενεαίνων.
Η δὲ μέγα ἰάχουσα ὑπέδραμε, καὶ λάβε γούνων,
Καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

Ivi; multùm verò mihi cor aestuabat profecto.
Steti autem in vestibulo deae comas-pulchrae:
Ibi stans clamavi; dea autem meam audivit vocem.
Illa verò statim egressa fores aperuit splendidas,
Et invitabat: at ego sequebar, dolens corde.
Collocavit autem me introductum in throno argenteis-clavis-distincto,
Pulchro, fabrefacto; scabellum verò sub pedibus erat:
Apparavit autem mihi potionem-miscellaneam aureo poculo, ut biberem:
Immisitque medicamen, mala meditans in animo.
At postquam dederatque et ebiberam, neque me incantavit,
Virgulâ ubi-percussisset, verbumque fecit, dixitque:
"Abi nunc in haram, cum caeteris cuba sociis."
Sic dixit: ego verò, gladio acuto stricto à femore,
In Circen irrui, quasi interficere cupiens:
Illa verò vehementèr exclamans subtercurrit et prehendit genua,
Et me lugens verbis alatis allocuta est:

Ver. 309. —— πολλὰ δέ μοι κραδίη πόρφυρε.] Sic apud *Virgilium:*

At pius Æneas per noctem plurima volvens.

Ibid. —— πόρφυρε.] Vide ad *Il.* ά, 309. 338 et 482.

Ver. 316. Τεῦξε.] *Al.* Τεῦχε.

Ibid. —— κυκεῶ.] Vide suprà ad *ver.* 290.

Ibid. —— δέπα', ὄφρα.] Ita *Barnesius. Al.* δέπαϊ, δέπαι et δέπᾳ.

Ver. 317. Ἐν δέ τε φάρμακον ἧκε.] Vide suprà ad *ver.* 234.

Ver. 318. Αὐτὰρ ἐπεὶ δῶκεν.]

—— ad insidiosa vocatus
Pocula, conantem virgâ mulcere capillos
Reppulit, et stricto pavidam deterruit ense.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 294.

Ver. 319. —— πεπληγυῖα.] Vide ad *Il.* β', 314. et γ', 31

Ver. 320. —— λέξο.] Ita MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Rectè, ut opinor: Ita enim ipse Poeta. *Iliad.* ώ, 650.

Ἔξω μὲν δὴ λέξο, γέρον ——.

Vulgati malè hîc legunt λέξον· quæ vox non "*Cuba,*" sed, "*Cubare fac,*" significat; (Vide ad *Il.* ώ, 635.) Id quod huic loco minimè congruit. Cæterùm *Eustathius* et in contextu et in commentario legit λέξαι· quo modo et in Editione *Florentinâ* scriptum testatur *Barnesius;* itaque omninò legendum ipse contendit: sed nullâ allatâ ratione. Neque usquam alibi apud *Homerum* occurrit ista vox. Porrò in Scholiis *Barnesius* λέξο edidit. Vide et ad *Il.* β', 515.

Τίς; πόθεν εἶς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;
Θαῦμά μ' ἔχει, ὡς οὔτι πιὼν τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης.
Οὐδὲ γὰρ οὐδέ τις ἄλλος ἀνὴρ τάδε φάρμακ' ἀνέτλη,
Ὅς κε πίῃ, καὶ πρῶτον ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων·
Σοὶ δέ τις ἐν στήθεσσιν ἀκήλητος νόος ἐστίν.
Ἦ σύ γ' Ὀδυσσεὺς ἐσσὶ πολύτροπος, ὅν τέ μοι αἰεὶ
Φάσκεν ἐλεύσεσθαι χρυσόῤῥαπις Ἀργειφόντης,
Ἐκ Τροίης ἀνιόντα θοῇ σὺν νηῒ μελαίνῃ.
Ἀλλ' ἄγε δὴ κολεῷ μὲν ἄορ θέο, νῶϊ δ' ἔπειτα
Εὐνῆς ἡμετέρης ἐπιβήσομεν, ὄφρα μιγέντε
Εὐνῇ καὶ φιλότητι, πεποίθομεν ἀλλήλοισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Κίρκη, πῶς γάρ με κέλῃ σοι ἤπιον εἶναι;
Ἥ μοι σῦς μὲν ἔθηκας ἐνὶ μεγάροισιν ἑταίρους·
Αὐτὸν δ' ἐνθάδ' ἔχουσα, δολοφρονέουσα κελεύεις
Ἐς θάλαμόν τ' ἰέναι, καὶ σῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
Ὄφρα με γυμνωθέντα, κακὸν καὶ ἀνήνορα θείῃς;
Οὐδ' ἂν ἐγωγ' ἐθέλοιμι τεῆς ἐπιβήμεναι εὐνῆς,
Εἰ μή μοι τλαίης γε, θεά, μέγαν ὅρκον ὀμόσσαι,
Μήτι μοι αὐτῷ πῆμα κακὸν βουλευσέμεν ἄλλο.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυεν, ὡς ἐκέλευον.

"Quis? undè es hominum? ubi tibi urbs atque parentes?
"Stupor me tenet, quòd cùm-biberis haec medicamina non incantatus sis.
"Minimè enim quisquam alius vir haec medicamina sustinuit,
"Quicunque hauserit, et primùm transmiserit septum dentium:
"Tibi verò quaedam in pectoribus indomabilis mens est.
"Profectò tu Ulysses es versutus, quem etiam mihi semper
"Praedicabat venturum aureo-caduceo Mercurius,
"E Trojâ reversum celeri cum nave nigrâ.
"Sed age nunc in vaginam gladium pone: nos verò deinde
"Lectum nostrum conscendamus, ut commixti
"Cubili et amore, confidamus nobis-invicem,"
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum:
"O Circe, quo autem pacto me jubes tibi mitem esse?
"Quae mihi sues quidem fecisti in aedibus socios;
"Ipsum verò hîc detinens dolos-meditans jubes
"In thalamumque ire, et tuum conscendere lectum,
"Ut me nudatum, vilem et enervem reddas?
"Non ego voluerim tuum conscendere lectum,
"Nisi mihi sustinueris, dea, magnum juramentum jurare,
"Nullum mihi damnum malum machinaturam-*te* aliud."
Sic dixi: illa verò continuò abjurabat, ut jubebam.

Ver. 337.——τῶν γάρ μι κίλῃ.] Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα καινότερον ἀπὸ τοῦ, γὰρ, συνδέσμου ἤρξατο· οὗ μετὰ τέσσαρας στίχους ἡ ἀπόδοσις, ἐν τῷ "Οὐδ' ἂν ἔγωγε θέλοιμι." [*ver.* 342.] *Eustath.* *Barnesius* legendum conjicit, πῶς κ' ἄρ με. Vide suprà ad *ver.* 174 et 190.

Ibid.——κέλῃ σοι.] Apud *Eustathium* in commentario, κέλῃσί σοι.

Ver. 341.——κακὸν καὶ ἀνήνορα.] Vide suprà ad *ver.* 301.

Ver. 345.——ἀπώμνυεν.] Vide suprà ad β', 377.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ᾽ ὄμοσέν τε τελεύτησέν τε τὸν ὅρκον,
Καὶ τότ᾽ ἐγὼ Κίρκης ἐπέβην περικαλλέος εὐνῆς.
Ἀμφίπολοι δ᾽ ἄρα κεδναὶ ἐνὶ μεγάροισι πένοντο
Τέσσαρες, αἵ οἱ δῶμα κατὰ δρήστειραι ἔασι.
Γίνονται δ᾽ ἄρα ταί γ᾽ ἔκ τε κρηνέων, ἀπό τ᾽ ἀλσέων,
Ἔκ θ᾽ ἱερῶν ποταμῶν, οἵτ᾽ εἰς ἅλαδε προρέουσι.
Τάων ἡ μὲν ἔβαλλε θρόνοις ἐνὶ ῥήγεα καλα,
Πορφύρεα καθύπερθ᾽, ὑπένερθε δὲ λῖθ᾽ ὑπέβαλλεν·
Ἡ δ᾽ ἑτέρη προπάροιθε θρόνων ἐτίταινε τραπέζας
Ἀργυρέας, ἐπὶ δέ σφι τίθει χρύσεια κάνεια·
Ἡ δὲ τρίτη κρητῆρι μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα
Ἡδὺν ἐν ἀργυρέῳ, νέμε δὲ χρύσεια κύπελλα.
Ἡ δὲ τετάρτη ὕδωρ ἐφόρει, καὶ πῦρ ἀνέκαιεν
Πολλὸν ὑπὸ τρίποδι μεγάλῳ· ἰαίνετο δ᾽ ὕδωρ.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ ζέσσεν ὕδωρ ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ,
Ἔς ῥ᾽ ἀσάμινθον ἔσασα, λό᾽ ἐκ τρίποδος μεγάλοιο,
Θυμῆρες κεράσασα κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων,

At postquam jurâsset perfecissetque jusjurandum,
Tum verò ego Circes conscendi perpulchrum lectum.
Ancillae autem honestae in aedibus ministrabant
Quatuor, quae ei domi famulae sunt.
Natae verò hae utique sunt ex fontibus et à sylvis,
Et ex sacris fluminibus, quae in mare profluunt.
Harum una quidem injiciebat thronis stragula pulchra,
Purpurea supernè, infernè autem lintea subjiciebat:
Altera verò ante thronos extendebat mensas
Argenteas, eisque imponebat aurea canistra:
Tertia autem cratere suave vinum miscebat
Dulce in argenteo, distribuebatque aurea pocula:
Quarta verò aquam ferebat, et succendebat ignem
Multum sub tripode magno; calefiebat autem aqua.
Caeterùm postquam calefacta-esset aqua in splendido aheno
In balneum *me* inductum lavabat ex tripode magno,
Suavitèr fusâ *aquâ* per caputque et humeros,

Ver. 346.——ῥ᾽.] *Ut jam dictum est.*——

Ver. 348.———κεδναὶ ἐνὶ μεγάροισι.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet τέως μὲν ἐνὶ μεγάροισι. Uti legisse videtur et *Eustathius.*

Ver. 350. Γίνονται.] *Al* Γείνονται, et Γίγνονται.

Ver. 352.———ῥήγεα.] Τὰ δὲ ῥήγεα πολυτελέστερα ἢ τὰ λῖτα. Ταῦτα μὲν γὰρ ὑποβέβληται, εἴτουν ὑπέστρωται· τὰ δὲ ῥήγεα—ἐφήπλωται. *Eustath.* Vide ad *Il.* ώ, 644.

Ver. 355.————κάνεια.] *Al.* κύπελλα. Ex versu, ut videtur, 357.

Ver. 360.——ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ.] Διαυγεῖ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἰδεῖν αὐτόν. *Schol.* Ἐπίθετα χαλκοῦ ἐφιλοτέχνησε, τὸ "νώροπα χαλκὸν," καὶ "ἤνοπι "χαλκῷ," σημαίνειν τὸν μὴ ἐῶντα τοὺς ὦπας ὁρᾷν, διὰ τὴν προσοῦσαν στιλβηδόνα. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 9.

Ver. 362.—κεράσασα.] Vide ad *Il.* ά, 67.

Ibid.———κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων.] Καὶ γὰρ οἵαν ὠφέλειαν ἔχει τὰ λουτρὰ, διὰ τούτων μάλιστα δηλοῖ· "Θυμῆρες κεράσασα κατὰ κρα-"τός τε καὶ ὤμων." Φανερὸν οὖν ὅτι ἐντεῦθεν ἔχοντα τὴν ἀρχὴν τὰ νεῦρα, εἰκότως ἐπ᾽ αὐτῶν καὶ τὴν ἴασιν τοῦ κόπου λαμβάνει· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ διὰ τοῦ θερμανθῆναι καὶ ὑγρανθῆναι· ξηραίνουσι γὰρ οἱ κόποι. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 23.

Ὄφρα μοι ἐκ κάματον θυμοφθόρον εἵλετο γυίων.
Αὐτὰρ ἐπεὶ λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ με χλαῖναν καλὴν βάλεν, ἠδὲ χιτῶνα·
Εἷσε δέ μ' εἰσαγαγοῦσα ἐπὶ θρόνου ἀργυροήλου,
Καλοῦ, δαιδαλέου· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν.
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων.
Ἐσθέμεναι δ' ἐκέλευεν· ἐμῷ δ' οὐχ ἥνδανε θυμῷ·
Ἀλλ' ἥμην ἀλλοφρονέων, κακὰ δ' ὄσσετο θυμός.
Κίρκη δ' ὡς ἐνόησεν ἔμ' ἥμενον, οὐδ' ἐπὶ σίτῳ
Χεῖρας ἰάλλοντα, στυγερὸν δέ με πένθος ἔχοντα,
Ἄγχι παρισταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τίφθ' οὕτως, Ὀδυσεῦ, κατ' ἄρ' ἕζεαι ἶσος ἀναύδῳ,
Θυμὸν ἔδων; βρώμης δ' οὐχ ἅπτεαι, οὐδὲ ποτῆτος;

Donec mihi defatigationem animum-rodentem exemisset membris.
At postquam lavâsset et unxisset pingui oleo,
Laenamque mihi pulchram induisset, atque tunicam;
Collocavit me deinde introductum in throno argenteis-clavis-distincto,
Pulchro, fabrefacto; scabellum verò sub pedibus erat.
Aquam autem ancilla gutturnio infundebat ferens,
Pulchro, aureo, super argenteo lebete,
Ad-lavandum; juxta verò politam extendit mensam.
Victum autem veneranda proma apposuit ferens,
Ferculis multis appositis, largiens de praesentibus.
Edere verò jubebat: meo autem non placebat animo;
Sed sedebam alia-cogitans, mala autem imaginabatur animus.
Circe verò ut animadvertit me sedentem, neque ad cibum
Manus porrigentem, gravem autem me dolorem habentem,
Propè astans verba alata dixit:
" Quid sic, Ulysses, sedes similis muto,
" Animum rodens? cibum autem non attingis, neque potum?

Ver. 368. Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος.] Vide suprà ad γ', 52. Cæterùm cùm Poeta cibi appositionem anteà [*ver.* 354. &c.] descripserit, versum hunc et quatuor sequentes delendos existimat Dna. *Dacier*, utpote hoc in loco importunos; eosdemque in commentario omittit *Eustathius*. Quinimò verisimile est eos ex *Odyss.* ή, 172. huc irrepsisse.

Ver. 370. Νίψασθαι.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 373. —— ἐμῷ δ' οὐχ ἥνδανε θυμῷ.] Vide ad *Il.* ά, 24.

Ver. 374. —— ἀλλοφρονέων.] *Al.* ἄλλα φρονέων· notante *Eustathio*.

Ver. 376. —— στυγερόν.] *Al.* κρατερόν.

Ver. 378. Τίφθ' οὕτως, — ἶσος ἀναύδῳ, Θυμὸν ἔδων;] Ὡς τί δή ποτε κατεσθίεις ἑαυτὸν, καὶ οὐ τὰ εἰς βρῶσιν προκείμενα; *Eustath.*

—— τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Σὴν ἔδεαι κραδίην, μεμνημένος οὐδέ τι σίτου,
&c. *Iliad.* ώ, 128.

Ὃν θυμὸν κατέδων ——. ζ', 202.

Nec te tantus edat tacitam dolor ——.
Æn. XII, 801

Ἦ τινά που δόλον ἄλλον ὀΐεαι, οὐδ' ἔτι σε χρὴ
Δειδίμεν· ἤδη γάρ τοι ἀπώμοσα καρτερὸν ὅρκον.
 Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη,
Πρὶν τλαίη πάσσασθαι ἐδητύος, ἠδὲ ποτῆτος,
Πρὶν λύσασθ' ἑτάρους καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι;
Ἀλλ' εἰ δὴ πρόφρασσα πιεῖν, φαγέμεν τε κελεύεις,
Λῦσον, ἵν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω ἐρίηρας ἑταίρους.
 Ὣς ἐφάμην· Κίρκη δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
Ῥάβδον ἔχουσ' ἐν χειρὶ, θύρας δ' ἀνέῳγε συφειοῦ,
Ἐκ δ' ἔλασεν σιάλοισιν ἐοικότας ἐννεώροισιν.
Οἱ μὲν ἔπειτ' ἔστησαν ἐναντίοι· ἡ δὲ δι' αὐτῶν
Ἐρχομένη προσάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο.
Τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔῤῥεον, ἃς πρὶν ἔφυσσε
Φάρμακον οὐλόμενον, τό σφιν πόρε πότνια Κίρκη·

"Certè aliquem dolum alium suspicaris: neque te oportet
"Timere; jam enim tibi è-contrà-juravi firmum juramentum."
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum:
"O Circe, quis enim vir, qui aequus fuerit,
"Priùs sustinuerit gustare cibum atque potum,
"Quàm redemerit socios et oculis viderit?
"Sed si reverà ex animo bibere, edereque jubes,
"Libera; ut oculis videam dilectos socios."
Sic dixi: Circe autem ex aedibus ivit,
Virgam tenens in manu; foresque aperuit harae,
Exegitque porcis similes novennibus.
Illi quidem deinde stabant ex-adverso: illa verò per eos
Obiens adungebat unicuique medicamen aliud.
Eorum autem è membris quidem pili defluebant, quos antè produxerat
Medicamen perniciosum, quod ipsis dederat veneranda Circe:

Ver. 380. —— οὐδ' ἔτι.] Apud *Eustathium* οὐδέ τε Minùs rectè: Primam enim corripit. Vide suprà ad γ', 9. et ί, 93. item ad έ, 491. et ί, 296.

Ver. 383. Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ, *&c.*] Πρεσβεύων [ὁ Ξενοκράτης] πρὸς Ἀντίπατρον περὶ αἰχμαλώτων Ἀθηναίων κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον, καὶ κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον, πρὸς αὐτὸν προσηνέγκατο ταυτί·

"Ὦ Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος
"εἴη,
"Πρὶν τλαίη πάσασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
"Πρὶν λύσασθ' ἑτάρους, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν
"ἰδέσθαι;"

Καὶ τὸν, ἀποδεξάμενον τὴν εὐστοχίαν, εὐθὺς ἀνεῖναι. *Diog. Laërt. lib.* IV. *in Xenocrate.*

Ibid. —— τίς γάρ κεν ἀνήρ.] "*Ne me dolore affectum esse, neque comedere posse, mireris; Quis ENIM, &c.*" Vide et suprà ad *ver.* 190.

Ver. 384. —— πάσσασθαι.] Apud *Diogenem Laërtium*, loco suprà citato, πάσασθαι.

Ver. 385. 387. —— λύσασθ' —— Λῦσον.] Vide suprà ad *ver.* 284. Minùs rectè *Eustathius*; Τὸ δὲ Λῦσον, προσεχῶς παθητικῶς προεγράφη ἐν τῷ "Πρὶν λύσασθ' ἑτάρους."

Ver. 388. Ὣς ἐφάμην.] *Al.* Ὣς ἄρ' ἔφην.

Ver. 390. —— σιάλοισιν ἐοικότας ἐννεώροισιν.] Pronuntiabatur ἐννώροισιν.

Ver. 392. —— προσάλειφεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο.]

Spargimur innocuæ succis melioribus herbæ.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 299.

Ver. 393. Τῶν δ' ἐκ μὲν μελέων τρίχες ἔῤῥεον.]

Erigimur; setæque cadunt, bifidosque relinquit
Rima pedes Redeunt humeri: subjecta lacertis

Ἄνδρες δ' αἶψ' ἐγένοντο νεώτεροι, ἢ πάρος ἦσαν,
Καὶ πολὺ καλλίονες καὶ μείζονες εἰσοράασθαι.
Ἔγνωσαν δέ με κεῖνοι, ἔφυν τ' ἐν χερσὶν ἕκαστος
Πᾶσιν δ' ἱμερόεις ὑπέδυ γόος, ἀμφὶ δὲ δῶμα
Σμερδαλέον κονάβιζε· θεὰ δ' ἐλέαιρε καὶ αὐτή·
Ἡ δέ μευ ἄγχι στᾶσα προσηύδα δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἔρχεο νῦν ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης·
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσατε ἤπειρόνδε,
Κτήματα δ' ἐν σπήεσσι πελάσσατε, ὅπλα τε πάντα·
Αὐτὸς δ' αἶψ' ἴέναι, καὶ ἄγειν ἐρίηρας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ·
Βῆν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
Εὗρον ἔπειτ' ἐπὶ νηῒ θοῇ ἐρίηρας ἑταίρους
Οἴκτρ' ὀλοφυρομένους, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντας.
Ὡς δ' ὅταν ἄγραυλοι πόρτιες περὶ βοῦς ἀγελαίας

Viri autem statim facti-sunt juniores, quàm anteà fuerant,
Et multò pulchriores et majores aspectu.
Agnoverunt verò me illi, hæseruntque in manibus unusquisque.
Omnibus autem dulcis subortus est luctus; circúmque domus
Horrendùm resonabat; dea verò miserabatur et ipsa:
Prope autem me stans allocuta est nobilissima dearum:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Vade nunc ad navem celerem et littus maris:
" Navem quidem omnium-primùm subducite ad littus;
" Possessiones verò in speluncis deponite, armaque omnia;
" Ipse autem statim revertere, et adduc dilectos socios."
Sic dixit: at mihi persuasus est animus generosus:
Perrexi autem ire ad navem celerem et littus maris.
Inveni deinde apud navem celerem dilectos socios,
Miserabilitèr lugentes, uberes lachrymas profundentes.
Ut verò cùm villaticae vitulae circum vaccas armentales

Brachia sunt. Flentem flentes amplectimur illum
Hæremusque ducis colo ——————.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 303

Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remiges Ulixeï
Volente Circe membra: tunc mens, et sonus
Relatus, atque notus in vultus honor.
Horat. Epod. XVII, 15.

Ibid. ——ἔφυσσι.] *Al.* ἔφυσι. Quæ fortè et verior lectio. Nam Φύσι, primam producit, *Il* ά, 235. " Φύσει, ἐπειδὴ πρῶ-" τα —." Nisi ibi legendum sit, " Φύσσει, " ἐπειδὴ, &c."

Ver. 395. —— αἶψ' ἐγένοντο.] *Barnesius* legendum conjicit ἄψ ἐγένοντο. Sed, ut opinor, minùs rectè.

Ver. 399. Σμερδαλέον κονάβιζε] Vide ad *Il.* δ', 455. *Al.* Σμερδαλέον καναχίζε.

Ver. 405. —— αἶψ' ἴέναι.] *Barnesius* edidit ἄψ ἴέναι. Nec malè, hoc quidem in loco si in ullo Codice ita scriptum reperisset.

Ver. 408. —— ἐπὶ νηῒ] *Al.* ἐν νηῒ.

Ver. 409. —— κατὰ δάκρυ χέοντας.] *Al.* καταδακρυχέοντας.

Ver. 410. Ὡς δ' ὅταν ἄγραυλοι πόρτιες] Ita Vulgati. *Barnesius* autem ex Exemplaribus nonnullis edidit πόριες. Quæ vox (uti ipse annotat) occurrit apud *Euripidem*, *Bacchæ*, *ver.* 736.

Καὶ τὴν μὲν ἂν προσεῖδες εὔθηλον πόριν.

Cæterùm *Henricus Stephanus* πόρτιες hîc legit; et in annotationibus, " Fortassè," inquit, " ita excusari potest πόρτιες, ut Αἰγυπτίη, " secundâ brevi." Sed hoc, ut opinor, fieri

Ἐλθούσας ἐς κόπρον, ἐπὴν βοτάνης κορέσωνται,
Πᾶσαι ἅμα σκαίρουσιν ἐναντίαι· οὐδ' ἔτι σηκοὶ
Ἴσχουσ', ἀλλ' ἀδινὸν μυκώμεναι ἀμφιθέουσι
Μητέρας· ὣς ἐμὲ κεῖνοι, ἐπεὶ ἴδον ὀφθαλμοῖσι,
Δακρυόεντες ἔχυντο· δόκησε δ' ἄρα σφίσι θυμὸς
Ὣς ἔμεν, ὡς εἰ πατρίδ' ἱκοίατο καὶ πόλιν αὐτῶν
Τρηχείης Ἰθάκης, ἵνα τ' ἐτράφεν, ἠδ' ἐγένοντο·
Καί μ' ὀλοφυρόμενοι ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
  Σοὶ μὲν νοστήσαντι, διοτρεφὲς, ὣς ἐχάρημεν,
Ὡς εἴτ' εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα πατρίδα γαῖαν·
Ἀλλ' ἄγε, τῶν ἄλλων ἑτάρων κατάλεξον ὄλεθρον.
  Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἐγὼ προσέφην μαλακοῖς ἐπέεσσιν·
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσομεν ἤπειρόνδε,
Κτήματά τ' ἐν σπήεσσι πελάσσομεν, ὅπλα τε πάντα·
Αὐτοὶ δ' ὀτρύνεσθε ἐμοὶ ἅμα πάντες ἕπεσθαι,
Ὄφρα ἴδηθ' ἑτάρους ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
Πίνοντας καὶ ἔδοντας· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχουσιν.
  Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο·
Εὐρύλοχος δέ μοι οἶος ἐρύκανε πάντας ἑταίρους,

Profectas ad mandram, postquam herbâ se-saturaverint,
Omnes simul vitulantur adversae; neque ampliùs stabula,
Detinent, sed crebrò mugientes circum-currunt
Matres: sic *circum* me illi, postquam viderunt oculis,
Lachrymabundi fusi sunt; visusque est etiam ipsorum animus
Ita esse, ac si in patriam venissent et urbem suam
Asperae Ithacae, ubi et nutriti, atque nati sunt:
Et me lugentes verbis alatis allocuti sunt:
"Tibi quidem reverso, Jovis-alumne, sic gratulamur,
"Ac si in Ithacam venissemus patriam terram:
"Sed age, caeterorum sociorum narra interitum."
Sic dixerunt; ast ego allocutus sum blandis verbis:
"Navem quidem omnium-primùm subducamus in littus,
"Possessionesque in speluncis deponamus, armaque omnia:
"Vos autem properate me unà omnes sequi:
"Ut videatis socios sacris in aedibus Circes,
"Bibentes et comedentes: affatim enim habent."
Sic dixi: illi autem celeritèr meis verbis paruerunt:
Eurylochus verò solus mihi detinebat omnes socios,

---

vix potest, nisi sequentibus duobus consonantibus à quibus syllaba inchoari possit. Vide ad *Il.* β', 537. Verisimilius videtur, si πόρτιες vera sit lectio, pronuntiatum fuisse πόρτις, vel πόρτεις.

Ver. 412. ——— σκαίρουσιν ἐναντίαι.]

——— pinguesque in gramine læto
Inter se adversis luctantur cornibus hœdi.
Virg. Georg. II, 525.

Ibid. σκαίρουσιν.] *Al.* σπαίρουσιν.

Ver. 413. ——— ἀμφιθέουσι.] *Barnesius* edidit ἀμφὶ θέουσιν.

Ver. 416. ——— αὐτῶν.] *Barnesius* edidit αὐτῶν.

Ver. 417 et 463. Τρηχείης Ἰθάκης.] Vide suprà ad ί, 27. item ad *Il.* β', 633.

Ibid. ——— ἐτράφεν.] Ita *Barnesius.* *Al.* ἔτραφεν, et τέτραφεν.

Ver. 429. ——— ἐρύκανε.] *Barnesius* legendum conjicit ἐρύκακε. Quæ vox Homero usitatior.

Καί σφεας φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Ἆ δειλοὶ, πόσ' ἴμεν; τί κακῶν ἱμείρετε τούτων,
Κίρκης ἐς μέγαρον καταβήμεναι; ἥ κεν ἅπαντας
Ἢ σῦς, ἠὲ λύκους ποιήσεται, ἠὲ λέοντας·
Οἵ κέν οἱ μέγα δῶμα φυλάσσοιμεν καὶ ἀνάγκῃ.
Ὥσπερ Κύκλωψ ἔρξ', ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο
Ἡμέτεροι ἕταροι, σὺν δ' ὁ θρασὺς εἵπετ' Ὀδυσσεύς·
Τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔγωγε μετὰ φρεσὶ μερμήριξα,
Σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
Τῷ οἱ ἀποτμήξας κεφαλὴν οὖδάσδε πελάσσαι.
Καὶ πηῷ περ ἐόντι μάλα σχεδόν· ἀλλά μ' ἑταῖροι
Μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἐρήτυον ἄλλοθεν ἄλλος·
  Διογενὲς, τοῦτον μὲν ἐάσομεν, εἰ σὺ κελεύεις,
Αὐτοῦ πὰρ νηΐ τε μένειν, καὶ νῆα ἔρυσθαι·
Ἡμῖν δ' ἡγεμόνευ' ἱερὰ πρὸς δώματα Κίρκης.
  Ὣς φάμενοι, παρὰ νηὸς ἀνήϊον ἠδὲ θαλάσσης.
Οὐδὲ μὲν Εὐρύλοχος κοίλῃ παρὰ νηῒ λέλειπτο,
Ἀλλ' ἕπετ'· ἔδδεισεν γὰρ ἐμὴν ἔκπαγλον ἐνιπήν.

Et ipsos allocutus verba alata dixit:
" Ah miseri, quò imus? quid mala appetitis ista,
" Circes ad aedes ut-descendatis? quae omnes
" Aut sues, aut lupos reddat, aut leones;
" Qui ei magnam domum custodiamus etiam necessitate.
" Sicut Cyclops fecit, quando ei ad caulam venerunt
" Nostri socii, unáque hic audax comitatus est Ulysses:
" Hujus enim etiam illi vecordiâ perierunt"
Sic dixit: at ego in mente cogitavi,
Stricto gladio longo, crasso à femore,
Illo ei abscissum caput ad solum dejicere,
Etiamsi consanguinitate *mihi* proximo; sed me socii
Mollibus verbis retinebant aliundè alius:
" Jovis-alumne, hunc quidem sinemus, si tu jubes,
" Hîc apud navem manere, et navem custodire:
" Nobis autem dux-*tu*-esto sacram ad domum Circes."
Sic locuti, à nave ascendebant atque mari.
Neque quidem Eurylochus cavam apud navem relictus est,
Sed sequebatur; veritus-est enim meas atroces minas

Ver. 433. —— ἠὲ λύκους.] *Eustathius* in commentario citat, ἢ ἐλάφους.

Ver. 435. Ὥσπερ Κύκλωψ ἔρξ'.] Τὸ δὲ, ὡς Κύκλωψ ἐποίησεν, ἀδιανόητον ἐστίν. Οὐ γὰρ δή που καὶ ὁ Κύκλωψ μετέβαλε τοὺς περὶ τὸν Ὀδυσσέα ἐπὶ φυλακῇ τοῦ κατ' αὐτὸν σπηλαίου, ἀλλ' ἐθοινήσατο καὶ ἀπώλεσε, κατὰ τὸ " τούτου ἀτασθαλίαις ὄλοντο." [*ver.* 437.] Μίμησις δὲ πάντως ἤθους τεταραγμένου, τὸ ἀδιανοήτως πλάσαι λαλοῦντα τὸν Εὐρύλοχον. *Eustath.* Verùm eò (ut opinor) hîc præcipuè respicit *Eurylochus*, quòd Ulyssis consiliis obsecuti mala apud Cyclopem passi sint. " Τούτου γὰρ καὶ κεῖνοι " ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο." *ver.* 437. Vide suprà ad ί, 228.

Ver. 439. Σπασσάμενος.] *Al.* Σπασάμενος. Quod primam corripit.

Ver. 440. ἀποτμήξας.] *Al.* ἀποπλήξας.

Ver. 447. ——— λέλειπτο.] Si λέλειπται dixisset, jam non constitisset Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37. et δ', 492.

Τόφρα δὲ τοὺς ἄλλους ἑτάρους ἐν δώμασι Κίρκη
Ἐνδυκέως λοῦσέν τε, καὶ ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ·
Ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλεν, ἠδὲ χιτῶνας·
Δαινυμένους δ' ἄρα πάντας ἐφεύρομεν ἐν μεγάροισιν.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἀλλήλους εἶδον, φράσσαντό τε πάντα,
Κλαῖον ὀδυρόμενοι, περὶ δὲ στοναχίζετο δῶμα.
Ἡ δέ μευ ἄγχι στᾶσα προσηύδα δῖα θεάων·
  Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μηκέτι νῦν θαλερὸν γόον ὄρνυτε· οἶδα καὶ αὐτὴ
Ἠμὲν ὅσ' ἐν πόντῳ πάθετ' ἄλγεα ἰχθυόεντι,
Ἠδ' ὅσ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου.
Ἀλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην, καὶ πίνετε οἶνον,
Εἰσόκεν αὖτις θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι λάβητε,
Οἷον ὅτε πρώτιστον ἐλείπετε πατρίδα γαῖαν
Τρηχείης Ἰθάκης· νῦν δ' ἀσκελέες καὶ ἄθυμοι,
Αἰὲν ἄλης χαλεπῆς μεμνημένοι· οὐδέ ποθ' ὑμῖν
Θυμὸς ἐν εὐφροσύνῃ, ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ πέποσθε.

Intereà verò caeteros socios in aedibus Circe
Studiosè lavitque, et unxit pingui oleo ;
Circumque deinde laenas pulchras induit atque tunicas :
Epulantes autem omnes invenimus in aedibus.
Hi verò postquam invicem conspexerunt, reputâruntque omnia,
Flebant lugentes ; circùm autem gemiscebat domus.
At prope me stans allocuta est nobilissima dearum :
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Nè ampliùs nunc uberem luctum excitetis : novi etiam ipsa
" Et quot in ponto passi-estis dolores piscoso,
" Et quot hostiles viri damna-intulerunt in terrâ.
" Sed agite, comedite cibum, et bibite vinum,
" Donec rursùs animum intra praecordia receperitis ;
" Qualem *habuistis*, quando primùm relinquebatis patriam terram
" Asperae Ithacae : nunc verò imbecilles et abjecti *estis*,
" Semper erroris duri recordati ; neque unquam vobis
" Animus in laetitiâ *est*, quippè valdè multa passi-estis.'

Ver. 449. Τόφρα δέ.] *Al.* Τοφράδε.

Ver. 450. ——— ἔχρισεν λίπ' ἐλαίῳ.] Ita *Barnesius*. *Al.* ἔχρισε λίπ' ἐλαίῳ. Quod et ferri posset. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— λίπ' ἐλαίῳ.]

——— pinguis olivi. *Virg. Ecl.* V, 68.

Ver. 451. —— ἄρα.] *Deinceps* ———.

Ibid. —— οὔλας] *Al.* καλάς.

Ver. 452. ——— ἄρα.] *Al.* εὖ.

Ibid. —— πάντας.] *Al.* τούσδε, et τούσγε.

Ver. 454. —— στοναχίζετο.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, στεναχίζετο. Vide suprà ad *ver.* 10.

Ver. 456. Διογενές.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 457. θαλερόν.] *Al.* στυγερόν.

Ver. 459. ἐπὶ χέρσου.] *Al.* ἐπὶ χέρσῳ.

Ver. 460. —— πίνετε.] Apud *Eustathium* in commentario πίετε. Vide infrà ad π', 143.

Ver. 464. Αἰέν.] *Al.* Αἰεί.

Ver. 465. —— πέποσθε.] *Scholiastes* exponit κέκμηκε. *Aristarchus* autem, notante *Eustathio*, scribit πέπασθε· ὅπερ ἐστὶ κέκτησθε. Atqui alibi apud *Homerum* occurrit vox πέποσθε· vox πέπασθε nusquam. Vide *Iliad.* ν', 99. *Odyss.* ψ', 53.

Ὣς ἔφαθ᾽· ἡμῖν δ᾽ αὖτ᾽ ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ἔνθα μὲν ἤματα πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν
Ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ᾽ ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ᾽ ἔτραπον ὧραι,
Μηνῶν φθινόντων, περὶ δ᾽ ἤματα μακρὰ τελέσθη,
Καὶ τότε μ᾽ ἐκκαλέσαντες ἔφαν ἐρίηρες ἑταῖροι·
Δαιμόνι᾽, ἤδη νῦν μιμνήσκεο πατρίδος αἴης,
Εἴ τοι θέσφατόν ἐστι σαωθῆναι, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐς ὑψόροφον, καὶ σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς ἔφαν· αὐτὰρ ἔμοιγ᾽ ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ᾽ ἄσπετα καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ᾽ ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
Οἱ μὲν κοιμήσαντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
Αὐτὰρ ἐγὼ Κίρκης ἐπιβὰς περικαλλέος εὐνῆς,
Γούνων ἐλλιτάνευσα· θεὰ δέ μευ ἔκλυεν αὐδῆς·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·

Sic dixit: nobis autem continuò persuasus est animus generosus.
Illìc quidem diebus omnibus integrum in annum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas, et vinum dulce:
Sed quando jam annus erat, et circumverterant horae,
Mensibus exeuntibus, diesque longi circumacti sunt;
Utique tunc me evocato dixerunt dilecti socii:
" Infelix, jam nunc memor-esto patriae terrae,
" Si tibi fatale est servari, et pervenire
" Domum in excelsam, et tuam in patriam terram."
Sic dixerunt: at mihi persuasus est animus generosus.
Sic tum quidem toto die ad solis occasum
Sedebamus, epulantes carnes copiosas, et vinum dulce:
Quando verò sol occidit, et tenebrae supervenerunt,
Illi quidem decubuerunt per aedes obscuras.
At ego Circes conscenso perpulchro lecto,
Ad-genua supplex-rogavi; dea verò meam audivit vocem;
Et ipsam compellans verba alata dixi:

Ver. 466. Ὣς ἔφαθ᾽· ἡμῖν δ᾽ αὖτ᾽ ἐπεπείθετο.]

Sic ait; et cuncti dictis paremus ovantes.
Æn. III, 189.

Ver. 467. Ἔνθα μέν.] *Al.* Ἔνθα καί.
Ibid. —— τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν Ἥμεθα.]

Annua nos illic tenuit mora ———.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 308.

Ver. 469. —— περὶ δ᾽ ἔτραπον ὧραι.] Περιῆλθον δὲ πάλιν οἱ καιροὶ ἐπὶ τὴν ὥραν *Schol.* *Al.* καὶ ἐπήλυθον ὧραι.

Ver. 470. Μηνῶν φθινόντων] " Hic versus" (inquit *Henricus Stephanus*) " in nonnullis " editionibus non habetur; et, sicut ali" quot anteà notati, hic quoque ex alio " quopiam hujus poetæ loco (scimus enim " sæpè ab eo repeti) irrepsisse videri potest." Deest hic versus etiam in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ibid. —— ἤματα μακρά.]

——————— sæpè ego *longos*
Cantando puerum memini me condere *Soles.*
Virg. Ecl. IX, 51.

Ver. 474. Οἶκον ἐς ὑψόροφον.] *Al.* Οἶκον ἐϋκτίμενον.

Ver. 481. Γούνων ἐλλιτάνευσα.] Τῶν γουνάτων ἁψάμενος παρεκάλεσα. *Schol.*

Ibid. —— ἐλλιτάνευσα.] *Al.* ἐλιτάνευσα. Vide suprà ad *ver.* 264.

Ὦ Κίρκη, τέλεσόν μοι ὑπόσχεσιν, ἥν περ ὑπέστης,
Οἴκαδε πεμψέμεναι· θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη,
Ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, οἵ μευ φθινύθουσι φίλον κῆρ,
Ἀμφ' ἔμ' ὀδυρόμενοι, ὅτε που σύγε νόσφι γένηαι.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μηκέτι νῦν ἀέκοντες ἐμῷ ἐνὶ μίμνετε οἴκῳ·
Ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι, καὶ ἱκέσθαι
Εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
Ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο,
Μάντιος ἀλαοῦ, τοῦ τε φρένες ἔμπεδοί εἰσι·
Τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον πόρε Περσεφόνεια,

" O Circe, perfice mihi promissum, quod scilicet pollicita es,
" Domum *te me* missuram; animus nempè mihi impellitur jam,
" Et caeterorum sociorum, qui mihi macerant charum cor,
" Circa me lugentes; quandocunque tu seorsùm absis."
Sic dixi: continuò verò respondebat nobilissima dearum:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Nè ampliùs nunc inviti meâ manete in domo:
" Sed aliam oportet primùm viam perficere, et pervenire
" In Plutonis domos, et formidabilis Proserpinae,
" Animam consulturos Thebani Tiresiae,
" Vatis caeci, cujus utique mens integra est;
" Cui etiam mortuo mentem praebuit Proserpina,

Ver. 484. —— *θυμὸς δέ μοι ἔσσυται ἤδη, Ἠδ' ἄλλων ἑτάρων.*] *Τὸ δὲ, θυμός μοι ἠδ' ἄλλων ἑτάρων, καινῶς μὲν συντέτακται· θεραπεύεται δὲ ὡς ἀντίπτωσις· οἷον, θυμὸς ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων· ἢ, ἐμοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις.* *Eustath.* Atqui æquè facilè scribere potuisset *Homerus* "*θυμὸς δ' ἐμοῦ ἔσσυται,*" vel etiam "*Ἠδ' ἄλλοις ἑτάροις,*" si ita dictum oportuisset.

Ver. 490. *Ἀλλ' ἄλλην χρὴ πρῶτον ὁδὸν τελέσαι*]

Antè et Trinacriâ lentandus remus in undâ,
Et salis Ausonii lustrandum navibus æquor,
Infernique lacus ———. *Æn.* III, 384.

Ver. 492. —— *χρησομένους.*] Vide suprà ad *θ'*, 79. 81.

Ibid. ——— *Θηβαίου Τειρεσίαο.*] *Αὕτη δὲ (Τειρεσίου θυγατὴρ) τὴν μαντικὴν τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἧττον εἰδυῖα, πολὺ μᾶλλον, ἐν τοῖς Δελφοῖς διατρίψασα, τὴν τέχνην ἐπηύξησε. Φύσει δὲ θαυμαστῇ κεχορηγημένη, χρησμοὺς ἔγραψε παντοδαποὺς, διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς. Παρ' ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν Ὅμηρον πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετερισάμενον, κοσμῆσαι τὴν ἰδίαν ποίησιν.* *Diodor. Sicul. Hist. lib.* IV.

Ver. 493. *Μάντιος ἀλαοῦ.*] *Διότι ἐθεάσατο δύο δράκοντας ἐν τῷ Κιθαιρῶνι, μιγνυμένους, καὶ παρατηρήσας τὴν δράκαιναν ἀνεῖλεν, καὶ οὕτως ἐγένετο γυνή· καὶ πάλιν τὸν ἄρσενα, καὶ ἀπέλαβε τὴν ἰδίαν φύσιν. Ζεὺς δὲ καὶ Ἥρα, ἐπεὶ ἑκατέρων μετέσχεν, κριτὴν αὐτὸν εἵλοντο, τίς μᾶλλον ἥδεται ἐν συνουσίᾳ, ὁ ἀνὴρ, ἢ ἡ γυνή; ὁ δὲ εἶπεν, "Οἴην μὲν μοῖραν δέκα μοιρῶν τέρπεται ἀνήρ· Τὰς δέκα δ' ἐμπίπλησι γυνὴ τέρπουσα νόημα." Διὸ ἡ μὲν Ἥρα ὀργισθεῖσα ἐπήρωσεν αὐτόν· ὁ δὲ Ζεὺς τὴν μαντικὴν ἔδωκεν.* *Schol.* Vide et *Schol.* ad *Lycophron. Cassandr. ver.* 683.

Ibid. —— *ἀλαοῦ.*] "Vox *ἀλαὸς,*" inquit *Barnesius*, "hoc in loco *Duas* Priores habet *longas*; Primam ob *λ ectaticum*, *Secundam* ob *Hiatum* per quem *τεχνικῶς στέρησίς τις* innuitur; aliàs utrasque breves." Atqui *Primam* fortassè producit hæc vox eâdem ratione ac *ἐλώρια*, *Iliad. ά*, 4. *Secundam* autem naturâ, ut opinor, longam habet, etsi nonnunquam (ut suprà *θ'*, 195.) propter sequentem vocalem corripiat. Vide ad *Il. ό*, 24.

Ver. 494. *Τῷ καὶ τεθνειῶτι νόον.*] *Καὶ οἵ γε ἀρχαῖοι τὸ παρὰ τῶν θεῶν ἐπρέσβευον, μᾶλλον καὶ ἐσέμνυνον· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ χρηστηριαζόμενος ἦν τότε πολὺς — Καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ μάντεις ἐτιμῶντο ὥστε καὶ βασιλείας ἀξιοῦσθαι, ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ἐκφέροντες παραγγέλματα*

Οἴῳ πεπνύσθαι· τοὶ δὲ, σκιαὶ ἀΐσσουσιν.
  Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔμοιγε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Κλαῖον δ' ἐν λεχέεσσι καθήμενος, οὐδέ τι θυμὸς
Ἤθελ' ἔτι ζώειν καὶ ὁρᾷν φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίων τε κυλινδόμενός τε κορέσθην,
Καὶ τότε δή μιν ἔπεσσιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
  Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;
Εἰς Ἄϊδος δ' οὔπω τις ἀφίκετο νηῒ μελαίνῃ.
  Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Μή τί τοι ἡγεμόνος γε ποθὴ παρὰ νηῒ μελέσθω·
Ἱστὸν δὲ στήσας, ἀνὰ δ' ἱστία λευκὰ πετάσσας,
Ἧσθαι· τὴν δέ κέ τοι πνοιὴ Βορέαο φέρῃσιν.
Ἀλλ' ὁπότ' ἂν δὴ νηῒ δι' ὠκεανοῖο περήσῃς,

" Solus ut-sapiat; reliqui verò, umbrae circumvolitant."
Sic dixit: at mihi confractum est charum cor:
Flebam autem in lecto desidens, neque omninò animus
Volebat ampliùs vivere, et videre lumen solis.
Caeterùm postquam flendoque volutandoque satiatus-fueram,
Tum verò deinceps ipsam verbis respondens allocutus sum:
" O Circe, quisnam enim hujus itineris dux-erit?
" Ad Orcum autem nondum quisquam pervenit nave nigrâ."
Sic dixi: continuò verò respondebat nobilissima dearum:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Minimè tibi ducis desiderium apud navem curae-sit:
" Malo autem erecto, velisque albis expansis,
" Sede; illam verò tibi flatus Boreae ferat.
" Sed cùm jam nave per Oceanum trajeceris,

καὶ ἐπανορθώματα καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες· καθάπερ καὶ ὁ Τειρεσίας· " Τῷ καὶ τεθνηῶτι νόον " πόρε Περσεφόνεια, Οἴῳ πεπνύσθαι· τοὶ δὲ, σκιαὶ " ἀΐσσουσι." *Strabo, Geograph. lib.* XVI. *pag.* 1105. *al.* 762. Vide et *Lucian. de Astrologiâ*, haud longè à fine.

Ver. 495. Οἴῳ πεπνύσθαι· τοὶ δέ.] Similitèr *Callimachus*, de eodem *Tiresiâ:*

Καὶ μόνος, εὖτε θάνῃ, πεπνυμένος ἐν νεκύεσσι
Φοιτάσει, μεγάλῳ τίμιος Ἀγεσίλᾳ.

Hymn. εἰς Λουτρὰ τῆς Παλλάδος, *ver.* 129.

" Amphiaraus et Tiresias — clari et præ-" stantes viri, qui avibus et signis admoniti " futura dicebant. Quorum de altero etiam " apud inferos Homerus ait, *solum sapere,* " *cæteros umbrarum vagari modo.*" *Cic. de Divinat. lib.* I. § 40. Ἔτι δὲ νέος ὢν [ὁ Σκιπίων], τοσαύτην εἶχε δόξαν ἀνδρείας καὶ συνέσεως, ὥστε Κάτωνα μὲν τὸν πρεσβύτερον εἰπεῖν ἐρωτηθέντα περὶ τῶν ἐν Καρχηδόνι στρατευομένων, ἐν οἷς καὶ Σκιπίων ἦν, " Οἷος πέπνυται, τοὶ " δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν" *Plutarch. Apophthegm.* De *Chrysippo* etiam versum hunc usitatum refert *Diogenes Laërtius, lib.* VII. in *Chrysippo.* Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato, de Republ. lib.* III. sub initio.

Ver. 501. Ὦ Κίρκη, τίς γάρ.] Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ, " Ὦ Κίρκη, τίς γὰρ ταύτην ὁδὸν " ἡγεμονεύσει;" δοκεῖ πάντῃ καὶ ἐκ περισσοῦ κεῖσθαι ὁ αἰτιολογικὸς σύνδεσμος. *Eustath.* Minùs rectè. Refertur enim istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: *Nequaquàm* " *eò ire possum: Quis ENIM, &c.*" Quo modo et ipse posteà explicat *Eustathius:* Θεραπευθείη δ' ἂν λόγῳ ἐλλείψεως· ἵνα λέγῃ ὅτι " Ὦ Κίρκη, ἀδύνατα φής· τίς γὰρ εἰς ᾅδου " ἡγεμονεύσει." Καὶ ἔχει πολὺ τὸ σεμνὸν ἡ τοιαύτη ἔλλειψις. Vide suprà ad *ver.* 174. 190.

Ibid. —— ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει;] Τὸ δὲ, ταύτην ὁδὸν, ἔλλειψιν ἔχει καὶ νῦν προθέσεως· ἵνα ᾖ, εἰς ταύτην ὁδὸν ἡγεμονεύσει. *Eustath.* Atqui eâdem phrasi alibi utitur Poeta:

Τὸν δ' αἶψ' ἠνώγεα αὐτὴν ὁδὸν ἡγήσασθαι
Suprà, *ver.* 263.

Ver. 506. — ἀνὰ δ' ἱστία.] *Al.* ἀνά θ' ἱστία.

Ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια καὶ ἄλσεα Περσεφονείης,
Μακραί τ' αἴγειροι, καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι·
Νῆα μὲν αὐτοῦ κέλσαι ἐπ' ὠκεανῷ βαθυδίνῃ,
Αὐτὸς δ' εἰς Ἀΐδεω ἰέναι δόμον εὐρώεντα.
Ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι,
Κώκυτός θ', ὃς δὴ Στυγὸς ὕδατος ἐστὶν ἀποῤῥώξ·
Πέτρη τε, ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριδούπων.
Ἔνθα δ' ἔπειθ', ἥρως, χριμφθεὶς πέλας, ὥς σε κελεύω,
Βόθρον ὀρύξαι ὅσον τε πυγούσιον, ἔνθα καὶ ἔνθα·
Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσι,
Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδεῖ οἴνῳ,

" Ubi littusque humile et luci Proserpinae,
" Excelsaeque populi, et salices fructum-perdentes:
" Navem quidem illuc appelle in Oceano profundo-vorticibus,
" Ipse autem in Plutonis eas domum squalidam.
" Ibi quidem in Acherontem Pyriplegethonque fluunt.
" Cocytusque, qui scilicet Stygis aquae est rivus:
" Rupesque *est*, et concursus duorum fluminum sonororum.
" Illic autem deinde, heros, admotus propè, ut te jubeo,
" Fossam fode magnitudine cubitalem quaquaversùm :
" Circa illam autem libamen funde omnibus mortuis,
" Primùm mulso, deinde verò dulci vino,

Ver. 509. Ἔνθ' ἀκτή τε λάχεια.] Ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἀόρνῳ τὰ περὶ τὴν νεκυῖαν τὴν Ὁμηρικήν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστοροῦσιν ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσέα εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι. *Strabo, Geograph. lib.* V. *pag.* 374. *al.* 244. Cæterùm *Barnesius* hîc legendum vult, ἀκτή τ' ἐλάχεια. Quo modo legisse videtur *Scholiastes*. Vide suprà ad ί, 116. Codices à *Tho. Bentleio* collati et hîc legunt λάχεια.

Ver. 510. Μακραί τ' αἴγειροι.] Vide suprà ad έ, 238. *Al.* Κλῆθραί τ' αἴγειροί τε.

Ibid. —— καὶ ἰτέαι ὠλεσίκαρποι.] Ἐπειδὴ τὸ ἄνθος ἀποβάλλουσι· ἢ ἐπεὶ οἱ πίνοντες ἄνθος ἰτέας ἄγονοι διαμένουσι. *Schol.* Ἀλλὰ τὴν Ἰτέαν ταχὺ τροκαταβάλλειν, πρὸ τοῦ τελείως ἁδρύναι καὶ πέψαι, τὸν καρπόν. Διὸ καὶ τὸν Ποιητὴν οὐ κακῶς προσαγορεύειν αὐτὴν ὠλεσίκαρπον. *Theophrast. Hist. Plant. lib.* III. *cap.* 2. ipso initio. *Ælianus* autem, de *Animal. lib.* IV. *cap.* 23. secundùm posteriorem *Scholiastis* interpretationem exponit; malè. Vide et *Plin. Nat. Hist. lib.* XVI. *cap.* 26.

Ver. 512. ——— δόμον εὐρώεντα.] Vide ad *Il.* ύ, 65.

Ver. 513. Ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι, Κώκυτός θ'.] Τοῦτο τὸ σχῆμα καλεῖται προδιεζευγμένον, καὶ καθ' ὑπερβατόν· ὑπ' ἐνίων δὲ Ἀλμανικόν. *Schol.* Similiter *Iliad.* έ, 774.

Ἧχι ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος.

Et *Iliad.* ύ, 138. in nonnullis Editt.

Εἰ δέ κ' Ἄρης ἄρχωσι μάχης ἰδὲ Φοῖβος Ἀπόλλων.

Ἐν τούτοις ἐν μέσῳ κεῖται ὃ ἔδει ἐπάγεσθαι. *Porphyr. Quæst. Homeric.* 7. sub fine.

Ibid. — Ἀχέροντα — Κώκυτός θ'.] Πρὸς δὲ τῇ Κιχύρῳ λίμνη τε ἐστὶν Ἀχερουσία καλουμένη, καὶ ποταμὸς Ἀχέρων· ῥεῖ δὲ καὶ Κώκυτος ὕδωρ ἀτερπέστατον. Ὅμηρός τέ μοι δοκεῖ ταῦτα ἑωρακὼς, ἔς τε τὴν ἄλλην ποίησιν ἀποτολμῆσαι τῶν ἐν ᾅδου, καὶ δὴ καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς ποταμοῖς ἀπὸ τῶν ἐν Θεσπρωτίδι θέσθαι. *Pausan. lib.* I. *cap.* 17.

Ibid. ——— Πυριφλεγέθων τε.] Ποταμὸς ἐν ᾅδου. *Schol.*

Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis,
Tartareus Phlegethon —. *Æn.* VI, 550.

Ver. 514. —— Στυγὸς ὕδατος.] Vide suprà ad έ, 185.

Ver. 517. Βόθρον ὀρύξαι ὅσον τε.] *Al.* Βόθρον ὄρυξον ὅσον τε. *Al.* Βόθρον ὄρυξ' ὅσσον τε. Vide autem infrà ad λ', 25.

Ibid. —— πυγούσιον.] Ὁ πηχυαῖος· μάλιστα δὲ, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, ὁ πυγονιαῖος. — Ἐστὶ δὲ πυγὼν τὸ ἀπὸ ἀγκῶνος μέχρι δακτύλων κεκαμμένων, ὃ ἐστὶ συνεπτυγμένων, διάστημα. *Eustath.*

Ver. 518. —— χοήν.] Τὴν τοῖς νεκροῖς ἐπιχεομένην χύσιν. *Schol.*

Ibid. —— πᾶσιν νεκύεσσι.] Ita *Barnesius*. *Al.* πᾶσι νεκύεσσι. Quod pronuntiatu idem. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ver. 519. —— μελικρήτῳ.] Τῷ μετὰ γάλακτος μέλιτι. *Schol.*

Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν.
Πολλὰ δὲ γουνοῦσθαι νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
Ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
Ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν.
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ,
Παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ὑμετέροισιν.
Αὐτὰρ ἐπὴν εὐχῇσι λίσῃ κλυτὰ ἔθνεα νεκρῶν,
Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν, θῆλύν τε μέλαιναν,
Εἰς Ἔρεβος στρέψας, αὐτὸς δ' ἀπονόσφι τραπέσθαι,
Ἱέμενος ποταμοῖο ῥοάων· ἔνθα δὲ πολλαὶ
Ψυχαὶ ἐλεύσονται νεκύων κατατεθνειώτων.
Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρῦναι καὶ ἀνῶξαι
Μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλέϊ χαλκῷ,
Δείραντας κατακῆαι· ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ.
Αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Ἧσθαι, μηδὲ ἐᾶν νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα

" Tertiùm itidem aquâ; farinamque albam insperge.
" Valdè verò precare manium inania capita, *vovens,*
" Ubi-veneris in Ithacam, sterilem vaccam, quaecunque optima,
" Sacrificaturum *te* in aedibus, pyramque impleturum rebus bonis.
" Tiresiae verò separatim arietem sacrificaturum soli,
" Prorsùs-nigrum, qui inter oves excellat vestras.
" Caeterùm postquam precibus oraveris inclytas gentes mortuorum,
" Ibi ovem marem sacrifica, foeminamque nigram,
" Ad Erebum versos; ipse verò seorsùm aversus-sis,
" Contendens ad fluvii fluenta: ibi verò multae
" Animae accedent mortuorum defunctorum.
" Tum verò deinde socios hortare et jube
" Pecudes, quae jam jaceant mactatae saevo ferro,
" Excoriatas comburere; votaque facere diis,
" Praepotentique Plutoni, et formidabili Proserpinae.
" Ipse autem gladio acuto stricto à femore
" Sede, neque sine manium inania capita

Ver. 520. —— ὕδατι· ἐπί.] Vide ad *Il.* τ', 35. et ώ, 285. item infrà ad ώ, 493.

Ver. 523. Ῥέξειν ἐν μεγάροισι.] *Al.* Ῥέξειν σ' ἐν μεγάροισι.

Ver. 525. —— ὑμετέροισιν.] " Mallem," inquit *Barnesius*, " legere ἡμετέροισι." Sed minùs rectè; ut liquet ex λ', 33. infrà.

Ver. 527. Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν.]

—————— Mactare repostis
Mox umbris (inquit) consueta piacula, nigras
Sub lucem pecudes, reclusæque abdere terræ
Manantem jugulis spirantum cæde cruorem.

Tunc populos tibi regna suos pallentia mittent.
Silius Italicus, lib. XIII. *ver.* 404.

Ver. 528. —— στρέψας.] *Al.* τρέψας.

Ver. 530. —— νεκύων κατατεθνειώτων. Vide ad *Il.* π', 526.

Ver. 533. Δείραντας.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, et hîc et infrà λ', 46. ubi idem versus occurrit, legit Δείραντες.

Ver. 535. Αὐτὸς δὲ ξίφος ὀξύ.]

Eductumque tene vaginâ interritus ensem.
Quæcunque antè animæ tendunt potare cruorem,
Disjice; dum castæ procedat imago Sibyllæ. *Silius Ital. lib.* XIII. *v.* 442.

Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Ἔνθα τοι αὐτίκα μάντις ἐλεύσεται, ὄρχαμε λαῶν,
Ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
Νόστον θ', ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν ἠώς.
Ἀμφὶ δέ με χλαῖνάν τε, χιτῶνά τε, εἵματα ἕσσεν·
Αὐτὴ δ' ἀργύφεον φᾶρος μέγα ἕννυτο Νύμφη
Λεπτὸν καὶ χαρίεν, περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῒ,
Καλὴν, χρυσείην· κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην.
Αὐτὰρ ἐγὼ διὰ δώματ' ἰὼν ὤτρυνον ἑταίρους,
Μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Μηκέτι νῦν εὕδοντες ἀωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον·
Ἀλλ' ἴομεν· δὴ γάρ μοι ἐπέφραδε πότνια Κίρκη.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' ἔνθεν περ ἀπήμονας ἦγον ἑταίρους·
Ἐλπήνωρ δέ τις ἔσκε νεώτατος, οὐδέ τι λίην
Ἄλκιμος ἐν πολέμῳ, οὔτε φρεσὶν ᾗσιν ἀρηρὼς,
Ὅς μοι ἄνευθ' ἑτάρων, ἱεροῖς ἐν δώμασι Κίρκης,
Ψύχεος ἱμείρων κατελέξατο οἰνοβαρείων·
Κινυμένων δ' ἑτάρων ὅμαδον καὶ δοῦπον ἀκούσας,

"Ad sanguinem propè accedere, antequam Tiresiam sciscitatus-fueris.
"Ibi tibi statim vates adveniet, dux populorum,
"Qui tibi dicat iter et mensuras viae,
"Reditumque, ut per pontum proficiscaris piscosum."
Sic dixit: statim autem aureo-solio venit aurora.
Mihi verò laenamque, tunicamque, vestimenta induit:
Ipsa autem candidam togam ingentem induit Nympha
Tenuem et venustam, zonamque circumposuit lumbis
Pulchram, auream; capitique imposuit calyptram.
At ego per domum profectus hortabar socios,
Mollibus verbis astans virum unumquemque:
"Nè ampliùs nunc dormientes carpite dulcem somnum;
"Sed eamus: jam enim me monuit veneranda Circe."
Sic dixi: illis verò persuasus est animus generosus.
Neque quidem vel illinc incolumes abduxi socios:
Elpenor nempè quidam erat minimus-natu, neque valdè
Fortis in bello, neque mente suâ aptus,
Qui mihi seorsùm à sociis, sacris in aedibus Circes,
Refrigerii cupiens decubuit vino gravatus:
Moventium autem *se* sociorum tumultu et strepitu audito,

Ver. 541. — ἤλυθεν.] Ex Aoristo ἤλυθον, non ex Perfecto ἤλυθα. Vide ad *Il.* ά. 37.

Ver. 544. —— ἰξυῒ.] Pronuntiabatur ἰξῦ, vel ἰξυῖ.

Ver. 548. —— ἀωτεῖτε.] Vide suprà ad ά, 443.

Ver. 549. —— ἐπέφραδε.] Vide ad *Il.* β', 314. et ξ', 500.

Ver. 555. Ψύχεος ἱμείρων.] Ἀναψύξαι διὰ τὸ πνῖγος καὶ τὴν μέθην ἐπιθυμῶν τῆς αὔρας. *Schol.*

Ver. 556. —— ὅμαδον καὶ δοῦπον.] Vide ad *Il.* δ', 455.

Ἐξαπίνης ἀνόρουσε, καὶ ἐκλάθετο φρεσὶν ᾗσιν
Ἄψοῤῥον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρήν·
Ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσεν· ἐκ δέ οἱ αὐχὴν
Ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθεν.
Ἐρχομένοισι δὲ τοῖσιν ἐγὼ μετὰ μῦθον ἔειπον·
Φάσθε νύ που οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Ἔρχεσθ'· ἄλλην δ' ἧμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη
Εἰς Ἀΐδαο δόμους καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
Ψυχῇ χρησομένους Θηβαίου Τειρεσίαο.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ·
Ἑζόμενοι δὲ καταῦθι γόων, τίλλοντό τε χαίτας.
Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις ἐγίνετο μυρομένοισιν.
Ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης
Ἤομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες,
Τόφρα δ' ἄρ' οἰχομένη Κίρκη παρὰ νηῒ μελαίνῃ
Ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν, θῆλύν τε μέλαιναν,

Repentè experrexit, et oblitus-est mente suâ
Retrorsùm descendere, profectus ad scalam longam ;
Sed rectà de tecto decidit : ei autem cervix
Ex articulis fracta est : anima verò ad orcum descendit.
Venientibus autem illis ego sermonem dixi :
" Existimatis jam fortassis domum, charam ad patriam terram
" Profecturos : aliud verò nobis iter designavit Circe
" Ad Plutonis domum, et formidabilis Proserpinae,
" Animam consulturos Thebani Tiresiae."
Sic dixi : illis verò confractum est charum cor.
Desidentes autem illic flebant, vellebantque capillos :
Sed neque ullus profectus fiebat lugentibus.
At quando jam ad navem celerem et littus maris
Ibamus tristes, uberes lachrymas profundentes ;
Intereà utique vadens Circe ad navem nigram
Masculam alligavit ovem, foeminamque nigram,

Ver. 559.——— καταντικρύ.] *Al.* κατ' ἀντικρύ.

Ver. 562. Φάσθε.] *Al.* Φᾶσθε. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ', 471.

Ver. 563.——— ἄλλην δ' ἧμιν ὁδὸν τεκμήρατο Κίρκη.]

———resides et desuetudine tardi
Rursus inire fretum, rursus dare vela jubemur.
Ancipitesque vias, et iter Titania vastum
Dixerat, et sævi restare pericula ponti.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 436.

Ver. 565.——— χρησομένους.] *Al.* χρησομένοις.

Ver. 567.——— καταῦθι.] *Al.* κατ' αὖθι.

Ver. 568. Ἀλλ' οὐ γάρ τις πρῆξις.] Vide suprà ad *ver.* 202. *Barnesius* legendum conjicit, Ἀλλ' οὐκ ἄρ τις.

Ver. 572. Ἀρνειὸν κατέδησεν ὄϊν, θῆλύν τε.] Quibus videlicèt sacra faceret *Ulysses*, uti ipsa ei præceperat suprà *ver.* 527. Vide et infrà ad λ', 35. 45. Cæterùm *Meric. Casaubonus, de nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. hîc legi vult, Ἀρνειὸν κατέδησεν, ὄϊν θῆλύν τε· ut vox ὄϊν non ad Ἀρνειὸν, sed ad θῆλυν solummodò referatur. Sed minùs rectè : Ut liquet ex *ver.* 527. suprà :

Ἔνθ' ὄϊν ἀρνειὸν ῥέζειν, θῆλύν τε μέλαιναν.

Ῥεῖα παρεξελθοῦσα· τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα
Ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτ', ἢ ἔνθ', ἢ ἔνθα κιόντα;

Facilè clàm-praetergressa: quis deum nolentem
Oculis viderit, aut huc, aut illuc profectum?

Ver. 573.—— παρεξελθοῦσα.] Λάθρα ποιήσασα. *Schol.*

Ibid.—— τίς ἂν θεὸν οὐκ ἐθέλοντα Ὀφθαλμοῖσιν ἴδοιτ'.]

Τὸν πάνθ' ὁρῶντα, κ' αὐτὸν οὐχ ὁρώμενον.
Eurip. ap. Clem. Alexand. Admonit. ad Gentes.

——————— οὐδέ τις αὐτὸν
Εἰσοράᾳ θνητῶν, αὐτὸς δέ γε πάντας ὁρᾶται.
Orpheus apud Eundem, Strom. lib. V.

Tenuis enim natura Deûm, longéque remota
Sensibus à nostris ————.
Lucret. lib. V. *ver.* 149.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ῾ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Λ΄.

῾Υπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Λ΄.

Απαγγέλλει, πῶς κατὰ Κίρκης ἐντολὰς εἰς ᾅδου κατῆλθε· καὶ ὡς ἤκουσε Τειρεσίου, τοῦ μάντεως, περὶ τῆς ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων σωτηρίας· καὶ ὡς τοὺς ἥρωας καὶ τὰς ἡρωΐδας εἶδεν ἐν ᾅδου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἐς Ἴλιον συστρατευσάντων ἐνίους, καὶ τῶν ἐν ᾅδου κολαζομένων τινάς.

Ἐπιγραφαί.

Νεκυομαντεία, ἢ, Νεκυῖα.

Ἄλλως.

Λάμβδα δ' ἐν Ἀΐδεω ψυχαῖς ἐντύγχαν' Ὀδυσσεύς.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν, ἠδὲ θάλασσαν,
Νῆα μὲν ἂρ πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν·
Ἐν δ' ἱστὸν τιθέμεσθα καὶ ἱστία νηῒ μελαίνῃ·
Ἐν δὲ τὰ μῆλα λαβόντες ἐβήσαμεν, ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ
Βαίνομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.

Caeterum postquam ad navem venissemus et mare,
Navem quidem omnium-primùm deduximus in mare vastum :
Malumque imposuimus et vela navi nigrae :
Pecudes autem sumptas induximus ; ipsique deinde
Ingrediebamur dolentes, uberes lachrymas profundentes.

Ver. 2. —— Ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν.] Sic suprà δ΄, 577.

Νῆας μὲν πάμπρωτον ἐρύσσαμεν εἰς ἅλα δῖαν.

Barnesius utrobique legendum conjicit, ἐρέσσομεν εἰς ἅλα δῖαν. Quod tamen cum sequentibus, "Ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες, ἐπὶ κληῖσι *&c.*" et "ἐν δὲ καὶ αὐτοὶ Βαίνομεν ἀχνύμενοι·" parùm aptè congruit.

Ibid. —— ἅλα δῖαν.] Vide suprà ad γ΄, 158. et ad *Il.* ά, 141.

Ver. 5. Βαίνομεν ἀχνύμενοι.] "Propter iter ad inferos susceptum ex Circes vaticinio :" Ut rectè *Spondanus.* Vide suprà ad κ΄, 563. 566.

Ibid. —— κατὰ δάκρυ χέοντες.] *Al.* καταδακρυχέοντες.

Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὼς κυανοπρώροιο
Ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα.
Ἡμεῖς δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα,
Ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.
Τῆς δὲ πανημερίης τέταθ' ἱστία ποντοπορούσης,
Δύσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.
Ἡ δ' ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο·
Ἔνθα δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμός τε, πόλις τε,

Nobis verò dein pone navem caeruleam-prorâ
Secundum ventum immisit, implentem-velum, bonum socium,
Circe comas pulchra, veneranda dea, vocalis.
Nos autem armis singulis ordinatis per navem
Sedebamus ; hanc verò ventusque, gubernatorque dirigebat
Hujus autem totâ-die extendebantur vela per-pontum vadentis ;
Occiditque sol, obumbrabanturque omnes viae.
Illa verò ad fines pervenit profundi Oceani :
Ibi autem Cimmeriorum erat virorum populusque civitasque,

Ver. 6. Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεώς.]

Prosequitur surgens à puppi ventus euntes. *Æn.* III, 130.

Quem locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet.* " Quod (inquit) noster " dixit κατόπισθε νεὼς, vester ait, *surgens à* " *puppi*, satìs decorè. Sed excellunt epi- " theta, quæ tot et sic apta vento noster im- " posuit." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13.

Ibid. —— κατόπισθε.] *Al.* μετόπισθε.

Ver. 7. —— πλησίστιον.] Hinc apud *Plutarchum* in *Catone Majore* (notante *Duporto*, in *Gnomologiâ*, ad hunc locum) : Πλησίστιος ἐπὶ τὸν πόλεμον φερόμενος. Et apud eundem, de *Virtute morali :* Πλησίστιος μὲν ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὁ ἀκόλαστος ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν φέρεται.

Ver. 8. αὐδήεσσα.] Vide suprà ad κ', 136.

Ver. 10. —— τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.]

Quà cursum ventusque gubernatorque vocabant. *Æn.* III, 269.

Ver. 11. Τῆς δὲ πανημερίης τέταθ' ἱστία.]

Tendunt vela Noti ——. *Æn.* III, 268.

Ver. 12. Δύσετο.] *Al.* Δύσατο.

Ver. 13. Ἡ δ' ἐς πείραθ' ἵκανε βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο.]

Est locus, extremum quà pandit Gallia littus,
Oceani prætentus aquis, ubi fertur Ulysses
Sanguine libato populum movisse silentum.
Illic umbrarum tenui stridore volantum
Flebilis auditur questus : simulacra coloni
Pallida, defunctasque vident migrare figuras. *Claud. lib.* I. *Carm.* iii. 123.

Οὐκ ἂν ὀκνήσαι τὶς εἰπεῖν ὡς οἱ παλαιοὶ μακροτέρας ὁδοὺς φανοῦνται καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν τελέσαντες τῶν ὕστερον, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λεγομένοις· οἷον Διόνυσος, καὶ Ἡρακλῆς καὶ αὐτὸς ὁ Ἰάσων. Ἔτι δ' οἱ ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ λεγόμενοι, Ὀδυσσεὺς καὶ Μενέλαος. Καὶ Θησέα δὲ καὶ Πειρίθουν μακρὰς εἰκὸς ἐστὶ στρατείας ὑπομείναντας, καταλιπεῖν δόξαν περὶ ἑαυτῶν, ὡς εἰς ᾅδου καταβάντας. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 82. 83. *al.* 48.

Ver. 14. Ἔνθα δὲ Κιμμερίων ἀνδρῶν δῆμος —— Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι.] Καὶ μὴν καὶ τὸν Κιμμερίκον Βόσπορον οἶδε [Ὅμηρος], τοὺς Κιμμερίους εἰδὼς ——· οἱ κατ' αὐτὸν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ, μέχρις Ἰωνίας ἐπέδραμον τὴν γῆν τὴν ἐκ Βοσπόρου πᾶσαν. Αἰνίττεται γοῦν καὶ τὸ κλίμα τῆς χώρας αὐτῶν, ζοφῶδες ὂν, καὶ ὡς φησὶν, " Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· &c." *Strabo, Geograph. lib.* I. pag. 12. *al.* 6. Similitèr *Dionysius* in Περιηγήσει·

Ὀρθὸν Κιμμερίου διὰ Βοσπόρου, ᾧ παρὰ πολλοὶ
Κιμμέριοι ναίουσιν ὑπὸ ψυχρῷ ποδὶ Ταύρου.
ver. 167.

Ἔφορος δὲ τοῖς Κιμμερίοις προσοικειῶν τὸν τόπον, φησὶν αὐτοὺς ἐν καταγείοις οἰκίαις οἰκεῖν, ἃς καλοῦσιν ἀργίλλας, καὶ διὰ τινῶν ὀρυγμάτων παρ' ἀλλήλους τε φοιτᾷν, καὶ τοὺς ξένους εἰς τὸ μαντεῖον δέχεσθαι, πολὺ ὑπὸ γῆς ἱδρυμένον· ζῆν δ' ἀπὸ μεταλλείας καὶ τῶν μαντευομένων, καὶ τοῦ βασιλέως ἀποδείξαντος αὐτοῖς συντάξεις· εἶναι δὲ τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον ἔθος πάτριον μηδένα τὸν ἥλιον ὁρᾷν, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς ἔξω, πορεύεσθαι τῶν χασμάτων· καὶ διὰ τοῦτο τὸν Ποιητὴν περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὡς ἄρα " —— οὐδέ ποτ " αὐτοὺς Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται." *Id. lib.* V. *pag.* 375. *al.* 244.

Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν,
Οὐδ' ὁπότ' ἂν στείχῃσι πρὸς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
Οὔθ' ὅταν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτράπηται·
Ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται δειλοῖσι βροτοῖσι.
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν· ἐκ δὲ τὰ μῆλα
Εἱλόμεθ'· αὐτοὶ δ' αὖτε παρὰ ῥόον Ὠκεανοῖο
Ἤομεν, ὄφρ' ἐς χῶρον ἀφικόμεθ', ὃν φράσε Κίρκη.
Ἔνθ' ἱερήϊα μὲν Περιμήδης, Εὐρύλοχός τε,
Εἶχον· ἐγὼ δ' ἄορ ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Βόθρον ὄρυξ', ὅσσον τε πυγούσιον, ἔνθα καὶ ἔνθα·
Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὰς χεόμεν πᾶσιν νεκύεσσιν,

Caligine et nebulâ tecti: neque unquam eos
Sol lucidus aspicit radiis,
Neque cùm vadat ad coelum stelliferum,
Neque cùm rursùs in terram de coelo vertatur;
Sed nox perniciosa offunditur miseris mortalibus.
Navem quidem illuc profecti subduximus; pecudes autem
Exprompsimus; ipsique deinde propter fluentum Oceani
Ivimus, donec in locum pervenissemus, quem monuerat Circe.
Hîc victimas quidem Perimedes Eurylochusque
Tenebant; ego verò gladio acuto extracto à femore
Fossam fodi, magnitudine cubitalem quaquaversùs;
Circa eam autem libamina fundebamus omnibus manibus,

Ver. 15.——οὐδέ ποτ' αὐτοὺς Ἠέλιος.]

Tum Sol pallentes haud unquam discutit umbras;
Nec cùm invectus equis altum petit æthera, nec cùm
Præcipitem Oceani rubro lavat æquore currum. *Virg. Georg.* III, 357.

Est prope Cimmerios longo spelunca recessu
Mons cavus, ignavi domus et penetralia [Somni;
Quò nunquam radiis oriens mediusve cadensve
Phœbus adire potest. Nebulæ caligine mistæ
Exhalantur humo; dubiæque crepuscula lucis.
Ovid. Metam. lib. XI. *ver.* 592.

Cimmeriôn etiam obscuras accessit ad arces;
Queis nunquam candente dies apparuit ortu,
Sive supra terras Phœbus, seu curreret infra.
Tibullus, lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 64.

Ver. 16.———ἐπιδέρκεται.] *Al.* καταδέρκεται. Cæterùm *Strabo, lib.* I. *pag.* 12. *al.* 6. citat ἐπιλάμπεται.

Ver. 17. Οὐδ'.] *Al.* Οὔθ'. ut versu sequenti.

Ibid.——ὁπότ' ἂν.] *Al.* ὁπόταν.

Ver. 19. Ἀλλ' ἐπὶ νὺξ ὀλοὴ τέταται.]

——————loca nocte silentia latè.
Æn. VI, 265.

Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ "νὺξ ὀλοὴ" πρὸς διαστολὴν ἐῤῥέθη τῆς κατὰ φύσιν νυκτός· ἐκείνη γὰρ ἀμβροσίη νὺξ λέγεται. *Eustath.*

Ver. 24. Εἶχον] *Al.* Ἔσχον.

Ver. 25. 26. Βόθρον ὄρυξα,———Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὰς *&c.*]

Haud procul egestâ scrobibus tellure duabus [ris atri
Sacra facit; cultrosque in guttura velle-
Conjicit, et patulas perfundit sanguine fossas.
Tum super invergens liquidi carchesia Bacchi,
Æneaque invergens tepidi carchesia lactis. *Ovid. Metam. lib.* VII. *ver.* 243.

—————scalpere terram
Unguibus, et pullam divellere mordicùs agnam [indè
Cœperunt; cruor in fossam confusus, ut
Manes elicerent, animas responsa daturas.
Horat. Serm. lib. I. *Sat.* viii. 26

Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,
Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ πάλυνον.
Πολλὰ δὲ γουνούμην νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
Ἐλθὼν εἰς Ἰθάκην, στεῖραν βοῦν, ἥτις ἀρίστη,
Ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν·
Τειρεσίῃ δ' ἀπάνευθεν ὄϊν ἱερευσέμεν οἴῳ
Παμμέλαν', ὃς μήλοισι μεταπρέπει ἡμετέροισι.
Τοὺς δ' ἐπεὶ εὐχωλῇσι λιτῇσί τε, ἔθνεα νεκρῶν,
Ἐλλισάμην, τὰ δὲ μῆλα λαβὼν ἀπεδειροτόμησα
Ἐς βόθρον, ῥέε δ' αἷμα κελαινεφές· αἱ δ' ἀγέροντο
Ψυχαὶ ὑπ' ἐξ Ἐρέβευς νεκύων κατατεθνειώτων,

Primùm mulso, posteà verò dulci vino,
Tertiò demùm aquâ ; farinamque albam inspergebam.
Multùm autem supplicabam manium inanibus capitibus, *vovens*,
Reversum in Ithacam, sterilem bovem, quaecunque optima,
Sacrificaturum *me* in aedibus, pyramque impleturum bonis ;
Tiresiae verò seorsùm ovem sacrificaturum soli
Totum-nigrum, qui inter pecudes excellat nostras.
Hos verò postquam votis precibusque, gentes mortuorum,
Precatus sum ; pecudes utique prehensas jugulavi
Super fossam, fluebat autem sanguis ater ; congregabantur verò
Animae ex Erebo manium defunctorum,

Inducit juvenem, ferroque cavare refossam [murmur anhelans
Ocyùs urget humum, atque arcanum
Ordine mactari pecudes jubet.———
Fundunt mella super, Bacchique et lactis honorem.
Silius Italicus, lib. XIII. *ver.* 427. 434.

Ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν τῷ Ἀόρνῳ τὰ περὶ τὴν νεκυῖαν τὴν Ὁμηρικήν· καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστοροῦσιν ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Ὀδυσσέα εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι. *Strabo, Geograph. lib.* V. *pag.* 374. *al.* 244. à *Barnesio* citatus. Vide et *Maximum Tyrium, Dissertat.* XXVI.

Ibid. — πυγούσιον.] Vide suprà ad κ', 517.

Ver. 26.——— χοὰς χέομεν.] MS. à *Tho. Bentleio* collatus, χοὴν χεόμην· ut suprà κ', 518. χοὴν χεῖσθαι. Et *Barnesius* hîc inter varias lectiones retulit χοὴν, ex *Henrico Stephano.*

Ibid.—— πᾶσιν νεκύεσσιν.] Vide suprà ad κ', 518.

Ver. 28.— ὕδατι ἐπί.] Vide ad *Il.* τ', 35. et ώ, 285.

Ver. 29. Πολλὰ δὲ γουνούμην νεκύων.]

Ignibus imponit sacris libamina prima
Voce vocans Hecaten.———
Æn. VI, 246.

Verba simul fundit, terrenaque numina poscit; [regem.
Umbrarumque rogat raptâ cum conjuge
Ovid. Metam. lib. VII. *ver.* 248.

Ver. 30.—— στεῖραν βοῦν —— Ῥέξειν.]

——sterilemque tibi, Proserpina, vaccam.
Æn. VI, 251.

Ver. 35. Ἐλλισάμην.] *Al.* Ἐλισάμην. Vide ad *Il.* ά, 4. et φ', 71.

Ver. 36.——— αἱ δ' ἀγέροντο Ψυχαὶ ὑπ' ἐξ Ἐρέβευς.]

At cantu commotæ Erebi de sedibus imis
Umbræ ibant tenues, simulacraque luce carentum——:
Matres, atque viri, defunctaque corpora vitâ [que puellæ,
Magnanimûm heroüm : pueri, innuptæ-
Impositique rogis juvenes ante ora parentum.
Virg. Georg. IV. 471. 475.

Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat;
Matres, atque viri, *&c.*— *Æn.* VI, 305.

Ecce ruunt variæ species, et quicquid ab imo
Natum hominum extinctumque chao est.
Silius Ital. lib. XIII. *ver.* 438.

Ver. 37.—— Ἐρέβευς.] Ita edidit *Barnesius ;* quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus : Atque ita in vulgatis Editionibus scripta occurrit hæc vox, *Il.* θ', 368. ί, 568. *Vulgg.* hoc in loco Ἐρέβους.

Ibid.——— νεκύων κατατεθνειώτων.] Ὅτι ἐν τῷ "—— νεκύων κατατεθνηώτων" περιττεύει, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ "κατατεθνηώτων" καὶ οὐ πρὸς

Νύμφαι τ', ἠΐθεοί τε, πολύτλητοί τε γέροντες,
Παρθενικαί τ' ἀταλαὶ, νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι·
Πολλοὶ δ' οὐτάμενοι χαλκήρεσιν ἐγχείῃσιν,
Ἄνδρες ἀρηΐφατοι, βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες,
Οἳ πολλοὶ περὶ βόθρον ἐφοίτων ἄλλοθεν ἄλλος,
Θεσπεσίῃ ἰαχῇ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει.
Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν ἐποτρύνας ἐκέλευσα,
Μῆλα, τὰ δὴ κατέκειτ' ἐσφαγμένα νηλέϊ χαλκῷ,
Δείραντας κατακῆαι, ἐπεύξασθαι δὲ θεοῖσιν,
Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ καὶ ἐπαινῇ Περσεφονείῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Ἥμην, οὐδ' εἴων νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου·
Οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης·

Sponsaeque, coelibesque, et multa-passi senes,
Virgunculaeque tenellae, recenti-luctu-affectum animum habentes:
Multi quoque vulnerati aeratis hastis,
Viri in-bello-occisi, cruentata arma habentes;
Qui multi circa fossam obambulabant aliundè aliùs,
Immenso clamore: me verò pallidus timor cepit.
Tum verò deinde socios adhortatus jussi,
Pecudes, quae jam jacebant mactatae saevo ferro
Excoriatas adolere, et vota-facere diis,
Fortique Plutoni, et horrendae Proserpinae.
At ego gladio acuto stricto à femore
Sedebam, neque sinebam manium inania capita
Ad-sanguinem propè accedere: priusquam Tiresiam sciscitatus-essem.
Prima verò anima Elpenoris venit socii;
Nondum enim sepultus erat sub terrâ spatiosâ:

διαστολὴν τινὰ κεῖται. *Eustath.* Sed vide ad *Il.* ή, 409.

Ver. 38. — 43. Νύμφαι τ', ἠΐθεοί τε &c.] Nonnulli, notante *Scholiaste*, versus hosce sex repudiant: Rationibus parùm idoneis. Vide et suprà ad *ver.* 36.

Ver. 41. —— βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες.] Δοκοῦντα βεβροτῶσθαι, ὅ ἐστιν ἠμάχθαι. *Schol.*

Ver. 42. —— ἄλλοθεν ἄλλος.] *Al.* ἔνθα καὶ ἔνθα.

Ver. 44. Δὴ τότ' ἔπειθ' ἑτάροισιν.] Αὐτὸς γὰρ, ὡς ἡ Κίρκη ἔφη αὐτῷ, ἐπὶ τοῦ βόθρου μένει. *Schol.*

Ver. 47. Ἰφθίμῳ τ' Ἀΐδῃ.]

> Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras.
> *Æn.* VI, 252.

Ver. 48. Αὐτὰρ ἐγὼ ξίφος ὀξύ.] *Al.* Αὐτὸς δὲ ξίφος.

> Corripit hîc subitâ trepidus formidine ferrum
> Æneas, strictamque aciem venientibus offert.
> *Æn.* VI, 291.

Vide et suprà ad κ', 535.

Ver. 51. Πρώτη δὲ ψυχὴ Ἐλπήνορος ἦλθεν ἑταίρου.]

> Ecce gubernator sese Palinurus agebat,
> Qui Lybico nuper cursu, dum sidera servat,
> Exciderat puppi ——. *Æn.* VI, 337.

> At miser Elpenor tecto delapsus ab alto
> Occurrit regi debilis umbra suo.
> *Ovid. Trist. lib.* III. *Eleg.* iv. 19.

Ver. 52. Οὐ γάρ πω ἐτέθαπτο.] Ὅτι δόξα ἦν τοῖς Ἕλλησι τὰς τῶν ἀθάπτων ψυχὰς μὴ ἀναμίγνυσθαι ταῖς λοιπαῖς. *Eustath.* Vide ad *Il.* ψ', 71. Οὐδένα ὁρᾷ τῶν παρὰ τῷ Κύκλωπι, ἢ ἐν Λαιστρυγονίᾳ ἀπολομένων· οὗτοι γὰρ, εἰ καὶ ἀθέσμως, ἀλλ' οὖν ἐτάφησαν. *Schol.* ad *ver.* 57. infrà.

Σῶμα γὰρ ἐν μεγάρῳ Κίρκης κατελείπομεν ἡμεῖς
Ἄκλαυστον καὶ ἄθαπτον· ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγεν.
Τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Ἐλπῆνορ, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα;
Ἔφθης πεζὸς ἐὼν, ἢ ἐγὼ σὺν νηῒ μελαίνῃ;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' οἰμώξας ἠμείβετο μύθῳ·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἆσέ με δαίμονος αἶσα κακὴ, καὶ ἀθέσφατος οἶνος·
Κίρκης δ' ἐν μεγάρῳ καταλέγμενος οὐκ ἐνόησα
Ἄψοῤῥον καταβῆναι, ἰὼν ἐς κλίμακα μακρὴν,
Ἀλλὰ καταντικρὺ τέγεος πέσον· ἐκ δέ μοι αὐχὴν
Ἀστραγάλων ἐάγη, ψυχὴ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθεν·
Νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων,

Cadaver enim in aedibus Circes reliqueramus nos
Indefletum et insepultum, quoniam labor alius urgebat.
Illum quidem ego flevi conspicatus, miseratusque sum animo,
Et ipsum allocutus verba alata dixi:
" Elpenor, quo-pacto venisti sub caliginem obscuram?
" Priùs-venisti, pedes cùm-fueris, quàm ego cum navi nigrâ?"
Sic dixi: ille verò mihi plorans respondebat sermone:
" Generose Laërtiade, consiliis-abundans Ulysses,
" Laesit me daemonis fatum malum, et copiosum vinum:
" Circes autem in domo cubans non adverti,
" Retrorsùm ut-descenderem, profectus ad scalam longam
" Sed rectà de tecto decidi; mihique cervix
" Ex articulis fracta est: anima verò ad inferos descendit.
" Nunc verò te per eos qui pone-te-sunt, oro, non praesentes,

---

Ver. 53. Σῶμα γὰρ ἐν μεγάρῳ.] Τὸ μὲν γὰρ τῶν ζώντων ἀεὶ δέμας προσαγορεύει [Ὅμηρος]· —— τὸ δὲ ἀποβεβληκὸς τὴν ψυχὴν, οὐδὲν ἄλλο, ἢ σῶμα καλεῖ· ὡς ἐν τούτοις, —— "Σῶμα "γὰρ ἐν Κίρκης μεγάρῳ κατελείπομεν ἡμεῖς." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 15.

Ibid. —— ἐν μεγάρῳ Κίρκης.] Apud *Dionysium*, ἐν Κίρκης μεγάρῳ.

Ver. 54 et 72. Ἄκλαυστον.] *Al.* Ἄκλαυτον.

Ver. 55. Τὸν μὲν ἐγώ.]

Hunc, ubi vix multâ mœstum cognovit in umbrâ,
Sic prior alloquitur: Quis te, Palinure, Deorum
Eripuit nobis? —— *Æn.* VI, 340.

Vide et infrà ad *ver.* 170.

Ver. 37. Ἐλπῆνορ.] *Al.* Ἐλπήνωρ.

Ver. 58. —— πεζὸς ἐών.] *Al.* πεζὸς ἰών· et ποσσὶν ἰών.

Ver. 61. Ἆσέ με δαίμονος αἶσα.] Vide suprà ad ά, 33.

Ver. 62. —— καταλέγμενος.] Vide ad *Il.* β', 515.

Ver. 65. —— ἄϊδόσδε κατῆλθε.] *Al.* ἄϊδόσδε βεβήκει.

Ver. 66. Νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι, οὐ παρεόντων.] Λείπει τὸ "πρὸς," ἵν' ᾖ, πρὸς τῶν οὐ παρόντων γουνάζομαι, ἱκετεύω· ὡς πρὸς τῶν θεῶν, καὶ πρὸς Διός. *Schol.*

Quod te per cœli jucundum lumen, et auras,
Per genitorem oro, per spem surgentis Iüli;
Eripe me his, invicte, malis; aut tu mihi terram
Injice, namque potes; portusque require Velinos. *Æn.* VI, 365.

Vide et infrà ad *ver.* 72.

Ibid. —— τῶν ὄπιθεν.] Τῶν καταλελειμμένων οἴκοι, τῶν οὐ παρεόντων. *Schol.* *Spondanus* verò per istud "τῶν ὄπιθεν" Ulyssis socios intelligi arbitratur. Minùs rectè.

Πρός τ' ἀλόχου, καὶ πατρὸς, ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Τηλεμάχου θ', ὃν μοῦνον ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπες·
Οἶδα γὰρ, ὡς ἐνθένδε κιὼν δόμου ἐξ Ἀΐδαο,
Νῆσον ἐς Αἰαίην σχήσεις εὐεργέα νῆα·
Ἔνθα σ' ἔπειτα, ἄναξ, κέλομαι μνήσασθαι ἐμεῖο·
Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον, ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν,
Νοσφισθεὶς, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι·
Ἀλλά με κακκῆαι σὺν τεύχεσιν, ἅσσα μοι ἐστὶν,
Σῆμά τέ μοι χεῦαι, πολιῆς ἐπὶ θινὶ θαλάσσης,
Ἀνδρὸς δυστήνοιο, καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι·
Ταῦτά τέ μοι τελέσαι, πῆξαί τ' ἐπὶ τύμβῳ ἐρετμὸν,
Τῷ καὶ ζωὸς ἔρεσσον, ἐὼν μετ' ἐμοῖς ἑτάροισιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ταῦτά τοι, ὦ δύστηνε, τελευτήσω τε καὶ ἔρξω.

"Per uxoremque, et patrem, qui te nutrivit, parvulus cùm-esses,
"Telemachumque, quem unicum in aedibus reliquisti:
"Novi enim, quòd hinc profectus ex domo Plutonis
"Insulam in Aeacam appelles fabrefactam navem:
"Ibi te deinde, rex, hortor recordari meî,
"Nè me indefletum, insepultum, profectus ponè relinquas,
"Digressus; nequà tibi deorum indignatio fiam:
"Sed me combure cum armis, quaecunque mihi sint,
"Tumulumque mihi aggere cani in littore maris,
"Viri infelicis; etiam posteris audiendum:
"Haec mihi perfice, figeque super sepulchrum remum,
"Quo etiam vivus remigabam, cùm-essem apud meos socios."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
"Haec tibi, ô infelix, perficiam et expediam."

Ver. 67. Πρός τ' ἀλόχου, καὶ πατρός.] Οὐ προσέθηκε τὴν μητέρα· ὁρᾷ γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτῆς. *Schol.*

Ibid. ——— ὅ σ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.] Ita rectè restituit *Barnesius*. Eadem enim phrasis occurrit, *Iliad.* χ', 480. ὅ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσαν. Quin et MS. à *Tho. Bentleio* collatus, cum *Barnesio* hìc legit, ὅ σ' ἔτρεφε. *Vulgg.* ὅς ἔτρεφε.

Ver. 72. Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον.]

Unum hoc ——— ——— oro
Corpus humo patiare tegi.—
Æn. X, 903.

Sed sine funeribus caput hoc, sine honore sepulchri,
Indeploratum barbara terra teget?
Ovid. Trist. lib. III. *Eleg.* iii. 45.

——— vagæ nè parce malignus arenæ
Ossibus et capiti inhumato
Particulam dare. ——— ——— ———
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxviii. *ver.* 23.

Τοὺς δὲ Μήδους Ἀθηναῖοι μὲν θάψαι λέγουσιν, ὡς πάντως ὅσιον ἀνθρώπου νεκρὸν γῇ κρύψαι. *Pausan. Attic. lib.* I. *cap.* 32. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plutarchus*; Ὅσοι μέν τοι τὸν θάνατον ὡς οἰκτρὸν, ἢ τὴν ἀταφίαν ὡς δεινὸν, ὀλοφυρόμενοι καὶ δεδιότες, φωνὰς ἐξενηνόχασι, "Μή μ' ἄκλαυστον, ἄθαπτον, ἰὼν "ὄπιθεν καταλείπῃς".—— αὗται πεπονθότων εἰσὶ καὶ προσεαλωκότων ὑπὸ δόξης καὶ ἀπάτης. Διὸ μᾶλλον ἅπτονται καὶ διαταράττουσιν ἡμᾶς ἀναπιμπλαμένους τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀσθενείας ἀφ' ἧς λέγονται. *De audiendis Poetis.*

Ver. 73. ——— μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι.]

——— precibus non linquar inultis,
Teque piacula nulla resolvent.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxviii. 33.

Ver. 76. Ἀνδρὸς δυστήνοιο.] Τὸ δὲ, "ἀνδρὸς "δυστήνοιο," καινότερον πέφρασται· τὸ γὰρ κοινὸν οὕτω, "Σῆμά τέ μοι χεῦαι, ἀνδρὶ δυστήνῳ." *Eustath.* De hujusmodi Syntaxi, vide suprà ad ί, 256. et ad *Il.* ξ', 141.

Ver. 78. ——— μετ' ἐμοῖς.] *Al.* μετὰ σοῖς. Minùs rectè.

Ver. 80. Ταῦτά τοι, ὦ δύστηνε, τελευτήσω.]

Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν
Ἥμεθ'· ἐγὼ μὲν ἄνευθεν ἐφ' αἵματι φάσγανον ἴσχων·
Εἴδωλον δ' ἑτέρωθεν ἑταίρου πόλλ' ἀγόρευεν.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς κατατεθνειυίης,
Αὐτολύκου θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἀντίκλεια,
Τὴν ζωὴν κατέλειπον, ἰὼν εἰς Ἴλιον ἱρήν.
Τὴν μὲν ἐγὼ δάκρυσα ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ·
Ἀλλ' οὐδ' ὣς εἴων προτέρην, πυκινόν περ ἀχεύων,
Αἵματος ἆσσον ἴμεν, πρὶν Τειρεσίαο πυθέσθαι.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο,
Χρύσεον σκῆπτρον ἔχων, ἐμὲ δ' ἔγνω καὶ προσέειπεν·

Nos quidem sic verbis alternantes tristibus
Sedebamus; ego quidem super sanguine gladium tenens;
Simulachrum verò ex-alterâ-parte socii multa loquebatur.
Supervenit autem anima matris defunctae,
Autolyci filia magnanimi Anticlea,
Quam vivam reliqui, profectus ad Ilium sacram.
Hanc quidem ego flevi conspicatus, miseratusque sum animo:
Sed neque sic sinebam priorem, valdè licèt dolens,
Ad sanguinem propè accedere, antequam Tiresiam sciscitatus-essem.
Supervenit verò anima Thebani Tiresiae,
Aureum sceptrum tenens: me autem agnovit et allocuta est:

Haud ulla ante tuam, quanquam non parva fatigent,
Curarum prior extiterit. ———
Silius Ital. lib. XIII, 467.

Ver. 83. —— ἀγόρευεν.] Ita *Henricus Stephanus* et Vulgati. *Barnesius* autem ex *Scholiaste* et ex Exemplaribus nonnullis edidit ἀγορεῦον. Ad sententiæ constructionem non malè.

Ver. 84. 86. Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ μητρὸς — Τὴν ζωὴν κατέλειπον.]

Vidi ———
Sospes digresso quæ mihi mater erat.
Rettulit illa domûs eadem mala; meque querentem
Fugit ab amplexu ter resoluta meo.
Auli Sabini Epist. Ulyssis Penelopæ, ver. 63.

Vide infrà ad *ver.* 205.

Ver. 85. Αὐτολύκου θυγάτηρ.] Ὁ λόγος ἦν, Ἀντίκλειαν διὰ τὸν πόθον τοῦ παιδὸς, βρόχῳ ἑαυτὴν ἐξαγαγεῖν τοῦ βίου. *Schol.* à *Barnesio* emendatus. Vide infrà ad *ver.* 202.

Ver. 90. 91. Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ, —— Χρύσεον σκῆπτρον ἔχων.] De hâc constructione *Eustathius*; Ἀπεδόθη —— πρὸς τὸ σημαινόμενον, τὸ "ὁ Τειρεσίας." Et *Dionysius Halicarnassensis*; Πολλάκις δὲ καὶ μέτρου χάριν ἐναλλάσσει τὰ γένη· ὡς ἐν τούτῳ, [*Odyss.* ό, 125.] "Δῶρόν τοι καὶ ἐγὼ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι·" τὸ μὲν γὰρ, "τέκνον," οὐδέτερον ὄνομα· ἐπήγκε δὲ ἀρσενικὸν, τὸ φίλε, πρὸς τὸ πρόσωπον ἀποτείνας τὸν λόγον. — Τῆς δὲ αὐτῆς ἀναλογίας κἀκεῖνο ἔχεται, "Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Θηβαίου Τειρεσίαο, Σκῆπτρον ἔχων·" τὸ γὰρ "ἔχων" οὐ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ πρὸς τὸ γένος τοῦ σώματος, τουτέστι πρὸς τὸν Τειρεσίαν, ἥρμοσε. Πολλάκις γὰρ οὐ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὸ σημαινόμενον ποιεῖται τὴν ἀπάντησιν. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. Notandum autem hoc in loco Syntaxin hanc nequaquam Metri gratiâ usurpatam; quippè, ut rectè observat *Eustathius*, æquè tulisset versus σκῆπτρον ἔχουσ' Quin et alibi occurrit similis constructio:

Ὣς εἰπὼν, δεσμὸν ἀνίει μένος Ἡφαίστοιο.
Odyss. θ', 359.

—— μείδησεν δ' ἱερὴ ἲς Τηλεμάχοιο,
Ἐς πατέρ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδών· ——— π', 476.

Ubi itidem æquè tulisset versus (si ita voluisset Poeta), "Ὣς εἰπὸν, et ὀφθαλμοῖσιν ἰδοῦσ'. Simili porrò constructione utitur *Aristophanes*:

—— ἀλλ' εἶα τέκεα θαμίν' ἐπαναβοῶντες,
Βληχώμενοί τε. ————
Plutus, Act. II. *Scen.* i. *ver.* 41.

Vide et ad ζ', 157. item *Porphyrium, Quæst. Homeric.* 7. sub fine.

Ver. 91. Χρύσεον.] Pronuntiabatur Χρύσουν.

Ibid. —— καὶ προσέειπεν.] Post hunc versum inserit *Barnesius* ex *Eustathio*:

Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ.

Rationibus, ut videtur, haud satìs idoneis.

Τίπτ' αὖτ', ὦ δύστηνε, λιπὼν φάος ἠελίοιο,
Ἤλυθες, ὄφρα ἴδῃς νέκυας καὶ ἀτερπέα χῶρον;
Ἀλλ' ἀποχάζεο βόθρου, ἄπισχε δὲ φάσγανον ὀξὺ,
Αἵματος ὄφρα πίω, καί τοι νημερτέα εἴπω.
Ὣς φάτ'· ἐγὼ δ' ἀναχασσάμενος, ξίφος ἀργυρόηλον
Κουλεῷ ἐγκατέπηξ'· ὁ δ' ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινὸν,
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα μάντις ἀμύμων·
Νόστον δίζηαι μελιηδέα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
Τὸν δέ τοι ἀργαλέον θήσει θεός· οὐ γὰρ ὀΐω
Λήσειν Ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ,
Χωόμενος, ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
Ἀλλ' ἔτι μέν γε καὶ ὣς, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε,
Αἴκ' ἐθέλῃς σὸν θυμὸν ἐρυκακέειν καὶ ἑταίρων,
Ὁππότε δὴ πρῶτον πελάσῃς εὐεργέα νῆα
Θρινακίῃ νήσῳ, προφυγὼν ἰοειδέα πόντον·
Βοσκομένας δ' εὕρητε βόας καὶ ἴφια μῆλα

"Quid verò, ô infelix, relicto lumine solis,
"Venisti, ut videas manes et inamabilem locum?
"Verùm recede à fossâ, amoveque gladium acutum,
"Ut de-sanguine bibam, et tibi vera dicam."
Sic dixit: ego verò retrogressus gladium argenteis-clavis-distinctum
Vaginae infixi: at postquam bibisset sanguinem nigrum,
Tum sanè deinceps me verbis alloquebatur vates eximius:
"Reditum quaeris dulcem, illustris Ulysses;
"Hunc verò tibi difficilem faciet deus: non enim puto
"Latiturum *te* Neptunum, qui in-te iram reposuit animo,
"Iratus, quòd ei filium charum excaecàsti.
"Verùm adhuc quidem et sic, mala licèt patientes, perveneritis,
"Si velis tuum animum cohibere et sociorum,
"Quando scilicet primùm appuleris fabrefactam navem
"Trinacriam ad insulam, elapsus obscurum pontum:
"Pascentesque inveneritis boves et pingues pecudes

Ver. 93. ——ἴδῃς.] *Al.* ἴδῃ.

Ver. 101. Λήσειν Ἐννοσίγαιον, ὅ τοι κότον ἔνθετο θυμῷ.] Dubitavit Vir eruditus *Isaacus Casaubonus* (notante *Barnesio*) an "ὅ" hoc in loco, "*pro* ὅν, *ut* ὅ τινα, *pro* ὅντινα, *et similia*," positum sit. Quod fieri non posse contendit *Barnesius*. Quin et si fieri posset, huic tamen loco minimè congrueret. Nam ut istud Λήσειν — κότον (quod voluit vir eruditus) "*iræ oblivisci*" intelligatur, ferri (ut opinor) nequit. Quippe "Λήσειν" apud Poetam, voce *Activâ*, "*latere*," non "*oblivisci*," significat. Vide infrà ad *ver*. 125. et ad ν΄, 393. Cæterùm "ὅ" (ut rectè notavit *Barnesius*) pro "ὅς" hîc usurpatur: Neque hoc inusitatum. Vide suprà ad *ver*. 67. item ad *Il*. ά, 388. et γ΄, 351. Sic apud *Euripidem*:

——ἔρως, ὃ κατ' ὀμμάτων
Στάζεις πόθον.——

Hippolyt. Coron. ver. 525.

Ver. 103. Ἀλλ' ἔτι μέν γε καὶ ὥς.] *Al.* ἔτ μέν κε. Cæterùm *Barnesius* legendum conjicit Ἀλλὰ δέμονγε καὶ ὧς, vel δήμονδε. Atqui vim (ut opinor) hîc habet vocula ἔτι non omittendam.

Ver. 105. Ὁππότε δή.] *Al.* Ὁππότε κεν.

Ibid. —— πελάσῃς.] Apud *Scholiastes* πελάσεις.

Ver. 106. Θρινακίῃ.] Τῇ Σικελίᾳ· ἐπεὶ τρία ἔχει ἀκρωτήρια, Πέλωρον, Πάχυνον, Λιλύβαιον. *Schol.* Atque hinc apud Latinos appellatur *Trinacria*; Uti et notavit *Barnesius*. Vide *Ovid. Metamorph. lib.* V. *ver.* 346. *&c.*

Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει·
Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς, νόστου τε μέδηαι,
Καί κεν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε·
Εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴπερ κεν ἀλύξῃς,
Ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους,
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης· δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ,
Ἄνδρας ὑπερφιάλους, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν,
Μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
Ἀλλ' ἦτοι κείνων γε βίας ἀποτίσεαι ἐλθών.
Αὐτὰρ ἐπεὶ μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσι
Κτείνῃς, ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδὸν ὀξέϊ χαλκῷ,

" Solis, qui omnia videt et omnia audit :
" Has si quidem illaesas sinas, reditûsque memor-sis,
" Etiam adhuc in Ithacam, mala licèt patientes, perveneritis :
" Sin laedas, tum tibi praedico exitium
" Navique et sodalibus : ipse verò etiam si effugeris,
" Serò malè redibis, amissis omnibus sociis,
" Nave in alienâ ; inveniesque mala domi,
" Viros superbos, qui tibi victum comedunt,
" Ambientes divinam uxorem, et munera dantes :
" Sed sanè illorum injurias ulcisceris cùm-adveneris.
" Caeterùm postquam procos in aedibus tuis
" Interfeceris, sive dolo, sive palàm acuto ferro ;

Ver. 109. Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς.] Ἡγεῖται μέντοι καὶ αὐτὸς [Ὅμηρος] ——— οὐ πάντα καθ' εἱμαρμένην παραγίνεσθαι, ἀλλὰ τὶ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι· ὧν ὑπάρχειν μὲν τὸ ἑκούσιον, τούτῳ δέ πως συνάπτειν τὸ κατηναγκασμένον, ὅταν τὶς πράξας ὃ βούλεται, εἰς ὃ μὴ βούλεται ἐμπέσῃ. Καὶ ταῦτα σαφῶς ἐν πολλοῖς δεδήλωκεν· ὥστε καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἑκατέρας τῆς Ποιήσεως· ἐν μὲν τῇ Ἰλιάδι λέγων τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀχιλλέως αἰτίαν τῆς ἀπωλείας τῶν Ἑλλήνων γενέσθαι, καὶ τότε τὴν Διὸς βούλησιν ἐκτελεσθῆναι· ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ, τοὺς ἑταίρους τοῦ Ὀδυσσέως [*Odyss.* ά, 7.] διὰ τὴν αὐτῶν ἀβουλίαν ὀλέθρῳ περιπεσεῖν· ἐξήμαρτον γὰρ ἀψάμενοι τῶν ἱερῶν τοῦ ἡλίου βοῶν, ἐξὸν ἀποσχέσθαι· καὶ γὰρ ἦν προειρημένον, " Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας " ἐάσῃς &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 14. Porrò Vulgati hoc in loco habent Τοὺς εἰ μέν κ' ἀσινέας. *Barnesius* autem ex *Scholiis Victorianis* ad *Iliad.* ί. edidit Τάς. Quæ lectio, ut ipse annotat, firmatur tum ex præcedente Βοσκομένας, *ver.* 107. tum ex μ', 137. infrà, ubi idem versus occurrit, et vulgò editum est Τάς. Cum *Barnesio* etiam hîc faciunt MS. à *Tho. Bentleio* collatus, et *Dionysius*, loco jam citato.

Ibid. —— ἐάᾳς.] Apud *Dionysium*, ἐάσῃς. Quæ si vera sit lectio, pronuntiandum erit ἄσῃς· penultimam enim necessariò producit. Vide ad *Il.* δ', 42.

Ibid. — νόστου τε.] Apud *Dionysium*, νόστου δέ.

Ver. 109. 111. —— ἀσινέας — σίνηαι.] Quâ analogiâ ex λύω fit ἄλυτος· ex κρίνω, ἄκριτος· ex τίω, ἄτιτος· ex μαρτύρομαι, ἀμάρτυρος· eâdem ex σίνομαι fit ἀσινής. Vide ad *Il.* ά, 314 et 338. Cæterùm pronuntiabatur ἀσινέας, ac si scriptum fuisset ἀσινᾶς, vel ἀσινεῖς.

Ver. 113. Ὀψὲ κακῶς νεῖαι.] Ἐπὶ γὰρ τῷ τῶν βοῶν τολμήματι, ἑπτὰ ἔτη ὅλα παρὰ Καλυψῷ διατρίβει· καὶ πάλιν ναυαγήσας πρὸς τοὺς Φαίακας προσβράττεται. *Schol.*

Ver. 113. 114. —— κακῶς νεῖαι —— δήεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ.] Hinc apud *Horatium*, *Ulysses Tiresiam* alloquens :

—— O nulli quicquam mentite, vides ut
Nudus inopsque domum redeam, te vate ; neque illic
Aut Apotheca procis intacta est, aut pecus :— *Serm. lib.* II. *Sat.* v. 5.

Ver. 118. —— ἐπεί.] *Al.* ἐπήν.

Ver. 119. —— ἠὲ δόλῳ, ἢ ἀμφαδόν.]

—— dolus, an virtus, quis in hoste requirat ? *Æn.* II, 390

Ἔρχεσθαι δὴ ἔπειτα, λαβὼν εὐῆρες ἐρετμὸν,
Εἰσόκε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν
Ανέρες, οὐδέ θ' ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν·
Οὐδ' ἄρα τοί γ' ἴσασι νέας φοινικοπαρήους,
Οὐδ' εὐήρε' ἐρετμὰ, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.
Σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ' ἀριφραδὲς, οὐδέ σε λήσει·
Ὁππότε κεν δή τοι ξυμβλήμενος ἄλλος ὁδίτης
Φήῃ ἀθηρηλοιγὸν ἔχειν ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ,
Καὶ τότε δὴ γαίῃ πήξας εὐῆρες ἐρετμὸν,
Ῥέξας ἱερὰ καλὰ Ποσειδάωνι ἄνακτι,
Ἀρνειὸν, ταῦρόν τε, συῶν τ' ἐπιβήτορα κάπρον,
Οἴκαδ' ἀποστείχειν, ἔρδειν θ' ἱερὰς ἑκατόμβας
Ἀθανάτοισι θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Πᾶσι μάλ' ἑξείης· θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ

" Proficiscere deinde, sumpto fabrefacto remo,
" Donec ad illos perveneris, qui haud nôrunt mare
" Viri, neque sale conditum cibum comedunt;
" Neque sanè hi nôrunt naves proras-rubras-habentes,
" Neque fabrefactos remos, qui utique alae navium sunt.
" Signum verò tibi dicam valdè manifestum, neque te latebit;
" Quando utique tibi obviam factus alius viator
" Dixerit *te* ventilabrum habere super splendido humero
" Tum sanè terrae infixo fabrefacto remo,
" Factisque sacris eximiis Neptuno regi,
" Ariete, tauroque, suumque marito verre,
" Domum revertere, faciasque sacras hecatombas
" Immortalibus diis, qui coelum latum habitant,
" Omnibus prorsùs ordine: mors verò tibi ex mari ipsi

Ver. 120. —— δὴ ἔπειτα.] Ita *Barnesius*. *Al.* δ' ἤπειτα, et δὲ ἔπειτα.

Ver. 121. —— οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν Ἀνέρες, οὐδέ θ' ἅλεσσι.] Καρχηδονίων, οἳ θαλάσσης τῶν τότε βαρβάρων μάλιστα εἶχον ἐμπείρως, Τύριοι Φοίνικες τὸ ἀρχαῖον ὄντες, τούτων ἐναντία ἐπήρθη ναυμαχῆσαι [ὁ Πύῤῥος], τοῖς Ἠπειρώταις χρώμενος, οἳ μηδὲ ἁλούσης Ἰλίου θάλασσαν οἱ πολλοὶ, μηδὲ ἅλσιν, ἠπίσταντό πω χρῆσθαι. Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὁμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσείᾳ· " Οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν Ἀνέρες, οὐ" δέ θ' ἅλεσσι μεμιγμένον εἶδαρ ἔδουσιν." *Pausan. lib.* I. *cap.* 12. in fine.

Ver. 122. Ἀνέρες.] *Al.* Ἀνέρας. Ut infrà ψ', 270.

Ibid. οὐδέ θ' ἅλεσσι.] *Strabo, Geograph. lib.* XIV. citat οὐδ' ἴθ' ἅλεσσι.

Ver. 123. —— νέας φοινικοπαρήους.]

—— pictasque innare carinas.
Æn. VIII, 93.

Ver. 125. Σῆμα δέ τοι ἐρέω.]

Signa tibi dicam, tu condita mente teneto. *Æn.* III, 388.

Ibid. —— οὐδέ σε λήσει.] Vide suprà ad *ver.* 101.

Ver. 127. —— ἀθηρηλοιγόν.] Τῶν ἀθήρων ὀλοθρευτικὸν ὄργανον· ἀθῆρες γὰρ λέγονται κυρίως τῶν ἀσταχύων τὰ ἄκρα· λέγει δὲ τὸ πτύον, [*Il.* ν', 588.] Ὁ μέν τοι Σοφοκλῆς ἀπεδέξατο τῆς Ἀθήρης κίνηθρον, λέγων οὕτως· " Ὤμοις " ἀθηρόβρωτον ὄργανον φέρων." *Schol.*

Ibid. —— ἔχειν ἀνά.] *Al.* ἔχειν σ' ἀνά.

Ver. 129. Ῥέξας.] *Al.* Ἔρξας. Ut infrà ψ', 277. Ἔρξανθ.

Ver. 133. —— θάνατος δέ τοι ἐξ ἁλὸς αὐτῷ.] Οἱ νεώτεροι τὰ περὶ Τηλέγονον ἀνέπλασαν, τὸν Κίρκης καὶ Ὀδυσσέως· ὃς δοκεῖ κατὰ ζήτησιν τοῦ πατρὸς εἰς Ἰθάκην ἐλθὼν, ὑπ' ἀγνοίας τὸν πατέρα διαχρήσασθαι τρυγόνος κέντρῳ. *Schol.*

Ἔνθα τὸν αἰολόμητιν Ὀδυσσέα, μυρία πόντῳ
Ἄλγεα μετρήσαντα πολυκμήτοισιν ἀέθλοις,
Τρυγὼν ἀλγινόεσσα θοῆ κατενήρατο ῥιπῆ.
Oppian. Halieutic. lib. II, 503.

Similitèr *Nicander:*

Ἀβληχρὸς μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ σε πέφνῃ
Γήρᾳ ὑπὸ λιπαρῷ ἀρημένον· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
Ὄλβιοι ἔσσονται· τάδε τοι νημερτέα εἴρω.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Τειρεσίη, τὰ μὲν ἄρ που ἐπέκλωσαν θεοὶ αὐτοί.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Μητρὸς τήνδ' ὁρόω ψυχὴν κατατεθνειυίης·
Ἡ δ' ἀκέουσ' ἧσται σχεδὸν αἵματος, οὐδὲ ὃν υἱὸν
Ἔτλη ἐσάντα ἰδεῖν, οὐδὲ προτιμυθήσασθαι.
Εἰπὲ, ἄναξ, πῶς κέν μ' ἀναγνοίη τοῖον ἐόντα.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Ῥηΐδιόν τοι ἔπος ἐρέω, καὶ ἐπὶ φρεσὶ θείω·
Ὅντινα μέν κεν ἐᾷς νεκύων κατατεθνειώτων
Αἵματος ἆσσον ἴμεν, ὁ δέ τοι νημερτὲς ἐνίψει·
Ὧ δέ κ' ἐπιφθονέεις, ὁ δέ τοι πάλιν εἶσιν ὀπίσσω.

"Lenis admodùm talis adveniet, quae te occidat
"Senectute sub molli confectum; circùm autem populi
"Felices erunt: haec tibi vera dico."
Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
"Tiresia, haec quidem quodammodo decreverunt dii ipsi.
"Sed age mihi hoc dic et verè enarra,
"Matris hanc video animam defunctae:
"Illa autem tacita sedet prope sanguinem, neque suum filium
"Dignata est palàm aspicere, neque alloqui.
"Dic, rex, quo-pacto me agnoscat talem esse."
Sic dixi: ille verò me rursùs respondens allocutus est:
"Facile tibi verbum dicam, et in mente ponam;
"Quemcunque quidem sinas manium defunctorum
"Ad-sanguinem propè accedere, ille tibi verum dicet:
"Cui verò invideas, ille tibi abibit retrò."

—— λόγος γε μὲν, ὥς ποτ' Ὀδυσσεὺς
Ἔφθιτο, λευγαλέοιο τυπεὶς ἁλίου ὑπὸ κέντρου.
Theriaca, ver. 855.

Atque hinc *Podagra*, apud *Lucianum*:

Ἰθάκης ἄνακτα Λαερτιάδην Ὀδυσσέα
Ἐγὼ κατέπεφνον, οὐκ ἄκανθα τρυγόνος.
Τραγοποδάγρα, *ver.* 260.

Vide *Ritterhus.* ad *Oppian. Halieutic.* II, 498.

Ibid. —— ἐξ ἁλός.] Διπλὴ ἀνάγνωσις· καὶ ἔξαλος προπαροξυτόνως, ἀντὶ τοῦ, ἔξω καὶ πόῤῥω τῆς θαλάσσης· καὶ, ἐξ ἁλὸς, διῃρημένως, διὰ τὸ τῆς τρυγόνος κέντρον, ᾧ ὁ Τηλέγονος ἀντὶ αἰχμῆς ἐχρῆτο. *Schol.*

Ver. 134. Ἀβληχρός.] Ἔοικε δὲ ὁ θάνατος ὕπνῳ, καὶ μάλα γε ἡδεῖ, καὶ ἀνωδύνῳ· καὶ οἷον οἱ Ποιηταὶ τὸν λυσιμελῆ φιλοῦσιν ὀνομάζειν, ἢ τὸν ἀβληχρόν *Ælian. de Animal. lib.* IV. *cap.* 41. à *Barnesio* citatus.

Ibid —— πέφνῃ.] *Al.* πέφνοι.

Ver. 135. Γήρᾳ ὑπὸ λιπαρῷ.] *Barnesius* edidit ὑπαὶ λιπαρῷ. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. —— ἀμφὶ δὲ λαοὶ Ὄλβιοι ἔσσονται.] Μέρος δὲ πάντως εὐτυχίας βασιλεῖ τὸ μέγιστον, ὀλβίους ὑπ' αὐτῷ εἶναι τοὺς λαούς. Διὸ καὶ ἀλλαχοῦ φησίν. [infrà τ', 114.] "Ἀρετῶσι δὲ λαοὶ "ὑπ' αὐτῷ." *Eustath.*

Ibid. —— ἀμφὶ δὲ λαοί.] *Al.* ἀμφὶ δ' ἑταῖροι.

Ver. 136. —— εἴρω.] *Al.* βάζω.

Ver. 141. —— οὐδὲ ὃν υἱόν.] *Al.* οὐδ' ἑὸν υἱόν.

Ver. 143. —— πῶς κέν μ' ἀναγνοίη τοῖον ἐόντα.] *Al.* υἱὸν ἐόντα. *Al.* πῶς κέν με ἀναγνοίη τὸν ἐόντα.

Ver. 144. —— ἀμειβόμενος προσέειπεν.] *Al.* ἀμείβετο μάντις ἀμύμων.

Ver. 145. —— ἐπὶ φρεσὶ θείω.] *Al.* ἐνὶ φρεσὶ θήσω.

῝Ως φαμένη, ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω
Τειρεσίαο ἄνακτος, ἐπεὶ κατὰ θέσφατ' ἔλεξεν.
Αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, ὄφρ' ἐπὶ μήτηρ
Ἤλυθε, καὶ πίεν αἷμα κελαινεφές· αὐτίκα δ' ἔγνω,
Καί μ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Τέκνον ἐμὸν, πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα,
Ζωὸς ἐών; χαλεπὸν δὲ τάδε ζωοῖσιν ὁρᾶσθαι·
Μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ καὶ δεινὰ ῥέεθρα,
Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, τὸν οὔπως ἐστὶ περῆσαι,
Πεζὸν ἐόντ', ἢν μή τις ἔχῃ εὐεργέα νῆα.
Ἦ νῦν δὴ Τροίηθεν ἀλώμενος ἐνθάδ' ἱκάνεις
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροισι, πολὺν χρόνον; οὐδέ πω ἦλθες
Εἰς Ἰθάκην; οὐδ' εἶδες ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκα;
῝Ως ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Μῆτερ ἐμὴ, χρειώ με κατήγαγεν εἰς Ἀΐδαο,
Ψυχῇ χρησόμενον Θηβαίου Τειρεσίαο.
Οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἀμῆς
Γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχων ἀλάλημαι ὀϊζὺν,

Sic locuta, anima quidem abiit domum Plutonis intrà
Tiresiae regis, postquam vaticinia edixerat.
Ast ego illic manebam constantèr, donec mater
Advenit, et bibit sanguinem nigrum: statim verò agnovit,
Et me lugens verbis alatis allocuta est:
"Fili mi, quo-pacto venisti sub caliginem obscuram,
"Vivus cùm-sis? difficile nempè haec viventibus videre:
"In-medio enim ingentes fluvii et gravia fluenta;
"Oceanus quidem primùm, quem nequaquam licet trajicere,
"Peditem, nisi quis habeat fabrefactam navem.
"Num jam demùm à Trojâ errans huc venis
"Cum navique, et sociis, longo tempore? needum pervenisti
"In Ithacam? neque vidisti in aedibus uxorem?"
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum:
"Mater mea, necessitas detulit me in Plutonis aedes,
"Animam consulturum Thebani Tiresiae.
"Nondum enim prope veni Achaïam, neque nostram
"Terram attigi; sed semper habens erro aerumnam,

Ver. 149. ῝Ως φαμένη, ψυχὴ μὲν ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω.]

Hæc vates, Erebique cavis se rettulit umbris. *Sil. Ital. lib.* XIII. *ver.* 894.

Ver. 154. —— πῶς ἦλθες ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα, Ζωὸς ἐών;]

Sed te qui vivum casus, age, fare vicissim,
Attulerint: pelagine venis erroribus actus?
An monitu Divûm? an quæ te fortuna fatigat,
Ut tristes sine sole domos, loca turbida, adires? *Æn.* VI, 531.

Ver. 156. Μέσσῳ γὰρ μεγάλοι ποταμοὶ — Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα.] Ὅτι φανερῶς ἐνταῦθα ὁ Ποιητὴς δηλοῖ τὴν Ὀδυσσέως μυθικὴν εἰς ᾅδου κατέλευσιν ἐπὶ τὰ πέραν ἐκεῖθεν τέρματα γενέσθαι τοῦ Ὠκεανοῦ, ἔνθα καὶ τοὺς ἀστέρας δηλαδὴ φασὶν δύνειν. *Eustath.*

Ver. 157. Ὠκεανὸς μὲν πρῶτα.] Καὶ οὐκ ἐπήγαγε δεύτερα δὲ, καὶ τρίτα· ἅπερ δεῖ κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐκδέξασθαι οὕτως, οἷον ἵνα μὴ ἄλλον ποταμὸν ἢ ῥεῦμα λέγωμεν, αὐτὸν πρῶτον Ὠκεανόν. *Schol.*

Ibid. —— πρῶτα, τόν.] *Al.* πρῶτος, ὄν.

Ἐξ οὗ τὰ πρώτισθ' ἑπόμην Ἀγαμέμνονι δίῳ
Ἴλιον εἰς εὔπωλον, ἵνα Τρώεσσι μαχοίμην.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
Ἦ δολιχὴ νοῦσος; ἢ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν,
Εἰπὲ δέ μοι πατρός τε, καὶ υἱέος ὃν κατέλειπον,
Ἢ ἔτι πὰρ κείνοισιν ἐμὸν γέρας, ἦέ τις ἤδη
Ἀνδρῶν ἄλλος ἔχει, ἐμὲ δ' οὐκ ἔτι φασὶ νέεσθαι.
Εἰπὲ δέ μοι μνηστῆς ἀλόχου βουλήν τε νόον τε,
Ἠὲ μένει παρὰ παιδὶ, καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσει·
Ἦ ἤδη μιν ἔγημεν Ἀχαιῶν, ὅστις ἄριστος.
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
Καὶ λίην κείνη γε μένει τετληότι θυμῷ
Σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν· ὀϊζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
Φθίνουσιν νύκτες τε, καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
Σὸν δ' οὔπω τις ἔχει καλὸν γέρας· ἀλλὰ ἕκηλος
Τηλέμαχος τεμένη νέμεται, καὶ δαῖτας ἐΐσας

" Ex quo primùm secutus sum Agamemnonem nobilem
" Ad Ilium equis-aptum, ut cum Trojanis pugnarem.
" Sed age mihi hoc dic et verè narra,
" Quodnam te fatum domuit longum-somnum-adferentis mortis?
" An diuturnus morbus? an Diana sagittis-gaudens
" Suis mitibus telis superveniens occîdit?
" Dic item mihi et de-patre, et filio quem reliqui,
" An adhuc apud illos meum munus, an aliquis jam
" Virorum alius habeat; me autem non ampliùs putent rediturum.
" Dic etiam mihi nuptae uxoris consiliumque mentemque,
" An maneat cum puero, et salva omnia custodiat;
" An jam eam duxerit Achivorum, quicunque optimus."
Sic dixi: statim verò respondebat veneranda mater:
" Et omninò illa quidem manet afflicto animo
" Tuis in aedibus; aerumnosae autem ei semper
" Consumuntur noctesque diesque lachrymas-fundenti.
" Tuum verò nondum quis habet pulchrum munus; sed quietus
" Telemachus praedia colit, et convivia aequalia

Ver. 168.—— ἐΰπωλον.] *Al.* εὔπωλον.
Ver. 170. Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε.]

Quinam te, qui casus, ait, dux maxime, fessæ
Eripuit patriæ? ————
Sil. Ital. lib. XIII, 450.

Quis te, chare pater, cùm stabant Itala regna,
Exosus Latio Deus abstulit? ———
Id. ibid. 654.

Ver. 171. Ἦ δολιχὴ νοῦσος; ἢ Ἄρτεμις;] Ἡ δολιχὴ νόσος ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τὸν ἐκ βολῆς Ἀρτέμιδος, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ Ἀπόλλωνος, γινόμενον θάνατον· ὡς τοῦ τοιούτου αἴφνης ἐπισυμβαίνοντος. *Eustath.* Cæterùm *Barnesius* edidit, νοῦσός γ'; ἢ Ἄρτεμις; Sed nihil opus.

Ver. 173. ——— ὅν.] *Al.* οὕς.

Ver. 178. ——— ἔγημεν.] Vide infrà ad *ver.* 272.

Ver. 183. ——— ἕκηλος Τηλέμαχος τεμένη νέμεται.] Videtur nimirùm priùs oppetiisse *Anticlea*, quàm *Penelopen* Proci ambirent, *Ulyssesque* facultates diriperent.

Ver. 184.——— τεμένη.] *Al.* τεμένεα. Quod et ipsum pronuntiabatur τεμένη. Vide ad *Il.* ό, 339.

Δαίνυται, ἃς ἐπέοικε δικασπόλον ἄνδρ' ἀλεγύνειν·
Πάντες γὰρ καλέουσι· πατὴρ δὲ σὸς αὐτόθι μίμνει
Ἀγρῷ, οὐδὲ πόλινδε κατέρχεται· οὐδέ οἱ εὐναὶ,
Δέμνια, καὶ χλαῖναι, καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα·
Ἀλλ' ὅγε χεῖμα μὲν εὕδει, ὅθι δμῶες, ἐνὶ οἴκῳ,
Ἐν κόνι, ἄγχι πυρὸς, κακὰ δὲ χροῒ εἵματα εἷται·
Αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος, τεθαλυῖά τ' ὀπώρη,
Πάντῃ οἱ κατὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο
Φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί·
Ἔνθ' ὅγε κεῖτ' ἀχέων, μέγα δὲ φρεσὶ πένθος ἀέξει,
Σὸν πότμον γοόων· χαλεπὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἱκάνει.
Οὕτω γὰρ καὶ ἐγὼν ὀλόμην, καὶ πότμον ἐπέσπον·
Οὔτ' ἔμ' ἐνὶ μεγάροισιν ἐΰσκοπος Ἰοχέαιρα
Οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχομένη κατέπεφνεν·
Οὔτε τις οὖν μοι νοῦσος ἐπήλυθεν, ἥτε μάλιστα
Τηκεδόνι στυγερῇ μελέων ἐξείλετο θυμόν·
Ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,

" Epulatur, quae decet principem virum curare;
" Omnes enim invitant: pater autem tuus illic manet
" In agro, neque in urbem proficiscitur: neque ei lecti,
" Strata, et laenae, et stragula splendida;
" Sed ille hieme quidem dormit, ubi mancipia, in domo,
" In pulvere, prope focum; vilibus verò corpori vestimentis indutus est:
" Ast ubi venerit aestasque, virensque autumnus,
" Undique illi per fertilem-partem vineae vitiferae
" Ex foliis delapsis humiles sternuntur lectuli:
" Hîc ille jacet dolens, ingentemque in mente dolorem auget,
" Tuum fatum deflens: molesta autem insuper senectus urget.
" Sic enim et ego perii, et fatum obii:
" Neque me in aedibus jaculatrix-certa Diana
" Suis mitibus telis superveniens interemit;
" Neque aliquis me morbus invasit, qui utique maximè
" Tabe invisâ ex membris tollere-solet animum:
" Sed me tuique desiderium, tuique curae, inclyte Ulysses,

Ver. 186. Πάντες γὰρ καλέουσι.] Δοκεῖ δὲ ἀρχαῖον ἔθος εἶναι, εἰς δαῖτας δημοσίας προκαλεῖσθαι τοὺς βασιλεῖς τε καὶ τοὺς δικαστάς. *Eustath.* Cæterùm *Barnesius* hîc legendum conjicit, Πάντας γὰρ καλέουσι. "Non videtur verum," inquit, "*Telemachum* ab omnibus invitari; quare satius forsan esset, πάντας legere; quoniam ille, præter Procos, et alios quosvis hospitio exceperit: καλέουσι verò ad *Telemachi* servos refertur." Satìs invenustè.

Ver. 189. —— ἐνὶ οἴκῳ.] *Al.* κατὰ οἶκον.

Ver. 190. —— κόνι.] *Al.* κόνει.

Ibid. —— εἷται.] *Al.* ἧσται.

Ver. 193. —— βεβλήαται.] *Al.* βεβλήατο. Minùs rectè.

Ver. 195. Σὸν πότμον γοόων.] *Al.* Σὸν νόστον ποθέων.

Ver. 196. Οὕτω γὰρ καὶ ἐγών.] Οὐχ, ὡς οἱ νεώτεροι, ὅτι ἑαυτὴν ἀνήρτησεν, Ναυπλίου ψευδῶς μηνύσαντος θάνατον Ὀδυσσέως. *Schol.* Vide autem ad *ver.* 202. Cæterùm refertur hoc in loco vocula γὰρ non ad id quod jam proximè præcessit, sed ad id quod de *Ulyssis* absentis desiderio elegantèr reticetur. Vide ad *Il.* ί, 22.

Ver. 197. Οὔτ' ἔμ' ἐνὶ μεγάροισιν.] *Al.* Οὔτε μέ γ' ἐν μεγάροισιν.

Σή τ' ἀγανοφροσύνη μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἔγωγ' ἔθελον φρεσὶ μερμηρίξας
Μητρὸς ἐμῆς ψυχὴν ἑλέειν κατατεθνειυίης·
Τρὶς μὲν ἐφωρμήθην, ἑλέειν τέ με θυμὸς ἄνωγει,
Τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν, σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ,
Ἔπτατ'· ἐμοὶ δ' ἄχος ὀξὺ γενέσκετο κηρόθι μᾶλλον·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Μῆτερ ἐμὴ, τί νύ μ' οὐ μίμνεις ἑλέειν μεμαῶτα,
Ὄφρα καὶ εἰν ἀΐδαο, φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε,
Ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο;
Ἦ τί μοι εἴδωλον τόδ' ἀγαυὴ Περσεφόνεια

"Tuaque benignitas dulci animo privārunt."
Sic dixit: caeterùm ego volebam mente cogitans
Matris meae animam prehendere defunctae:
Ter quidem aggressus-sum, amplectique me animus jubebat;
Ter autem mihi ex manibus, instar umbrae, vel et somnii,
Avolavit: mihi verò dolor acutus exortus est ex-animo magìs:
Et ipsam allocutus verba alata dixi:
"Mater mea, cur me non manes amplecti *tè* cupientem;
"Ut etiam apud inferos, charis circà manibus amplexi,
"Ambo tristi satiemur luctu?
"Nunquid mihi simulachrum hoc inclyta Proserpina

Ver. 202. Σή τ' ἀγανοφροσύνη.] Εὐσχήμως τὴν ἀγχόνην ἐσιώπησεν ὡς αἰτίαν ἐχόντων τῶν ἑαυτοὺς ἐξαγαγόντων τοῦ βίου. *Schol.* Vide suprà ad *ver.* 85.

Ver. 205. Τρὶς μὲν ἐφωρμήθην.]

Ter conatus ibi collo dare brachia circum;
Ter frustrà comprensa manus effugit imago,
Par levibus ventis, volucrique simillima somno. *Æn.* II, 792. VI, 700.

His alacer colla amplexu materna petebat,
Umbraque ter frustrà per inane petita fefellit. *Sil. Ital. lib.* XIII. *ver.* 648.

Ibid. —— ἄνωγε.] Aut legendum hîc ἀνώγει, quo modo in commentario citat *Eustathius*; aut erit ἄνωγε non è Perfecto ἄνωγα, sed ex Aoristo ἄνωγον. Alioqui non constaret Temporum ratio. Vide ad *Il.* ά, 37.

Ver. 206. —— ἐκ χειρῶν, σκιῇ εἴκελον.]

Dixerat; et tenues fugit, ceu fumus, in auras. *Æn.* V, 740.

—— manuum tactum suffugit et ictum. *Lucret. lib.* V. *ver.* 151.

Ibid. —— εἴκελον.] Ita rectè edidit *Barnesius.* Nam ἴκελον, quod habent Vulgati, *primam* corripit. *Al.* ἰκέλη.

Ver. 209. Μῆτερ ἐμὴ, τί νύ μ' οὐ μίμνεις;]

—— Ille, ubi matrem
Agnovit, tali fugientem est voce secutus;
Quid natum toties crudelis tu quoque falsis
Ludis imaginibus? Cur dextræ jungere dextram
Non datur, ac veras audire et reddere voces? *Æn.* I, 405.

Æneas, quò deinde ruis; quò proripis? inquit:
Quem fugis? aut quis te nostris complexibus arcet? V, 741.

—— Da jungere dextram;
Da, genitor; teque amplexu ne subtrahe nostro. VI, 697.

Ver. 210. —— φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε, Ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο.] Sic *Il.* ψ', 97.

—— μίνυνθά περ ἀμφιβαλόντε,
Ἀλλήλους ὀλοοῖο τεταρπώμεσθα γόοιο.

Ibid. —— φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε, Ἀμφοτέρω.] *Al.* βαλόντες, Ἀμφότεροι. Sed perindè est. Quod enim hîc ait *Barnesius*, "*Pluralis* hîc *Numerus* bis jungitur *Duali*, "φίλας χεῖρε, et βαλόντε ἀμφοτέρω τεταρπώ-"μεσθα·" itemque *Eustathius*, Τὸ δὲ "φίλας "χεῖρε" σύνηθες τῷ Ποιητῇ σχῆμα, οἷα μυριαχοῦ "συζευγνύντι τὰ πληθυντικὰ καὶ τὰ δυϊκὰ ὡς ἰσοδύναμα planè nihili est; quia omne *Duale* est necessariò *Plurale.* Neque, quoniam rectè de *duobus* dicitur φίλας et τεταρπώμεσθα, indè sequitur rectè itidem de *pluribus* φίλω et τεταρπῆσθον dici posse. Vide suprà ad Θ', 48. et ad *Il.* ά, 566.

Ὤτρυν', ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στεναχίζω;
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο πότνια μήτηρ·
Ὤ μοι τέκνον ἐμὸν, περὶ πάντων κάμμορε φωτῶν,
Οὔτι σε Περσεφόνεια, Διὸς θυγάτηρ, ἀπαφίσκει,
Ἀλλ' αὕτη δίκη ἐστὶ βροτῶν, ὅτε κέν τε θάνωσιν·
Οὐ γὰρ ἔτι σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν,
Ἀλλὰ τὰ μέν τε πυρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο
Δαμνᾷ, ἐπεί κε πρῶτα λίπῃ λεύκ' ὀστέα θυμός·
Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται.
Ἀλλὰ φόωσδε τάχιστα λιλαίεο· ταῦτα δὲ πάντα
Ἴσθ', ἵνα καὶ μετόπισθε τεῇ εἴπησθα γυναικί.
Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβόμεθ'· αἱ δὲ γυναῖκες
Ἤλυθον, (ὤτρυνεν γὰρ ἀγαυὴ Περσεφόνεια,)
Ὅσσαι ἀριστήων ἄλοχοι ἔσαν, ἠδὲ θύγατρες·
Αἱ δ' ἀμφ' αἷμα κελαινὸν ἀολλέες ἠγερέθοντο.

"Immisit, ut adhuc magìs lamentans ingemiscam?"
Sic dixi: statim verò respondit veneranda mater:
"Eheu, fili mi, supra omnes infelix viros,
"Minimè te Proserpina, Jovis filia, deludit,
"Sed haec conditio est mortalium, cùm mortui fuerint:
"Non enim ampliùs carnesque et ossa nervi habent;
"Sed ea quidem ignis valida vis ardentis
"Absumit, ubi primùm reliquerit alba ossa animus:
"Anima verò, tanquam somnium, avolans volitat.
"Sed in-lucem celerrimè contende; haec autem omnia
"Scias, ut etiam in-posterum tuae dicas uxori."
Nos quidem sic verbis colloquebamur: mulieres autem
Accesserunt (incitabat enim inclyta Proserpina)
Quotquot optimatum uxores erant, atque filiae:
Hae utique circa sanguinem nigrum frequentes congregabantur.

Ver. 216. Οὔτι σε Περσεφόνεια.]

——neque te Phœbi cortina fefellit.
Dux Anchisiade.—— *Æn.* VI, 347.

Ver. 218. Οὐ γὰρ ἔτι σάρκας.]

Ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἲς ἔμπεδος, οὐδέ τι κίκυς,
Οἵη περ πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι.
Infrà, *ver.* 392.

Ver. 221. Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος.]

——— tenues sine corpore vitas
Admoneat volitare cavâ sub imagine formæ *Æn.* VI, 292.

Λείπεται δὲ ἡ τῆς ψυχῆς φύσις ἐπὶ τὴν σελήνην, οἷον ἴχνη τινὰ βίου καὶ ὄνειρατα διαφυλάττουσα. Καὶ περὶ ταύτης ὀρθῶς ἡγοῦ λελέχθαι τὸ, "Ψυχὴ δ', ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται." *Plutarch. de Facie in Orbe Lunæ,* haud longè à fine. Vide et suprà ad *ver.* 206.

Ibid. ——— ἠΰτ' ὄνειρος, ἀποπταμένη πεπότηται.] Similitèr *Apollonius:*

——— Νόος δέ οἱ, ἠΰτ' ὄνειρος,
Ἑρπύζων πεπότητο. ———
Argonautic. lib. III. *ver.* 503.

Ver. 222. —— φόωσδε.] *Al.* φάοσδε.

Ver. 223. —— ἵνα καὶ μετόπισθε τεῇ εἴπησθα γυναικί.] *Muretus, Var. lect. lib.* XI. *cap.* 7. hæc verba, sicut et *Virgilii,* [*Æn.* VI, 898.] "*portâque emittit eburnâ,*" tectâ quâdam urbanitate fabulam ridendam propinare existimat. Similitèr *Plutarchus, de audiendis Poetis:* Καὶ γὰρ τοῦτο χαριέντως Ὅμηρος εἰς τὴν νεκυίαν εἶπεν, ὡς γυναικὸς ἀκρόασιν οὖσαν διὰ δὴ τὸ μυθῶδες. Vide *Julian. Orat.* III. et infrà ψ', 306. *&c.*

Ver. 224. —— αἱ δὲ γυναῖκες Ἤλυθον.] Εὐταξίαν δὲ τῇ ποιήσει τεχνώμενος καὶ ἀκμὴν, καταλέγει πρῶτον ἡρωΐδας· εἶτα διαναπαύσας τὸν λόγον βραχὺ, πρὸς Ἥρωας μεταβαίνει. *Eustath.*

Αὐτὰρ ἐγὼ βούλευον, ὅπως ἐρέοιμι ἑκάστην·
Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή·
Σπασσάμενος τανύηκες ἄορ παχέος παρὰ μηροῦ,
Οὐκ εἴων πιέειν ἅμα πάσας αἷμα κελαινόν.
Αἱ δὲ προμνηστῖναι ἐπήεσαν· ἡ δὲ ἑκάστη
Ὃν γόνον ἐξαγόρευεν· ἐγὼ δ' ἐρέεινον ἁπάσας.
Ἔνθ' ἤτοι πρώτην Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν,
Ἣ φάτο Σαλμωνῆος ἀμύμονος ἔκγονος εἶναι,
Φῆ δὲ Κρηθῆος γυνὴ ἔμμεναι Αἰολίδαο·
Ἣ ποταμοῦ ἠράσσατ' Ἐνιπῆος θείοιο,
Ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησι·
Καί ῥ' ἐπ' Ἐνιπῆος πωλέσκετο καλὰ ῥέεθρα.
Τῷ δ' ἄρα εἰσάμενος γαιήοχος Ἐννοσίγαιος,
Ἐν προχοῇς ποταμοῦ παρελέξατο δινήεντος·

Caeterùm ego consultabam, quo-pacto interrogarem singulas:
Illud autem mihi in animo optimum videbatur consilium;
Stricto acuto gladio, crasso à femore,
Non sinebam bibere simul omnes sanguinem nigrum.
Illae verò deinceps accedebant; unaquaeque autem
Suum genus narrabat: ego verò interrogabam omnes.
Hîc sanè primam Tyro vidi nobili-patre-natam,
Quae dixit Salmonei eximii *se* filiam esse;
Dixitque Crethei *se* uxorem esse Aeolidae:
Quae fluvium amavit Enipëum divinum,
Qui longè pulcherrimus fluviorum super terram labitur:
Et *ea* propter Enipëi versabatur pulchra fluenta.
Huic verò cùm-se-assimilâsset terram-cingens Neptunus,
In ostiis fluvii accubuit vorticosi:

Ver. 229. Ἥδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.]

Hæc alternanti potior sententia visa est.
Æn. IV, 287.

Ver. 231. ——— πιέειν.] Ita ex *Seberi Indice* edidit *Barnesius:* Atque ita scriptum occurrit in omnibus, *Iliad.* δ', 263. ή, 481. *Odyss.* λ', 583. 584. *Vulgg.* hoc in loco πινέειν. Quæ vox non Homerica. Nonnulli habent πίνειν. Quo modo in commentario citat *Eustathius.*

Ver. 232. ——— ἡ δὲ ἑκάστη.] *Al.* ἠδὲ ἑκάστη.

Ver. 233. ——— ἐγὼ δ' ἐρέεινον ἁπάσας.] Ὅτι πάνυ δεξιῶς ὁ Ποιητὴς την ῥαψῳδίαν ταύτην, ἡρώων ἅμα καὶ ἡρωΐδων πεποίηκε κατάλεγον, —— ἀναπληρῶν τε, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, ἅπερ τῇ Ἰλιάδι ἐλλέλειπται, καὶ ἅμα πλατύνων οὕτω τὴν ποίησιν. *Eustath.*

Ver. 234. —— πρώτην.] *Al.* πρῶτον.

Ibid. ——— Τυρὼ ἴδον εὐπατέρειαν.] Ἐν ἤθει εἶπεν· δυσσεβὴς γὰρ ἦν ὁ Σαλμωνεὺς, ἀντιβροντῶν τῷ Διῒ, καὶ ἀντιαστράπτων· διὰ καὶ κεραυνοῖς περιέπεσεν. Εἰρωνείᾳ οὖν κέχρηται. *Schol.* Malè: Nam in hujusmodi narratione nullus *Ironiæ* locus. Vide et ad *ver.* 235.

Ver. 235. —— Σαλμωνῆος ἀμύμονος.] Περὶ δὲ Σαλμωνέως φασὶν οἱ νεώτεροι ὡς ἄρα ὁ ἀνὴρ ἀσεβὴς ἦν, ἀντιβροντῶν τε καὶ ἀνταστράπτων τῷ Διῒ, δι' ἃ καὶ ἐκεραυνώθη· Ὅμηρος μέντοι οὐκ οἶδε τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ ἀμύμονα τὸν Σαλμωνέα φησίν. *Eustath.* Similitèr et *Dacier.* Atqui nihil impedit vox ἀμύμονος quominùs homo pravis moribus fuerit *Salmoneus.* Vide suprà ad ά, 29. et ad *Il.* β', 673.

Ver. 237. ——— Ἐνιπῆος θείοιο.] Ἐνιπεὺς Ἤλιδος ποταμὸς, καὶ Θεσσαλίας. *Schol.* Vide et *Strabonem, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 546. *al.* 356.

Ver. 238. Ὃς πολὺ κάλλιστος ποταμῶν ἐπὶ γαῖαν ἵησι.] Similitèr de Fluvio *Axio* Poeta, *Iliad.* φ', 158.

Ἀξιοῦ, ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἵησιν.

Ibid. —— ἵησι.] *Al.* ἵησι.

Ver. 239. —— πωλέσκετο.] *Versari solebat.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 240. Τῷ δ' ἄρα εἰσάμενος.] Vide ad *Il.* ν', 45. *Al.* Τῷ δ' ἄρ' ἐεισάμενος.

Πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη, οὔρεϊ ἶσον,
Κυρτωθέν· κρύψεν τε θεὸν, θνητήν τε γυναῖκα·
Λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην, κατὰ δ' ὕπνον ἔχευεν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα,
Ἔν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ', ἔκ τ' ὀνόμαζε·
Χαῖρε, γύναι, φιλότητι· περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ,
Τέξεις ἀγλαὰ τέκνα· ἐπεὶ οὐκ ἀποφώλιοι εὐναὶ
Ἀθανάτων· σὺ δὲ τοὺς κομέειν, ἀτιταλλέμεναί τε.
Νῦν δ' ἔρχευ πρὸς δῶμα, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀνομήνῃς·
Αὐτὰρ ἐγώ τοι εἰμὶ Ποσειδάων ἐνοσίχθων.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.
Ἡ δ' ὑποκυσσαμένη, Πελίην τέκε καὶ Νηλῆα·
Τὼ κρατερὼ θεράποντε Διὸς μεγάλοιο γενέσθην
Ἀμφοτέρω· Πελίης μὲν ἐν εὐρυχόρῳ Ἰαολκῷ

Purpureus autem fluctus circumstitit, monti aequalis,
Curvatus; absconditque deum, mortalemque foeminam:
Solvit autem virgineam zonam, somnumque offudit.
Caeterùm postquam perfecisset deus amatoria opera,
Inhaesit sanè ei manui, verbumque dixit, et compellavit:
" Gaude, mulier, amore *hoc*: circumvoluto autem anno,
" Paries pulchros liberos; quoniam haud inanes concubitus
" Immortalium: tu verò eos cura enutrique.
" Nunc autem i ad domum, et contine-te, neque mentionem-feceris;
" At ego tibi sum Neptunus terrae-quassator."
Sic locutus, pontum subiit fluctuantem.
Illa autem gravida-facta, Peliam peperit et Neleum;
Qui fortes ministri Jovis magni fuerunt
Ambo: Pelias quidem in spatiosâ Iäolco

Ver. 242. Πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη.]

——— At illum
Curvata in montis faciem circumstetit unda,
Accepitque sinu vasto.———
Virg. Georg. IV. 360.

Ver. 243. —— κρύψεν τε.] *Al.* κρύψεν δέ.

Ver. 244. Λῦσε δὲ παρθενίην ζώνην.] Similitèr *Catullus*:

——— solvit zonam diù ligatam.
Carm. II. *ver.* 13.

Ver. 247. —— περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ, Τέξεις.] " Quòd si ita, neque ultra decimum " mensem fœtura mulierum protolli potest; " quæri oportet, cur Homerus scripserit " Neptunum dixisse puellæ à se recens com- " pressæ; Χαῖρε νῦν φιλότητι· περιπλομένου δ' " ἐνιαυτοῦ, Τέξεις ἀγλαὰ τέκν'· *&c.* —— Sed " Favorinus mihi ait περιπλομένου ἐνιαυτοῦ " non confecto esse anno, sed affecto. In " quâ re usus est verbo non vulgaris signi- " ficationis. *Affecta* enim, sicuti M. Cicero " et veterum elegantissimi locuti sunt, ea " propriè dicebantur, quæ non ad finem " ipsum, sed proximè finem progressa de- " ductave erant." *Gellius, lib.* III. *cap.* 16. Ubi notandum, pro Χαῖρε γύναι, legisse *Gellium*, Χαῖρε νῦν.

Ver. 248. —— τέκνα· ἐπεὶ οὐκ.] *Barnesius* edidit, τέκν'· ἐπεὶ οὐκ. Quo modo et apud *Gellium* legitur, loco jam citato. Sed et ferri potest vulgata lectio; pronuntiando scilicet ἐπ' οὐκ, vel ἐπεὶὐκ duabus syllabis. Sic *Iliad.* ν', 777.

Μέλλω, ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ πάμπαν———.

Vide et ad *Il.* ί, 349. et ί, 533.

Ver. 252. Ὣς εἰπὼν, ὑπὸ πόντον ἐδύσατο.]

Hæc Proteus; et se jactu dedit æquor in altum:
Virg. Georg. IV, 528.

Tantum effata, ———
——— se fluvio Dea condidit alto.
Æn. XII, 885.

Ver. 254. ——— θεράποντε Διός.] Βασιλεῖς καὶ γὰρ οἱ πολεμικοὶ, θεράποντες Ἄρηος. *Schol.*

Ver. 255. ——— Ἰαολκῷ.] Ἰωλκὸς, πόλις Θεσσαλίας. *Schol.*

Ναῖε πολύῤῥηνος· ὁ δ' ἄῤ ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι.
Τοὺς δ' ἑτέρους Κρηθῆϊ τέκεν βασίλεια γυναικῶν,
Αἴσονά τ', ἠδὲ Φέρητ', Ἀμυθάονά θ' ἱππιοχάρμην.
Τὴν δὲ μετ', Ἀντιόπην ἴδον, Ἀσωποῖο θύγατρα,
Ἣ δὴ καὶ Διὸς εὔχετ' ἐν ἀγκοίνῃσιν ἰαῦσαι·
Καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδ', Ἀμφίονά τε, Ζῆθόν τε,
Οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο,
Πύργωσάν τ'· ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτόν γ' ἐδύναντο
Ναιέμεν εὐρύχορον Θήβην, κρατερώ περ ἐόντε.
Τὴν δὲ μετ', Ἀλκμήνην ἴδον, Ἀμφιτρύωνος ἄκοιτιν,
Ἥ ῥ' Ἡρακλῆα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα,
Γείνατ', ἐν ἀγκοίνῃσι Διὸς μεγάλοιο μιγεῖσα·
Καὶ Μεγάρην, Κρείοντος ὑπερθύμοιο θύγατρα,
Τὴν ἔχεν Ἀμφιτρύωνος υἱὸς, μένος αἰὲν ἀτειρής.
Μητέρα τ' Οἰδιπόδαο ἴδον, καλὴν Ἐπικάστην,
Ἣ μέγα ἔργον ἔρεξεν ἀϊδρείῃσι νόοιο,
Γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ' ὃν πατέρ' ἐξεναρίξας

Habitabat abundans-pecore ; hic verò in Pylo arenosâ.
Alios verò Cretheo peperit regina mulierum,
Aesonemque, atque Pheretem, Amythaonemque gaudentem-equis.
Post hanc verò, Antiopen vidi, Asopi filiam ;
Quae utique et Jovis gloriabatur in ulnis se-dormiisse ;
Et peperit duos filios, Amphionemque Zethumque,
Qui primi Thebarum sedem condiderunt septem-portas-habentium,
Turribusque munierunt ; quoniam non absque-turribus poterant
Habitare spatiosas Thebas, fortes licèt essent
Post hanc autem, Alcmenam vidi, Amphitryonis uxorem,
Quae scilicet Herculem audacem, animum-leonis-habentem,
Peperit, in ulnis Jovis magnanimi commista :
Et Megaram, Creontis magnanimi filiam ;
Quam habuit Amphitryonis filius, robore semper indomitus.
Matrem quoque Oedipodis vidi, pulchram Epicasten,
Quae ingens facinus commisit insipientiâ mentis,
Nupta suo filio ; ille verò suum patrem ubi-interfecisset,

Ver. 256.——— ὁ δ' ἄῤ ἐν Πύλῳ.] Ὁ Νηλεὺς δηλαδή. *Eustath.*

Ver. 259.—— Ἀσωποῖο θύγατρα.] Vide *Pausan. lib.* II. *cap.* 6.

Ver. 261.—— ἔτεκεν.] *Al.* ἔσχεν.

Ver. 262. Οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν.] Οἱ τῆς Ἀντιόπης παῖδες——τὴν πόλιν τὴν κάτω προσῴκισαν τῇ Καδμείᾳ, καὶ Θήβας ὄνομα ἔθεντο κατὰ συγγένειαν τῆς Θήβης. Μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ καὶ Ὅμηρος ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ· "Οἳ πρῶτοι Θήβης ἕδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο, "Πύργωσάν τ'· &c." Ὅτι δὲ Ἀμφίων ᾖδε, καὶ τεῖχος ἐξειργάζετο πρὸς τὴν λύραν, οὐδένα ἐποιήσατο λόγον ἐν τοῖς ἔπεσι. *Pausan. lib.* IX. *cap.* 14.

Ver. 263.——— ἐπεὶ οὐ μὲν ἀπύργωτον.] *Pausanias*, loco jam citato, legit, ἐπεὶ οὔ μιν ἀπύργωτον.

Ver. 269.——— μένος αἰὲν ἀτειρής.] *Scholiastes* explicat, Ὀργῆς ἀφορήτου μεστός. Minùs rectè.

Ver. 270.——— Ἐπικάστην.] Παρὰ τοῖς Τραγικοῖς, Ἰοκάστην. *Schol.*

Ver. 272. Γημαμένη ᾧ υἱεῖ· ὁ δ' ὃν πατέρ' ἐξεναρίξας Γῆμεν.] Τὸ δὲ "γημαμένη" καὶ τὸ "ἔγημε" φανερὰν διαφορὰν δηλοῖ τοῦ Γῆμαι καὶ τοῦ Γήμασθαι. *Eustath.* Nempè Γῆμαι, propriè est, *Uxorem ducere ;* Γήμασθαι, *Uxorem se alicui dare.* Vide suprà ad *ver.* 178. item ad ί, 491. et ί, 296.

Γῆμεν· ἄφαρ δ' ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισιν.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Θήβῃ πολυηράτῳ ἄλγεα πάσχων,
Καδμείων ἤνασσε, θεῶν ὀλοὰς διὰ βουλάς·
Ἡ δ' ἔβη εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο κρατεροῖο,
Ἁψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου,
Ὧ ἄχεϊ σχομένη· τῷ δ' ἄλγεα κάλλιπ' ὀπίσσω
Πολλὰ μάλ', ὅσσα τε μητρὸς Ἐριννύες ἐκτελέουσι.
Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα· τήν ποτε Νηλεὺς
Γῆμεν, ἑὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα,
Ὁπλοτάτην κούρην Ἀμφίονος Ἰασίδαο·

Eam uxorem-duxit: statim verò *haec* vulgata dii fecerunt hominibus.
Sed ille quidem in Thebe amabili dolores patiens,
Cadmëis imperabat, deorum dira per consilia:
Illa autem abiit in orcum validas-portas-habentem, firmum,
Deligato laqueo sublimè ab altâ trabe,
Suo dolore correpta; illi verò dolores reliquit ponè
Valdè multos, quotquot scilicet matris Furiae efficiunt.
Et Chlorin vidi perpulchram; quam olim Neleus
Uxorem-duxit, suam ob pulchritudinem, postquam dedisset innumera sponsalia,
Minimam-natu filiam Amphionis Jasidae:

Ver. 273.——ἄφαρ δ' ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν.] Ἀνὰ στόμα πᾶσι λέγειν καὶ πυνθάνεσθαι· ἢ φανερά. *Schol.* Alitèr *Pausanias*: Ὁ δὲ [Οἰδίπους] καὶ τὸν πατέρα ἀποκτενεῖν ἤμελλεν, ὡς ηὐξήθη καὶ τὴν μητέρα ἔγημε. Παῖδας δ' ἐξ αὐτῆς οὐ δοκῶ οἱ γενέσθαι, μάρτυρι Ὁμήρῳ χρώμενος, ὃς ἐποίησεν ἐν Ὀδυσσείᾳ· "— ἄφαρ δ' " ἀνάπυστα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισι." Πῶς οὖν ἐποίησαν ἀνάπυστα ἄφαρ, εἰ δὴ τέσσαρες ἐξ Ἰοκάστης ἐγένοντο παῖδες τῷ Οἰδίποδι; *lib.* IX. *cap.* 5.

Ver. 274.—— Θήβῃ πολυηράτῳ.] Πολλὰς ἀρὰς καὶ βλαβὰς θεῶν ὑπομεινάσῃ. [Ita *Barnesius* pro vulgato ὑπομείνας ἤ.] οὐ γὰρ ἐρασμίῳ· ὅπως ἂν ᾖ τῷ ὑποκειμένῳ ἀκόλουθον. *Schol.* Atqui vox πολυήρατος semper alibi apud Poetam *amabilem* significat:

— πολυηράτου ἐς γάμου ὥρην. *Odyss.* ό, 126.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβην πολυήρατον ἱκόμεθ' ἄμφω. *Ibid.* 365.

Νῦν δ' ἐπεὶ ἀμφοτέρω πολυήρατον ἱκόμεθ' εὐνήν. ψ', 354.

Vide et ad *Il.* σ', 512.

Ver. 275. ἤνασσε.] Vide ad *Il.* π', 172.

Ver. 277. Ἁψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου.]

Et nodum informis lethi trabe nectit ab altâ. *Æn.* XII, 603.

———— κἀμπίπτει στέγη,
Οὗ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκ' εἰσείδομεν,
Πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην.——
Sophocl. Œdip. Tyran. ver. 1271.

Euripides hujus mortem alitèr refert:

Μήτηρ δ' ὅπως εἰσεῖδε τήνδε συμφορὰν,
Ὑπερπαθήσασ' ἥρπασ' ἐκ νεκροῦ ξίφος,
Κἄπραξε δεινά· διὰ μέσου γὰρ αὐχένος
Ὦθει σίδηρον.—— *Phœniss. ver.* 1464.

Ver. 278.——ἄχεϊ σχομένη.] *Al.* ἄχεϊ ἰσχομένη.

Ver. 279.——ἐκτελέουσι.] *Al.* ἐκτελέωσι.

Ver. 280. Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα.] Ὁ δὴ πολυφωνότατος ἁπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, ὅταν μὲν ὥραν ὄψεως εὐμόρφου καὶ κάλλος ἡδονῆς ἐπαγωγὸν ἐπιδείξασθαι βούλεται, τῶν τε φωνηέντων τοῖς κρατίστοις χρήσεται καὶ τῶν ἡμιφώνων τοῖς μαλακωτάτοις, καὶ οὐ καταπυκνώσει τοῖς ἀφώνοις τὰς συλλαβὰς, οὐδὲ συγκόψει τοὺς ἤχους παρατιθεὶς ἀλλήλοις τὰ δυσέκφορα, πραεῖαν δέ τινα ποιήσει τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμάτων, καὶ ῥέουσαν ἀλύπως διὰ τῆς ἀκοῆς, ὡς ἔχει ταυτί.—— "Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα, " τήν ποτε Νηλεὺς Γῆμεν ἑὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ " πόρε μυρία ἕδνα." *Dionys. Halicarn.* περὶ συνθέσεως, § 16.

Ver. 281. Γῆμεν.] Vide suprà ad *ver.* 272.

Ibid.——ἑὸν διὰ κάλλος.] Ita ex *Scholiis Aldinis* et ex *Dionysio* loco jam citato, edidit *Barnesius*: Quocum facit et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. Sic *Iliad.* ά, 72. Ἣν διὰ μαντοσύνην. *Vulgg.* hoc in loco, ἑὸν μετὰ κάλλος. Cæterùm nonnulli, notante *Barnesio*, post vocem Γῆμεν distinguunt, leguntque; ἑὸν μετὰ κάλλος ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα. Satis inficetè.

Ibid.——ἕδνα.] Ἔνθα φανερῶς, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἕδνα Ὅμηρος λέγει τὰ τοῦ νυμφίου πρὸς τὴν νύμφην. *Eustath.*

Ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ ἶφι ἄνασσεν,
Ἠδὲ Πύλου βασίλευε· τέκεν δέ οἱ ἀγλαὰ τέκνα,
Νέστορά τε, Χρόμιόν τε, Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον.
Τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην Πηρὼ τέκε, θαῦμα βροτοῖσι,
Τὴν πάντες μνώοντο περικτίται· οὐδέ τι Νηλεὺς
Τῷ ἐδίδου, ὃς μὴ ἕλικας βόας εὐρυμετώπους
Ἐκ Φυλάκης ἐλάσειε βίης Ἰφικληείης
Ἀργαλέας· τὰς δ' οἶος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων
Ἐξελάαν· χαλεπὴ δὲ θεοῦ κατὰ μοῖρα πέδησε,
Δεσμοί τ' ἀργαλέοι, καὶ βουκόλοι ἀγροιῶται.
Ἀλλ' ὅτε δὴ μῆνές τε καὶ ἡμέραι ἐξετελεῦντο,
Ἂψ περιτελλομένου ἔτεος, καὶ ἐπήλυθον ὧραι,
Καὶ τότε δή μιν ἔλυσε βίη Ἰφικληείη,
Θέσφατα πάντ' εἰπόντα· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.

Qui quondam in Orchomeno Minyëo fortitèr imperabat,
Atque in Pylo regnabat: peperit autem *ea* illi insignes liberos,
Nestoremque, Chromiumque, Periclymenumque magnanimum.
Post hos autem eximiam Pero peperit, miraculum hominibus;
Quam omnes ambiebant vicini; neque omninò Neleus
Ulli dabat, qui non camuras boves latis-frontibus
Ex Phylace abegisset roboris Iphiclei
Difficiles-*abactu:* has verò solus pollicitus est vates eximius
Abacturum *se:* grave autem dei fatum impedivit,
Vinculaque saeva, et bubulci agrestes.
Sed cùm jam mensesque et dies exacti-essent,
Rursùs circumvoluto anno, et advenissent horae;
Tum verò demùm ipsum solvit vis Iphiclea,
Vaticinia omnia locutum: Jovis autem perficiebatur consilium.

Ver. 283. Ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ.] Τὸ δὲ, "ὅς ποτ' ἐν Ὀρχομενῷ ἄνασσεν, ἠδὲ Πύλου "βασίλευεν," οὐ πάνυ ἔχει σαφῶς, εἴτε περὶ Ἀμφίονος, εἴτε περὶ Νηλέως λέγεται. *Eustath.* *Scholiastes* de *Neleo* interpretatur, quem et *Pylo* et *Orchomeno* imperâsse refert. Quin et istud Ἠδὲ Πύλου βασίλευεν de *Neleo* intelligendum liquet ex *ver.* 256. suprà. Porrò dubitat *Eustathius* annon hîc legendum sit, Ἡ δὲ Πύλου βασίλευεν· ut sit sententia; ὁ πατὴρ μὲν Ἀμφίων ἐν Ὀρχομενῷ ἄνασσεν, ἡ δὲ θυγάτηρ Χλῶρις Πύλου ἐβασίλευε διὰ τὸν ἄνδρα Νηλέα.

Ibid.——Ὀρχομενῷ Μινυηΐῳ.] Ὀρχομενὸς, πόλις Βοιωτίας. *Schol.* Δύο γὰρ Ὀρχομενοὶ, ὁ μὲν τῆς Ἀρκαδίας, ὃν Ὅμηρος καλεῖ πολύμηλον, [*Iliad.* β', 605.] ὁ δὲ τῆς Βοιωτίας, ὃν Ὅμηρος καλεῖ Μινύειον. *Schol. ad Thucydid. lib.* III. § 112.

Ver. 285.——Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον.] Vide *Scholiasten* ad *Apollonii Argonautic. lib.* I. *ver.* 156. item *Ovidium Metamorph. lib.* XII. *ver.* 556.

Ver. 287.——οὐδέ τι.] *Al.* οὐδ' ἔτι.

Ver. 289.——Φυλάκης.] Πόλεως Θεσσαλίας. *Schol.*

Ver. 290. Ἀργαλέας.] Χαλεπὰς, δυσκόλους· ἀπὸ τοῦ περιέχοντος δὲ καὶ ἔξωθεν πράγματος αὐτὸ τὸ περιεχόμενον ἐπωνόμασεν. Ἀργαλέαι γὰρ οὐκ αὐταὶ αἱ βόες, ἀλλ' αἱ περὶ αὐτὰς πραγματεῖαι καὶ σπονδαί. *Schol.*

Ibid. — τὰς δ' οἶος ὑπέσχετο μάντις ἀμύμων Ἐξελάαν.] Μελάμπους ὁ Ἀμυθάονος. *Schol.*

Turpia perpessus vates est vincla Melampus,
Cognitus Iphicli subripuisse boves;
Quem non lucra, magìs Pero formosa coëgit
Mox Amythaoniâ nupta futura domo.
Propert. lib. II. *Carm.* iii. *ver.* 15.

Vide infrà ad ό, 225.

Καὶ Λήδην εἶδον, τὴν Τυνδαρέου παράκοιτιν,
Ἥ ῥ' ὑπὸ Τυνδαρέῳ κρατερόφρον' ἐγείνατο παῖδε,
Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα·
Τοὺς ἄμφω ζωοὺς κατέχει φυσίζοος αἶα·
Οἳ καὶ νέρθεν γῆς τιμὴν πρὸς Ζηνὸς ἔχοντες,
Ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε
Τεθνᾶσιν· τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.
Τὴν δὲ μετ', Ἰφιμέδειαν, Ἀλωῆος παράκοιτιν,
Εἴσιδον, ἣ δὴ φάσκε Ποσειδάωνι μιγῆναι·
Καί ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδε, (μινυνθαδίω δὲ γενέσθην,)
Ὦτόν τ' ἀντίθεον, τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην·

Et Ledam vidi, Tyndari uxorem,
Quae ex Tyndaro magnanimos peperit filios,
Castoremque equorum-domitorem, et pugilatu strenuum Pollucem;
Quos ambos vivos detinet alma terra;
Qui etiam infra terram, honorem à Jove habentes,
Interdum quidem vivunt alternis-diebus, interdum autem rursùs
Mortui sunt: honorem verò sortiti sunt aequalitèr diis.
Post hanc autem, Iphimediam, Aloëi uxorem,
Aspexi. quae sanè dicebat Neptuno se commixtam fuisse:
Et peperit utique duos filios, (brevis autem vitae fuerunt,)
Otumque deo-parem, inclytumque Ephialtem;

Ver. 297. —— Τυνδαρέου.] Ita Vulgati et hìc et infrà ώ, 198. ubi iterùm occurrit hæc vox. Similiterque τ', 518. ύ, 66. Πανδαρέου. *Barnesius* autem legendum contendit Τυνδάρεω, Πανδάρεω.

Ver. 299. ——— Πολυδεύκεα.] Pronuntiabatur Πολυδεύκη.

Ver. 300. Τοὺς ἄμφω ζωοὺς κατέχει φυσίζοος αἶα.] Sic *Il.* γ', 243.

——— τοὺς δ' ἤδη κατέχεν φυσίζοος αἶα.

Et *Odyss.* λ', 548.

Τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ' αὐτῶν γαῖα κατέσχεν.

Ibid. ——— κατέχει.] *Al.* κατέχεν.

Ver. 301. —— πρὸς Ζηνός.] *Al.* παρὰ Ζηνός.

Ver. 302. Ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε Τεθνᾶσιν.]

Si fratrem Pollux alternâ morte redemit,
Itque reditque viam toties. —
Æn. VI, 121.

Αναιρεθέντος Κάστορος ὑπὸ Μελεάγρου, ἢ Πολυνείκους, Πολυδεύκης ἄφθαρτος ὤν, διὰ τὸ ἐκ Διὸς γεγονέναι, παρεκάλεσε τὸν πατέρα, ὅπως ἐπιτρέψῃ αὐτῷ νείμασθαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὴν ἀφθαρσίαν, ὥστε παρ' ἡμέραν ἀμφοτέρους, ὁτὲ μὲν ἐν Ὀλύμπῳ διατρίβειν, ὁτὲ δὲ ἐν Ἀϊδωνέως. *Schol. ad ver.* 300. Αἰνίττεται δὲ, φασὶν, ὁ μῦθος ταῦτα εἰς τοὺς ἐν οὐρανῷ διδύμους, οἷς οἱ αὐτοὶ λέγονται εἶναι οἱ διόσκουροι· οἳ γενόμενοι μὲν κατὰ γῆς, δοκοῦσιν οἷον τεθνάναι· ἀνατέλλοντες δὲ, ζῆν λέγονται. *Eustath.* Mirè autem *Macrobius*; "Gemini autem, (inquit,) qui alternis mortibus vivere creduntur, quid aliud nisi Solem unum eundemque significant, modò descendentem in ima mundi, modò mundi in summam altitudinem resurgentem?" *Saturnal. lib.* I. *cap.* 21.

Ver. 303. —— τιμὴν δὲ λελόγχασ' ἶσα θεοῖσι.] Ita optimè restituit *Barnesius*. *Vulgg.* λελόγχασιν. Quod nullo modo ferri potest. Penultima enim necessariò producitur. Vide et ad *Il.* ά, 37.

Ver. 304. ——— Ἰφιμέδειαν.] *Al.* Ἀμφιμέδειαν.

Ver. 307. Ὦτόν τ' ἀντίθεον, τηλεκλειτόν τ' Ἐφιάλτην· Οὓς δὴ μηκίστους *&c.*]

Hîc et Aloïdas geminos, immania vidi
Corpora; qui manibus magnum rescindere cœlum
Aggressi, superisque Jovem detrudere regnis.
Æn. VI, 582.

Terra feros partus immania monstra Gigantum
Edidit, arsuros in Jovis ire domum.—
Exstruere hi montes ad sidera summa parabant,
Et magnum bello sollicitare Jovem.
Ovid. Fast. lib. V. *ver.* 35. 39.

Porrò *Virgilii* locum inter eos recenset *Macrobius*, in quibus *Virgilius Homerici carminis majestatem non æquet.* "Homerus magnitudinem corporum alto latoque dimensus est, et verborum ambitu membra de-

Οὓς δὴ μηκίστους θρέψε ζείδωρος Ἄρουρα,
Καὶ πολὺ καλλίστους, μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα·
Ἐννέωροι γὰρ τοί γε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν
Εὖρος, ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι.
Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην, ἐν Ὀλύμπῳ
Φυλόπιδα στήσειν πολυάϊκος πολέμοιο·
Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.

Quos scilicet procerissimos enutrivit alma Terra,
Et longè pulcherrimos, post inclytum Orionem:
Novennes etenim hi etiam novem-cubitorum erant
Latitudine; at longitudine erant novem-ulnarum.
Qui etiam immortalibus minabantur, in Olympo
Certamen moturos-*se* tumultuosi belli:
Ossam Olympo conati sunt imponere, at Ossae
Pelium nemorosum; ut coelum scansile esset.

" pinxit. Vester ait, *immania corpora*, nihilque ulterius adjecit, mensurarum nomina non ausus attingere. Ille de construendis montibus conatum insanæ molitionis expressit: hic *aggressos rescindere cœlum* dixisse contentus est." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 13. *Scaliger* autem *Virgilium* hoc in loco superiorem contendit. " Quod ad montium congestionem attinet, nemo Græcorum ad illorum numerorum artem accessit; —— et plus dixit quàm Homerus. Ille enim ἀπειλήτην: nos autem, " —— *manibus magnum rescindere cœlum Aggressi &c.*" *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Atqui non advertit vir eruditus quanto adhuc majorem habeat vim apud *Homerum* istud " Καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν &c." *ver.* 316. Vide ad *ver.* 316.

Ver. 308. Οὓς δὴ μηκίστους.] Τί οὖν ὁ Τιτυὸς [infrà *ver.* 576.] ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα; γηγενὴς ἐκεῖνος· τούτους δὲ ἀντεξισάζει ἀνθρώποις. *Schol.*

Ver. 309. Καὶ πολὺ καλλίστους, μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα.] Notandum hîc *Amplificationis* genus, de quo *Quinctilianus:* " Fit et alitèr supra summum adjectio; ut apud Virgilium de Lauso; (*Æn.* VII, 649.) — " *Quo pulchrior alter Non fuit, excepto Laurentis corpore Turni.* Summum est enim, quo pulchrior alter non fuit; huic deindè aliquid suprà positum est." *Lib.* VIII. *cap.* 4. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι —— οὐδ' ἁπλῶς καλοὶ καὶ κάλλιστοι [οἱ Ἀλωεῖδαι] ἀλλὰ πολὺ κάλλιστοι. Εἰ δὲ αὐτοὶ μετὰ τὸν Ὠρίωνα εἰσὶ τοιοῦτοι, συλλογιστέον τὴν τοῦ κάλλους ὑπερβολὴν τῷ Ὠρίωνι. *Eustath.*

Ibid. —— μετά γε κλυτόν.] *Al.* μετ' ἀγακλυτόν.

Ver. 310. ——— ἐννεαπήχεες ἦσαν Εὖρος, ἀτὰρ μῆκος —— ἐννεόργυιοι.] Ἑκάστης ὀργυίας ἀνὰ τριῶν πηχέων οὔσης, τὸ ἐννεάπηχυ εὖρος τρίτον ἐστὶ τοῦ ἐννεοργυίου μήκους. *Eustath.*

Ver. 311. —— μῆκός γε.] *Al.* μῆκός τε.

Ibid. —— ἐννεόργυιοι.] Pronuntiabatur ἐννεύργυιοι. Ὀργυιὰ δὲ ἐστὶν ἡ τῶν χειρῶν ἔκτασις. *Schol.*

Ver. 312. Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην.]

Et conjuratos cœlum rescindere fratres.
Virg. Georg. I, 280.

—— et magnis subjectum molibus urget
Æthereas ausum sperare Typhoëa sedes.
Ovid. Metam. lib. V. *ver.* 346.

Ita ferè apud *Hirtium:* " Decem habere legiones populum Romanum, quæ —— etiam cœlum diruere possent." *De bello Hispanico,* § *ult.*

Ibid. —— ἀπειλήτην.] Apud *Eustathium,* ἀπειλείτην.

Ver. 314. Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ Πήλιον εἰνοσίφυλλον.] Ὄσσα, ὄρος Θεσσαλίας. Ὄλυμπος, ὄρος Μακεδονίας. — Πήλιον, ὄρος Θεσσαλίας. *Schol.*

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam
Scilicet, atque Ossæ frondosum involvere
Olympum. *Virg. Georg.* I, 281

Ubi ingentem nisum et molimen quàm pulchrè depingat et quasi ob oculos ponat vocalis longæ non elisæ hiatus, vide infrà ad *ver.* 595. et ad *Il.* γ', 363. et ρ', 264. Porrò de hoc *Homeri* loco *Strabo:* Ὅπου —— χρεία τάξεως, ὧν μέμνηται τόπων, φυλάττει τὴν τάξιν ὁμοίως μὲν τῶν Ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἄπωθεν· " Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ Πήλιον εἰνοσίφυλλον." *Geograph. lib.* 1. *pag.* 47. *al.* 27.

Ver. 315. —— ἀμβατός.] Vide ad *Il.* ζ', 434.

Καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν, εἰ ἥϐης μέτρον ἵκοντο·
Ἀλλ᾽ ὄλεσεν Διὸς υἱὸς, ὃν ἠΰκομος τέκε Λητὼ,
Ἀμφοτέρω· πρὶν σφῶϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
Ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυν εὐανθέϊ λάχνῃ.
Φαίδρην τε, Πρόκριν τε ἴδον, καλήν τ᾽ Ἀριάδνην,
Κούρην Μίνωος ὀλοόφρονος, ἥν ποτε Θησεὺς,
Ἐκ Κρήτης ἐς γουνὸν Ἀθηνάων ἱεράων,
Ἦγε μὲν, οὐδ᾽ ἀπόνητο· πάρος δέ μιν Ἄρτεμις ἔσχε
Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ, Διονύσου μαρτυρίῃσι.
Μαῖράν τε, Κλυμένην τε ἴδον, στυγερήν τ᾽ Ἐριφύλην,

Et sanè perfecissent, si ad pubertatis mensuram pervenissent:
Sed perdidit *eos* Jovis filius, quem comas-pulchra peperit Latona,
Ambos: antequam ipsis sub temporibus pili
Florerent, tegerentque mentum florenti lanugine.
Phaedramque, Procrinque vidi, pulchramque Ariadnam,
Filiam Minöis prudentis, quam olim Theseus,
Ex Cretâ in foecundum-solum Athenarum sacrarum,
Duxit quidem, sed non potitus est: anteà nempè ipsam Diana detinuit
Diâ in circumfluâ, Bacchi testimonio.
Maeramque, Clymenamque vidi, odiosamque Eriphylen,

Ver. 316. Καί νύ κεν ἐξετέλεσσαν.] Καὶ ἔμπαλιν πολλὰ ὕψη (εὑρίσκεται) δίχα πάθους, ὡς πρὸς μυρίοις ἄλλοις, καὶ τὰ περὶ τοὺς Ἀλωάδας τῷ Ποιητῇ παρατετολμημένα, "Ὄσσαν "ἐπ᾽ Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, &c." Καὶ τὸ τούτοις ἔτι μεῖζον ἐπιφερόμενον, "Καί νύ κεν "ἐξετέλεσσαν." *Longin. de Sublimitate*, § 8. *Quinctilianus* hanc *Amplificandi* speciem *Incrementum* appellat. Quod (inquit) "est "potissimum, cùm magna videntur etiam "quæ inferiora sunt. Id aut uno gradu "fit, aut pluribus. Per id venitur non "modò ad summum, sed interim quo"dammodo supra summum." *Lib.* VIII. *cap.* 4.

Ver. 317. Ἀλλ᾽ ὄλεσεν Διὸς υἱός.] Οἱ νεώτεροι φασὶν τὴν Ἄρτεμιν ἔλαφον ἰᾶσαι δι᾽ αὐτῶν· τοὺς δὲ, τὴν ἔλαφον ἀφέντας, ἀλλήλους διαχρήσασθαι. *Schol.*

Ver. 318. —— ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους Ἀνθῆσαι.]

Tum mihi prima genas vestibat flore juventa. *Æn.* VIII, 160.

Ver. 319. ——— γένυν.] *Al.* γένυς. Quod est contractum ex γένυας.

Ver. 320. Φαίδρην τε, Πρόκριν τε ἴδον.] Φαίδρα, Μίνωος θυγάτηρ, γυνὴ Θησέως.——— Πρόκρις, Ἐρεχθέως θυγάτηρ. *Schol.*

His Phædram Procrinque locis.——— *Æn.* VI, 445.

Ver. 321. ——— Μίνωος ὀλοόφρονος.] Vide suprà ad ά, 52.

Ver. 323. ——— πάρος δέ μιν.] *Al.* πάρος γε μίν.

Ibid. —— ἔσχε.] Νῦν ἀντὶ τοῦ ἀνεῖλεν. Γράφεται καὶ ἔκτα. *Schol.* Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet ἔκτα.

Ver. 324. Δίῃ ἐν ἀμφιρύτῃ.] Δῖα, νῆσος πρὸς τῇ Κρήτῃ, ἥτις Νάξος καλεῖται· ἱερὰ δὲ αὕτη τοῦ Διονύσου. *Schol.*

Ibid. —— Διονύσου μαρτυρίῃσι.] Ἐπεὶ κατεμαρτύρησεν αὐτῆς ἀσέβειαν, μιγείσης ἐν τῷ τεμένει αὐτοῦ τῷ Θησεῖ· οἱ δὲ νεώτεροι φασὶ καταλειφθεῖσαν αὐτὴν ὑπὸ Θησέως, ἁρπαγῆναι ὑπὸ τοῦ Διονύσου. *Schol.* Cæterùm quâ ratione ex μαρτῡρομαι, fit μαρτῠρίη, vide ad *Il.* ά, 338. et ύ, 304.

Ver. 325. Μαῖράν τε.] Μαῖρα, Προίτου καὶ Ἀντείας θυγάτηρ· ἐτελεύτησε δὲ παρθένος. *Schol.*

Ibid. —— Κλυμένην τε ἴδον.] Κλυμένου Μινύου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Εὐρυανάσσης τῆς Ὑπερφαντος, γαμηθεῖσα Φυλάκῳ. *Schol.* *Al.* Κλυμένην τ᾽ εἶδον.

Ibid. ——— στυγερήν τ᾽ Ἐριφύλην.] Ἴφιος θυγατέρα· μισητὴν δὲ διὰ τὸ λαβεῖν παρὰ Πολυνείκους ἢ Ἀδράστου χρυσοῦν ὅρμον, καὶ προδεδωκέναι Ἀμφιάραον τὸν ἄνδρα αὐτῆς μὴ βουλόμενον στρατεύεσθαι ἐπὶ Θήβας, εἰδότα ὡς μάντιν τὸ ἀποβησόμενον. *Schol.* Porrò *Scholia* ad *ver.* 326. *Eriphylen Talai* filiam memorant. Hinc apud *Virgilium*:

———mœstamque Eriphylen. *Æn.* VI, 445.

Et apud *Ovidium*:

E quibus exierat, trajecit viscera ferro
Filius; et pœnæ causa monile fuit.
Amor. lib. I. x. 52.

Ἡ χρυσὸν φίλου ἀνδρὸς ἐδέξατο τιμήεντα.
Πάσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω,
Ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον, ἠδὲ θύγατρας·
Πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθεῖτ' ἄμβροτος· ἀλλὰ καὶ ὥρη
Εὕδειν, ἢ ἐπὶ νῆα θοὴν ἐλθόντ' ἐς ἑταίρους,
Ἢ αὐτοῦ· πομπὴ δὲ θεοῖς, ὑμῖν τε μελήσει.
Ὣς ἔφατ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ·
Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα·
Τοῖσιν δ' Ἀρήτη λευκώλενος ἤρχετο μύθων·
Φαίηκες, πῶς ὔμμιν ἀνὴρ ὅγε φαίνεται εἶναι,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, ἰδὲ φρένας ἔνδον ἐΐσας;
Ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμὸς ἐστίν· ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς·
Τῷ μὴ ἐπειγόμενοι ἀποπέμπετε, μηδὲ τὰ δῶρα
Οὕτω χρηΐζοντι κολούετε· πολλὰ γὰρ ὔμμιν
Κτήματ' ἐνὶ μεγάροισι, θεῶν ἰότητι, κέονται.

Quae aurum pro dilecto marito accepit pretiosum.
Omnes verò non ego dixero, neque nominavero,
Quotquot Heroüm uxores vidi, et filias;
Priùs enim etiam nox periret divina: sed et hora
Dormiendi *mihi*, sive ad navem celerem digresso ad socios,
Sive hîc: deductio autem diis, vobisque curae-erit.
Sic dixit: illi verò omnes muti facti-sunt silentio;
Voluptateque tenebantur per domum obscuram.
His verò Arete candida-ulnis exordiebatur sermonem:
" Phaeaces, quomodo vobis vir hic videtur esse,
" Formâque, magnitudineque, atque mente intùs aequâ?
" Hospes verò itidem meus est; unusquisque autem particeps-est honoris:
" Ideò nè festinantes dimittite, neque dona
" Sic egenti inhibete: multa enim vobis
" Bona in aedibus, deorum benignitate, jacent."

Ver. 329. —— Πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθεῖτ' ἄμβροτος.]

Antè diem clauso componet vesper Olympo. *Æn.* I, 374.

Ibid. —— φθεῖτ'.] Nonnulli, notante *Barnesio*, hîc legunt φθίτ'. Quod, uti ipse rectè observat, primam corripit. Vide infrà ad ό, 357. et ύ, 340. item ad *Il.* σ', 100.

Ibid ——ἀλλὰ καὶ ὥρη Εὕδειν.]

——et jam nox humida cœlo
Præcipitat, suadentque cadentia sidera somnos. *Æn.* II, 8.

Ver. 330. —— ἢ ἐπὶ νῆα θοήν.] Vide suprà ad θ', 51.

Ver. 332. —— οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο.]

Conticuere omnes, intentique ora tenebant. *Æn.* II, 1.

Dixerat Æneas; olli obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant. *Æn.* XI, 120.

Ver. 333. Κηληθμῷ.] Τῇ μετὰ ἡδονῆς καὶ τέρψεως ἡσυχίᾳ. *Schol.* Ἡδονῆς δὲ τὸ μὲν δι' ὤτων ὄνομα, κήλησις ἐστί· τὸ δὲ δι' ὀμμάτων, γοητεία. *Plutarch. de Solertiâ Animalium.* " Delectatio, voluptas suavitate auditûs animum deleniens." *Cicero, Tusc. Quæst. lib.* IV. § 9. Vide *Menagii* Annotationes ad *Laërtium, lib.* VII. *pag.* 191.

Ibid. ——ἔσχοντο.] *Al.* ἴσχοντο

Ver. 336. —— ἐΐσας.] Τὰς ἀναλογούσας τῷ σώματι, καὶ ὀρθὰς καὶ δικαίας. *Schol.*

Ver. 337. Ξεῖνος δ' αὖτ' ἐμὸς ἐστίν.] Διὰ δύο φησὶν ἡ Ἀρήτη ἄξιον εἶναι μὴ μικρολογεῖσθαι, ὅτι δὲ καὶ αὐτῆς ἐστὶ ξένος, αὐτῇ γὰρ πρώτῃ προσῆλθε· καὶ ὅτι ἕκαστος εὐπορεῖ. *Schol.*

Ver. 340. —— θεῶν ἰότητι, κέονται.]

Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν. Suprà, ζ', 188.

Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε γέρων, ἥρως Ἐχένηος,
Ὃς δὴ Φαιήκων ἀνδρῶν προγενέστερος ἦεν·
Ὦ φίλοι, οὐ μὰν ὔμμιν ἀπὸ σκοποῦ οὐδ᾽ ἀπὸ δόξης
Μυθεῖται βασίλεια περίφρων· ἀλλὰ πίθεσθε·
Ἀλκινόου δ᾽ ἐκ τοῦδ᾽ ἔχεται ἔργον τε, ἔπος τε.
Τὸν δ᾽ αὖτ᾽ Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Τοῦτο μὲν οὕτω δὴ ἔσται ἔπος, αἴκεν ἔγωγε
Ζωὸς Φαιήκεσσι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
Ξεῖνος δὲ τλήτω, μάλα περ νόστοιο χατίζων,
Ἔμπης οὖν ἐπιμεῖναι ἐς αὔριον, εἰσόκε πᾶσαν
Δωτίνην τελέσω· πομπὴ δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσι, μάλιστα δ᾽ ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ᾽ ἐνὶ δήμῳ.
Τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Εἴ με καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀνώγοιτ᾽ αὐτόθι μίμνειν,
Πομπήν τ᾽ ὀτρύνοιτε, καὶ ἀγλαὰ δῶρα διδοῖτε,
Καί κε τὸ βουλοίμην, καί κεν πολὺ κέρδιον εἴη,
Πλειοτέρῃ σὺν χειρὶ φίλην ἐς πατρίδ᾽ ἱκέσθαι·

Inter hos autem et locutus est senex heros Echenëus,
Qui sanè Phaeacum virorum maximus-natu erat:
" O amici, non utique vobis à scopo neque praeter decorum
" Loquitur regina prudens; sed obedite;
" Alcinoo autem ex ipso pendet opusque, dictumque."
Huic autem rursùs Alcinous respondit, dixitque:
" Hoc quidem ita demùm peractum erit verbum, si ego
" Vivus Phaeacibus navigandi-studiosis imperem.
" Hospes autem sustineat, valdè licèt reditum desiderans,
" Omninò igitur expectare in crastinum, donec totum
" Munus perficiam: deductio autem viris curae-erit
" Omnibus, potissimùm autem mihi; hujus enim imperium est in populo."
Huic autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
" Si me etiam in annum jusseritis hic manere,
" Deductionemque apparaveritis, et splendida dona dederitis,
" Etiam hoc mallem, et multò utilius esset,
" Pleniori cum manu charam in patriam pervenire;

Ver. 342. Ὣς δὴ Φαιήκων.] Deest hic versus in MS. à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 343. —— ὔμμιν.] Apud *Eustathium*, ἧμιν.

Ibid. —— ἀπὸ δόξης.] Ἀπὸ ἧς ἔχομεν περὶ τοὺς ξένους διαθέσεως. *Schol.*

Ver. 345. —— ἐκ τοῦδ᾽ ἔχεται ἔργον τε, ἔπος τε.] Οἷον ἐν Ἀλκινόῳ ἐστὶ τὸ τελείως ἀπαλλαχθῆναι. *Schol.* Sic *Iliad.* ί, 102.

—— σέο δ᾽ ἕξεται, ὅ, ττί κεν ἄρχῃ.

Ver. 347. —— ἔπος.] *Al.* γέρον.

Ver. 350. —— ἐς αὔριον.] *Al.* ἐσαύριον.

Ver. 351. —— πομπὴ δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει.] Sic suprà ά, 358.

—— μῦθος δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει.

Item *Iliad.* ζ', 492.

—— πόλεμος δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει.

Ver. 356. Πομπήν τ᾽ ὀτρύνοιτε.] *Al.* Πομπὴ δ᾽ ὀτρύνοιτο.

Καί κ' αἰδοιότερος καὶ φίλτερος ἀνδράσιν εἴην
Πᾶσιν, ὅσοι μ' Ἰθάκηνδε ἰδοίατο νοστήσαντα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ὦ Ὀδυσεῦ, τὸ μὲν οὔτι σ' εἴσκομεν εἰσορόωντες,
Ἠπεροπῆά τ' ἔμεν καὶ ἐπίκλοπον, οἷά τε πολλοὺς
Βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερέας ἀνθρώπους,
Ψεύδεά τ' ἀρτύνοντας, ὅθεν κέ τις οὐδὲ ἴδοιτο·
Σοὶ δ' ἔνι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί·
Μῦθον δ', ὡς ὅ, τ' ἀοιδὸς ἐπισταμένως κατέλεξας
Πάντων τ' Ἀργείων, σέο τ' αὐτοῦ, κήδεα λυγρά.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἴ τινας ἀντιθέων ἑτάρων ἴδες, οἵ τοι ἅμ' αὐτῷ
Ἴλιον εἰς ἅμ' ἕποντο, καὶ αὐτοῦ πότμον ἐπέσπον.
Νὺξ δ' ἥδε μάλα μακρὴ, ἀθέσφατος· οὐδέ πω ὥρη
Εὕδειν ἐν μεγάρῳ· σὺ δέ μοι λέγε θέσκελα ἔργα.
Καί κεν ἐς ἠῶ δῖαν ἀνασχοίμην, ὅτε μοι σὺ

" Et magìs honorabilis et charior viris essem
" Omnibus, quotquot me in Ithacam viderent reversum."
Huic autem rursùs Alcinous respondit, dixitque :
" O Ulysses, hoc quidem neutiquam te suspicamur aspicientes,
" Impostoremque esse et fallacem, perindè ut multos
" Pascit terra nigra latè-dispersos homines,
" Mendaciaque concinnantes; undè quis neque suspicaretur :
" Tibi verò inest quidem elegantia verborum, inest et mens bona;
" Historiam verò, ut et cantor, scitè recensuisti
" Omniumque Argivorum, tuîque ipsius dolores tristes.
" Sed age mihi hoc dic, et accuratè narra;
" Si quos eximiorum sociorum videris, qui teipsum
" Ad Ilium unà comitati sunt, et illic fatum obierunt.
' Nox autem haec valdè longa, immensa; neque adhuc tempus
" Dormiendi in aedibus : tu autem mihi dic mira opera.
" Etiam in auroram divinam sustinerem, quando mihi tu

Ver. 359. Καί κ' αἰδοιότερος.] Ἐντεῦθεν Ἡσίοδος. [Ἔργ. I, 311.] "πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ "κῦδος ὀπηδεῖ." *Schol.*

Πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν. *Theogn. Gnom. ver.* 621.

———plurimus auro
Venit honos.———
Ovid. Art. Amator. II, 277.

Ver. 365.——ἀρτύνοντας.] Vide suprà ad δ', 771.

Ver. 366. Σοὶ δ' ἔνι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαί.] Dna. *Dacier*, istud μορφὴ ἐπέων malam in partem accipit; ac si dixisset *Alcinous, Ulyssem* in hâc narratione speciem quidem mendacis impostorisque præ se ferre; reverà autem animo probo ingenioque optimo præditum esse. Similiterque ferè *Eustathius:* Τὸ δὲ "μορφὴ ἐπέων" καὶ "φρένες ἐσθλαὶ," δηλοῖ δύνασθαι μὲν τὸν Ὀδυσσέα μορφάζειν τὰ ψευδῆ καὶ οὕτως εἰκονίζειν ἀλήθειαν, μὴ ἂν δὲ ποιεῖν τοῦτο εἰκῇ καὶ ἁπλῶς διὰ τὰς ἐσθλὰς φρένας. Rectiùs verò (ut opinor) et simpliciùs *Scholiastes*, qui istud μορφὴ exponit εὐπρέπεια.

Ibid.——ἔνι μέν] *Al.* ἔπι μέν.

Ver. 369 et 456. Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.]

——mihique hæc edissere vera roganti.
Æn. II, 149.

Ver. 372. Νὺξ δ' ἥδε μάλα μακρή.] Ὅτι ἐθέλων ὁ Ποιητὴς δηλῶσαι τὴν ὥραν ὅτε τὰ νῦν ποιούμενα γίνεται, καὶ ὅτι φθινόπωρον ἦν, ἢ καὶ περαιτέρω τοιαύτης ὥρας, φησὶ "Νὺξ ἥδε μάλα μακρὴ, ἀθέσφατος." *Eustath.*

Τλαίης ἐν μεγάρῳ τὰ σὰ κήδεα μυθήσασθαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Ὥρη μὲν πολέων μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου·
Εἰ δ' ἔτ' ἀκουέμεναί γε λιλαίεαι, οὐκ ἂν ἔγωγε
Τούτων σοι φθονέοιμι καὶ οἰκτρότερ' ἀλλ' ἀγορεῦσαι
Κήδε' ἐμῶν ἑτάρων, οἳ δὴ μετόπισθεν ὄλοντο·
Οἳ Τρώων μὲν ὑπεξέφυγον στονόεσσαν ἀϋτὴν,
Ἐν νόστῳ δ' ἀπόλοντο, κακῆς ἰότητι γυναικός.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ψυχὰς μὲν ἀπεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλη
Ἁγνὴ Περσεφόνεια γυναικῶν θηλυτεράων,
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
Ἀχνυμένη· περὶ δ' ἄλλαι ἀγηγέραθ', ὅσσαι ἅμ' αὐτῷ
Οἴκῳ ἐν Αἰγίσθοιο θάνον καὶ πότμον ἐπέσπον.
Ἔγνω δ' αἶψ' ἐμὲ κεῖνος, ἐπεὶ πίεν αἷμα κελαινόν·
Κλαῖε δ' ὅγε λιγέως, θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἴβων,
Πιτνὰς εἰς ἐμὲ χεῖρας, ὀρέξασθαι μενεαίνων·
Ἀλλ' οὐ γάρ οἱ ἔτ' ἦν ἶς ἔμπεδος, οὐδέ τι κίκυς,
Οἵη περ πάρος ἔσκεν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι.
Τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσά τ' ἰδὼν, ἐλέησά τε θυμῷ,

"Sustineres in aedibus tuos dolores narrare."
Hunc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
"Alcinöe rex, omnium clarissime populorum,
"Tempus quidem multi sermonis, tempus verò et somni:
"Sin adhuc audire utique cupis, haud ego
"His tibi recusavero et miserabiliores alios narrare
"Dolores meorum sociorum, qui scilicet posteà perierunt;
"Qui Trojanorum quidem effugerunt luctuosum bellum,
"In reditu verò perierunt, malae consilio foeminae.
"Caeterùm postquam animas quidem dispersisset huc atque illuc
"Casta Proserpina mulierum foeminarum,
"Supervenit deinde anima Agamemnonis Atridae
"Dolens; circúmque aliae congregatae-erant, quaecunque simul-cum eo
"Domo in Aegisthi perierunt et fatum obierunt.
"Agnovit verò statim me ille, postquàm bibisset sanguinem nigrum;
"Flebat autem is vehementèr, uberes lachrymas stillans,
"Extendens ad me manus, attingere cupiens:
"Sed non ampliùs ei aderat vis firma, neque omninò potentia,
"Qualis scilicet anteà erat in flexilibus membris.
"Illum quidem ego et flevi conspicatus, misertusque sum in animo,

---

Ver. 379. —— οὐκ ἂν ἔγωγε.] Apud *Eustathium*, οὐκ ἂν ἔπειτα.

Ver. 380. ——— ἀγορεῦσαι.] *Al.* ἀγορεύειν. Atque ita legitur apud *Eustathium*.

Ver. 383. —— κακῆς ἰότητι γυναικός.] Ἑλένης, ἢ Κλυταιμνήστρας, ἢ κακωθείσης Κασάνδρας, ἣν διαφθείρας ὁ Λοκρὸς Αἴας ἐν τῷ τεμένει τῆς Ἀθηνᾶς, δυσμενῆ κατέστησε τοῖς Ἕλλησι τὴν Ἀθηνᾶν. *Schol.* Sic infrà *ver.* 436.

—————— γυναικείας διὰ βουλάς.

Ver. 385. Ἁγνὴ Περσεφόνεια.] Sic apud *Virgilium*:

Casta ——— Lucina. ———
Ecl. IV, 10.

Casta ——— Proserpina ———
Æn. VI, 402.

Al. Αἰνὴ Περσεφόνεια

Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
'Ατρείδη κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον,
Τίς νύ σε κὴρ ἐδάμασσε τανηλεγέος θανάτοιο;
Ἠέ σέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
Ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμήν;
Ἠέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου,
Βοῦς περιταμνόμενον, ἠδ' οἰῶν πώεα καλά,
Ἠὲ περὶ πτόλιος μαχεούμενον, ἠὲ γυναικῶν;
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπε·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Οὔτ' ἐμέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,
Ὄρσας ἀργαλέων ἀνέμων ἀμέγαρτον ἀϋτμὴν
Οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐδηλήσαντ' ἐπὶ χέρσου·
Ἀλλά μοι Αἴγισθος τεύξας θάνατόν τε, μόρον τε,
Ἔκτα, σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ, οἶκόνδε καλέσσας,

"Et ipsum compellans verbis alatis allocutus sum:
"Atride gloriosissime, rex virorum, Agamemnon,
"Quodnam te fatum domuit longum-somnum-adferentis mortis?
"An te scilicet in navibus Neptunus domuit,
"Excitato saevorum ventorum immenso flatu?
"An te hostiles viri laeserunt in terrâ
"Boves praedantem, atque ovium greges pulchros?
"An pro urbe pugnantem, sive foeminis?
"Sic dixi: ille autem me statim respondens allocutus est:
"Inclyte Laërtiade, solers Ulysses,
"Neque me sanè in navibus Neptunus domuit,
"Excitato saevorum ventorum immenso flatu:
"Neque me hostiles viri laeserunt in terrâ:
"Sed mihi Aegisthus structâ morteque fatoque,
"Occidit, cùm perniciosâ uxore, ad domum ubi vocâsset,

Ver. 400 et 407. ——— ἐπὶ χέρσου.] *Al.* ἐπὶ χέρσῳ

Ver. 401. Βοῦς περιταμνόμενον.] Ἐπειδὴ αὐτὸς ἐλθὼν εἰς Κίκονας, [suprà ί, 45.] καὶ ἁρπαγῆς ἐκεῖ ἐπιχειρήσας, οὐκ εὖ ἀπήλλαξεν, εἰκότως τὰ ὅμοια ὑποπτεύει πεπονθέναι τὸν Ἀγαμέμνονα. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* hoc in loco nullâ auctoritate de *suo* edidit Βοῦς περιμαρνάμενον· itáque legendum fidentèr pronuntiat. Attamen firmatur vulgata lectio tum ex ώ, 112. infrà, ubi idem versus occurrit, et in omnibus scriptum est περιταμνομένους· tum ex *Iliad.* σ', 528. ubi eâdem phrasi utitur Poeta:

> Τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πώεα καλά.

Porrò vocem περιταμνόμενον hîc exponit *Scholiastes*, περιελαύνοντα· *Eustathius* autem περὶξ τῆς ἀλλοτρίας γῆς τέμνοντα.

Ver. 402. ——— ἠὲ γυναικῶν;] *Al.* ἠδὲ γυναικῶν; ut infrà ώ, 113.

Ver. 407. 408. Οὔτε μ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ——— Ἀλλά μοι Αἴγισθος.] Similitèr *Electra* apud *Sophoclem*:

> Πατέρ', ὃν κατὰ μὲν βάρβαρον αἶαν
> Φοίνιος Ἄρης οὐκ ἐξείνισε·
> Μήτηρ δ' ἡ 'μὴ, χὠ κοινολεχὴς
> Αἴγισθος, ὅπως δρῦν ὑλοτόμοι,
> Σχίζουσι κάρα φονίῳ πελέκει.
>
> *Sophocl. Electr. ver.* 94.

Vide ad *ver.* 410.

Ver. 408. 409. Ἀλλά μοι Αἴγισθος ——— σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ.]

> Ipse Mycenæus magnorum ductor Achivûm [dextrâ
> Conjugis infandæ prima intra limina
> Oppetiit. ———
>
> *Æn.* XI, 266.

Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.
Ὣς θάνον οἰκτίστῳ θανάτῳ· περὶ δ' ἄλλοι ἑταῖροι
Νωλεμέως κτείνοντο, σύες ὣς ἀργιόδοντες,
Οἵ ῥά τ' ἐν ἀφνειοῦ ἀνδρὸς μέγα δυναμένοιο
Ἢ γάμῳ, ἢ ἐράνῳ, ἢ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ.
Ἤδη μὲν πολέων ἀνδρῶν φόνῳ ἀντεβόλησας
Μουνὰξ κτεινομένων, καὶ ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ·
Ἀλλά κε κεῖνα μάλιστα ἰδὼν ὀλοφύραο θυμῷ,
Ὡς ἀμφὶ κρητῆρα, τραπέζας τε πληθούσας,
Κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ· δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.
Οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρὸς,
Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
Ἀμφ' ἐμοί· αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων,
Βάλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ κυνῶπις

" Convivio-exceptum, quemadmodum quis occidit bovem ad praesepe.
" Sic perii miserabilissimâ morte; circùm autem alii socii
" Continuò occidebantur, ut sues albi-dentibus,
" Qui scilicet *mactantur* in locupletis viri praepotentis
" Aut nuptiis, aut convivio-collatitio, aut epulis lautis.
" Jamjam *tu* quidem multorum virorum caedi interfuisti,
" Separatim interfectorum, et in asperâ pugnâ;
" Sed illa potissimùm conspicatus misertus esses animo,
" Ut circa craterem, mensasque plenas,
" Jacebamus in domo; pavimentum autem totum sanguine fluebat.
" Miserabilissimam autem audivi vocem Priami filiae,
" Cassandrae, quam occidebat Clytaemnestra dolosa
" Juxta me: at ego ad terram manus elevans
" Jaciebam moriens, ad gladium *captandum;* illa autem impudens

---

Ver. 410. Δειπνίσσας ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.] Vide suprà ad δ', 535.

Ver. 412. — ἀργιόδοντες;] *Al.* ἀγριόδοντες.

Ver. 413. ——— δυναμένοιο.] Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 414. Ἢ γάμῳ, ἢ ἐράνῳ.] Vide suprà ad ά, 226. Ἔρανος λέγεται τὸ ἐκ συμβολῆς γινόμενον δεῖπνον. *Schol.*

Ver. 418. —— τραπέζας τε πληθούσας.]

—— dapes, et plenæ pocula mensæ.
Æn. XI, 738.

Ver. 419. Κείμεθ' ἐνὶ μεγάρῳ.] *Al.* Κείμεθα ἐν μεγάρῳ.

Ibid. —— δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.]

—— atro tepefacta cruore
Terra torique madent. — *Æn.* IX, 333.

Ver. 423 ——— ἡ δὲ κυνῶπις Νοσφίσατ'.] Minùs rectè hîc *Eustathius;* Καὶ τὰ ἑφεξῆς, ἤγουν τὸ, " αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ γαίῃ χεῖρας ἀείρων, ἔβαλλον ἀποθνήσκων περὶ φασγάνῳ· ἡ " δὲ κυνῶπις νοσφίσατο," [ἀμφιβόλως ἔχουσι]. Ἢ γὰρ λέγει ὅτι ἐγὼ μὲν πρὸς τῇ γῇ θνήσκων, ἐπέβαλλον χεῖρας αἴρων πρὸς τῷ φασγάνῳ, ὡς ἐπὶ ἀμύνῃ· ἡ δὲ Κλυταίμνηστρα φθάσασα ἐστέρησέ με τοῦ ἀμυντηρίου, νόσφι ἐμοῦ ποιησαμένου αὐτό· ἢ ὅτι ἐγὼ μὲν πρὸς τῇ γῇ τὰς χεῖρας αἴρων ἔβαλλον σφαδαστικῶς προσαρμόττων ἐν τῷ θνήσκειν περὶ φασγάνῳ· ἡ δὲ γυνὴ ἐχωρίσθη μου νόσφι γενομένη. Et *Barnesius:* " Νοσφίσατο potest quidem ad Gladium referri, " quem subduxerat cadenti egregia uxor." Nempè non adverterunt viri eruditi, primarium hunc et maximè proprium esse vocis *mediæ* usum; Νόσφισεν, *aliud;* Νοσφίσατο, *se ipsa, amovit.* Vide suprà ad ί, 491. et ί, 296. Rectéque proindè exponit *Scholiastes,* ἐχωρίσθη. Quin et eam veram esse hujus vocis significationem liquet ex sequentibus, " οὐδέ μοι ἔτλη *&c.*"

Νοσφίσατ', οὐδέ μοι ἔτλη, ἰόντι περ εἰς Ἀΐδαο,
Χερσὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἑλέειν, σύν τε στόμ' ἐρεῖσαι.
Ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικὸς,
Ἥ τις δὴ τοιαῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα βάληται·
Οἷον δὴ καὶ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικὲς,
Κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον· ἦτοι ἔφην γε
Ἀσπάσιος παίδεσσιν, ἰδὲ δμώεσσιν ἐμοῖσιν,
Οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· ἡ δ' ἔξοχα λύγρ' εἰδυῖα,
Ἧ τε κατ' αἶσχος ἔχευε, καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρέος εὐρύοπα Ζεὺς
Ἐκπάγλως ἤχθηρε, γυναικείας διὰ βουλὰς,
Ἐξ ἀρχῆς· Ἑλένης μὲν ἀπωλόμεθ' εἵνεκα πολλοί·

"Secessit; neque mihi sustinuit, eunti licèt ad Orcum,
"Manibus oculos comprimere, atque os constringere.
"Adeò non gravius et improbius aliud muliere,
"Quaecunque scilicet talia in mentem facinora induxerit;
"Quale utique et illa patravit facinus indignum,
"Cui-virgo-nupserat structâ marito caede: sanè putabam quidem
"Gratum *me* liberis, atque famulis meis,
"Domum venturum: illa verò apprimè exitialia callens,
"Sibique infamiam offudit, et futuris in posterum
"Foemineis mulieribus; etiam *ei* quae proba fuerit.
"Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
"Papae! certè valdè utique genus Atrei altitonans Jupiter
"Vehementèr odit, foeminea propter consilia,
"Ab initio: Helenae quidem causâ periimus multi;

Ver. 424. 425.——οὐδέ μοι ἔτλη,——Χερσὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἑλέειν.]

——nec te tua funera mater
Produxi, pressive oculos.—*Æn.* IX, 486.

Ver. 426. Ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός] *Clemens Alexandrinus Homerum* hunc versum ex *Orpheo* desumpsisse ait. Ὀρφέως τοίνυν ποιήσαντος, "Ὣς οὐ κύντερον ἦν καὶ "ῥίγιον ἄλλο γυναικός." Ὅμηρος ἄντικρυς λέγει, "Ὣς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός." *Strom. lib.* VI. Similitèr porrò *Hesiodus:*

——τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο.
Ἔργ. καὶ Ἡμερ. II, 321.

Et *Menander*, apud *Stobæum:*

——μέγιστον ἐστὶ θηρίων γυνή.
Florileg. § 73.

Et *Carcinus Tragicus*, apud *Athenæum:*

Ὦ Ζεῦ, τί χρὴ γυναῖκας ἐξειπεῖν κακόν;
Ἀρκοῦν ἂν εἴη κἂν γυναῖκ' εἴπῃς μόνον.
Lib. XIII. *cap.* 1.

Ver. 429. Κουριδίῳ τεύξασα πόσει φόνον.] Κουρίδιον δὲ πόσιν τὸν Ἀγαμέμνονα τῇ Κλυταιμνήστρᾳ εἶναι, τουτέστιν ἐξ ἔτι κόρης οὔσης αὐτῆς, Ὁμήρῳ μὲν ἀρέσκει· Εὐριπίδης δὲ ἄλλως οἶδεν, ὃς προγαμηθεῖσαν αὐτὴν τῷ Ταντάλῳ γνωρίζει ἐν οἷς αὐτὴν εἰσάγει λέγουσαν, [*Iphig. in Aul. ver.* 1149.] "Ἔγημας ἄκουσάν με καὶ λάβες "βίᾳ, Τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτα"νών." *Eustath.*

Ver. 432.——κατ' αἶσχος ἔχευε, καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω.]

Πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ
Ἡ Τυνδαρὶς παῖς, ἡ κατῄσχυνεν γένος.
Euripid. Orest. ver. 1153.

Similitèr apud *Senecam:*

Medea reddit fœminas dirum genus.
Hippolyt. ver. 562.

Ver. 436.————γυναικείας διὰ βουλάς.] Ἔνθα συννοητέον καὶ τὴν τοῦ Ἀτρέως γυναῖκα Ἀερόπην, δι' ἣν καὶ αὐτὴν μοιχευθεῖσαν ὑπὸ Θυέστου πολλὰ ἐγένετο δεινά. *Eustath.*

Σοὶ δὲ Κλυταιμνήστρη δόλον ἤρτυε τηλόθ' ἐόντι.
  Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Τῷ νῦν μή ποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι,
Μηδ' οἱ μῦθον ἅπαντα πιφαυσκέμεν, ὅν κ' εὖ εἰδῇς,
Ἀλλὰ τὸ μὲν φάσθαι, τὸ δὲ καὶ κεκρυμμένον εἶναι.
Ἀλλ' οὐ σοί γ', Ὀδυσεῦ, φόνος ἔσσεται ἔκ γε γυναικός·
Λίην γὰρ πινυτή τε, καὶ εὖ φρεσὶ μήδεα οἶδε,
Κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια.
Ἦ μέν μιν νύμφην γε νέην κατελείπομεν ἡμεῖς,
Ἐρχόμενοι πόλεμόνδε· πάϊς δέ οἱ ἦν ἐπὶ μαζῷ,
Νήπιος, ὅς που νῦν γε μετ' ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ,
Ὄλβιος· ἦ γὰρ τόν γε πατὴρ φίλος ὄψεται ἐλθὼν,
Καὶ κεῖνος πατέρα προσπτύξεται, ἣ θέμις ἐστίν·
Ἡ δ' ἐμὴ οὐδέ περ υἷος ἐνιπλησθῆναι ἄκοιτις
Ὀφθαλμοῖσιν ἔασε· πάρος δέ με πέφνε καὶ αὐτόν.
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·

"Tibi verò Clytaemnestra dolum struxit procul absenti.
"Sic dixi: ille autem me protinùs respondens allocutus est:
"Ideò jam nunquam etiam tu vel uxori mansuetus sis,
"Neque ei sermonem omnem revela, quem benè noveris;
"Sed aliud quidem dic, aliud verò et celatum sit.
"Sed haud tibi, Ulysses, exitium erit utique ex uxore;
"Valdè enim sapiensque *est*, et benè in mente consilia novit,
"Filia Icarii, prudens Penelope.
"Profectò quidem ipsam nuptam novam relinquebamus nos,
"Abeuntes ad-bellum; filius autem ei erat ad mamillam,
"Infans, qui alicubi nunc sanè in virorum sedet numero,
"Felix: certè enim eum pater charus videbit, ubi-venerit,
"Et ille patrem amplectetur; ut fas est.
"Mea autem nè quidem filii *me* saturari uxor
"Oculis permisit; priùs nempè me occidit et ipsum.
"Aliud verò tibi dicam, tu autem in mente reconde tuâ;

Ver. 438.—— ἤρτυε.] Vide suprà ad δ', 771.

Ibid.———— τηλόθ' ἐόντι.] Post hunc versum tres sequentes ex *Scholiaste* in *Euripidis Orestem, ver.* 249. inserit *Barnesius:*

Ὣς δὲ Κλυταιμνήστρη, λείπουσ' Ἀγαμέμνονα δῖον
Αἰγίσθῳ παρέλεκτο, καὶ εἵλετο χείρον' ἀκοίτην·
Ὣς Ἑλένη ᾔσχυνε λέχος ξανθοῦ Μενελάου.

Quos, in Annotationibus ad locum *Euripidis*, Homero dignos arbitratur. Mihi (præterquàm quòd hoc in loco supervacanei et importuni sint) fictitii videntur, et recentiorem ætatem sapere.

Ver. 440. Τῷ νῦν μή ποτε καὶ σὺ γυναικί περ ἤπιος εἶναι.] Κάτω περιτυχὼν [ὁ Ἀγαμέμνων] τῷ Ὀδυσσεῖ———— παρακελεύεται μηδέποτε πιστεύειν γυναικὶ, μηδέ οἱ ἐκφάσθαι πυκινὸν ἔπος. Καί τοι ἡ Κλυταίμνηστρα, οὐχ ὅτι γυνὴ ἦν, ταῦτα διέθηκεν αὐτὸν, ἀλλ' ὅτι πονηρά· καὶ οὐδὲν μᾶλλον οὐ χρὴ γυναικὶ ἤπιον εἶναι, ἢ ἀνδρί. Ἀλλ' οἶμαι τῶν περιπεσόντων ἕκαστος, ὑφ' οὗ πέπονθε κακῶς, ἐκεῖνο μάλιστα ὑφορᾶται, καὶ προλέγει φυλάττεσθαι τοῖς ἄλλοις. *Dio, Orat.* 74.

Ver. 442.— φάσθαι.] *Barnesius* edidit φᾶσθαι. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* ξ', 471.

Ibid.—— τὸ δὲ καὶ] *Al.* τὸ δέ τοι.

Ver. 443.———— ἔκ γε γυναικός.] Apud *Eustathium*, ἔκ γε γυναικός. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

Ver. 446.—— γε νέην.] *Al.* γενεήν.

Ver. 448.———— μετ' ἀνδρῶν ἵζει ἀριθμῷ.] Τουτέστι, συντιμᾶται τοῖς ἀνδράσι, ἢ ἐν ἀνδράσι τελείοις τέτακται αὐξηθείς. *Eustath.*

Ver. 453. Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι]

Sensibus hæc imis, res non est parva, reponas. *Virg. Ecl.* III, 54.

Κρύβδην, μηδ' ἀναφανδὰ, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Νῆα κατισχέμεναι· ἐπεὶ οὐκ ἔτι πιστὰ γυναιξίν.
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἴπου ἔτι ζώοντος ἀκούετε παιδὸς ἐμοῖο,
Ἤ που ἐν Ὀρχομενῷ, ἢ ἐν Πύλῳ ἠμαθόεντι,
Ἤ πον πὰρ Μενελάῳ, ἐνὶ Σπάρτῃ εὐρείῃ·
Οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀρέστης.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ἀτρείδη, τί με ταῦτα διείρεαι; οὐδέ τι οἶδα,
Ζώει ὅγ', ἢ τέθνηκε· κακὸν δ' ἀνεμώλια βάζειν.
Νῶϊ μὲν ὣς ἐπέεσσιν ἀμειβομένω στυγεροῖσιν
Ἕσταμεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Καὶ Πατροκλῆος, καὶ ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο,
Αἴαντός θ', ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε, δέμας τε,
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
Ἔγνω δὲ ψυχή με ποδώκεος Αἰακίδαο,
Καί ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Σχέτλιε, τίπτ' ἔτι μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ μήσεαι ἔργον;

" Clàm, neque palàm, charam in patriam terram
" Navem appelle; quoniam non ampliùs fidendum est foeminis.
" Sed age mihi hoc dic, et verè narra,
" Sicubi adhuc viventem audiatis filium meum,
" Sive alicubi in Orchomeno, sive in Pylo arenosâ,
" Sive alicubi apud Menelaum, in Spartâ latâ:
" Nondum enim mortuus est in terrâ nobilis Orestes.
" Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
" Atride, quid me haec interrogas? neque *enim* quicquam scio,
" Vivatne ille, an mortuus sit: malum autem vana loqui."
" Nos quidem sic verbis alternantes tristibus
" Stabamus dolentes, uberes lachrymas profundentes.
" Supervenit autem anima Pelidae Achillis,
" Et Patrocli, et eximii Antilochi,
" Ajacisque, qui praestantissimus erat formâque corporeque
" Caeterorum Danaorum, post eximium Pelidem.
" Agnovit autem me anima pedibus-velocis Aeacidae,
" Et lamentans verba alata dixit:
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Infelix, quodnam adhuc majus in mente molièris facinus.

Ver. 455.——οὐκ ἔτι πιστὰ γυναιξίν.]

——ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος.
Euripid. Iphig. in Taur. 1298.

Ὡς ἐστ' ἄπιστον ἡ γυναικεία φύσις
Menand. ex incertis Comœd. Frag. 121.

Μηκέτι πιστὰ φέροιτε γυναιξὶ δολοφρονεούσαις.
Macedonius apud Antholog. Epigr. I, 19.

Vide et suprà ad *ver.* 426.

Ver. 460.——πω.] Apud *Eustatheum*, που.

Ver. 466. Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.] Καὶ περὶ μὲν Ἀχιλλέως, ὃν Ὅμηρος φιλεῖ ἐπὶ μάλιστα, ὡς ἡ Ἰλιὰς ἐδήλωσε, διηγεῖται πλείονα. *Eustath.*

Πῶς ἔτλης ἀΐδόσδε κατελθέμεν, ἔνθα τε νεκροὶ
Ἀφραδέες ναίουσι, βροτῶν εἴδωλα καμόντων;
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Ὦ Ἀχιλεῦ, Πηλέος υἱὲ, μέγα φέρτατ' Ἀχαιῶν,
Ἦλθον Τειρεσίαο κατὰ χρέος, εἴ τινα βουλὴν
Εἴποι, ὅπως Ἰθάκην ἐς παιπαλόεσσαν ἱκοίμην·
Οὐ γάρ πω σχεδὸν ἦλθον Ἀχαιΐδος, οὐδέ πω ἀμῆς
Γῆς ἐπέβην, ἀλλ' αἰὲν ἔχω κακά· σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ,
Οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω·
Πρὶν μὲν γάρ σε ζωὸν ἐτίομεν, ἶσα θεοῖσιν,
Ἀργεῖοι, νῦν αὖτε μέγα κρατέεις νεκύεσσιν,
Ἐνθάδ' ἐών· τῷ μήτι θανὼν ἀκαχίζευ, Ἀχιλλεῦ.
Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμειβόμενος προσέειπεν·
Μὴ δή μοι θάνατόν γε παραύδα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ·
Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ

"Quo-pacto ausus-es ad inferos descendere, ubi scilicet mortui
'Sensuum-expertes habitant, hominum simulachra defunctorum?
"Sic dixit: at ego ipsum respondens allocutus sum:
"Achilles, Pelei fili, longè praestantissime Achivorum,
"Veni Tiresiae propter vaticinium; si quod consilium
"Diceret, quo-pacto Ithacam ad asperam pervenirem:
"Necdum enim prope veni Achaïam, necdum nostram
"Terram conscendi; sed semper habeo mala: te verò, Achilles,
"Nullus vir majorum beatior, neque sanè posterorum:
"Anteà etenim te vivum honorabamus aequè ac deos,
"Argivi; nunc rursùs latè imperas mortuis,
"Hîc existens; ideò neutiquam mortuus tristêris, Achilles.
"Sic dixi: ille autem me protinùs respondens allocutus est:
"Nè jam mihi mortem consolare, inclyte Ulysses:
"Mallem rusticus existens mercede-servire alii

Ver. 475.——εἴδωλα καμόντων;]

——————simulacraque luce carentum.
Virg. Georg. IV, 472. *Lucret. lib.* II, 39.

Ver. 477. Ὦ Ἀχιλεῦ, Πηλέος υἱέ.] Pronuntiabatur Πηλοῦς, vel Πηλεῦς. Cæterùm *Barnesius* edidit Πηλῆος υἱέ. Nec malè; cùm et υἱὸς priorem aliàs corripiat, et Πηλῆος præsertim sit dictio Ionica. Vide ad *Il.* τ', 216.

Ver. 478.——κατὰ χρέος.] Ὅτι χρέος οὐ μόνον ἐπὶ ὀφειλῆς,—ἀλλὰ καὶ τὸ χρειῶδες πρᾶγμα, καὶ αὐτὴ ἡ χρεία. Οἷον, "Ἦλθον Τειρεσίαο "κατὰ χρέος." Τινὲς δὲ τὸ "Τειρεσίαο κατὰ "χρέος," ἀντὶ τοῦ χρησμῴδημα φασιν. *Eustath.* Quarum postrema potior interpretatio.

Ver. 481. ———σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ, Οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος.] Μακαριώτερος, εὐδαιμονέστερος. *Schol.* Similitèr apud *Euripidem*, notante *Barnesio*:

Νῦν δ' οὔτις ἄλλη δυστυχεστάτη γυνὴ
Ἐμοῦ πέφυκεν———. *Andromache, ver.* 6.

Notandum autem apud utrumque Poetam æquè ferre potuisse versum, μακάρτερος, δυστυχεστέρη. Similitèr porrò *Philemon* apud *Stobæum, Florileg.* § 122.

Θανεῖν ἄριστον ἐστὶν, ἢ ζῆν ἀθλίως.

Ver. 483.———ἐτίομεν.] Vide ad *Il.* δ', 257. et ν', 103.

Ver. 485.———θανών.] Legitur in nonnullis Editionibus (notante *Henrico Stephano*) Δαναῶν. Quod ferri nequit.

Ver. 488. Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν *&c.*]

Τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν,
Τὰ νέρθε δ' οὐδεὶς· (Apud *Stobæum, Florileg.* § 120. Τὸ νέρθεν οὐδὲν) μαίνεται δ' ὃς εὔχεται
Θανεῖν· κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ θανεῖν καλῶς.
Euripid. Iphig. in Aul. ver. 1250.

(Ubi in transcursu notandum, vocem καλῶς apud *Euripidem*, *Attico* videlicèt ore proloquentem, *priorem* corripere; id quod

Ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
Ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν.
Ἀλλ' ἄγε μοι τοῦ παιδὸς ἀγαυοῦ μῦθον ἔνισπε,
Ἢ ἕπετ' ἐς πόλεμον πρόμος ἔμμεναι, ἦε καὶ οὐκί.
Εἰπὲ δέ μοι, Πηλῆος ἀμύμονος εἴ τι πέπυσσαι,
Ἢ ἔτ' ἔχει τιμὴν πολέσιν μετὰ Μυρμιδόνεσσιν,
Ἢ μιν ἀτιμάζουσιν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε,
Οὕνεκά μιν κατὰ γῆρας ἔχει χεῖράς τε πόδας τε.
Οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο,
Τοῖος ἐὼν, οἷός ποτ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
Πέφνον λαὸν ἄριστον, ἀμύνων Ἀργείοισιν.
Εἰ τοιόσδ' ἔλθοιμι μίνυνθά περ ἐς πατέρος δῶ,
Τῷ κε τέῳ στύξαιμι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους,
Οἳ κεῖνον βιόωνται, ἐέργουσίν τ' ἀπὸ τιμῆς.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·

" Viro inopi, cui haud victus multus esset,
" Quàm omnibus manibus defunctis imperare.
" Sed age mihi de filio meo generoso sermonem dic,
" An pergat ad bellum inter-primos-pugnatorem esse, an et non.
" Dic etiam mihi, de Peleo eximio si quid audiveris,
" An adhuc teneat honorem multos apud Myrmidonas,
" An ipsum despiciunt per Helladaque Phthiamque,
" Eò-quod ipsum senium occupet manusque pedesque.
" Non enim ego adjutor *sum* sub splendore Solis,
" Talis existens, qualis olim in Trojâ latâ
" Trucidabam populum fortissimum, propugnans pro Argivis.
" Si talis venirem vel paulisper in patris domum,
" Tum cuivis terribilitèr-ostenderem *meum* robur et manus invictas,
" *Eorum*, qui illum violant, arcentque ab honore.
" Sic dixit : at ego ipsum respondens allocutus sum :

apud *Homerum*, cui ista loquendi ratio ignota, nusquam fit. Vide ad *Il.* β', 43.)

Πᾶς ἀνὴρ, κἂν δοῦλος ᾖ τις, ἥδεται τὸ φῶς ὁρῶν.
Id. Orest. ver. 1523.

——— Quàm vellent æthere in alto
Nunc et pauperiem et duros perferre labores! *Æn.* VI, 436.

Δῆλον δ' ὡς καρτεροῦσι πολλὴν κακοπάθειαν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, γλιχόμενοι τοῦ ζῆν. *Aristot. de Republ. lib.* III. *cap.* 6. " Una " est catena, quæ nos alligatos tenet, amor " vitæ." *Seneca, Epist.* 26. sub fine. Πῶς δὲ ἡ κτῆσις τῆς ἀρετῆς οὐδὲν ἐστὶν ὄφελος, ἂν μὴ καὶ ἐνεργῇ, φανερὸν——· καὶ τεθνεὼς ἄχθεται [ὁ Ἀχιλλεὺς] τῇ ἀπραξίᾳ, λέγων, " Βουλοίμην κ' " ἐπάρουρος &c." Καὶ ἐπιφέρει τὴν αἰτίαν, (infrà *ver.* 497.) " Οὐ γὰρ ἐγὼν ἐπαρωγὸς &c." *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 17. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato de Republ. lib.* III. sub initio. Vide et *Lucianum, Dialog. Achillis et Antilochi.*

Ibid. —— ἐπάρουρος.] Τὸ δὲ " Βουλοίμην κ' " ἐπάρουρος" διττὴν ἔχει γραφήν. Ἢ γὰρ ἐπάρουρος, ὁ γῆν ἐργαζόμενος, εἴτε καὶ ἁπλῶς ἐπίγειος· ἢ τρισυλλάβως, πάρουρος, ὁ εἰς φυλακὴν τινὰ τεταγμένος μισθωτικῶς· Οὖρος γὰρ καὶ ὁ φύλαξ. *Eustath.*

Ibid. —— θητευέμεν.] Ἐπὶ μισθῷ δουλεύειν. *Schol.* Vide suprà ad δ', 644.

Ver. 495. ——— ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε.] Ποιητικῷ δὲ τινὶ σχήματι συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ φασὶ τὸν Ὅμηρον· ὡς τὸ, ——— " ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε." *Strabo, Geograph. lib.* VIII.

Ver. 501. Τῷ κε τέῳ στύξαιμι μένος καὶ χεῖρας.] Στυγητὸν ἂν καὶ φρικτὸν ἐποίησα τὸ ἐμὸν μένος καὶ τὰς ἀπροσπελάστους χεῖρας τινὶ τῶν βιαζομένων τὸν Πηλέα. *Eustath.*

Ἦτοι μὲν Πηλῆος ἀμύμονος οὔτι πέπυσμαι·
Αὐτάρ τοι παιδός γε Νεοπτολέμοιο φίλοιο
Πᾶσαν ἀληθείην μυθήσομαι, ὥς με κελεύεις·
Αὐτὸς γάρ μιν ἐγὼ κοίλης ἐπὶ νηὸς ἐΐσης
Ἤγαγον ἐκ Σκύρου μετ' ἐϋκνήμιδας Ἀχαιούς.
Ἦτοι ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζοίμεθα βουλὰς,
Αἰεὶ πρῶτος ἔβαζε, καὶ οὐχ ἡμάρτανε μύθων·
Νέστωρ τ' ἀντίθεος καὶ ἐγὼ νεικέσκομεν οἴω.
Αὐτὰρ ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην μαρνοίμεθ' Ἀχαιοὶ,
Οὔποτε ἐς πληθὺν μένεν ἀνδρῶν, οὐδ' ἐν ὁμίλῳ,
Ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε, τὸ ὃν μένος οὐδενὶ εἴκων·
Πολλοὺς δ' ἄνδρας ἔπεφνεν ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι·
Πάντας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,
Ὅσσον λαὸν ἔπεφνεν ἀμύνων Ἀργείοισιν.
Ἀλλ' οἷον τὸν Τηλεφίδην κατενήρατο χαλκῷ

"Profectò quidem de Peleo eximio nihil audivi;
"Sed tibi de filio utique Neoptolemo charo
"Omnem veritatem dicam, ut me jubes:
"Ipse enim illum ego cavâ in navi aequali,
"Duxi ex Scyro ad benè-ocreatos Achivos.
"Profectò quando circa urbem Trojam inibamus consilia,
"Semper primus dicebat, et non aberrabat sermone:
"Nestorque deo-par et ego contendebamus soli.
"At quum circa urbem Trojam pugnabamus Achivi,
"Nunquam in multitudine manebat virorum, neque in turbâ,
"Sed longè praecurrebat, suo robore nulli cedens;
"Multos autem viros trucidavit in asperâ pugnâ:
"Omnes verò non ego dixero, neque nominavero;
"Quantum populum occideret propugnans pro Argivis.
"Sed quomodo Telephidem interfecerit ferro,

Ver. 506.—— ἀληθείην.] Vide suprà ad ή, 297.

Ver. 507. Αὐτὸς γάρ μιν ἐγώ.] Narrat hoc *Ulysses*, quia (uti rectè annotavit Dna. *Dacier*) post *Achillis* mortem accidit. Quippè dum is in vivis erat, *Trojæ* obsidio non adfuit *Neoptolemus*.

Ver. 508.—— ἐκ Σκύρου.] Σκῦρος δὲ, πόλις Δολοπίας. *Schol.*

Ver. 509.——— Τροίην] *Eustathius* in commentario citat, Τρώων. Quæ fortè et verior lectio.

Ver. 510. 511. 513. 514.—— ἔβαζε —— νεικέσκομεν ——— μένεν ——— προθέεσκε.] De Temporum horum *Imperfectorum* vi, vide ad *Il.* β', 221. et ν', 84.

Ver. 511. Νέστωρ τ' ἀντίθεος] *Al.* Νέστωρ ἀντίθεος.

Ibid. ——— νεικέσκομεν.] Vulgati habent νεικάσκομεν. Quod videtur corruptum. *Barnesius* edidit νικάσκομεν, sed nullâ auctoritate. Reperit autem idem *Barnesius* in duabus Editionibus νεικέσκομεν. Quam lectionem retinui, tum quia à vulgatâ parùm discrepat; tum quia nonnihil firmari videtur ex *Iliad.* β', 555. ubi haud dissimili phrasi utitur Poeta:

Νέστωρ οἶος ἔριζεν· ὁ γὰρ προγενέστερος ἦεν.

Ver. 512. Αὐτὰρ ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην μαρνοίμεθ' Ἀχαιοί.] *Eustathius* in commentario citat, Αὐταρ ὅτ' ἐν πεδίῳ Τρώων μαρνοίμεθα χαλκῷ.

Ver. 513. Οὔποτε ἐς πληθὺν μένεν ἀνδρῶν.] *Barnesius* ex *Eustathio* edidit, Οὔτε πότ' ἐς πληθύν. Rationibus, ut opinor, haud satis idoneis. Cæterùm MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet, Οὔποτ' ἐνὶ πληθύϊ μίμνεν ἀνδρῶν. Quæ optima lectio. Aptè enim respondit hoc sequenti, "οὐδ' ἐν ὁμίλῳ," firmaturque porrò ex *Iliad.* χ', 458. ubi eandem ipsam phrasin usurpat Poeta.

Ἥρω' Εὐρύπυλον· πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι
Κήτειοι κτείνοντο, γυναίων εἵνεκα δώρων·
Κεῖνον δὴ κάλλιστον ἴδον, μετὰ Μέμνονα δῖον.
Αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειὸς,
Ἀργείων οἱ ἄριστοι, ἐμοὶ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο,
Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι·
Ἔνθ' ἄλλοι Δαναῶν ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Δάκρυά τ' ὠμόργνυντο, τρέμεν δ' ὑπὸ γυῖα ἑκάστου·
Κεῖνον δ' οὔποτε πάμπαν ἐγὼν ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
Οὔτ' ὠχρήσαντα χρόα κάλλιμον, οὔτε παρειῶν
Δάκρυ' ὀμορξάμενον· ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἱκέτευεν
Ἱππόθεν ἐξίμεναι· ξίφεος δ' ἐπεμαίετο κώπην,
Καὶ δόρυ χαλκοβαρὲς, κακὰ δὲ Τρώεσσι μενοίνα.
Ἀλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν,

"Heröem Eurypylum; multi autem circa eum socii
"Cetëi trucidabantur, muliebria propter dona;
"Illum sanè pulcherrimum vidi, post Memnona nobilem.
"Caeterùm quum in equum conscendimus, quem fabricavit Epëus,
"Argivorum optimates, commissa autem mihi erant omnia,
"Et ut-aperirem densas insidias, et ut-concluderem:
"Hîc alii Danaorum ductores, atque principes,
"Lachrymasque abstergebant, subtremebantque membra cujusque;
"Illum autem nunquam omninò ego vidi oculis,
"Neque pallescentem corpore pulchro, neque à genis
"Lachrymas abstergentem: verùm is mihi multùm supplicabat
"Ab equo ut-exiret; gladii autem prensabat capulum,
"Et hastam aere-gravem; mala verò Trojanis moliebatur.
"Sed quando jam Priami urbem depopulati sumus excelsam,

Ver. 519. Ἥρω'.] *Al.* Ἥρω, et Ἥρωα.

Ibid. ——— πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι Κήτειοι κτείνοντο.] Κήτειοι, τινὲς ἀπέδοσαν μεγάλοι, παρὰ τὸ κῆτος· κρεῖσσον δὲ ἀποδιδόναι Μυσῶν ἔθνος τοὺς Κητείους. Ἦν γὰρ ὁ Τήλεφος Μυσίας βασιλεύς. Καὶ Ἀλκαῖος δὲ φησὶ τὸν Κήτειον, ἀντὶ τοῦ, Μυσόν. *Schol.* Vide *Strabonem, Geograph. lib.* XIII. *pag.* 915. *al.* 616. 617.

Ver. 520. ——— γυναίων εἵνεκα δώρων.] Ἔνιοι μὲν γύναια δῶρα ἀπέδοσαν τὴν χρυσῆν ἄμπελον, ἣν ἐχαρίζετο Ζεὺς Τρωῒ, ἀντὶ τῆς Γανυμήδους ἁρπαγῆς, ἥτις κατὰ διαδοχὴν μετέπεσεν εἰς Πρίαμον. Οὐδὲν δὲ τούτων οἶδεν Ὅμηρος. Κρεῖσσον δὲ ἀποδιδόναι, ὡς ὑπέσχετο Πρίαμος τῷ Εὐρυπύλῳ μίαν τῶν θυγατέρων δώσειν γυναῖκα, ὡς καὶ Ὀθρυονεῖ [*Il.* ν', 568.] ὑπέσχετο Ἐν δὲ ἄλλῳ· τῶν δοθέντων δώρων τῇ Εὐρυπύλου γυναικὶ ὑπὸ Πριάμου, ἵνα πείσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἄκοντα ἐπιστρατεῦσαι συμμαχήσοντα τοῖς Τρωσίν. *Schol.*

Ver. 522. Αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον κατεβαίνομεν.] Ἔστι καὶ ἡ Ἔμφασις, ἥπερ δι' ὑπονοίας ἐπίτασιν τοῦ λεγομένου παρίστησιν· οἷον, "Αὐτὰρ ὅτ' εἰς "ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειός." Ἐν γὰρ τῷ "κατεβαίνομεν" τὸ μέγεθος τοῦ ἵππου ἐμφαίνει. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. sub fine. Vide suprà ad δ' 272.

Ver. 524. Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον, ἠδ' ἐπιθεῖναι.] Sic *Il.* ε', 751. θ', 395.

Ἠμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἠδ' ἐπιθεῖναι.

Ibid. ἀνακλῖναι.] Vide ad *Il.* ά, 309. 314 et 338.

Ver. 526. —— τρέμεν δ'.] *Al.* τρέμον θ'.

Ver. 528. ——— παρειῶν.] *Al.* παρειέων· Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 529. ——— ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἱκέτευεν Ἱππόθεν ἐξίμεναι.] Τὸ δὲ, "Ἱππόθεν ἐξίμεναι," γράφεται καὶ, ἐξέμεναι, ἀντὶ τοῦ ἐκπέμψαι *Eustath.*

Ibid. —— ἱκέτευεν.] *Al.* ἐπέτελλεν.

Ver. 530. —— ἐξίμεναι.] *Al.* ἐξιέναι.

Μοῖραν καὶ γέρας ἐσθλὸν ἔχων ἐπὶ νηὸς ἔβαινεν
Ἀσκηθὴς, οὔτ' ἂρ βεβλημένος ὀξέϊ χαλκῷ,
Οὔτ' αὐτοσχεδίην οὐτασμένος· οἷά τε πολλὰ
Γίνεται ἐν πολέμῳ· ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης.
Ὣς ἐφάμην· ψυχὴ δὲ ποδώκεος Αἰακίδαο
Φοίτα, μακρὰ βιβῶσα, κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,
Γηθοσύνη, ὅ οἱ υἱὸν ἔφην ἀριδείκετον εἶναι.
Αἱ δ' ἄλλαι ψυχαὶ νεκύων κατατεθνειώτων
Ἕστασαν ἀχνύμεναι, εἴροντο δὲ κήδε' ἑκάστη.
Οἴη δ' Αἴαντος ψυχὴ Τελαμωνιάδαο
Νόσφιν ἀφεστήκει, κεχολωμένη εἵνεκα νίκης,
Τήν μιν ἐγὼ νίκησα, δικαζόμενος παρὰ νηυσὶ,
Τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλῆος· ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ·
Παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.

"Portionem et munus eximium habens, navem conscendebat
"Incolumis, neque eminùs-ictus acuto aere,
"Neque cominùs vulneratus; uti saepiùs
"Fit in bello; permistè etenim furit Mars.
"Sic dixi: anima autem pedibus-celeris Aeacidae
"Abibat magnis-passibus gradiens per herbosum pratum,
"Laeta, quòd ei dixissem filium egregium esse.
"Aliae verò animae mortuorum defunctorum
"Stabant moerentes, narrabantque dolores unaquaeque.
"Sola autem Ajacis anima Telamonii,
"Longè absistebat, irata propter victoriam,
"Quâ ipsum ego vici, judicio-contendens apud naves,
"Pro armis Achillis; proposuit autem veneranda mater:
"Filii autem Trojanorum judicârunt et Pallas Minerva.

Ver. 534. 535. ——— *οὔτ' ἂρ βεβλημένος ——— Οὔτ' αὐτοσχεδίην οὐτασμένος.*] Ἐν δὲ τῷ, "*οὔτε βεβλημένος, οὔτε αὐτοσχεδίην οὐτασμένος,*" *διαφορὰ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, φαίνεται τοῦ τε πόῤῥωθεν βάλλεσθαι, καὶ τοῦ ἐγγύθεν οὐτάζεσθαι.* *Eustath.* Vide ad *Il.* ρ', 86.

Ver. 536. —— *ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης.*]

Ξυνὸς Ἐνυάλιος, καί τε κτανέοντα κατέκτα.
Iliad. σ' 309.

Ver. 537. —— *ποδώκεος Αἰακίδαο.*] Vide ad *Il.* ά, 58.

Ver. 538. *Φοίτα, μακρὰ βιβῶσα.*] *Al.* *Ὤιχετο μακρὰ βιβῶσα.*

Ibid. et *ver.* 572. —— *κατ' ἀσφοδιλὸν λειμῶνα.*] Ἀσφοδελώδη· ἀσφόδελος δέ ἐστι βοτάνη ὁμοία σκίλλῃ. *Schol.* Ἀσφόδελος μὲν γὰρ προπαροξυτόνως, τὸ φυτὸν, κατὰ Ἐρέννιον Φίλωνα· ἀσφοδιλὸς δὲ ὀξυτόνως, ὁ αὐτοῦ τόπος. *Eustath.* Similiterque *Suidas* in voce ἀσφοδιλός.

Ver. 539. Γηθοσύνη.] *Al.* Γηθοσύνῃ. Vide ad *Il.* ν', 29.

Ver. 543. ——— *κεχολωμένη εἵνεκα νίκης.*]

Κἀμοὶ γὰρ ἦν ποθ' οὗτος ἔχθιστος στρατοῦ,
Ἐξ οὗ κράτησα τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων.
Ulysses apud Sophoclem, Ajax, ver. 1353.

Ver. 546. Παῖδες δὲ Τρώων δίκασαν.] Multò minore invidiâ ad Trojanos refertur hoc judicium, quàm ad Græcorum duces et proceres, uti apud recentiores: "*Consedere* "*duces &c.*" *Ovid. Metam. lib.* XIII. *ver.* 1. *Φυλαττόμενος ὁ Ἀγαμέμνων τὸ δόξαι θατέρῳ χαρίσασθαι τῶν περὶ τῶν Ἀχιλλέως ὅπλων ἀμφισβητούντων, αἰχμαλώτους τῶν Τρώων ἀγαγὼν, ἠρώτησεν ὑπὸ ὁποτέρου αὐτῶν οἱ Τρῶες* [Ita edidit *Barnesius*; *Vulgg.* τῶν Τρώων] *μᾶλλον ἐλυπήθησαν. Εἰπόντων δὲ τὸν Ὀδυσσέα τῶν αἰχμαλώτων, δηλαδὴ ἐκεῖνον εἶναι τὸν ἄριστον κρίναντες, τὸν πλεῖστον λυπήσαντα τοὺς ἐχθροὺς, ἔδοσαν εὐθὺς τῷ Ὀδυσσεῖ τὰ ὅπλα.* *Schol.*

Ibid. — *καὶ Παλλὰς Ἀθήνη*] *Τουτέστι φρόνησις· καθ' ἣν καὶ περιεγίνετο τοῦ ἀνδρείου Αἴαντος ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς· καὶ διὰ τοῦτο τῇ Ἀθηνᾷ φίλτατος.* *Eustath.*

Ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικᾶν τοιῷδ' ἐπ' ἀέθλῳ·
Τοίην γὰρ κεφαλὴν ἕνεκ' αὐτῶν γαῖα κατέσχεν,
Αἴανθ', ὃς πέρι μὲν εἶδος, πέρι δ' ἔργα τέτυκτο
Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.
Τὸν μὲν ἐγὼν ἐπέεσσι προσηύδων μειλιχίοισιν·
 Αἶαν, παῖ Τελαμῶνος ἀμύμονος, οὐκ ἄρ' ἔμελλες
Οὐδὲ θανὼν λήσεσθαι ἐμοὶ χόλου, εἵνεκα τευχέων
Οὐλομένων; τὰ δὲ πῆμα θεοὶ θέσαν Ἀργείοισιν·
Τοῖος γάρ σφιν πύργος ἀπώλεο· σεῖο δ' Ἀχαιοὶ
Ἶσον Ἀχιλλῆος κεφαλῇ Πηληϊάδαο,
Ἀχνύμεθα φθιμένοιο διαμπερές· οὐδέ τις ἄλλος
Αἴτιος, ἀλλὰ Ζεὺς Δαναῶν στρατὸν αἰχμητάων
Ἐκπάγλως ἤχθηρε· τεῒν δ' ἐπὶ μοῖραν ἔθηκεν.
Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος καὶ μῦθον ἀκούσῃς
Ἡμέτερον· δάμασον δὲ μένος καὶ ἀγήνορα θυμόν.

" Utinam sanè non debuissem vincere tali in certamine:
" Tale enim caput ob ista *arma* terra detinuit,
" Ajacem,qui praestantissimus quidem formâ.praestantissimus et rebus-gestis fuit
" Caeterorum Danaorum, post eximium Pelidem.
" Illum quidem ego verbis alloquebar blandis:
" Ajax, fili Telamonis eximii, nonne ergò eras
" Nè mortuus quidem obliturus mihi irae, ob arma
" Perniciosa? illa autem perniciem dii fecerunt Argivis:
" Talis enim ipsis turris periisti; propter te autem Achivi,
" Aequè-ac propter Achillis caput Pelidae,
" Dolemus defunctum penitùs: neque quisquam alius
" In-culpâ-est; sed Jupiter Danaorum exercitum bellicosorum
" Gravitèr odit; tibi verò fatum imposuit.
" Sed age huc-veni, rex, ut verbum et orationem audias
" Nostram; doma autem robur et generosum animum.

Ver. 549.——— πέρι μὲν εἶδος.] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione vocula μὲν producatur, malè tamen; "*Iambus*," inquit, "haud ineptè stare possit in *Tertio* loco." Quod in hujusmodi carmine (ut opinor) ferri nequit. Vide autem ad *Il.* ά, 51.

Ver. 550. Τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.] Similitèr *Ulysses* apud *Sophoclem*, de eodem *Ajace*:

Ἀλλ' αὐτὸν ἔμπας ὄντ' ἐγὼ τοιόνδ' ἐμοὶ,
Οὐκ ἄν γ' ἀτιμάσαιμ' ἄν, ὥστε μὴ λέγειν,
Ἕν ἄνδρ' ἰδεῖν ἄριστον Ἀργείων ὅσοι
Τροίαν ἀμφικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως.
Sophocl. Ajax, ver. 1355.

Vide et suprà ad *ver.* 309.

Ver. 551. ——— ἐπέεσσι προσηύδων μειλιχίοισιν.]

Talibus Æneas ardentem et torva tuentem
Lenibat dictis animum —. *Æn.* VI, 467.

Ver. 553. —— λήσεσθαι.] Vide suprà ad *ver.* 101.

Ver. 559. —— τεῒν.] *Al.* τεήν.

Ver. 560. Ἀλλ' ἄγε δεῦρο, ἄναξ, ἵν' ἔπος.]

Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro.
Quem fugis? extremum fato quod te alloquor, hoc est. *Æn.* VI, 465.

Cæterùm *Plutarchus*, *Symposiac. lib.* IX. *Probl.* 5. citat, Ἀλλ' ἴθι δεῦρο, ἄναξ, *&c.*

Ver. 561. —— δάμασον δὲ μένος καὶ ἀγήνορα θυμόν.] Apud *Plutarchum*, loco suprà citato, καὶ ἀτειρέα θυμόν.

——— animum rege; qui, nisi paret,
Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catenâ.
Horat. Epist. lib. I. ii. 62.

——— χαλίνου δ' ἄγριον ὀργήν.
Phocylides, ποίημα νουθετικὸν, *ver.* 52.

Ὣς ἐφάμην· ὁ δέ μ᾽ οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μετ᾽ ἄλλας
Ψυχὰς εἰς Ἔρεβος νεκύων κατατεθνειώτων.
Ἔνθα χ᾽ ὁμῶς προσέφη κεχολωμένος, ἤ κεν ἐγὼ τὸν,
Ἀλλά μοι ἤθελε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισι
Τῶν ἄλλων ψυχὰς ἰδέειν κατατεθνειώτων.
Ἔνθ᾽ ἤτοι Μίνωα ἴδον, Διὸς ἀγλαὸν υἱὸν,
Χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νεκύεσσιν,
Ἥμενον· οἱ δέ μιν ἀμφὶ δίκας εἴροντο ἄνακτα,
Ἥμενοι, ἑσταότες τε, κατ᾽ εὐρυπυλὲς Ἄϊδος δῶ.
Τὸν δὲ μετ᾽, Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα
Θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα, κατ᾽ ἀσφοδελὸν λειμῶνα·
Τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι,
Χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἰὲν ἀαγές.
Καὶ Τιτυὸν εἶδον, γαίης ἐρικυδέος υἱὸν,

" Sic dixi : ille verò mihi nihil respondit; ibat autem ad alias
" Animas in Erebum mortuorum defunctorum.
" Ibi tamen *me* allocutus fuisset iratus, aut ego ipsum,
" Sed mihi volebat animus in pectore charo
" Aliorum animas videre defunctorum.
" Ibi sanè Minöem vidi, Jovis illustrem filium,
" Aureum sceptrum tenentem, jus-dicentem mortuis,
" Sedentem : illi verò circa ipsum causas dicebant regem,
" Sedentes, stantesque, per amplam-portis Plutonis domum.
" Post hunc autem, Orionem ingentem animadverti
" Feras simul agitantem per herbosum pratum ;
" Quas ipse occiderat in desertis montibus,
" Manibus tenens clavam totam-aeream, semper infrangibilem.
" Et Tityum vidi, terrae gloriosae filium,

Ver. 562. —— ὁ δέ μ᾽ οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δὲ μετ᾽ ἄλλας.]

Illa solo fixos oculos adversa tenebat;
Nec magìs incepto vultum sermone movetur,
Quàm si dura silex, aut stet Marpesia cautes.
Tandem proripuit sese, atque inimica refugit
In nemus umbriferum.— *Æn.* VI, 469.

Καὶ φωνῆς δίχα θαυμάζεταί ποτε ψιλὴ καθ᾽ ἑαυτὴν ἡ ἔννοια, δι᾽ αὐτὸ τὸ μεγαλόφρον· ὡς τοῦ Αἴαντος ἐν νεκυίᾳ σιωπὴ, μέγα καὶ πάντος ὑψηλότερον λόγου. *Longinus, de Sublimitate*, § 9.

Καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἐστί που σιγῆς βάρος.
Sophocl. Antigon. ver. 1270.

Ver. 564. Ἔνθα χ᾽ ὁμῶς προσέφη.] *Barnesius*, nullis allatis codicibus, de suo edidit, Ἔνθα μ᾽ ὁμῶς προσέφη· particulamque istam χ᾽ propter sequentem, ἤ κεν ἐγὼ τὸν, supervacaneam contendit. Atqui postulat (ut opinor) sententia, ut voci προσέφη præcedat particula κε.

Ver. 567. Ἔνθ᾽ ἤτοι Μίνωα ἴδον, ——— θεμιστεύοντα νεκύεσσιν.]

Nec verò hæ sine sorte datæ, sine judice, sedes :
Quæsitor Minos urnam movet; ille silentum
Conciliumque vocat, vitasque et crimina discit. *Æn.* VI, 431.

Ver. 568. ——— θεμιστεύοντα νεκύεσσιν.] *Strabo, Geograph. lib.* II. citat, indéque edidit *Barnesius*, νέκυσσιν. Quo modo scilicet et νεκύεσσιν pronuntiabatur. Vide ad *Il.* π΄, 321. 526.

Ver. 571. ——— Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα.] Vide *Diodorum Siculum, Hist. lib.* IV. ipso fine; et suprà ad *ver.* 509.

Ver. 575. Καὶ Τιτυὸν εἶδον, *&c.*]

Nec non et Tityon, Terræ omniparentis alumnum,
Cernere erat; per tota novem cui jugera corpus
Porrigitur. rostroque immanis vultur obunco

Κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα·
Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ ἔκειρον,
Δέρτρον ἔσω δύνοντες· ὁ δ' οὐκ ἀπαμύνετο χερσί·
Λητὼ γὰρ ἥλκησε, Διὸς κυδρὴν παράκοιτιν,
Πυθώδ' ἐρχομένην, διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος.
Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον, χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα,

" Jacentem in solo; is verò per novem jacebat jugera:
" Vultures autem ipsum utrinque assistentes jecur rodebant,
" In viscera penetrantes; ille autem non propulsabat manibus:
" Latonae enim vim-intulit, Jovis gloriosae conjugi,
" Ad-Pytho eunti, per amoenum Panopëum.
" Et sanè Tantalum vidi, graves dolores subeuntem,

Immortale jecur tondens, fœcundaque pœnis
Viscera, rimaturque epulis, habitatque sub alto
Pectore: nec fibris requies datur ulla renatis.
Æn. VI, 595.

Nec Tityon volucres ineunt Acheronte jacentem;
Nec, quod sub magno scrutentur pectore, quidquam
Perpetuam ætatem poterunt reperire profectò,
Quamlibet immani projectu corporis extet;
Qui non sola novem dispensis jugera membris
Obtineat &c. ——————
Lucret. lib. III. *ver.* 997.

Viscera præbebat Tityos lanianda, novemque
Jugeribus distentus erat. ——————
Ovid. Metam. lib. IV. *ver.* 456.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco suprà citato, *Homero* longè superiorem contendit: " Quanto item," inquit, " post se reliquit " [*Virgilius Homerum*] in Tityi historiâ. — " Jam hinc apparet victoria. Quid enim " ἔσω δύνοντες δέρτρον, cum illis, *immortali*, " et *tondens*, et — *fœcundaque pœnis Viscera*, " et *rimaturque epulis, habitatque sub alto* " *Pectore.* —— Illa verò, quæ? —— *nec* " *fibris requies datur ulla renatis.*" *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Atqui suâ pulchritudine non caret simplicior illa *Homeri* elocutio; et magnam insuper vim habet istud " ὁ δ' οὐκ ἀ- " παμύνετο χερσὶ," *ver.* 578. à *Virgilio* omissum. Vide et infrà ad *ver.* 576.

Ver. 576. Κείμενον ἐν δαπέδῳ· ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα.] Ἐνταῦθα [ἐν τῷ Πανοπεῖ] ἐπὶ τῇ χαράδρᾳ Τιτυοῦ μνῆμα ἐστὶ, περίοδος μὲν τοῦ χώματος τρίτον μάλιστά που σταδίου. Τὸ δὲ ἔπος ἐστὶν ἐν Ὀδυσσείᾳ· " Κείμενον ἐν δαπέδῳ· " ὁ δ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα." Οὐκ ἐπὶ μεγέθει πεποιῆσθαι τοῦ Τιτυοῦ φασὶν, ἀλλ' ἔνθα ὁ Τιτυὸς ἐτέθη, πλέθρα ἐννέα εἶναι τῷ χωρίῳ. *Pausan. lib.* X. *cap.* 4.

Ibid. —— πέλεθρα.] Πλέθρα, ἀπὸ πλέθρου, ὅ ἐστὶ ἕκτον μέρος σταδίου. *Schol.*

Ver. 577. Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε.] Τόν γε μὴν Τιτυὸν ἐρασθέντα τῶν Διὸς γάμων, ἀφ' οὗ μέρους ἤρξατο νοεῖν, εἰς τοῦτο ὑφίσταται κολαζόμενον. " Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ " ἔκειρον, —— Λητὼ γὰρ εἵλκυσε Διὸς κυδρὴν " παράκοιτιν" Ὥσπερ δὲ οἱ νομοθέται τοὺς πατροτύπτας χειροκοποῦσι, τὸ δυσσεβῆσαν αὐτῶν μέρος ἐξαιρέτως ἀποτέμνοντες, οὕτως Ὅμηρος ἐν ἥπατι κολάζει τὸν δι' ἧπαρ ἀσεβήσαντα. *Heraclid. Pontic.*

Ver. 578. Δέρτρον ἔσω δύνοντες.] Δέρτρον, ἤτοι τὴν ὑπὸ τὴν σάρκα πιμελὴν, ἢ τὸν ὑποκείμενον τῷ ἥπατι ὑμένα· ἔνιοι δὲ ἀπέδοσαν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἦτρον· ἐν δὲ ἄλλῳ, τὴν δορὰν. *Schol. Etymologicon Magnum* autem vocem Δέρτρον potiùs expouendam vult ῥάμφος· quam interpretationem secuti *Barnesius* aliique, vertunt, " *Rostrum intromit-* " *tentes.*" Verùm, ut rectè observat *Duportus* ad *Theophrasti Characteres*, vox δύνειν " nunquam hoc modo, sc. transitivè, sumi- " tur à Poetâ; neque unquam δύνειν dixit " pro *demittere*, vel *immittere*, vel *immer-* " *gere;* sed vel pro *induere*, vel pro *subire*, " vel *ingredi*, intransitivè. Δέρτρον igitur " erit quod vultures subeunt et ingrediun- " tur, non solum illud quod rostris suis " tundunt et fodicant et dilaniant." *Prælect. cap.* 4.

Ver. 579. —— ἥλκησε.] Apud *Heraclidem Ponticum*, loco suprà citato, εἵλκυσε.

Ver. 580. Πυθώδ' ἐρχομένην.] Πυθὼ, πόλις τῆς Φωκίδος. *Schol.*

Ibid. —— διὰ καλλιχόρου Πανοπῆος.] Πανόπη, πόλις Φωκίδος. *Schol.* Vide et *Pausaniam, lib.* X. *cap.* 4.

Ver. 581. Καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον, χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα.] Τάνταλος, ὁ Διὸς καὶ Πλουτοῦς, συνδιατρίβων τοῖς θεοῖς καὶ συνεστιώμενος αὐτοῖς, ἀπλήστως διετέθη· κλέψας γὰρ τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, ἔδωκε τοῖς ἐμήλιξιν· ἐφ' οἷς ἀγανακτήσαντα τὸν Δία ἐκβαλεῖν αὐτὸν τῆς ἐν οὐρανῷ διαίτης. καὶ ἐξαρτῆσαι ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ, ἐκδεδεμένων τῶν χειρῶν καὶ τὴν

Ἑσταότ' ἐν λίμνῃ· ἡ δὲ προσέπλαζε γενείῳ·
Στεῦτο δὲ διψάων, πιέειν δ' οὐκ εἶχεν ἑλέσθαι·
Ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων, πιέειν μενεαίνων,
Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν· ἀμφὶ δὲ ποσσὶ
Γαῖα μέλαινα φάνεσκε, καταζήνασκε δὲ δαίμων.
Δένδρεα δ' ὑψιπέτηλα κατακρῆθεν χέε καρπὸν,
Ὄγχναι, καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,
Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι·

Stantem in lacu; hic autem attingebat ad mentum:
Videbatur verò *is* sitienti similis; ad-bibendum autem non poterat capere:
Quoties enim inclinaret-*se* senex, bibere cupiens,
Toties aqua peribat absorpta; circa autem pedes
Terra nigra apparebat, arefaciebat nempè deus.
Arbores porrò procerae à-capite fundebant fructum,
Pyri, et mali-punicae, et mali pulchrum-fructum-ferentes,
Ficusque dulces, et oleae virentes:

Σίπυλον, ἔνθα ἐκεκήδευτο, [Ita ex MS. *Barnesius: Al.* ἐκεκηδέσατο,] ἀνατρέψαι. Ἡ ἱστορία παρὰ Ἀσκληπιάδῃ. *Schol.* Vide et *Athenæum, lib.* VII. *cap.* 6. qui fabulam hanc paulò alitèr refert.

Nec miser impendens magnum timet aëre saxum
Tantalus, ut fama est, cassâ formidine torpens.
Lucret. lib. III. *ver.* 994.

Ibid.——χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα.] *Eustathius* in commentario citat, κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα. Ex versu, ut videtur, infrà 592.

Ver. 582. Ἑσταότ'.] *Al.* Ἑστεότ'. Notante *Eustathio.*

Ibid. —— ἡ δὲ προσέπλαζε γενείῳ.]

——epulæque ante ora paratæ.
Æn. VI, 604.

Cæterùm *Sextus Empiricus adversus Mathematicos, lib.* I. *cap.* 13. et iterùm, *lib.* VIII. citat, προσέκλυζε γενείῳ.

Ver. 583. Στεῦτο δὲ διψάων.] Ἵστατο νῦν ἐπὶ τῶν ποδῶν· κέχρηται δὲ τῇ λέξει ὁ Διασκευαστὴς παρὰ τὴν τοῦ Ποιητοῦ συνήθειαν. *Schol.* Similitèr et *Eustathius:* Rectiùs autem, ut opinor, de voce Στεῦτο *Mericus Casaubonus:* "Est," inquit, "in isto verbo (ut alibi pluribus) animi gestientis, et aliquid cupidè molientis, per externos gestus indicatio —. Hoc igitur vult Poeta his verbis eam fuisse Tantali, seu in pedes erecti sive alio quocunque gestu, (ut de pugilibus olim loqui soliti,) προβολὴν, ut ardentissimam sitim præ se ferret." *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Atque hoc ferè sensu usurpari videtur vox Στεῦται, *Iliad.* γ', 83.

Στεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαίολ' Ἕκτωρ.

Vide et *Il.* β', 597. ί, 241. σ', 191. item *Etymologicon Magnum*, in voce Στεῦται.

Ver. 584. 585. Ὁσσάκι γὰρ κύψει' ὁ γέρων——, Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ'.]

——Tibi, Tantale, nullæ
Deprenduntur aquæ; quæque imminet, effugit arbos.
Ovid. Metam. lib. IV. *ver.* 458.

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina——. *Horat. Serm. lib.* I. i. 68.

Ver. 584. 590. —— κύψει' ὁ γέρων, — ἰθύσει' ὁ γέρων.] Vulgati habent κύψει, — ἰθύσει. *Henricus Stephanus* autem legendum censet, κύψεις γέρων, — ἰθύσεις γέρων. Quod, uti ipse annotat, cum sequentibus ἀπολέσκετο et ῥίπτασκε aptiùs congruit. Rectè itaque (ut opinor), et ad vulgatam lectionem quàm proximè edidit *Barnesius*, κύψει' ὁ γέρων, — ἰθύσει' ὁ γέρων. Et MS. à *Tho. Bentleio*, collatus hîc habet κύψει'.

Ver. 585. Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχέν.] Aquæ subitam absorptionem aptissimè depingit, et quasi ob oculos ponit hic versus. Vide ad *Il.* γ', 357. 363. et infrà ad *ver.* 595.

Ibid.——ἀπολέσκετ'.] Apud *Eustathium*, ἀπόλεσκεν. Minùs rectè.

Ibid. —— ἀναβροχέν.] Ita ex *Editione Cantabrigiensi* et ex *Hesychio* edidit *Barnesius.* Atque ita in commentario citat *Eustathius. Al.* ἀναβροχθὲν, et ἀναβρυχέν.

Ver. 586. ——— καταζήνασκε.] Κατεξήραινεν· ἄζη γὰρ, ἡ ξηρασία. *Schol.*

Ver. 588. Ὄγχναι.] *Barnesius* aliique habent Ὄχναι. Vide suprà ad ή, 115.

Ibid. —— μηλέαι ἀγλαόκαρποι.] Vide suprà ad ή, 115.

Ver. 589. Συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.] Vide suprà ad ή, 116.

Τῶν ὁπότ' ἰθύσει' ὁ γέρων ἐπὶ χερσὶ μάσασθαι,
Τάσδ' ἄνεμος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεα σκιόεντα.
Καὶ μὴν Σίσυφον εἰσεῖδον, κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα,
Λᾶαν βαστάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν·
Ἤτοι ὁ μὲν, σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε,
Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον· ἀλλ' ὅτε μέλλοι
Ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότ' ἀποστρέψασκε κραταιΐς
Αὖτις, ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.

Quas quum rectà-pergeret senex manibus prehendere,
Eas ventus dispellebat in nubes obscuras.
Et profectò Sisyphum aspexi, duros dolores patientem,
Lapidem gestantem ingentem utrâque-*manu* :
Sanè ille quidem innixus manibusque pedibusque
Lapidem sursùm pellebat ad cacumen ; sed quando erat
Summum superaturus, tunc repulsabat potens-vis
Rursùs, deinde in solum volvebatur lapis immanis.

Ver. 591.——— *ῥίπτασκε.*] *Eustathius* in commentario citat, *φέρεσκε.*

Ver. 595. *Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον.*] De summo hujus loci artificio, quo rem ipsam pulcherrimè depingit, et quasi ob oculos ponit verborum sonus, rectè *Demetrius Phalereus:* Ἐν δὲ τῷ μεγαλοπρεπεῖ χαρακτῆρι σύγκρουσις παραλαμβάνοιτ' ἂν πρέπουσα, ἤτοι διὰ μακρῶν, ὡς τὸ, "Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε." Καὶ γὰρ ὁ στίχος μῆκός τι ἔσχεν ἐκ τῆς συγκρούσεως, καὶ μεμίμηται τοῦ λίθου τὴν ἀναφορὰν καὶ βίαν. Περὶ Ἑρμηνείας, § 72. Et *Dionysius Halicarnassensis:* Πῶς οὖν δηλώσει ταῦτα [τὰ περὶ τὸν Σίσυφον] μιμητικῶς, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων, ἄξιον ἰδεῖν. "Καὶ μὴν Σίσυφον "εἰσεῖδον,—— Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον." Ἐνταῦθα ἡ σύνθεσίς ἐστιν ἡ δηλοῦσα τῶν γινομένων ἕκαστον, τὸ βάρος τοῦ πέτρου, τὴν ἐπίπονον ἐκ τῆς γῆς κίνησιν, τὸν διερειδόμενον τοῖς κώλοις, τὸν ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ὄχθον, τὴν μόγις ἀνωθουμένην πέτραν. Περὶ συνθέσεως, § 20. "Vo"calium concursus — cùm accidit, hiat et "intersistit et quasi laborat oratio." *Quinctil. lib.* IX. *cap.* 4. Sic apud *Virgilium* ingens nisus et molimen, vocalis longæ non elisæ hiatu aptissimè describitur :

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam.
Georg. I, 281.

Vide suprà ad *ver.* 314. et ad *Il.* γ', 363.

Ver. 596.—— *κραταιΐς.*] Τὸ δὲ "κραταιΐς" ἐπίῤῥημα ἐστὶν, ἀντὶ τοῦ κραταιῶς. Ἀναλογεῖ δὲ τῷ "λικριφὶς," καὶ τοῖς τοιούτοις. Γράφεται δὲ καὶ ἐν δυσὶ λέξεσι, "κραταί' ἴς," ἤγουν ἡ κραταία ἰσχὺς τοῦ λίθου. Εἰ δὲ ἵνα λέγει ἐπὶ λίθου ποιητικώτερον, καινὸν οὐδέν· εἴ γε καὶ ἀναιδῆ τὸν τοιοῦτον λέγει, ἐκ τῶν ἐμψύχων καὶ τοῦτο μεταγαγών. *Eustath.* Vide ad *ver.* 597. Posteriori modo legisse videtur *Scholiastes*, qui exponit, Ἡ ἰσχυρὰ δύναμις.

Ver. 597. *Αὖτις ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.*]

——adverso nixantem trudere monte
Saxum ; quod tamen à summo jam vertice rursùm
Volvitur, et plani raptim petit æquora campi.
Lucret. lib. III. *ver.* 1013.

Porrò notandum et hîc, quàm pulchrè et artificiosè lapidis pondere suo de monte devoluti impetum depingit versus iste pedibus dactylicis totus incedens. Οὐχὶ συγκατακεκύλισται τῷ βάρει τῆς πέτρας ἡ τῶν ὀνομάτων σύνθεσις ; μᾶλλον δὲ ἔφθακε τὴν τοῦ λίθου φορὰν, τὸ τῆς ἀπαγγελίας τάχος ; *Dionys. Halicarn.* loco jam suprà citato. Similitèr *Virgilius* temporis prætereuntis celeritatem pedibus dactylicis exhibet :

Sed fugit intereà, fugit irreparabile tempus.
Georg. III, 284.

Item saxi cadentis motum ab initio tardiorem, deinde acceleratum :

———jamjam lapsura, cadentique
Imminet assimilis.—— *Æn.* VI, 602.

Ibid.—— *λᾶας ἀναιδής.*] Κέχρηται Ὅμηρος πολλαχοῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν, διὰ τῆς μεταφορᾶς· ἐν πᾶσι δὲ τὸ ἐνέργειαν ποιεῖν, εὐδοκιμεῖ· οἷον ἐν τοῖσδε, "Αὖτις ἐπὶ δά"πεδόν τε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής." — Ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις, διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι, ἐνεργοῦντα φαίνεται. Τὸ ἀναισχυντεῖν γὰρ —— ἐνέργεια. Ταῦτα δὲ προσῆψε διὰ τῆς κατ' ἀναλογίαν μεταφορᾶς· ὡς γὰρ ὁ λίθος πρὸς τὸν Σίσυφον, ὁ ἀναισχυντῶν πρὸς τὸν ἀναισχυντούμενον. *Aristot. Rhetoric. lib.* III. *cap.* 11. Ubi notandum, quod jam legimus ἔπειτα πέδονδε, legisse aut memoritèr citâsse *Aristotelem*, ἐπὶ δάπεδόν τε.

Αὐτὰρ ὅγ' ἂψ ὤσασκε τιταινόμενος· κατὰ δ' ἱδρὼς
Ἔῤῥεεν ἐκ μελέων, κονίη δ' ἐκ κρατὸς ὀρώρει.
Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην
Εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
Τέρπεται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην,
Παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου.
Ἀμφὶ δέ μιν κλαγγὴ νεκύων ἦν, οἰωνῶν ὣς,
Πάντοσ' ἀτυζομένων· ὁ δ', ἐρεμνῇ νυκτὶ ἐοικὼς,
Γυμνὸν τόξον ἔχων, καὶ ἐπὶ νευρῆφιν ὀϊστὸν,
Δεινὸν παπταίνων, αἰεὶ βαλέοντι ἐοικώς.
Σμερδαλέος δέ οἱ ἀμφὶ περὶ στήθεσσιν ἀορτὴρ,
Χρύσεος ἦν τελαμών· ἵνα θέσκελα ἔργα τέτυκτο,

Verùm ille rursùs pellebat contendens; sudor autem
Defluebat ex membris, pulvis verò ex capite oriebatur.
Post hunc autem vidi vim Herculeam,
Simulachrum; ipse verò apud immortales deos
Oblectatur in conviviis; et habet pedibus-elegantem Heben,
Filiam Jovis magni et Junonis aureos-calceos-habentis.
Circa autem ipsum clamor mortuorum erat, avium instar,
Undique agitatarum: ille verò obscurae nocti similis,
Nudum arcum tenens, et ad nervum sagittam,
Horrendùm circumspiciens, semper jaculaturo similis.
Terribilis autem ei circum pectora baltheus,
Aureum erat lorum; ubi miranda opera elaborata-erant,

Ver. 598. ——— *κατὰ δ' ἱδρὼς Ἔῤῥεεν ἐκ μελέων.*]

——— sudor fluit undique rivis.
Æn. V, 200.

——— tum toto corpore sudor
Liquitur. ——— IX, 812.

Ver. 599. ——— *κονίη δ' ἐκ κρατὸς ὀρώρει.*] Vir eruditus *Mericus Casaubonus* vocem *κονίη* interpretatur, *Lixivium:* "Sudorem," inquit, "multo labore comparatum, et omnibus membris, capite præcipuè manantem, *lixivio* comparari, quis non amplectatur?" *De nuperâ Homeri Editione, Dissertat.* I. Nescio tamen annon simpliciùs hîc intelligas vaporem pulveri similem ex capite exurgentem.

Ver. 600. *Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην.*] *Καὶ Ὅμηρος ὧν εἶπε πάντων μάλιστα δὴ κατὰ θεὸν εἰπεῖν ἔοικε περὶ τῶν καθόλου· "Τὸν δὲ μετ', εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην, Εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν."* *Plutarch. de Facie in Orbe Lunæ,* haud longè à fine. Cæterùm nonnulli, notante *Eustathio,* hunc locum repudiârunt; rationibus parùm idoneis.

Ver. 601. *Εἴδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι.*] Hinc *Herculis* Umbra, apud *Lucianum:* *Αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἐν οὐρανῷ τοῖς θεοῖς σύνεστι, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην· ἐγὼ δ' εἴδωλον εἰμὶ αὐτοῦ.* *Dialog. Diogenis* et *Herculis.*

——— Acherusia templa, ———
Quo neque permanent animæ neque corpora nostra;
Sed quædam simulacra modis pallentia miris.
Lucret. lib. I. *ver.* 121. 123.

Ver. 602. ——— *θαλίῃς.*] *Ταῖς τῶν θεῶν εὐωχίαις.* *Schol.*

Ver. 606. —— *Γυμνὸν τόξον ἔχων.*] *Barnesius* legendum conjicit *ἔχεν.* "Quod, (inquit) qui animum diligenter advertat, necessarium videbit; nisi in sequenti versu pro *παπταίνων,* legerit *παπταίνεσκ',* vel — pro *ἐοικὼς, ἔοικεν.*" Quæ ultima conjectura ferri non potest: Isto enim modo minimè constaret Temporum ratio. Quippè *ἔοικεν* apud *Homerum* semper respondet Latino "*similis videtur,*" nunquam *τῷ* "*similis videbatur.*" Vide ad *Il. ά,* 37. et δ', 492. Ideóque, siquid mutato opus, legendum omninò non *ἔοικεν,* sed *ἐῴκει.* Quod quidem et multò videtur aptius, quàm ut duo versus 605. 607. tam prope invicem, eâdem ipsâ voce *ἐοικὼς* desinant.

Ver. 608. —— *ἀορτήρ.*] *Ὁ τοῦ τελαμῶνος κρεμαστὴρ, ἐξ οὗ τὸ ξίφος ἤρτηται.* *Schol.*

Ἄρκτοι τ', ἀγρότεροί τε σύες, χαροποί τε λέοντες,
Ὑσμῖναί τε, μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε.
Μὴ τεχνησάμενος, μηδ' ἄλλο τι τεχνήσαιτο,
Ὃς κεῖνον τελαμῶνα ἑῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ.
Ἔγνω δ' αὐτίκα κεῖνος, ἐπεὶ ἴδεν ὀφθαλμοῖσι,
Καί μ' ὀλοφυρόμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
  Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Ἆ δεῖλ', ἦ τινα καὶ σὺ κακὸν μόρον ἠγηλάζεις,
Ὅν περ ἐγὼν ὀχέεσκον ὑπ' αὐγὰς ἠελίοιο.
Ζηνὸς μὲν πάϊς ἦα Κρονίονος, αὐτὰρ ὀϊζὺν
Εἶχον ἀπειρεσίην· μάλα γὰρ πολὺ χείρονι φωτὶ
Δεδμήμην, ὁ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους·
Καί ποτέ μ' ἐνθάδ' ἔπεμψε κύν' ἄξοντ'· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον

Ursique, agrestesque aprī, torvique leones,
Praeliaque, pugnaeque, caedesque, homicidiaque.
Nè *hoc* fabricatus, aliud quid fabricaverit,
Qui illud cingulum suâ comprehenderit arte.
Agnovit autem statim ille, postquam vidit oculis,
Et me lugens verbis alatis allocutus est :
" Generose Laërtiade, solers Ulysses,
" Heu miser, certè aliquod et tu malum fatum sustines,
" Quale scilicet ego ferebam sub radiis solis.
" Jovis quidem filius eram Saturnii ; verùm aerumnam
" Habebam infinitam : valdè enim longè deteriori virò
" Subditus eram ; ille verò mihi graves imperabat labores ;
" Et olim me huc misit, canem ut-ducerem : non enim aliud

Ver. 610. ——— χαροποί τε λέοντες.] *Virgilio,* " *Torva leæna.*" *Ecl.* II. *ver.* 63.

Ver. 611. Ὑσμῖναί τε, μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε.] " Ante omnes apud Ho- " merum ejusdem rei atque sententiæ lu- " culenta exaggeratio est. — Ὑσμῖναί τε, " μάχαι τε, φόνοι τ', ἀνδροκτασίαι τε. Nam " cùm omnia ista — multa et continua " nomina nihil plus demonstrent quàm " prælium, hujus tamen rei varia facies " delectabilitèr ac decorè multis variisque " verbis depicta est." *Gellius, lib.* XIII. *cap.* 23. Cæterùm versum hunc exscripsit ferè *Hesiodus :*

Ὑσμίνας τε, φόνους τε, μάχας τ', ἀνδροκτασίας τε. *Theogon. ver.* 228.

Ver. 612. Μὴ τεχνησάμενος *&c.*] Οὐ τέχνησάμενος πρότερον τὶ τοιοῦτον, ἐπὶ τοῦτο ἦλθε ἔργον, οὔτ' ἂν ἑξῆς τοιοῦτον τεχνήσαιτο· ὁ κατασκευάσας ἐκεῖνον τὸν τελαμῶνα, ἄλλον τοιοῦτον οὐκ ἐτεχνήσατο, ἀλλ' οὐδὲ τεχνήσεται· ὡς εἴ τὶς λέγει, οἷον Φειδίας ἐποίησε τὸν Δία, τοιοῦτο οὐδὲν ἄλλο, εἰς ἐκεῖνον γὰρ τὸ πᾶν [Ita rectè *Barnesius* pro vulgato παρὰ] τῆς ἑαυτοῦ τέχνης κατέκλεισε. *Schol.*

Ver. 613. —— ἑῇ ἐγκάτθετο τέχνῃ.] Ἐνέθηκε ἐν τῇ ἑαυτοῦ τέχνῃ· ὅ ἐστὶν ἐπενόησεν [fortè ἐνέπονησεν]. *Schol.*

Ver. 618. ——— ὀχέεσκον.] *Ferre solebam.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ver. 621. ——— ὁ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους.]

——— ut duros mille labores
Rege sub Eurystheo, fatis Junonis iniquæ,
Pertulerit. ——— *Æn.* VIII, 291.

Ver. 622. —— κύν' ἄξοντ'.] Τὸν Κέρβερον. *Schol.*

Te Stygii tremuêre lacus ; te janitor Orci. *Æn.* VIII, 296.

Ibid. —— οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον Φράζετο τοῦδέ τί μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.] Ita *Vulgati. Barnesius* autem, quoniam vox ἄεθλον alibi apud Poetam *Neutro gencre* usurpatur, nullis allatis Codicibus, edidit ; οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλο Φράζετο *&c.* " Nam per τὸ, τὶ, (inquit)

Φράζετο τοῦδέ τί μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.
Τὸν μὲν ἐγὼν ἀνένεικα καὶ ἤγαγον ἐξ Ἀΐδαο·
Ἑρμείας δέ μ' ἔπεμψεν, ἰδὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη.
Ὣς εἰπὼν, ὁ μὲν αὖτις ἔβη δόμον Ἄϊδος εἴσω.
Αὐτὰρ ἐγὼν αὐτοῦ μένον ἔμπεδον, εἴτις ἔτ' ἔλθοι
Ἀνδρῶν ἡρώων, οἳ δὴ τὸ πρόσθεν ὄλοντο.
Καί νύ κ' ἔτι προτέρους ἴδον ἀνέρας, οὓς ἔθελόν περ,
Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα·
Ἀλλὰ πρὶν ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν,
Ἠχῇ θεσπεσίῃ· ἐμὲ δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει,
Μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου
Ἐξ Ἄϊδος πέμψειεν ἀγαυὴ Περσεφόνεια.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἐπὶ νῆα κιὼν, ἐκέλευον ἑταίρους
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι·
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῖσι κάθιζον.

"Existimabat hoc omninò mihi gravius fore certamen.
"Eum quidem ego subduxi et traxi ex inferis;
"Mercurius autem me deduxit, atque caesia-oculis Minerva."
Sic fatus, ipse quidem rursùs descendit in Plutonis-domum.
At ego illic manebam constantèr; si quis ampliùs veniret
Virorum Heroum, qui utique olim perierunt.
Et jam adhuc priores vidissem viros, quos volebam scilicet,
Theseum, Pirithoumque, deorum gloriosos filios:
Sed priùs multitudo congregabatur infinita mortuorum,
Sonitu immenso; me verò pallidus timor cepit;
Nè mihi Gorgonium caput horrendi monstri
Ex Orco mitteret inclyta Proserpina.
Statim deinde ad navem profectus, jubebam socios
Ipsosque conscendere, et rudentes solvere:
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant.

"certò constat, ἄεθλον hîc *Neutrum* esse." Quod tamen, ut opinor, indè non necessariò sequitur. Vide et infrà ad τ', 576. Cæterùm *Eustathius* legit, οὐ γάρ ἔτ' ἄλλο φράζετο τοῦδ' ἔτι μοι *&c*. Ubi, ut ipse fatetur, altera vocularum ἔτι planè supervacanea est.

Ver. 623. ——— χαλεπώτερον.] *Al.* κρατερώτερον.

Ver. 625. —— ἔπεμψεν, ἰδέ.] *Al.* ἔπεμψ' ἠδέ.

Ver. 630. Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἐρικυδέα τέκνα.] Πεισίστρατον — φησὶν Ἡρέας ὁ Μεγαρεὺς — ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ὁμήρου νεκυῖαν τὸ, "Θησέα, Πειρίθοόν τε, θεῶν ἀριδείκετα τέκνα·" χαριζόμενον Ἀθηναίοις. *Plutarch. in Theseo.* Ubi in transitu notandum, quod jam legimus ἐρικυδέα τέκνα, apud *Plutarchum* legi, ἀριδείκετα τέκνα. Cæterùm de prosodiâ vocis Θησέα, vide ad *Il.* ά, 265.

Ver. 631. —— ἐπὶ ἔθνε' ἀγείρετο μυρία νεκρῶν.]

——— hîc tenebras agitant, volitantque per umbras
Innumeri quondam populi.———
Sil. Italic. lib. XIII. *ver.* 524.

Vide et suprà ad *ver.* 36.

Ver. 632. Ἠχῇ θεσπεσίῃ.] Vide infrà ad ώ, 5.

Ver. 633. ——— Γοργείην κεφαλήν.] Μεδούσης, τῆς Γοργόνος, κεφαλήν. *Schol.* Vide et *Athenæum, lib.* V. *cap.* 20.

Ver. 634. —— ἀγαυή] *Al.* ἐπαινή.

Τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμὸν φέρε κῦμα ῥόοιο·
Πρῶτα μὲν εἰρεσίῃ, μετέπειτα δὲ κάλλιμος οὖρος.

Illam autem per Oceanum flumen ferebat unda fluenti:
Primùm quidem remigatio, posteà autem optimus ventus.

Ver. 638. Τὴν δὲ κατ' Ὠκεανὸν ποταμόν.] Ita infrà μ', 1.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο.

Et ώ, 11.

Πὰρ δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοάς.———

Ὁ δὲ περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ λέξας, ἐς ἀφανὲς τὸν μῦθον ἀνενείκας, οὐκ ἔχει ἔλεγχον. Οὐ γάρ τινα ἔγωγε οἶδα ποταμὸν Ὠκεανὸν ἐόντα· Ὅμηρον δὲ, ἤ τινα τῶν πρότερον γενομένων ποιητέων δοκέω τὸ οὔνομα εὑρόντα ἐς τὴν ποίησιν ἐσενείκασθαι. *Herodotus, lib.* II. § 23. *Diodorus Siculus* fluvium *Nilum* Ὠκεανὸς olim appellatum fuisse narrat; Οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσιν Ὠκεανὸν εἶναι τὸν παρ' αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον. *Hist. lib.* I. Et paulò inferiùs; Τὸν δὲ ποταμὸν [τὸν Νεῖλον] ἀρχαιότατον μὲν ὄνομα σχεῖν Ὠκεάμην, ὅς ἐστιν Ἑλληνιστὶ Ὠκεανός. Vide infrà ad ώ, 11. Cæterùm alitèr explicatur hæc phrasis apud *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 10. *al.* 5.

Ver. 639.———εἰρεσίῃ.] *Al.* εἰρεσίῃ. Notante *Eustathio.*

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Μ΄.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Μ΄.

ΔΙΗΓΕΙ͂ΤΑΙ τὴν ἐξ ᾅδου γενομένην αὐτῷ ἐπάνοδον πρὸς Κίρκην· καὶ ὡς τὰς Σειρῆνας παρέπλευσε, καὶ τὰς Πλαγκτὰς πέτρας, Σκύλλαν τε, καὶ Χάρυβδιν· καὶ τὴν τῆς αὐτοῦ νεὼς καὶ τῶν ἑταίρων ἀπώλειαν, ἀνελόντων τινὰς τῶν ἡλίου βοῶν· καὶ ὡς μόνος ἐπὶ ξύλου πρὸς Καλυψὼ διεσώθη.

Ἐπιγραφαί.

Τὰ περὶ Σειρῆνας, καὶ Σκύλλαν, καὶ Χάρυβδιν, καὶ βόας Ἡλίου.

Ἄλλως.

Μῦ Σειρῆνας ἔχει, πλαγκτὰς, βοῦς τ' Ἠελίοιο.

ΑΥ͂ΤΑ`Ρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο
Νηῦς, ἀπὸ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης εὐρυπόροιο,
Νῆσον ἐς Αἰαίην, ὅθι τ' Ἠοῦς ἠριγενείης
Οἰκία καὶ χοροί εἰσι, καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο·
Νῆα μὲν ἔνθ' ἐλθόντες ἐκέλσαμεν ἐν ψαμάθοισιν,
Ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βῆμεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·
Ἔνθα δ' ἀποβρίξαντες ἐμείναμεν ἠῶ δῖαν.

CAETERUM postquam fluvii reliquit fluentum Oceani
Navis, pervenitque ad fluctus maris vasti,
Insulam ad Aeaeam, ubi utique Aurorae manè-genitae
Domicilium et chori sunt, et ortus Solis;
Navem quidem, huc quum-venissemus, subduximus in arenam,
Ipsi autem egressi sumus ad littus maris:
Hîc verò requiescentes expectavimus auroram divinam.

Ver. 1. Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον Ὠκεανοῖο.] Vide *Strabonem*, *Geograph. lib.* I. *pag.* 10. *al.* 5. item suprà ad λ΄, 638.

Ver. 3. Νῆσον ἐς Αἰαίην.] *Al.* Νῆσόν τ' Αἰαίην.

Ibid. ——— ὅθι τ' Ἠοῦς ἠριγενείης Οἰκία καὶ χοροί εἰσι, καὶ ἀντολαὶ Ἠελίοιο.] Οὐχ ὡς ἐπιτελλούσης [fortè ἐπιτελλούσης] τῆς ἡμέρας ἐν τῇ Αἰαίᾳ, τοῦτο εἴρηκεν· ἀλλ' ἤτοι ἁπλούστερον, ἐπεὶ παραγινόμεθα ὅπου ἡμέρα καὶ ἥλιος· ἢ κατὰ σύγκρισιν τῶν Κιμμερίων· ἢ ὡς πρώτην φῶς παρέχουσαν, ἀνατολὴν κέκληκεν, ἐπεὶ ὑψηλοῦ ὄντος τοῦ Κιρκαίου, ἥλιος ἐκ νυκτὸς ἐπιλάμπει τῷ τῆς Κίρκης ξοάνῳ. *Schol.*

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους προΐην εἰς δώματα Κίρκης
Οἰσέμεναι νεκρὸν Ἐλπήνορα τεθνειῶτα.
Φιτροὺς δ' αἶψα ταμόντες, ὅθ' ἀκροτάτη πρόεχ' ἀκτὴ,
Θάπτομεν ἀχνύμενοι, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέοντες.
Αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρός τ' ἐκάη, καὶ τεύχεα νεκροῦ,
Τύμβον χεύαντες, καὶ ἐπὶ στήλην ἐρύσαντες,
Πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ εὐῆρες ἐρετμόν.
Ἡμεῖς μὲν τὰ ἕκαστα διείπομεν· οὐδ' ἄρα Κίρκην
Ἐξ Ἀΐδεω ἐλθόντες ἐλήθομεν, ἀλλὰ μάλ' ὦκα
Ἦλθ' ἐντυναμένη· ἅμα δ' ἀμφίπολοι φέρον αὐτῇ
Σῖτον καὶ κρέα πολλὰ, καὶ αἴθοπα οἶνον ἐρυθρόν.
Ἡ δ' ἐν μέσσῳ στᾶσα μετηύδα δῖα θεάων·
Σχέτλιοι, οἳ ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο,
Δισθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι.

Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitis Aurora,
Utique tunc ego socios praemisi ad domum Circes
Allaturos mortuum Elpenorem defunctum.
Lignis verò statim caesis, ubi summum prominebat littus,
Sepeliebamus dolentes, uberes lachrymas fundentes.
At postquam cadaverque combustum est, et arma mortui;
Tumulo aggesto, et desupèr cippo erecto,
Fiximus in summo sepulchro fabrefactum remum.
Nos quidem haec singula administrabamus: neque verò Circen
Ab inferis regressi latuimus, sed valdè celeritèr
Venit, postquam-se-ornâsset: simul autem ancillae ferebant cum-ipsâ
Panem et carnes multas, et generosum vinum rubrum.
In medio verò stans alloquebatur nobilissima dearum:
" Miseri, qui viventes subiistis domum Plutonis,
" Bis-mortui, cùm alii semel moriantur homines.

Ver. 10. —— νεκρὸν —— τεθνειῶτα.] Vide suprà ad λʹ, 37.

Ver. 11. 12. Φιτροὺς δ' αἶψα ταμόντες — Θάπτομεν ἀχνύμενοι.]

> Haud mora, festinant flentes; aramque sepulchri
> Congerere arboribus, cœloque educere certant. *Æn.* VI, 177.

Ibid. —— πρόεχ'.] *Al.* προὖχ'.

Ver. 13. Αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρός τ' ἐκάη.]

> Postquam collapsi cineres, et flamma quievit. *Æn.* VI, 226.

Ver. 14. Τύμβον χεύαντες.]

> At pius Æneas ingenti mole sepulchrum
> Imponit, suaque arma viro, remumque tubamque. *Ibid.* 232.

Vide suprà ad λʹ, 77.

Ver. 17. ——— ἐλήθομεν.] Vide suprà ad λʹ, 101.

Ver. 18. ——— ἐντυναμένη.] *Postquam se ipsa ornâsset.* Hic nimirùm maximè prius Vocis *Mediæ* usus. Vide suprà ad ίʹ, 491. et λʹ, 423. *Eustathius* aliam interpretationem affert: Ἐστὶ δὲ εἰπεῖν καὶ ἀντὶ τοῦ ἑτοιμάσασα δαῖτα, ἐν τῷ λαβεῖν ἔντεα τραπέζης. Sed minùs rectè. Cæterùm de prosodiâ vocis ἐντυναμένη, vide ad *Il.* ίʹ, 203.

Ver. 21. —— ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο.]

> Ζῶσ' εἰς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς.
> *Sophocl. Antig. ver.* 931.

Ver. 22. Δισθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἅπαξ.] *Al.* Δὶς θανέες.

> Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre
> Tartara. ——— *Æn.* VI, 134.

> —— Satis est inamabile regnum
> Aspexisse semel, Stygios semel îsse per amnes.
> *Ovid. Metam. lib.* XIV. *ver.* 590.

Ibid. —— ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι.]

> ——— omnes una manet nox,
> Et calcanda semel via lethi.
> *Horat. Carm. lib.* I. *Od.* xxviii. *v.* 15

Ἀλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην καὶ πίνετε οἶνον
Αὖθι πανημέριοι· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι
Πλεύσεσθ'· αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν, ἠδὲ ἕκαστα
Σημανέω· ἵνα μή τι κακοῤῥαφίῃ ἀλεγεινῇ,
Ἢ ἁλὸς, ἢ ἐπὶ γῆς, ἀλγήσετε πῆμα παθόντες.
Ὣς ἔφαθ'· ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ, ἐς ἠέλιον καταδύντα,
Ἥμεθα, δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα, καὶ μέθυ ἡδύ·
Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
Οἱ μὲν κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός·
Ἡ δέ με χειρὸς ἑλοῦσα, φίλων ἀπονόσφιν ἑταίρων,
Εἷσέ τε, καὶ προσέλεκτο, καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα·
Αὐτὰρ ἐγὼ τῇ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσι προσηύδα πότνια Κίρκη·
Ταῦτα μὲν οὕτω πάντα πεπείρανται· σὺ δ' ἄκουσον,
Ὥς τοι ἐγὼν ἐρέω, μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.
Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι, αἵ ῥά τε πάντας

"Verùm agite, edite cibum, et bibite vinum
"Hîc toto-die; simul autem atque aurora illuxerit,
"Navigabitis: at ego monstrabo viam, atque singula
"Significabo; ut nequid malo-consilio damnoso,
"Aut in mari, aut in terrâ, doleatis damnum passi."
Sic dixit: nobis verò statim persuasus est animus generosus.
Sic tunc quidem toto die, ad solis occasum,
Sedebamus, epulantes carnesque copiosas, et dulce vinum:
Quando verò sol occidit, et tenebrae advenerunt,
Illi quidem decubuerunt juxta retinacula navis:
Illa verò me manu prehensum, dilectis seorsum à sociis,
Locavitque, et è-regione-sedit, et interrogavit singula:
At ego ei omnia ordine recensui.
Et tum deinceps me verbis alloquebatur veneranda Circe:
"Haec quidem sic omnia peracta sunt: tu autem audi,
"Ut tibi ego dicam; in memoriam verò reducet etiam deus ipse.
"Ad Sirenes quidem primùm pervenies, quae utique omnes

Ver. 25. 26. ——— αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν, ——— ἵνα μή τι κακοῤῥαφίῃ.]

Pauca tibi è multis, quo tutior hospita lustres [portu,
Æquora, et Ausonio possis considere
Expediam dictis. ——— *Æn.* III. 377.

Ver. 38. —— μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.]

—— aderitque vocatus Apollo.
Æn. III, 395.

Ver. 39. Σειρῆνας μὲν πρῶτον ἀφίξεαι.] Κατὰ μὲν τοὺς πολλοὺς, Ἀχελῴου καὶ Στερόπης τῆς Πορθάονος αἱ Σειρῆνες· κατ' ἐνίους δὲ, Ἀχελῴου καὶ Τερψιχόρης, μιᾶς τῶν Μουσῶν. Ἑλόμεναι δὲ παρθενίαν, ἐμισήθησαν ὑπὸ Ἀφροδίτης, καὶ ἔχουσαι πτερὰ ἀπέπτησαν εἰς τὸ Τυῤῥηνικὸν κλίμα, καὶ νῆσον κατέσχον Ἀνθεμοῦσσαν ὀνομαζομένην. Ὀνόματα δὲ αὐτῶν, Ἀγλαοφήμη, Θελξιέπεια, Πεισινόη ἢ Λίγεια· κατὰ δὲ Ὅμηρον, δύο· Σειρήνοιϊν γὰρ λέγει. *Schol.* à *Barnesio* emendata. Vide *Strabonem. Geograph. lib.* I. *pag.* 41. *al.* 22. et *Plinium, Nat. Hist. lib.* X. *cap.* 49. item infrà ad *ver.* 45. 52.

Ibid. ——— αἵ ῥά τε πάντας Ἀνθρώπους θέλγουσιν.]

Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canorâ
Quaslibet admissas detinuere rates.
Ovid. Art. Amat. lib. III. *v.* 311.

Dulce malum pelago Siren, volucresque puellæ:
Scyllæos inter fremitus, avidamque Charybdin

Ἀνθρώπους θέλγουσιν, ὅ, τις σφέας εἰσαφίκηται.
Ὅστις ἀϊδρείῃ πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ
Σειρήνων, τῷ δ' οὔτι γυνὴ, καὶ νήπια τέκνα,
Οἴκαδε νοστήσαντι, παρίσταται, οὐδὲ γάνυνται.
Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ,
Ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
Ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσιν.
Ἀλλὰ παρὲξ ἐλάαν· ἐπὶ δ' οὔατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων,
Κηρὸν δεψήσας μελιηδέα, μήτις ἀκούσῃ
Τῶν ἄλλων· ἀτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν, αἴκ' ἐθέλησθα.
Δησάντων σ' ἐν νηῒ θοῇ χεῖράς τε, πόδας τε,
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω·

" Homines fascinant, quicunque ad eas pervenerit.
" Quicunque imprudentiâ appulerit, et vocem audiêrit
" Sirenum, huic utique neutiquam uxor et infantes liberi
" Domum reverso astant, neque laetantur.
" Sed Sirenes arguto fascinant cantu,
" Sedentes in prato: ingens verò circùm ossium acervus
" Virorum putrefactorum; circúmque cutes tabescunt.
" Sed praeternavigato: aures autem obline sociorum,
" Cerâ malassatâ dulci, nè quisquam audiat
" Caeterorum: at ipse audias, si velis.
" Ligent te in navi veloci manusque pedesque,
" Erectum ad basim-mali; ex ipso autem funes alligentur:

Musica saxa fretis habitabant dulcia monstra,
Blanda pericla maris; terror quoque gratus in undis.
Delatis licèt huc incumberet aura carinis,
Implêssentque sinus venti de puppe ferentes,
Figebat vox una ratem; nec tendere certum
Delectabat iter reditûs, odiumque juvabat;
Nec dolor ullus erat; mortem dabat ipsa voluptas. *Claudian. Epigr.* 50.

Sirenas hilarem navigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele;
Quas nemo quondam deserebat auditas.
Martial. lib. III. *Epigr.* 64.

Porrò hinc *Horatius:*

——— vitanda est improba Siren
Desidia ——. *Serm. lib.* II. *Sat.* iii. 14.

Vide et *Apollonium, Argonautic. lib.* IV. *ver.* 892. *&c.* item infrà ad *ver.* 45 et 184.

Ver. 40. ——— ὅ,τις σφέας εἰσαφίκηται.] *Al.* ὅτε σφέας εἰσαφίκωνται. Quin et *Eustathius* in commentario citat, ὅτε.

Ver. 41. —— ἀϊδρείῃ.] Ita edidit *Barnesius* ex *Iliad.* ή, 198. ubi in omnibus isto modo scriptum occurrit: Atque ita in commentario hîc legit *Eustathius. Vulgg.* ἀϊδρίῃ.

Ibid. ——— πελάσῃ, καὶ φθόγγον ἀκούσῃ.] *Al.* πελάσει, καὶ φθόγγον ἀκούσει.

Ver. 45. —— πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς Ἀνδρῶν πυθομένων.] Καὶ τοῦδε ἕνεκα Ὅμηρος πεποίηκεν, ὡς ἡ τῶν Σειρήνων νῆσος ἀνάπλεως ὀστῶν εἴη, ὅτι οἱ τῆς ᾠδῆς αὐτῶν ἀκούοντες ἐπύθοντο ἄνθρωποι. *Pausan. lib.* X. *cap.* 6. Ἀπώλλυον δὲ τοὺς παριόντας, [αἱ Σειρῆνες·] ἦσαν γὰρ ἑταῖραι εὐπρεπεῖς, τῇ τε δι' ὀργάνων μούσῃ, καὶ γλυκυφωνίᾳ κάλλισται, αἷς οἱ προσερχόμενοι κατησθίοντο τὰς οὐσίας. *Heraclit.* περὶ ἀπίστων, *cap.* 14.

Ver. 47. 55. —— παρὲξ ἐλάαν· —— παρὲξ ἐλάσωσιν.] *Al.* παρεξελάαν· —— παρεξελάσωσιν.

Ibid. ——— ἐπὶ δ' οὔατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων.] Hinc apud *Michaël. Apostol.* Proverbium: " Κηρὸν τοῖς ὠσὶν ἐπαλείφεις·" ἐπὶ τῶν παραιτουμένων ἀκοῦσαί τινων, εἴτε φαύλων, εἴτε σπουδαίων. *Proverb. Cent.* XI, 37.

Ver. 48. ——δεψήσας.] Μαλάξας· ἔνθεν καὶ βυρσοδέψης. *Schol. Al.* δὲ ψήσας.

Ὄφρα κε τερπόμενος ὄπ' ἀκούῃς Σειρήνοιϊν.
Αἰ δέ κε λίσσηαι ἑτάρους, λῦσαί τε κελεύῃς,
Οἵ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τάσγε παρὲξ ἐλάσωσιν ἑταῖροι,
Ἔνθα τοι οὐκ ἔτ' ἔπειτα διηνεκέως ἀγορεύσω,
Ὁπποτέρη δή τοι ὁδὸς ἔσσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
Θυμῷ βουλεύειν· ἐρέω δέ τοι ἀμφοτέρωθεν.
Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες, προτὶ δ' αὐτὰς
Κῦμα μέγα ῥοχθεῖ κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης·
Πλαγκτὰς δή τοι τάσγε θεοὶ μάκαρες καλέουσι.

"Ut cum-voluptate vocem audias Sirenum.
"Quòd si rogaveris socios, solvereque jubeas,
"Illi dein te in pluribus tum vinculis illigent.
"Caeterùm postquam has praeternavigârint socii,
"Tum tibi non ampliùs deinceps continuò dicam,
"Utra demùm tibi via fuerit; sed et ipse
"Animo considera: dicam autem tibi utrinque.
"Hinc etenim petrae imminentes; ad eas autem
"Fluctus ingens resonat caerulei maris:
"Erraticas profectò eas dii beati vocant.

Ver. 52. —— ὄπ' ἀκούῃς Σειρήνοιϊν.] Δύο δὲ αὐτὰς ἐμφαίνει ὁ Ποιητὴς ἐν οἷς λέγει, "ὄπα "ἀκούσῃς Σειρήνοιϊν," καὶ, "νῆσον Σειρήνοιϊν," (*ver.* 167.) δυϊκὸν γὰρ τὸ "Σειρήνοιϊν," ὡς τὸ "ποδοῖιν" καὶ "ὤμοιϊν." Καὶ συνέδραμον τινὲς τῷ Ὁμήρῳ, οἳ καὶ ὀνόματα φασὶν εἶναι αὐταῖς Ἀγλαοφήμην καὶ Θελξιέπειαν· οἱ δὲ νεώτεροι, ἐν οἷς καὶ Λυκόφρων, τρεῖς αὐτὰς ἀριθμοῦσι, Παρθενόπην, Λίγειαν, καὶ Λευκωσίαν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 39.

Ibid. et *ver.* 53. —— ἀκούῃς —— κελεύῃς.] *Al.* ἀκούσῃς —— κελεύσῃς.

Ver. 53. Αἰ δέ.] *Al.* Εἰ δέ.

Ver. 54. Οἵ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων.] Quum in hoc versu alterutra ex voculis, ἐνὶ, ἐν, supervacanea videatur; *Barnesius* plures emendandi rationes affert; quarum una, nempè ut legatur, Οἵ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τότε δεσμοῖσι δεόντων, ferri quidem posset. At longè potior lectio, quam in Codicis *Hervagiani* Margine reperit idem *Barnesius*, Οἵ δέ σ' ἔτι πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων. Sententiæ nimirùm aptissimè hîc congruit vocula ἔτι· verisimiliusque videtur ex *ver.* 164. 196. infrà, posteriorem voculam "ἐν" non immutandam.

Ver. 55. —— ἐπειδή.] *Al.* ἐπὴν δή.

Ver. 59. Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες.]

> Συνδρόμων κινηθμὸν ἀμαιμάκετον
> Ἐκφυγεῖν πετρᾶν. Δίδυμοι γὰρ ἔσαν
> Ζωαὶ, κυλινδέσκοντό τε κραιπνότεραι
> Ἢ βαρυγδούπων ἀνέμων στίχες ——.
>
> *Pindar. Pythior. Od.* IV. *ver.* 369.

Quem ad locum *Benedictus*: "Cyaneas (in-"quit) petras intelligit, quæ et Συμπληγάδες vocantur, à συμπλήσσειν, *collidere*. "Nam concurrere inter se fabulosè tradebantur, quum parvo discretæ intervallo, "ex adverso intrantibus geminæ cernebantur; paulúmque deflexâ acie, coëuntium "speciem præbebant. —— Πλαγκταὶ vocantur ab Homero, qui eas in Siculo mari collocat, cùm sint in Euxino. Undè "*Odyss.* μ'. Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες "&c." Vide ad *ver.* 61.

Ibid. —— ἐπηρεφέες.] Πυκναὶ, ἢ ἐπικρεμάμεναι, ὑψηλαὶ καὶ ἐπίστεγοι. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* legendum censet ἐπιῤῥιφέες, vel ἐπιῤῥεπέες.

Ver. 60. Κῦμα μέγα ῥοχθεῖ.] Vide ad *Il.* β', 210. et ρ', 264.

> Tum rauca assiduo longè sale saxa sonabant.
> *Æn.* V, 866.

Ver. 61. Πλαγκτὰς δή τοι τάσγε.] Ὁ μὲν Κράτης, ὅτι πελάζεται περὶ αὐτὰς τὸ κῦμα· οἱ δὲ, ὡς τὴν Δῆλον, κινεῖσθαι καὶ φέρεσθαι. *Schol.* Ἀπαλλαγεὶς δὲ τῶν Ἁρπυιῶν Φινεὺς, ἐμήνυσε τὸν πλοῦν τοῖς Ἀργοναύταις· καὶ περὶ τῶν Συμπληγάδων ὑπέθετο πετρῶν τῶν κατὰ θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὑπερμεγέθεις αὗται· συγκρουόμεναι δὲ ἀλλήλαις ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων βίας, τὸν διὰ θαλάσσης πόρον ἀπέκλειον· ἐφέρετο δὲ πολλὴ μὲν ὑπ' αὐτῶν ὁμίχλη, πολὺς δὲ πάταγος· ἦν δὲ ἀδύνατον καὶ τοῖς πετεινοῖς δι' αὐτῶν ἐλθεῖν. *Apollodor. Bibliothec. lib.* I. De iisdem scopulis *Apollonius*:

> Πέτρας μὲν πάμπρωτον ἀφορμηθέντες ἐμεῖο
> Κυανέας ὄψεσθε δύω ἁλὸς ἐν ξυνοχῇσι·
> Τάων οὔ τινά φημι διαμπερὲς ἐξαλέασθαι·
> Οὐ γάρ τε ῥίζῃσιν ἐρήρεινται νεάτῃσιν,

Τῇ μέν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται, οὐδὲ πέλειαι
Τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην Διῒ πατρὶ φέρουσιν,
Ἀλλά τε καὶ τῶν αἰεὶ ἀφαιρεῖται λὶς πέτρη·
Ἀλλ' ἄλλην ἐνίησι πατὴρ ἐναρίθμιον εἶναι.
Τῇ δ' οὔπω τις νῆυς φύγεν ἀνδρῶν, ἥτις ἵκηται,
Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν
Κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι.
Οἴη δὴ κείνη γε παρέπλω ποντοπόρος νῆυς,

" Hâc quidem neque volucres praetervolant, neque columbae
" Timidae, quae ambrosiam Jovi patri ferunt;
" Sed etiam ex iis *aliquam* semper adimit laevis petra;
" Sed aliam summittit pater, ut-in-numero sit.
" Hâc verò nondum ulla navis effugit virorum, quaecunque accesserit,
" Sed paritèr tabulataque navium, et corpora virorum,
" Fluctus maris auferunt ignisque perniciosi procellae.
" Sola sanè illa praeternavigavit mare-sulcans navis,

Ἀλλὰ θαμὰ ξυνίασιν ἐνάντιαι ἀλλήλῃσιν
Εἰς ἕν, ὕπερθε δὲ πολλὸν ἁλὸς κορθύεται ὕδωρ
Βρασσόμενον· στρηνὲς δὲ περὶ στυφελὴ βρέμει ἀκτή.

Argonautic. lib. II. *ver.* 317.

Vide *Strabonem, Geograph. lib.* III. *pag.* 222. *al.* 149. item suprà ad *ver.* 59.

Ibid. —— θεοὶ μάκαρες καλέουσι.] Ἄνθρωποι δὲ οὐδέν· κἀκ τούτου δηλονότι πέπλακεν. *Schol.*

Ver. 62. Τῇ μέν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται.]

Quam super haud ullæ poterant impunè volantes
Tendere iter pennis. —— *Æn.* VI, 239.

Ibid. —— οὐδὲ πέλειαι Τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην Διῒ πατρὶ φέρουσιν.]

Ζεὺς δ' ἄρ' ἐνὶ Κρήτῃ τρέφετο μέγας· οὐδ' ἄρα τίς νιν
Ἠείδει μακάρων· ὁ δ' ἀέξετο πᾶσι μέλεσσι.
Τὸν μὲν ἄρα τρήρωνες ὑπὸ ζαθέῳ τρέφον ἄντρῳ,
Ἀμβροσίην φορέουσαι ἀπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων·
Νέκταρ δ' ἐκ πέτρης μέγας αἰετὸς αἰὲν ἀφύσσων
Γαμφηλῇ φορέεσκε, ποτὸν Διῒ μητιόεντι·
Τὸν καὶ νικήσας πατέρα Κρόνον εὐρύοπα Ζεὺς
Ἀθάνατον ποίησε, καὶ οὐρανῷ ἐγκατένασσεν·
Ὡς δ' αὔτων τρήρωσι πελείασιν ὤπασε τιμὴν,
Αἳ δή τοι θέρεος καὶ χείματος ἄγγελοι εἰσίν.

Byzant. Mœro, citatus à *Barnesio* ex *Athenæo, lib.* XI. *cap.* 12. Cæterùm reprehendit hunc *Homeri* locum *Longinus*: Εἰς λῆρον ἐνίοτε ῥᾷστον κατὰ τὴν ἀπακμὴν τὰ μεγαλοφυῆ παρατρέπεται. Οἷα τὰ περὶ —— τὸν ὑπὸ τῶν Πελειάδων ὡς νεοσσὸν παρατρεφόμενον Δία ——. Τί γὰρ ἂν ἄλλο φήσαιμεν ταῦτα, ἢ τῷ ὄντι τοῦ Διὸς ἐνύπνια; *De Sublimitate*, § 9. Vide autem suprà ad ί, 19. *Athenæus* per πέλειαι hîc Constellationem septem *Pleiadum* denotari vult; quarum una semper auferri ideò dicatur, quòd sex solæ sùb visu cadant: *lib.* XI. *cap.* 12. Eandemque interpretationem affert et *Scholiastes.* Sed hoc, ut opinor, omninò fundamento caret.

Ver. 63 —— ταί τ' ἀμβροσίην.] Apud *Athenæum, lib.* XI. *cap.* 12. αἵ τ' ἀμβροσίην.

Ver. 64. Ἀλλά τε καὶ τῶν αἰεί.] *Barnesius* hîc legi posse conjicit, Ἀλλά τι καὶ τῶν αἰεί. Minùs rectè.

Ver. 65. —— ἐνίησι.] *Athenæus* citat, ἀνίησι.

Ver. 66. Τῇ δ'.] *Al.* Τὴν δ'.

Ibid. —— ἥτις ἵκηται.] *Al.* ὅστις ἵκηται, et εἴτις ἵκηται.

Ver. 67. Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν.] Φανερώτατα σημεῖα λέγουσιν, ὅτι οὐ διὰ τῶν Συμπληγάδων ἐγένετο ἔκπλους αὐτοῖς [Ἀργοναύταις], τῷ Ποιητῇ οἱ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις μάρτυρι χρώμενοι. Τὴν γὰρ δυσχέρειαν τοῦ κινδύνου ἐμφανίζοντα, λέγειν ὅτι οὐκ ἐστὶ παραπλεῦσαι τὸν τόπον· "Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε " νεῶν καὶ σώματα φωτῶν Κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι " πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι." Περὶ μὲν οὖν τὰς Κυανέας οὐ λέγεται πῦρ ἀναπέμπειν, περὶ δὲ τὸν πορθμὸν τὸν διαλαμβάνοντα τὴν Σικελίαν· ἐφ' ἑκάτερα κειμένων τῶν τοῦ πυρὸς ἀναφυσημάτων, καὶ τῆς τε νήσου συνεχῶς καιομένης, καὶ τοῦ περὶ τὴν Αἴτνην ῥεύματος πολλάκις τὴν χώραν ἐπιδεδραμηκότος. *Aristot.* περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων.

Ver. 68. Κύμαθ' ἁλός.] *Barnesius* ex conjecturâ edidit Κῦμα θ' ἁλός· itáque omninò legendum contendit, propter sequentem βάλεν, *ver.* 71. Sed quidni vox βάλεν ad κύμαθ', æquè ac ad κῦμα, referri possit?

Ἀργὼ πασιμέλουσα, παρ' Αἰήταο πλέουσα·
Καί νύ κε τὴν ἔνθ' ὦκα βάλεν μεγάλας ποτὶ πέτρας,
Ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν, ἐπεὶ φίλος ἦεν Ἰήσων.
Οἱ δὲ δύω σκόπελοι· ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει
Ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκεν
Κυανέη· τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ, οὐδέποτ' αἴθρη
Κείνου ἔχει κορυφὴν, οὔτ' ἐν θέρει, οὔτ' ἐν ὀπώρῃ·
Οὐδέ κεν ἀμβαίη βροτὸς ἀνὴρ, οὐ καταβαίη,
Οὐδ' εἴ οἱ χεῖρές γε ἐείκοσι καὶ πόδες εἶεν·

" Argo omnibus-curae-habita, ab Aeetâ navigans:
" Et sanè illam ibi celeritèr *fluctus* conjecissent magnas ad petras:
" Sed Juno praeterire-fecit, quoniam charus erat Jason.
" Duo verò scopuli; hic quidem latum coelum attingit
" Acuto vertice, nubes autem ipsum circumdat
" Obscura: quod quidem nunquam cessat, neque unquam serenitas
" Illius occupat verticem, neque in aestate, neque in autumno:
" Neque ascendere-posset mortalis vir, neque descendere,
" Neque si illi manus utique viginti et pedes essent:

Ver. 70. —— πασιμέλουσα.] Ἐπίθετον τῆς Ἀργοῦς, ἀπὸ τοῦ πᾶσιν ἐν ἐπιμελείᾳ εἶναι διὰ τὸ κλέος· ἢ πᾶσι μέλλουσα [μέλουσα] θεοῖς. *Schol.* Εὖ λέγεται, "Ἀργὼ πᾶσι μελοῦσα," ὡς ἐν γνωρίμοις τόποις καὶ εὐανδροῦσι τῆς ναυστολίας γενομένης. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 80. *al.* 46.

Ver. 72. Ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν.] Ἥρη δὲ παραπέμψαι λέγεται τὴν Ἀργὼ, ἐπεὶ ὡς εἰκὸς εὐαερίᾳ πολλῇ κατὰ τὸν πλοῦν ἐχρήσατο. *Eustath.*

Ver. 73. Οἱ δὲ δύω σκόπελοι· ὁ μὲν οὐρανόν.]

Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In cœlum scopuli. —— *Æn.* I, 162.

Cæterùm de hujusmodi Syntaxi ἀνακολούθῳ, *Demetrius Phalereus:* Τῷ μεγαλοπρεπεῖ μὲν [χαρακτῆρι διατακτέον] —— τὴν ἀνθυπαλλαγὴν, ὡς Ὅμηρος· "Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν "οὐρανὸν ——." Πολὺ γὰρ οὕτω μεγαλειότερον, ἐναλλαγείσης πτώσεως, ἢ εἴπερ οὕτως ἔφη, "Τῶν δὲ δύω σκοπέλων, ὁ μὲν οὐρανὸν ——." Περὶ Ἑρμηνείας, § 60. Rectiùs (ut opinor) *Dionysius Halicarnassensis:* Καὶ ταῦτα δὲ ἐξήνεγκε κατὰ τινὰ ἀρχαϊκὴν συνήθειαν· καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀλόγως· —— οὐκ ἄλογον γὰρ τὸν μέλλοντα περὶ δυοῖν τινων λέγειν, προτάξαι τὴν εὐθεῖαν πτῶσιν, καὶ τὸ κοινὸν αὐτῶν ἑκατέρῳ φυλάξαντα, ἀπεργάζεσθαι κοινὸν τοῦ λόγου. Ὅτι δὲ τὸ κοινὸν τοῦ λόγου χάριν πολλὴν ἐπιφαίνει, πρόδηλον. Περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Occurrit porrò similis constructio infrà σ', 94.

Δὴ τότ' ἀνασχομένω, ὁ μὲν ἤλασε, *&c.*

Et apud *Virgilium:*

Protinùs Orsilochum et Buten, duo maxima Teucrûm
Corpora; sed Buten, *&c.* — *Æn.* XI, 690.

Intereà reges; ingenti mole Latinus
Quadrijugo vehitur curru. ——
Æn. XII, 161.

Vide ad *Il.* β', 353. ζ', 510. et κ', 224.

Ibid. —— οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει.] *Scholiastes* ad *Thucydidem, lib.* III. sub initio, citat οὐρανὸν ἀμφὶς ἱκάνει.

Ver. 75. —— τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι εὐθὺς καὶ ἕτερον ἐπισυνάπτει σχῆμα καινὸν, τὸ, "νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε, τὸ μὲν "οὔποτ' ἐρωεῖ·" ἐχρῆν μὲν γὰρ εἰπεῖν, ἡ μὲν "οὔποτ' ἐρωεῖ." —— ὁ δὲ ἄλλως ἔφη, τὸ "μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ·" τουτέστι τὸ νέφος, ὃ ταυτὸν τῇ νεφέλῃ κατὰ πολυωνυμίαν. *Eustath.* Ἐπεὶ γὰρ συνωνύμως λέγεται νεφέλη, καὶ νέφος, προειπὼν τὴν νεφέλην, ἐπήνεγκε τὸ οὐδέτερον, νέφος. *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 8. Eodem modo interpretantur *Scholiastes*, et *Porphyrius, Quæst. Homeric.* 7. Porrò simili ferè constructione utitur *Thucydides, lib.* II. notante *Barnesio:* Ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε ἐγκατασκῆψαι καὶ περὶ Λῆμνον καὶ ἐν ἄλλοις χωρίοις. Ubi *Scholiastes:* Θηλυκῶς ἡ νόσος· τὸ δὲ, "λεγό"μενον," ὡς πρὸς τὸ νόσημα ὑπήντησεν. Ὅμηρος, "νεφέλη δέ μιν ἀμφιβεβήκει Κυανέη· τὸ μὲν "οὔποτε·" ὡς πρὸς τὸ νέφος ὑπήντησεν. Verisimilius tamen videtur, neque *Thucydidem* per istud "λεγόμενον," τὸ νόσημα· neque *Homerum* per voculam, "τὸ," τὸ νέφος· sed utrumque *rem* in universum designare voluisse.

Ver. 77. —— οὐ καταβαίη.] *Al.* οὐδ' ἀποβαίη.

Ver. 78. —— χεῖρές γε.] Apud *Eustathium.* χεῖρές τε.

Ibid. —— εἶεν.] Ita ex *Eustathio* edidit *Barnesius. Vulgg.* ἦεν.

Πέτρη γὰρ λίς ἐστι, περιξεστῇ εἰκυῖα.
Μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος ἠεροειδὲς
Πρὸς ζόφον, εἰς Ἔρεβος τετραμμένον· ᾗπερ ἂν ὑμεῖς
Νῆα παρὰ γλαφυρὴν ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.
Οὐδέ κεν ἐκ νηὸς γλαφυρῆς αἰζήϊος ἀνὴρ
Τόξῳ ὀϊστεύσας κοῖλον σπέος εἰσαφίκοιτο.
Ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη ναίει, δεινὸν λελακυῖα·
Τῆς ἤτοι φωνὴ μὲν, ὅση σκύλακος νεογιλῆς,
Γίνεται, αὐτὴ δ' αὖτε πέλωρ κακόν· οὐδέ κέ τίς μιν
Γηθήσειεν ἰδὼν, οὐδ' εἰ θεὸς ἀντιάσειεν.
Τῆς ἤτοι πόδες εἰσὶ δυώδεκα πάντες ἄωροι·
Ἓξ δέ τέ οἱ δειραὶ περιμήκεες· ἐν δὲ ἑκάστῃ
Σμερδαλέη κεφαλὴ, ἐν δὲ τρίστοιχοι ὀδόντες,
Πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο.
Μέσση μέν τε κατὰ σπείους κοίλοιο δέδυκεν·

" Petra enim laevis est, circùm-politae similis.
" Medio autem in scopulo est spelunca obscura,
" Versus occasum, ad Erebum conversa; quà vos
" Navem cavam praeteragatis, eximie Ulysses.
" Neque ex navi cavâ juvenis vir
" Arcu jaculatus, ad cavam speluncam perveniret.
" Hîc autem Scylla inhabitat, graviter vociferans:
" Ejus profectò vox quidem, quanta catuli recens-nati,
" Fit; ipsa verò monstrum malum: neque quisquam ipsam
" Laetaretur conspicatus, neque si deus obviam-veniret.
" Hujus sanè pedes sunt duodecim omnes anteriores:
" Sex autem ei colla praelonga; in unoquoque verò
" Horrendum caput, insunt autem triplici ordine dentes,
" Densi et frequentes, pleni atrae mortis.
" Media quidem per speluncam cavam immergitur:

Ver. 80. Μέσσῳ δ' ἐν σκοπέλῳ ἐστὶ σπέος.]

Fronte sub adversâ scopulis pendentibus antrum. *Æn.* I, 166.

Ver. 82. —— ἰθύνετε, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ.] Sic apud *Virgilium :*

Vos, ô Calliope, precor, aspirate canenti. *Æn.* IX, 525.

Ver. 84. —— εἰσαφίκοιτο.] *Al.* εἰσαφίκηται.

Ver. 85. Ἔνθα δ' ἐνὶ Σκύλλη.] Σκύλλα, Φόρκυνος θυγάτηρ καὶ Ἑκάτης, ἔχουσα πρὸς ταῖς πλευραῖς σκύλακας, κατέχουσα δὲ τὸν περὶ Σικελίαν πορθμόν. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 93. 95 et 235.

Ver. 86. —— ὅση.] *Al.* ὅσον.

Ibid. —— νεογιλῆς.] Νεογνῆς, γάλακτι τρεφομένης. *Schol.*

Ver. 87. —— κακός.] *Al.* κακόν.

Ibid. —— οὐδέ κέ τίς μιν Γηθήσειεν ἰδών.] Vide infrà ad ψ', 266.

Ver. 88. —— ἀντιάσειεν.] *Al.* ἀντίος ἔλθοι, seu ἀντίον ἔλθοι.

Ver. 89. —— πάντες ἄωροι.] Ἔνιοι —— ἀώρους [ἀπέδοσαν] τοὺς ἐμπροσθίους· ὡς καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ· " Οὐ τοὺς ἀώρους εἶπά σοι, μαστι-" γία, Πόδας κομίζειν; σὺ δὲ φέρεις ὀπισθίους; *Schol.* à *Barnesio* ex MSto emendata. *Al.* ἄμωροι.

Ver. 91. Σμερδαλέη κεφαλή.] Κατὰ μὲν τοὺς πολλοὺς, κυνός· πιθανώτερον δὲ, δράκοντος· καὶ γὰρ μόνος δράκων τρεῖς στοίχους ἔχει ὀδόντων. *Schol.*

Ver. 93. Μέσση μέν τε κατὰ σπείους.]

At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris,
Ora exertantem, et naves in saxa trahentem ——.
Scyllam, et cœruleis canibus resonantia saxa. *Æn.* III, 424. 432.

Scylla feris trunco quod latrat ab inguine monstris. *Ovid. Pont. lib.* IV. *Epist*, x. 25.

Ibid. —— σπείους.] *Al.* σπείους.

Ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλὰς δεινοῖο βερέθρου·
Αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα
Δελφῖνάς τε, κύνας τε, καὶ εἴποθι μεῖζον ἕλῃσι
Κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.
Τῇ δ' οὔπω ποτε ναῦται ἀκήριοι εὐχετόωνται
Παρφυγέειν σὺν νηΐ· φέρει δέ τε κρατὶ ἑκάστῳ
Φῶτ' ἐξαρπάξασα νεὼς κυανοπρώροιο.
Τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει, Ὀδυσσεῦ,
Πλησίον ἀλλήλων· καί κεν διοϊστεύσειας.
Τῷ δ' ἐν ἐρινεός ἐστι μέγας, φύλλοισι τεθηλώς·
Τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις ἀναῤῥοιβδεῖ μέλαν ὕδωρ·
Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ

" Extrà verò exerit capita ex horrendo barathro :
" Illic autem piscatur scopulum circumlustrans
" Delphinasque, canesque, et sicubi majorem capere possit
" Cetum, quae innumera alit sonora Amphitrite.
" Hàc verò nondum unquam nautae illaesi gloriantur
" Praeternavigâsse cum nave ; aufert etenim capite unoquoque
" Virum abreptum ex nave coeruleâ-proram.
" Alterum verò scopulum humiliorem videbis, Ulysses,
" Propè invicem ; et jaculo-attingeres.
" In hoc autem caprificus est ingens, foliis florens :
" Sub hoc verò gravis Charybdis absorbet nigram aquam :
" Ter etenim eructat quotidiè, ter verò resorbet

Ver. 94. —— ἐξίσχει κεφαλάς.] *Al.* ἒξ ἴσχει κεφαλάς.

Ibid. —— βερέθρου.] *Al.* βαράθρου.

Ver. 95. Αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα.] Τυῤῥηνίων νῆσοι ἦσαν, αἳ ἐλῄζοντο τὰ περίχωρα τῆς Σικελίας καὶ τὸν Ἰόνιον κόλπον. Ἦν δὲ ναῦς τριήρης ταχεῖα, τό τε ὄνομα Σκύλλα. Αὕτη ἡ τριήρης τὰ λοιπὰ τῶν πλοίων συλλαμβάνουσα, πολλάκις ἐργάζετο βρῶμα, καὶ λόγος ἦν περὶ αὐτῆς πολύς. Ταύτην τὴν ναῦν Ὀδυσσεὺς, σφοδρῷ καὶ λάβρῳ πνεύματι χρησάμενος, διέφυγε. *Palæphatus*, περὶ ἀπίστων, *cap.* 21. Vide et *Strabonem*, *Geograph. lib.* I.

Ibid. —— περιμαιμώωσα.] *Al.* περὶ μαιμώωσα.

Ver. 97. —— ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.] Μεγάλους ψόφους ἀποτελοῦσα· ἢ μεγάλους στεναγμοὺς ἐπιφέρουσα, διὰ τοὺς ἐν τοῖς ναυαγίοις ἀπολλυμένους. *Schol.*

Ver. 98. —— οὔπω ποτε.] *Al.* οὐ πώποτε.

Ibid. —— ἀκήριοι.] Νῦν, ἄνευ κηρὸς καὶ θανάτου· ἀβλαβεῖς. *Schol.*

Ver. 103. Τῷ δ' ἐν ἐρινεός ἐστι.] Προῳκονόμησεν, ἵνα ὁ Ὀδυσσεὺς σχῇ ἐκκρεμασθεὶς σωθῆναι. *Schol.* Vide infrà ad *ver.* 432.

Ibid. —— ἐρινεός.] Vide ad *Il.* ζ', 433.

Ver. 104. Τῷ δ' ὑπὸ δῖα Χάρυβδις.] Χάρυβδις, θαλάσσης βάθος ἀναποτικόν· ἐστὶ δὲ μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τοῦ Τυῤῥηνικοῦ πελάγους. *Schol.* Καὶ δῖαν αὐτὴν Χάρυβδιν ὁ Ποιητὴς λέγει, ὡς καὶ δῖαν θάλασσαν. *Eustath.* Quicquid nimirùm *quâvis* de causâ *eximium* est, δῖον appellatur. Quod autem explicat *Scholiastes*, Φοβερὰ, παρὰ τὸ δέος, planè ineptum.

Ver. 105. Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ.]

Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis
Obsidet ; atque imo barathri ter gurgite vastos
Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub auras
Erigit alternos, et sidera verberat undâ.
Æn. III, 420.

Ter scopuli clamorem inter cava saxa dedêre ;
Ter spumam elisam, et rorantia vidimus astra. *Ibid.* 566.

Atque hinc *Ovidius :*

Nec potes infestis conferre Charybdin Achæis,
Ter licèt epotum ter vomat illa fretum.
Ex Ponto, lib. IV. *Epist.* x. 72.

Et *Heroid. Epist.* XII. *ver.* 125. de eâdem *Charybdi :*

Quæque vomit fluctus totidem, totidem que resorbet.

Δεινόν· μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν·
Οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' Ἐνοσίχθων.
Ἀλλὰ μάλα Σκύλλης σκοπέλῳ πεπλημένος, ὦκα
Νῆα παρὲξ ἐλάαν· ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν,
Ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι, ἢ ἅμα πάντας.
Ὣς ἔφατ'· αὐτὰρ ἐγώ μιν ἀμειβόμενος προσέειπον·
Εἰ δ' ἄγε δή μοι τοῦτο, θεά, νημερτὲς ἔνισπε,
Εἴπως τὴν ὀλοὴν μὲν ὑπεκπροφύγοιμι Χάρυβδιν,
Τὴν δέ κ' ἀμυναίμην, ὅτε μοι σίνοιτό γ' ἑταίρους;
Ὣς ἐφάμην· ἡ δ' αὐτίκ' ἀμείβετο δῖα θεάων·
Σχέτλιε, καὶ δ' αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλεν
Καὶ πόνος· οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι ἀθανάτοισιν;
Ἡ δέ τοι οὐ θνητὴ, ἀλλ' ἀθάνατον κακόν ἐστι,
Δεινόν τ', ἀργαλέον τε, καὶ ἄγριον, οὐδὲ μαχητόν·

"Horrendùm; nè tu utique ibi incideris, quando absorbet;
"Non enim liberârit te ex malo neque Neptunus.
"Sed valdè Scyllae scopulo propè-admotus, celeritèr
"Navem praeterage: quoniam longè satius est,
"Sex socios in navi desiderare, quàm simul omnes."
Sic dixit: at ego ipsam respondens allocutus sum:
"Age verò jam mihi hoc, dea, verè dic,
"Si-quo-pacto perniciosam quidem effugiam Charybdin,
"Illam [*Scyllam*] autem propulsem, cùm mihi laedat scilicet socios?"
Sic dixi: statim verò respondit nobilissima dearum:
"Infelix, et adhuc tibi bellica opera curae-sunt
"Et labor; nec diis cedes immortalibus?
"Illa nempè tibi non mortalis, sed immortale malum est,
"Graveque, difficileque, et immane, neque expugnabile:

Vide infrà ad *ver.* 235. Cæterùm reprehendit hîc *Homerum Vossius:* "Errore," inquit, "implicatur Homerus, cùm ter quoti-"die maris æstum contingere ait, *Odyss.* μ΄, "105. Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤμασι, τρὶς "δ' ἀναρροιβδεῖ ——. Ubi aut δὶς, non τρὶς, "scripserat Poeta, aut planè deerrat à vero." "*Institution. Poetic. lib.* I. *cap.* iii. § 8. Vide autem *Strabonem, Geograph. lib.* I. *pag.* 9. 44. 74. 75. *al.* 4. 25. 43. 44. ubi de hoc loco fusiùs.

Ibid. —— ἐπ' ἤματι.] Apud *Vossium* et *Strabonem*, locis jam citatis, ἐπ' ἤμασι.

Ibid. —— ἀναροιβδεῖ.] Ita ex *Strabone* edidit *Barnesius. Vulgg.* ἀναῤῥοιβδεῖ.

Ver. 106. —— μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν.] Vide infrà ad *ver.* 431.

Ibid. —— τύχοις.] *Al.* τύχῃς.

Ver. 109. —— παρὲξ ἐλάαν.] *Al.* παρεξελάαν.

Ibid. —— ἐπειὴ πολὺ φέρτερόν ἐστιν.]

Præstat Trinacrii metas lustrare Pachyni
Cessantem, longos et circumflectere cursus:
Quàm semel informem vasto vidisse sub [antro
Scyllam, et cœruleis canibus resonantia saxa.
Æn. III, 429.

Ver. 110. Ἓξ ἑτάρους ἐν νηῒ ποθήμεναι.] Vide ad *ver.* 245. 246.

Ver. 111. — ἀμειβόμενος.] *Al.* ἀτιζόμενος.

Ver. 114. — σίνοιτο.] Vide suprà ad λ΄, 109.

Ver. 116. Σχέτλιε, καὶ δ' αὖ τοι.] Τὸ γὰρ πολεμεῖν καὶ τὸ μάχεσθαι, κατά γε τὸν ἀληθῆ λόγον, οὐδὲ ἐφετὸν, οὐδὲ εὐτυχές· τοὐναντίον δὲ μᾶλλον ἀπευκτὸν καὶ κακοτυχές. Καὶ διὰ τοῦτο δικαίως φασὶν ἐπιτιμᾷν τὴν Κίρκην τῷ Ὀδυσσεῖ πρὸς Σκύλλην ἀκαίρως θρασυναμένῳ, "Σχέτλιε, "καὶ δ' αὖ τοι πολεμήϊα ἔργα μέμηλε, Καὶ πόνος, "&c." *Kyriac. Stroz. de Republ. lib.* IX.

Ver. 117. —— οὐδὲ θεοῖσιν ὑπείξεαι ἀθανάτοισιν;]

—————— Τί γάρ;
Πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἁμιλλᾶσθαι καλόν,
Euripid. Iphig. in Taur. ver. 1479.
Οὐκ ἐστὶ θνητοῖσι πρὸς ἀθανάτους μαχέσασθαι.
Theognis, Gnom. ver. 687.

Ver. 119. Δεινόν τ', ἀργαλέον τε, καὶ ἄγριον, οὐδὲ μαχητόν.] Vide suprà ad λ΄, 611.

Οὐδέ τις ἔστ' ἀλκή· φυγέειν κάρτιστον ἀπ' αὐτῆς·
Ἢν γὰρ δηθύνησθα, κορυσσόμενος παρὰ πέτρῃ,
Δείδω, μή σ' ἐξαῦτις ἐφορμηθεῖσα κίχῃσι
Τόσσῃσιν κεφαλῇσι, τόσους δ' ἐκ φῶτας ἕληται,
Ἀλλὰ μάλα σφοδρῶς ἐλάαν, βωστρεῖν δὲ Κραταιΐν,
Μητέρα τῆς Σκύλλης, ἥ μιν τέκε πῆμα βροτοῖσιν·
Ἥ μιν ἔπειτ' ἀποπαύσει ἐς ὕστερον ὁρμηθῆναι.
Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι· ἔνθα δὲ πολλαὶ
Βόσκοντ' Ἠελίοιο βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἰῶν πώεα καλὰ,
Πεντήκοντα δ' ἕκαστα· γόνος δ' οὐ γίνεται αὐτῶν,
Οὐδέ ποτε φθινύθουσι· θεαὶ δ' ἐπιποιμένες εἰσὶν,
Νύμφαι εὐπλόκαμοι, Φαέθουσά τε, Λαμπετίη τε,
Ἃς τέκεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι δῖα Νέαιρα.
Τὰς μὲν ἄρα θρέψασα, τεκοῦσά τε, πότνια μήτηρ,

" Neque ullum est praesidium; fugere optimum-est ab illâ:
" Si enim cunctêris, arma induens ad petram,
" Vereor, nè te denuò impetu-facto consequatur
" Tot capitibus, totque viros abripiat.
" Sed valdè celeritèr praeternaviga; voca autem Crataein
" Matrem Scyllae, quae ipsam peperit perniciem hominibus:
" Quae ipsam deinde compescet, denuò nè irruat.
" Trinacriam verò ad insulam pervenies: ibi autem multae
" Pascuntur Solis boves et pingues pecudes,
" Septem boum armenta, tot verò ovium pulchri greges,
" Quinquaginta verò singula; propagatio autem non fit ipsarum,
" Neque unquam moriuntur; deae verò pastores sunt,
" Nymphae comas-pulchrae, Phaëthusaque, Lampetieque,
" Quas peperit Soli Hyperioni nobilis Neaera.
" Has quidem postquam educavit peperitque veneranda mater,

Ver. 120. Οὐδέ τις ἔστ' ἀλκή.] Ἀλκὴ —, ἡ βοήθεια καὶ ἀλέξησις. *Schol.*

Ver. 124. —— Κραταιΐν.] Κραταιῒς καλεῖται ἡ μήτηρ τῆς Σκύλλας· μᾶγοι δὲ Ἑκάτην αὐτὴν καλοῦσιν. *Schol.*

Ver. 125. —— τῆς.] *Al.* τήν.

Ver. 126. —— ἐς ὕστερον.] *Al.* ἐσύστερον.

Ver. 127. Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι.]

Antè et Trinacriâ lentandus remus in undâ. *Æn.* III, 384.

Ibid. —— ἔνθα δὲ πολλαὶ Βόσκοντ' Ἠελίοιο βόες.] Ὅτι δὲ καὶ καθ' ἱστορίαν ἀγέλας ὅλας ἡμέρων ζώων Ἕλληνες ἀφιέρουν δαίμοσιν, ὧν οὐκ ἦν θεμιτὸν ἅπτεσθαί τινας. *Eustath.* Ἔστι ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ ταυτῇ [τῇ ἐν τῷ Ἰωνίῳ κόλπῳ] ἱρὰ ἡλίου πρόβατα, τὰ τὰς μὲν ἡμέρας βόσκεται παρὰ ποταμὸν, ὃς ἐκ Λάκμωνος οὔρεος ῥέει διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρης ἐς θάλασσαν παρ' Ὤρικον λιμένα· τὰς δὲ νύκτας ἀραιρημένοι ἄνδρες οἱ πλούτῳ τε καὶ γένει δοκιμώτατοι τῶν ἀστῶν, οὗτοι φυλάσσουσι ἐνιαυτὸν ἕκαστος· περὶ πολλοῦ γὰρ δὴ ποιεῦνται Ἀπολλωνιῆται τὰ πρόβατα ταῦτα, ἐκ θεοπροπίου τινός. Ἐν δὲ ἄντρῳ αὐλίζονται ἀπὸ τῆς πόλιος ἑκάς. *Herodot. lib.* IX. § 92.

Ver. 129. Ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι.] Ἀριστοτέλης φυσικῶς φησί· λέγει γὰρ τὰς καθ' ἡμέρας πεντήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις. *Schol.* Καὶ τοῦ Ἠελίου τὰς βόας, τὰ δὴ ἐγὼ ἤματα εἶναι συμβάλλομαι. *Lucianus, Astrolog.* à *Barnesio* citatus. Vide et *Heraclitum* περὶ ἀπίστων, *cap.* 39

Ver. 131. —— ἐπιποιμένες.] *Al.* ἐπὶ ποιμένες.

Ver. 132. —— Λαμπετίη τε.]

Paverat hos Phœbo filia Lampetie. *Propert. lib.* III. *Eleg.* xi. *ver.* 30.

Ver. 133. 346 et 374. —— Ἠελίῳ Ὑπερίονι.] Similitérque *ver.* 263. Ὑπερίονος Ἠελίοιο. Ὑπερίονα δὲ νομιστέον αὐτὸν τὸν ὑπεριόμενον ἀεὶ τῆς γῆς. *Heraclid. Pontic.* Vide suprà ad ά, 8.

Θρινακίην ἐς νῆσον ἀπῴκισε τηλόθι ναίειν,
Μῆλα φυλασσέμεναι πατρώϊα καὶ ἕλικας βοῦς.
Τὰς εἰ μέν κ' ἀσινέας ἐάᾳς, νόστου τε μέδηαι,
Ἦ τ' ἂν ἔτ' εἰς Ἰθάκην, κακά περ πάσχοντες, ἵκοισθε·
Εἰ δέ κε σίνηαι, τότε τοι τεκμαίρομ' ὄλεθρον
Νηΐ τε, καὶ ἑτάροις· αὐτὸς δ' εἴπερ κεν ἀλύξεις,
Ὀψὲ κακῶς νεῖαι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους.
Ὣς ἔφατ'· αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἤλυθεν Ἠώς.
Ἡ μὲν ἔπειτ' ἀνὰ νῆσον ἀπέστιχε δῖα θεάων·
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα κιὼν, ὤτρυνον ἑταίρους,
Αὐτούς τ' ἀμβαίνειν, ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.
Οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον, καὶ ἐπὶ κληῗσι κάθιζον·
Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι, πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὼς κυανοπρώροιο
Ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον, ἐσθλὸν ἑταῖρον,
Κίρκη ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς, αὐδήεσσα.
Αὐτίκα δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα
Ἥμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνον.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·

" Trinacriam in insulam relegavit, procul ut-habitarent,
" Ad oves custodiendas paternas, et camuras boves.
" Eas si quidem illaesas sinas, reditûsque memor-sis,
" Sanè et adhuc in Ithacam, mala licèt patientes, perveneritis:
" Sin laedas, tum tibi praedico exitium
" Navique et sodalibus: ipse verò si quidem effugias,
" Serò malè redibis, amissis omnibus sociis."
Sic dixit: statim verò aureum-solium-habens venit Aurora.
Ipsa quidem deinde per insulam abiit nobilissima dearum:
At ego ad navem profectus hortabar socios,
Et ipsi ut-ascenderent, et retinacula solverent.
Illi verò statim ingrediebantur, et per transtra sedebant;
Ordine verò sedentes canum mare verberabant remis.
Nobis autem dein pone navem prorâ-coeruleam
Secundum ventum misit implentem-vela, bonum socium,
Circe comas-pulchra, gravis dea, vocalis.
Continuò verò armis omnibus ordinatis per navem
Sedebamus; hanc autem ventusque gubernatorque dirigebant.
Tum verò ego socios alloquebar, dolens corde:

Ver. 136. —— ἕλικας βοῦς.

—— camuris —— cornibus ——
Virg. Georg. III, 55.

Ver. 137. 139. —— ἀσινέας —— σίνηαι.] Vide suprà ad λ΄, 109. 111. *Al.* ἀσινεῖς.

Ver. 140. —— ἀλύξεις.] *Al.* ἀλύξῃς.

Ver. 147. Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι.] Deest hic versus in codicibus nonnullis.

Ver. 148. Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε.] Vide suprà ad λ΄, 6.

Ver. 150 et 449. —— αὐδήεσσα.] Vide suprà ad κ΄, 136.

Ver. 152. —— ἴθυνον.] *Al.* ἴθυνεν. Ut λ΄, 10.

Ver. 153. —— ἀχνύμενος κῆρ.] Codices nonnulli post hunc versum habent, Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι. Ut suprà κ΄, 189.

Ὦ φίλοι, οὐ γὰρ χρὴ ἕνα ἴδμεναι, οὐδὲ δύ' οἴους,
Θέσφαθ', ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο, δῖα θεάων·
Ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγὼν, ἵνα εἰδότες ἤ κε θάνωμεν,
Ἤ κεν ἀλευάμενοι θάνατον καὶ κῆρα φύγοιμεν.
Σειρήνων μὲν πρῶτον ἀνώγει θεσπεσιάων
Φθόγγον ἀλεύασθαι, καὶ λειμῶν' ἀνθεμόεντα·
Οἶον ἔμ' ἠνώγει ὄπ' ἀκουέμεν· ἀλλά με δεσμῷ
Δήσατ' ἐν ἀργαλέῳ, (ὄφρ' ἔμπεδον αὐτόθι μίμνω,)
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω.
Αἰ δέ κε λίσσωμαι ὑμέας, λῦσαί τε κελεύω,
Ὑμεῖς δὲ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι πιέζειν.
Ἤτοι ἐγὼ τὰ ἕκαστα λέγων ἑτάροισι πίφαυσκον·
Τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς
Νῆσον Σειρήνοιϊν· ἔπειγε γὰρ οὖρος ἀπήμων.
Αὐτίκ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἠδὲ γαλήνη
Ἔπλετο νηνεμίη, κοίμησε δὲ κύματα δαίμων.

" O amici, non enim oportet unum scire, neque duos solos,
" Vaticinia, quae mihi Circe dixit nobilissima dearum;
" Sed dicam quidem ego, ut scientes vel moriamur,
" Vel elapsi mortem et fatum effugiamus.
" Sirenum quidem primùm jubet divinarum
" Vocem evitare, et pratum floridum:
" Solum me jubebat vocem audire; sed me vinculo
" Ligate in arcto, (ut firmitèr illic maneam,)
" Erectum ad basim-mali: ex ipso autem funes alligentur.
" Quòd si orem vos, solvereque jubeam,
" Vos dein pluribus tum verò in vinculis constringite."
Sanè ego haec singula dicens sociis declarabam:
Intereà autem celeritèr venit navis fabrefacta
Ad insulam Sirenum; urgebat enim ventus innoxius.
Statim deinde ventus quidem quievit, atque tranquillitas
Erat absque-vento; sopivit autem fluctus deus.

Ver. 154. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ.] Vide suprà ad κ', 190.

Ver. 155. Θέσφαθ', ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο.]

> Quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo
> Prædixit, vobis furiarum maxima pando.
> *Æn.* III, 251.

Ver. 156. Ἀλλ' ἐρέω μὲν ἐγών.] Εὐθὺς Ὀδυσσεὺς ἄρχεται λέγειν τοῖς περὶ αὐτὸν ὃ παρήγγειλεν ἡ Κίρκη περὶ Σειρήνων· τὰ μέντοι ἐφεξῆς δεινὰ στρατηγικῶς ἐπικρύπτει τοῖς ἑταίροις, ὡς ἂν μὴ μαθόντες ἀποδυσπετήσουσι πλέειν. *Eustath.*

Ver. 157. —— κῆρα φύγοιμεν] Ita Vulgati. *Barnesius* autem ex *Eustathio* edidit φύγωμεν. Verùm etsi in *Eustathii* editionibus scriptum sit φύγωμεν, ipse tamen in commentario citat φύγοιμεν.

Ver. 163. Αἰ δέ κε.] *Al.* Εἰ δέ κε.

Ver. 164. Ὑμεῖς δέ.] *Barnesius* edidit Ὑμεῖς δή. Sed nihil opus.

Ibid. —— τότ' ἐν δεσμοῖσι.] *Eustathius* in commentario citat, τότε δεσμοῖσι. Vide suprà ad *ver.* 54.

Ver. 166. —— ἐξίκετο νηῦς εὐεργὴς Νῆσον Σειρήνοιϊν.]

> Jamque adeò scopulos Sirenum advecta subibat. *Æn.* V, 864.

Ver. 167. —— οὖρος ἀπήμων.] *Al.* οὖρος ἀμύμων.

Ver. 168. —— ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο.] Ἐντεῦθεν Ἡσίοδος καὶ τοὺς ἀνέμους αὐτὰς θέλγειν ἔφη. *Schol.*

Ἀνστάντες δ' ἕταροι νεὸς ἱστία μηρύσαντο,
Καὶ τὰ μὲν ἐν νηῒ γλαφυρῇ βάλον· οἱ δ' ἐπ' ἐρετμὰ
Ἑζόμενοι, λεύκαινον ὕδωρ ξεστῇς ἐλάτησιν.
Αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ὀξεῒ χαλκῷ
Τυτθὰ διατμήξας, χερσὶ στιβαρῇσι πίεζευν·
Αἶψα δ' ἰαίνετο κηρὸς, ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἲς,
Ἠελίου τ' αὐγὴ, Ὑπεριονίδαο ἄνακτος·
Ἑξείης δ' ἑτάροισιν ἐπ' οὔατα πᾶσιν ἄλειψα.
Οἱ δ' ἐν νηΐ μ' ἔδησαν ὁμοῦ χεῖράς τε, πόδας τε,
Ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνῆψαν·
Αὐτοὶ δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
Ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε βοήσας,
Ῥίμφα διώκοντες, τὰσδ' οὐ λάθεν ὠκύαλος νηῦς
Ἐγγύθεν ὀρνυμένη· λιγυρὴν δ' ἔντυνον ἀοιδήν·
Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, πολύαιν' Ὀδυσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν,

Surgentes verò socii navis vela complicârunt,
Et ea quidem in navi cavâ collocârunt: ipsi autem ad remos
Sedentes, dealbabant aquam politis remis-abiegnis.
At ego cerae ingentem massam-rotundam acuto aere
Minutatim dissectam manibus validis premebam:
Statim verò calefiebat cera, nam urgebat magna vis,
Solisque splendor, Hyperionidae regis:
Ordine verò sociis ad aures omnibus illevi.
Illi autem in navi me ligârunt, simul manusque pedesque,
Erectum ad basim-mali: ex ipso autem funes alligârunt:
Ipsi verò sedentes canum mare verberabant remis.
Sed quum tantum aberamus quantum scilicet auditur clamans,
Celeritèr pergentes; illas utique non latuit velox navis
Propè impulsa: argutum verò exordiebantur cantum:
"Huc age profectus, laudatissime Ulysses, ingens decus Achivorum,

---

Ver. 170. ——— μηρύσαντο.] Συνέστειλαν διὰ τῶν κάλων. *Schol.*

Ver. 171. ——— ἐν νηῒ γλαφυρῇ βάλον.] *Al.* ἐν νηῒ γλαφυρῇ θέσαν.

Ver. 174. ——— πίεζευν.] *Al.* πίεζον.

Ver. 175. ——— ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἲς.] Ἡ τῶν ἐμῶν δηλαδὴ στιβαρῶν χειρῶν, ἢ κατὰ τὸ πιέζειν. *Eustath.*

Ver. 179. ——— ἀνῆψαν.] *Al.* ἀνῆπτον.

Ver. 181. ——— ἀπῆμεν, ὅσον.] *Al.* ἀπῆν, ὅσσον.

Ver. 184. Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, πολύαιν' Ὀδυσεῦ.] *Cicero, de finibus, lib.* V. § 18. locum hunc ita vertit:

O decus Argolicum, quin puppim flectis, Ulysses, [tus:
Auribus ut nostros possis agnoscere can-
Nam nemo hæc unquam est transvectus cœrula cursu,
Quin priùs adstiterit, vocum dulcedine captus;
Pòst variis avido satiatus pectore musis,
Doctior ad patrias lapsus pervenerit oras.
Nos grave certamen belli, clademque * tenemus, [vexit;
Græcia quam Trojæ divino numine
Omniaque è latis † rerum vestigia terris.

Ὥρα δ' ἐν τούτοις τοῖς Ὁμηρικοῖς ὀκτὼ στίχοις, ὡς ἐτόλμησεν ὁ γλυκὺς καὶ μελίγηρυς ἀοιδὸς Ὅμηρος ὑποκρίνεσθαι τὰς Σειρῆνας ὡς ἐν ἠθοποιΐᾳ· οἷα εἰδὼς τὴν ποίησιν, καὶ μάλιστα τὴν αὐτοῦ, Σειρήνων οὖσαν ἀοιδήν. Ἔοικε γὰρ, ἐν οἷς εἶπε, τὰ καθ' ἑαυτὸν ὑπαινίττεσθαι ὁ Ποιητής· καὶ ὅλως εἰπεῖν, τὰ τῆς ποιήσεως ἧς ὁ ἀκούσας "τερψάμενός τε ἄπεισι, καὶ πλείονα εἰδὼς," ὡς εἰ καὶ Σειρήνων ἤκουσε. *Eustath.* Εἰώθασι δὲ καὶ νῦν ἔτι ποιήματων καὶ λόγων τὸ ἐπαγωγὸν

---

* Ita *Davisius* ex editis vetustioribus. *Al.* canemus.

† Ita *Davisius.* *Al.* regum.

Νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.
Οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηῒ μελαίνῃ,
Πρίν γ' ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπ' ἀκοῦσαι·
'Αλλ' ὅγε τερψάμενος νεῖται, καὶ πλείονα εἰδώς.
"Ιδμεν γάρ τοι πάνθ', ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
'Αργεῖοι, Τρῶές τε, θεῶν ἰότητι μόγησαν·
"Ιδμεν δ' ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.
"Ως φάσαν, ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
"Ηθελ' ἀκουέμεναι, λῦσαί τ' ἐκέλευον ἑταίρους,

"Navem siste; ut nostram vocem audias.
"Non enim unquam aliquis praeter-navigavit nave nigrâ,
"Priusquàm nostram suavem ab ore vocem audîsset:
"Verùm ille delectatus abiit, et plura doctus.
"Scimus enim utique omnis, quaecunque in Trojâ latâ
"Argivi, Trojanique, deorum voluntate pertulerunt:
"Scimus etiam, quaecunque fiunt in terrâ almâ."
Sic dixerunt, emittentes vocem dulcem; at meum cor
Volebat audire; solvereque *me* jubebam socios,

Σειρῆνι εἰκάζειν. *Pausan. lib.* I. *cap.* 21. Εἶναι μὲν τινὰς φασὶν ἐπῳδὰς ἃς οἱ ἐπιστάμενοι ἐπᾴδοντες οἷς ἂν βούλωνται, φίλους ἑαυτοῖς ποιοῦνται. Εἶναι δὲ καὶ φίλτρα, οἷς οἱ ἐπιστάμενοι πρὸς οὓς ἂν βούλωνται χρώμενοι, φιλοῦνται ὑπ' αὐτῶν. Πόθεν οὖν ταῦτα μάθοιμεν ἄν; Ἃ μὲν αἱ Σειρῆνες ἐπῇδον τῷ 'Οδυσσεῖ ἤκουσας Ὁμήρου, ὧν ἐστὶν ἀρχὴ τοιάδε τις, "Δεῦρ' ἄγε δὴ, πολύαιν' 'Οδυσεῦ, &c." Ταύτην οὖν τὴν ἐπῳδὴν, ὦ Σώκρατες, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις αἱ Σειρῆνες ἐπᾴδουσαι κατεῖχον, ὥστε μὴ ἀπιέναι ἀπ' αὐτῶν τοὺς ἐπᾳσθέντας; Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς ἐπ' ἀρετῇ φιλοτιμουμένοις οὕτως ἐπῇδον. *Xenophon.* 'Απομνημονευμάτων, *lib.* II. Ubi notandum, pro Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, legisse hîc aut memoritèr citâsse *Xenophontem*, Δεῦρ' ἄγε δή. Vide et infrà ad *ver.* 188 et 190.

Ibid. —— μέγα κῦδος 'Αχαιῶν.] Sic apud *Virgilium*:

—— Procas, Trojanæ gloria gentis.
Æn. VI, 767.

Ver. 185. —— ἵνα νωϊτέρην ὄπ' ἀκούσῃς.] *Clemens Alexandrinus* citat, ἵνα θειοτέρην ὄπ' ἀκούσῃς. *Admonit. ad Gentes*, haud longè à fine.

Ver. 188. —— ὅγε.] Apud *Dionys. Halicarn.* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 18. ὅδε.

Ibid. —— καὶ πλείονα εἰδώς. "Ιδμεν γάρ τοι πάνθ'.] 'Εκεῖναι μὲν γὰρ [αἱ Σειρῆνες], εἰδυῖαι ὅτι φύσει φιλοπευθὴς ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ πολὺς αὐτῷ κατὰ στέρνων τῆς ἀληθείας ἵμερος ἐντέτηκεν, οὐ μόνον θεσπεσίοις μέλεσι κηλήσειν τοὺς παραπλέοντας ὑπισχνοῦνται, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄντα αὐτοὺς διδάξειν. *Sext Empiric. advers. Mathemat. lib.* I. *cap.* 1. "Neque enim vocum "suavitate videntur, aut novitate quâdam "et varietate cantandi revocare eos solitæ, "qui prætervehebantur; sed quia multa "se scire profitebantur; ut homines ad earum saxa discendi cupiditate adhærescerent.—Vidit Homerus probari fabulam "non posse, si cantiunculis tantus vir irretitus teneretur. Scientiam pollicentur, "quam non erat mirum sapientiæ cupido "patriâ [esse] cariorem." *Cicero*, loco suprà ad *ver.* 184. citato.

Ver. 189. —— ὅσ' ἐνὶ Τροίῃ.] *Eustathius* citat, ὅσσ' ἐν Τροίῃ.

Ver. 191. "Ιδμεν δ', ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονί.] Καὶ αἱ Σειρῆνες δὲ ᾄδουσι τῷ 'Οδυσσεῖ τὰ μάλιστα αὐτὸν τέρψοντα, καὶ τὰ οἰκεῖα τῇ φιλοτιμίᾳ αὐτοῦ καὶ πολυμαθείᾳ, λέγουσαι "'Ισμεν γὰρ," φασὶ, "τά τ' ἄλλα, καὶ ὅσσα γίνεται ἐν χθονὶ "πολυβοτείρῃ." *Athenæus, lib.* I. *cap.* 12.

Ver. 192. —— ἱεῖσαι ὄπα κάλλιμον.] Sic apud *Hesiodum*:

Παντοίην ὄπ' ἱεῖσαι ——.
Theogon. ver. 830.

Ibid. —— αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ "Ηθελ' ἀκουέμεναι.] 'Εμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λήθην τινὰ καθ' αὑτοῦ λέγων, ἢ ἄγνοιαν, ἢ φιλοτιμίαν, ἢ πρός τινα μαθήματα καὶ λόγους ἀκρόασιν· ὡς 'Οδυσσεὺς, "αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ "Ηθελ' ἀκουέμεναι· λῦσαι δ' ἐκέλευον ἑταίρους, "Οφρυσι νευστάζων." *Plutarch. de Sui Laude.*

Ver. 193. —— λῦσαί τ' ἐκέλευον.] Μαρτυρία τῆς ἡδονῆς, ὅτι καὶ ὁ ἐγκρατέστερος ἡττηται. *Schol.*

His sua Sisyphides auditis penè resolvit
Corpora; nam sociis illita cera fuit.
Ovid. Art. Amator. lib. III, 313.

Cæterùm *Scholiastes* et *Eustathius*, itemque *Plutarchus* loco suprà citato, omnes legunt, λῦσαι δ' ἐκέλευον,

Ὀφρύσι νευστάζων· οἱ δὲ, προπεσόντες ἔρεσσον·
Αὐτίκα δ' ἀνστάντες Περιμήδης, Εὐρύλοχός τε,
Πλείοσί μ' ἐν δεσμοῖσι δέον, μᾶλλόν τε πίεζευν.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τάσγε παρήλασεν, οὐδ' ἔτ' ἔπειτα
Φθογγῆς Σειρήνων ἠκούομεν, οὐδέ τ' ἀοιδῆς,
Αἶψ' ἀπὸ κηρὸν ἕλοντο ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι,
Ὅν σφιν ἐπ' ὠσὶν ἄλειψ', ἐμέ τ' ἐκ δεσμῶν ἀνέλυσαν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, αὐτίκ' ἔπειτα
Καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα·
Τῶν δ' ἄρα δεισάντων ἐκ χειρῶν ἔπτατ' ἐρετμά·
Βόμβησεν δ' ἄρα πάντα κατὰ ῥόον· εἴχετο δ' αὐτοῦ
Νηῦς, ἐπεὶ οὐκ ἔτ' ἐρετμὰ προήκεα χερσὶν ἔπειγον.

Superciliis innuens; illi autem incumbentes remigabant:
Statim verò surgentes Perimedes Eurylochusque,
Pluribus me in vinculis ligabant, magisque premebant.
Caeterùm postquam illas praeteriisset *navis*, neque ampliùs deinde
Vocem Sirenum audiremus, neque cantum:
Continuò ceram sibi-dempserunt mei dilecti socii,
Quam ipsis auribus illeveram; meque ex vinculis resolverunt.
Sed quando jam insulam reliquimus, statim deinde
Fumum, et ingentem fluctum vidi, et fragorem audivi.
His autem perculsis, ex manibus exciderunt remi;
Insonuerunt verò omnes per fluctum; sistebatur autem illic
Navis: quoniam non ampliùs remos prolixos manibus urgebant.

Ver. 194. Ὀφρύσι νευστάζων.] Οὐ δὲ γὰρ ἦν ἄλλως ἀκούεσθαι διὰ τὸ ἄλειμμα τοῦ κηροῦ. *Eustath.*

Ver. 195. Αὐτίκα δ' ἀνστάντες.] *Al.* Αὐτίκ' ἀναστάντες.

Ver. 196. —— μᾶλλόν τε πιέζευν.] *Al.* μᾶλλόν τ' ἐπίεζον· et μᾶλλον δ' ἐπίεζον.

Ver. 197. —— τάσγε παρήλασεν.]

Præteriitque citâ Sirenum littora puppi.
Tibull. lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 69.

Ibid. —— παρήλασεν.] Apud *Eustathium*, παρήλασαν.

Ver. 198. Φθογγῆς Σειρήνων ———, οὐδέ τ' ἀοιδῆς.] Dna. *Dacier* interpretatur; *Neque instrumentorum, quibus Sirenes canebant, sonum; neque ipsarum voces.* " Φθογγὴ," inquit, " se dit du son des instruments, et " ἀοιδὴ de la voix. Car de ces Sirenes, l'une " chantoit, l'autre joüoit de la flute, et la " troisiéme joüoit de la lyre." Verùm ista explicatio ferri non potest. Neque enim apud *Homerum* ullo instrumento canere dicuntur Sirenes; neque Φθογγὴ quicquam aliud quàm "*vox*" ullibi significat. Vide suprà ad ι, 167. et ad *Il.* β', 791. ν', 216. et π', 508. Rectiùs *Eustathius*: Ἐν δὲ τῷ, " οὐ φθογγῆς ἠκούομεν οὐδὲ ἀοιδῆς," φανερὰ διαφορὰ τῆς τε ἁπλῶς οὕτω φθογγῆς, καὶ τῆς μετὰ τοῦ περιᾴδειν, ἤτοι μέλπειν· ὁποία τὶς καὶ ἡ ἔμμετρος, καὶ ἡ κατὰ Σειρῆνας. Ἐστὶ γὰρ ἀοιδὴ φθογγὴ ἐμμελής.

Ibid. Φθογγῆς —— ἀοιδῆς.] *Al.* Θθογγὴν —— ἀοιδήν.

Ver. 199. Αἶψ'.] *Al.* Ἄψ.

Ver. 200. Ὅν σφιν ἐπ' ὠσὶν ἄλειψ'.] *Eustathius* in commentario citat, Ὅν σφιν πᾶσιν ἄλειψα.

Ver. 201. —— αὐτίκ' ἔπειτα Καπνὸν καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα.]

Tum procul è fluctu Trinacria cernitur Ætna:
Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa
Audimus longè, fractasque ad littora voces;
Exultantque vada, atque æstu miscentur arenæ. *Æn.* III, 554.

Ver. 202. —— δοῦπον ἄκουσα.] *Al.* δοῦπον ἄκουσαν.

Ver. 204. Βόμβησεν.] *Al.* Βόμβησαν. Vide infrà ad *ver.* 238. et ad *Il.* β', 210. δ', 455.

Ibid. ——— εἴχετο.] *Al.* ἔσχετο.

Αὐτὰρ ἐγὼ, διὰ νηὸς ἰὼν, ὤτρυνον ἑταίρους
Μειλιχίοις ἐπέεσσι παρασταδὸν ἄνδρα ἕκαστον·
Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονες εἰμέν·
Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακὸν, ἢ ὅτε Κύκλωψ
Εἴλει ἐνὶ σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφιν·
Ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε, νόῳ τε,
Ἐκφύγομεν· καί που τῶνδε μνήσεσθαι ὀΐω.
Νῦν δ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.

Ast ego, per navem profectus, hortabar socios
Blandis verbis propè-astans virum quemque:
" O amici, non enim hactenùs ullo-pacto malorum inexperti sumus:
" Non quidem jam hoc majus imminet malum, quàm cùm Cyclops
" Claudebat *nos* in speluncâ cavâ, forti vi.
" Sed et illinc meâ virtute, consilioque, prudentiâque
" Effugimus; et aliquandò horum recordaturos *vos* puto.
" Nunc verò agite; quemadmodùm ego dixero, pareamus omnes.

Ver. 206. —— ὤτρυνον ἑταίρους Μειλιχίοις ἐπέεσσι.]

—— dictis mœrentia pectora mulcet.
Æn. I, 197.

Ver. 208. Ὦ φίλοι, οὐ γάρ πώ τι κακῶν ἀδαήμονες.]

O socii, (neque enim ignari sumus antè malorum;)
O passi graviora; dabit Deus his quoque finem.
Vos et Scyllæam rabiem, penitusque sonantes
Accêstis scopulos; vos et Cyclopea saxa
Experti; revocate animos, mœstumque timorem
Mittite: forsan et hæc olim meminisse juvabit.
Æn. I, 198.

Quem locum *Macrobius* inter eos recensens, in quibus *Virgilium Homero* superiorem contendit: " In his quoque versibus (inquit) " Maro exstitit locupletior interpres ———. " Ulysses ad socios unam commemoravit " ærumnam; hic ad sperandam præsentis " mali absolutionem gemini casûs hortatur " eventu. Deinde ille obscuriùs dixit, Καί " που τῶν δὲ μνήσεσθαι ὀΐω· hic apertiùs: " *Forsan et hæc olim meminisse juvabit.* Sed " et hoc quod vester adjecit, solatii forti- " oris est: suos enim non tantùm exemplo " evadendi, sed et spe futuræ felicitatis " animavit, per hos labores non solùm se- " des quietas, sed et regna promittens." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11. Ἐν δὲ τῷ, " Ὦ " φίλοι," λείπει τὸ " εἰπών·" συνεπιτροχασθέντος τοῦ λόγου τῷ τε καιρῷ καὶ τῇ τοῦ λαλοῦντος Ὀδυσσέως σπουδῇ. *Eustath.* Vide ad *Il.* ό, 348.

Ibid. —— γάρ πώ τι κακῶν.] Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀρξάμενος καὶ νῦν ἀπὸ τοῦ " γὰρ," μετὰ πέντε στίχους τὸ τῆς ἐννοίας ἀποδίδωσι κρέμασμα ἐν τῷ, " Νῦν δ' ἄγετε" — ὃ δὴ σύνηθες Ὁμήρῳ, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων δεδήλωται. *Eustath.* Vide suprà ad κ', 190. Verùm (ut opinor) vocula γὰρ hoc in loco refertur ad id quod elegantèr reticetur: " *Nè animo penitùs con-* " *cidite; nequaquam ENIM, &c.*"

Ver. 209. Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακόν.] *Barnesius* hoc in loco pro ἔπι legi posse conjicit ἔπει· Quin *Cicero ad Atticum, lib.* VII. *Epist.* 6. citat Οὐ γὰρ ἂν τόδε μεῖζον ἔπει κακόν· Sed vide ad *Il.* δ', 202. *Al.* Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔτι κακὸν, *&c.*

Ver. 210. —— κρατερῆφι βίηφιν.] Vide ad *Il.* ν', 588. Τὸ δὲ " κρατερῆφι βίηφι" σύγκρισιν ὑπολαλεῖ βίας καὶ φρονήσεως· οἱονεὶ λέγοντος Ὀδυσσέως, ὅτι Κύκλωψ μὲν βίαν εἶχε καθ' ἡμῶν, ἐγὼ δὲ νόῳ περιεγενόμην. *Eustath.* Vide ad *ver.* 211. Cæterùm *Plutarchus*, loco infrà ad *ver.* 211. citato, legit κρατερῇ γε βίηφι.

Ver. 211. —— ἐμῇ ἀρετῇ, βουλῇ τε, νόῳ τε.] Οὐ μόνον ἐστὶ τοὺς θρασυνομένους καταστορέσαι καὶ ποιῆσαι ταπεινοτέρους, ἀλλὰ καὶ τοὺς περιφόβους καὶ καταπλῆγας ἐξᾶραι πάλιν καὶ παρορμῆσαι, χρησάμενον ἐν δέοντι μεγαλαυχίᾳ——. Καὶ τοῦτο δὲ ἔοικε συνιδεῖν Ὅμηρος· τὸν γὰρ Ὀδυσσέα πεποίηκεν, ἀποδειλιώντων τῶν ἑταίρων πρὸς τὸν ψόφον καὶ τὸν κλύδωνα τὸν περὶ τὴν Χάρυβδιν, ἀναμιμνήσκοντα τῆς αὐτοῦ δεινότητος καὶ ἀνδρείας· " —— Ἀλλὰ καὶ ἔνθεν ἐμῇ ἀρετῇ, βου- " λῇ τε, νόῳ τε, Ἐκφύγομεν." Οὐ γάρ ἐστι δημαγωγοῦντες οὐδὲ σοφιστιῶντος ὁ τοιοῦτος ἔπαινος, οὐδὲ κρότον οὐδὲ ποππυσμὸν αἰτιοῦντος, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνέχυρον τοῦ θαῤῥεῖν τοῖς φίλοις διδόντος. Μέγα γὰρ ἐν καιροῖς ἐπισφαλέσι πρὸς σωτηρίαν, δόξα καὶ πίστις ἀνδρὸς ἡγεμονικὴν ἐμπειρίαν καὶ δύναμιν ἔχοντος." *Plutarch. de Sui Laude.*

Ὑμεῖς μὲν κώπῃσιν ἁλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν
Τύπτετε, κληΐδεσσιν ἐφήμενοι, αἴκε πόθι Ζεὺς
Δώῃ τόνδε γ' ὄλεθρον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι.
Σοὶ δὲ, κυβερνῆθ', ὧδ' ἐπιτέλλομαι, (ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Βάλλευ, ἐπεὶ νηὸς γλαφυρῆς οἰήϊα νωμᾷς·)
Τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε
Νῆα· σὺ δὲ σκοπέλου ἐπιμαίεο, μή σε λάθῃσι
Κεῖσ' ἐξορμήσασα, καὶ ἐς κακὸν ἄμμε βάλῃσθα.
  Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.
Σκύλλην δ' οὐκέτ' ἐμυθεόμην, ἄπρηκτον ἀνίην,
Μήπως μοι δείσαντες ἀπολλήξειαν ἑταῖροι
Εἰρεσίης, ἐντὸς δὲ πυκάζοιεν σφέας αὐτούς·
Καὶ τότε δὴ Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς
Λανθανόμην, ἐπεὶ οὔτι μ' ἄνωγει θωρήσσεσθαι·
Αὐτὰρ ἐγὼ καταδὺς κλυτὰ τεύχεα, καὶ δύο δοῦρε

" Vos quidem remis maris fluctus profundos
" Verberate, transtris insidentes; si fortè Jupiter
" Det hanc saltem mortem effugere et evitare.
" Tibi verò, gubernator, hoc praecipio; (sed in animo
" Reconde, quoniam navis cavae gubernacula regis:)
" Hunc quidem fumum et fluctum extra dirige
" Navem; tu autem scopulum observa, nè te lateat
" Illinc evagata, et in malum nos conjicias."
Sic dixi: illi verò celeritèr meis verbis paruerunt.
Scyllam autem nondum commemorabam immedicabile damnum:
Ne quodammodo veriti cessarent socii
A-remigando, intráque constiparent seipsos.
Et tum sanè Circes quidem mandati tristis
Obliviscebar, quoniam neutiquam me jussit armari:
Ast ego indutus inclyta arma, et duabus hastis

Ver. 214. Ὑμεῖς μὲν κώπῃσιν]

Eripite, ô socii, paritérque insurgite remis. *Æn.* III, 560.

Ver. 216. —— ὑπεκφυγέειν.] *Al.* ὑπεκπροφυγεῖν.

Ver. 217. —— ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ Βάλλευ.]

—— Tu condita mente teneto. *Æn.* III, 388.

Ver. 219. Τούτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος] Δεῖ τὸν στοχαζόμενον τοῦ μέσου, πρῶτον μὲν ἀποχωρεῖν τοῦ μᾶλλον ἐναντίου· καθάπερ καὶ ἡ Καλυψὼ παραινεῖ τὸ, "—— τοῦ μὲν καπνοῦ καὶ "κύματος ἐκτὸς ἔεργε Νῆα." *Aristot. Ethic. Nicomach. lib.* II. *cap.* 9. Ubi notandum, sermonem hunc *Ulyssis* ab *Aristotele*, memoritèr fortassè citatum, *Calypso* tribui. Cæterùm *Clemens Alexandrinus, Admonit. ad Gentes* haud longè à fine, citat, Κείνου μὲν καπνοῦ, *&c.*

Ver. 220. —— σκοπέλου.] *Al.* σκοπέλων.

Ver. 221. —— ἄμμε βάλῃσθα.] Vide suprà ad ι. 404,.

Ver. 222. —— οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.]

Haud minùs ac jussi faciunt ——. *Æn.* III, 561.

Ver. 223.——ἄπρηκτον ἀνίην.] Τουτέστι καθ' ἣς οὐκ ἦν τι πρᾶξαι καὶ μηχανήσασθαι. *Eustath.*

Ver. 226. Καὶ τότε δή.] *Al.* Καὶ τότ' ἐγώ.

Ibid. —— Κίρκης μὲν ἐφημοσύνης ἀλεγεινῆς Λανθανόμην] Vide suprà ad *ver.* 192. item ad λ', 101.

Ver. 227. —— ἐπεὶ οὔτι μ' ἀνώγει θωρήσσεσθαι.] Suprà *ver.* 120. 121.

Ver. 228. —— δύο δοῦρε Μακρ' ἐν χερσὶν ἑλών.]

Bina manu lato crispans hastilia ferro. *Æn.* I, 313. XII, 165.

Μακρ' ἐν χερσὶν ἑλὼν, εἰς ἴκρια νηὸς ἔβαινον
Πρώρης· ἔνθεν γάρ μιν ἐδέγμην πρῶτα φανεῖσθαι
Σκύλλην πετραίην, ἥ μοι φέρε πῆμ' ἑτάροισιν.
Οὐδέ πῃ ἀθρῆσαι δυνάμην· ἔκαμον δέ μοι ὄσσε
Πάντῃ παπταίνοντι πρὸς ἠεροειδέα πέτρην.
Ἡμεῖς δὲ στεινωπὸν ἀνεπλέομεν γοόωντες·
Ἔνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ', ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις
Δεινὸν ἀνεῤῥοίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ.
Ἤτοι ὅτ' ἐξεμέσειε, λέβης ὣς ἐν πυρὶ πολλῷ,
Πᾶσ' ἀναμορμύρεσκε κυκωμένη· ὑψόσε δ' ἄχνη
Ἄκροισι σκοπέλοισιν ἐπ' ἀμφοτέροισιν ἔπιπτεν·

Longis in manus sumptis, ad tabulata navis conscendebam
Prorae; indè enim ipsam expectabam primùm apparituram
Scyllam petrosam, quae mihi ferebat damnum sociis.
Nec usquam videre potui; lassati autem erant mihi oculi
Undique circumspectanti ad obscuram petram.
Nos *verò* angustum-locum transibamus lugentes;
Ab alterâ etenim parte Scylla, ab-alterâ autem gravis Charybdis
Horrendùm absorbuit maris salsam aquam.
Utique cùm evomeret, lebes sicut in igne multo,
Tota immurmurabat conturbata; in altum autem aspergo
Summis scopulis utrisque incidebat:

Ver. 229. ——— ἴκρια] Τὰ καταστρώματα τῆς νεώς. *Schol.*

Ver. 234. Ἡμεῖς δέ.] *Al.* Ἡμεῖς μέν.

Ver. 235. Ἔνθεν μὲν γὰρ Σκύλλ', ἑτέρωθι δὲ δῖα Χάρυβδις.] *Al.* Ἔνθεν γὰρ Σκύλλη.

Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis
Obsidet. ——— *Æn.* III, 420.

Scylla latus dextrum, lævum irrequieta Charybdis
Infestant. ———
Ovid. Metam. lib. XIII. *ver.* 730.

Illum inter geminæ nantem confinia mortis,
Nec Scyllæ sævo conterruit impetus ore,
Quum canibus rapidas inter freta serperet undas:
Nec violenta suo consumsit more Charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
Tibull. lib. IV. *Eleg.* i. *ver.* 70.

Porrò *Scaliger Virgilium*, loco jam suprà citato, *Homero* superiorem contendens; "Quanto verò," inquit, "meliùs impacata "[apud *Virgilium implacata*] quàm δῖα? "Quid enim divinum in monstro?" *Poetic. lib.* V. *cap.* 3. Sed vide suprà ad *ver.* 104.

Ver. 236. 237. Δεινὸν ἀνεῤῥοίβδησε. ——— ἐξεμέσειε.]

— Vorat hæc raptas, revomitque carinas. *Ovid. ibid. ver.* 731.

Vide suprà ad *ver.* 105. Porrò hinc (notante *Duporto*, in *Gnomologiâ* ad hunc *Homeri* locum) *Charybdis* in proverbium cessit, ad rapinam sive voracitatem insatiabilem denotandam. Πάνθ', ὅσα περ ἐκτήσατο, ——— καταπεκύβευκε, καὶ καταπεπόρνευκε, καὶ καταβέβρωκεν, καὶ καταπέπωκεν· ὥσπερ ἡ Χάρυβδις. *Cicero, de Antonio, apud Dion. Cass. lib.* XLV. "Quæ Charybdis tam vorax? *Cic. de eodem Antonio, Orat. Philippic.* II. § 27.

Quantâ laboras in Charybdi?
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxvii. *v.* 19.

Cæterùm vocem ἀνεῤῥοίβδησε hoc in loco exponit *Scholiastes*, ἀνηκόντισεν. Quem rectè reprehendit *Eustathius*: Τὸ δὲ "ἀνεῤῥοίβδησεν," ἀνηκόντισεν ἑρμηνεύουσι τινὲς τῶν Παλαιῶν· ἴσως δὲ οὐ καλῶς, διὰ τὰ προῤῥηθέντα, ἐν οἷς ὁ Ποιητὴς τὸ μὲν ἐξακοντίζεσθαι τὸ τοιοῦτον ὕδωρ ἀνιέναι εἶπεν, ἀναῤῥοιβδεῖν δὲ τὸ καταπίνεσθαι. (suprà *ver.* 105.)

Ver. 238. 240. 242. ——— ἀναμορμύρεσκε ——— ἀναβρόξειε ——— ἐβεβρύχει.] Καὶ ἡ ἐξ ὀνοματοποιϊῶν τραχυφωνία σεμνῶς καὶ δεινῶς ἐπιτετήδευται διὰ τοῦ "ἀναῤῥοιβδεῖν," καὶ "μορμύρειν," καὶ "ἀναβρόχειν," καὶ "βεβρυχέναι," καὶ τῶν λοιπῶν *Eustath.* Vide ad *Il.* δ', 455.

Ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ,
Πᾶσ' ἔντοσθε φάνεσκε κυκωμένη· ἀμφὶ δὲ πέτρη
Δεινὸν ἐβεβρύχει· ὑπένερθε δὲ γαῖα φάνεσκε
Ψάμμῳ κυανέη· τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει.
Ἡμεῖς μὲν πρὸς τήνδ' ἴδομεν, δείσαντες ὄλεθρον·
Τόφρα δέ μοι Σκύλλη γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑταίρους
Ἓξ ἕλεθ', οἳ χερσίν τε βίηφί τε φέρτεροι ἦσαν.
Σκεψάμενος δ' ἐς νῆα θοὴν ἅμα καὶ μεθ' ἑταίρους,
Ἤδη τῶν ἐνόησα πόδας, καὶ χεῖρας ὕπερθεν,
Ὑψόσ' ἀειρομένων· ἐμὲ δὲ φθέγγοντο καλεῦντες
Ἐξονομακλήδην, τότε γ' ὕστατον, ἀχνύμενοι κῆρ.
Ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ
Ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων,
Ἐς πόντον προΐησι βοὸς κέρας ἀγραύλοιο.
Ἀσπαίροντα δ' ἔπειτα λαβὼν ἔρριψε θύραζε·

Sed cùm absorberet maris salsam aquam,
Tota intùs apparebat commota; circum verò petram
Horrendùm resonabat: infrà autem terra apparebat
Arenâ coeruleâ: illos verò pallidus timor cepit.
Nos quidem ad hanc aspiciebamus, veriti interitum;
Intereà autem mihi Scylla cavâ ex navi socios
Sex abstulit, qui manibusque viribusque optimi erant.
Conspicatus autem in navem velocem simulque ad socios,
Jam horum animadverti pedes et manus supernè
In altum sublatorum; me verò compellabant vocantes
Nominatim, tunc sanè postremò, dolentes corde.
Quemadmodùm autem cùm in scopulo-projecto piscator praelongâ virgâ
Piscibus minutis per dolum escam objiciens,
In pontum demittit bovis cornu agrestis,
Palpitantemque deinde correptum projicit foras:

Ver. 244. —— ἴδομεν] *Al.* ἴομεν.

Ver. 245. Τόφρα δέ μοι Σκύλλη γλαφυρῆς ἐκ νηός.]

—— Scyllam Nisi, quam fama secuta est,
Candida succinctam latrantibus inguina monstris,
Dulichias vexâsse rates, et gurgite in alto
Ah timidos nautas canibus lacerâsse marinis.
Virg. Ecl. VI, 74.

Ibid. —— γλαφυρῆς ἐκ νηός.] *Al.* κοίλης ἐκ νηός.

Ver. 246. —— οἳ χερσίν τε βίηφί τε φέρτεροι ἦσαν.] Πάντες ἐπαινοῦμεν τοὺς τελευτήσαντας. *Schol.*

Ibid. —— φέρτεροι.] *Al.* φέρτατοι.

Ver. 250. —— τότε γ' ὕστατον.] *Al.* τότ' ἐς ὕστατον.

Ver. 252. Ἰχθύσι τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων.] Mirè hæc explicat *Scholiastes*: Τοῖς μικροῖς (inquit) τοὺς μεγάλους κυνηγοῦσι. Quem sensum neque ipsa omninò ferunt verba; et, si ferre possent, istâ tamen ratione periisset tota ferè comparationis vis: nam, ut rectè *Eustathius*, Παραβολικῶς δηλῶν ὁ Ποιητὴς ὅπως ῥᾷον ἡ Σκύλλα τοὺς τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρους ἄνω ἤγαγε ταῖς περιμήκεσι δειραῖς, φησίν· "Ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προβόλῳ ἁλιεὺς περιμήκεϊ ῥάβδῳ Ἰχθύσιν" οὐ μεγάλοις τισὶν, ἀλλὰ "τοῖς ὀλίγοισι δόλον κατὰ εἴδατα βάλλων, &c."

Ver. 253. —— βοὸς κέρας.] Ἤτοι τὴν τρίχα λέγει, ἢ τὸ ἐπικείμενον τῇ ὁρμιᾷ κέρας· ἐπὶ κέρατος γὰρ ἡ ὁρμιὰ τρέχει καθιεμένη, καὶ ἀνελκομένη. Εἰώθασι δὲ οἱ ἁλιεῖς μεταξὺ τοῦ ἀγκίστρου καὶ τῆς σπάρτου, κέρας βόειον προσάπτειν, ἵνα καταπιόντες τὸ ἄγκιστρον οἱ ἰχθύες, μὴ τρώγωσι τὴν σπάρτον. *Schol.* Vide ad *Il.* ώ. 80.

Ὣς οἵγ' ἀσπαίροντες ἀείροντο προτὶ πέτρας·
Αὐτοῦ δ' εἰνὶ θύρῃσι κατήσθιε κεκλήγοντας,
Χεῖρας ἐμοὶ ὀρέγοντας ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.
Οἴκτιστον δὴ κεῖνο ἐμοῖς ἴδον ὀφθαλμοῖσι
Πάντων, ὅσσ' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων.
  Αὐτὰρ ἐπεὶ πέτρας φύγομεν, δεινήν τε Χάρυβδιν,
Σκύλλην τ', αὐτίκ' ἔπειτα θεοῦ ἐς ἀμύμονα νῆσον
Ἱκόμεθ'· ἔνθα δ' ἔσαν καλαὶ βόες εὐρυμέτωποι,
Πολλὰ δὲ ἴφια μῆλ' ὑπερίονος Ἠελίοιο.
Δὴ τότ' ἐγὼν, ἔτι πόντῳ ἐὼν ἐν νηΐ μελαίνῃ,
Μυκηθμοῦ τ' ἤκουσα βοῶν αὐλιζομενάων,
Οἰῶν τε βληχήν· καί μοι ἔπος ἔμπεσε θυμῷ
Μάντιος ἀλαοῦ, Θηβαίου Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
Νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάροισι μετηύδων, ἀχνύμενος κῆρ·
  Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι,

Sic illi palpitantes tollebantur ad petras:
Illic autem pro foribus devorabat exclamantes,
Manus mihi porrigentes in gravi calamitate.
Miserabilissimum demùm illud meis vidi oculis
Omnium, quaecunque passus sum, vada maris perlustrans.
Caeterùm postquam petras effugissemus, horrendamque Charybdin,
Scyllamque; statim deinde dei ad eximiam insulam
Pervenimus: ibi autem erant pulchrae boves latis-frontibus;
Multaeque pingues pecudes sublimis Solis.
Tum verò ego adhuc in-mari cùm-essem in navi nigrâ,
Mugitumque audivi boum stabulantium,
Oviumque balatum: et mihi sermo incidit animo
Vatis caeci, Thebani Tiresiae,
Circesque Aeaeae, quae mihi plurimùm praecipiebat,
Insulam ut-vitarem homines-oblectantis Solis.
Tum verò ego socios alloquebar, dolens corde:
"Audite meos sermones, mala quamvis patientes, socii.

Ver. 255. —— προτί.] Ita *Barnesius*, et MS. à *Tho. Bentleio* collatus. *Al.* ποτί.

Ver. 256. —— κεκλήγοντας.] Vide ad *Il.* β', 314. et γ', 31.

Ver. 259. —— πόρους ἁλός.] Τὸν δὲ πόρον κυρίως μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ ὕδατος τάττει πορείας, λέγων· "ὅσσ' ἐμόγησα, πόρους ἁλὸς ἐξερεείνων." *Porphyr. Quæst. Homeric.* 21.

Ver. 262. —— ἔνθα δ' ἔσαν καλαὶ βόες.]

Huc ubi delati portus intravimus, ecce
Læta boum passim campis armenta videmus,
Caprigenumque pecus, nullo custode, per herbas. *Æn.* III, 219.

Vide suprà ad *ver.* 127.

Ver. 264. —— ἔτι πόντῳ ἐών.] *Al.* ἐνὶ πόντῳ ἐών.

Ver. 267. Μάντιος ἀλαοῦ.] Vide suprà ad κ', 493.

Ver. 268 et 273. —— ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλε.] *Al.* οἵ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλον.

Ver. 269 et 274. —— τερψιμβρότου.] *Al.* φαεσιμβρότου.

Ver. 271 et 340. —— κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι.]

O passi graviora. ——
Æn. I, 199.

O fortes, pejoraque passi
Mecum sæpe viri. ——
Horat. Carm. lib. I. *Od.* vii. *ver.* 30.

Ὄφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήϊα Τειρεσίαο,
Κίρκης τ' Αἰαίης, ἥ μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
Νῆσον ἀλεύασθαι τερψιμβρότου Ἠελίοιο·
Ἔνθα γὰρ αἰνότατον κακὸν ἔμμεναι ἄμμιν ἔφασκεν.
Ἀλλὰ παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνετε νῆα μέλαιναν.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δὲ κατεκλάσθη φίλον ἦτορ.
Αὐτίκα δ' Εὐρύλοχος στυγερῷ μ' ἠμείβετο μύθῳ·
Σχέτλιος εἶς, Ὀδυσεῦ· πέρι τοι μένος, οὐδέ τι γυῖα
Κάμνεις· ἦ ῥά νύ σοί γε σιδήρεα πάντα τέτυκται,
Ὅς ῥ' ἑτάρους, καμάτῳ ἀδδηκότας, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ,
Οὐκ ἐάᾳς γαίης ἐπιβήμεναι· ἔνθα κεν αὖτε
Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ λαρὸν τετυκοίμεθα δόρπον·
Ἀλλ' αὔτως διὰ νύκτα θοὴν ἀλάλησθαι ἄνωγας,
Νήσου ἀποπλαγχθέντας ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ.
Ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποὶ, δηλήματα νηῶν,
Γίνονται· πῇ κέν τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον,
Ἤν πως ἐξαπίνης ἔλθῃ ἀνέμοιο θύελλα,

"Ut vobis dicam vaticinia Tiresiae,
"Circesque Aeaeae, quae mihi plurimùm praecipiebat,
"Insulam ut-vitarem homines-oblectantis Solis:
"Ibi enim gravissimum malum fore nobis dicebat.
"Sed praeter insulam agite navem nigram."
Sic dixi: illis autem confractum est charum cor.
Statim verò Eurylochus molesto mihi respondit sermone.
"Crudelis es, Ulysses; abundat tibi robur, neque omninò membris
"Defatigaris; profectò utique tibi omnia ferrea sunt;
"Qui scilicet socios, labore defatigatos, atque etiam somno *domitos*,
"Non sinis terram conscendere; ubi demùm
"Insulâ in circumfluâ lautam paremus coenam:
"Sed temerè per noctem celerem errare jubes
"Ab insulâ divagatos in obscuro ponto.
"Ex noctibus autem venti graves, pernicies navium,
"Oriuntur: quà quis effugerit saevum exitium;
"Si fortè repentè ingruerit venti procella,

Ver. 275. —— ἔφασκεν.] *Al.* ἔφασκον. *Al.* ἔφησεν, et ἔφησαν.

Ver. 281. Ὅς ῥ' ἑτάρους.] *Qui scilicet.* — *Al.* Ὅς ἑτάρους.

Ibid. —— καμάτῳ ἀδδηκότας, ἠδὲ καὶ ὕπνῳ.] Ὅτι ἐν τῷ, "ἑταίρους καμάτῳ ἀδηκότας, ἠδὲ "ὕπνῳ," κάματον μὲν λέγει τὸν ἤδη γενόμενον, ὕπνον δὲ τὸν μὴ γεγονότα, ἤγουν οὗ ἐστέρηνται οἱ τοῦ Ὀδυσσέως φίλοι. Διὸ καὶ ἀδηκότες εἰσὶν — διά τε τὸν κάματον, καὶ διὰ τὸ ἐστερῆσθαι ὕπνου. *Eustath.* Quam interpretationem secutus *Barnesius*, vertit "*labore defatigatos, atque* "*etiam somni carentiâ.*" Minùs rectè. Nam ut per ὕπνος intelligatur ἀϋπνία, sive ὁ μὴ γεγονὼς ὕπνος· mirè videtur inficetum. Simpliciùs multò interpreteris, *Labore defatigatos, somnoque oppressos.* Sic infrà γ', 119.

Κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν δεδμημένον ὕπνῳ.

Et *ver.* 282.

Ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα.

Vide suprà ad ζ', 2.

Ibid. —— ἀδδηκότας.] Ita ex *Il.* κ', 98. 399 et 471. edidit *Barnesius.* *Al.* ἀδηκότας.

Ver. 284. —— διὰ νύκτα θοήν.] *Al.* νύκτ' ὀλοήν. Cæterùm vocem θοήν mirè explicat *Heraclides Ponticus:* Ἥ τε θοὴ νὺξ (inquit) οὐκ ἄλλο τὶ σημαίνει πλὴν τὸ σφαιροειδὲς ὅλου τοῦ κόσμου σχῆμα. Τὸν γὰρ αὐτὸν Ἡλίῳ δρόμον ἡ νὺξ ἀνύει· καὶ πᾶς ὁ καταλειφθεὶς ὑπ' ἐκείνου τόπος, εὐθὺς ὑπὸ ταύτης ἐκμελαίνεται.

Ver. 287. 288. —— ὑπεκφύγοι —— ἔλθῃ.] Apud *Eustathium*, ὑπεκφύγῃ —— ἔλθοι.

Ἢ Νότου, ἢ Ζεφύροιο δυσαέος, οἵ τε μάλιστα
Νῆα διαῤῥαίουσι, θεῶν ἀέκητι ἀνάκτων,
Ἀλλ' ἤτοι νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα, θοῇ παρὰ νηῒ μένοντες·
Ἠῶθεν δ' ἀναβάντες ἐνήσομεν εὐρέϊ πόντῳ.
Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ᾔνεον ἄλλοι ἑταῖροι·
Καὶ τότε δὴ γίνωσκον, ὃ δὴ κακὰ μήδετο δαίμων·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδων·
Εὐρύλοχ', ἦ μάλα δή με βιάζετε μοῦνον ἐόντα.
Ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὀμόσσατε καρτερὸν ὅρκον
Εἴ κέ τιν' ἠὲ βοῶν ἀγέλην, ἢ πῶϋ μέγ' οἰῶν
Εὕρωμεν, μήπου τις, ἀτασθαλίῃσι κακῇσιν,
Ἢ βοῦν, ἢ ἔτι μῆλον, ἀποκτάνῃ· ἀλλὰ ἕκηλοι
Ἐσθίετε βρώμην, τὴν ἀθανάτη πόρε Κίρκη.
Ὣς ἐφάμην· οἱ δ' αὐτίκ' ἀπώμνυον, ὡς ἐκέλευον.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὄμοσάν τε, τελεύτησάν τε τὸν ὅρκον,
Στήσαμεν ἐν λιμένι γλαφυρῷ εὐεργέα νῆα,
Ἄγχ' ὕδατος γλυκεροῖο· καὶ ἐξαπέβησαν ἑταῖροι

" Aut Noti, aut Zephyri graviter-spirantis, qui utique potissimùm
" Navem disperdant, diis regibus invitis?
" Verùm sanè nunc quidem pareamus nocti nigrae,
" Coenamque apparemus, celerem apud navem manentes:
" Manè autem conscensâ *navi*, intremus latum pontum."
Sic dixit Eurylochus; comprobârunt autem alii socii.
Et tunc demùm agnoscebam, quòd jam mala moliretur deus;
Et ipsum compellans, verba alata dixi:
" Euryloche, profectò valdè jam me urgetis, solus cùm-sim:
" Sed age, nunc mihi omnes jurate firmum jusjurandum;
" Siquod boum armentum, aut gregem magnum ovium
" Inveniamus, nullo-pacto quis insipientiâ malâ
" Aut bovem, aut etiam pecudem, occidat: sed quieti
" Comedite cibum, quem immortalis praebuit Circe."
Sic dixi: illi autem protinùs jurabant, ut jussi.
At postquam jurâssent, perfecissentque jusjurandum,
Constituimus in portu cavo fabrefactam navem,
Prope aquam dulcem; et egressi sunt socii

Ver. 289. —— οἵ τε.] *Qui utique* ——. *Qui videlicet* ——.

Ver. 290. —— διαῤῥαίουσι.] Codices nonnulli, διαῤῥαίσουσι. Minùs rectè.

Ver. 291. —— νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ, Δόρπον θ' ὁπλισόμεσθα.]

Nunc adeò, melior quoniam pars acta diei;
Quod superest, læti benè gestis corpora rebus
Procurate, viri, ————.
Æn. IX, 156.

Ver. 293 et 401. —— ἀναβάντες.] *Al.* ἐμβάντες.

Ver. 294. Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ᾔνεον ἄλλοι ἑταῖροι.]

Dixerat hæc; unoque omnes eadem ore fremebant.
Æn. XI, 132.

Ver. 298. —— ἄγε νῦν] *Al.* ἄγε δή.

Ver. 301. —— ἢ ἔτι.] *Al.* ἠέ τι.

Ver. 304. —— ῥ'.] *Ut dictum est* ——.

Ver. 306. —— καὶ ἐξαπέβησαν ἑταῖροι.] " Quid est aliud, socios navim in patriam " tendentem egressos, Ulyxis in patriam fes- " tinantis, et viæ peragendæ semper instan- " tis reminisci noluisse, quàm in vitâ hujus " seculi voluptatem illectricem saluti præ- " tulisse." *Budæus, de Asse, lib.* V.

Νηός, ἔπειτα δὲ δόρπον ἐπισταμένως τετύκοντο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο,
Μνησάμενοι δὴ ἔπειτα φίλους ἔκλαιον ἑταίρους,
Οὓς ἔφαγε Σκύλλη, γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλοῦσα·
Κλαιόντεσσι δὲ τοῖσιν ἐπήλυθε νήδυμος ὕπνος,
Ἦμος δὲ τρίχα νυκτὸς ἔην, μετὰ δ' ἄστρα βεβήκει,
Ὦρσεν ἐπὶ ζαῆν ἄνεμον νεφεληγερέτα Ζεὺς
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Νῆα μὲν ὡρμίσαμεν, κοῖλον σπέος εἰσερύσαντες·
Ἔνθα δ' ἔσαν Νυμφέων καλοὶ χοροί, ἠδὲ θόωκοι·
Καὶ τότ' ἐγὼν ἀγορὴν θέμενος, μετὰ μῦθον ἔειπον·
Ὦ φίλοι, ἐν γὰρ νηῒ θοῇ βρῶσίς τε, πόσις τε
Ἐστὶν, τῶν δὲ βοῶν ἀπεχώμεθα, μή τι πάθωμεν·

E-navi; deinde autem coenam scitè apparârunt.
Caeterùm postquam potûs et cibi desiderium exemissent,
Recordati deinde charos flebant socios,
Quos devoraverat Scylla, cavâ ex navi ereptos:
Flentibus autem iis supervenit dulcis somnus.
Quando verò tertia pars noctis erat, et astra transierant,
Immisit vehementem ventum nubium-coactor Jupiter
Turbine *cum* ingenti; nubibusque cooperuit
Terram simul et pontum: ingruit autem de-coelo nox.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,
Navem quidem subduximus, in cavum specum intrò-tractam;
Ubi scilicet erant Nympharum pulchri chori, atque sedilia:
Et tum ego, concione habitâ, sermonem dixi:
" O amici, in navi enim celeri cibusque, potusque
" Est; à bobus verò abstineamus, nè quid patiamur;

Ver. 308. 309. Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος — Μνησάμενοι δὴ ἔπειτα φίλους.]

Postquam exempta fames epulis, mensæque remotæ,
Amissos longo socios sermone requirunt.
Æn. I, 216.

——Amissâ sociorum parte dolentes
Multaque conquesti ————.
Ovid. Metam. lib. XIV. *ver.* 242.

Ver. 309. —— δὴ ἔπειτα.] Vide suprà ad ά, 290.

Ver. 312. Ἦμος δὲ τρίχα νυκτὸς ἔην.] Ἤτοι τρία μέρη, ἢ τρίτον μέρος τῆς νυκτός. *Schol.*

Ver. 313. —— ἐπὶ ζαῆν.] *Al.* ἐπιζαῆν.

Ver. 314. —— σὺν δὲ νεφέεσσι.] Vide suprà ad έ, 293.

Ver. 319. —— μετὰ μῦθον ἔειπον.] *Al.* μετὰ πᾶσιν ἔειπον.

Ver. 320. Ὦ Φίλοι, ἐν γὰρ νηῒ *&c.*] Ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων, ἔννοιαν θεὶς ἀρχομένην ἐκ τοῦ "γὰρ," ἀποδίδωσιν εἰς τὸν 'δὲ" σύνδεσμον πάνυ γοργῶς· εἰπών· "Ὦ φίλοι, ἐν "γὰρ νηῒ θοῇ βρῶσίς τε πόσις τε· τῶν δὲ "βοῶν ἀπεχώμεθα." *Eustath.* Vide suprà ad κ΄, 190. Cæterùm referri potest istud γὰρ ad id quod elegantèr reticetur: "*Mi-* "*nimè nobis fames metuenda est; NAM &c.*" Quod autem addit *Eustathius*; Ἢ καὶ ἄλλως, ἀντὶ τοῦ "δὴ" ἐγράφη ὁ "δὲ" σύνδεσμος· planè nihili est.

Ver. 321. —— τῶν δὲ βοῶν ἀπεχώμεθα.] Τὸ δὲ γράψαι "τῶνδε βοῶν ἀπεχώμεθα," ἤγουν τούτων· οὐ δοκεῖ τοῖς Παλαιοῖς. *Eustath.* Atque hinc τῶν δὲ edidit *Barnesius*, pro vulgato τῶνδε.

Ibid. —— πάθωμεν.] Apud *Eustathium*, πάθοιμεν.

Δεινοῦ γὰρ θεοῦ αἵδε βόες καὶ ἴφια μῆλα,
Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.
Ὣς ἐφάμην· τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
Μῆνα δὲ πάντ' ἄλληκτος ἄη Νότος, οὐδέ τις ἄλλος
Γίνετ' ἔπειτ' ἀνέμων, εἰ μὴ Εὖρός τε, Νότος τε.
Οἱ δὲ, ἕως μὲν σῖτον ἔχον καὶ οἶνον ἐρυθρὸν,
Τόφρα βοῶν ἀπέχοντο, λιλαιόμενοι βιότοιο·
Ἀλλ' ὅτε δὴ νηὸς ἐξέφθιτο ἤϊα πάντα,
Καὶ δὴ ἄγρην ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες ἀνάγκῃ,
Ἰχθῦς, ὄρνιθάς τε, φίλας ὅ, τι χεῖρας ἵκοιτο,
Γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν· ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός.
Δὴ τότ' ἐγὼν ἀνὰ νῆσον ἀπέστιχον, ὄφρα θεοῖσιν
Εὐξαίμην, εἴ τίς μοι ὁδὸν φήνειε νέεσθαι.
Ἀλλ' ὅτε δὴ διὰ νήσου ἰὼν ἤλυξα ἑταίρους,

"Gravis enim dei hae boves et eximiae pecudes,
"Solis, qui omnia inspicit, et omnia audit."
Sic dixi: illis verò persuasus est animus generosus.
Mensem autem integrum perpetuus flabat Notus, neque quis alius
Oriebatur deinde ventorum, nisi Eurusque, Notusque.
Illi autem, quamdiù quidem panem habebant, et vinum rubrum,
Tamdiù à-bobus abstinebant, studiosi vitae-*conservandae*:
Sed cùm jam è-navi absumpta-essent viatica omnia,
Tum demùm praedam sequebantur palantes ex-necessitate,
Pisces, avesque, charas quodcunque in manus venisset,
Uncis hamis: vexabat verò ventrem fames.
Atque tum ego per insulam secessi, ut diis
Supplicarem, si quis mihi viam monstraret, ut-redirem.
Sed cùm jam per insulam profectus, declinâssem à sociis,

Ver. 322. Δεινοῦ γὰρ θεοῦ αἵδε.] Λέγει δ' ἐνταῦθα καὶ δεινὸν τὸν ἥλιον, ἐκφοβῶν τοὺς ἑταίρους. *Eustath.*

Ver. 323. Ἠελίου, ὃς πάντ' ἐφορᾷ.]

> Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras. *Æn.* IV, 607.

Ver. 325. —— πάντ' ἄλληκτος.] *Eustathius* in commentario citat, πάντα ἄληκτος.

Ibid. ——— ἄη.] *Al.* ἄει. Ut suprà ad ί, 478.

Ver. 327. Οἱ δὲ, ἕως.] *Al.* Οἱ δ', εἵως.

Ver. 328. Τόφρα βοῶν ἀπέχοντο, λιλαιόμενοι βιότοιο.] Τὸ δὲ "λιλαιόμενοι βιότοιο" ἀνθρωπίνως ἐῤῥέθη· ὡς τῶν λιμωττόντων, καὶ τὸ ζῆν περιφρονούντων, εἰ μόνον εὑρόντες τὶ φάγοιεν, ὡς μετ' ὀλίγα δηλώσει Εὐρύλοχος. *Eustath.* Verùm hæc interpretatio cum præcedenti "ἕως μὲν σῖτον ἔχον καὶ οἶνον ἐρυθρὸν," nullo modo congruit. Sententia, ut opinor, est; "*A bobus abstinebant, vitæ servandæ studio-*" *si.*" Veriti nimirùm nè, si boves occiderent, ipsi deinceps perirent. Atque hoc sensu occurrit ipsa phrasis "λιλαιόμενοι βιότοιο" infrà ώ, *ver.* 535.

> Πρὸς δὲ πόλιν τρωπῶντο, λιλαιόμενοι βιότοιο.

Ver. 329. —— ἤϊα.] Vide suprà ad β, 289. et ad *Il.* ν', 103.

Ver. 331. Ἰχθῦς, ὄρνιθάς τε.] Καὶ ἰχθύσι δὲ Ὅμηρος ποιεῖ χρωμένους τοὺς τότε, καὶ ὄρνισι. Κατὰ γοῦν τὴν Θρινακίαν οἱ Ὀδυσσέως ἑταῖροι θηρεύουσιν, "Ἰχθῦς, ὄρνιθάς τε, φίλας θ' ὅ, τι χεῖρας ἵκοιτο, Γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν." Οὐ γὰρ ἐν τῇ Θρινακίᾳ ἐχάλκευτο τὰ ἄγκιστρα, ἀλλ' ἐπεφέροντο ἐν τῷ πλῷ· δηλονότι ὥς τε ἦν αὐτοῖς θήρας ἰχθύων ἐπιμέλεια καὶ τέχνη. *Athenæus, lib.* I. *cap.* 10. *Eustathius* autem; Δῆλον δὲ (inquit) ὡς εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν τοιαύτη, οὔτε ἰχθυοφάγουν οἱ Παλαιοὶ, οὔτε ὀρνίθων ἐτεχνῶντο θήραν.

Ibid. Ἰχθῦς.] *Al.* Ἰχθύας.

Ibid. —— φίλας ὅ, τι.] Apud *Athenæum*, loco jam suprà citato, φίλας θ' ὅ, τι.

Ver. 335. —— ἤλυξα ἑταίρους.] Ἐξέκλινα, ἐκτὸς ὄψεως αὐτῶν ἐγενόμην. *Schol*

Χεῖρας νιψάμενος, ὅθ' ἐπὶ σκέπας ἦν ἀνέμοιο,
Ἠρώμην πάντεσσι θεοῖς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
Οἱ δ' ἄρα μοι γλυκὺν ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευαν.
Εὐρύλοχος δ' ἑτάροισι κακῆς ἐξήρχετο βουλῆς·
Κέκλυτέ μευ μύθων, κακά περ πάσχοντες, ἑταῖροι·
Πάντες μὲν στυγεροὶ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι,
Λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν.
Ἀλλ' ἄγετ', Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας,
Ῥέξομεν ἀθανάτοισι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν.
Εἰ δέ κεν εἰς Ἰθάκην ἀφικοίμεθα, πατρίδα γαῖαν,
Αἶψά κεν Ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα νηὸν
Τεύξομεν, ἔνθα κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά·
Εἰ δὲ χολωσάμενός τι βοῶν ὀρθοκραιράων,
Νῆ' ἐθέλῃ ὀλέσαι, ἐπὶ δ' ἕσπωνται θεοὶ ἄλλοι,

Manibus lotis, ubi receptus erat à-vento,
Supplicabam omnibus diis, qui coelum habitant;
Hi verò deinde mihi dulcem somnum palpebris infuderunt.
Eurylochus autem sociis mali auctor erat consilii:
" Audite meos sermones, mala quamvis patientes, socii;
" Omnes quidem invisae mortes miseris mortalibus,
" Fame verò miserrimum mori, et fatum consequi.
" Sed agite, Solis boum abactis optimis,
" Sacra-faciemus immortalibus, qui coelum latum habitant.
" Quòd si in Ithacam pervenerimus, patriam terram,
" Statim Soli sublimi opulentum templum
" Struamus; ubi ponamus donaria multa et pretiosa:
" Sin iratus aliquantum ob-boves capita-altè-ferentes,
" Navem velit perdere, suffragenturque dii alii;

Ver. 342. Λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν.] Sic apud *Thucydidem*: Τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι. *Lib.* III. Ubi *Scholiastes* hunc locum citat. Similiter et apud *Sallustium*: "Fame, miserrimâ omnium morte, confecistis." *Fragm. Hist. lib.* III. *cap.* 2. Et apud *Ammianum Marcellinum*: "Fame, ignavissimo mortis genere, tabescentes." *Rerum gestarum, lib.* XVII. *cap.* 9. Cæterùm vituperat hunc *Homeri* locum *Plato, de Republ. lib.* III. haud longè ab initio.

Ibid. —— θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν.] Τὸ δὲ "θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν" ἢ ταυτά εἰσιν· ἢ καὶ ἄλλως πότμον μὲν ἐπισπεῖν, τὸ δυσπότμως ζῆν· θανεῖν δὲ, τὸ τῆς τοιαύτης ζωῆς δεινὸν ἀποτέλεσμα. *Eustath.* Atqui phrasis "πότμον ἐπισπεῖν" posteriori isto sensu nusquam à Poetâ usurpatur. Vide autem suprà ad λ', 611. et infrà ad ύ, 241.

Ver. 343. ——— βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας, Ῥέξομεν ἀθανάτοισι.] Ἔνθα σημείωσαι ὡς ῥητορικώτερον, οὐκ αὐτὸ τοῦτο φαγεῖν τὰς βοῦς συμβουλεύει Εὐρύλοχος· ἀλλ' αὐτὸ μὲν ὑποκαλεῖ ἐν τῷ εἰπεῖν μὴ θέλειν λιμῷ τήκεσθαι, ἐν δὲ φαινομένῳ ῥέξειν ἐθέλει τὰς ἀρίστας βόας. *Eustath.*

Ver. 347. —— ἔνθα κε θεῖμεν.] *Al.* ἐν δέ κε θεῖμεν.

Ibid. —— ἀγάλματα.] Λέγει —— νῦν οὕτω τὰ ἀναθήματα. *Eustath.*

Ver. 348. Εἰ δὲ χολωσάμενός τι βοῶν ὀρθοκραιράων.] Editiones nonnullæ, notante *Henrico Stephano*, habent βοῶν ἕνεκ' ὀρθοκραιράων. Quod ferri non potest, nisi ὀρθοκραιράων in vocem quadrisyllabam contrahatur. Sed omninò nihil opus. Nam, ut rectè notat vir idem eruditus, eâdem loquendi ratione alibi utitur Poeta:

Οὔτ' ἄρ' ὅγ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, οὔθ' ἑκατόμβης. *Iliad.* ά. 93.

Κούρης χωόμενος Βρισηΐδος ——. β', 689.

Ver. 349. —— ἕσπωνται.] Ita ex Editionibus nonnullis, propter præcedentem ἐθέλῃ, edidit *Barnesius*. *Vulgg.* ἕσπονται. *Al.* ἕπονται et εἵπονται.

Βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι, ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ.
  Ὣς ἔφατ' Εὐρύλοχος· ἐπὶ δ' ᾔνεον ἄλλοι ἑταῖροι.
Αὐτίκα δ' Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας
Ἐγγύθεν, (οὐ γὰρ τῆλε νεὸς κυανοπρῴροιο
Βοσκέσκονθ' ἕλικες καλαὶ βόες, εὐρυμέτωποι,)
Τὰς δὲ περιστήσαντο, καὶ εὐχετόωντο θεοῖσι,
Φύλλα δρεψάμενοι τέρενα δρυὸς ὑψικόμοιο·
Οὐ γὰρ ἔχον κρῖ λευκὸν ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηός.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν·
Οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι ἐπ' αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
Ἀλλ' ὕδατι σπένδοντες ἐπώπτων ἔγκατα πάντα.

" Malo semel ad fluctus hians animam perdere,
" Quàm diutiùs tabescere, manens in insulâ desertâ.'
Sic dixit Eurylochus; comprobabant verò alii socii.
Statim autem Solis ex-bobus cùm-abegissent optimas
E-propinquo, (non enim longè à nave prorâ-coeruleâ
Pascebantur camurae-cornibus pulchrae boves, latis-frontibus,)
Eas utique circumstabant, et vota-faciebant diis,
Foliis decerptis teneris quercûs alto-vertice:
Non enim habebant hordeum album benè-tabulatâ in navi.
Caeterùm postquam precati essent, et mactâssent et excoriâssent:
Femoraque exsecuerunt, atque adipe cooperuerunt,
Postquam duplicaverunt, et super ipsis frusta-cruda posuerunt:
Neque verò habebant vinum ad-libandum super ardentia sacra,
Sed aquâ libantes assabant intestina omnia.

Ver. 350 —— Βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι, Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι.] Sic *Iliad.* ό, 511.

Βέλτερον, ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον, ἠὲ βιῶναι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ——————.

Similiter apud *Æschylum*:

—————— κρεῖσσον γὰρ εἰσάπαξ θανεῖν,
Ἢ τὰς ἁπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς.
Prometh. Vinct. ver. 749.

Ver. 351. —— στρεύγεσθαι.] Κατὰ στράγγα, ὅ ἐστι κατ' ὀλίγον, ὑποῤῥεῖν. *Schol.*

Ver. 356. Τὰς δὲ περιστήσαντο.] Ὅρα δ' ἐν τῷ, " Τὰς δὲ περιστήσαντο," καὶ ἐν τῷ (*ver.* 362.) " Οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι," ὅτι περιττὸς κεῖται ὁ " δὲ" σύνδεσμος· τὸ γὰρ ὀρθὸν τῆς συντάξεως, ταύτας περιέστησαν· καὶ, οὐκ εἶχον μέθυ λεῖψαι. Κεῖται οὖν συνήθως κἀνταῦθα ὁ " δὲ" σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ " δή." *Eustath. Henricus Stephanus* legendum conjicit Τάσδε conjunctè. Quo modo et edidit *Barnesius.* Sed nihil opus. Nam Τὰς δὲ hoc in loco (ut opinor) non est, " *Has autem;*" sed, " *Has utique;*" sive, " *Has deinceps;*" vide ad *Il.* ά, 57. ή, 148. et κ', 490. Cæterùm posteriori in loco non advertit *Eustathius*, istud, " Οὐδ' εἶχον μέθυ λεῖψαι" novam periodum, ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς (ut rectè *Henricus Stephanus*) inchoare; sententiæ autem *apodosin* reddi suprà *ver.* 360. " Μηρούς τ' ἐξέταμον, *&c.*"

Ibid.—περιστήσαντο.] Τὸ δὲ, " περιστήσαντο," ἢ ἀντὶ τοῦ κύκλῳ περιεστάθησαν, ὥστε σκεπεῖν αὐτάς· ἢ ἀντὶ τοῦ ὡς εἰς θυσίαν ἔστησαν. *Eustath.*

Ver. 357. Φύλλα δρεψάμενοι.] *Al.* Φύλλα δὲ δρεψάμενοι et Φύλλα δ' ἐρεψάμενοι.

Ver. 359. —— καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν.] Vide ad *Il.* ά, 459.

Ver. 361. —— ὠμοθέτησαν.] Vide suprà ad γ', 458.

Ver. 362. Οὐδ' εἶχον.] Vide suprà ad *ver.* 356.

Ver. 363. —— σπένδοντες.] MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. σπείσαντες

Ibid. —— ἐπώπτων] Vide suprà ad β', 300. et ad *Il.* ά, 466.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀϐελοῖσιν ἔπειραν·
Καὶ τότε μοι βλεφάρων ἐξέσσυτο νήδυμος ὕπνος·
Βῆν δ' ἰέναι ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.
Ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦα κιὼν νεὸς ἀμφιελίσσης,
Καὶ τότε με κνίσσης ἀμφ' ἤλυθεν ἡδὺς ἀϋτμή·
Οἰμώξας δὲ θεοῖσι μετ' ἀθανάτοισι γεγώνευν·
  Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ, αἰὲν ἐόντες,
Ἦ με μάλ' εἰς ἄτην κοιμήσατε νηλέϊ ὕπνῳ·
Οἱ δ' ἕταροι μέγα ἔργον ἐμητίσαντο μένοντες.
  Ὠκέα δ' Ἠελίῳ Ὑπερίονι ἄγγελος ἦλθε
Λαμπετίη τανύπεπλος, ὅ οἱ βόας ἔκταν ἑταῖροι.
Αὐτίκα δ' ἀθανάτοισι μετηύδα, χωόμενος κῆρ·
  Ζεῦ πάτερ, ἠδ' ἄλλοι μάκαρες θεοὶ, αἰὲν ἐόντες,
Τῖσαι δὴ ἑτάρους Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
Οἵ μευ βοῦς ἔκτειναν ὑπέρϐιον· ᾗσιν ἔγωγε
Χαίρεσκον μὲν ἰὼν εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα,

Caeterùm postquam femora exusta sunt, et viscera gustârunt,
Minutatimque secuerunt caetera, et verubus transfixerunt:
Et tunc mihi palpebris excidit suavis somnus:
Perrexi autem ire ad navem velocem et littus maris.
Sed cùm jam prope essem profectus navem remis-utrinque-agitatam.
Tum verò mihi nidoris obvenit dulce flamen:
Lugens autem deos ad immortales clamavi:
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper-existentes,
" Profectò me magnum in damnum sopivistis saevo somno:
" Socii verò magnum facinus moliti-sunt manentes."
Velox autem Soli sublimi nuncia venit
Lampetia longo-peplo-induta, quòd ei boves interfecerant socii.
Statim autem *is* deos allocutus est iratus corde:
" Jupiter pater, atque alii beati dii semper-existentes,
" *Fac*-luere jam socios Laërtiadae Ulyssis,
" Qui meas boves occiderunt superbè; quibus ego
" Gaudebam quidem profectus in coelum stellatum,

Ver. 369. —— με.] *Al.* μοι.

Ibid. —— ἀμφ' ἤλυθεν.] *Henricus Stephanus* legendum censet ἀμφήλυθεν.

Ibid. —— ἡδὺς ἀϋτμή.] Ita suprà έ, 467. notante *Barnesio*:

—————— θῆλυς ἐέρση.

Et δ', 709. —— πουλὺν ἐφ' ὑγρήν.

Et apud *Hesiodum*: ——— θερμὸς ἀϋτμή.
Theogon. ver. 696.

Cæterùm apud *Homerum* hîc legi posset, conjectante itidem *Barnesio*, ἡδὺς ἀϋτμήν. Quæ posterior vox non inusitata. Vide suprà ad γ', 289. et ad *Il.* ψ', 765.

Ver. 372. —— κοιμήσατε.] Ita ex *Eustathio* et ex Editt. Vett. edidit *Barnesius*. Atque ita habent MSS. nonnulli à *Tho. Bentleio* collati. *Vulgg.* κοιμίσατε. Quod, si vera lectio, omninò scribendum, uti et notavit *Barnesius*, κοιμίσσατε. Vide ad *Il.* ά, 140.

Ver. 373. —— ἐμητίσαντο.] *Barnesius* edidit ἐμητίσσαντο. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* ψ', 312.

Ver. 375. —— ἔκταν ἑταῖροι.] *Al.* ἔκταμεν ἡμεῖς.

Ver. 378. 382. Τῖσαι —— τίσουσι.] Vide ad *Il.* χ', 19. 20. Item infrà ad ν', 193.

Ver. 380. Χαίρεσκον.] *Gaudere solebam.* Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ἠδ' ὁπότ' ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανόθεν προτραποίμην.
Εἰ δέ μοι οὐ τίσουσι βοῶν ἐπιεικέ' ἀμοιβὴν,
Δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἠέλι', ἤτοι μὲν σὺ μετ' ἀθανάτοισι φάεινε,
Καὶ θνητοῖσι βροτοῖσιν, ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν·
Τῶν δέ κ' ἐγὼ τάχα νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Τυτθὰ βαλὼν κεάσαιμι, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο·
Ἡ δ' ἔφη Ἑρμείαο διακτόρου αὐτὴ ἀκοῦσαι.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν,
Νείκεον ἄλλοθεν ἄλλον ἐπισταδὸν, οὐδέ τι μῆχος
Εὑρέμεναι δυνάμεσθα· βόες δ' ἀποτέθνασαν ἤδη.
Τοῖσιν δ' αὐτίκ' ἔπειτα θεοὶ τέρατα προὔφαινον·
Εἷρπον μὲν ῥινοὶ, κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμεμύκει,

"Et quando retrò ad terram è coelo revertebar.
"Quòd si mihi non luant boum condignam talionem,
"Descendam in Orcum, et inter mortuos lucebo."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
"Sol, sanè quidem tu inter immortales luceto,
"Et mortales homines, super almam terram:
"Horum autem ego citò navem celerem candenti fulmine
"Paululùm ictam diffidero, medio in nigro ponto."
Haec verò ego audivi à-Calypso comas-pulchrâ:
Illa autem dixit à-Mercurio internuncio se ipsam audivisse.
Caeterùm postquam ad navem pervenissem atque mare,
Objurgabam aliundè alium ordine; neque ullum remedium
Invenire potuimus: boves enim mortuae erant jam.
Eis autem continuò deinde dii prodigia ostendebant:
Serpebant quidem pelles, carnes autem circum verua mugiebant,

---

Ver. 383. *Δύσομαι εἰς Ἀΐδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φαείνω.*]

——— *ἔγωγε μὲν οὔτ' ἐν Ὀλύμπῳ*
Ἔσσομαι, οὔτ' ἔτι σεῖο κικλήσομαι, εἰ μὴ Ἀχαιῶν
Τίσσομ' ἀτασθαλίην ———.
Quintus Calaber, παραλειπομένων Ὁμηρικῶν, lib. XIV. *ver.* 432.

——— *ὁ δ' Ἥλιος,*
Τὴν θρυαλλίδ' εἰς ἑαυτὸν εὐθέως συνελκύσας,
Οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν ———.
Aristophanes, Nub. ver. 584.

Δείκνυσι δὲ [*Ὅμηρος*] *αὐτοῦ* [*Ἡλίου*] —— *καὶ τὸ ἔμψυχον, καὶ τὸ ἐπὶ τῇ κινήσει αὐτοπροαίρετον, ἐν οἷς ἀπειλεῖ, "Δύσομαι εἰς ἀΐδαο, καὶ "ἐν νεκύεσσι φαείνω." Καὶ ἐπὶ τούτῳ ὁ Ζεὺς αὐτὸν παρακαλεῖ,* [*ver.* 385.] *"Ἠέλι', ἤτοι μὲν "σὺ μετ' ἀθανάτοισι φάεινε, &c." Dionys. Halicarn. περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως,* § 13.

Ver. 385. —— *φάεινε.*] *Al. φαεῖναι.*

Ver. 389. *Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυψοῦς.*] *Ὁ Ποιητὴς ὑπειδόμενος δὲ ἀπορίαν ἐνταῦθα, ὡς ἐροῦντος τινὸς, πόθεν Ὀδυσσεὺς εἰδὼς λέγει τὰ κατὰ τὸν Ἥλιον καὶ τὸν Δία, οἷς αὐτὸς οὐ παρέτυχε· τὸν μὲν μῦθον οὐκ ἀνατρέπει, τὸ δὲ ἀπορούμενον ἀπίθανον θεραπεύων, λύει, εἰπόντος Ὀδυσσέος οὕτως, "Ταῦτα δ' ἐγὼν ἤκουσα Καλυ"ψοῦς, &c." Eustath.*

Ver. 392. —— *μῆχος.*] *Μηχάνημα, τέχνασμα. Etymolog. Magn. in voce.* Vide et ad *Il. β'*, 342. Cæterùm *Pindari* Scholiastes, notante *Barnesio*, legit *μήχαρ.*

Ver. 395. —— *κρέα δ' ἀμφ' ὀβελοῖς ἐμεμύκει.*] Respicit hunc locum *Euripides*:

——— *ἡλίου θ' ἁγναὶ βόες,*
Αἳ σάρκα φωνήεσσαν ἥσουσιν ποτὲ,
Πικρὰν Ὀδυσσεῖ γῆρυν ———.
Troad. v. 439.

Et *Propertius*:

Lampeties Ithacis verubus mugisse juvencos. *Lib.* III. *Eleg.* xi. *ver.* 29.

Ὀπταλέα τε καὶ ὠμά· βοῶν δ' ὡς γίνετο φωνή.
Ἑξῆμαρ μὲν ἔπειτα ἐμοὶ ἐρίηρες ἑταῖροι
Δαίνυντ', Ἠελίοιο βοῶν ἐλάσαντες ἀρίστας·
Ἀλλ' ὅτ' ἄρ' ἕβδομον ἦμαρ ἐπὶ Ζεὺς θῆκε Κρονίων,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·
Ἡμεῖς δ' αἶψ' ἀναβάντες ἐνήκαμεν εὐρέϊ πόντῳ,
Ἱστὸν στησάμενοι, ἀνά θ' ἱστία λεύκ' ἐρύσαντες.
Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη
Φαίνετο γαιάων, ἀλλ' οὐρανὸς, ἠδὲ θάλασσα,
Δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε Κρονίων
Νηὸς ὕπερ γλαφυρῆς· ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.
Ἡ δ' ἔθει οὐ μάλα πολλὸν ἐπὶ χρόνον· αἶψα γὰρ ἦλθε
Κεκληγὼς Ζέφυρος, μεγάλῃ σὺν λαίλαπι θύων·
Ἱστοῦ δὲ προτόνους ἔρρηξ' ἀνέμοιο θύελλα
Ἀμφοτέρους· ἱστὸς δ' ὀπίσω πέσεν, ὅπλα τε πάντα
Εἰς ἄντλον κατέχυνθ'· ὁ δ' ἄρα πρύμνῃ ἐνὶ νηῒ

Assaeque et crudae; boumque quasi fieba vox.
Sex-diebus quidem deinde mihi dilecti socii
Epulabantur, Solis bobus abactis optimis:
Sed quando utique septimum diem Jupiter induxit Saturnius,
Tum verò deinde ventus quidem desiit turbine saevire:
Nos autem statim nave-conscensâ immisimus lato mari,
Malo erecto, velisque albis expansis.
Sed quando jam insulam reliqueramus, neque ulla alia
Apparebat terrarum, sed coelum atque mare,
Sanè tum coeruleam nebulam statuit Saturnius
Navim supra cavam; obscuratus autem est pontus sub ipsâ.
Ea autem currebat haud valdè multum per tempus; statim enim venit
Stridens Zephyrus, ingenti cum turbine furens:
Mali autem rudentes rupit venti procella
Utrosque; malus verò retrò cecidit, armamentaque omnia
In sentinam deciderunt: is autem in puppi navis

Ver. 398. —— ἐλάσαντες.] *Al.* ἐλόωντες.

Ver. 399. —— ὅτ' ἄρ' ἕβδομον.] *Al.* ὅτε δ' ἕβδομον.

Ver. 403. —— οὐδέ τις ἄλλη Φαίνετο γαιάων, —— Δὴ τότε κυανέην νεφέλην.]

Postquam altum tenuere rates, nec jam ampliùs ullæ
Apparent terræ; cœlum undique, et undique pontus:
Tum mihi cœruleus supra caput astitit imber,
Noctem hyememque ferens; et inhorruit unda tenebris. *Æn.* III, 192.

Similiterque, *Æn.* V, 8.

Ut pelagus tenuere rates, nec jam ampliùs ulla
Occurrit tellus, *&c.*

Ver. 409. —— προτόνους.] Τὰ σχοινία τὰ κατέχοντα τὸν ἱστόν. *Schol.*

Ver. 411. —— ἄντλον.] Τὸν ἀντλίαν, εἰς ἣν ἐγχέεται τὸ κατηθιζόμενον εἰς τὴν ναῦν ὕδωρ. *Schol.*

Ibid. — πρύμνῃ ἐνὶ νηῒ.] "Cum *Guberna*-"*toris* locus," inquit *Barnesius*, "sit in *Prorâ*, non in *Puppi* navis; necessum putabam hoc in loco πρύμνῃ *Adverbialiter* capere, et à voce νηῒ distinguere: quare expono *retrorsùm*." Quod nequaquam ferri posset. Neque sanè opus. Gubernatori enim locus revera erat in Puppi navis, in quâ sedens clavum regebat. Atque ita *Eustathius*, quem et citat ipse *Barnesius*: Πρύμνην μὲν προΐσταται κυβερνήτης· πρῷραν δὲ διοικονομεῖται ὁ πρωρεύς.

Πλῆξε κυβερνήτεω κεφαλὴν, σὺν δ' ὀστέ' ἄραξε
Πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς· ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
Κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν, λίπε δ' ὀστέα θυμὸς ἀγήνωρ·
Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε, καὶ ἔμβαλε νηῒ κεραυνόν·
Ἡ δ' ἐλελίχθη πᾶσα, Διὸς πληγεῖσα κεραυνῷ,
Ἐν δὲ θεείου πλῆτο· πέσον δ' ἐκ νηὸς ἑταῖροι.
Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
Κύμασιν ἐμφορέοντο· θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόστον.
Αὐτὰρ ἐγὼ διὰ νηὸς ἐφοίτων, ὄφρ' ἀπὸ τοίχους
Λῦσε κλύδων τρόπιος· τὴν δὲ ψιλὴν φέρε κῦμα.
Ἐκ δέ οἱ ἱστὸν ἔαξε ποτὶ τρόπιν· αὐτὰρ ἐπ' αὐτῷ
Ἐπίτονος βέβλητο, βοὸς ῥινοῖο τετευχώς·
Τῷ ῥ' ἄμφω συνέεργον ὁμοῦ τρόπιν ἠδὲ καὶ ἱστόν·
Ἑζόμενος δ' ἐπὶ τοῖς, φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν.
Ἔνθ' ἤτοι Ζέφυρος μὲν ἐπαύσατο λαίλαπι θύων·

Percussit gubernatoris caput, ossaque confregit
Omnia simul capitis; ille verò urinatori similis
Decidit à tabulatis, reliquitque ossa animus generosus:
Jupiter autem crebrò intonuit, et injecit fulmen navi;
Ea autem contorta est tota, Jovis icta fulmine,
Sulphureque impleta est: ceciderunt verò è navi socii.
Illi autem cornicibus similes circa navem nigram
In fluctibus ferebantur: deus autem auferebat reditum.
At ego per navim incedebam; donec latera
Solvit fluctuum-impetus à-carinâ: eam verò inermem ferebat unda.
Effregit autem ei malum usque-ad carinam: at super ipso
Lorum inditum erat, bovis corio factum:
Hoc utique utrumque colligabam paritèr carinam atque etiam malum:
Sedens autem super haec, ferebar perniciosis ventis.
Tum sanè Zephyrus quidem desiit turbine furere:

Ver. 413. ——— ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς Κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν.]

——— excutitur, pronusque magister
Volvitur in caput. ——— *Æn.* I, 115.

Ver. 415. Ζεὺς δ' ἄμυδις βρόντησε.]

Hîc pater omnipotens ter cœlo clarus ab alto
Intonuit. ——— *Æn.* VII, 141.

Ver. 416.—πληγεῖσα.] Vide ad *Il.* γ', 31.

Ver. 418. Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι.]

Apparent rari nantes in gurgite vasto. *Æn.* I, 118.

Ver. 421. Λῦσε κλύδων τρόπιος.]

——— laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum imbrem, rimisque fatiscunt. *Æn.* I, 122.

Ver. 422. —— ἱστὸν ἔαξε.] Codices nonnulli habent ἱστὸν ἄραξε. Atque ita in commentario legit *Eustathius.*

Ver. 423. Ἐπίτονος βέβλητο.] Πολλοὺς ἀκεφάλους ποιεῖ [Ὅμηρος] στίχους ——. ἀκέφαλοι δέ εἰσιν οἱ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τὴν χωλότητα ἔχοντες· —— "Ἐπιτονὸς τετάνυστο βοὸς ἶφι κταμένοιο." *Athenæus, lib.* XIV. *cap.* 8. Vide ad *Il.* ψ', 2. Fortassè autem eadem hujus vocis ratio, ac vocum ἀθάνατος, Πριαμίδης, *&c.* Vide ad *Il.* ά, 398. Cæterùm notandum, hoc in versu pro βέβλητο βοὸς ῥινοῖο τετευχὼς, legisse *Athenæum,* τετάνυστο βοὸς ἶφι κταμένοιο.

Ibid. Ἐπίτονος] Ἱμὰς, ἤτοι ὁ τῶν κεράτων δεσμός· ἢ ὁ ἱμὰς, ὁ πρὸς ἄκρῳ τῷ ἱστῷ, δι' οὗ τὸ ἄρμενον ἀνέλκεται. *Schol.*

Ἦλθε δ' ἐπὶ Νότος ὦκα, φέρων ἐμῷ ἄλγεα θυμῷ,
Ὄφρ' ἔτι τὴν ὀλοὴν ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν.
Παννύχιος φερόμην· ἅμα δ' ἠελίῳ ἀνιόντι
Ἦλθον ἐπὶ Σκύλλης σκόπελον, δεινήν τε Χάρυβδιν.
Ἡ μὲν ἀνεῤῥοίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ·
Αὐτὰρ ἐγὼ ποτὶ μακρὸν ἐρινεὸν ὑψόσ' ἀερθεὶς,
Τῷ προσφὺς ἐχόμην, ὡς νυκτερίς· οὐδέπη εἶχον
Οὔτε στηρίξαι ποσὶν ἔμπεδον, οὔτ' ἐπιβῆναι.
Ῥῖζαι γὰρ ἑκὰς ἦσαν, ἀπήωροι δ' ἔσαν ὄζοι,
Μακροί τε, μεγάλοι τε, κατεσκίαον δὲ Χάρυβδιν.
Νωλεμέως δ' ἐχόμην, ὄφρ' ἐξεμέσειεν ὀπίσσω
Ἱστὸν καὶ τρόπιν αὖτις· ἐελδομένῳ δέ μοι ἦλθεν
Ὄψ'· ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη,

Supervenit autem Notus celeritèr, ferens meo dolores animo;
Ut iterùm perniciosam remetirer Charybdin.
Totâ-nocte ferebar: simul autem ac sol ortus est,
Veni ad Scyllae scopulum, horrendamque Charybdin.
Haec quidem absorpsit maris salsam aquam;
At ego ad proceram caprificum altè levatus,
Et implicitus tenebar, veluti vespertilio; neque uspiam potui
Neque haerere pedibus firmitèr, neque ascendere.
Radices enim longè erant, altè-remoti autem erant rami,
Longique, ingentesque; obumbrabant verò Charybdin.
Continentèr autem haerebam, donec evomeret retrorsùm
Malum, et carinam denuò; cupienti autem mihi advenit
Tandem: quando autem ad coenam vir è foro surgit,

Ver. 427. —— ἐπὶ Νότος.] *Barnesius* haud ignarus quâ ratione *ultima* vocis ἐπὶ producatur, tamen, "*Tribrachys*," inquit, "in "*Secundo* etiam loco stare possit, ut modò "in *Primo, ver.* 423." Atqui hoc, ut opinor, nisi in vocibus polysyllabis locum habere non potest. Vide ad *Il.* ά, 398.

Ver. 431. Ἡ μὲν ἀνεῤῥοίβδησε.] Quoniam suprà dixerat *Circe, ver.* 106. "μὴ σύ γε "κεῖθι τύχοις, ὅτε ῥοιβδήσειεν *&c.*" et tamen eo ipso tempore ad *Charybdin* accedere hîc dicitur *Ulysses*; ideò *Circen* mentiri contendit *Strabo*; Ἐν αὐτοῖς γοῦν τοῖς ἔπεσι τούτοις εἴρηκεν ἡ Κίρκη, "—— μὴ σύ γε κεῖθι τύ-"χοις, ὅτε ῥοιβδήσειε· Οὐ γάρ κεν ῥύσαιτό σ' "ὑπ' ἐκ κακοῦ οὐδ' Ἐνοσίχθων." Καὶ μὴν παρέτυχέ τε τῇ ἀναρροιβδήσει ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ οὐκ ἀπώλετο, ὡς φησὶν αὐτός· "Ἡ μὲν ἀνεῤῥοίβ-"δησε *&c.*" Εἶτα περιμείνας τὰ ναυάγια, καὶ λαβόμενος πάλιν αὐτῶν, σώζεται· ὥστ' ἐψεύσατο ἡ Κίρκη. *Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *al.* 43. 44. Verùm istud "μὴ σύ γε κεῖθι τύχοις "*&c.*" ita intelligendum arbitror, si navis eo tempore appelleret. Quòd autem *Ulysses* solus ope caprifici se ipse servet, priori illi loco (ut opinor) nullo modo repugnat.

Ver. 433. —— ὡς νυκτερίς.] Ὡς νυκτερὶς δὲ προσπέφυκεν Ὀδυσσεὺς τῷ ἐρινεῷ —— διότι καὶ ἡ νυκτερὶς οὐκ εἴωθεν ἐπιβαίνειν κλάδων ἀλλ' ἐκκρέμαται, ὡς καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς Ὀδυσσείας φανεῖται. *Eustath.* Vide infrà ad ώ, 6.

Ver. 435. —— ἦσαν.] *Al.* εἶχον.

Ver. 438. —— ἦλθεν.] Apud *Eustathium*, ἦλθον.

Ver. 439. —— ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη, Κρίνων νείκεα πολλά.] Καὶ φασὶν οἱ Παλαιοὶ ἐοικέναι τὸν καιρὸν περὶ ὀγδόην ὥραν εἶναι, εἴγε εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν οὐσῶν τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἡμέρᾳ, τρὶς ἑκάστης ἡμέρας ἡ Χάρυβδις ἐποίει τὰ ἑαυτῆς. Οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ δόρπον ἐνταῦθα τὴν δειλινὴν ὥραν φασίν. *Eustath.* Πάντα γὰρ ταῦτα χρόνου τινὸς ἔμφασιν ἀξιολόγου δίδωσι, καὶ μάλιστα τὸ τὴν ἑσπέραν ἐπιτεῖναι· καὶ μὴ κοινῶς εἰπόντα, ἡνίκα ὁ δικαστὴς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡνίκα "Κρίνων νείκεα πολλὰ," ὥστε βραδῦναι πλέον τί. Καὶ ἄλλως δὲ οὐ πιθανὴν ἂν ὑπέτεινε τῷ ναυαγίῳ τὴν ὑπαλλαγὴν, εἰ πρὶν ἀποσπασθῆναι πολὺ, καὶ αὐτίκα εἰς τοὐπίσω παλίῤῥους μετέπιπτεν. *Strabo, Geograph. lib.* I. *pag.* 75. *al.* 44.

Κρίνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν,
Τῆμος δὴ τά γε δοῦρα Χαρύβδιος ἐξεφαάνθη.
Ἧκα δ' ἐγὼ καθύπερθε πόδας καὶ χεῖρε φέρεσθαι,
Μέσσῳ δ' ἐνδούπησα παρὲξ περιμήκεα δοῦρα,
Ἑζόμενος δ' ἐπὶ τοῖσι διήρεσα χερσὶν ἐμῆσι.
Σκύλλην δ' οὐκ ἔτ' ἔασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Εἰσιδέειν· οὐ γάρ κεν ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον.
Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην· δεκάτῃ δέ με νυκτὶ
Νῆσον ἐς Ὠγυγίην πέλασαν θεοί· ἔνθα Καλυψὼ
Ναίει ἐϋπλόκαμος, δεινὴ θεὸς αὐδήεσσα·
Ἥ μ' ἐφίλει τ', ἐκόμει τε. Τί τοι τάδε μυθολογεύω;
Ἤδη γάρ τοι χθιζὸς ἐμυθεόμην ἐνὶ οἴκῳ
Σοί τε καὶ ἰφθίμῃ ἀλόχῳ· ἐχθρὸν δέ μοι ἐστὶν,
Αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

Judicans lites multas litigantium juvenum,
Tunc demum ligna ex Charybdi apparebant.
Demisi verò ego desuper pedes et manus, ut possem-ferri;
In medium autem cum-sonitu-cecidi praeter praelonga ligna,
Sedensque super haec remigavi manibus meis.
Scyllam autem non ampliùs sivit pater hominumque deorumque
Aspicere *me*; non enim effugissem saevam mortem.
Hinc autem per-novem-dies ferebar: decimâ autem me nocte
Insulam in Ogygiam appulerunt dii; ubi Calypso
Habitabat comas-pulchra, veneranda dea vocalis;
Quae me amicè-excipiebat, fovebatque. Quid tibi haec enarro?
Jamjam etenim heri enarrabam in domo
Tibique et castae uxori: odiosum autem mihi est
Rursùs planè enarrata recensere.

Ver. 441. Τῆμος δὴ τά γε δοῦρα.] *Strabo*, loco jam suprà citato, legit; Καὶ τότε δή μοι δοῦρα *&c.*

Ver. 443. —— ἐνδούπησα παρὲξ περιμήκεα δοῦρα.] Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ξύλοις ἐγγὺς ἐδούπησεν Ὀδυσσεὺς, ἔξω μέντοι αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐπ' αὐτοῖς, ἤγουν ἄνω αὐτῶν, ἵνα μὴ προσαραχθεὶς αὐτοῖς, βλαβῇ. *Eustath.*

Ver. 444. —— διήρεσα χερσὶν ἐμῆσι.] —— ταῖς χερσί μου διενηξάμην. *Schol.*

Ver. 445. —— οὐκ ἔτ' ἔασε.] *Barnesius* ob *Metrum*, scribendum contendit οὐκ ἔτ' ἔασσε. Sed minùs rectè. Vide ad *Il.* δ', 42. *Al.* οὐκ εἴασε.

Ibid. —— πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.]

—— Divûm pater, atque hominum Rex.
Æn. I, 65.

—— hominum sator atque Deorum.
Æn. XI, 725.

Ver. 446. Εἰσιδέειν· οὐ γάρ.] *Barnesius* legendum conjicit Εἰσιδέειν μ'· οὐ γάρ. Sed nihil opus.

Ver. 447. Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην.] Vide suprà ad ή, 253.

Ver. 448. —— πέλασαν.] *Al.* ἔθεσαν.

Ver. 452. —— ἐχθρὸν δέ μοι ἐστὶν, Αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.] Ἐξ οὗ δῆλον, ὅτι οὐδεμία τῶν παρ' Ὁμήρῳ δισσολογιῶν ἀχρεία, οὐδὲ μάτην ἐπ' ἀδολεσχίᾳ παρέῤῥιπται. *Eustath.* Τῶν δὲ περὶ τοῦ Ποιητοῦ λεγομένων ἀληθέστατον ἐστὶν, ὅτι μόνος Ὅμηρος τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀψικορίας περιγέγονεν, ἀεὶ καινὸς ὢν, καὶ πρὸς χάριν ἀκμάζων. Ἀλλ' ὅμως εἰπὼν καὶ ἀναφωνήσας ἐκεῖνο περὶ αὐτοῦ, τὸ, "ἐχθρὸν δέ μοι "ἐστὶν Αὖθις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν," φεύγει καὶ φοβεῖται τὸν ἐφεδρεύοντα παντὶ λόγῳ κόρον, εἰς ἄλλα ἐξ ἄλλων διηγήματα τὴν ἀκοὴν ἄγων, καὶ τῇ καινότητι τὴν πλησμονὴν αὐτῆς παραμυθούμενος. *Plutarch.* περὶ Ἀδολεσχίας. Porrò hinc *Ammianus Marcellinus*: "Ad "ea, quæ digesta sunt semel, revolvi super-"fluum duxi; ut Ulixes Homericus apud "Phæacas ob difficultatem nimiam repli-"care formidat." *Lib.* XXVII. *cap.* 8.

Ver. 453. Αὖτις.] Apud *Plutarchum*, Αὖθις.

ΤΗΣ

ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ, ἢ ΓΡΑΜΜΑ, Ν'.

Ὑπόθεσις τῆς ῥαψῳδίας Ν'.

Κοιμώμενον Ὀδυσσέα, μετὰ τῶν δώρων, ἐκτιθέασιν οἱ Φαίακες εἰς τὴν γῆν τῶν Ἰθακησίων· καὶ τὴν μὲν ναῦν αὐτῶν ὑποστρέφουσαν, λίθον ποιεῖ Ποσειδῶν· Ἀθηνᾶ δὲ ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ Ὀδυσσεῖ συμβουλεύει περὶ τῆς μνηστηροφονίας· καὶ τὰ χρήματα ἐν τινὶ σπηλαίῳ ἀποκρύπτει, καὶ εἰς γέροντα μεταμορφοῖ τὸν Ὀδυσσέα.

Ἐπιγραφαί.

Ὀδυσσέως ἀπόπλους παρὰ Φαιάκων, καὶ ἄφιξις εἰς Ἰθάκην.

Ἄλλως.

Νῦ, Ἰθάκης ἐπέβη, Φαιήκων πομπῇ, Ὀδυσσεύς.

Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο, φώνησέν τε·
Ὦ Ὀδυσεῦ, ἐπεὶ ἵκευ ἐμὸν ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ
Ὑψερεφὲς, τῷ σ' οὔτι παλιμπλαγχθέντα γ' ὀΐω
Ἂψ ἀπονοστήσειν, εἰ καὶ μάλα πολλὰ πέπονθας.
Ὑμέων δ' ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἐφιέμενος τάδε εἴρω,

Sic dixit: illi autem omnes muti facti sunt silentio;
Oblectationeque tenebantur per aedes umbrosas.
Huic autem vicissim Alcinous respondit, dixitque:
" O Ulysses, quandoquidem venisti meam ad aeratam domum
" Altam, ideò te haud retrorsùm-jactatum puto
" Retrò rediturum, et si valdè multa passus es.
" Vestrûm autem viro unicuique praecipiens haec dico,

Ver. 2. Κηληθμῷ.] Θέλξει, τέρψει· κήλησις γάρ ἐστιν ἡ δι' ᾠδῆς τέρψις, καὶ ἡδονή. *Schol.* Vide suprà ad λ', 333.

Ver. 4. —— ἵκευ.] *Al.* ἤκες.

Ibid. —— χαλκοβατὲς δῶ.] Ἤτοι χαλκοῦν ἔδαφος ἔχον· ἢ χαλκοῦς ἔχον τοὺς βαθμοὺς τῶν θυρῶν. *Schol.* Vide autem ad *Il.* ά, 426.

Ver. 5. Ὑψερεφές.] *Al.* Ὑψιρεφές.

Ibid. —— γ'.] Particulam hanc omittunt Codices nonnulli.

Ver. 7. —— ἐφιέμενος τάδε εἴρω.] Μετὰ προθυμίας τάδε λέγω. *Schol.*

Ὅσσοι ἐνὶ μεγάροισι γερούσιον αἴθοπα οἶνον
Αἰεὶ πίνετ' ἐμοῖσιν, ἀκουάζεσθε δ' ἀοιδοῦ·
Εἵματα μὲν δὴ ξείνῳ εὐξέστῃ ἐνὶ χηλῷ
Κεῖται, καὶ χρυσὸς πολυδαίδαλος, ἄλλα τε πάντα
Δῶρ', ὅσα Φαιήκων βουληφόροι ἐνθάδ' ἔνεικαν·
Ἀλλ' ἄγε, οἱ δῶμεν τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα,
Ἀνδρακάς· ἡμεῖς δ' αὖτε ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον
Τισόμεθ'· ἀργαλέον γὰρ ἕνα προικὸς χαρίσασθαι·
Ὣς ἔφατ' Ἀλκίνοος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.
Οἱ μὲν κακκείοντες ἔβαν οἶκόνδε ἕκαστος.
Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,

" Quotcunque in aedibus honorarium generosum vinum
" Semper bibitis meis, auditisque cantorem :
" Vestes quidem jam hospiti benè-politâ in arcâ
" Jacent, et aurum arte-elaboratum, aliaque omnia
" Dona, quaecunque Phaeacum senatores huc attulerunt :
" Verùm age, ei demus tripodem magnum, et lebetem,
" Viritim ; nos autem rursùs congregati in populo
" Rependemus : grave enim uni *fuerit* de-suo-totum praebere."
Sic dixit Alcinous : illis verò placebat sermo.
Ii quidem decubituri abierunt domum unusquisque.
Quando autem manè-genita apparuit rosea-digitos Aurora,

Ver. 8. —— *γερούσιον.*] Τὸν τοῖς ἐντίμοις διδόμενον. *Schol.*

Ver. 11. —— *χρυσὸς πολυδαίδαλος.*] Ὁ ποικίλος, καὶ μετὰ τέχνης κατεσκευασμένος· ἢ εἰς τὸ δαιδάλλεσθαι καὶ ποικίλλεσθαι εὔθετος. *Schol.* Posteriori modo explicat *Eustathius :* Ὅτι χρυσὸν πολυδαίδαλον Ἀλκίνοος ἐνταῦθα λέγει τὸν ἀργὸν καὶ ἀκατέργαστον, καὶ εἰς πολλὰ δαιδάλλεσθαι ἐπιτήδειον· τοιοῦτος δὲ ὁ τῶν ταλάντων, ἃ φθάσας ἔλαβεν (suprà θ', 392.) ἐκ τῶν Φαιάκων Ὀδυσσεύς.

Ver. 12. —— *ἔνεικαν.*] *Al.* ἔνεγκαν.

Ver. 13. —— *τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα.*] *Eustathius* in commentario legit ἠὲ λέβητα. Ἰστέον δὲ (inquit) ὅτι ἐν ἀσαφεῖ παραῤῥίψας τὸ "τρίποδα, ἠὲ λέβητα," οὐ διήρθρωσε νῦν εἴτε τοῦτο εἴτε ἐκεῖνο γέγονεν· —— εἰ μὴ ἄρα γράψοι τὶς καὶ ἐνταῦθα "τρίποδα μέγαν, ἠδὲ "λέβητα," —— ὃ κρεῖττον· φέρεται γὰρ καὶ τοιαύτη γραφὴ ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων. Cui posteriori lectioni favet quod occurrit infrà *ver.* 217.

Ὣς εἰπὼν, τρίποδας περικαλλέας, ἠδὲ λέβητας
Ἠρίθμει *&c.*

Ver. 14. Ἀνδρακάς.] Κατὰ ἄνδρα· ἵνα μὴ τὸ "τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα" ἐπὶ ἑνὸς μόνου τρίποδος καὶ ἑνὸς λέβητος νοηθείη, ἀλλὰ ἑνὸς κατὰ ἕκαστον ἄνδρα, ἡμῶν δηλαδὴ τῶν δεκατριῶν βασιλέων ——. Τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν, "Ἄνδρα καθ' *&c.*" *Eustath.*

Ibid. —— *αὖτε ἀγειρόμενοι.*] *Barnesius* edidit, *αὖτις ἀγειρόμενοι.*

Ibid. —— *ἀγειρόμενοι κατὰ δῆμον.*] *Eustathius* vocem ἀγειρόμενοι sensu *activo* accipit, et ad dona jam suprà memorata referri intelligit. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ὡς ἐῤῥέθη, ἀγείρειν ἐκ τοῦ δήμου τὰ δωρηθέντα, σμικροπρεπὲς μὲν, ἔθος δὲ ὅμως παλαιὸν, κατὰ τὰς λεγομένας συνδεσίας καὶ διανομάς. Atque hanc interpretationem secutus *Barnesius* in versione reddit, "*colligentes per populum.*" Sed minùs rectè. Nam ἀγείρομαι semper apud *Homerum* sensu *passivo* usurpatur. Vidè infrà ad π', 390. ρ', 379.

Ver. 15. Τισόμεθ'.] Vide ad *Il.* χ', 19. 20. Τὸ δὲ "τισόμεθα" οἱ μὲν Παλαιοὶ φασὶν, εἰσπραξόμεθα· ἔστι δὲ καὶ συνήθως εἰπεῖν ἀποτίσομεν· τὸ γὰρ ἐκ τοῦ δήμου ἀγερθὲν τοῖς βουληφόροις ἀποδοθήσεται ὑπὲρ οὗ ἄρτι δεδώκασι τῷ Ὀδυσσεῖ. *Eustath.* Vide autem suprà ad *ver.* 14.

Ibid. —— *ἀργαλέον γὰρ ἕνα προικὸς χαρίσασθαι.*] Χαλεπὸν γὰρ καὶ ἀδύνατον, ἵνα δωρεὰν τοσαύτην χαρίσασθαι. *Schol.* Ὅτι δὲ προῖκα οἱ Παλαιοὶ τὴν δωρεὰν ἔλεγον, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ κατὰ προΐξασθαι αὐτὴν παρῆγον, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ· — ἑρμηνευθείη δ' ἂν καὶ χάρις, ἡ προῒξ ὡς δηλοῖ τὸ "προικὸς χαρίσασθαι." Ἀττικὸς δὲ ἀνὴρ οὕτω φράζει· τὸ γὰρ κοινότερον, "προῖκα "χαρίσασθαι." Ἐλλειπτικῶς δὲ καὶ ἄμφω ἔχει· ἔστι γὰρ τὸ μὲν, διὰ προικὸς, τὸ δὲ, κατὰ προῖκα. Τὸ μέντοι ἐπὶ γαμηλίου δώρου τὴν προῖκα κεῖσθαι, τῶν μεθ' Ὅμηρον ἐστίν. *Eustath.*

Νῆ' ἄρ' ἐπεσσεύοντο, φέρον δ' εὐήνορα χαλκόν·
Καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηχ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο,
Αὐτὸς ἰὼν διὰ νηὸς, ὑπὸ ζυγὰ, μή τιν' ἑταίρων
Βλάπτοι ἐλαυνόντων, ὁπότε σπερχοίατ' ἐρετμοῖς.
Οἱ δ' εἰς Ἀλκινόοιο κίον, καὶ δαῖτ' ἀλέγυνον.
Τοῖσι δὲ βοῦν ἱέρευσ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο
Ζηνὶ κελαινεφέϊ Κρονίδῃ, ὃς πᾶσιν ἀνάσσει·
Μηρὰ δὲ κείαντες δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα
Τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς
Δημόδοκος, λαοῖσι τετιμένος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Πολλὰ πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε παμφανόωντα,
Δῦναι ἐπειγόμενος· δὴ γὰρ μενέαινε νέεσθαι.
Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ δόρποιο λιλαίεται, ᾧτε πανῆμαρ
Νειὸν ἀνέλκητον βόε οἴνοπε πηκτὸν ἄροτρον,

Ad navem deinde properabant, ferebantque viros-honestans aes:
Et haec quidem benè deposuit sacra vis Alcinoi,
Ipse profectus per navem, sub transtris, nè aliquem sociorum
Laederent impellentium, quando incumberent remis.
Illi autem ad Alcinoi *domum* iverunt, et convivium curabant.
Horum autem gratiâ bovem mactavit sacra vis Alcinoi
Jovi atrarum-nubium-coactori Saturnio, qui omnibus imperat.
Femoribus autem assatis, celebrabant lautum convivium
Oblectantes-*sese*: inter ipsos verò canebat divinus cantor
Demodocus, populis honoratus: at Ulysses
Saepè ad Solem caput vertebat splendentem,
Ut-occideret expetens; jamdudùm enim cupiebat reverti.
Sicut autem cùm vir coenam concupiscit, cui toto-die
Per novale traxerunt boves nigri compactile aratrum;

Ver. 19. Νῆ' ἄρ' ἐπεσσεύοντο.] *Al.* Νῆά ῥ' ἐπεσσεύοντο, et Νῆαδ' ἐπεσσεύοντο.

Ibid. —— εὐήνορα χαλκόν.] De voce εὐήνορα, mirè *Plutarchus:* Καὶ τούς γε διατρίβοντας ἐν τοῖς χαλκωρυχίοις ἱστοροῦσιν ὠφελεῖσθαι τὰ ὄμματα, καὶ βλεφαρίδας ἐκφύειν τοὺς ἀποβεβληκότας. Ἡ γὰρ ἀπιοῦσα τῆς χαλκίτιδος ἄχνη, καὶ πίπτουσα τοῖς βλεφάροις ἀδήλως, ἀναστέλλει τὰ ῥεύματα, καὶ περιστύφει τὸ δάκρυον. Διὸ καὶ φασὶν "εὐήνορα" καὶ "νώροπα" χαλκὸν ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ προσαγορεύεσθαι. *Symposiac. lib.* III. *Probl.* 10. sub fine. Quæ Latinè sic vertit *Macrobius:* "Qui in metallo æris "morantur, semper oculorum sanitate pol"lent; et quibus antè palpebræ nudatæ fu"erant, illic convestiuntur. Aura enim "quæ ex ære procedit, in oculos incidens, "haurit et exsiccat quod malè influit. Un"dè et Homerus modò εὐήνορα, modò νώρο"πα χαλκὸν, has causas secutus, appellat." *Saturnal. lib.* VII. *cap.* 16.

Ver. 21. —— ὑπὸ ζυγά.] Ὑπὸ τὰς καθέδρας τῶν ἐρετῶν. *Schol.*

Ver. 25. —— ὃς πᾶσιν ἀνάσσει.]

—— qui res hominumque Deûmque
Æternis regis imperiis ——. *Æn.* I, 229.

—— rerum cui summa potestas.
X, 100

Ver. 26. —— κείαντες.] *Al.* κήαντες.

Ver. 29. Πολλὰ πρὸς ἠέλιον κεφάλην τρέπε.]

Illi ad surgentem conversi lumina Solem.
Æn. XII, 172.

Ibid. —— τρέπε.] *Al.* τράπε. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ν', 84.

Ver. 30. Δῦναι ἐπειγόμενος.] Fuerunt, notante *Merico Casaubono*, qui hoc interpretarentur, "*Conscendere navem properans.*" Ipse autem, "Quanto elegantius," inquit, "ut δῦναι in propriâ significatione de oc"casu Solis accipiamus? *De nuperâ Homeri Edit. Dissertat.* I. Atque hanc veram esse interpretationem liquet ex sequentibus *ver.* 33. 35. Priori autem sensu vox δῦναι (ut opinor) accipi non potest.

Ver. 32. —— ἀνέλκητον.] *Al.* ἀν' ἕλκητον.

Ἀσπασίως δ' ἄρα τῷ κατέδυ φάος ἠελίοιο,
Δόρπον ἐποίχεσθαι, βλάβεται δέ τε γούνατ' ἰόντι·
Ὡς Ὀδυσῆ' ἀσπαστὸν ἔδυ φάος ἠελίοιο.
Αἶψα δὲ Φαιήκεσσι φιληρέτμοισι μετηύδα,
Ἀλκινόῳ δὲ μάλιστα πιφαυσκόμενος φάτο μῦθον·
Ἀλκίνοε κρεῖον, πάντων ἀριδείκετε λαῶν,
Πέμπετέ με σπείσαντες ἀπήμονα· χαίρετε δ' αὐτοί·
Ἤδη γὰρ τετέλεσται, ἅ μοι φίλος ἤθελε θυμὸς,
Πομπὴ καὶ φίλα δῶρα, τά μοι θεοὶ οὐρανίωνες
Ὄλβια ποιήσειαν· ἀμύμονα δ' οἴκοι ἄκοιτιν
Νοστήσας εὕροιμι, σὺν ἀρτεμέεσσι φίλοισιν.
Ὑμεῖς δ' αὖθι μένοντες ἐϋφραίνοιτε γυναῖκας
Κουριδίας, καὶ τέκνα· θεοὶ δ' ἀρετὴν ὀπάσειαν
Παντοίην· καὶ μήτι κακὸν μεταδήμιον εἴη.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον, ἠδ' ἐκέλευον
Πεμπέμεναι τὸν ξεῖνον, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπεν.
Καὶ τότε κήρυκα προσέφη μένος Ἀλκινόοιο·
Ποντόνοε, κρητῆρα κερασσάμενος, μέθυ νεῖμον
Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον· ὄφρ' εὐξάμενοι Διῒ πατρὶ,

Optatò autem huic occidit lumen Solis,
Ad-coenam ut-eat; affliguntur verò genua eunti:
Sic Ulyssi gratum occidit lumen Solis.
Statim autem inter Phaeaces remigii-studiosos locutus est,
Alcinoo autem maximè orationem-dirigens dixit sermonem:
" Alcinoë rex, omnium clarissime populorum,
" Mittite me, postquam-libaveritis, illaesum; Valete autem ipsi;
" Jam enim perfecta-sunt, quae mihi charus volebat animus,
" Deductio et chara dona, quae mihi Dii coelestes
" Fortunata faciant: eximiam autem domi uxorem
" Reversus inveniam, cum incolumibus amicis.
" Vos autem hîc manentes oblectetis uxores
" Quas-virgines-duxistis, et liberos; Dii verò virtutem dent
" Omnigenam; et nè quod malum publicum sit."
Sic dixit: illi verò omnes collaudabant, et jubebant
Dimitti hospitem, quòd decentèr locutus esset.
Atque tum praeconem allocuta est vis Alcinoi:
" Pontonoë, cratere mixto, merum distribue
" Omnibus in domo; ut precati Jovem patrem,

Ver. 44. —— γυναῖκας Κουριδίας.] Τὰς ἐκ παρθενίας γεγαμημένας. *Schol.*

Cui pater intactam dederat, primisque jugârat
Ominibus ——————. *Æn.* I, 345.

Ver. 45. —— ἀρετὴν ὀπάσειαν Παντοίην.] Ἀρετὴν δὲ παντοίαν τὴν εὐδαιμονίαν λέγει. *Eustath.*

Ver. 46. —— μήτι κακὸν μεταδήμιον εἴη.] Sic apud *Terentium:*

Haud citò mali quid ortum ex hoc sit publicè. *Adelph. Act.* III. *Scen.* iii. 89.

Ver. 51. —— μέγαρον· ὄφρ'.] *Barnesius*, haud ignarus quâ ratione ultima vocis μέγαρον producatur, malè tamen annotat; " Potest *Iambus* ferri in *Tertio* loco, ut mox " in *Quarto*, *ver.* 136. Χαλκόν τι, χρυσόν τε " ἅλις, ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν." Id quod in hujusmodi carmine ferri (ut opinor) non potest. Vide ad *Il.* ά, 51.

Τὸν ξεῖνον πέμπωμεν ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν.
Ὣς φάτο· Ποντόνοος δὲ μελίφρονα οἶνον ἐκίρνα·
Νώμησεν δ' ἄρα πᾶσιν ἐπισταδόν· οἱ δὲ θεοῖσιν
Ἔσπεισαν μακάρεσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
Αὐτόθεν ἐξ ἑδρέων· ἀνὰ δ' ἵστατο δῖος Ὀδυσσεύς,
Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας ἀμφικύπελλον,
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρέ μοι, ὦ βασίλεια, διαμπερὲς, εἰσόκε γῆρας
Ἔλθῃ, καὶ θάνατος, τά τ' ἐπ' ἀνθρώποισι πέλονται·
Αὐτὰρ ἐγὼ νέομαι· σὺ δὲ τέρπεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ,
Παισί τε, καὶ λαοῖσι, καὶ Ἀλκινόῳ βασιλῆϊ.
Ὣς εἰπὼν, ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσετο δῖος Ὀδυσσεύς.
Τῷ δ' ἅμα κήρυκα προΐει μένος Ἀλκινόοιο,
Ἡγεῖσθαι ἐπὶ νῆα θοὴν, καὶ θῖνα θαλάσσης·
Ἀρήτη δ' ἄρα οἱ δμωὰς ἅμ' ἔπεμπε γυναῖκας·
Τὴν μὲν, φᾶρος ἔχουσαν ἐΰπλυνὲς, ἠδὲ χιτῶνα,

"Hospitem dimittamus suam in patriam terram."
Sic dixit: Pontonous verò dulce vinum miscebat;
Distribuit deinde omnibus astando: illi autem Diis
Libârunt beatis, qui coelum latum habitant,
Indidem ex sedibus: surrexit verò nobilis Ulysses,
Aretaeque in manibus posuit poculum rotundum,
Et ipsam affatus verba alata dixit:
"Vale mihi, ô regina, in-perpetuum; donec senectus
"Venerit, et mors, quae utique hominibus accidunt.
"At ego proficiscor; tu autem delectare hâc in domo,
"Liberisque, et populis, et Alcinoo rege."
Sic fatus, super limen ibat nobilis Ulysses.
Unà autem cum eo praeconem praemisit vis Alcinoi,
Ut-duceret ad navem velocem, et littus maris:
Arete autem cum-eo famulas simul misit mulieres;
Alteram quidem chlamydem habentem benè-lotam, et tunicam,

Ver. 54. —— ἐπισταδόν.] *Scholiastes* explicat ἐπισταμένως. At rectiùs *Etymolog. Magn.* (notante *Barnesio*), ἐφιστάμενος ἑκάστῳ.

Ver. 56. —— ἐξ ἑδρέων.] *Al.* ἐξ ἑδέων· Uti *Il.* ά, 534. 581.

Ver. 57. Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας.] Κυρίως ἐστὶ τοῦτο [προπίνειν], τὸ ἑτέρῳ πρὸ ἑαυτοῦ δοῦναι πιεῖν. Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ παρὰ τῷ Ὁμήρῳ τῇ "Ἀρήτῃ δ' ἐν χερσὶ τίθει δέπας "ἀμφικύπελλον" ——. Πληροῦντες γὰρ προέπινον ἀλλήλοις μετὰ προσαγορεύσεως. *Athenæus, lib.* XI. *cap.* 14.

Primaque libato, summo tenus attigit ore
Tum Bitiæ dedit ——. *Æn.* I, 737.

Ibid. —— χερσί.] *Al.* χειρί.
Ibid. — ἀμφικύπελλον.] Vide ad *Il.* ά, 584.

Ver. 59. —— εἰσόκε γῆρας Ἔλθῃ, καὶ θάνατος, τά τ' ἐπ' ἀνθρώποισι πέλονται.]

Οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
Νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.
Theogn. Gnom. ver. 727.

—— subeunt morbi, tristisque senectus,
Et labor; et duræ rapit inclementia mortis. *Virg. Georg.* III, 66.

Vide ad *Il.* μ', 322.

Ver. 61. —— τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ.] *Al.* τῷδ' ἐνὶ χώρῳ.

Ver. 63 et 75. —— ἐβήσετο.] *Al.* ἐβήσατο.

Ver. 66. —— ἔπεμπε γυναῖκας.] *Al.* ἔπεμπε νέεσθαι.

Ver. 67. —— ἐΰπλυνές.] Vide ad *Il.* χ', 153. 155.

Τὴν δ' ἑτέρην, χηλὸν πυκινὴν ἅμ' ἔπεμπε κομίζειν·
Ἡ δ' ἄλλη σῖτόν τ' ἔφερεν καὶ οἶνον ἐρυθρόν.
Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον, ἠδὲ θάλασσαν,
Αἶψα τά γ' ἐν νηῒ γλαφυρῇ πομπῆες ἀγαυοὶ
Δεξάμενοι κατέθεντο, πόσιν καὶ βρῶσιν ἅπασαν·
Κὰδ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ στόρεσαν ῥῆγός τε, λίνον τε,
Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν γλαφυρῆς, (ἵνα νήγρετον εὕδοι,)
Πρύμνης· ἂν δὲ καὶ αὐτὸς ἐβήσετο, καὶ κατέλεκτο
Σιγῇ· τοὶ δὲ κάθιζον ἐπὶ κληῗσιν ἕκαστος
Κόσμῳ· πεῖσμα δ' ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῖο λίθοιο·
Ἔνθ' οἱ ἀνακλινθέντες ἀνεῤῥίπτουν ἅλα πηδῷ·
Καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,
Νήγρετος, ἥδιστος, θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς.
Ἡ δ', ὥστ' ἐν πεδίῳ τετράοροι ἄρσενες ἵπποι,

Alteram autem, arcam benè-munitam unà misit ut-portaret:
Alia verò panemque ferebat et vinum rubrum.
At postquam ad navem pervenissent et mare,
Statim haec in navi cavâ comites eximii
Accepta deposuerunt, potum et cibum omnem:
At Ulyssi straverunt stragulamque, linteumque,
Navis in tabulatis cavae, (ut tranquillè dormiret,)
In puppi: conscendit autem et ipse, et decubuit
Silentio: illi autem sedebant in transtris unusquisque
Ordine; funemque solverunt à perforato lapide:
Ibi illi reclinati torquebant mare remo:
Et huic suavis somnus in palpebris incidit,
Altus, jucundissimus, morti proximè similis.
Illa autem, sicut in campo quadrijuges masculi equi,

Ver. 68. —— ἔπεμπε.] *Al.* ὄπασσε. Atque ita in duobus MSS. scriptum reperit vir eruditus *Tho. Bentleius.* Quæ fortè et potior lectio, quia præcesserat vox ἔπεμπε suprà *ver.* 66.

Ver. 74. Νηὸς ἐπ' ἰκριόφιν.] Ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων. *Schol.*

Ibid. ——— εὕδοι.] Apud *Eustathium* in commentario, εὕδῃ.

Ver. 75. —— κατέλεκτο.] Vide ad *Il.* β΄, 515.

Ver. 76. —— ἕκαστος.] *Eustathius* in commentario citat, ἕκαστοι. Atque ita habent MSS. duo à *Tho. Bentleio* collati..

Ver. 77. ——— πεῖσμα.] Τὸ ἀπόγειον σχοινίον. *Schol.*

Ibid. —— ἀπὸ τρητοῖο λίθοιο.] Εἰώθασιν ἐπὶ τῶν λιμένων τρυπᾷν τοὺς λίθους. *Schol.*

Ver. 79. Καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος.] Vide infrà ad *ver.* 119.

Ver. 80. Νήγρετος.] Οὐχ ὡς ἀνέγερτος δηλαδὴ, ἀλλ' ὡς δυσέγερτος. *Eustath.*

Ibid. ——— θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς.]

Dulcis et alta quies, placidæque simillima morti. *Æn.* VI, 522.

—— consanguineus Lethi sopor ——. *Ibid.* 278.

—— quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago. *Ov. Amor. lib.* II. *Eleg.* ix. 41.

Sic apud *Ciceronem:* "Videtis nihil esse "morti tam simile quàm somnum." *De Senectute,* haud longè a fine. Ὁ δὲ Σωκράτης παραπλήσιον ἔλεγεν εἶναι τὸν θάνατον ἤτοι τῷ βαθυτάτῳ ὕπνῳ· — μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ὅμηρος ἐπ' αὐτοῦ, λέγων· "Νήγρετος, ἥδιστος, θανάτῳ ἄγ-"χιστα ἐοικώς." Ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ταῦτα λέγει, [*Iliad.* ξ, 231.] "Ἔνθ' ὕπνῳ ξύμβλητο κα-"σιγνήτῳ θανάτοιο." Καὶ, [*Iliad.* π', 672. 682.] "Ὕπνῳ καὶ θανάτῳ, διδυμάοσιν" ὄψει τὴν ὁμοιότητα αὐτῶν δηλῶν. *Plutarch. de Consolat. ad Apollonium.*

Ver. 81. ——— ὥστ' ἐν πεδίῳ τετράοροι.]

— cùm præcipiti certamine campum
Corripuere, ruuntque effusi carcere currus ——.

Πάντες ἅμ' ὁρμηθέντες ὑπὸ πληγῇσιν ἱμάσθλης,
Ὑψόσ' ἀειρόμενοι, ῥίμφα πρήσσουσι κέλευθον·
Ὣς ἄρα τῆς πρύμνη μὲν ἀείρετο, κῦμα δ' ὄπισθε
Πορφύρεον μέγα θῦε πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
Ἡ δὲ μάλ' ἀσφαλέως θέεν ἔμπεδον· οὐδέ κεν ἴρηξ
Κίρκος ὁμαρτήσειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν·
Ὣς ἡ ῥίμφα θέουσα θαλάσσης κύματ' ἔταμνεν,
Ἄνδρα φέρουσα, θεοῖς ἐναλίγκια μήδε' ἔχοντα·
Ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ' ἄλγεα ὃν κατὰ θυμὸν,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων·
Δὴ τότε γ' ἀτρέμας εὗδε, λελασμένος ὅσσ' ἐπεπόνθει.

Omnes simul incitati à verberibus scuticae,
Altè elevati, celeritèr conficiunt viam :
Sic sanè hujus puppis quidem tollebatur ; fluctus autem ponè
Niger ingens ruebat sonori maris.
Haec autem valdè tutè currebat firmitèr : neque accipiter
Circus assecutus fuisset, perniciosissimus volucrum :
Sic illa celeritèr currens maris fluctus secabat,
Virum ferens, diis paria consilia habentem :
Qui anteà quidem multos passus erat dolores suo in animo,
Virorumque bella, saevosque fluctus transiens :
At tunc placidè dormiebat, oblitus quot passus fuerat.

—— illi instant verbere torto,
Et proni dant lora ; volat vi fervidus axis :
Jamque humiles, jamque elati sublimè videntur
Aëra per vacuum ferri, atque assurgere in auras. *Virg. Georg.* III, 103.

Non tam præcipites bijugo certamine campum
Corripuere, ruuntque effusi carcere currus :
Nec sic immissis aurigæ undantia lora
Concussere jugis, pronique in verbera pendent. *Æn.* V, 144.

Quem posteriorem locum *Macrobius* inter eos citans, in quibus *Virgilium Homero* superiorem contendit : " Graius poeta," inquit, " equorum tantùm meminit flagro animante currentium ; licèt dici non possit elegantius, quàm quod adjecit, ὑψόσ' ἀειρόμενοι· quo expressit, quantum natura dare poterat, impetum cursus. Verùm Maro et currus de carcere ruentes, et campos corripiendo præcipites mirâ celeritate descripsit ; et, accepto brevi semine de Homerico flagro, pinxit aurigas concutientes lora undantia, et pronos in verbera pendentes ; nec ullam quadrigarum partem intactam reliquit, ut esset illa certaminis plena descriptio." *Saturnal. lib.* V. *cap.* 11.

Ibid. —— τετράοροι.] Οἱ τέσσαρες ὁμοῦ συνεζευγμένοι. *Eustath.* *Al.* τετράορες.

Ver. 84. Ὣς ἄρα τῆς πρύμνη.] Εὖ μέχρηται τῇ παραβολῇ· ὥσπερ γὰρ ἵπποι τρέχοντες ἐκ τῶν ὀπισθίων μερῶν διεγείρονται, οὕτω καὶ ἡ ναῦς ἐλαυνομένη ἐκ τῆς πρύμνης κουφίζεται. *Schol.* ad *ver.* 81.

Ver. 85. —— θῦε.] *Al.* θῦνε.

Ver. 86. —— ἴρηξ.] Vide suprà ad ί, 66. *Al.* ἵρηξ.

Ver. 88. —— κύματ' ἔταμνεν.] Sic apud *Virgilium* :

—— secat æquora ——. *Æn.* X, 166.

Cæterùm *Eustathius* in commentario legit, κύμα τ' ἔταμνεν. Malè.

Ibid. —— ἔταμνεν.] *Al.* ἔτεμνεν.

Ver. 90. Ὃς πρὶν μὲν μάλα πολλὰ πάθ'.] Vide suprà ad ά, 1. 3.

Ver. 91. Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων.] Ἐν δὲ τῷ, " Ἀνδρῶν πολέμους," νοητέον ἰδικὴν τινὰ μετοχήν· οἷον, ἀνύων, ἢ τολυπεύων, ἤ τι τοιοῦτον. Τὸ γὰρ " πείρων" οὐκ ἁρμόττει ἐπὶ ἁπλῶς πολέμου. Καὶ ἐστὶν ὅμοιον τῷ, " Σῖτον καὶ οἶνον ἔδων." *Eustath.* Vide ad *Il.* ώ, 8.

Ver. 92. —— εὗδε, λελασμένος ὅσσ' ἐπεπόνθει.] Sic infra ύ, 85.

—ὕπνος ἔχησιν· ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἁπάντων
Ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν ——.

Ibid. et *ver.* 126. —— λελασμένος —— Λήθετ'.] Vide suprà ad λ', 101.

Εὖτ' ἀστὴρ ὑπερέσχε φαάντατος, ὅς τε μάλιστα
Ἔρχεται ἀγγέλλων φάος Ἠοῦς ἠριγενείης·
Τῆμος δὴ νήσῳ προσεπίλνατο ποντοπόρος νηῦς.
Φόρκυνος δέ τις ἐστὶ λιμὴν, ἁλίοιο γέροντος,
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης· δύο δὲ προβλῆτες ἐν αὐτῷ
Ἀκταὶ ἀποῤῥῶγες, λιμένος ποτιπεπτηυῖαι·
Αἵτ' ἀνέμων σκεπόωσι δυσαήων μέγα κῦμα
Ἔκτοθεν· ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Νῆες ἐΰσσελμοι, ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.
Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη·
Ἀγχόθι δ' αὐτῆς, ἄντρον ἐπήρατον, ἠεροειδὲς,
Ἱρὸν Νυμφάων, αἳ Νηϊάδες καλέονται.
Ἐν δὲ κρητῆρές τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασι

Quando stella super-institit lucidissima, quae scilicet maximè
Venit nuncians lumen Aurorae manè-genitae:
Tum demùm insulae applicabatur pontum-transiens navis.
Phorcynis autem quidam est portus, marini senis,
In agro Ithacae; duo verò projecta in ipso
Littora abrupta, in portum vergentia:
Quae utique à-ventis defendunt raucis magnum fluctum
Extrà; intùs verò sine vinculo manent
Naves benè-tabulatae, cùm portûs spatium intraverint.
At in vertice portûs patulis-ramis oliva:
Prope autem ipsam, antrum amoenum, obscurum,
Sacrum Nympharum, quae Naiades vocantur.
Intùs verò crateresque et amphorae erant

Ver. 93. Εὖτ' ἀστὴρ ὑπερέσχε φαάντατος.]

Ἕσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστήρ. *Iliad.* χ', 318.

Qualis ubi Oceani perfusus Lucifer undâ,
Quem Venus ante alios astrorum diligit ignes,
Extulit os sacrum cœlo ———.
Æn. VIII, 589.

Ver. 96. Φόρκυνος δέ τις ἐστὶ λιμήν.] Λιμὴν Ἰθάκης, ἐφ' ᾧ λιμένι Φόρκυνος ἐστὶ ἱερὸν τοῦ θαλασσίου δαίμονος. *Schol.*

Est in secessu longo locus: insula portum
Efficit objectu laterum; quibus omnis ab alto
Frangitur, inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes ———.
Æn. I, 159.

Ver. 97. —— προβλῆτες —— Ἀκταί.]

——— projectaque saxa Pachyni.
Æn. III, 699.

Ver. 98. ——— λιμένος ποτιπεπτηυῖαι.] Προσπεπτωκυῖαι πρὸ τοῦ λιμένος, καὶ εἰς σκέπην οὖσαι τῶν ἀνέμων. *Eustath.*

Ver. 100. —— ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι Νῆες.] Apud *Eustathium* in commentario, ἔντοσθεν δέ τ' ἄνευ. Atque ita habet MS. à *Tho. Bentleio* collatus.

——— hîc fessas non vincula naves
Ulla tenent; unco non alligat anchora morsu.
Æn. I, 168.

Ver. 101. —— ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.] Ὅταν πρὸς τὸ ἑρμισθῆναι ἀφίκωνται· τὸ μέτρον, ἢ τὸ ἀναπλήρεις τῆς καταγωγῆς. *Schol.*

Ver. 103. Ἀγχόθι δ' αὐτῆς, ἄντρον ἐπήρατον, ἠεροειδὲς, Ἱρὸν νυμφάων.]

Fronte sub adversâ, scopulis pendentibus, antrum:
Intùs aquæ dulces, vivoque sedilia saxo:
Nympharum domus ——. *Æn.* I, 166.

Ἔν τε τῇ Ἰθάκῃ οὐδέν ἐστιν ἄντρον τοιοῦτον, οὐδὲ Νυμφαῖον, οἷον φησὶν Ὅμηρος. Βέλτιον δὲ αἰτιᾶσθαι μεταβολὴν, ἢ ἄγνοιαν, ἢ κατάψευσιν τῶν τόπων κατὰ τὸ μυθῶδες. *Strabo, Geograph. lib.* I. Cæterùm allegoricè explicatur hic locus apud *Porphyrium*, περὶ Νυμφῶν ἄντρου.

Ver. 104. Ἱρόν.] *Al.* Ἱερόν. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ibid. —— Νηϊάδες.] Ἀπὸ τοῦ Νηΐου ὄρους ἢ Ναΐδες, νύμφαι εἰσὶ τῶν ὑδάτων *Schol.*

Λάϊνοι· ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.
Ἐν δ' ἱστοὶ λίθεοι περιμήκεες, ἔνθα τε Νύμφαι
Φάρε' ὑφαίνουσιν ἁλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι.
Ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα· δύω δέ τέ οἱ θύραι εἰσίν·
Αἱ μὲν πρὸς Βορέαο, καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν,
Αἱ δ' αὖ πρὸς Νότου, εἰσὶ θεώτεραι· οὐδέ τι κείνῃ
Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδός ἐστιν.
Ἔνθ' οἵγ' εἰσέλασαν, πρὶν εἰδότες· ἡ μὲν ἔπειτα
Ἠπείρῳ ἐπέκελσεν, ὅσον τ' ἐπὶ ἥμισυ πάσης,
Σπερχομένη· τοίων γὰρ ἐπείγετο χέρσ' ἐρετάων.
Οἱ δ' ἐκ νηὸς βάντες ἐϋζύγου ἠπειρόνδε,
Πρῶτον Ὀδυσσῆα γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἄειραν,
Αὐτῷ σύν τε λίνῳ, καὶ ῥήγεϊ σιγαλόεντι,
Κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν, δεδμημένον ὕπνῳ·

Lapidae; ibi verò praetereà mellificant apes.
Intùs porrò juga lapidea praelonga; ibique Nymphae
Pallia texunt purpurea, mirabile visu.
Intùs quoque aquae perpetuò-fluentes: duae autem ei januae sunt:
Hae quidem ad Boream, permeabiles hominibus:
Illae autem contrà ad Notum, sunt diviniores; neque omninò illàc
Homines intrant; sed immortalium via est.
Hùc illi *navem* adegerunt, *loco* priùs cognito: ea quidem posteà
Terrae appulsa est, quantum ad dimidium totius,
Concitata; talium enim impellabatur manibus remigum.
Illi autem ex navi egressi bonis-transtris-instructâ in-terram,
Primùm Ulyssem cavâ ex nave sustulerunt,
Ipso cumque linteo, et stragulâ splendidâ,
Atque in arenâ deposuerunt, oppressum somno:

Ver. 106. —— ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι.] Ἀποτίθενται τὴν βόσιν, ὅ ἐστι τὸ μέλι· οἷον θησαυρίζουσι τὰ κηρία καὶ νεοττοτροφοῦσι. *Schol.* *Al.* τιθαιβόσσουσι.

Ver. 107. Ἐν δ' ἱστοὶ λίθεοι.] Οἱ δὲ λίθεοι ἱστοὶ πιθανῶς νοεῖσθαι ὀφείλουσιν. Οὐ γὰρ ὕφασμα δηλοῦσιν, ἀλλὰ ὑφαντικὰ ὄργανα, τὸ ἐκ λίθων δηλαδὴ ἀντίον, ἐν ᾧ τυλίσσεται τὸ ὑφαινόμενον· καὶ τοὺς ἱστόποδας· καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς. *Eustath.*

Ibid. —— ἔνθα τε.] *Al.* ἔνθα δέ.

Ver. 109. —— ἀενάοντα.] *Al.* αἰενάοντα.

Ver. 110. —— καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν.] Βάσιμοι, δι' ὧν κατάβασις ἐστὶν ἀνθρώποις. *Schol.* Cæterùm quâ ratione ex βαίνω fit καταιβᾰτὸς, vide ad *Il.* ζ, 434.

Ver. 113. —— πρὶν εἰδότες.] Ὅτι πάνυ πιθανῶς ἐνταῦθα ἐῤῥέθη τὸ "πρὶν εἰδότες·" ἵνα εἰκοτολογηθῇ, τὸ ἐν νυκτὶ τολμῆσαι τοὺς Φαίακας ἐπεῖξαι κατὰ τῆς χέρσου κώπαις ὅλαις τὴν νῆα· ὅπερ οὐκ οὖν ἐποίησαν οὔσης νυκτὸς, οἱ μὴ ἀκριβῶς ᾔδεισαν. *Eustath.* Rectè, ut videtur. Cæterùm *Dionysius Halicarnassensis* περὶ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως, § 7. istud πρὶν εἰδότες interpretatur πρὶν εἰδέναι. Quem et (ut opinor) secutus *Barnesius* vertit, "*Prius quàm scirent.*"

Ver. 115. —— τοίων] Apud *Eustathium* τοῖον.

Ver. 119. Κὰδ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν, δεδμημένον ὕπνῳ.] Οὐ διανίστασαν αὐτὸν, παρὰ τοῦ μὴ δοκεῖν χάριν τῆς παραπομπῆς ἀπαιτεῖν· ἢ ἵνα μὴ κατασχεθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ· ἢ οὕτως ᾠκονόμησεν διὰ τὸ ἑξῆς· ἀνῄρητο γὰρ ὑπὸ τῶν μνηστήρων, φανερῶς κατιών. *Schol.* Ἔνιοι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν, εἰ μὲν ἀληθῶς ἐγένετο καθεύδοντος, ψέγουσι, καὶ Τυῤῥηνοὺς ἱστορίαν τινὰ φασὶ διαφυλάττειν, ὡς ὑπνώδους φύσει τοῦ Ὀδυσσέως γενομένου, καὶ δυσεντεύκτου διὰ τοῦτο πολλοῖς ὄντος. Εἰ δ' οὐκ ἦν ἀληθὴς ὁ ὕπνος, ἀλλ' αἰδούμενος μὲν ἀποπέμψαι τοὺς Φαίακας ἄνευ ξενίων καὶ φιλοφροσύνης, μὴ δυνάμενος δὲ τοὺς ἐχθροὺς λαθεῖν, ἐκείνων συμπαρόντων, ἐχρήσατο τῆς ἀπορίας παρακαλύμματι, κοιμωμένῳ ποιήσας ὅμοιον ἑαυτὸν, ἀποδέχονται. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Cæterùm non malè *Aristoteles:* Καὶ τὰ

Ἐκ δὲ κτήματ' ἄειραν, ἅ οἱ Φαίηκες ἀγαυοὶ
Ὤπασαν οἴκαδ' ἰόντι, διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.
Καὶ τὰ μὲν οὖν παρὰ πυθμέν' ἐλαίης ἀθρόα θῆκαν
Ἐκτὸς ὁδοῦ, μή πού τις ὁδιτάων ἀνθρώπων,
Πρίν γ' Ὀδυσῆ' ἔγρεσθαι, ἐπελθὼν δηλήσαιτο.
Αὐτοὶ δ' αὖτ' οἶκόνδε πάλιν κίον· οὐδ' Ἐνοσίχθων
Λήθετ' ἀπειλάων, τὰς ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ
Πρῶτον ἐπηπείλησε· Διὸς δ' ἐξείρετο βουλήν·
Ζεῦ πάτερ, οὐκέτ' ἔγωγε μετ' ἀθανάτοισι Θεοῖσι
Τιμήεις ἔσομαι, ὅτε με βροτοὶ οὔτι τίουσι
Φαίηκες, τοί πέρ τοι ἐμῆς ἔξεισι γενέθλης.
Καὶ γὰρ νῦν Ὀδυσῆα φάμην κακὰ πολλὰ παθόντα
Οἴκαδ' ἐλεύσεσθαι· νόστον δέ οἱ οὔποτ' ἀπηύρων
Πάγχυ, ἐπεὶ σὺ πρῶτον ὑπέσχεο, καὶ κατένευσας.
Οἱ δ' εὕδοντ' ἐν νηῒ θοῇ ἐπὶ πόντον ἄγοντες
Κάτθεσαν εἰν Ἰθάκῃ, ἔδοσαν δέ οἱ ἄσπετα δῶρα,
Χαλκόν τε, χρυσόν τε ἅλις, ἐσθῆτά θ' ὑφαντήν,

Extulerunt autem bona, quae ei Phaeaces illustres
Dederant domum eunti, propter magnanimam Minervam:
Et ea quidem dein ad imum olivae conferta posuerunt
Extra viam; nè fortè aliquis viatorum hominum,
Antequam Ulysses expergisceretur, aggressus violaret.
Ipsi verò contrà domum redibant: neque Neptunus
Obliviscebatur minarum, quas deo-pari Ulyssi
Primùm minatus erat: Jovis autem rogabat consilium:
" Jupiter pater, haud ampliùs ego inter immortales Deos
" Honoratus ero, quum me mortales minimè honorant
" Phaeaces, qui sanè à meâ oriundi-sunt stirpe.
" Etenim nunc Ulyssem putabam mala multa passum
" Domum venturum; reditum verò illi nunquam auferebam
" Omninò, quoniam tu primùm promisisti, et annuisti.
" Hi autem dormientem in navi veloci super pontum vehentes
" Deposuerunt in Ithacâ, dederuntque ei immensa dona,
" Aesque, aurumque abundè, vestemque textilem,

ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλογα τὰ περὶ τὴν ἔκθεσιν, ὡς οὐκ ἂν ἦν ἀνεκτὰ, δῆλον ἂν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσει. Νῦν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ Ποιητὴς ἀφανίζει ἡδύνων τὸ ἄτοπον· τῇ δὲ λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι καὶ μήτε ἠθικοῖς μήτε διανοητικοῖς. *Poetic. cap.* 24. sub fine.

Ibid. —— δεδμημένον ὕπνῳ.] Vide suprà ad μ΄, 281.

Ver. 121. —— διὰ μεγάθυμον Ἀθήνην.] Ἤγουν διὰ τὴν φρόνησιν, ἢ χάριν, οἷα σοφὸς, ὑπὸ Φαιάκων εὐεργέτηται. *Eustath.*

> Καὶ δέ σε Φαιήκεσσι φίλον πάντεσσιν ἔθηκα.
> *Infrà, ver.* 302.

Ver. 123. —— μή πού τις] *Al.* μή πώ τις, et μή πώς τις.

Ver. 128. —— οὐκέτ' ἔγωγε —— Τιμήεις ἔσομαι.]

> —— et quisquam numen Junonis adoret
> Præterea, aut supplex aris imponat honorem!
> *Æn.* I, 48.

Ver. 130. —— πέρ τοι.] *Al.* πέρ τι.

Ibid. —— ἐμῆς ἔξεισι γενέθλης.] Ἐν ἤθει ταῦτα· ὁ γὰρ Φαίαξ Ποσειδῶνος καὶ Κερκύρας τῆς Ἀσωποῦ. *Schol.* Cæterùm *Barnesius* edidit, ἐμῆς ἐξ εἰσὶ γενέθλης.

Ver. 132. —— ἀπηύρων.] *Al.* ἀπηῦρον.

Ver. 133. —— ἐπεὶ σὺ πρῶτον ὑπέσχεο.] Vide suprà ad α΄, 77.

Ver. 135. —— ἄσπετα δῶρα.] *Al.* ἀγλαὰ δῶρα

Πόλλ', ὅσ' ἂν οὐδέ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεὺς,
Εἴπερ ἀπήμων ἦλθε, λαχὼν ἀπὸ ληΐδος αἶσαν.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὢ πόποι, Ἐννοσίγαι' εὐρυσθενὲς, οἷον ἔειπες;
Οὔτι σ' ἀτιμάζουσι Θεοί· χαλεπὸν δέ κεν εἴη
Πρεσβύτατον καὶ ἄριστον ἀτιμίῃσιν ἰάλλειν.
Ἀνδρῶν δ' εἴπερ τίς τε βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων
Οὔτι τίει, σοὶ δ' ἐστὶ καὶ ἐξοπίσω τίσις αἰέν.
Ἔρξον, ὅπως ἐθέλεις, καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων·
Αἶψά κ' ἐγὼν ἔρξαιμι, Κελαινεφὲς, ὡς ἀγορεύεις·
Ἀλλὰ σὸν αἰεὶ θυμὸν ὀπίζομαι, ἠδ' ἀλεείνω.
Νῦν αὖ Φαιήκων ἐθέλω περικαλλέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
Ῥαῖσαι· ἵν' ἤδη σχῶνται, ἀπολλήξωσι δὲ πομπῆς
Ἀνθρώπων· μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ὢ πέπον, ὡς μὲν ἐμῷ θυμῷ δοκεῖ εἶναι ἄριστα,
Ὁππότε κεν δὴ πάντες ἐλαυνομένην προσίδωνται

" Multa, quot nunquam Trojâ extulisset Ulysses,
" Si incolumis venisset, sortitus de praedâ portionem."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" Papae! Neptune latè-potens, quale dixisti?
" Nequaquam te despiciunt Dii; grave autem esset
" Antiquissimum et praestantissimum ignominiâ prosequi.
" Hominum autem si quis te viribus et robori *suo* obsequens
" Non honorat; tibi sanè est et posteà ultio semper.
" Fac, ut vis, et tibi gratum est animo."
Huic autem respondit deinde Neptunus terrae-quassator:
" Statim ego facerem, Nubium-coactor, sicut dicis;
" Sed tuam semper iram observo, et fugito.
" Nunc verò Phaeacum volo perpulchram navem
" Ex deductione reversam in nigro ponto
" Perdere; ut jam abstineant, desistantque à deductione
" Hominum; magnumque ipsis montem urbi obducere."
Hunc autem respondens allocutus est nubium-coactor Jupiter:
" O bone, sic quidem meo animo videtur esse optimum,
" Cùm jam omnis incitatam intueatur

Ver. 137. —— ἐξήρατ'.] *Barnesius* edidit ἐξ ἦρατ'.

Ver. 142. Πρεσβύτατον] Ἐντιμότατον· ἀλλαχοῦ γὰρ λέγει, [*Iliad.* ν', 355.] " Ἀλλὰ " Ζεὺς πρότερος γεγόνει." *Schol.*

Ver. 143. —— τίς τε.] *Al.* τίς σε.

Ibid. —— βίῃ καὶ κάρτεϊ εἴκων] Νικώμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ βίας, καὶ τῆς ἰσχύος· ὥστε διὰ τοῦτο ἐξυβρίζειν. *Schol.* Vide ad *Il.* ί, 594.

Ver. 145. —— ὅπως ἐθέλεις, καί τοι φίλον ἔπλετο.] Ὅτι τὸ " ἐθέλεις," καὶ τὸ " φίλον " ἔπλετο θυμῷ," ἐκ παραλλήλου ταυτὸ δηλοῦσιν. *Eustath.* Sed vide suprà ad λ', 611. et ad *Il.* ό, 158.

Ver. 147. —— Κελαινεφές.] *Al.* διοτρεφές. Minùs rectè. Vide ad *Il.* ί, 534.

Ver. 151. —— ἀπολλήξωσι.] *Al.* ἀπολήξωσι. Quod eodem modo pronuntiandum.

Ver. 152 et 177. —— πόλει.] *Al.* πόλιν.

Ver. 155. —— προσίδωνται.] *Al.* προΐδωνται.

Λαοὶ ἀπὸ πτόλιος, θεῖναι λίθον ἐγγύθι γαίης
Νηῒ θοῇ ἴκελον, (ἵνα θαυμάσσωσιν ἅπαντες
Ἄνθρωποι·) μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ᾽ ἄκουσε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Βῆ ῥ᾽ ἴμεν ἐς Σχερίην, ὅθι Φαίηκες γεγάασιν·
Ἔνθ᾽ ἔμεν᾽· ἡ δὲ μάλα σχεδὸν ἤλυθε ποντοπόρος νηῦς
Ῥίμφα διωκομένη· τῆς δὲ σχεδὸν ἦλθ᾽ Ἐνοσίχθων,
Ὅς μιν λᾶαν ἔθηκε, καὶ ἐῤῥίζωσεν ἔνερθε,
Χειρὶ καταπρηνεῖ ἐλάσας· ὁ δὲ νόσφι βεβήκει.
Οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ᾽ ἀγόρευον
Φαίηκες δολιχήρετμοι ναυσίκλυτοι ἄνδρες·
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
Ὦ μοι, τίς δὴ νῆα θοὴν ἐπέδησ᾽ ἐνὶ πόντῳ,
Οἴκαδ᾽ ἐλαυνομένην; καὶ δὴ προὐφαίνετο πᾶσα.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε· τὰ δ᾽ οὐκ ἴσαν, ὡς ἐτέτυκτο.
Τοῖσιν δ᾽ Ἀλκίνοος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ᾽ ἱκάνει

" Populus ab urbe, *tum eam* facere lapidem prope terram
" Navi veloci similem, (ut admirentur omnes
" Homines;) magnumque ipsis montem urbi obducere."
At postquam hoc audivisset Neptunus terrae-quassator,
Perrexit ire in Scheriam, ubi Phaeaces sunt;
Illic manebat: at valdè propè venit pontum-transiens navis
Celeritèr impulsa: hanc autem propè venit Neptunus,
Qui ipsam lapidem reddidit, et radicari-fecit infernè,
Manu pronâ percussam; ipse autem discessit.
Ast inter se verba alata loquebantur
Phaeaces longis-remis-utentes re-nauticâ-inclyti viri:
Sic autem aliquis dicebat intuitus in propinquum alium:
" Eheu, quis jam navem velocem ligavit in ponto,
" Domum-versus impulsam? et jam apparebat tota."
Sic utique quis dicebat: haec autem non intellexerunt, quomodo facta-essent.
Inter hos verò Alcinous concionatus est, et dixit:
" Papae! certè omninò jam me antiqua vaticinia assequuntur

Ver. 157. ——— θαυμάσσωσιν.] Ita rectè *Barnesius. Vulgg.* θαυμάσωσιν. Vide ad *ver.* 184. *Al.* θαυμάζωσιν.

Ver. 158. —— ἀμφικαλύψαι.] *Al.* ἀμφικαλύψω.

Ver. 161. —— ἴμεν᾽.] Ita editio *Wetsteniana*; et ita in commentario legit *Eustathius*: Quibuscum facit et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus. Optimè, ut videtur. *Barnesius* aliique habent ἔμεν, pro εἶναι.

Ver. 163. Ὅς μιν λᾶαν ἔθηκε] Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὄψιως φαντασία ὡς εἰκὸς τὴν τῆς Φαιακικῆς νηὸς πλασθῆναι πεποίηκεν ἀπολίθωσιν. Φασὶ γὰρ λίθον ἐκεῖ που περίοπτον κείμενον ἐν θαλάσσῃ περὶ Κέρκυραν, νηὸς φαντασίαν πέμπειν· καὶ δι᾽ αὐτὴν τὸν τοιοῦτον λόγον πλασθῆναι. *Eustath.*

Ver. 172. Ὦ πόποι, ἦ μάλα δή με παλαίφατα θέσφαθ᾽ ἱκάνει.] Sic apud *Euripidem*:

Αἶ αἶ, παλαιὸς χρησμὸς ἐκπεραίνεται.
Cyclops, *ver.* 692.

Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὰ ῥηθέντα θέσφατα ἐνταῦθα μὲν καιρίως κεῖται· ἀναμνήσεως ἕνεκα παλαιοῦ γινομένου μαντεύματος διὰ τὴν ἀπολίθωσιν τῆς νηός· ἐν δέ γε τῇ θ᾽ ῥαψῳδίᾳ ἐντεῦθεν μετάκεινται οὐκ ὀρθῶς, καθὰ δοκεῖ τοῖς Παλαιοῖς: *Eustath.* Vide suprà ad θ΄, 565.

Πατρὸς ἐμοῦ, ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι
Ἡμῖν, οὕνεκα πομποὶ ἀπήμονες εἰμὲν ἁπάντων.
Φῆ ποτε Φαιήκων ἀνδρῶν περικαλλέα νῆα
Ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
Ῥαισέμεναι, μέγα δ' ἧμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.
Ὣς ἀγόρευ' ὁ γέρων· τάδε δὴ νῦν πάντα τελεῖται.
Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες·
Πομπῆς μὲν παύσασθε βροτῶν, ὅτε κέν τις ἵκηται
Ἡμέτερον προτὶ ἄστυ· Ποσειδάωνι δὲ ταύρους
Δώδεκα κεκριμένους ἱερεύσομεν, αἴκ' ἐλεήσῃ,
Μηδ' ἡμῖν περίμηκες ὄρος πόλει ἀμφικαλύψῃ.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἔδδεισαν, ἑτοιμάσσαντο δὲ ταύρους.
Ὣς οἱ μέν ῥ' εὔχοντο Ποσειδάωνι ἄνακτι
Δήμου Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Ἑσταότες περὶ βωμόν· ὁ δ' ἔγρετο δῖος Ὀδυσσεὺς,
Εὕδων ἐν γαίῃ πατρωΐῃ, οὐδέ μιν ἔγνω,

"Patris mei, qui dicebat Neptunum iratum esse
"Nobis, quoniam deductores tuti sumus omnium.
"Dixit aliquandò Phaeacum virorum perpulchram navem
"Ex deductione reversam in nigro ponto
"Perditurum, magnumque nobis montem urbi obducturum.
"Sic praedicabat senex; haec utique nunc omnia perficiuntur.
"Sed agite, sicut ego dixero, pareamus omnes:
"A deductione quidem desistite mortalium, cùm aliquis venerit
"Nostram ad urbem; Neptuno autem tauros
"Duodecim electos sacrificabimus, si misereatur,
"Neque nobis ingentem montem urbi obducat."
Sic dixit: illi autem metuerunt, paraveruntque tauros.
Sic quidem supplicabant Neptuno regi
Populi Phaeacum ductores et principes,
Stantes circum altare: Experrectus autem est nobilis Ulysses,
Cubans in terrâ patriâ, neque ipsam cognovit,

Ver. 173. —— ἔφασκε.] *Dicere solebat.* — Vide ad *Il.* ά, 37. et β', 221.

Ibid. —— ἀγάσασθαι.] *Al.* ἀγάσεσθαι.

Ver. 177. —— ἧμιν.] Vide suprà ad Θ', 569.

Ibid. —— ἀμφικαλύψαι.] "Pro ἀμφικα-"λύψαι," inquit *Henricus Stephanus*, "non "dubito quin legendum sit ἀμφικαλύψειν." Quod cum præcedenti Ῥαισέμεναι rectiùs congruit: Atque ita in omnibus scriptum occurrit suprà Θ', 569. Undè verisimile, vocem ἀμφικαλύψαι ex *ver.* 152. 158. errore huc translatam.

Ver. 180. —— παύσασθε.] *Al.* παύσεσθε.

Ver. 184. —— ἑτοιμάσσαντο.] Ita rectè edidit *Barnesius*. Nam, uti ipse annotat, quod habent Vulgati ἑτοιμάσαντο antepenultimam corripit. Vide ad *Il.* ά, 118. 140. et τ', 197. Porrò et MS. unus à *Tho. Bentleio* collatus hîc habet ἑτοιμάσσαντο.

Ver. 185. Ὣς οἱ μέν ῥ' εὔχοντο.] Κατὰ τὸ σιωπώμενον ἠφανίσθησαν· τὰ γὰρ κυρωθέντα ὑπὸ θεῶν, ἐξ ἀνάγκης πληροῦται. *Schol.* Σημείωσαι δὲ ὅτι πλάττει μὲν τὰς ῥηθείσας ἀπειλὰς ὁ Ποιητὴς, ἵνα καὶ μὴ ζητῶμεν ποῦ ποτε ἂν εἴη ἡ ἔκτοπος Φαιακία, ἣν αὐτὸς τερατεύεται· ὡς δέον ὂν ὑπονοεῖν ἐκ τῶν ἀπειληθέντων, ὅτι ἠφάντωται. *Eustath.*

Ver. 188. —— πατρωΐῃ.] Ita edidit *Barnesius*, et hîc, et infrà *ver.* 251. ubi eadem vox occurrit: Atque ita alibi ferè semper apud *Homerum* scribitur hæc vox. *Al.* πατρῴῃ.

Ἤδη δὴν ἀπεών· περὶ γὰρ θεὸς ἠέρα χεῦεν,
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διός· ὄφρα μιν αὐτὸν
Ἄγνωστον τεύξειεν, ἕκαστά τε μυθήσαιτο·
Μή μιν πρὶν ἄλοχος γνοίη, ἀστοί τε, φίλοι τε,
Πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.
Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι,
Ἀτραπιτοί τε διηνεκέες, λιμένες τε πάνορμοι,
Πέτραι τ' ἠλίβατοι, καὶ δένδρεα τηλεθόωντα.
Στῆ δ' ἄρ' ἀναΐξας, καί ῥ' εἴσιδε πατρίδα γαῖαν·
Ὤμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, καὶ ὣ πεπλήγετο μηρὼ

Jam diù cùm-abfuisset; circùm enim dea nebulam fudit,
Pallas Minerva, filia Jovis; ut eum ipsum
Ignotum faceret, singulaque ediceret;
Nè ipsum priùs uxor cognosceret, civesque, amicique,
Quàm omnem proci injuriam luissent.
Propterea mutata videbantur omnia regi,
Viaeque perpetuae, portusque undique-stationibus-apti,
Petraeque altae, et arbores virentes.
Stetit autem cùm-exsurrexisset, et inspexit patriam terram;
Flevitque posteà, et sua percussit femora

Ver. 189. —— περὶ γὰρ θεὸς ἠέρα χεῦεν.] "Illud γὰρ," inquit *Spondanus*, "cùm sit "αἰτιολογικὸν, hoc tamen loco non videtur "esse ejusdem officii; neque enim hæc "quæ subjicit, cum præcedentibus, quasi "redditio sit causæ, cohærent. Nam nubes "ista, quam Ulyssi circumfudit Minerva, "non facit ut ignota sit ei sua patria; sed "ut ipse aliis sit ignotus." Atqui nebulam hanc, etsi à *Minervâ* ad *Ulyssem* celandum præcipuè designatam, etiam terram ipsi incognitam reddidisse liquet ex *ver.* 194. infrà, Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα φαινέσκετο πάντα ἄνακτι· et *ver.* 352. Ὣς εἰποῦσα θεὰ σκέδασ' ἠέρα, εἴσατο δὲ χθών. Id quod virum ipsum eruditum non omninò fugit.

Ver. 190. Παλλὰς Ἀθηναίη.] Ἀθηνᾶ ἐνταῦθα ἡ κατὰ τὸν Ὀδυσσέα φρόνησις ἡ δεόντως ὑποτιθεμένη αὐτῷ μὴ γνωσθῆναι τινὶ τῶν ἁπάντων δίχα γε τῶν ἀποδειχθησομένων ἀναγκαίων· μηδ' αὐτῷ τῷ πατρὶ, μηδὲ τῇ γυναικὶ, ἐξ ὧν οὐδὲν ἦν αὐτῷ χρήσιμον εἰς τὸ τοὺς μνηστῆρας κτανεῖν. *Eustath.* Atqui cum sequentibus "Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα &c." *ver.* 194. nullo modo congruit allegorica hæc interpretatio.

Ibid. —— ὄφρα μιν αὐτὸν Ἄγνωστον τεύξειεν] Dna. *Dacier* vocem ἄγνωστον hoc in loco non "*ignotum*," sed "*ignarum*," interpretandam contendit. "Minerve (inquit) n'enveloppe point Ulysse d'un nuage, pour le "rendre inconnu, mais pour lui rendre sa "terre méconnoissable, pour l'empêcher "lui de la reconnoître. —— Ἄγνωστος —— ne "signifie pas seulement, *qui n'est point connu*, mais aussi, *qui ne connoit point.*" Verùm si vox ἄγνωστος isto sensu accipi posset, minimè tamen cum sequenti "Μή μιν πρὶν "ἄλοχος γνοίη, &c." congrueret hæc interpretatio: Præterquàm quòd et hoc modo penitùs amitteretur vis vocularum μιν, αὐτὸν, quæ præcedenti μιν de terrâ dicto, *ver.* 188. ex adverso aptissimè respondent.

Ver. 193. Πρὶν πᾶσαν μνηστῆρας ὑπερβασίην ἀποτῖσαι.] Editiones vulgatæ hîc habent μνηστῆρσιν. *Eustathius* autem in commentario legit μνηστῆρας· cumque eo faciunt et MSS. à *Tho. Bentleio* collati. Atque hanc lectionem Textui inserui. Ita enim in omnibus legitur infrà χ΄, 64. ubi idem versus occurrit; et ut ita legatur omninò postulare videtur vox ἀποτῖσαι. Nam ἀποτίω, Voce *Activâ*, semper apud Homerum, *luere*, non, *ulcisci*, significat. Vide et infrà ad χ΄, 168.

Ibid. —— ἀποτῖσαι.] Ita *Barnesius*. Rectè ut videtur. *Al.* ἀποτίσαι. Vide ad *Il.* ί, 508. et ξ΄, 471.

Ver. 194. Τοὔνεκ' ἄρ' ἀλλοειδέα φαινέσκετο] Enuntiabatur ac si scriptum esset ἀλλώδη· ut rectè notavit *Barnesius*.

Ver. 195. Ἀτραπιτοί] Αἱ μὴ ἔχουσαι ἐκτροπὴν ὁδοῦ. *Schol.*

Ibid. —— πάνορμοι.] Σκέπην ἔχοντες παντὸς ἀνέμου. *Schol.*

Ver. 196. —— τηλεθόωντα.] *Al.* τηλεθάοντα.

Χερσὶ καταπρηνέσσ'· ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ηὔδα·
"Ὢ μοι ἐγὼ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω;
Ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
Ἦε φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής;
Πῆ δὴ χρήματα πολλὰ φέρω τάδε; πῆ δὲ καὶ αὐτὸς
Πλάζομαι; αἴθ' ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν
Αὐτοῦ· ἐγὼ δέ κεν ἄλλον ὑπερμενέων βασιλήων
Ἐξικόμην, ὅς κέν μ' ἐφίλει καὶ ἔπεμπε νέεσθαι.
Νῦν δ' οὔτ' ἄρ πη θέσθαι ἐπίσταμαι, οὐδὲ μὲν αὐτοῦ
Καλλείψω, μήπως μοι ἕλωρ ἄλλοισι γένηται.
Ὢ πόποι, οὐκ ἄρα πάντα νοήμονες, οὐδὲ δίκαιοι
Ἦσαν Φαιήκων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες,
Οἵ μ' εἰς ἄλλην γαῖαν ἀπήγαγον· ἦτέ μ' ἔφαντο
Ἄξειν εἰς Ἰθάκην εὐδείελον· οὐδ' ἐτέλεσσαν.
Ζεὺς σφέας τίσαιτο ἱκετήσιος, ὅς τε καὶ ἄλλους
Ἀνθρώπους ἐφορᾷ, καὶ τίνυται, ὅς τις ἁμάρτῃ.
Ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ χρήματ' ἀριθμήσω, καὶ ἴδωμαι,

Manibus pronis; lugensque verbum dixit:
" Hei mihi, quorumnam demùm hominum in terram venio?
" Nunquid hi injuriosique et crudeles, neque justi?
" An hospitales, et ipsis mens est sancta?
" Quonàm jam bona multa fero haec? quonàm autem et ipse
" Vagor? utinam mansissent apud Phaeaces
" Illic; ego verò ad alium magnanimorum regum
" Pervenissem, qui me amicè excepisset, et dimisisset-instructum ad revertendum.
" Nunc autem neque sanè usquam ponere scio, neque quidem illic
" Relinquam, nè fortè mihi praeda aliis fiant.
" Papae! non ergò omninò sapientes, neque justi
" Erant Phaeacum ductores et principes,
" Qui me in aliam terram abduxerunt: certè me dicebant
" Ducturos *se* in Ithacam amoenam; neque perfecerunt.
" Jupiter ipsos ulciscatur supplicum-custos, qui et alios
" Homines inspicit, et punit, quicunque peccet.
" Verùm age jam bona numerabo, et videbo,

Ver. 199. ——— ὀλοφυρόμενος δ' ἔπος ηὔδα.] *Al.* ὀλοφυρόμενος δὲ προσηύδα.

Ver. 204. ——— αἴθ' ὄφελον μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν.] Τὰ χρήματα δηλονότι. *Schol.* *Barnesius* autem, et versiones vulgatæ, reddunt; " *Utinam mansissem.*" Sed hoc cum sequentibus " ἐγὼ δέ κεν ἄλλον &c." quomodo congruat, equidem non video.

Ver. 206. ἐφίλει.] Vide ad *Il.* ύ, 304.

Ver. 212. ——— Ἰθάκην εὐδείελον.] Vide suprà ad ί, 21.

Ver. 213. Ζεὺς σφέας τίσαιτο ἱκετήσιος.] *Barnesius* legendum conjicit, Ζεὺς σφεῖας τίσαιθ' ἱκετήσιος. Et MS. à *Tho. Bentleio* collatus habet τίσαιθ'. Sed et ferri potest vulgata lectio. Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. ——— ἱκετήσιος.] Ἱκετῶν ἐπόπτης. *Schol.* Vide suprà ad ζ', 207.

Ibid. ——— ὅς τε καὶ ἄλλους Ἀνθρώπους ἐφορᾷ, καὶ τίνυται.]

——————— ἔχει θεὸς ἔκδικον ὄμμα.
Batrachomyomach. ver. 96.

Οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.
Oraculum, apud Herodotum, lib. V. § 56.

Ver. 214. ——— τίνυται.] *Al.* τίννυται. Sed nihil opus. Vide ad *Il.* γ', 279.

Ver. 215. Ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ χρήματ' ἀριθμήσω, καὶ ἴδωμαι, Μή τί μοι οἴχωνται.] Ἐπὶ τῇ διαριθμήσει τῶν χρημάτων ἃ συνεξέθηκαν οἱ Φαίακες αὐτῷ, καὶ ἀπέπλευσαν, εἰ μὲν ἀληθῶς ἐν ἐρημίᾳ τοσαύτῃ καὶ τῶν καθ' αὐτὸν ἀσαφείᾳ καὶ

Μή τί μοι οἴχωνται κοίλης ἐπὶ νηὸς ἄγοντες.
Ὣς εἰπὼν, τρίποδας περικαλλέας, ἠδὲ λέβητας,
Ἠρίθμει, καὶ χρυσὸν, ὑφαντά τε εἵματα καλά·
Τῶν μὲν ἄρ' οὔτι πόθει· ὁ δ' ὀδύρετο πατρίδα γαῖαν,
Ἑρπύζων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Πόλλ' ὀλοφυρόμενος· σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα νέῳ, ἐπιβώτορι μήλων,
Παναπάλῳ, οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν,
Δίπτυχον ἀμφ' ὤμοισιν ἔχουσ' εὐεργέα λώπην·
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσι πέδιλ' ἔχε, χειρὶ δ' ἄκοντα.
Τὴν δ' Ὀδυσεὺς γήθησεν ἰδὼν, καὶ ἐναντίος ἦλθε,
Καί μιν φωνήσας, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ὦ φίλ', ἐπεί σε πρῶτα κιχάνω τῷδ' ἐνὶ χώρῳ,
Χαῖρέ τε, καὶ μή μοί τι κακῷ νόῳ ἀντιβολήσαις·

"Nequid mihi discesserint cavâ in navi auferentes."
Sic locutus, tripodas perpulchros et lebetes,
Numerabat, et aurum, textaque vestimenta pulchra :
Horum quidem nihil desiderabat ; lugebat autem patriam terram,
Reptans juxta littus sonori maris,
Multùm lamentans ; prope autem eum venit Minerva,
Viro corpore assimilata juveni, pastori ovium,
Delicato ; quales utique regum filii sunt ;
Duplicem circa humerum habens pulchrè-factam vestem ;
Pedibus verò sub nitidis calceos habebat, manuque jaculum.
Hanc verò Ulysses gaudebat conspicatus, et obvius venit,
Et ipsam compellans verba alata dixit :
"O amice, quandoquidem te primùm invenio hoc in loco,
"Salve, et neutiquam mihi malo animo occurreris :

ἀδηλότητι γεγονὼς, περὶ τῶν χρημάτων φοβεῖται, "Μήτι οἱ οἴχωνται κοίλης ἐκ νηὸς ἔχοντες," οἰκτείρειν ἄξιον ἢ βδελύττεσθαι νὴ Δία τὴν φιλοπλουτίαν· εἰ δ' (ὥσπερ ἔνιοι λέγουσιν) περὶ τῆς Ἰθάκης ἀμφιδοξῶν, οἴεται τὴν τῶν χρημάτων σωτηρίαν ἀπόδειξιν εἶναι τῆς τῶν Φαιάκων ὁσιότητος, (οὐ γὰρ ἂν, ἀκερδῶς φέροντας αὐτὸν, εἰς ἀλλοτρίαν ἐκβάλλειν χώραν καὶ καταλιπεῖν, ἀποσχομένους τῶν χρημάτων)· οὔτι φαύλῳ τεκμηρίῳ χρῆται· καὶ τὴν πρόνοιαν ἄξιον ἐπαινεῖν. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Notandum tamen, *Ulyssem*, postquam bonis hisce recensitis nihil deesse comperisset, non se in patriam reversum indè concludere, sed desiderio ejus etiamnum lamentari ; *ver.* 219.

Ver. 216. ——— οἴχωνται.] *Al.* οἴχονται.

Ver. 221. ——— σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη, Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα.]

Cui mater mediâ sese tulit obvia sylvâ,
Virginis os habitumque gerens, et virginis arma
Spartanæ. ——— *Æn.* I, 314.

Ver. 222. ——— ἐπιβώτορι μήλων] Βοσκῆτορ τῶν ποιμνίων, ἐπιστάτῃ· ἢ ἐφιππαστῆρι· οἱ γὰρ τῶν βασιλέων υἱοὶ πρῶτον ἐπὶ τῶν κριῶν ἱππεύειν ἐμάνθανον. *Hesychius*, in voce Ἐπιβώτορι.

Ver. 223. ——— οἷοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν.] Τὸ παλαιὸν καὶ οἱ τῶν βασιλέων παῖδες πανάπαλοι ἐκαλοῦντο, καὶ ἐποίμαινον. *Schol.* "De antiquis illustrissimus quisque pastor erat ; "ut ostendit Græca et Latina lingua, et "veteres Poetæ, quia alios vocant πολύαρνας, alios πολυμήλους, alios πολυβούτας." *Varro, de Re Rusticâ, lib.* II. *cap.* 1.

Ver. 224. ——— ἔχουσ'.] *Al.* ἔχων.

Ibid. ——— λώπην] Ἱμάτιον, ἤτοι περιβόλαιον· ἔνθεν καὶ λωποδύτης, ὁ τούτων ἀφαιρέτης, λῃστής. *Schol.*

Ver. 225. ——— ὑπαὶ λιπαροῖσι.] *Al.* ὑπὸ λιπαροῖσι. Atque ita legit *Eustathius.* Vide ad *Il.* ά, 51.

Ibid. ——— χειρί.] *Eustathius* in commentario citat, χερσί. Atque ita in duobus MSS. scriptum reperit *Tho. Bentleius.*

Ver. 226. ——— ἐναντίος.] *Al.* ἐναντίον.

Ver. 229. ——— ἀντιβολήσαις] *Al.* ἀντιβολήσῃς.

Ἀλλὰ σάω μὲν ταῦτα, σάω δ' ἐμέ· σοὶ γὰρ ἔγωγε
Εὔχομαι, ὥς τε θεῷ, καί σευ φίλα γούναθ' ἱκάνω.
Καί μοι ταῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ,
Τίς γῆ; τίς δῆμος; τίνες ἀνέρες ἐγγεγάασιν;
Ἦ πού τις νήσων εὐδείελος, ἦέ τις ἀκτὴ
Κεῖθ' ἁλὶ κεκλιμένη ἐριβώλακος ἠπείροιο;
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Νήπιός εἶς, ὦ ξεῖν', ἢ τηλόθεν εἰλήλουθας,
Εἰ δὴ τήνδε τε γαῖαν ἀνείρεαι· οὐδέ τι λίην
Οὕτω νώνυμός ἐστιν· ἴσασι δέ μιν μάλα πολλοὶ,
Ἠμὲν ὅσοι ναίουσι πρὸς ἠῶ τ', ἠέλιόν τε,
Ἠδ' ὅσσοι μετόπισθε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα.
Ἤτοι μὲν τρηχεῖα καὶ οὐχ ἱππήλατός ἐστιν,
Οὐδὲ λίην λυπρὴ, ἀτὰρ οὐδ' εὐρεῖα τέτυκται.
Ἐν μὲν γάρ οἱ σῖτος ἀθέσφατος, ἐν δέ τε οἶνος
Γίγνεται· αἰεὶ δ' ὄμβρος ἔχει, τεθαλυῖά τε ἕρση·
Αἰγίβοτος δ' ἀγαθὴ, καὶ βούβοτος· ἔστι μὲν ὕλη
Παντοίη, ἐν δ' ἀρδμοὶ ἐπηετανοὶ παρέασιν.

" Sed serva quidem haec, serva etiam me: tibi enim ego
" Supplico, tanquam deo, et ad tua chara genua accedo.
" Et mihi haec dic verè, ut benè sciam,
" Quaenam terra? quis populus? quinam viri insunt?
" Num qua insularum amoena? an aliquod littus
" Jacet ad mare vergens glebosae continentis?"
Hunc autem contrà allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
" Stultus es, ô hospes, aut è-longinquo venisti;
" Si reverà de hâc terrâ interroges: neque sanè valdè
" Adeò ignobilis est: nôrunt autem eam admodùm multi,
" Tum quotquot habitant ad Auroramque, Solemque,
" Tum quotquot ponè ad caliginem obscuram.
" Profectò quidem aspera et non equitabilis est:
" Neque valdè sterilis, at neque lata est,
" In *eâ* etenim triticum copiosum, in *eâ* autem et vinum
" Est; semper verò pluvia habet *illam*, foecundusque ros:
" Capris autem pascendis apta, et bobus: est quidem sylva
" Omnigena: ibi quoque aquationes perennes adsunt.

Ver. 232. ——— ταῦτ'.] *Al.* τοῦτ'.

Ver. 233. ——— ἐγγεγάασιν.] *Al.* ἐκγεγάασιν.

Ver. 238. Εἰ δή.] *Si reverà.* ———

Ibid. —— οὐδέ τι λίην Οὕτω νώνυμός ἐστιν.] Vide ad *Il.* ά, 330. et ό. 11.

Ver. 242. ——— τρηχεῖα.] Vide ad *Il.* β', 633.

Ibid. —— καὶ οὐχ ἱππήλατός ἐστιν.] Vide suprà ad δ' 606. 607.

Ver 243. —— οὐδ' εὐρεῖα.] *Al.* οὐκ εὐρεῖα.

Ver. 244. Ἐν μὲν γὰρ —— ἐν δέ.] In nonnullis Exemplaribus, notante *Barnesio*, legitur Εὖ μὲν γὰρ —— εὖ δέ.

Ver. 245. Γίγνεται.] *Al.* Γίνεται. Quod perindè est.

Ibid. ——— τεθαλυῖά τε ἕρση] *Al.* τεθαλυῖα τ' ἐέρση.

Ver. 247. ——— ἐν δ' ἀρδμοί.] *Al.* εὖ δ' ἀρδμοί.

Ibid. —— παρέασιν.] *Al.* γεγάασιν.

Τῷ τοι, ξεῖν', Ἰθάκης γε καὶ ἐς Τροίην ὄνομ' ἵκοι,
Τήν περ τηλοῦ φασὶν Ἀχαιΐδος ἔμμεναι αἴης.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Χαίρων ᾗ γαίῃ πατρωΐῃ, ὥς οἱ ἔειπε
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο·
Καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.
Οὐδ' ὅγ' ἀληθέα εἶπε, πάλιν δ' ὅγε λάζετο μῦθον,
Αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι νόον πολυκερδέα νωμῶν·
Πυνθανόμην Ἰθάκης γε καὶ ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ,
Τηλοῦ ὑπὲρ πόντου· νῦν δ' εἰλήλουθα καὶ αὐτὸς
Χρήμασι σὺν τοῖσδεσσι· λιπὼν δ' ἔτι παισὶ τοσαῦτα
Φεύγω, ἐπεὶ φίλον υἷα κατέκτανον Ἰδομενῆος,
Ὀρσίλοχον πόδας ὠκὺν, ὃς ἐν Κρήτῃ εὐρείῃ
Ἀνέρας ἀλφηστὰς νίκα ταχέεσσι πόδεσσιν·
Οὕνεκά με στερέσαι τῆς ληΐδος ἤθελε πάσης
Τρωϊάδος, τῆς εἵνεκ' ἐγὼ πάθον ἄλγεα θυμῷ,
Ἀνδρῶν τε πτολέμους, ἀλεγεινά τε κύματα πείρων·
Οὕνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ χαριζόμενος θεράπευον
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ἀλλ' ἄλλων ἦρχον ἑταίρων.
Τὸν μὲν ἐγὼ κατιόντα βάλον χαλκήρεϊ δουρὶ

"Itaque, hospes, Ithacae sanè et in Trojam nomen pervenerit,
"Quam quidem procul dicunt Achaïcâ esse à terrâ."
Sic dixit: laetatus est autem patiens nobilis Ulysses,
Gaudens suâ terrâ patriâ, sicut ei dixerat
Pallas Minerva, filia Jovis Aegiochi:
Et ipsam compellans verba alata dixit:
Neque is vera dixit, ex-obliquo verò instituebat sermonem,
Semper in pectore mentem perastutam agitans:
"Audiebam de-Ithacâ quidem et in Cretâ latâ,
"Longè trans pontum; nunc autem veni et ipse
"Bonis cum hisce: relictis verò adhuc apud filios tantis
"Fugio, quoniam dilectum filium interfeci Idomenei,
"Orsilochum pedibus velocem, qui in Cretâ latâ
"Viros ingeniosos vincebat velocibus pedibus:
"Quoniam me privare praedâ volebat omni
"Trojanâ; cujus gratiâ ego passus eram dolores animo,
"Virorumque bella, tristesque undas transiens:
"Quoniam scilicet haud suo patri gratificans serviebam
"Populo in Trojanorum; sed aliis imperabam sociis.
"Hunc quidem ego revertentem percussi aereâ hastâ

Ver. 248. —— ἵκοι.] *Al.* ἵκει.

Ver. 254. —— ὅγ' —— ὅγι.] Vide ad *Il.* γ'. 409.

Ibid. —— πάλιν δ' ὅγι λάζετο μῦθον.] Εἰς τοὐναντίον τοῦ ἀληθοῦς. *Schol.* Similitèr et *Eustathius:* "Πάλιν δ' ὅγι "λάζετο μῦθον," ἤγουν πρὸς ψεῦδος ἐλάληςεν· ἀνάπαλιν γὰρ τῆς ἀληθείας τὸ ψεῦδος. Vide ad *Iliad.* δ', 357. ubi eadem phrasis occurrit.

Ver. 257. —— εἰλήλουθα.] Vide ad *Il.* ά, 37. et ί, 204.

Ver. 261. Ἀνέρας ἀλφηστάς.] Vide suprà ad ά, 349.

Ver. 264. Ἀνδρῶν τε πτολέμους.] Vide suprà ad *ver.* 91.

Ἀγρόθεν, ἐγγὺς ὁδοῖο λοχησάμενος σὺν ἑταίρῳ·
Νὺξ δὲ μάλα δνοφερὴ κάτεχ' οὐρανὸν, οὐδέ τις ἡμέας
Ἀνθρώπων ἐνόησε· λάθον δέ ἑ θυμὸν ἀπούρας.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ τόν γε κατέκτανον ὀξέϊ χαλκῷ,
Αὐτίκ' ἐγὼν ἐπὶ νῆα κιὼν Φοίνικας ἀγαυοὺς
Ἐλλισάμην, καί σφιν μενοεικέα ληΐδα δῶκα·
Τούς μ' ἐκέλευσα Πύλονδε καταστῆσαι καὶ ἐφέσσαι,
Ἢ εἰς Ἦλιδα δῖαν, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοί.
Ἀλλ' ἦτοι σφέας κεῖθεν ἀπώσατο ἶς ἀνέμοιο,
Πόλλ' ἀεκαζομένους· οὐδ' ἤθελον ἐξαπατῆσαι.
Κεῖθεν δὲ πλαγχθέντες ἱκάνομεν ἐνθάδε νυκτός·
Σπουδῇ δ' ἐς λιμένα προερέσσαμεν, οὐδέ τις ἡμῖν
Δόρπου μνῆστις ἔην, μάλα περ χατέουσιν ἑλέσθαι·
Ἀλλ' αὔτως ἀποβάντες ἐκείμεθα νηὸς ἅπαντες.
Ἔνθ' ἐμὲ μὲν γλυκὺς ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα·
Οἱ δὲ χρήματ' ἐμὰ γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλόντες,
Κάτθεσαν, ἔνθα περ αὐτὸς ἐπὶ ψαμάθοισιν ἐκείμην.

" Ex-agro, prope viam insidiatus cum socio:
" Nox autem valdè obscura occupavit coelum, neque quisquam nos
" Hominum animadvertit: latui autem illum animâ spolians.
" At postquam hunc interfecissem acuto aere.
" Statim ego ad navem profectus Phoenices illustres
" Oravi, et ipsis animo-gratam praedam dedi:
" Hos me jussi in-Pylum deferre et collocare,
" Vel in Elida divinam, ubi dominantur Epëi.
" Sed sanè ipsos illinc depulit vis venti
" Admodùm invitos; neque volebant fallere.
" Illinc autem vagati venimus huc nocte;
" Aegrè autem in portum remorum-ope-appulimus, neque ulla nobis
" Coenae mentio erat, valdè licèt indigentibus sumere;
" Sed tumultuariè egressi jacebamus ex navi omnes.
" Hîc me quidem dulcis somnus invasit defessum:
" Illi autem bona mea cavâ ex navi sublata
" Deposuerunt, ubi utique ipse in arenis jacebam.

Ver. 269. Νὺξ δὲ μάλα δνοφερὴ κατεχ' οὐρανόν.]

Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus æthrâ
Sidereâ polus; obscuro sed nubila cœlo.
Æn. III, 585.

Ver. 273. Ἐλλισάμην.] Vide suprà ad λ', 35.

Ver. 274. ——— ἐφέσσαι.] Ἱδρύσαι εἰς τὴν ναῦν. *Schol.*

Ver. 275. Ἢ εἰς Ἦλιδα δῖαν.] Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἠλείαν ὀνομάζουσι, τὴν μεταξὺ Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσαν εἰς τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόην, καὶ Ἀζάνας, καὶ Παῤῥασίους. Τὸ δὲ παλαιὸν, εἰς πλείας δυναστείας διῄρητο· εἶτ' εἰς δύο, τήν τε τῶν Ἐπειῶν, καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλέως· καθάπερ καὶ Ὅμηρος εἴρηκε. τὴν μὲν Ἐπειῶν ὀνομάζων πόλιν· "Ἢ εἰς Ἦλιδα δῖαν, ὅθι κρατέ- " ουσιν Ἐπειοί·" τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον. *Strabo, Geograph. lib.* VIII. *pag.* 518. *al.* 336.

Ver. 279. ——— προερέσσαμεν.] *Al.* προερύσσαμεν.

Ver. 282. ——— ὕπνος ἐπήλυθε κεκμηῶτα.] Vide suprà ad μ', 281. *Al.* ὕπνος ἐπέλλαβε.

Ibid. ——— κεκμηῶτα.] Vide ad *Il.* ζ', 261.

Οἱ δ' ἐς Σιδονίην εὖ ναιομένην ἀναβάντες
Ὤχοντ'· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην ἀκαχήμενος ἦτορ.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Χειρί τέ μιν κατέρεξε· δέμας δ' ἤϊκτο γυναικὶ
Καλῇ τε, μεγάλῃ τε, καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδυίῃ·
Καί μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Κερδαλέος κ' εἴη καὶ ἐπίκλοπος, ὅς σε παρέλθοι
Ἐν πάντεσσι δόλοισι, καὶ εἰ θεὸς ἀντιάσειεν.
Σχέτλιε, ποικιλομῆτα, δόλων ἆτ', οὐκ ἄρ' ἔμελλες,
Οὐδ' ἐν σῇ περ ἐὼν γαίῃ, λήξειν ἀπατάων,
Μύθων τε κλοπίων, οἵ τοι πεδόθεν φίλοι εἰσίν;
Ἀλλ' ἄγε μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα, εἰδότες ἄμφω
Κέρδε'· ἐπεὶ σὺ μέν ἐσσι βροτῶν ὄχ' ἄριστος ἁπάντων
Βουλῇ καὶ μύθοισιν· ἐγὼ δ' ἐν πᾶσι θεοῖσι
Μήτι τε κλέομαι καὶ κέρδεσιν· οὐδὲ σύ γ' ἔγνως
Παλλάδ' Ἀθηναίην, κούρην Διός, ἥτε τοι αἰεὶ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι, ἠδὲ φυλάσσω;
Καὶ δέ σε Φαιήκεσσι φίλον πάντεσσιν ἔθηκα.
Νῦν δ' αὖ δεῦρ' ἱκόμην, ἵνα τοι σὺν μῆτιν ὑφήνω,

" Ipsi verò in Sidoniam benè-habitatam *navi*-conscensâ
" Ibant; at ego relictus sum dolens corde."
Sic dixit: risit autem dea caesia-oculis Minerva,
Manuque ipsum demulsit; corpore verò assimilata est mulieri
Pulchraeque, magnaeque, et illustria opera scienti;
Et ipsum compellans verba alata dixit:
" Astutus esset, et fallax, qui te superaret
" In omnibus dolis, etiam si Deus occurreret.
" Infauste, versute, dolorum insatiabilis, non ergò eras,
" Nè in tuâ quidem cùm-esses terrâ, destiturus fallaciis,
" Verbisque fallacibus, quae tibi ab-ortu chara sunt?
" Sed age, nè ampliùs haec dicamus, scientes ambo
" Dolos: quia tu quidem es hominum longè optimus omnium
" Consilio et verbis; ego autem inter omnes Deos
" Consilioque celebror et dolis: neque tu scilicet novisti
" Palladem Minervam, filiam Jovis, quae tibi semper
" In omnibus laboribus asto, et *te* servo?
" Atque te Phaeacibus gratum omnibus reddidi.
" Nunc verò rursùs huc veni, ut tibi consilium contexam,

Ver. 285. ——— ἐς Σιδονίην.] Τὴν τῆς Σιδῶνος χώραν, τὴν Φοινίκην. *Schol.*

Ver. 295. ——— κλοπίων.] *Eustathius* in commentario legit, πλοκίων

Ibid. ——— πεδόθεν.] Ἐκ νέας ἡλικίας· ἢ ἀπὸ τοῦ πέδου. *Schol.* *Al.* παιδόθεν. Quod versum perimit.

Ver. 296. ——— εἰδότες.] *Al.* εἰδότε. Quod hoc quidem in loco perindè est. Vide ad *Il.* ά, 566.

Ver. 299. Μῆτι] Vide ad *Il.* ψ′, 315 et 500.

Ver. 300. ——— αἰεὶ] *Al.* ἄγχι.

Ver. 301. Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταμαι.] Vide ad *Il.* κ′, 278.

Ver. 303. Νῦν δ' αὖ.] *Al.* Νῦν αὖ.

Χρήματά τε κρύψω, ὅσα τοι Φαίηκες ἀγαυοὶ
Ὤπασαν, οἴκαδ' ἰόντι, ἐμῇ βουλῇ τε νόῳ τε·
Εἴπω θ', ὅσσα τοι αἶσα δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσι
Κήδε' ἀνασχέσθαι σὺ δὲ τετλάμεναι καὶ ἀνάγκῃ,
Μηδέ τῳ ἐκφάσθαι, μήτ' ἀνδρῶν, μήτε γυναικῶν,
Πάντων, οὕνεκ' ἄρ' ἦλθες ἀλώμενος· ἀλλὰ σιωπῇ
Πάσχειν ἄλγεα πολλὰ, βίας ὑποδέγμενος ἀνδρῶν.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ἀργαλέον σε, θεὰ, γνῶναι βροτῷ ἀντιάσαντι,
Καὶ μάλ' ἐπισταμένῳ· σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ ἐΐσκεις.
Τοῦτο δ' ἐγὼν εὖ οἶδ', ὅτι μοι πάρος ἠπίη ἦσθα,
Ἕως ἐνὶ Τροίῃ πολεμίζομεν υἷες Ἀχαιῶν·
Αὐτὰρ ἐπεὶ Πριάμοιο πόλιν διεπέρσαμεν αἰπὴν,
Βῆμεν δ' ἐν νήεσσι, θεὸς δ' ἐκέδασσεν Ἀχαιοὺς,
Οὔ σέ γ' ἔπειτα ἴδον, κούρη Διὸς, οὐδ' ἐνόησα

"Bonaque abscondam, quaecunque tibi Phaeaces illustres
"Dederunt, domum proficiscenti, meo consilioque menteque:
"Dicamque, quot tibi fatale-*est* aedibus in fabrefactis
"Dolores perferre: tu autem tolera etiam necessitate;
"Neque cuiquam eloquere, neque virorum, neque mulierum,
"Omnium, quòd veneris errans: sed tacitè
"Patere dolores multos, injurias sustinens virorum."
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
"Difficile *est* te, Dea, cognoscere mortali congresso,
"Etiam admodùm scienti; te enim ipsam cuilibet assimilas.
"Hoc autem ego benè novi, quòd mihi anteà benigna eras,
"Dum in Trojâ pugnabamus filii Achivorum:
"At postquam Priami urbem diripuimus altam,
"Ivimusque in navibus, Deusque dissipavit Achivos;
"Haud te posteà vidi, filia Jovis, neque animadverti

Ver. 305. —— ἐμῇ βουλῇ τε νόῳ τε.] Τουτέστι διὰ σύνεσιν ἧς Ἀθηνᾶ προΐσταται. *Eustath.*

Ver. 306. Εἴπω θ'] *Al.* Εἴπω δ'.

Ver. 307. Κήδε' ἀνασχέσθαι.] *Eustathius* in commentario videtur legisse Κήδε' ἀναπλῆσαι· Ut suprà έ, 302. Ἄλγε' ἀναπλήσειν ——.

Ibid. —— σὺ δὲ τετλάμεναι καὶ ἀνάγκῃ.]

Σὺ δ' εἴκ' ἀνάγκῃ, καὶ θεοῖσι μὴ μάχου.
Euripides, citatus à Duporto, in Gnomologiâ ad hunc locum.

—————— levius fit patientiâ,
Quicquid corrigere est nefas.
Horat. Carm. lib. I. *Od.* xxiv. 19.

Ver. 308. Μηδέ τῳ ἐκφάσθαι.] Εἰ δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Ὀδυσσεὺς ἄκων μὲν ἑαυτὸν ἀνακαλύψει τῇ μαίᾳ Εὐρυκλείᾳ, ἑκὼν δὲ τῷ Τηλεμάχῳ καὶ τῷ Εὐμαίῳ, καὶ ἑτέροις τισίν· ἔκδηλον ὅτι πλεῖον ἢ τῆς Ἀθηνᾶς αὐτὸς ἐκεῖ νοεῖ· τουτέστι τῆς κατὰ πρώτην ἐπιβολὴν παρ' αὐτῷ συνέσεως· ἐπεὶ, κατὰ παροιμίαν, αἱ δεύτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι. *Eustath.*

Ibid. —— ἐκφάσθαι.] Ita omninò scribendum; non, ut Vulgati, ἐκφᾶσθαι. Vide ad *Il.* ν', 192. et ξ', 471.

Ver. 309. —— οὕνεκ' ἄρ'.] *Eustathius* in commentario citat, οὕνεκα.

Ibid. ——— σιωπῇ Πάσχειν ἄλγεα.]

———— premit altum corde dolorem.
Æn. I, 209.

Ver. 313. —— σὲ γὰρ αὐτὴν παντὶ ἐΐσκεις.] Ὑπονενόηκεν, ὅτι ἐν τοῖς Φαίαξὶ καὶ παρθένῳ καὶ ἀνδρὶ ὁμοιωθεῖσα παρώρμηκεν αὐτόν. *Schol.*

Ibid. —— ἐΐσκεις.] *Al.* ἐΐσκω.

Ver. 315. Ἕως ἐνί.] Ita edidit *Barnesius.* Quod, si vera sit lectio, pronuntiandum erit Ὥσε ἐνὶ· vel Ὥσ' ἠνί. Quod enim annotat *Barnesius,* "*Amphibrachys,* pro *Dactylo,*" nihili est. Vide ad *Il.* ό, 539. *Al.* Εἷως ἐν. Cæterùm quod habent Vulgati Εἵως ἐνὶ, vix ullâ ratione ferri potest.

Ver. 318. Οὔ σέ γ' ἔπειτα.] *Al.* Οὔ σέ τ' ἔπειτα, et Οὔ σε ἔπειτα.

Νηὸς ἐμῆς ἐπιϐᾶσαν, ὅπως τί μοι ἄλγος ἀλάλκοις·
Ἀλλ' αἰεὶ φρεσὶν ᾗσιν ἔχων δεδαϊγμένον ἦτορ
Ἠλώμην, εἵως με θεοὶ κακότητος ἔλυσαν·
Πρίν γ' ὅτε Φαιήκων ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ
Θάρσυνάς τ' ἐπέεσσι, καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή.
Νῦν δέ σε πρὸς πατρὸς γουνάζομαι, (οὐ γὰρ ὀΐω
Ἥκειν εἰς Ἰθάκην εὐδείελον, ἀλλά τιν' ἄλλην
Γαῖαν ἀναστρέφομαι· σὲ δὲ κερτομέουσαν ὀΐω
Ταῦτ' ἀγορευέμεναι, ἵν' ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσῃς·)
Εἰπέ μοι, εἰ ἐτεόν γε φίλην ἐς πατρίδ' ἱκάνω.
Τὸν δ' ἠμείϐετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Αἰεί τοι τοιοῦτον ἐνὶ στήθεσσι νόημα·
Τῷ σε καὶ οὐ δύναμαι προλιπεῖν δύστηνον ἐόντα,
Οὕνεκ' ἐπητής τ' ἐσσὶ, καὶ ἀγχίνοος, καὶ ἐχέφρων.
Ἀσπασίως γάρ κ' ἄλλος ἀνὴρ ἀλαλήμενος ἐλθὼν,
Ἵετ' ἐνὶ μεγάροις ἰδέειν παῖδάς τ' ἄλοχόν τε·

"Navem meam ingressam, ut mihi dolorem arceres.
"Sed semper mente propriâ habens distractum cor
"Vagabar, donec me Dii malo solverunt:
"Priùs scilicet quàm Phaeacum virorum in ubere populo
"Animâstique verbis, et in urbem duxisti ipsa.
"Nunc autem te per patrem supplex-oro; (non enim puto
"Venisse *me* in Ithacam amoenam, sed aliquam aliam
"Per terram versor; te autem illudentem puto
"Haec dicere, ut meam mentem decipias:)
"Dic mihi, an verè dilectam in patriam venerim."
Huic verò respondit deinde dea caesia-oculis Minerva:
"Semper tibi tale in pectore cogitatum:
"Propterea te etiam non possum deserere infelicem existentem,
"Quoniam facundus es, et ingeniosus, et prudens.
"Libentèr enim alius vir errans reversus,
"Cuperet in aedibus videre filiosque uxoremque;

Ver. 320. —— φρεσὶν ᾗσιν.] Vide suprà ad ά 402.

Ver. 323. Θάρσυνας] Vide ad *Il.* ά, 538. et ν', 823.

Ibid. —— καὶ ἐς πόλιν ἤγαγες αὐτή.] Suprà ή, 37.

Ver. 324. Νῦν δέ σε πρὸς πατρὸς γουνάζομαι.]

—————— te, siqua parentis
Tangere cura potest, oro ——.
Æn. XII, 932.

Ibid. ——— πρὸς πατρός.] *Al.* πρὸς Ζηνός.

Ver. 327. —— ἠπεροπεύσῃς.] *Al.* ἠπεροπεύῃς.

Ver. 332. Οὕνεκ' ἐπητής τ' ἐσσί.] Καὶ πάλιν τὸν Ὀδυσσέα φάσκουσα [Ἀθηναίη] μὴ περιορᾶν μηδὲ προλείπειν, "Οὕνεκ' ἐπήτης ἐστὶ, καὶ ἀγ-"χίνοος, καὶ ἐχέφρων," ἐνδείκνυται μόνον εἶναι τῶν ἡμετέρων θεοφιλὲς καὶ θεῖον ἀρετήν. *Plutarch. de audiendis Poetis.* Οὐ γὰρ διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος, ἐπεί τοι τὸν Νικία μᾶλλον ἐχρῆν ἀγαπᾶσθαι· οὐδὲ διὰ τὴν ἰσχὺν, ἀπείρῳ γὰρ [ὡς] οἱ Λαιστρυγόνες καὶ Κύκλωπες ἦσαν αὐτοῦ κρείττους· οὐδὲ διὰ τὸν πλοῦτον, οὕτω γὰρ ἂν ἔμεινεν ἀπόρθητος Τροία. Τί δὲ δεῖ πράγματα ἔχειν αὐτὸν ἐπιζητοῦντα τὴν αἰτίαν δι' ἣν Ὀδυσσέα φησὶν ὁ Ποιητὴς θεοφιλῆ, αὐτοῦ γε ἐξὸν ἀκούειν; "Οὕνεκ' ἐπήτης ἐσσὶ, καὶ ἀγχίνοος, "καὶ ἐχέφρων." *Julian. Orat.* VIII.

Ver. 333. 335. Ἀσπασίως γάρ κ' ἄλλος —— Σοὶ δ' οὕτω φίλον ἐστί] Τοῦτο δὲ Ὀδυσσέως ἔπαινος, εἰ οὕτω στερέμνια φρονεῖ, ὡς μὴ εὐθὺς ἁρπάσαι τὴν τῶν οἰκείων ἐντυχίαν, πρινὴ πειράσασθαι ὅπως ἔχουσι περὶ αὐτόν. *Eustath.*

Σοὶ δ' οὔπω φίλον ἐστὶ δαήμεναι, οὐδὲ πυθέσθαι,
Πρίν γέ τι σῆς ἀλόχου πειρήσεαι, ἥτε τοι αὔτως
Ἧσται ἐνὶ μεγάροισιν· οἰζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ
Φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἤματα δακρυχεούσῃ.
Αὐτὰρ ἐγὼ τὸ μὲν οὔποτ' ἀπίστεον, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Ἤδε', ὃ νοστήσεις ὀλέσας ἀπὸ πάντας ἑταίρους·
Ἀλλά τοι οὐκ ἐθέλησα Ποσειδάωνι μάχεσθαι
Πατροκασιγνήτῳ, ὅς τοι χόλον ἔνθετο θυμῷ,
Χωόμενος, ὅτι οἱ υἱὸν φίλον ἐξαλάωσας.
Ἀλλ' ἄγε, τοι δείξω Ἰθάκης ἕδος, ὄφρα πεποίθῃς.
Φόρκυνος μὲν ὅδ' ἐστὶ λιμὴν, ἁλίοιο γέροντος·
Ἥδε δ' ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη·
Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἠεροειδὲς,
Ἱρὸν Νυμφάων, αἳ Νηϊάδες καλέονται·
Τοῦτο δέ τοι σπέος εὐρὺ κατηρεφὲς, ἔνθα σὺ πολλὰς
Ἔρδεσκες Νύμφῃσι τεληέσσας ἑκατόμβας·
Τοῦτο δὲ Νήριτον ἐστὶν ὄρος, καταειμένον ὕλῃ.

"Tibi verò nondum gratum est scire, neque exquirere,
"Priusquam tuae uxoris periculi quid feceris, quae tibi incassùm
"Sedet in aedibus; luctuosae verò ei semper
"Pereunt noctes et dies lachrymas-fundenti.
"At ego de-hoc quidem nunquam diffidebam, sed in animo
"Sciebam, quòd rediturus esses, amissis omnibus sociis:
"Sed sanè nolui Neptuno obsistere
"Patruo, qui iram adversus-te induxit in-animum,
"Iratus, quòd ei filium dilectum excaecâsti.
"Verùm age, tibi ostendam Ithacae sedem, ut credas.
"Phorcynis quidem hic est portus, marini senis:
"Haec autem in vertice portûs patula oliva:
"Prope verò ipsam antrum amabile, obscurum,
"Sacrum Nympharum, quae Naïades vocantur:
"Haec autem spelunca lata, convexa, ubi tu multas
"Sacrificabas Nymphis perfectas hecatombas:
"Hic autem Neritus est mons, vestitus sylvâ."

Ver. 336. Πρίν γέ τι.] *Al.* Πρίν γ' ἔτι

Ver. 341. Ἀλλά τοι οὐκ ἐθέλησα.] Vide suprà ad ζ', 329.

Ver. 342. —— χόλον] *Al.* κότον.

Ver. 345. Φόρκυνος μὲν ὅδ' ἐστὶ λιμήν.] Ὅρα δ' ἐν τούτοις, καὶ ὅπως ἐπίτεμε γοργότατα ὁ Ποιητὴς ἐν ὀλιγίστῳ τὰ πρὸ μικροῦ πλατύτερον ἐκφρασθέντα περί τε τοῦ λιμένος καὶ τῶν κατ' αὐτόν. *Eustath.* Vide suprà ad *ver.* 96. item ad μ', 452.

Ver. 347. 348. Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον, *&c.*] Desunt hi duo versus in nonnullis Exemplaribus, notante *Eustathio*. Et, propter sequentia "Τοῦτο δέ τοι σπέος εὐρὺ, *&c.*" sine sententiæ dispendio omitti possunt. Nec non verisimile eos ex *ver.* 103. 104. suprà huc irrepsisse.

Ver. 349. ——— σπέος εὐρύ.] *Al.* σπέος ἐστί Atque ita in commentario citat *Eustathius.*

Ver. 350. Ἔρδεσκες.] *Sacrificare solebas* —. Vide ad *Il.* ά, 37. et ν', 84.

Ver. 351. —— Νήριτον.] Ὄρος Ἰθάκης, ἀντικρὺ τῆς Ἠπείρου. *Schol.* *Al.* Νήρικον. Vide suprà ad ί, 21.

Ibid. —— καταειμένον ὕλῃ.]

——— sylvis scena coruscis
Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbrâ. *Æn.* I, 164.

Ὣς εἰποῦσα θεὰ σκέδασ' ἠέρα· εἴσατο δὲ χθών·
Γήθησέν τ' ἄρ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς,
Χαίρων ᾗ γαίῃ· κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν·
Αὐτίκα δὲ Νύμφῃς ἠρήσατο χεῖρας ἀνασχών·
Νύμφαι Νηϊάδες, κοῦραι Διὸς, οὔποτ' ἔγωγε
Ὄψεσθ' ὔμμ' ἐφάμην· νῦν δ' εὐχωλῇς ἀγανῇσι
Χαίρετ'· ἀτὰρ καὶ δῶρα διδώσομεν, ὡς τοπάρος περ,
Αἴκεν ἐᾷ πρόφρων με Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη
Αὐτόν τε ζώειν, καί μοι φίλον υἱὸν ἀέξῃ.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Θάρσει, μή τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῇσι μελόντων.
Ἀλλ' ἄγε, χρήματα μὲν μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
Θείομεν αὐτίκα νῦν, ἵνα περ τάδε τοι σόα μίμνῃ·
Αὐτοὶ δὲ φραζώμεθ', ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.
Ὣς εἰποῦσα θεὰ δῦνε σπέος ἠεροειδὲς,
Μαιομένη κευθμῶνας ἀνὰ σπέος· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἆσσον πάντ' ἐφόρει, χρυσὸν καὶ ἀτειρέα χαλκὸν,
Εἵματά τ' εὐποίητα, τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν·
Καὶ τὰ μὲν εὖ κατέθηκε· λίθον δ' ἐπέθηκε θύρῃσι

Sic fata Dea dissipavit nebulam; apparuit autem terra:
Laetatusque est deinde patiens nobilis Ulysses,
Gaudens suâ terrâ; osculatus est autem almam tellurem:
Statimque Nymphis supplicavit manibus sublatis:
"Nymphae Naïades, filiae Jovis, nunquam ego
"Visurum *me* vos putabam: nunc verò votis blandis
"Salvete: at et dona dabimus, sicuti anteà scilicet,
"Si sinat lubens Jovis filia praedatrix
"Ipsumque me vivere, et mihi charum filium auctet."
Hunc autem rursùs allocuta est dea caesia-oculis Minerva:
"Confide, nè tibi haec in mente tuâ curae-sint.
"Sed age, bona quidem in recessu antri divini
"Ponamus statim nunc, ubi utique haec tibi salva maneant:
"Ipsi autem consultemus, quo-pacto quàm optimè fiat."
Sic locuta Dea ingrediebatur specum obscurum,
Explorans latibula per specum: at Ulysses
Propiùs omnia portabat, aurum et indomitum aes,
Vestimentaque benè-elaborata, quae ei Phaeaces dederant:
Et haec quidem benè deposuit; lapidem verò imposuit foribus

Ver. 355. Αὐτίκα δέ.] *Barnesius*, minimè ignarus quâ ratione vocula δὲ producatur, ex conjecturâ tamen edidit Αὐτίκα δή. Atque ita "multò meliùs" hîc legendum contendit. Immò verò ad sententiam minùs rectè. Vide autem ad *Il.* ά, 51.

Ver. 360. —— ἀέξῃ.] *Al.* ἀέξει, et ἀέξειν

Ver. 363. —— μυχῷ ἄντρου]

—spelunca —— vasto submota recessu.
Æn. VIII, 193.

Ver 365. Αὐτοὶ δὲ φραζώμεθ'.] Καὶ Ὀδυσσεὺς ποιεῖ οὕτως, ὡς ἡ φρόνησις δηλαδὴ αὐτῷ νοῆσαι ὑπέβαλε. *Eustath.*

Ibid. —— ὅπως ὄχ' ἄριστα γένηται.] *Al.* ὅπως ἔσται τάδε ἔργα.

Ver. 366. —— ἠεροειδές] Νῦν (inquit *Scholiastes*) καθαρὸν ἀέρα ἔχειν. Minùs rectè.

Ver. 369. —— τά οἱ Φαίηκες ἔδωκαν.] *Al.* τά οἱ Φαίηκες ἀγαυοὶ Ὤπασαν, *&c.* Ut suprà *ver.* 120. 305.

Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο.
  Τὼ δὲ καθεζομένω ἱερῆς παρὰ πυθμέν' ἐλαίης,
Φραζέσθην μνηστῆρσιν ὑπερφιάλοισιν ὄλεθρον.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
  Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
Φράζευ, ὅπως μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσῃς,
Οἵ δή τοι τρίετες μέγαρον κατακοιρανέουσιν,
Μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον, καὶ ἕδνα διδόντες·
Ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον ὀδυρομένη κατὰ θυμὸν,
Πάντας μέν ῥ' ἔλπει, καὶ ὑπίσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ,
Ἀγγελίας προϊεῖσα· νόος δέ οἱ ἄλλα μενοινᾷ.
  Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο
Φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον,

Pallas Minerva, filia Jovis Aegiochi.
Hi autem sedentes sacrae ad radicem olivae,
Moliebantur procis insolentibus exitium.
Inter hos verò sermonem exordiebatur dea caesia-oculis Minerva:
" Generose Laërtiade, prudens Ulysses,
" Considera, quomodo procis impudentibus manus inferas,
" Qui jam tibi per-triennium in domo dominantur,
" Ambientes eximiam uxorem, et sponsalia dantes:
" Illa autem, tuum semper reditum cum-fletu-desiderans in animo,
" Omnibus quidem spem-dat, et pollicetur viro unicuique,
" Nuncios mittens; mens autem ei alia versat."
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Papae! profectò omninò jam Agamemnonis Atridae
" Periturus malo fato in aedibus eram,

Ver. 372. —— ἱερῆς παρὰ πυθμέν' ἐλαίης.] Ὅτι ἱερὰν τὴν προῤῥηθεῖσαν ἐλαίαν λέγει καὶ δι' ἄλλας μὲν αἰτίας, μάλιστα δὲ διὰ τὸ μυθικῶς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, ἀνιερῶσθαι αὐτὴν τῇ Ἀθηνᾷ· διὸ καὶ τόπος ἐνταῦθα βουλῆς ὁ πυθμὴν αὐτῆς γίνεται, ὅτε Ὀδυσσεὺς τῇ Ἀθηνᾷ συμφράζεται. *Eustath.*

Ver. 377. —— κατακοιρανέουσιν.] *Al.* κατὰ κοιρανέουσιν.

Ver. 378. —— καὶ ἕδνα διδόντες.] Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἕδνα, τὰ ἐξ ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκα. Φησὶ γὰρ ὅτι τρίετες ἦσαν οἱ μνηστῆρες μνώμενοι τὴν Πηνελόπην καὶ ἕδνα διδόντες. *Eustath.*

Ver. 379. Ἡ δὲ σὸν αἰεὶ νόστον.]

Quam nequiêre Proci recte depellere cursu.
Horat. Serm. lib. II. v. *ver.* 78.

Ver. 383. —— Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο Φθίσεσθαι κακὸν οἶτον ἐνὶ μεγάροισιν ἔμελλον.] Nempè nisi Minerva eum quæ facienda essent priùs edocuisset; suâ ipsius in domo, eodem atque Agamemnon fato, periturus fuisset. Quam sententiam (luculentam quidem satìs et perspicuam) cùm non intellexerit *Spondanus*, mirè hæc annotat: "Quæri " autem potest, quale sit illud periculum, " quod se effugisse ope Minervæ refert, ex " ædibus Agamemnonis. An cædi Agamemnonis interfuit? Id sanè à Menelao, " suprà *lib.* IV. non memorabatur; sed neque ipse Ulysses, *lib.* IX. narravit.—Repetenti ergò mihi quod suprà *lib.* III. [*ver* " 162. *&c.*] à Nestore narrabatur, in illo " Græcorum dissidio circa profectionem à " Trojâ, Ulyssem in partes Agamemnonis " transiisse, et cum eo remansisse, discedente nihilominùs Menelao et seipso; videtur posteà Ulysses consilio Minervæ seorsim ab Agamemnone itineri se commisisse. Alioqui non video quomodo hic " locus possit intelligi." Scilicet ad istud " Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο," non " οἶτον" sed " μεγάροισιν" referri is arbitratus est; ut adeò Ulysses, non *Agamemnonis fato*, sed *Agamemnonis in ædibus* periturus fuisse dicatur.

Ver. 384. Φθίσεσθαι.] *Al.* Φθίσεσθαι.

Εἰ μή μοι σὺ ἕκαστα, θεὰ, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
Ἀλλ᾽ ἄγε, μῆτιν ὕφηνον, ὅπως ἀποτίσομαι αὐτούς·
Πὰρ δέ μοι αὐτὴ στῆθι, μένος πολυθαρσὲς ἐνεῖσα,
Οἷον, ὅτε Τροίης λύομεν λιπαρὰ κρήδεμνα.
Αἴκε μοι ὣς μεμαυῖα παρασταίης, Γλαυκῶπι,
Καί κε τριηκοσίοισιν ἐγὼν ἄνδρεσσι μαχοίμην,
Σύν σοι, πότνια θεὰ, ὅτε μοι πρόφρασσ᾽ ἐπαρήγοις.
Τὸν δ᾽ ἠμείβετ᾽ ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Καὶ λίην τοι ἔγωγε παρέσσομαι, οὐδέ με λήσεις,
Ὁππότε κεν δὴ ταῦτα πενώμεθα· καί τιν᾽ ὀΐω
Αἵματί τ᾽ ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν ἄσπετον οὖδας,
Ανδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.

"Nisi mihi tu singula, dea, accuratè dixisses.
"Verùm age, consilium texe, quo-pacto ulciscar ipsos;
"Et mihi ipsa asta, animum valdè-audacem immittens,
"Qualem, quando Trojae solvebamus splendida moenia.
"Si mihi sic studiosa astares, caesia-oculis *Minerva*,
"Etiam adversus trecentos ego viros pugnarem,
"Tecum, veneranda dea, quando me prompto-animo adjuvares."
Huic autem respondit deinde dea caesia-oculis Minerva:
"Et omninò tibi ego adero, neque me latebis,
"Quandocunque demùm haec obeamus; atque aliquem puto
"Sanguineque cerebroque foedaturum immensum solum,
"Virorum procorum, qui tibi victum absumunt.

Ver. 388. Οἷον, ὅτε Τροίης.]

Εἰ γάρ σ᾽ ὣς ἐθέλοι φιλέειν γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὡς τότ᾽ Ὀδυσσῆος περικήδετο κυδαλίμοιο,
Δήμῳ ἐνὶ Τρώων, ὅθι πάσχομεν ἄλγε᾽ Ἀχαιοί·
Οὐ γάρ πω ἴδον ὧδε θεοὺς ἀναφανδὰ φιλεῦντας,
Ὡς κείνῳ ἀναφανδὰ παρίστατο Παλλὰς Ἀθήνη.
Suprà γ΄, 218.

Ibid. —— λιπαρὰ κρήδεμνα.] Λιπαρὰ μὲν λέγων, κατὰ τοὺς Παλαιοὺς, τὰ ἔκδηλα καὶ λαμπρά· εἰκὸς δὲ δηλοῦσθαι οὕτω καὶ τὰ εὐδαίμονά ποτε. Κρήδεμνα δὲ μεταφορικῶς καὶ νῦν τὰς τῶν πύργων στεφάνας, καὶ λοιπὰς ἐξοχάς. *Eustath.*

Ver. 390. Καί κε τριηκοσίοισιν.]

Σόφον γὰρ ἓν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
Νικᾷ ——————.
Euripides, citatus à Duporto, in Gnomologiâ ad hunc locum.

Ver. 391. Σύν σοι, πότνια θεά.] Τουτέστι μετὰ καὶ φρονήσεως· καθ᾽ ἣν καὶ μάλιστα τῶν μνηστήρων περιεγένετο. *Eustath.* Cæterùm pronuntiabatur vox θεὰ, ac si scriptum esset θᾶ. Vide ad *Il.* ά. 18. Editiones autem nonnullæ, notante *Barnesio*, habent πότνα θεά. Ut infrà ύ, 91.

Ibid. —— ὅτε μοι πρόφρασσ᾽ ἐπαρήγοις.]

—————— ὅτε οἱ πρόφρασσα παρέστης.
Iliad. κ΄, 290.

Ubi *Eustathius* vocem πρόφρασσα exponit, προμηθὴς, τὰ ὑπὲρ ἐκείνου φραζομένη καὶ ἐθέλουσα. Minùs rectè. "Nec enim," uti annotat *Duportus* in *Gnomolog. Homeric.* ad hunc locum *Odysseæ*, "πρόφρασσα est προμηθὴς *providens, prudens*, sed πρόθυμος, πρόφρων, *prona, propensa.*"

Ver. 393. —— οὐδέ με λήσεις.] Vide suprà ad λ΄, 101.

Ver. 395. Αἵματί τ᾽ ἐγκεφάλῳ τε παλαξέμεν ἄσπετον οὖδας.]

Ossaque dispergit cerebro permixta cruento. *Æn.* X, 416.

—— et sparso latè rigat arma cerebro.
Æn. XII, 308.

Ἄσπετον δὲ οὖδας περιφραστικῶς τὴν ἤπειρον λέγει, ὅ ἐστι τὴν ἁπλῶς γῆν· ἄλλως γὰρ πῶς ἄσπετος ἡ βραχεῖα καὶ εὐπερίγραπτος, καθ᾽ ἣν οἱ μνηστῆρες πεσοῦνται. *Eustath.* Quam explicationem rejiciens Dna. *Dacier*, "Ἄσπετον (inquit) ne signifie que *spacieuse, vaste*; une salle, où tant de Princes faisoient leurs banquets, pouvoit fort bien être appellée *vaste*, ἄσπετος." Minùs rectè uterque. Poeta (ut opinor) per phrasin ἄσπετον οὖδας, ut per εὐρεῖα χθὼν et similia, nihil aliud quàm *Solum* in universum designare voluit. Quod tamen *Eustathium*, quidem non ex toto videtur fugisse, quum ait, ὅ ἐστι τὴν ἁπλῶς γῆν. Vide ad *Il.* τ΄. 61.

Ἀλλ' ἄγε, σ' ἄγνωστον τεύξω πάντεσσι βροτοῖσι·
Κάρψω μὲν χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὀλέσω τρίχας, ἀμφὶ δὲ λαῖφος
Ἕσσω, ὅ κεν στυγέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα·
Κνυζώσω δέ τοι ὄσσε, πάρος περικαλλέ' ἐόντε,
Ὡς ἂν ἀεικέλιος πᾶσι μνηστῆρσι φανείης,
Σῇ τ' ἀλόχῳ, καὶ παιδὶ, τὸν ἐν μεγάροισιν ἔλειπες.
Αὐτὸς δὲ πρώτιστα συβώτην εἰσαφικέσθαι,
Ὅς τοι ὑῶν ἐπίουρος· ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε,
Παῖδά τε σὸν φιλέει, καὶ ἐχέφρονα Πηνελόπειαν.
Δήεις τόν γε σύεσσι παρήμενον· αἱ δὲ νέμονται
Πὰρ Κόρακος πέτρῃ, ἐπί τε κρήνῃ Ἀρεθούσῃ,
Ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα, καὶ μέλαν ὕδωρ

"Sed age, te incognitum faciam omnibus mortalibus:
"Arefaciam quidem cutem pulchram in flexilibus membris;
"Flavosque ex capite delebo crines; circúmque pallium
"Induam, quod aversetur conspicatus homo habentem:
"Deformabo etiam tibi oculos, anteà perpulchros existentes;
"Ut turpis omnibus procis appareas,
"Tuaeque uxori, et filio, quem in aedibus reliquisti.
"Ipse verò primùm subulcum adi,
"Qui tibi suûm custos; simulque tibi benè vult,
"Filiumque tuum diligit, et prudentem Penelopen.
"Invenies hunc utique suibus assidentem; hae verò pascuntur
"Apud Coracis petram, et ad fontem Arethusam,
"Comedentes glandem suavem, et nigram aquam

Ver. 397. —— σ' ἄγνωστον τεύξω πάντεσσι βροτοῖσι.] Πῶς οὖν ἡ Εὐρύκλεια γινώσκει; ἐπειδὴ χρεία αὐτῆς. *Schol.* Rectiùs *Eustathius*, citante *Barnesio*; Ἄγνωστος δὲ γίνεται πᾶσι, δίχα γε τῆς μαίας Εὐρυκλείας· πλὴν οὐδ' αὐτὴ ἐκ τοῦ εἴδους ἁπλῶς ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα, ἐκ τῆς κατὰ τὸν μηρὸν δὲ οὔλης, ὡς φανήσεται.

Ibid. —— ἄγνωστον.] Vide suprà ad *ver.* 190.

Ver. 400. —— ὅ κεν στυγέῃσιν ἰδὼν ἄνθρωπος ἔχοντα.] *Al.* ὃ κεν στυγέει τις ἰδὼν ἄνθρωπον ἔχοντα.

Ver. 401. —— Κνυζώσω δέ τοι ὄσσε.] Ῥυσώσω, ἀπρεπεῖς καὶ ῥυσοὺς ποιήσω, ὁποῖοι εἰσὶν οἱ τῶν καθευδόντων· καὶ συμπλάσω, καὶ κακώσω. *Schol.*

Ver. 405. —— ὁμῶς δέ τοι ἤπια οἶδε.] Ἤγουν, ὁμοίως σοι τῷ Ὀδυσσεῖ, ἤπιος ἐστὶ πρὸς τοὺς σούς. *Eustath.* Quæ explicatio (ut opinor) ferri non potest. Sensus istius "τοι ἤπια "οἶδε" reverà est; "*Erga te benè affectus* "est." Ut liquet ex *Odyss.* ό, 39. ubi *Minerva*, *Telemachum* alloquens, câdem utitur phrasi: itemque ex ejusdem libri versu ultimo, ubi de *Subulco* dicitur:

—————— ἀνάκτεσιν ἤπια εἰδώς.

Vide et *Iliad.* π', 73. Porrò Editiones vulgatæ hoc in loco habent ὅμως. Verùm cùm in iisdem Editionibus scriptum sit ὁμῶς, infrà ό, 39. ubi idem versus occurrit; cúmque ita etiam hîc in commentario legat *Eustathius*; utrobique ὁμῶς edidi.

Ver. 408. Πὰρ Κόρακος πέτρῃ.] Οὗτος ὁ Κόραξ κυνηγῶν, ἀπὸ τῆς πέτρας πεσὼν, ἐτελεύτησε· καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Ἀρέθουσα ἑαυτὴν ἀπήγξατο. Ἀρέθουσαι δὲ τέσσαρες, ἐν Συρακούσῃ, ἐν Σμύρνῃ, ἐν Χαλκίδι, καὶ ἐν Ἰθάκῃ. *Schol.*

Ver. 409. Ἔσθουσαι βάλανον μενοεικέα, καὶ μέλαν ὕδωρ Πίνουσαι.] Παχύνεσθαι δὲ τὸν σῦν ἀκούω — πίνοντα ὕδωρ τεθολωμένον, — καὶ τροφαῖς [χαίροντα] ὅσαι φυσωδέστεραι εἰσὶ, καὶ ὑποπλῆσαι δύνανται. Καὶ Ὅμηρος δὲ ἔοικε ὑποδηλοῦν ταῦτα ———. Ὅτι τῷ τεθολωμένῳ ὕδατι πιαίνονται, φησὶ, "μέλαν ὕδωρ Πίνουσαι, "τό θ' ὕεσσι τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν."—Τὸ δὲ φυσῶδες αἰνίττεται τῆς τροφῆς, ὅταν λέγει, "βά- "λανον μενοεικέα" ἐσθίειν αὐτάς. *Ælian. de Animal. lib.* V. *cap.* 45. Quarum tamen observationum prior parùm rectè se habet; nam Epitheton "μέλαν" minimè aquam *turbidam*, τεθολωμένον, (uti vult *Ælianus*,) denotat; sed, ut liquet ex innumeris Poetæ locis, Omni Aquæ in universum tribuitur.

Πίνουσαι, τά θ' ὕεσσι τρέφει τεθαλυῖαν ἀλοιφήν.
Ἔνθα μένειν, καὶ πάντα παρήμενος ἐξερέεσθαι,
Ὄφρ' ἂν ἐγὼν ἔλθω Σπάρτην ἐς καλλιγύναικα,
Τηλέμαχον καλέουσα, τεὸν φίλον υἱὸν, Ὀδυσσεῦ·
Ὅς τοι ἐς εὐρύχορον Λακεδαίμονα πὰρ Μενέλαον
Ὤχετο, πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος, εἴπου ἔτ' εἴης.
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
Τίπτε τ' ἄρ' οὔ οἱ ἔειπες, ἐνὶ φρεσὶ πάντ' εἰδυῖα;
Ἦ ἵνα που καὶ κεῖνος ἀλώμενος ἄλγεα πάσχῃ
Πόντον ἐπ' ἀτρύγετον; βίοτον δέ οἱ ἄλλοι ἔδουσι.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Μὴ δή τοι κεῖνός γε λίην ἐνθύμιος ἔστω·
Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο,
Κεῖσ' ἐλθών· ἀτὰρ οὔτιν' ἔχει πόνον· ἀλλὰ ἕκηλος
Ἧσται ἐν Ἀτρείδαο δόμοις, παρὰ δ' ἄσπετα κεῖται.
Ἦ μέν μιν λοχόωσι νέοι σὺν νηῒ μελαίνῃ,
Ἱέμενοι κτεῖναι πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι·
Ἀλλὰ τά γ' οὐκ ὀΐω, πρὶν καί τινα γαῖα καθέξει

" Bibentes, quae scilicet suibus alunt florentem pinguedinem.
" Illic mane, et omnia assidens interroga,
" Dum ego ivero ad Spartam pulchris-mulieribus-abundantem,
" Telemachum accersitura, tuum dilectum filium, Ulysses;
" Qui in spatiosam Lacedaemonem ad Menelaum
" Abiit, sciscitaturus de tuâ famâ, sicubi adhuc esses."
Hanc autem respondens allocutus est prudens Ulysses:
" Et cur non ei dixisti, in mente omnia sciens?
" An ut alicubi et ille errans dolores patiatur
" Pontum super infructuosum? victum autem ei alii edunt."
Huic autem respondit deinde dea caesia-oculis Minerva:
" Nè jam tibi ille valdè curae-sit:
" Ipsa eum mittebam, ut famam bonam adipisceretur,
" Illuc profectus: quinetiam nullam habet molestiam; sed quietus
" Sedet in Atridae aedibus; copiosa autem *ei* adsunt.
" Profectò quidem ei insidiantur juvenes cum nave nigrâ,
" Cupientes interficere, antequam in patriam terram venerit:
" Sed ea scilicet non *futura* puto; priùs etiam aliquem terra detinebit

---

Ver. 410. Πίνουσαι.] Vide infrà ad π', 143.

Ver. 415. Ὤχετο, πευσόμενος μετὰ σὸν κλέος.] Ἑρμηνεύει δὲ καὶ τὸ ἐν τοῖς φθάσασί που [suprà *Odyss.* ά, 95. γ', 78.] γραφὲν περὶ Τηλεμάχου, "Ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώ-"ποισιν ἔχῃσιν," ὃ, διττὴν ἔχον ἐκεῖ ἔννοιαν, συγκροτεῖται ἐκ τῶν ἐνταῦθα. *Eustath.* Verùm liquet ex *ver.* 422. infrà, nullam ibi omninò esse ambiguitatem.

Ibid. —— εἴπου.] *Al.* ἤπου.

Ver. 417. Τίπτε τ' ἄρ';] "*Et quamobrem* "*igitur* ——— *?*"

Ver. 419. —— ἔδουσι.] *Eustathius* in commentario citat, ἔδωσι.

Ver. 422. Αὐτή μιν πόμπευον, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο.] Vide suprà ad *ver.* 415. et ad ά, 95. et γ', 78.

Ver. 424. ——— παρὰ δ' ἄσπετα κεῖται.] Ἤγουν παρατίθενται αὐτῷ πολλὰ εἰς τρυφήν. *Eustath.*

Ἀνδρῶν μνηστήρων, οἵ τοι βίοτον κατέδουσιν.
  Ὣς ἄρα μιν φαμένη ῥάβδῳ ἐπεμάσσατ' Ἀθήνη·
Κάρψε μέν οἱ χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Ξανθὰς δ' ἐκ κεφαλῆς ὄλεσε τρίχας, ἀμφὶ δὲ δέρμα
Πάντεσσιν μελέεσσι παλαιοῦ θῆκε γέροντος·
Κνύζωσεν δέ οἱ ὄσσε, πάρος περικαλλέ' ἐόντε·
Ἀμφὶ δέ μιν ῥάκος ἄλλο κακὸν βάλεν, ἠδὲ χιτῶνα,
Ῥωγαλέα, ῥυπόωντα, κακῷ μεμορυγμένα καπνῷ·
Ἀμφὶ δέ μιν μέγα δέρμα ταχείης ἕσσ' ἐλάφοιο
Ψιλόν· δῶκε δέ οἱ σκῆπτρον καὶ ἀεικέα πήρην,
Πυκνὰ ῥωγαλέην· ἐν δὲ στρόφος ἦεν ἀορτήρ.
  Τώ γ' ὣς βουλεύσαντε διέτμαγον· ἡ μὲν ἔπειτα
Εἰς Λακεδαίμονα δῖαν ἔβη μετὰ παῖδ' Ὀδυσῆος.

" Virorum procorum, qui tibi victum devorant."
Sic utique ipsum locuta virgâ tetigit Minerva:
Arefecit quidem ei cutem pulchram in flexilibus membris;
Flavosque ex capite delevit crines; circùm verò pellem
Omnibus membris antiqui posuit senis:
Deformavit porrò ei oculos, anteà perpulchros existentes:
Circum autem ipsum lacernam aliam malam jecit, et tunicam,
Laceras, squallentes, malo foedatas fumo:
Circumque ipsum magnam pellem velocis induit cervi
Depilem; deditque ei baculum et turpem peram,
Crebris-locis laceram: inerat verò tortum lorum.
Illi utique ita consilio-habito discesserunt: haec quidem deinde
In Lacedaemonem divinam ivit ad filium Ulyssis.

Ver. 428. Ἀνδρῶν μνηστήρων.] Deest hic versus in Codice uno à *Tho. Bentleio* collato.

Ver. 429. —— ἐπεμάσσατ'.] *Barnesius* edidit ἐπεμάσσετ'. Sed rationibus haud satìs idoneis. Vide ad *Il.* ρ', 564.

Ver. 430. ——— ἐνί.] *Al.* ἐπί.

Ver. 433. Κνύζωσεν δέ οἱ ὄσσε.] Vide suprà ad *ver.* 401.

Ver. 435. —— ῥυπόωντα.] *Al.* ῥυπόεντα.

Ibid. —— μεμορυγμένα.] *Al.* μεμορυχμένα.

Ver. 438. —— ἀορτήρ.] Ἐξ οὗ ἀπῆρτο, ὅ ἐστὶ, παρεκρέματο. *Schol.*

Ver. 439. —— διέτμαγον.] *Al.* διέτμαγεν. Ut *Il.* ά, 531.

Ibid. —— ἡ μὲν ἔπειτα Εἰς Λακεδαίμονα δῖαν ἔβη.] Redit hîc Poeta (ut rectè notat Dna. *Dacier,*) undè digressus est, *Odyss.* δ', 624. cujus libri à fine, in novem deinceps sequentibus libris, quæcunque Ulyssi, à Trojæ excidio usque ad reditum ejus in Ithacam, acciderunt, omnia narrantur. " Et c'est en quoi (inquit eadem Dna. " *Dacier*) il faut admirer l'art du Poëte. " L'action de l'Odyssée étoit trop longue " pour être continuée naturellement et " tout du long —; c'est pourquoi Homere " a eu recours à l'ordre artificiel, en com- " mençant son Poéme par les incidents de " son action qui sont arrivez les derniers " selon les temps, et en rappellant ensuite " par la narration tous les autres qui ont " precedé." Vide ad *Il.* ά, 1. Notandum porrò (ut rectè observavit *Barnesius,*) connecti hæc cum sequentis libri initio, " Αὐ- " τὰρ ὁ ἐκ λιμένος, &c," Quo magìs mireris eorum sententiam, qui Homerum hosce libros non uno consilio omnes conscripsisse, sed sparsim et singulatim compositos edidisse arbitrati sunt. Vide ad *Il.* ά, ipso statim initio. Cæterùm non malè conjicit *Barnesius* librum hunc in voce ἀορτὴρ desinere posse, sequentemque incipere, Τώ γ' ὣς βουλεύσαντε &c.

Ver. 440. —— Λακεδαίμονα δῖαν.] Vide suprà ad δ', 1. et ί, 20.

FINIS TOMI PRIMI.